l. p.	Data zgłoszenia	Podmiot zgłaszający proponowaną zmianę	Część dokumentu, do którego zgłaszana jest proponowana zmiana	Proponowana zmiana	Uzasadnienie proponowanej zmiany	Status uwagi	Stanowisko MRiRW
1	2021-08-02 08:21:32	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.5. Rozwój małych gospodarstw	Proponowana zmiana dotyczy pkt. 1 warunki dostępu: 1) o pomoc może ubiegać się rolnik będący posiadaczem gospodarstwa rolnego, który prowadzi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalność rolniczą;	Warunek dostępu odnoszący się do uzyskiwania przychodu ze sprzedaży może znacząco ograniczyć dostępność do tej interwencji. Przy założeniu, że warunki będą zbliżone do obecnie obowiązujących tj. „dochody z rolnictwa stanowią co najmniej 25% wszystkich dochodów" mocno ogranicza dostępność do tego wsparcia potencjalnych wnioskodawców/beneficjentów. Przy określaniu warunków kwalifikowalności należy pamiętać o specyfice małych gospodarstw, gdzie ze względu na ograniczone możliwości rolnik w celu utrzymania siebie i rodziny w wielu przypadkach zmuszony jest szukać innych źródeł dochodu (praca zarobkowa, ubezpieczenie w ZUS). Z drugiej strony sposób określania i ustalania dochodu w oparciu o ha przeliczeniowe w bardzo wielu przypadkach zamyka drogę do rozwoju małych gospodarstw. Przykład: rolnik pracuje na etacie, posiada 8 ha gospodarstwo z czego przeliczeniowe ha to 2 ha pomnożone przez średni dochód z gospodarstwa 3244 daje kwotę 6488 zł. Biorąc pod uwagę tylko najniższe wynagrodzenie to dochód z innych źródeł będzie uniemożliwiał uzyskanie wsparcia. Tym samym małe 8 ha gospodarstwo, gdzie jest przestrzeń do rozwijania i unowocześniania produkcji, zmiana profilu na bardziej ekologiczny nie będzie mogło korzystać z tej interwencji i tym samym nie otrzyma impulsu rozwojowego. Samo posiadanie gospodarstwa o określonej powierzchni jest jednoznaczne z uzyskiwaniem z tego tytułu przychodu/dochodu.	Uwaga nieuwzględniona	Planuje się, że omawiana interwencja będzie skierowana do rolników prowadzących działalność rolniczą, z której uzyskują przychód ze sprzedaży na określonym poziomie minimalnym, co będzie stanowiło wartość bazową dla zobowiązania dot. osiągnięcia (w wyniku realizacji biznesplanu), co najmniej 30 % wzrostu wartości sprzedaży produktów z gospodarstwa/produkcji rolnej i utrzymaniu go w okresie związania celem (tj. w okresie 5 lat od wypłaty pierwszej raty pomocy. Ustalenie "wyjściowego" przychodu ze sprzedaży produktów rolnych ma istotne znaczenie dla badania wzrostu orientacji rynkowej gospodarstwa, a tym samym realizacji celu interwencji: wzrost orientacji rynkowej gospodarstwa. W projekcie interwencji nie planuje się warunku dot. osiągania określonego poziomu dochodów z działalności rolniczej.
2	2021-08-02 20:33:10	Osoby fizyczne	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 7. Przyciąganie młodych rolników i ułatwianie rozwoju działalności gospodarczej	Bardzo ważnym czynnikiem determinującym wymiane pokoleniową w rolnictwie jest skłonność kierujących do przekazywania gospodarstw następcom. Brak wspomnianej skłonności zniechęca młodych do podejmowania dział. roln./ tak jest w propozycji /. To nie brak skłonności lecz BRAK zachęt dla przekazujących np. rodziców. Konieczne są renty strukturalne lub wcześniejsze emerytury dla rolników/55/60/	Praca na roli należy do najcięższych, w trudnych niejednokrotnie warunkach pogodowych, 7 dni w tygodniu bez urlopu i chorobowego bo zwierzęta potrzebują opieki. Wyczerpująca praca fizyczna, niszczy kręgosłup i stawy. Tylko przywrócenie wcześniejszych emerytur sprawi, iż wcześniej gospodarstwa zyskają następców, a sprawowani rolnicy odpoczynek. Bez odpowiednich instrumentów wsparcia dla przekazujących nie będzie wymiany pokoleniowej.Przekazując w wieku 60/65l dzieci następców nie kwalifikują się na; młodego rolnika;	Uwaga nieuwzględniona	Brak w katalogu interwencji opisanych w rozporządzeniu UE w sprawie Planów Strategicznych wsparcia w formie rent strukturalnych. Dodatkowo proces wymiany pokoleniowej wspierany jest i będzie poprzez wsparcia na rozpoczynanie działalności przez młodych rolników. Dotychczas realizowane z PROW 2014-2020 zachęty w postaci premii dla osób przekazujących małe gospodarstwa rolne nie spotkały się z dużym zainteresowaniem.
3	2021-08-02 21:59:39	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Obniżenie maksymalnej ilości DJP z 1,5 do 1,0 na ha TUZ w ekoschemacie ekstensywne użytki zielone	Proponowane obecnie 1,5 DJP na ha TUZ jest stanowczo za wysokie. Można spodziewać się przez to dużego zainteresowania schematem i spadkiem stawek, a jednocześnie nadal zbyt intensywnego użytkowania TUZ-ów.	Uwaga nieuwzględniona	W Polsce od lat obserwujemy dynamiczne zmiany w strukturze wykorzystania trwałych użytków zielonych – podczas, gdy w niektórych regionach obsada zwierząt wzrasta, w innych następuje jej zmniejszanie lub wręcz całkowity zanik. Zjawisko to należy uznać za niekorzystne nie tylko ze względu na niepełne wykorzystanie krajowych zasobów do produkcji, lecz także z punktu widzenia środowiskowego. Wypas zwierząt jest bardzo istotny dla wzrostu biomasy, urozmaicenia i wzbogacenia składu gatunkowego, odtwarzania się zbiorowisk roślinnych oraz dla zachowania ciągłości układów troficznych. Biorąc pod uwagę powyższe, opinie instytutów (że nie zaszkodzi to bioróżnorodności), a także uwzględniając uwagi organizacji rolniczych zgłoszone podczas konsultacji społecznych Planu Strategicznego, zdecydowano się na przyjęcie możliwie wysokiego poziomu górnego limitu obsady zwierząt w ramach tego ekoschematu.
4	2021-08-02 23:00:05	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 3. Uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników	Dlaczego w przyszłej perspektywie brakuje kontynuacji platnosci dla młodych rolników po zakończeniu 5 letniego okresu.	Przez pierwsze 5 lat stawka 100 % a kolejne 5 lat stawka 75 %, obecnie brak kontynuacji nie poprawi sytuacji w tej grupie przyszłych jak i obecnych młodych rolników.	Uwaga nieuwzględniona	Przepisy UE pozwalają na stosowanie wsparcia dla młodych rolników w ramach płatności bezpośrednich w okresie maksymalnie 5 lat.
5	2021-08-04 09:07:15	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 4 ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.6. Elementy wspólne dla rodzajów interwencji w zakresie rozwoju obszarów wiejskich	Ekoschemat - Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji Postulat o wyłączenie interwencji !!!!	Praktyka nie powinna być objęta płatnościami. Praktyka powinna być obowiązkiem wynikającym z Programu działań.... zanieczyszczeniu azotanami. Praktyka stanowi zalecenie DKR. Jest to interwencja, która praktycznie nie jest możliwa do weryfikacji przez ARIMR. Co powoduje możliwość negatywnej oceny przez audyt z KE. Działanie powinno stanowić obowiązek rolnika – wymieszanie obornika w ciągu 24 godzin. Ustalenie czasu 24 godziny daje możliwość właściwej organizacji czasu w celu wymieszania obornika z glebą. Wskazany czas 12 godzin w wielu przypadkach nie jest możliwy do wykonania szczególnie gdy nawożenie kończy się o godzinie 20:00 wówczas wymieszanie z glebą jest wymagana do godziny 8:00 kolejnego dnia Środki korzystniej jest przeznaczyć na działania inwestycyjne w zakresie doposażenia gospodarstw w miejsca do przechowywania nawozów naturalnych oraz aplikacji nawozów płynnych (węże wleczone itp) Postulat o wyłączenie interwencji !!!!	Uwaga nieuwzględniona	„Krajowy program ograniczania zanieczyszczenia powietrza" (KPOZP) przewiduje propagowanie wśród rolników działań polegających na przyorywaniu obornika w ciągu 12 godzin od aplikacji na glebę. Ekoschemat stanowić będzie zachętę wpisującą się w realizację założeń KPOZP. Jednocześnie „Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu", w odniesieniu do terenów o dużym nachyleniu, wprowadza obowiązek przyorania lub wymieszania z glebą obornika nie później niż następnego dnia po jego zastosowaniu. Ekoschemat wykracza poza ten wymóg, gdyż dotyczy wykonania zabiegu przyorania lub wymieszania obornika w terminie krótszym, tj. w ciągu 12 godzin od aplikacji na glebę, również na gruntach ornych nie posiadających spadków (wdrażanie na poziomie całego kraju). Odnosząc się do kwestii przeznaczenia na realizację działań inwestycyjnych środków zarezerwowanych na ekoschemat, należy zauważyć, że z uwagi na przyjęte założenia dotyczące podziału środków na realizację WPR nie ma możliwości dokonania takiego przesunięcia. Działania inwestycyjne prowadzone są w oparciu o budżet II filaru WPR. W zakresie działań II filara WPR, planowane są do realizacji interwencje ukierunkowane na realizację tego typu inwestycji.
6	2021-08-04 15:24:22	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 4 ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.6. Elementy wspólne dla rodzajów interwencji w zakresie rozwoju obszarów wiejskich	Ekoschemat - Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowi, tj. w formie aplikacji doglebowej Rezygnacja z interwencji i skierowania środków na działania inwestycyjne.	Powinien być zakaz stosowania aplikacji nawozów płynnych metodą rozbryzgową za pomocą płytki czy po przez stosowania armatek (Metodami powodującymi rozpylanie nawozów płynnych) W przepisach Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu lub ustawie o nawozach i nawożeniu powinno się zawrzeć obowiązek wymieszania gnojowicy/ gnojówki w ciągu 24 godzin na gruntach ornych bez zasiewów oraz wprowadzić zakaz zakaz stosowania aplikacji nawozów płynnych metodą rozbryzgową za pomocą płytki czy po przez stosowania armatek (Metodami powodującymi rozpylanie nawozów płynnych). Efektywniejszą metodą będzie wsparcie do zakupu dodatkowego oprzyrządowania dla gospodarstw rolnych (węży wleczonych, aplikatorów doglebowych) Posiadane środki finansowe pozwoliłyby na wyposażenie dużej część mniejszych gospodarstw w odpowiedni sprzęt, co dało by efekt długofalowy. Tworzona interwencja wspiera gospodarstwa stosujące dobre praktyki w których nie "ma problemu" ze stosowaniem naowzów, zaś nie likwiduje problemu w małych gospodarstwach. Praktyka nie powinna być objęta płatnościami. Jest to interwencja które praktycznie nie jest w żaden sposób weryfikowalne przez ARIMR. Co może być podnoszone podczas audytu KE. Środki powinny być przeznaczone na rozwój gospodarstw nie zaś na praktyki bierne. Środki powinno przeznaczyć się na działania inwestycyjne w ramach "przeciwdziałania emisji związków azotowych"	Udzielono wyjaśnienia	Ekoschemat nie jest sprzeczny z zapisami programu azotanowego.
7	2021-08-04 19:12:57	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 3. Uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników	- Podwyższenie premii dla młodych rolników do 200 tyś. Oraz zmiana przepisów. - wyrównanie dopłat do średniej UE - zmiana przepisów odnoszących się do dziedziczenia gospodarstwa - zmniejszenie zbędnej biurokracji.	Problem ze zmianami pokoleniowymi na wsi jest jednym z najważniejszym tematów obecnie w polskim rolnictwie, mimo iż Polska jest jednym z nielicznych państw iż udział młodych w pracy na gospodarstwie jest największy, nie miej nie napawa to optymizmem kiedy weźmiemy pod uwagę przyszłości, za 10, 20 lat sytuacja może się diametralnie zmienić dlatego potrzeba podjąć konkretne działania w kierunku zatrzymania młodych ludzi na wsi oraz w rolnictwa, jednym z pomysłów jest podniesie premii dla młodych rolników do 200 tyś oraz ułatwienia przy staraniu się o tą dotację (można zastanowić się, aby znieść wymóg zdobycia matury, młodzi rolnicy powinni po szkole branżowej również powinni mieć okazję, aby z tej pomocy skorzystać) ważnym elementem dla młodych rolników jest stabilność finansowa oraz perspektywy rozwoju produkcji rolnej, może w tym pomóc wyrównanie dopłat do średniej UE. Kolejną pożądaną zmianą powinna być zmiana przepisów aby młodzi mogli dziedziczyć gospodarstwo po swoim dziadku bądź tacie bez zbędnych formalności oraz zmniejszenie biurokracji podczas składania wniosków odnosi się to do I jak i II filara.	Uwaga uwzględniona	Zasady przyznawania płatności bezpośrednich w przypadku śmierci wnioskodawcy zostaną uregulowane w przepisach szczegółowych. Wyrównanie dopłat bezpośrednich było jednym z najważniejszych dla Polski postulatów związanych z perspektywą finansową 2021-2027, zarówno w ramach negocjacji dotyczących samych wieloletnich ram finansowych, jak i negocjacji dotyczących reformy wspólnej polityki rolnej (WPR). Należy podkreślić, że środki na dopłaty bezpośrednie dla rolników wzrastają z roku na rok dzięki tzw. konwergencji zewnętrznej oraz transferowi środków z II filaru WPR. Ponadto od 2022 r. Polska stosuje dofinansowanie krajowe. W tym roku zostanie przywrócona Uzupełniająca Płatność Podstawowa (UPP), która po raz ostatni stosowana była w roku 2013. Przywrócenie tej płatności służyć będzie realizacji programu pt. Dopłaty powyżej średniej unijnej dla małych i średnich gospodarstw, w ramach Polskiego Ładu dla polskiej wsi. Płatność, ze względu na szeroki zakres (ponad 9 mln ha i ok. 1,17 mln rolników - dane za rok 2013), przyczyni się do wzrostu średniego poziomu wsparcia bezpośredniego dla zdecydowanej większości krajowych producentów rolnych. Przywrócenie Uzupełniającej Płatności Podstawowej, wraz z utrzymaniem płatności redystrybucyjnej (dodatkowej), pozwoli już od kampanii roku 2022 na zwiększenie średniej kwoty wsparcia ponad średnią UE w małych i średnich gospodarstwach (tj. od 3 do 30 ha użytków rolnych) dla ponad 60% rolników. Ponadto od 2023 r., dzięki utrzymaniu Uzupełniającej Płatności Podstawowej oraz zwiększeniu środków na płatność redystrybucyjną (z 8,3% do 11,57% koperty finansowej na płatności bezpośrednie) i rozszerzeniu jej zakresu na gospodarstwa o wielkości 1-2 ha w gospodarstwach posiadających maksymalnie 50 ha, średni poziom wsparcia na hektar w tych gospodarstwach, stanowiących ok. 97% wszystkich gospodarstw, będzie wyższy od przeciętnej unijnej. Plan Strategiczny zakłada, że premia dla młodych rolników zostanie podniesiona do kwoty 200 tys. zł. Dodatkowo w celu ograniczenia barier administracyjnych związanych z wdrażaniem wsparcia, trwają prace nad opracowaniem elektronicznego systemu obsługi beneficjentów. Wdrożenie elektronicznej obsługi beneficjentów w znacznym zakresie ograniczy obciążenia administracyjne po stronie rolników.
8	2021-08-06 08:47:20	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	Brak dotacji do ogierów (samców) Bardzo mały przelicznik DJP na jedną sztukę konia względem innych zwierząt	Wcześniej były zapowiedzi dotacji do samców. Natomiast DJP naliczane na konia jest bardzo małe licząc nakład pracy do utrzymania konia. Praca porównywalna z pracą przy krowie a DJP z zacznie mniejsze.	Uwaga uwzględniona	Opis Interwencji zakłada, że wsparciem zostaną objęte m. in. konie (wsparcie do samic i samców) - koniki polskie, huculskie, małopolskie, śląskie, wielkopolskie, zimnokrwiste (w typie sokólskim i sztumskim).
9	2021-08-06 11:11:50	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół: 1.Proponuję pozostawić obsługę pszczelarzy przez organizacje pszczelarskie w ramach tego działania. 2. Proponuję wyłączyć w tym działaniu, obowiązek posiadania przez beneficjenta końcowego obowiązku zarejestrowania rolniczego handlu detalicznego lub sprzedaży bezpośredniej.	Celem działania jest odbudowa pogłowia oraz poprawa wartości użytkowej pszczół. Beneficjentami końcowymi tego działania są pszczelarze posiadający bardzo często małe pasieki 1-20 rodzin. Konieczność udania się przez nich do agencji płatniczej, wypełniania szeregu dokumentów związanych z płatnością, będzie dla tych pszczelarzy skuteczna barierą zniechęcającą ich do skorzystania z refundacji. W efekcie tego osiągniemy skutek odwrotny, zamiast poprawy pogłowia pszczół w skali kraju. Stopniowo wartość użytkowanego pogłowia będzie obniżać się poprzez brak dopływu wartościowych genów z pasiek hodowlanych w pasiekach beneficjentów-pszczelarzy.	Uwaga częściowo uwzględniona	W ramach interwencji dotyczących wsparcia sektora pszczelarskiego umożliwiono udzielenie wsparcia także dla pszczelarza, producenta produktów pszczelich za pośrednictwem organizacji pszczelarskiej. Celem interwencji w sektorze pszczelarskim określonych w przepisach art. 6 rozporządzenia o Planach Strategicznych jest zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjność, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację. W związku z tym, zaplanowano pomoc głównie dla pszczelarzy umieszczających produkty pszczele na rynku. Biorąc pod uwagę potrzebę udostępnienia pomocy dla małych pasiek, w ramach interwencji I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, zwolnieni z warunku: „umieszczania na rynku produktów pszczelich, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (na przykład w ramach sprzedaży bezpośredniej czy rolniczego handlu detalicznego)", będą pszczelarze posiadający do 10 pni pszczelich.

10	2021-08-06 12:16:42	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 1. DEKLARACJA STRATEGICZNA	Przywrócić wcześniejsze emerytury dla rolników: Kobiet 55, mężczyzn 60.	Praca w gospodarstwie jest wyczerpująca fizycznie, bez wolnej soboty i niedzieli. Przekazując gospodarstwo wcześniej następcy ma on możliwość skorzystaniaz Młodego rolnika i większego dofinansowania na inwestycje. Rolnicy zostali oszukani przez PIS, który tylko im podniósł wiek emerytalny	Uwaga nieuwzględniona	Ustawą z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r., poz. 38), obniżony został w Polsce powszechny wiek emerytalny, odpowiednio do 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Ustawa weszła w życie z dniem 1 października 2017 r., a więc od tej daty przywrócony został stan prawny, dotyczący powszechnego wieku emerytalnego, obowiązujący przed 1 stycznia 2013 r., zarówno dla osób ubezpieczonych w systemie powszechnym, jak i ubezpieczonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U z 2017 r., poz. 2336, z późn. zm.). Przepisy tej ustawy nie zmieniły jednak dotychczasowej regulacji, zgodnie z którą prawo do uzyskania świadczenia w postaci tzw. wcześniejszej emerytury rolniczej dla rolników będących w wieku przedemerytalnym (tj. po ukończeniu 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn) miało charakter wygasający. O wcześniejszą emeryturę rolniczą, na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, mogli ubiegać się wyłącznie rolnicy, którzy wszystkie ustawowe warunki do przyznania tego świadczenia spełnili do dnia 31 grudnia 2017 r. Jest to zgodne ze Stanowiskiem Rządu wobec tego projektu, przyjętym przez Radę Ministrów, w którym stwierdzono, że powrót do obowiązującego przed 1 stycznia 2013 r. wieku emerytalnego nie powinien oznaczać utrzymania preferencyjnych zasad przechodzenia na emeryturę rolników oraz w stan spoczynku sędziów i prokuratorów po dniu 31 grudnia 2017 r. Wcześniejsze emerytury w powszechnym systemie emerytalnym realizowanym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wygaszone zostały już w 2008 r.
11	2021-08-06 14:29:06	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	zachęty dla rolników przekazujacych gospodarstwa: 1, przywrócić wcześniejsze emerytury dla rolnkow.55/60 lub renty strukturalne	tylko takie mechanizmy przyczynią się do szybkiej wymiany pokoleniowej. W całym projekcie nie ma ani jednego słowa o wsparciu rolników 50 plus, tylko robić do śmierci	Uwaga nieuwzględniona	Brak w katalogu interwencji opisanych w rozporządzeniu UE w sprawie Planów Strategicznych wsparcia w formie rent strukturalnych. Dodatkowo proces wymiany pokoleniowej wspierany jest i będzie poprzez wsparcia na rozpoczynanie działalności przez młodych rolników. Dotychczas realizowane z PROW 2014-2020 zachęty w postaci premii dla osób przekazujących małe gospodarstwa rolne nie spotkały się z dużym zainteresowaniem. Ustawą z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r., poz. 38), obniżony został w Polsce powszechny wiek emerytalny, odpowiednio do 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Ustawa weszła w życie z dniem 1 października 2017 r., a więc od tej daty przywrócony został stan prawny, dotyczący powszechnego wieku emerytalnego, obowiązujący przed 1 stycznia 2013 r., zarówno dla osób ubezpieczonych w systemie powszechnym, jak i ubezpieczonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U z 2017 r., poz. 2336, z późn. zm.). Przepisy tej ustawy nie zmieniły jednak dotychczasowej regulacji, zgodnie z którą prawo do uzyskania świadczenia w postaci tzw. wcześniejszej emerytury rolniczej dla rolników będących w wieku przedemerytalnym (tj. po ukończeniu 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn) miało charakter wygasający. O wcześniejszą emeryturę rolniczą, na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, mogli ubiegać się wyłącznie rolnicy, którzy wszystkie ustawowe warunki do przyznania tego świadczenia spełnili do dnia 31 grudnia 2017 r. Jest to zgodne ze Stanowiskiem Rządu wobec tego projektu, przyjętym przez Radę Ministrów, w którym stwierdzono, że powrót do obowiązującego przed 1 stycznia 2013 r. wieku emerytalnego nie powinien oznaczać utrzymania preferencyjnych zasad przechodzenia na emeryturę rolników oraz w stan spoczynku sędziów i prokuratorów po dniu 31 grudnia 2017 r. Wcześniejsze emerytury w powszechnym systemie emerytalnym realizowanym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wygaszone zostały już w 2008 r.
12	2021-08-06 16:09:39	Doradztwo rolnicze	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Proponuję zostać przy 15 -20% obszaru bez wykaszania i usunąć koszenie mozaikowe z odstępem czasowym.	Jestem rolnikiem, hodowcą i doradcą rolnosrodowiskowym oraz ekspertem przyrodniczym od 10 lat,. Wpisanie tego wykaszania mozaikowego to sorrryyyyy paranoja. Napisana przez kogoś kto nigdy nie był rolnikiem i nie wie co to za praca wykosic ,przewracać i zbierać siano w dodatku przy niepewnej pogodzie i opadach deszczu. Przy działkach o rożnorakim kształcie , małych 1- 2 ha, to takie szatkowanie pola wykaszania na te 5-20% już jest problemem ,a gdzie tu jeszcze na kolejne 2 -3 obszary i w różnym czasie przyjeżdżac kosić przerwacać i zbierać. Dajcie znać kto to wymyślił -jak się rolnicy dowiedzą to długo nie pożyje.	Uwaga częściowo uwzględniona	Uwzględniono w zakresie usunięcia wymogu dotyczącego mozaikowatego koszenia. W przypadku powierzchni nie wykoszenia zaproponowano przedziały: 5 -10% (w przypadku ochrony siedlisk lęgowych ptaków oraz 5 - 20 % w przypadku zbiorowisk roślinnych. Jest to motywowane celem ochrony bioróżnorodność i większą elastycznością w dostosowaniu do potrzeb ochrony siedlisk.
13	2021-08-06 19:52:48	Koła Gospodyń Wiejskich	ROZDZIAŁ 1. DEKLARACJA STRATEGICZNA	Konieczne jest przywrócenie wcześniejszych emerytur dla rolników. Kobiety w wieku 55lat, mężczyźni w wieku 60 lat.	Ludzie zajmujący się rolnictwem pracują ciężko fizycznie, w różnych warunkach pogodowych i pod presją czasu, aby sprzątnąć to co ziemia zrodziła. Jest to praca 7dni w tygodniu, bez urlopu i chorobowego/ bo zwierzęta trzeba nakarmić a za 10 zł. chorobowego nie da nająć się kogoś w zastępstwo/.Rolnicy cierpią na kręgosłup i stawy. Chcieliby wcześniej odpocząć i mieć czas na działalność w KGW i móc przekazywać polską tradycje następnym pokoleniom. Proszą o to Rząd, aby móc go wesprzeć przy urnie.	Uwaga nieuwzględniona	Ustawą z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r., poz. 38), obniżony został w Polsce powszechny wiek emerytalny, odpowiednio do 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Ustawa weszła w życie z dniem 1 października 2017 r., a więc od tej daty przywrócony został stan prawny, dotyczący powszechnego wieku emerytalnego, obowiązujący przed 1 stycznia 2013 r., zarówno dla osób ubezpieczonych w systemie powszechnym, jak i ubezpieczonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U z 2017 r., poz. 2336, z późn. zm.). Przepisy tej ustawy nie zmieniły jednak dotychczasowej regulacji, zgodnie z którą prawo do uzyskania świadczenia w postaci tzw. wcześniejszej emerytury rolniczej dla rolników będących w wieku przedemerytalnym (tj. po ukończeniu 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn) miało charakter wygasający. O wcześniejszą emeryturę rolniczą, na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, mogli ubiegać się wyłącznie rolnicy, którzy wszystkie ustawowe warunki do przyznania tego świadczenia spełnili do dnia 31 grudnia 2017 r. Jest to zgodne ze Stanowiskiem Rządu wobec tego projektu, przyjętym przez Radę Ministrów, w którym stwierdzono, że powrót do obowiązującego przed 1 stycznia 2013 r. wieku emerytalnego nie powinien oznaczać utrzymania preferencyjnych zasad przechodzenia na emeryturę rolników oraz w stan spoczynku sędziów i prokuratorów po dniu 31 grudnia 2017 r. Wcześniejsze emerytury w powszechnym systemie emerytalnym realizowanym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wygaszone zostały już w 2008 r.
14	2021-08-06 22:46:36	Spółdzielnie	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Proponujemy wpisać do listy roślin miododajnych słonecznik.	Słonecznik jest roslina miododajna.	Uwaga uwzględniona	Uwzględniono w Planie.
15	2021-08-07 23:25:03	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 1. Podstawowe wsparcie dochodu	Zwiększenie płatności JPO do 220 euro do 1 ha.	Płatność JPO jest podstawową formą wsparcia zagospodarowania wszystkich rodzajów gruntów rolnych w gospodarstwie. Refunduje ona koszty zagospodarowania i znacząco zmniejsza poziom ubóstwa rodzin rolniczych. Rolnicy z oburzeniem przyjmują fakt że płatność JPO zostaje zmniejszona a miała równać do średniej Unijnej. Rolnicy w mojej okolicy czują się oszukani.	Uwaga nieuwzględniona	Średnia płatność na hektar, podawana w dyskusji na temat wyrównania płatności na poziomie UE, obliczana jest jako iloraz koperty płatności bezpośrednich oraz powierzchni wspieranych użytków rolnych. Nie należy jej utożsamiać z płatnością JPO. Płatność podstawowa w ramach Planu Strategicznego jest jedną z wielu do sfinansowania z ograniczonego budżetu.
16	2021-08-09 07:54:02	Osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Proszę o zapoznanie się z wynikami kontroli: https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/nik-o-wsparciu-pszczelarstwa.html	Do dnia dzisiejszego zalecenia pokontrolne nie zostały wdrożone.	Uwaga uwzględniona	Biorąc pod uwagę potrzebę łatwiejszego dostępu do pomocy dla młodych pszczelarzy oraz zalecenia NIK w tym zakresie, środki finansowe będą zabezpieczone w pełnej wysokości i w pierwszej kolejności dla młodych pszczelarzy, którzy nie przekroczyli 40 roku życia.
17	2021-08-10 15:38:02	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Posiadanie zwierząt w obsadzie 0,3-1,5 DJP na każdy hektar UR – w przypadku premii za prowadzenie zrównoważonej produkcji roślinno-zwierzęcej.	Propozycja zmiany wymaganej obsady od 0,3 DJP a nie 0,5 DJP. Obsada tę należy analizować dla różnego rodzaju planowanej hodowli. Dla średnich i małych gospodarstw obsada powyżej 0,5 DJP może stanowić problem dla wyżywienia zwierząt przy słabych jakościowo gruntach rolnych.	Uwaga nieuwzględniona	Dostępne publikacje dotyczące zarządzania gospodarstwem ekologicznym (w tym prowadzenia produkcji zwierzęcej w takim gospodarstwie) wskazują, że przy obsadzie zwierząt od 0,5 DJP/ha do 1,5 DJP/ha jest zabezpieczona w gospodarstwie samowystarczalność paszowo-nawozowa. Zgodnie z opinią IERiGŻ minimalna obsada zwierząt na poziomie 0,5 DJP/ha UR pozwala gospodarstwu w pełni bilansować mineralizującą się w procesie produkcji materię organiczną. Natomiast obsada na poziomie 1,5 DJP/ha pozwala potroić zasoby mineralizującej się w procesie produkcji materii organicznej w glebie i jednocześnie zachować w gospodarstwie produkcję o zrównoważonej organizacji produkcji zwierzęcej. Ponadto, wskazany przedział obsady zwierząt dotyczy tylko dodatkowej premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą, a tym samym nie warunkuje możliwości otrzymania płatności ekologicznej do powierzchni TUZ i upraw paszowych.
18	2021-08-11 09:47:14	Przedsiębiorstwa, z wyłączeniem osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	1. Inwestycje związane z OZE wykorzystywane w cyklu produkcyjnym. Koszty zakupu i montażu: mikroinstalacji produkujących energię z wody, biogazu rolniczego lub energii wiatru (elektryczną, ciepło lub paliwo gazowe) do 50 KW, pieców na biomasę na potrzeby prowadzonej działalności rolniczej, w tym magazynów energii - (obszar a)	Instalacje wiatrowe o mocy do 50kW są powszechnym rozwiązaniem w rolnictwie na zachodzie Europy. Profil produkcji energii elektrycznej dopasowany jest przede wszystkim do gospodarstw hodowlanych. Turbiny wiatrowe o mocy do 50 kW produkują energię elektryczną w ciągu dnia i nocy w przeciągu całego roku. Energia wiatrowa jest szeroko dostępna w naszym kraju. Najkorzystniejszym obszarem jest pas nadmorski oraz nizina środkowo- polska. Dodatkowo tereny rolnicze sprzyjają korzystnym warunkom wietrznym poprzez brak przeszkód terenowych zakłócających prądy powietrzne. Wykorzystanie energetyki wiatrowej w rolnictwie przyczyni się do zrealizowania celu szczegółowego: „przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, a także wykorzystanie zrównoważonej energii" oraz będzie świetną alternatywą dla elektrowni wodnych w miejscach gdzie lokalizacja nie pozwala na ich budowę.	Uwaga nieuwzględniona	W ramach Planu zaproponowano wsparcie na rzecz budowy źródeł energii odnawialnej (biogazownie, małe elektrownie wodne). Budowa biogazowni czy mikroelektrowni wodnych poza produkcją energii może pociągać za sobą wiele pozytywnych efektów środowiskowych i rolniczych. W przypadku biogazowni rolniczych do najważniejszych z nich możemy zaliczyć ograniczenie emisji metanu, ograniczenie emisji odorów związanych ze składowaniem i stosowaniem nawozów naturalnych, zmniejszenie zapotrzebowania na nawozy mineralne czy poprawę jakości gleb. Ponadto stosowanie pofermentu jako nawozu zwiększa zawartość materii organicznej w glebie. Działania inwestycyjne z zakresu OZE wykorzystujące do produkcji energii m. in. wiatr, są ,ożliwe do wsparcia w innych programach współfinansowanych ze środków UE oraz środków krajowych, np. w Polityce Spójności, Programie FEnIKS, Mój Prąd, Agroenergia, co powinno wzmacniać realizację ww. potrzeb na obszarach wiejskich.

19	2021-08-11 21:24:59	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	Rolnikom najbardziej potrzebne są wcześniejsze emerytury, które PiS zabrało od 2018r.	Rolnicy to najbardziej zapracowana grupa społeczna, pracują najwięcej godzin w roku, bez świąt i urlopów i dlatego należałoby mieć możliwość przejścia na wcześniejszą emeryturę.To nie żadna łaska, ale konieczność. Niech rządzący się zastanowią, bo wieś została oszukana i wybory mogą to zweryfikować.	Uwaga nieuwzględniona	Ustawą z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r., poz. 38), obniżony został w Polsce powszechny wiek emerytalny, odpowiednio do 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Ustawa weszła w życie z dniem 1 października 2017 r., a więc od tej daty przywrócony został stan prawny, dotyczący powszechnego wieku emerytalnego, obowiązujący przed 1 stycznia 2013 r., zarówno dla osób ubezpieczonych w systemie powszechnym, jak i ubezpieczonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U z 2017 r., poz. 2336, z późn. zm.). Przepisy tej ustawy nie zmieniły jednak dotychczasowej regulacji, zgodnie z którą prawo do uzyskania świadczenia w postaci tzw. wcześniejszej emerytury rolniczej dla rolników będących w wieku przedemerytalnym (tj. po ukończeniu 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn) miało charakter wygasający. O wcześniejszą emeryturę rolniczą, na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, mogli ubiegać się wyłącznie rolnicy, którzy wszystkie ustawowe warunki do przyznania tego świadczenia spełnili do dnia 31 grudnia 2017 r. Jest to zgodne ze Stanowiskiem Rządu wobec tego projektu, przyjętym przez Radę Ministrów, w którym stwierdzono, że powrót do obowiązującego przed 1 stycznia 2013 r. wieku emerytalnego nie powinien oznaczać utrzymania preferencyjnych zasad przechodzenia na emeryturę rolników oraz w stan spoczynku sędziów i prokuratorów po dniu 31 grudnia 2017 r. Wcześniejsze emerytury w powszechnym systemie emerytalnym realizowanym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wygaszone zostały już w 2008 r.
20	2021-08-12 18:34:05	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.6.1. Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) – w gospodarstwie	Zwiększenie limitu bydła utrzymywanego w jednym gospodarstwie do 100 szt	Gospodarstwo liczące do 100 sztuk nadal jest gospodarstwem bardzo nie wielkim. Zmniejszenie limitu tylko 50szt spowoduje że dopłaty otrzymywali będą tylko rolnicy nie utrzymujący się z hodowli a zajmujący się nią hobbystycznie	Uwaga uwzględniona	Uwzględniono w Planie.
21	2021-08-14 15:41:07	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 2. Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu	Zwiększenie płatności JPO do 220 euro oraz przyznanie płatności redystrybucyjnej dla gospodarstw do 100 ha.	Płatność JPO jest podstawową i najważniejszą rekompensatą kosztów zagospodarowania oraz zmniejszenia złej sytuacji finansowej gospodarstw. Płatność redystrybucyjna powinna objąć gospodarstwa do 100 ha ponieważ to one są podstawą gospodarstw rodzinnych gdzie ziemia jest kupiona na wysokie raty i bardzo potrzebują pomocy redystrybucyjnej aby przetrwać.	Uwaga nieuwzględniona	Płatność podstawowa w ramach Planu Strategicznego jest jedną z wielu do sfinansowania z ograniczonego budżetu. Faktyczna stawka tej płatności obliczana jest jako iloraz dostępnej puli środków (po uprzednim wydzieleniu budżetów na pozostałe rodzaje płatności) oraz zatwierdzonej powierzchni do płatności. Tak stanowią przepisy unijne. Gdy powierzchnia jest wyższa, stawka jest odpowiednio zmniejszana, a przy niższej powierzchni stawka jest odpowiednio wyższa. Ten mechanizm swoistej samoregulacji gwarantuje przestrzeganie (nieprzekraczanie) koperty finansowej przeznaczonej na daną płatność oraz umożliwia pełne wykorzystanie dostępnych środków. Odnośnie płatności redystrybucyjnej - z analiz wynika, że gospodarstwa powyżej 50 ha, wraz z otrzymywanymi płatnościami bezpośrednimi i ONW, uzyskują dochód parytetowy w gospodarce narodowej. Celem płatności redystrybucyjnej jest wsparcie gospodarstw uzyskujących niższe dochody, zatem stosowanie jej dla gospodarstw większych stało by w sprzeczności z ideą płatności redystrybucyjnej.
22	2021-08-14 15:51:03	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 9. Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)	Zwiększenie płatności ONW ze względu na słabą jakość gleb i gorsze warunki gospodarowania.	Płatność ONW powinna być zwiększona dla gospodarstw do 100 ha ze względu na utrudnione warunki gospodarowania, słabą żyzność gleb. Wysokie koszty utrzymania dużych gospodarstw rodzinnych, większe zużycie maszyn, niższe przychody, również na słabych glebach	Uwaga nieuwzględniona	Uwaga dotyczy degresywności płatności ONW, która polega na procentowym zmniejszeniu płatności w zależności od wielkości obszaru. Wysokość i degresywność stawek płatności ONW, musi uwzględniać realizację celów działania jak i budżet przewidziany do realizacji tej interwencji w ramach całego programu. Obowiązujące limity degresywności każdorazowo ustalane są w wyniku analizy poszczególnych typów i grup obszarowych gospodarstw, przy uwzględnieniu korzyści osiąganych przez duże gospodarstwa z uwagi na skalę prowadzonej produkcji. Państwa członkowskie mogą przyznawać płatności w ramach tego rodzaju interwencji wyłącznie w celu rekompensowania beneficjentom na danym obszarze całości lub części dodatkowych kosztów i utraconych dochodów związanych z ograniczeniami naturalnymi lub innymi ograniczeniami specyficznymi dla obszaru. Dodatkowe koszty i utracone dochody oblicza się w odniesieniu do ograniczeń naturalnych lub innych ograniczeń specyficznych dla obszaru przez porównanie z obszarami, gdzie nie występują ograniczenia naturalne ani inne ograniczenia specyficzne dla obszaru. Wyliczenia muszą być weryfikowalne i poświadczone przez podmiot niezależny od władz. Potencjalne zwiększenie progów degresywności skutkowałoby koniecznością obniżenia stawek płatności z uwagi na przewidziany budżet, co mogłoby prowadzić do zmniejszenia skuteczności realizacji celów działania.
23	2021-08-14 16:00:30	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	Zwiększenie płatności dla terenów objętych ochroną siedlisk przyrodniczych.	Płatności dla siedlisk przyrodniczych powinny służyć realnemu zachowaniu tych siedlisk poprzez letnie terminy kieszeń. Tym samym są to terminy zbioru siana gorszej jakości co powinno być zrekompensowane tą płatnością. Ponadto utrzymanie takiego zagospodarowania w sposób czynny i skuteczny chroni odpowiednie siedliska	wyjaśniono	Płatności do poszczególnych wariantów zostały skalkulowane w oparciu o bilans utraconych dochodów i dodatkowo poniesionych kosztów. Co do zasady, ideą tego typu dobrowolnych i prośrodowiskowych interwencji jest ekstensyfikacja użytkowania, w tym m.in. opóźnione i dostosowane w czasie terminy koszenia/wypasu TUZ dla ochrony przedmiotów ochrony (siedliska/gatunki ptaków).
24	2021-08-14 16:06:55	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000	Zwiększenie płatności na ochronę siedlisk	Zwiększenie płatności rekompensuje późniejsze terminy koszenia a zebrane siano jest słabej albo żadnej wartości paszowej. Jednocześnie późniejszy termin koszenia w sposób czynny i realny chroni siedliska przyrodnicze. Pozostawione fragmenty niekoszone są również ostoją dla wielu gatunków zwierząt	wyjaśniono	Płatności do poszczególnych wariantów zostały skalkulowane w oparciu o bilans utraconych dochodów i dodatkowo poniesionych kosztów. Co do zasady, ideą tego typu dobrowolnych i prośrodowiskowych interwencji jest ekstensyfikacja użytkowania, w tym m.in. opóźnione i dostosowane w czasie terminy koszenia/wypasu TUZ dla ochrony przedmiotów ochrony (siedliska/gatunki ptaków)
25	2021-08-16 10:47:43	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.6.2. Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (instrumenty finansowe) – w gospodarstwie	Wnoszę o możliwość wykorzystania czasowo ziemi rolnej klas od III wzwyż na możliwość usytuowania farm fotowoltaicznych bez procesów biurokratycznych np. odrolnienie, zmian w palnie zagospodarowania itp.	W ocenie wielu rolników należy umożliwić rolnikowi który posiada słabszą ziemię na czasowe np. 20 letnie wydzierżawienie swojej ziemi pod farmy fotowoltaiczne.	wyjaśniono	Zagadnienia, których dotyczy uwaga wykraczają poza zakres uregulowań zawartych w Planie strategicznym WPR.
26	2021-08-16 14:46:05	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Dobrostan kur brojlerow - 0,17 zł. Dopłaty do kilograma sprzedanego mięsa.	0,17 zł dopłaty do kurczaka jest to zbyt mała kwota. Dla rodzinnego gospodarstwa posiadającego w sumie jeden kurnik na 22 000 szt. Takie dopłaty to zaledwie 20 tys na rok. Wszystkie koszta produkcji poszły w górę, zatrudnienie pracownika na chwilę obecną wiąże się z dużymi kosztami co miesiąc. Na chwilę obecną produkcja staje się nieopłacalna. Co ma powiedzieć człowiek który przejął gospodarstwo po rodzicach mieszka na tej samej działce i musi pracować ciężko dzien/ noc bo na pracownika zwyczajnie go nie stać. Proponuję ustalić stawkę za kg sprzedanego mięsa tak jak w innych krajach UE.	Uwaga nieuwzględniona	Płatności w ramach interwencji dotyczącej dobrostanu zwierząt mogą obejmować jedynie dodatkowe koszty i utracone dochody wynikające z podjętych zobowiązań dobrostanowych. Dodatkowo kalkulacja płatności musi zostać przygotowana przez podmiot funkcjonalnie niezależny od organów odpowiedzialnych za realizację planu strategicznego WPR oraz posiadający odpowiednią wiedzę fachową, który przeprowadza obliczenia. W przypadku interwencji dotyczącej dobrostanu zwierząt takim podmiotem jest Instytut Zootechniki-PIB, który dokonał kalkulacji płatności dobrostanowych, z których wynika wysokość stawki płatności za kurczę brojlera. Ponadto, zgodnie z przepisami unijnymi w przypadku ekoschematów – płatność nie może być płacona za kg sprzedanego mięsa ale do DJP (duża jednostka przeliczeniowa inwentarza).
27	2021-08-17 10:55:18	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	W zakresie grup producentów - wymóg zatrudnienia dwóch osób nie powinien być wymogiem. Generuje bowiem koszty nie do udźwignięcia przez grupę. Powinno się dopuścić wspólne działanie wielu grup w ramach zrzeszeń lub spółek z 100% udziałem grup producentów.	W ramach Infrastruktura na obszarach wiejskich wnioskuje dodanie CS 8 P 3. Poprawa jakości infrastruktury drogowej.	Uwaga uwzględniona	Kwestia zatrudniania przez GPR jest związana wyłącznie z kryteriami wyboru, nie jest obowiązkiem dla beneficjentów, tylko ich wyborem, jeśli decydują się oni na zatrudnianie pracowników. Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na dwóch ściśle określonych dziedzinach, tj. na środowisku i klimacie (głównie retencjonowanie wody) oraz smart Villages. Alokacja II filara, z uwzględnieniem współfinansowania krajowego to 7 799 mln euro. Przy ograniczonym w nowej perspektywie budżecie WPR, szczególnie w ramach II filaru, środki alokowane na realizację inwestycji z zakresu rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich w ramach Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027 są daleko niewystarczające w odniesieniu do zidentyfikowanych potrzeb. Wobec powyższego zaproponowano wyłącznie dwa obszary wsparcia (obszar A Inwestycje w zakresie systemów indywidualnego oczyszczania ścieków i obszar B Inteligentna wieś).

28	2021-08-17 11:31:48	Doradztwo rolnicze	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 10 (przekrojowego). Modernizacja sektora poprzez wspieranie i dzielenie się wiedzą, innowacjami i cyfryzacją w rolnictwie i na obszarach wiejskich oraz zachęcanie do ich wykorzystywania	Kod interwencji I 14.1.Nazwa interwencji Stawki za dodatkowe elementy szkolenia - należy dodać że jest to maksymalna kwota. Doskonalenie zawodowe rolników Lp. Element szkolenia Jednostka miary Stawka [PLN] 1 Nocleg osobodzień - 250 2 wyżywienie* osobodzień -150 ekspert zewnętrzny (prelegent) Wykreślenie pozycji egzaminy Stawki za osobogodzinie Lp. Typ szkolenia Jednostka miary Stawka [PLN] 1 • stacjonarne o charakterze wykładowym (szkolenie o czasie trwania od 4 do 6 godzin w jednym dniu) • grupa do 15 osób osobogodzina 110 308 2 • stacjonarne o charakterze wykładowym (szkolenie o czasie trwania od 4 do 6 godzin w jednym dniu) • grupa do 30 osób osobogodzina 90 zł • stacjonarne o charakterze wykładowym (szkolenie o czasie trwania do 3 godzin w jednym dniu) • grupa do 15 osób osobogodzina 170 4 • stacjonarne o charakterze wykładowym (szkolenie o czasie trwania do 3 godzin w jednym dniu) • grupa do 30 osób osobogodzina 140 5 • warsztat (o czasie trwania do 3 godzin w jednym dniu) • grupa do 15 osób osobogodzina 190 6 • wizyta w gospodarstwie/obiekcie demonstracyjnym/pokazowym (o czasie trwania do 4 godzin w jednym dniu) • grupa do 15 osób osobogodzina 200 * Urealnienie stawek w celu efektywnego wydatkowania środków - informacje załączniku Przyjęta stawka dla wykładowcy powinna obejmować przygotowanie prezentacji i udostępnienie materiałów dla uczestników. Przyjęte stawki są przeszacowane przy założeniu	Kwota noclegu obniżenie do 250 zł - stawka pozwala na swobodne zakwaterowanie w pokojach jednoosobowych ze śniadaniem w obiektach 4 gwiazdkowych (taki poziom zakwaterowania nie jest potrzebny na tego rodzaju szkoleniach) kwota wyżywienia powinna zostać podniesiona do 150 zł - stawka 100 zł może nie zapewnić możliwości zagwarantowania uczestnikowi szkolenia śniadania + obiad+ kolacja - w chwili obecnej ceny za te usługi wynosi około 30+50+30 zł nie licząc serwisów kawowych Stawki za osobogodzinę są przeszacowane i powodują nieefektywne wydanie środków finansowych Kalkulacja kosztów szkolenia w załączniku	Uwaga nieuwzględniona	Uwaga została przekazana do IERiGŻ PIB w celu analizy i weryfikacji na potrzeby opracowania trzeciej wersji PS WPR.
29	2021-08-17 15:37:55	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 14.2. Kompleksowe doradztwo rolnicze	Zmniejszenie liczby usług doradczych o 25%.	Liczba odbiorców usług jest wydaje się przeszacowana w odniesieniu do potrzeb. Duża część gospodarstw skorzysta z usług w ramach PROW 2014-2020. Ponadto część rolników korzystająła z usług doradczych się powiela i dane gospodarstwa uczestniczyły w tym działaniu już od PROW 2007-2013. Prowadzenie programów doradczych ciągle w tej samej grupie gospodarstw jest mało efektywne. Dobrym kierunkiem są usługi doradcze w raz z wyjazdem do innych rolników i zakładów produkcyjnych. - Działanie powinno być skierowane do rolników, którzy wprowadzaia faktyczne zmiany w gospodarstwie. Budowa oborv. małe przetwórstwo.	Wyjaśniono	Liczba wykazana w PS WPR dotyczy liczby usług doradczych. Ze względu na to, że program doradczy będzie obejmować co najmniej dwie usługi, liczba odbiorców usług będzie niższa. W ramach programów doradczych zaplanowano różne formy doradcze; a usługi będą dostępne dla rolników w zależności od ich potrzeb.
30	2021-08-17 18:01:15	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	Rolnikom najbardziej potrzebne są wcześniejsze emerytury	Praca na roli to najcięższy kawałek chleba, praca wyczerpująca, ponad siły i 7 dni w tygodniu. Tylko to przekona wieś, aby ponownie zagłosować na PiS	Uwaga nieuwzględniona	Ustawą z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r., poz. 38), obniżony został w Polsce powszechny wiek emerytalny, odpowiednio do 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Ustawa weszła w życie z dniem 1 października 2017 r., a więc od tej daty przywrócony został stan prawny, dotyczący powszechnego wieku emerytalnego, obowiązujący przed 1 stycznia 2013 r., zarówno dla osób ubezpieczonych w systemie powszechnym, jak i ubezpieczonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U z 2017 r., poz. 2336, z późn. zm.). Przepisy tej ustawy nie zmieniły jednak dotychczasowej regulacji, zgodnie z którą prawo do uzyskania świadczenia w postaci tzw. wcześniejszej emerytury rolniczej dla rolników będących w wieku przedemerytalnym (tj. po ukończeniu 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn) miało charakter wygasający. O wcześniejszą emeryturę rolniczą, na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, mogli ubiegać się wyłącznie rolnicy, którzy wszystkie ustawowe warunki do przyznania tego świadczenia spełnili do dnia 31 grudnia 2017 r. Jest to zgodne ze Stanowiskiem Rządu wobec tego projektu, przyjętym przez Radę Ministrów, w którym stwierdzono, że powrót do obowiązującego przed 1 stycznia 2013 r. wieku emerytalnego nie powinien oznaczać utrzymania preferencyjnych zasad przechodzenia na emeryturę rolników oraz w stan spoczynku sędziów i prokuratorów po dniu 31 grudnia 2017 r. Wcześniejsze emeryturv w powszechnym systemie emerytalnym realizowanym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wygaszone zostały już w 2008 r. Obecnie nie przewiduje się podjęcia działań, które miałyby zapoczątkować inicjatywę legislacyjną mającą na celu przywrócenie możliwości nabywania prawa do emerytury rolniczej w wieku niższym niż wiek emerytalny.
31	2021-08-17 19:27:03	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 1. Podstawowe wsparcie dochodu	Zwiększenie płatności JPO do 230 euro	Płatność JPO jest podstawową rekompensatą za środki produkcji. Rolnicy do 100 ha spłacają ogromne raty za zakup ziemi i maszyn i nie są w stanie utrzymać gospodarstw. Ponadto Polska miała dążyć do zrównania dopłat bezpośrednich w całej UE.	Wyjaśniono	Średnia płatność na hektar, podawana w dyskusji na temat wyrównania płatności na poziomie UE, obliczana jest jako iloraz koperty płatności bezpośrednich oraz powierzchni wspieranych użytków rolnych. Nie należy jej utożsamiać z płatnością JPO. Płatność podstawowa w ramach Planu Strategicznego jest jedną z wielu do sfinansowania z ograniczonego budżetu.
32	2021-08-17 19:32:53	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 2. Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu	Przyznanie płatności redystrybucyjnej dla gospodarstw do 100ha.	Gospodarstwa do 100 ha to powiększone gospodarstwa rodzinne. Powiększone kosztem ogromnych rat na zakup ziemi i maszyn rolniczych. Zmniejszenie wsparcia dla tych gospodarstw spowoduje trudność w utrzymaniu i pokryciu kosztów produkcji i zobowiązań finansowych.	Uwaga nieuwzględniona	Z analiz wynika, że gospodarstwa powyżej 50 ha, wraz z otrzymywanymi płatnościami bezpośrednimi i ONW, uzyskują dochód parytetowy w gospodarze narodowej. Celem płatności redystrybucyjnej jest wsparcie gospodarstw uzyskujących niższe dochody, zatem stosowanie jej dla gospodarstw większych stało by w sprzeczności z ideą płatności redystrybucyjnej.
33	2021-08-17 19:36:33	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	Zwiększenie płatności do 400 euro.	Ochrona siedlisk przyrodniczych choć w bardzo dużym stopniu przyczynia się do ochrony wielu gatunków roślin i zwierząt to jest deficytowa dla rolnika. Terminy zabiegów agrotechnicznych, niskie a czasami żadne ceny sprzedaży surowca, siana, powodują iż rolnik powinien otrzymać realną rekompensatę za utracone przychody. Jeśli porównamy to gruntów zagospodarowanych intensywnie mamy tu kilkukrotnie zaniżony przychód rolnika. Należy zauważyć że praktykując ten sposób użytkowania chroni się rośliny i zwierzęta, np. w miejscach nie koszonych chowa się wiele zwierząt które byłyby zabite przez maszyny.	Uwaga nieuwzględniona	Płatności do poszczególnych wariantów zostały skalkulowane w oparciu o bilans utraconych dochodów i dodatkowo poniesionych kosztów. Co do zasady, ideą tego typu dobrowolnych i prośrodowiskowych interwencji jest ekstensyfikacja użytkowania, w tym m.in. opóźnione i dostosowane w czasie terminy koszenia/wypasu TUZ dla ochrony przedmiotów ochrony (siedliska/gatunki ptaków).
34	2021-08-17 19:49:59	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000	Zwiększenie płatności do 400 euro.	Ochrona siedlisk przyrodniczych choć w bardzo dużym stopniu przyczynia się do ochrony wielu gatunków roślin i zwierząt to jest deficytowa dla rolnika. Terminy zabiegów agrotechnicznych, niskie a czasami żadne ceny sprzedaży surowca, siana, powodują iż rolnik powinien otrzymać realną rekompensatę za utracone przychody. Jeśli porównamy to gruntów zagospodarowanych intensywnie mamy tu kilkukrotnie zaniżony przychód rolnika. Należy zauważyć że praktykując ten sposób użytkowania chroni się rośliny i zwierzęta, np. w miejscach nie koszonych chowa się wiele zwierząt które byłyby zabite przez maszyny.	Uwaga nieuwzględniona	Płatności do poszczególnych wariantów zostały skalkulowane w oparciu o bilans utraconych dochodów i dodatkowo poniesionych kosztów. Co do zasady, ideą tego typu dobrowolnych i prośrodowiskowych interwencji jest ekstensyfikacja użytkowania, w tym m.in. opóźnione i dostosowane w czasie terminy koszenia/wypasu TUZ dla ochrony przedmiotów ochrony (siedliska/gatunki ptaków).
35	2021-08-17 19:51:22	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 9. Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)	Przyznanie płatności ONW bez degresywności do 50ha, a następnie z degresywnością powyżej 50ha oraz zwiększenie kwoty płatności ONW.	Płatność ONW jest rekompensatą dla rolnika za trudne warunki gospodarowania są to też słabe pod względem żyzności gleby na których plonowania jest znacząco mniejsze niż na terenach o korzystnych warunkach gospodarowania. Bo jak tu porównać wydajność plonowania terenów z 2 czy 3 klasą żyzności gleb do terenów z przeważającą 5 klasą żyzności gleb. Jest to przepaść pod względem wydajności plonów.	Uwaga nieuwzględniona	Wysokość i degresywność stawek płatności ONW, musi uwzględniać realizację celów działania jak i budżet przewidziany do realizacji tej interwencji w ramach całego programu. Obowiązujące limity degresywności każdorazowo ustalane są w wyniku analizy poszczególnych typów i grup obszarowych gospodarstw, przy uwzględnieniu korzyści osiąganych przez duże gospodarstwa z uwagi na skalę prowadzonej produkcji. Państwa członkowskie mogą przyznawać płatności w ramach tego rodzaju interwencji wyłącznie w celu rekompensowania beneficjentom na danym obszarze całości lub części dodatkowych kosztów i utraconych dochodów związanych z ograniczeniami naturalnymi lub innymi ograniczeniami specyficznymi dla obszaru. Dodatkowe koszty i utracone dochody oblicza się w odniesieniu do ograniczeń naturalnych lub innych ograniczeń specyficznych dla obszaru przez porównanie z obszarami, gdzie nie występują ograniczenia naturalne ani inne ograniczenia specyficzne dla obszaru. Wyliczenia muszą być weryfikowalne i poświadczone przez podmiot niezależny od władz. Potencjalne zwiększenie progów degresywności skutkowałoby koniecznością obniżenia stawek płatności z uwagi na przewidziany budżet, co mogłoby prowadzić do zmniejszenia skuteczności realizacji celów działania.
36	2021-08-17 20:00:23	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Zwiększenie płatności do ekologicznych upraw polowych do kwoty 1500 zł na 1 ha.	Uprawa ekologiczna wymaga znacząco większych nakładów pracy, kosztów kilkukrotnych zabiegów uprawowych gleby bez których nie sposób uzyskać choćby niewielkiej wydajności produkcji bez użycia środków ochrony roślin, herbicydów i środków wspomagających wzrost, nawozów sztucznych. Z kolei przy tak małej wydajności produkcji, uzyskiwane ceny ze sprzedaży towarów nie są aż tak wysokie żeby rekompensowały koszty produkcji.	Wyjaśniono	W ramach ekoschematu Rolnictwo ekologiczne stawki płatności zostały wyliczone na podstawie aktualnych danych ekonomicznych. Wysokości szacowanych stawek płatności stanowią rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z prowadzeniem produkcji metodami ekologicznymi. Trudno jest ocenić jakie uprawy polowe miał na myśli zgłaszający uwagę, co ma wpływ na to do jakiej grupy upraw może zostać zaliczona dana uprawa. W ramach ekoschematu – Rolnictwo ekologiczne będzie dostępne dla rolników wsparcie do powierzchni różnych grup upraw tj.: rolnicze, warzywne, zielarskie, sadownicze podstawowe, jagodowe, sadownicze ekstensywne, paszowe oraz TUZ. Stawki płatności w zależności od grupy upraw i okresu konwersji/po konwersji wynoszą od 551 zł/ha do 3 056 zł/ha, w tym uprawy rolnicze od 1 503 zł/ha do 1 629 zł/ha oraz uprawy paszowe od 1 473 zł/ha do 1 607 zł/ha. Stawki płatności proponowane od 2023 r. są wyższe średnio o 29% w porównaniu do stawek z 2021 r. (i średnio o 75% względem stawek z 2015 r.).
37	2021-08-17 20:06:25	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	Zwiększenie płatności do 450 euro do 1 ha.	Ochrona siedlisk w bardzo dużym stopniu przyczynia się do ochrony gatunków roślin i zwierząt ale jest deficytowa dla rolnika. Terminy zabiegów agrotechnicznych, niskie a czasami żadne ceny sprzedaży surowca, siana, powodują iż rolnik powinien otrzymać realną rekompensatę za utracone przychody. Jeśli porównamy to gruntów zagospodarowanych intensywnie mamy tu kilkukrotnie zaniżony przychód rolnika. Należy zauważyć że praktykując ten sposób użytkowania chroni się rośliny i zwierzęta, np. z obserwacji terenowych wynika iż w miejscach nie koszonych chowa się wiele zwierząt które byłyby zabite przez maszyny.	Uwaga nieuwzględniona	Płatności do poszczególnych wariantów zostały skalkulowane w oparciu o bilans utraconych dochodów i dodatkowo poniesionych kosztów. Co do zasady, ideą tego typu dobrowolnych i prośrodowiskowych interwencji jest ekstensyfikacja użytkowania, w tym m.in. opóźnione i dostosowane w czasie terminy koszenia/wypasu TUZ dla ochrony siedlisk/gatunki ptaków.

38	2021-08-17 20:09:31	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.3. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000	Zwiększenie płatności do 450 euro do 1 ha.	Ochrona siedlisk przyrodniczych w bardzo dużym stopniu przyczynia się do ochrony wielu gatunków roślin i zwierząt ale jest deficytowa dla rolnika. Terminy zabiegów agrotechnicznych, niskie a czasami żadne ceny sprzedaży surowca, siana, powodują iż rolnik powinien otrzymać realną rekompensatę za utracone przychody. Jeśli porównamy to gruntów zagospodarowanych intensywnie mamy tu kilkukrotnie zaniżony przychód rolnika. Należy zauważyć że praktykując ten sposób użytkowania chroni się rośliny i zwierzęta, a z obserwacji terenowych wynika iż w miejscach nie koszonych chowa się wiele zwierząt które byłyby zabite przez maszyny.	Uwaga nieuwzględniona	Płatności do poszczególnych wariantów zostały skalkulowane w oparciu o bilans utraconych dochodów i dodatkowo poniesionych kosztów. Co do zasady, ideą tego typu dobrowolnych i prośrodowiskowych interwencji jest ekstensyfikacja użytkowania, w tym m.in. opóźnione i dostosowane w czasie terminy koszenia/wypasu TUZ dla ochrony (siedliska/gatunki ptaków).
39	2021-08-18 08:58:50	JST	ROZDZIAŁ 4 ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.6. Elementy wspólne dla rodzajów interwencji w zakresie rozwoju obszarów wiejskich	wsparcie finansowe inwestycji w zakresie infrastruktury technicznej	większe wsparcie finansowe dla rozwoju obszarów wiejskich co przyczyni się do poprawy jakości życia na obszarach wiejskich. Większe wykorzystywanie wiedzy i doświadczenia samorządów, które są kompetentne do kierowania rozwojem regionalnym, są zorientowane jakie inwestycje w danym okresie i rejonie są najbardziej potrzebne	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni.
40	2021-08-18 09:21:42	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	Potrzeby na terenie Gminy Rokietnica: - Poprawa systemu infrastruktury drogowej oraz ścieżek rowerowych. - Rozbudowa infrastruktury wodno-ściekowej (oczyszczalnia ścieków, ujęcia wody). - Projekt parasolowy dotyczący odnawialnych źródeł energii.	- Na terenie Gminy Rokietnica wciąż jest niewystarczająca ilość dróg utwardzonych/wyremontowanych. Zbyt mało km ścieżek rowerowych w szczególności brakuje połączeń pomiędzy nimi. - W związku z napływem mieszkańców istnieje potrzeba rozbudowy oczyszczalni ścieków oraz ujęć wody. - Bardzo duże zainteresowanie mieszkańców dotyczące dofinansowań do odnawialnych źródeł energii	Uwaga częściowo uwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni.
41	2021-08-18 13:21:09	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 4 ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.5. Instrumenty finansowe	Dużym kłopotem zarówno dla młodych i doświadczonych rolników jest dostęp do kapitału i ziemi a szczególnie dostęp do szczególnych form finsowania. Obecnie KWOR posiada w ofercie wsparcie finasowe w postaci rozłożenia należności za zakup ziemi na raty ale nie stosuje tego wogóle???	Pytanie dlaczego taka forma wsparcia nie może zostać wdrożona we wszystkich oddziałach KWOR a nie tylko według uznania poszczególnegooddziału i to w dodatku w ilościach śladowych w porówaniu do możliwości. To zdecydowanie poprawiłoby rentowność rolników oraz efektywność KWORu.	Wyjaśniono	Zakres uwagi nie dotyczy założeń zawartych w Planie strategicznym. Zaprojektowany instrument finansowy w PS WPR nie jest instrumentem obsługiwanym przez KOWR. W PS WPR przewidziano wsparcie na zakup ziemi, w działaniu: Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększających konkurencyjność (instrumenty finansowe). Młody rolnik 100% kredytu gwarantowanego środkami PS WPR będzie mógł przeznaczyć na zakup ziemi oraz uzyskać 100% dotacji na spłatę odsetek.
42	2021-08-18 13:51:29	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 2. Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu	Renty strukturalne lub inna forma wsparcia na okres przejściowy lub dowolny dla rolników przekazujących gospodarstwa rolne wstępnym pokoleniom lub innym rolnikom	Renta strukturalna lub emerytura albo wsparcie finansowe na dłuższy okres czasu np. do okresu uzyskania wieku emerytalnego lub znalezienia zatrudnienia poza rolnictwem	Uwaga nieuwzględniona	Brak w katalogu interwencji opisanych w rozporządzeniu UE w sprawie Planów Strategicznych wsparcia w formie rent strukturalnych.
43	2021-08-18 13:56:34	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.5. Rozwój małych gospodarstw	Dotychczas mali rolnicy przekazujący gospodarstwo rolne młodemu rolikowi mogli liczyć na wypłatę dopłat bezpośrednich (i innych dopłat) przez pozostały okres finansowania przeznaczony dla dopłat bezpośrednich. Obecnie taka forma wsparcia powinna zostać rozszerzona na wszystkie gospodarstwa nie tylko małe i obejmować wszystkie należne dopłaty nie tylko płatność bezpośrednią. Takie rozwiązanie przyspieszyłoby powiększanie gospodarstw rolnych oraz zcalanie gruntow w wieksze gospodarstwa.	Takie rozwiązanie przyspieszyłoby powiększanie gospodarstw rolnych oraz scalanie gruntow w większe gospodarstwa. Stanowiłoby dodatkową zachętę innych rolników do powiększania gospodarstw.	Uwaga nieuwzględniona	Doświadczenia z okresie 2014-2020 wskazują na bardzo małe zainteresowanie taką formą pomocy. Ponadto rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013, nie przewiduje takiego zakresu wsparcia.
44	2021-08-20 14:59:07	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 14.3. Doskonalenie zawodowe kadr doradczych	Usunięcie interwencji - mentoringu;	Interwencja nie ma praktycznego zastosowania w pracy doradczej. Z przedstawionych założeń w dokumencie wynika ze rolę mentora będzie sprawował współpracownik z dłuższym stażem pracy lub osoba przeszkolona z danej firmy. W przypadku WODR sytuacją będzie wyglądała tak, że kierownik zespołu doradczego będzie sprawował opiekę nad młodym "nowym" pracownikiem i przezywał mu wiedzę. Czyli de facto to co wynika z podstawowych obowiązków pracodawcy i przełożonego. Interwencja nie powinna zastępować podstawowych obowiązków pracodawcy. Szczególnie jeżeli chce zapewnić skuteczną budowanie zespołu. Problem jaki powinien zostać rozwiązany w obszarze młodych pracowników jest to wdrożenie do zawodu i budowa ścieżki zawodowego rozwoju oparta o szkolenia i wzrost wynagrodzeń. Młodym doradcom powinno zapewnić się wiedzę, której nie zdobyli na studiach a wiąże się z pracą doradcy. Szkolenia miękkie z zakresu pracy z rolnikiem, szkolenia z zakresu zadań wykonywanych przez TZD. (wypełnianie wniosków bezpośrednich, opracowanie planów nawozowych, wniosku szusowe, wnioski o wapnowanie, wymagania stawiane dla gospodarstw rolnych, itp) Z posianych informacji wynika że młode osoby rezygnują z pracy w doradztwie ze względu na słabe wynagrodzenia oraz "rzucenie na głęboka wodę" bez jakiegokolwiek przygotowania i wsparcia w działaniu po pojawieniu się problemów. Należy zwrócić uwagę że każdy pracownik doradztwa może uzyskać wsparcie (w ODR od specjalistów w Centrali ODR oraz od Pracowników CDR - obowiązek wynikający z ustawy) od CDR - jest jednostką ustawowo do tego powołanej. Postulat 1) Rezygnacja z Interwencja. 2) przygotowanie ścieżki rozwoju doradcy - opartej o nie zbędę szkolenia w celu przygotowania do zawodu. 3) skierowanie środków na szkolenia młodych doradców	Uwaga nieuwzględniona	Na etapie przygotowywania PS WPR stwierdzono potrzebę wprowadzenia tej formy doskonalenia zawodowego dla młodych doradców.
45	2021-08-21 12:07:32	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	Zmiana dotyczy zachowania zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie. Strona 211 dokumentu. Pomimo zapewnień przez Pana Ministra MRiRW plan strategiczny miał zawierać dopłatę do ogierów dotacyjnych w rasie wielkopolskiej. W planie tym pominięto ta deklaracje. Chcę dodać iż na całą Polskę mamy ok 25 ogierów mogących kryć klacze programowe. Jest to tragedia która doprowadzi do absolutnego wyginięcia tejże rasy koni w naszym kraju. Panie Ministrze!!! Proszę wesprzec tych ostatnich hodowców koni wielkopolskich, by zachęcić do dalszego rozwoju w tej rasie a nie jej wyginięcia. Proponuję kwotę 3000zł dopłaty do każdego ogiera dotacyjnego. Sprawa jest bardzo poważna, proszę tego nie bagatelizować i podejść do tematu na poważnie. Fascynat rasy wielkopolskiej	Rasa koni wielkopolskich to chluba dla naszego kraju	Uwaga uwzględniona	W ramach interwencji Zachowanie zagrożonych gatunków genetycznych zwierząt w rolnictwie uwzględniono wsparcie m. in. dla koni wielkopolskich (samic i samców).
46	2021-08-21 22:41:30	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	Dopłata do ogierów ras zachowawczych koni wielkopolskich biorących udział w programie ochrony zasobów genetycznych z programu PROW	W czałej Polsce mamy niespełna 25 ogierów spełniajacych wymagania ochrony zasobów rasy wielkopolskiej, jest to dalece niewystarczające i może prowadzić do załamania genetycznej różnorodności oraz doprowadzić do wyginięcia rasy z powodu chorób genetycznych.	Uwaga uwzględniona	W ramach interwencji Zachowanie zagrożonych gatunków genetycznych zwierząt w rolnictwie uwzględniono wsparcie m. in. dla koni wielkopolskich (samic i samców).
47	2021-08-21 22:41:22	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	Dopłata do ogierów ras zachowawczych koni wielkopolskich biorących udział w programie ochrony zasobów genetycznych na kolejne lata z programu PROW.	W całej Polsce mamy nie spełna 25 ogierów spełniających wymagania ochrony zasobów rasy Wielkopolskiej. W porównaniu z innymi rasami jest to tragiczna sytuacja! Zgodnie z ustymi obietnicami Ministerstwa Rolnictwa należy dotować te wyjątkowe, cenne ogiery! Proszę także o wsparcie organizacji zakładów treningowych dla tych ogierów.	Uwaga uwzględniona	W ramach interwencji Zachowanie zagrożonych gatunków genetycznych zwierząt w rolnictwie uwzględniono wsparcie m. in. dla koni wielkopolskich (samic i samców).
48	2021-08-21 22:41:25	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	Dopłata do ogierów ras zachowawczych koni Wielkopolskich biorących udział w Programie Ochrony Zasobow Genetycznych na kolejne lata z programu PROW	W całej Polsce mamy niespełna 25 ogierów spełniających wymagania ochrony zasobów rasy Wielkopolskiej . W porównaniu z innymi rasami jest to Tragiczna sytuacja. Zgodnie z ustnymi obietnicami Ministrestwa Rolnictwa należy dotować te wyjątkowe i jakze cenne ogiery. Proszę także o wsparcie organizacji zakładów treningowych dla tychże ogierów.	Uwaga uwzględniona	W ramach interwencji Zachowanie zagrożonych gatunków genetycznych zwierząt w rolnictwie uwzględniono wsparcie m. in. dla koni wielkopolskich (samic i samców).
49	2021-08-21 22:40:29	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	Dopłata do ogierów ras zachowawczych koni wielkopolskich biorących udział w programie ochrony zasobów genetycznych na kolejne lata z programu PROW	W całej Polsce jest niespełna 25 ogierów rasy wielkopolskiej które spełniają wymagania ochrony zasobów tej rasy. W porównaniu do innych ras jest to tragiczne. Nie możemy pozwolić aby ta rasa przestała istnieć, a wszystko zmierza w tym ierunku patrząc na poczynania Ministerstwa rolnictwa. Uważam iż należy dotować te wyjątkowe i cenne ogiery. Prosze o wsparcie organizacji zakładów treningowych dla tych ogierów. Prosze o przemyślenie tego co napisałam i podjęcie słusznej decyzji.	Uwaga uwzględniona	W ramach interwencji Zachowanie zagrożonych gatunków genetycznych zwierząt w rolnictwie uwzględniono wsparcie m. in. dla koni wielkopolskich (samic i samców).
50	2021-08-21 22:41:29	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	Dopłata do ogierow ras zachowawczych koni rasy wielkopolskiej bioraczych udział programie ochrony zasobów genetycznych na kolejne lata z programu PROW	W całej Polsce mamy niespełna 25 ogierów spełniających wymagania ochrony zasobów rasy wielkopolskiej jest to w porównaniu z innymi rasami jest to tragiczna informacja. Zgodnie z ustnymi obietnicami ministertwa rolnictwa należy dotować te wyjątkowe i jakże cenne ogiery. Proszę także o wsparcie organizacji zakładów treningowych dla tych ze ogierow.	Uwaga uwzględniona	W ramach interwencji Zachowanie zagrożonych gatunków genetycznych zwierząt w rolnictwie uwzględniono wsparcie m. in. dla koni wielkopolskich (samic i samców).
51	2021-08-21 22:41:18	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	Dopłata do ogierów ras zachowawczych ras wielkopolskich biorących udział w programie PROW	W całej Polsce mamy niespełna 25 ogierów spełniających wymagania ochrony zasobów rasy Wielkopolskich. W porównaniu z innymi rasami jest to tragiczna sytuacja zgodnie z ustnymi obietnicami ministerstwa rolnictwa należy dotować te wyjątkowe i jakże cenne ogiery. Proszę także o wsparcie organizacji zakładów treningowych dla tych ogierów.	Uwaga uwzględniona	W ramach interwencji Zachowanie zagrożonych gatunków genetycznych zwierząt w rolnictwie uwzględniono wsparcie m. in. dla koni wielkopolskich (samic i samców).
52	2021-08-21 22:43:01	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	Dopłata do ogierów ras zachowawczych koni wielkopolskich biorących udział w programie ochrony zasobów genetycznych na kolejne lata z programu PROW	W całej Polsce mamy niespełna 25 ogierów spełniających wymagania ochrony zasobów rasy Wlkp, w porównaniu z innymi rasami jest to tragiczna sytuacja. Zgodnie z ustnymi obietnicami Ministerstwa Rolnictwa należy dotować te wyjątkowe i jakże cenne ogiery. Proszę także o wsparcie organizacji zakładów treningowych dla tych ze ogierów.	Uwaga uwzględniona	W ramach interwencji Zachowanie zagrożonych gatunków genetycznych zwierząt w rolnictwie uwzględniono wsparcie m. in. dla koni wielkopolskich (samic i samców).
53	2021-08-21 22:42:05	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	Dopłata do ogierów Ras zachowawczych koni wielkopolskich biorących udział w programie Ochrony Zasobów Genetycznych na kolejne lata z programu PROW	Z uwagi na bardzo małą ilość ogierów spełniających wymagania ochrony zasobów rasy wielkopolskiej, proszę o dotowanie tej wyjątkowej i cennej rasy. W związku z powyższym proszę o wsparcie organizacji zakładów treningowych dla tychże ogierów	Uwaga uwzględniona	W ramach interwencji Zachowanie zagrożonych gatunków genetycznych zwierząt w rolnictwie uwzględniono wsparcie m. in. dla koni wielkopolskich (samic i samców).
54	2021-08-21 22:40:41	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	Dopłata do ogierów Ras Zachowawczych koni Wielkopolskich biorących udział w programie Ochrony Zasobów Genetycznych na kolejne lata z programu PROW	W całej Polsce mamy niespełna 25 ogierów spełniających wymagania ochrony zasobów rasy Wielkopolskiej. W porównaniu do innych ras jest to stanowczo mała ilość. W związku z powyższym należy dotować te wyjątkowe i cenne ogiery. Proszę o wsparcie organizacji zakładów treningowych dla tychże ogierów	Uwaga uwzględniona	W ramach interwencji Zachowanie zagrożonych gatunków genetycznych zwierząt w rolnictwie uwzględniono wsparcie m. in. dla koni wielkopolskich (samic i samców).

55	2021-08-22 12:02:14	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	Dopłata do ogierow wielkopolskich z listy zagrozonych zasobow genetycznych koni rasy wielkopolskich	W Polsce mamy niespełna 20 ogierów wielkopolskich. Czystych rodowodowo sluzacych do krycia klaczy programowych wielkopolskich programowych. Pragnę dodac ze wiek tych ogierów przekracza 20 lat. W innych rasach co roku wieksza liczba niz 20 otrzymuje licencje na krycie . Stanowczo apeluje do pana Ministra i Ministetstwa Rolnictwa o przyjzenie się temu problemowi. Oraz wsparcie finansowe postaci dotacji do kazdego ,Ayjącego ogiera wielkopolskiego. Za chwile ta rasa wyginie!!! Proponuję dotację w wysokosci 2,5do 3 tys. Zloty.	Uwaga uwzględniona	W ramach interwencji Zachowanie zagrożonych gatunków genetycznych zwierząt w rolnictwie uwzględniono wsparcie m. in. dla koni wielkopolskich (samic i samców).
56	2021-08-22 18:26:54	LGD	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	Zakres terytorialny - dopisanie SKR oraz RSP	widoczne jest, aby wspierać obszary zdegradowane również, gdzie była intensyfikacja działań wykonywanych przez pracowników SKR oraz RSP	Uwaga nieuwzględniona	Obszary po PGR borykają się z szeregiem problemów społecznych, w tym z niską aktywnością społeczną mieszkańców i poziomem przedsiębiorczości - interwencja LEADER ma odpowiednie narzędzia które mogą być wykorzystane do odpowiedzi na te problemy. Brak takich informacji w odniesieniu do obszarów na których działają SKR i RSP.
57	2021-08-22 18:38:37	LGD	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	W pozycji: Rodzaj interwencji doopisanie SKR oraz RSP	są obszary na których występują negatywne skutki, gdzie funkcjonowały SKR oraz RSP	Uwaga nieuwzględniona	Obszary po PGR borykają się z szeregiem problemów społecznych, w tym z niską aktywnością społeczną mieszkańców i poziomem przedsiębiorczości - interwencja LEADER ma odpowiednie narzędzia które mogą być wykorzystane do odpowiedzi na te problemy. Brak takich informacji w odniesieniu do obszarów na których działają SKR i RSP.
58	2021-08-22 18:41:48	LGD	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	w pozycji celu szczegółowego w wierszu dotyczącym Smart Villages wykreślenie słów "na utworzenie której LGD udzieliło wsparcia"	Aktualnie jesteśmy po rozmowach z przedstawicielami gmin na obszarze których planowane jest opracowanie koncepcji Smart Villages i deklarują Oni, że nie potrzebują wsparcia finansowego na to zadanie.	Uwaga nieuwzględniona	Celem Smart Village jest wykorzystanie wiedzy lub innowacji w poszukiwaniu rozwiązań m.in. w obszarach poprawy jakości życia, ograniczenia depopularyzacji, niekorzystnych trendów demograficznych, podniesienia jakości usług lokalnych lub bezpieczeństwa, poszanowania środowiska lokalnego, niewystraczającej liczby miejsc pracy czy wykluczenia cyfrowego. Przygotowanie i realizacja lokalnych strategii rozwoju w oparciu o współpracę różnych partnerów, w tym zaangażowanie społeczności lokalnej, jak również zakres możliwego wsparcia w ramach LSR, przyczyni się do umocnienia współpracy wielopodmiotowej na poziomie lokalnym. Uznano, że Tworzenie koncepcji SV będzie mogło być wspierane ze środków interwencji LEADER.
59	2021-08-22 18:49:22	LGD	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	W pozycji cel szczegółowy w wierszu dotyczącym dedykowane dla rolników ... dopisanie słów: SKR i RSP	Obserwujemy konieczność wsparcia obszarów po PGR oraz SKR i RSP	Uwaga nieuwzględniona	Obszary po PGR borykają się z szeregiem problemów społecznych, w tym z niską aktywnością społeczną mieszkańców i poziomem przedsiębiorczości - interwencja LEADER ma odpowiednie narzędzia które mogą być wykorzystane do odpowiedzi na te problemy. Brak takich informacji w odniesieniu do obszarów na których działają SKR i RSP.
60	2021-08-22 18:52:17	LGD	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	W pozycji opis warunków kwalifikowalności w wierszu dotyczącym EFMRA wykreślenie słów "nie uczestniczy w procesie"	Aktualnie wdrażamy LSR z udziałem środków z 4 funduszy i beneficjenci jak i członkowie podkreślają, "że jest to w pełni funkcjonalne, dopełniające, aktywizujące wdrażanie LSR w odróżnieniu od wdrażania LSR w latach 2007-2013, kiedy posiadaliśmy środki z jednego funduszu"	Uwaga nieuwzględniona	W związku ze zmianą ustawy o RLKS - fundusz EFMRA nie będzie dostępny w ramach wielofunduszowych LSR. W ramach funduszu możliwe będzie wsparcie monofunduszowych RLSR.
61	2021-08-22 18:59:04	LGD	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	W pozycji opis warunków kwalifikowalności w wierszu dotyczącym ludzi młodych zmienić wartość 25 na 30	Wskazane jest, aby pracujące osoby w organach posiadały chociaż odrobinę doświadczenia w życiu zawodowym a uważamy, że takie nabędzie się po 2 -3 latach pracy zawodowej, a jeśli założymy, że np. byłaby to osoba po skończenia szkoły wyższej to trudno będzie znaleźć do 25 roku życia.	Uwaga nieuwzględniona	Rozumienie określenia "ludzie młodzi" jako osób w wieku do 25 lat jest kontynuacją podejścia przyjętego w Wytycznych nr 5/3/2017 stosowanych w okresie 2014-2020/22. Rozumienie to jest także zbieżne z podejściem statystycznym GUS do badań stopy bezrobocia.
62	2021-08-22 19:06:39	LGD	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	W pozycji Forma i wysokość wsparcia w wierszu dotyczącym intensywności wsparcia dla operacji obejmujących inwestycje produkcyjne dopisanie 100% dla podmiotów podejmujących działalność gospodarczą oraz 75% w przypadku operacji przewidujących zakup środka trwałego	Aktualnie premie zabezpieczają 100% kosztów na rozpoczęcie działalności i wskazane, aby tak pozostało; zakup środka transportu w działaniu skrócenie łańcucha żywnościowego dotyczy osób, które dopiero wdrażają się w tą działalność gospodarczą i według naszej wie dzy nie posiadają zbyt wiele własnych środków finansowych na wkład 50%	Uwaga nieuwzględniona	Ograniczony budżet interwencji wymusił wprowadzenie ograniczenia co do kwoty wsparcia na działalność pozarolniczą. Należy jednak podkreślić dotychczasową intensywność wsparcia dla przedsiębiorców.
63	2021-08-22 19:29:42	LGD	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	W pozycji: Opisać w jaki sposób ... doprecyzowanie zapisu dotyczącego udziału ludzi młodych we wdrażaniu i zarządzaniu strategią poprzez ich członkostwo we wszystkich organach LGD poprzez dopisanie słów "od statutowego terminu wyboru nowych władz ..."	LGD jako Stowarzyszenia funkcjonują i posiadają statutowe organy i trudno wyjaśnić zmiany członków w okresie trwania organów, a zaproponować udział w organach w dniu wyboru nowych władz jest mniej dotkliwym (przypominamy, że LGD jest niezależnym stowarzyszeniem i trudno niektórym członkom zaakceptować sztuczne zmiany udziału np. ludzi młodych)	Uwaga nieuwzględniona	Stowarzyszenia, w tym LGD, są niezależnymi osobami prawymi, w związku z tym nie należy im w zakresie stanowienia własnych organów narzucać nic odgórnie. W związku z małą aktywnością osób młodych przekładającą się na brak silnego związku z obszarami wiejskimi niezbędne jest zwiększanie aktywności społecznej młodych poprzez włączanie młodzieży w życie publiczne, z uwzględnieniem procesu podejmowania decyzji. Dlatego rekomenduje się LGD włączenie ich także do swoich struktur, jednak z poszanowaniem praw stowarzyszeń. Dlatego w dokumencie nie wskazuje się sposobu, ani metody osiągnięcia tego celu.
64	2021-08-23 09:46:11	JST	ROZDZIAŁ 3. SPÓJNOŚĆ STRATEGII I KOMPLEMENTARNOŚĆ 3.1. Przegląd interwencji, które przyczyniają się do zapewnienia spójnego i zintegrowanego podejścia do zarządzania ryzykiem	W projekcie Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej - dokumentu, który będzie wyznaczał główne cele i kierunki rozwoju obszarów wiejskich w przeszłej perspektywie finansowej, nie przewidziano wspierania inwestycji w podstawową infrastrukturę, zwłaszcza w zakresie budowy lub modernizacji dróg lokalnych oraz gospodarki wodno-ściekowej	Wspieranie ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich inwestycji o kluczowym znaczeniu dla rozwoju obszarów wiejskich będzie w najbliższej perspektywie niemożliwe. Powyższe może odbić się niekorzystnie na rozwoju gmin i powiatów, które w okresie programowania 2014 - 2020 miały możliwość aplikowania o środki m.in. na operacje w zakresie budowy lub modernizacji dróg lokalnych. Dostęp do innych źródeł finansowania inwestycji planowanych na terenach typowo rolniczych lub służących rozwojowi obszarów wiejskich jest ograniczony z uwagi na priorytetowo traktowane obszary przeznaczane na tworzenie terenów inwestycyjnych służących rozwojowi przedsiębiorczości. Niezbędne jest ukierunkowane wsparcie w rozwój podstawowej infrastruktury na obszarach wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.	Uwaga częściowo uwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni.
65	2021-08-23 11:19:57	Przedsiębiorstwa, z wyłączeniem osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	I 4.8 Ekoschemat - uproszczone systemy uprawy - Ekoschemat obejmuje uprawę zerową	Uprawa zerowa cechuje się najwyższym stopniem zachowania naturalnych właściwości gleby jak. np zasobność w materię organiczną, retencja wody i wiele innych. W uprawie zerowej gleba jest stale chroniona przez okrywę roślinną i/lub jej resztki co wydatnie zapobiega erozji wodnej i wietrznej. Maszyny w uprawie zerowej cechują się najniższym zapotrzebowaniem na moc a co za tym idzie, dużo niższą emisją CO2 w procesie produkcji. Dla przykładu - siewniki talerzowe dedykowane do uprawy zerowej mają aż połowę niższe zapotrzebowanie na moc traktora niż siewniki typu strip-till. Również w przypadku dużej ilości resztek pożnivnych nie wymagają żadnego dodatkowego przygotowania więc taki system cechuje się najwyższym stopniem ograniczenia wjazdów w pole. Nie tylko emisja CO2 jest tutaj zdecydowanie niższa ale użycie mniejszych a co za tym idzie lżejszych traktorów ogranicza nadmierne zagęszczenie gleby w szczególności na głebokości którą jest poza zasięgiem narzędzi służących do jej ewentualnego spulchniania w przypadku wystąpienia problemu. Gospodarstwa pracujące w systemie uprawy zerowej charakteryzują się bogatszym płodozmianem i większą dbałością o kondycję gleby.	Uwaga nieuwzględniona	Oceniając potencjalne korzyści (wspomniane w postulacie), zagrożenia dla środowiska (wynikające ze stosowania herbicydów jako jedynej formy przygotowywania gruntu pod zasiew roślin) jak również cele stawiane przez EZt (dot. zmniejszenia zużycia pestycydów) zdecydowano o wykluczeniu upraw zerowych z możliwości objęcia wsparciem w ramach ekoschematu.
66	2021-08-23 10:36:28	JST	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 8. Promowanie zatrudnienia, wzrostu, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki i zrównoważonego leśnictwa	Poprawa dostępu do infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej na Zagospodarowanie terenu pod ogólnodostępne miejsca turystyczno - rekreacyjne	Na terenach wiejskich są obszary publiczne zaniedbane, które wymagają rewitalizacji. Mimo ogromnych potrzeb i zaangażowania mieszkańców brakuje form wsparcia dotacyjnego na rewitalizację miejsc publicznych lub procent wsparcia jest zbyt niski i nieopłacalny. Dostępne formy wsparcia choćby z UMWW "Pięknieje Wielkopolska Wieś" są niewystarczające i powodują, że wsie muszą czekać latami na dotacje, gdyż są zmuszone rywalizować o zagospodarowanie przestrzeni z całym województwem a do tego tylko 3 sołectwa z danej gminy mogą rocznie ubiegać się o wsparcie angażując nie tylko własne środki, ale również sztab mieszkańców pracujących społecznie na rzecz projektu. Jest to niejednokrotnie powodem spowolnienia rozwoju wsi pod kątem wykorzystania drzemiącego potencjału obszaru ogólnodostępnego. Chodzi np. o dotacje na małe projekty związane z tworzeniem parku kieszonkowego czy zagospodarowaniem przestrzeni publicznej pod muszle koncertową z ławkami wykorzystywaną pod lokalne imprezy wiejskie. Kiedy miasta rewitalizują swoje tereny, wsie pozostają na uboczu ze względu na ograniczone możliwości wsparcia a jak wiadomo wieś to nie tylko rolnictwo. Mieszkańcy wsi również oczekują terenów rekreacyjnych, w których będą mogli wypocząć i spędzić miło czas.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni.
67	2021-08-23 14:21:57	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Witam, Niestety w formularz jest napisany bez wielokrotnego wyboru punktów. Sektor pszczelarski ma uwagi do interwencji sektorowych w sektorze pszczelarstwa, które są opisane w kilku miejscach. W związku z powyższym przesyłamy ogólną uwagę mając nadzieję na całkowitą zmianę zapisanych propozycji w sektorze pszczelarskim.	Propozycja zmian znajduje się w załączniku	Uwaga częściowo uwzględniona	Celem interwencji w sektorze pszczelarskim określonych w przepisach art. 6 rozporządzenia o Planach Strategicznych jest zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację. W związku z tym, zaplanowano pomoc głównie dla pszczelarzy umieszczających produkty pszczele na rynku. Biorąc pod uwagę potrzebę zwiększenia dostępności pomocy zaplanowano: 1. W ramach interwencji I 6.3. – wsparcie walki z warrozą oraz I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, beneficjentem pomocy (wnioskującym o pomoc) mogą być wyłącznie organizacje pszczelarskie; 2. W ramach interwencji I 6.2. – modernizacja gospodarstw pasiecznych, beneficjentem (wnioskującym o pomoc) mogą być zarówno organizacje pszczelarskie jak i indywidualni pszczelarze; 3. W ramach interwencji I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, zwolnieni z warunku (opis warunków kwalifikowalności): „umieszcza na rynku produkty pszczele, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (na przykład w ramach sprzedaży bezpośredniej czy rolniczego handlu detalicznego)" będą pszczelarze posiadający do 10 pni pszczelich.
68	2021-08-23 18:19:47	JST	ROZDZIAŁ 6. CELE I PLAN FINANSOWY	- Uwzględnienie wsparcia inwestycji w rozwój podstawowej infrastruktury na obszarach wiejskich: gospodarka wodno-ściekowa, budowa dróg lokalnych, inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne. - Uwzględnienie możliwości ogłaszania konkursów KSOW przez samorządy województw - zwiększenie budżetu na realizację programu LEADER	Są to podstawowe potrzeby rozwojowe polskiej wsi	Uwaga częściowo uwzględniona	Obecne zapisy nie wykluczają możliwości aby Partnerzy zgłaszali swoje pomysły/projekty do jednostek wsparcia sieci i współpracowali z nimi przy realizacji tych operacji, wykonując część zadań samodzielnie (z możliwością pokrycia niektórych ich kosztów przez te jednostki), ale całe obciążenie administracyjne związane z operacją będzie spoczywać na tej jednostce. Taki sposób realizacji operacji odciąży partnerów sieci od zadań czysto administracyjnych i pozwoli na lepszą realizację celów sieci. Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni. Na interwencję LEADER przewidziano 8% środków EFRROW dla Planu Strategicznego, co wykracza poza 5% minimum wskazane w przepisach. Budżet Planu Strategicznego i potrzeby, które zaspokajają inne interwencje nie pozwalają na dalsze zwiększanie budżetu interwencji LEADER.
69	2021-08-23 22:55:14	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	W nawiązaniu do Drugiej wersji projektu Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 zgłaszam postulat uwzględniając wsparcie hodowli rodzimych ras ogierów w rasie wielkopolskiej poprzez dopłatę do nich.	Powołując się na wcześniejsze zapewnienia ze strony Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w postaci dopłaty do każdego dotacyjnego kryjącego ogiera rasy wielkopolskiej posiadającego licencję hodowlaną. Ze względu na tragicznie niską liczbę ogierów dopuszczonych do kojarzenia z klacami ras zagrożonych wyznaczonych przez Instytut Zootechniki i Genetyki w Balicach. Łączna liczba ogierów na całą Polskę wynosi ok. 20 sztuk ze średnią wieku na poziomie ok. 20 lat na ogiera. W związku z powyższym proponuję dopłatę do każdego licencjonowanego ogiera w kwocie 3 000 zł / szt.	Uwaga uwzględniona	W ramach interwencji Zachowanie zagrożonych gatunków genetycznych zwierząt w rolnictwie uwzględniono wsparcie m. in. dla koni wielkopolskich (samic i samców).

70	2021-08-24 12:10:03	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I B.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	Dopłata do ogierów dotacyjnych rasy wielkopolskiej w nowym PROW na kolejne lata.	Sytuacja na rynku ogierów wielkopolskich w Polsce jest Tragiczna!!!!!!! Jest zaledwie 20 ogierów na całą Polskę Szanowny Panie Ministrze!!!!! Zgodnie z wcześniejszymi obietnicami Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi nowy PROW miał zawierać dopłatę do ogierów licencjonowanych tejże rasy a patrząc w projekt został całkowicie pominięty. Pomóżcie i uratujcie te resztę koni które jeszcze są i żyją!!!! Z Których możemy genetycznie mieć jeszcze potomstwo w czystej rasie!!!!	Uwaga uwzględniona	W ramach interwencji Zachowanie zagrożonych gatunków genetycznych zwierząt w rolnictwie uwzględniono wsparcie m. in. dla koni wielkopolskich (samic i samców).
71	2021-08-24 12:26:00	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Kod interwencji I.6.2, I 6.3, I 6.4, I 6.5, I 6.6 i I 6.7. Beneficjent: I. Organizacje pszczelarskie działające w formie: 1) związków pszczelarskich; 2) stowarzyszeń pszczelarzy; 3) zrzeszeń pszczelarzy; 4) spółdzielni pszczelarskich; II. Jednostki Doradztwa Rolniczego	Mając powyższe działania na uwadze, w celu sprawnego i efektywnego wspierania pszczelarzy i rozwoju ich pasiek należałoby utrzymać i wzmacniać dotychczasowy schemat obsługi projektów, który umożliwia realizację podejmowanych działań przez bardzo szerokie spektrum beneficjentów. Wprowadzenie zmian w strategii rozwoju rolnictwa w zakresie pszczelarstwa spowoduje drastyczne ograniczenie udziału pszczelarza w projektach. Nadmieniamy, że zawód ten jest wypełniany przez osoby o średniej wieku ok. 70 lat i niekiedy bez możliwości korzystania z sprzętu komputerowego. Uznając wspólne korzyści w realizacji Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 liczymy na zrozumienie i otwartość na wyżej wymienione sytuacje w jakich znajdują się pszczelarze i organizacje pszczelarskie.	Uwaga częściowo uwzględniona	Biorąc pod uwagę potrzebę zwiększenia dostępności pomocy zaplanowano: 1. W ramach interwencji I 6.3. – wsparcie walki z warrozą oraz I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, wnioskującym o pomoc będą mogły być wyłącznie organizacje pszczelarskie; 2. W ramach interwencji I 6.2. – modernizacja gospodarstw pasiecznych, beneficjentem (wnioskującym o pomoc) będą mogły być zarówno organizacje pszczelarskie jak i indywidualni pszczelarze.
72	2021-08-24 18:28:05	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	1. Objęcie plantacji wikliny dotowanymi ubezpieczeniami rolniczymi podobnie jak wiele innych upraw polowych w przypadku m. in. suszy, czy innych klęsk żywiołowych, takich jak gradobicie, podczas których uprawy wikliny ulegają znacznym stratom. Poszerzenie tej listy upraw o wiklinę zwiększy zainteresowanie jej uprawą i wprowadzi stabilizację w tej wieloletniej uprawie, zapewni bezpieczeństwo w dochodach plantatorów i utrzymanie ich rodzin. 2. Wprowadzenie stosowania środków ochrony roślin w uprawie wikliny, głównie środków chwastobójczych. Chwasty występują w wiklinie, podobnie jak w innych upravach polowych. Zwalczanie chwastów środkami OR w uprawach wikliny, znikło z urzędowych instrukcji. Obecnie - zdaniem plantatorów wikliny – stosowanie tych środków jest niemożliwe ze względu na brak odpowiednich przepisów i instrukcji. 3. Zachowanie dopłat do upraw wikliny, co najmniej na dotychczasowym poziomie wg nowego budżetu UE i krajowego na lata 2021-2027, co jest kluczowym mechanizmem do zachowania tej uprawy i podtrzymania plecionkarstwa jako dziedzictwa kulturowego w Polsce. (nawet objecie opłatą dodatkową wikliny jak np. występuje to w przypadku uprawy Chmielu gdyż wiklina jest też ginącą uprawą) 4. Wprowadzenie odszkodowań w tych uprawach w ramach szkód łowieckich	W naszej ocenie Wiklina powinna być uznana jako uprawa rolnicza tak jak zboża bo to powoduje że roślina ta jest pomijana w wszelkich programach rolnych i pomocowych i przetwórstwa rolnego a klasyfikacja do tej pory jest tak jak za odlogowany grunt co nie jest z stanem faktycznym Wyrażamy głębokie przekonanie, że współpraca Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z naszym Stowarzyszeniem doprowadzi do rozwiązania naszych problemów, a w głównie do: • objęcia upraw i plantacji wikliny dotowanymi ubezpieczeniami rolniczymi podobnie jak wielu innych upraw, • objęcia tych upraw odszkodowaniami łowieckimi, • wprowadzenia stosowania środków ochrony roślin w uprawie wikliny.	Wyjaśniono	Wiklina została w 2019 r zakwalifikowana jako uprawa małoobszarowa, co powoduje że procedura dopuszczania do stosowania środków ochrony roślin w tej uprawie jest uproszczona. Katalog podmiotów uprawnionych do złożenia wniosku o wydanie zezwolenia na zastosowanie środka w uprawach małoobszarowych jest bardzo szeroki, i obejmuje nie tylko posiadaczy zezwoleń, ale również związki branżowe. Tym samym nie ma przeciwskazań by udzielać zezwoleń na stosowanie środków ochrony roślin w tej uprawie
73	2021-08-24 20:28:44	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	Rolnikom należy przywrócić wcześniejsze emerytury/ 55 kobieta, 60 mężczyzna/	Praca rolnika zalicza się do najcięższej, w trudnych warunkach, ciężka fizycznie i na okrągło 365 dni w roku. Rolnicy niedowierzają, że to PiSi ch tak oszukał, zabierając od 2018 r. wcześniejsze emerytury i przy urnach wyrażą swój głos	Uwaga nieuwzględniona	Ustawą z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r., poz. 38), obniżony został w Polsce powszechny wiek emerytalny, odpowiednio do 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Ustawa weszła w życie z dniem 1 października 2017 r., a więc od tej daty przywrócony został stan prawny, dotyczący powszechnego wieku emerytalnego, obowiązujący przed 1 stycznia 2013 r., zarówno dla osób ubezpieczonych w systemie powszechnym, jak i ubezpieczonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U z 2017 r., poz. 2336, z późn. zm.). Przepisy tej ustawy nie zmieniły jednak dotychczasowej regulacji, zgodnie z którą prawo do uzyskania świadczenia w postaci tzw. wcześniejszej emerytury rolniczej dla rolników będących w wieku przedemerytalnym (tj. po ukończeniu 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn) miało charakter wygasający. O wcześniejszą emeryturę rolniczą, na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, mogli ubiegać się wyłącznie rolnicy, którzy wszystkie ustawowe warunki do przyznania tego świadczenia spełnili do dnia 31 grudnia 2017 r. Jest to zgodne ze Stanowiskiem Rządu wobec tego projektu, przyjętym przez Radę Ministrów, w którym stwierdzono, że powrót do obowiązującego przed 1 stycznia 2013 r. wieku emerytalnego nie powinien oznaczać utrzymania preferencyjnych zasad przechodzenia na emeryturę rolników oraz w stan spoczynku sędziów i prokuratorów po dniu 31 grudnia 2017 r. Wcześniejsze emerytury w powszechnym systemie emerytalnym realizowanym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wygaszone zostały już w 2008 r. Obecnie nie przewiduje się podjęcia działań, które miałyby zapoczątkować inicjatywę legislacyjną mającą na celu przywrócenie możliwości nabywania prawa do emerytury rolniczej w wieku niższym niż wiek emerytalny.
74	2021-08-26 12:00:54	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	CS 5. P1. W artykule przeczytałem, że ma dotyczyć tylko GO.	CS 5. P1. Musi dotyczyć również TUZ-ów. W artykule przeczytałem, że ma dotyczyć tylko GO.	Uwaga częściowo uwzględniona	Potrzebę, która odnosi się dotyczy ochrony zasobów i poprawy jakości gleby jest realizowana m.in. niektórymi ekoschematami, które dotyczą zarówno gruntów ornych jak i TUZ.
75	2021-08-26 12:54:16	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Ekoschemat - Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji lub w formie aplikacji doglebowej obornika	Całość zmiany powinna opierać się na tym, aby dotowana była również bezpośrednia aplikacja doglebowa obornika. Choć na pierwszy rzut oka może to wydawać się dziwne, istnieją już technologie, które pozwalają na bezpośrednią doglebową aplikację obornika. Przykład takiej aplikacji doglebowej: Obornik zostaje spasowany do postaci granulowanej (np. do postaci podobnej do pelletu). Tak sprasowany obornik można podawać doglebowo. Takie podawanie może nastąpić np. w trakcie siewu kukurydzy, kiedy w rzędach siane jest nasiono, a dodatkowa aparatura siewnika podaje obok nasiona sprasowane granulki obornika. Jest to tylko przykład zastosowania zgranulowanego obornika. Dzięki tej metodzie można wprowadzać obornik do gleby i bardzo ograniczyć uwalnianie amoniaku. Doglebowa aplikacja obornika zmniejsza również emisyjność gazów, ponieważ w przypadku tradycyjnego zaorywania obornika będą prowadzona dwa wyjazdy w pole. Pierwszy będzie rozrzucał obornik, drugi będzie go zaorywał. W przypadku doglebowego dostarczania obornika wyjazd w pole zostanie ograniczony do jednego. Zmniejszenie liczby wyjazdów w pole nie tylko ogranicza emisję gazów, ale także poprawia jakość gleby. Moja propozycja wynika z faktu, że z przedstawionych założeń nie można wywnioskować wprost, że aplikacja doglebowa obornika będzie premiowana. Opis ekoschematu skupia się na zorywaniu obornika. Być może aplikacja doglebowa obornika jest również zawarta w założeniach, jednak nie można tego wyczytać wprost. Zawarcie wprost aplikacji doglebowej obornika ułatwi interpretację założeń i w późniejszym czasie przepisów, które będą regulowały przyznawanie dotacji. Brak zawarcia takiego zapisu może prowadzić do sporów administracyjnych lub sądowo-administracyjnych. Choć aplikacja doglebowa nie będzie zapisana, to jednak realizuje ona cel ekoschematu. Może to doprowadzić do rozbieżności w decyzjach. W załączniku przesyłam zdjęcie granulatu obornika.	Uwaga nieuwzględniona	Projektując ekoschematy skupiano się nad tym, aby były możliwe do powszechnego zastosowania w gospodarstwach, by poprzez efekt skali osiągnąć najwyższą efektywność. Powszechnie praktykowane w Polsce stosowanie obornika polegające na rozrzucaniu go na powierzchni gleby jest przyczyną znaczących emisji azotu do atmosfery – tym większych im dłużej rozrzucony obornik pozostaje na powierzchni gleby. Ekoschemat ma stanowić zachętę dla rolników do skrócenia czasu jaki obornik pozostaje na powierzchni gleby, co tym samym przyczyni się do ograniczenia emisji amoniaku do atmosfery. Z uwagi na stosunkowo niewielką skalę wykorzystania obornika granulowanego w rolnictwie oraz jego formę (która nie stanowi źródła emisji amoniaku) nie jest zasadne rozszerzanie zakresu ekoschematu o tę kwestię.
76	2021-08-27 11:31:31	Jednostki administracji rządowej	Załącznik 2: Aktualna sytuacja sektora rolno-spożywczego i obszarów wiejskich w Polsce - materiał sporządzony na podstawie wspólnych wskaźników kontekstu	proponujemy uzupełnienie akapitu na str. 47 "Obecnie obowiązującym dokumentem w zakresie ograniczania emisji zanieczyszczeń do atmosfery, w tym NH3 jest Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. (dyrektywa NEC). Dyrektywa ta ustanawia zobowiązania państw członkowskich w zakresie redukcji emisji antropogenicznych zanieczyszczeń do atmosfery po 2020 r. W przypadku NH3 UE zobowiązuje Polskę do ograniczenia jego emisji w każdym r. (w odniesieniu do r. 2005) od 2020 do 2029 o 1%, a w każdym r od 2030 r. o 17%." o zdanie: „Należy przy tym, zgodnie z przepisami dyrektywy NEC, dążyć do osiągnięcia w 2025 r. ograniczenia emisji amoniaku o 9 % (tzw. cel średniookresowy)."	Należy pamiętać, że zgodnie z przepisem art. 4 ust. 2 dyrektywy NEC państwa członkowskie mają podejmować niezbędne środki mające na celu ograniczenie emisji antropogenicznych dwutlenku siarki, tlenków azotu, niemetanowych lotnych związków organicznych, amoniaku i pyłu drobnego w 2025 r. Orientacyjne poziomy tych emisji określa się z wykorzystaniem liniowej ścieżki redukcji ustalonej pomiędzy poziomami emisji określonymi w zobowiązaniach w zakresie redukcji emisji na rok 2020 a poziomami emisji określonymi w zobowiązaniach w zakresie redukcji emisji na rok 2030. Oznacza to, że należy dążyć do osiągnięcia w 2025 r. ograniczenia emisji amoniaku o 9 %.	Uwaga nieuwzględniona	Załącznik 2 to jest diagnoza sektora. Pokazuje stan obecny w sektorze i nie wskazuje jakie powinny być dążenia, czy działania podejmowane. Kwestie określania wskaźnika docelowego znajdują się w opisie dot. powiązań Planu Strategicznego z Europejskim Zielonym Ładem.
77	2021-08-27 12:27:52	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Wielkopolski Związek Pszczelarzy Wlkp. Pln. w Chodzieży uprzejmie informuję, iż nie zgadza się z treścią planu strategicznego w części dotyczącej interwencji sektorowych w zakresie pszczelarstwa . W załączniku przesyłamy nasze uwagi .	Uzasadnienie znajduje się w załączniku.	Uwaga częściowo uwzględniona	Biorąc pod uwagę potrzebę zwiększenia dostępności pomocy zaplanowano: 1. W ramach interwencji I 6.3. – wsparcie walki z warrozą oraz I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, wnioskującym o pomoc będą mogły być wyłącznie organizacje pszczelarskie; 2. W ramach interwencji I 6.2. – modernizacja gospodarstw pasiecznych, beneficjentem (wnioskującym o pomoc) będą mogły być zarówno organizacje pszczelarskie jak i indywidualni pszczelarze;
78	2021-08-29 13:17:05	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	Przyspieszyć wymianę pokoleniową rolników poprzez przywrócenie wcześniejszych emerytur 55 kobieta, 60 mężczyzna lub rent strukturalnych	Starsi, spracowani ciężką pracą rolnicy odejdą na zasłużone emerytury a młodzi przejmą wcześniej gospodarstwo i będą mogli skorzystać z większych dofinansowań bo będą przed 40 rokiem życia	Uwaga nieuwzględniona	Brak w katalogu opisanych, w rozporządzeniu w sprawie planów strategicznych, interwencji rent strukturalnych. Ustawą z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r., poz. 38), obniżony został w Polsce powszechny wiek emerytalny, odpowiednio do 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Ustawa weszła w życie z dniem 1 października 2017 r., a więc od tej daty przywrócony został stan prawny, dotyczący powszechnego wieku emerytalnego, obowiązujący przed 1 stycznia 2013 r., zarówno dla osób ubezpieczonych w systemie powszechnym, jak i ubezpieczonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U z 2017 r., poz. 2336, z późn. zm.). Przepisy tej ustawy nie zmieniły jednak dotychczasowej regulacji, zgodnie z którą prawo do uzyskania świadczenia w postaci tzw. wcześniejszej emerytury rolniczej dla rolników będących w wieku przedemerytalnym (tj. po ukończeniu 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn) miało charakter wygasający. O wcześniejszą emeryturę rolniczą, na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, mogli ubiegać się wyłącznie rolnicy, którzy wszystkie ustawowe warunki do przyznania tego świadczenia spełnili do dnia 31 grudnia 2017 r. Jest to zgodne ze Stanowiskiem Rządu wobec tego projektu, przyjętym przez Radę Ministrów, w którym stwierdzono, że powrót do obowiązującego przed 1 stycznia 2013 r. wieku emerytalnego nie powinien oznaczać utrzymania preferencyjnych zasad przechodzenia na emeryturę rolników oraz w stan spoczynku sędziów i prokuratorów po dniu 31 grudnia 2017 r. Wcześniejsze emerytury w powszechnym systemie emerytalnym realizowanym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wygaszone zostały już w 2008 r. Obecnie nie przewiduje się podjęcia działań, które miałyby zapoczątkować inicjatywę legislacyjną mającą na celu przywrócenie możliwości nabywania prawa do emerytury rolniczej w wieku niższym niż wiek emerytalny.

79	2021-08-30 08:30:46	Związki zawodowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Zmiana całości	Mazowiecki Związek Pszczelarza stawia stanowczy sprzeciw co do zmian jakie planowane są w II wersji Planu Strategicznego na tata 2022 -2027 co do wsparcia pszczelarstwa w/w okresie. Zmiany planowane przez Ustawodawcę w znacznym stopniu ograniczają role Związku w mechanizmie Wsparcia Pszczelarstwa a wręcz ograniczają do minimum pozostawiając nam możliwość tyko udział w mechanizmie szkolenia. A co za tym idzie także ograniczają wsparcie pszczelarzy w pozostałych mechanizmach wsparcia pszczelarstwa w jakim uczestniczyli Pszczelarze poprzez swoje Koła a Koła realizowały ten mechanizm przez swoje Związki. Sposób planowany Wsparcia pszczelarstwa na lata 2022 -2027 w znacznym stopniu wykluczy z wsparcia pszczelarzy starszych (podeszłych wiekowo) którzy prowadzą swoje pasieki hobbistycznie a dodatkowe procedury nie będą dla nich opłacalne. To biurokracja i konieczność samego starania się o wsparcie a jeszcze pilnowanie okresu do którego dnia trzeba się będzie starać o wsparcie pozbawi ich refundacji i wsparcia . Jako dodatkowym atutem negatywnego opiniowania w/ w mechanizmu trzeba jasno podkreślić strukturę wiekową pszczelarzy grubo po 65 roku życia jest ich około 70% wszystkich pszczelarzy będących na ewidencji MZP. To my i Koła pszczelarskie staraliśmy się o refundację w imieniu każdego chętnego pszczelarza. Negocjowaliśmy ceny zakupu leków do leczenia pszczół i zajmowaliśmy się ich dystrybucja centralną na poszczególne Koła (ceny były zawsze niższe niż dla odbiorcy indywidualnego). Planowane zmiany ingerują również w kompetencje Związku , ograniczając je , taki trent ingerencji może w przyszłości doprowadzić do likwidacji wszystkich Związków Pszczelarskich a nawet prawdopodobnie może dotknąć i PZP. Na ta chwilę jesteśmy prężną organizacją skupiająca pszczelarzy na Mazowszu i nie tylko jesteśmy postrzegani u społeczeństwa jako wzór do naśladowania i mamy duże zaufanie wśród społeczeństwa. Planowane zmiany dążą do likwidacji tej spójności i n w znacznym przypadku przyczynią się do do ograniczenia pszczelarstwa na terenie całej Polski . Takowe zmiany uważamy że powinny poprzedzić szeroko pojętne konsultacje na tle Związków Pszczelarskich i Polskiego Związku Pszczelarzy i całej braci pszczelarskiej oraz przy ścisłej współpracy KOWR i Ministerstwa Rolnictwa. Całe te zmiany powinny być za akceptowane przez wszystkie Związki Pszczelarskie wchodzące w Struktury Polskiego Związku Pszczelarzy, poprzedzone spotkaniem roboczym z przedstawicielami KOWR i instytucji ustawodawczych. Na ta chwile takie zmiany proponowane w tej wersji są nie do przyjęcia trzeba by uświadomić ustawodawcę iż wprowadzenie ich wprowadzi więcej szkody niż pożytku a pszczelarze na tym nie skorzystają.	Uwaga częściowo uwzględniona	Biorąc pod uwagę potrzebę zwiększenia dostępności pomocy zaplanowano: 1. W ramach interwencji I 6.3. – wsparcie walki z warrozą oraz I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, wnioskującym o pomoc będą mogły być wyłącznie organizacje pszczelarskie; 2. W ramach interwencji I 6.2. – modernizacja gospodarstw pasiecznych, beneficjentem (wnioskującym o pomoc) będą mogły być zarówno organizacje pszczelarskie jak i indywidualni pszczelarze;
80	2021-08-30 09:29:19	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Zmiana całości	Lubuski Związek Pszczelarzy w Zielonej Górze nie zgadza się formą proponowanych zmian. W załączniku przesyłamy wyjaśnienie.	Uwaga częściowo uwzględniona	Biorąc pod uwagę potrzebę zwiększenia dostępności pomocy zaplanowano: 1. W ramach interwencji I 6.3. – wsparcie walki z warrozą oraz I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, wnioskującym o pomoc będą mogły być wyłącznie organizacje pszczelarskie; 2. W ramach interwencji I 6.2. – modernizacja gospodarstw pasiecznych, beneficjentem (wnioskującym o pomoc) będą mogły być zarówno organizacje pszczelarskie jak i indywidualni pszczelarze;
81	2021-08-31 08:31:05	Instytuty, w tym instytuty naukowe/badawcze	Załącznik 2: Aktualna sytuacja sektora rolno-spożywczego i obszarów wiejskich w Polsce - materiał sporządzony na podstawie wspólnych wskaźników kontekstu	(Aktualna sytuacja sektora rolno-spożywczego i obszarów wiejskich w Polsce przygotowana dla potrzeb opracowania Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023- 2027. Materiał sporządzony na podstawie wspólnych wskaźników kontekstu, Warszawa, maj 2021 r.) Ad. Rozdział 3 Środowisko i klimat Ad. str. 39 Dotyczy Wody Jakość wody (wskaźnik C.38 Water quality) Tekst w ramce zaznaczony przez nas na czerwono jest mało precyzyjny i przez to niezrozumiały – za duży skrót myślowy: „3. W zakresie zanieczyszczenia wód azotanami obserwuje się dobrą sytuację w kontekście wód podziemnych oraz złą w zakresie wód powierzchniowych. Polska charakteryzowała się najniższym udziałem stacji monitorowania z wodami o złej jakości w Unii Europejskiej." Ad. str. 40 Gleba Zawartość materii organicznej (wskaźnik C.39 Soil organic matter in arable land) Powtórzenie treści poniższego akapitu w przypisie 102 na tej samej stronie – wymaga redakcji: „Stałe badania zawartości materii organicznej w glebach użytków rolnych Polski na poziomie kraju są prowadzone w ramach Monitoringu Chemizmu Gleb, który obejmuje 216 stałych punktów pomiarowych z próbki glebowe są pobierane w odstępach 5-letnich. Wg przyjętej w Polsce klasyfikacji zasobności gleb mineralnych wyróżniane są 4 klasy zasobności próchnicę: < 1 % - niska 1– 2 % - średnia 2– 3,5 % - wysoka > 3,5 % - bardzo wysoka" Ad. str. 41 Poniższy tekst wymaga doprecyzowania: „Zawartość materii organicznej w glebie w Polsce jest stabilna w badanej perspektywie (2005-2015). Przeciętna zawartość węgla organicznego w glebie w Polsce znacząco odbiega in minus od średniej wartości dla UE." Powinno się dodać, że zawartość ta „jest ponad dwukrotnie niższa", gdyż zgodnie z informacją na str. 40: „Według danych za 2015 r., łączna ilość węgla organicznego w glebach (dot. gruntów ornych) w Polsce wyniosła 945 megaton, zaś średnia ilość ukształtowała się na poziomie 21 g/kg (wskaźnik C.39). Jak wskazują statystyki Eurostatu, średnia zawartość węgla w krajach europejskich to 43,1 g/kg. Większość państw UE wyróżnia się wyższą wartością tego wskaźnika." Ad. str. 46 Bezpośrednie straty rolnicze przypisywane katastrofom (Wskaźnik C.45 Direct agricultural loss attributed to disaster) Do rozważenia redakcja poniższego tekstu: „Należy podkreślić, że w Polsce jest nadal niski poziom ubezpieczania działalności rolniczej, co w kontekście widocznych skutków zmian klimatycznych w rolnictwie ma szczególne znaczenie. Według danych Europejskiej Agencji Środowiska w Polsce około 5% start związanych z ekstremalnymi zjawiskami meteorologicznymi jest ubezpieczonych." Powtórzone jeszcze w ramce na tej samej stronie: „Według danych Europejskiej Agencji Środowiska w Polsce około 5% start związanych z ekstremalnymi zjawiskami meteorologicznymi jest ubezpieczonych." Komentarz Dziwna konstrukcja słowna: ubezpiecza się gospodarstwo (dobytek, inwentarz) lub efekty działalności rolnej (np. plony) a nie straty. Ubezpieczenie jest od strat a nie ubezpieczenie strat. Ad. str. 47 Powietrze Emisja NH3 z rolnictwa (wskaźnik C.46 Ammonia emissions) Komentarz Dostępne są dane dotyczące emisji amoniaku w Polsce za rok 2019 (2016 jest mało aktualny). Poniższy tekst wymaga modyfikacji: „Obecnie obowiązującym dokumentem w zakresie ograniczania emisji zanieczyszczeń do atmosfery, w tym NH3 jest Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. (dyrektywa NEC)121. Dyrektywa ta ustanawia zobowiązania państw członkowskich w zakresie redukcji emisji antropogenicznych zanieczyszczeń do atmosfery po 2020 r. W przypadku NH3 UE zobowiązuje Polskę do ograniczenia jego emisji w każdym r. od 2020 do 2029 o 1%, a w każdym r od 2030 r. o 17%." Komentarz Zaznaczony przez nas na czerwono fragment tekstu jest mało precyzyjny lub nawet mylący. Taki zapis może sugerować, że emisja amoniaku powinna być w latach 2020-2029 sukcesywnie zmniejszana o 1% w stosunku do roku poprzedniego, co nie jest prawdą. Brak informacji o roku odniesienia, którym jest rok 2005. Zgodnie z przywołaną w dokumencie Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. (dyrektywa NEC)- (art. 4 i zał. II) w każdym roku w latach 2020-2029 emisja amoniaku musi zapewniać redukcję o co najmniej 1% w stosunku do emisji w roku odniesienia, tj. 2005 r., tj. musi być mniejsza o co najmniej 1% od poziomu emisji roku 2005 r. Natomiast począwszy od roku 2030 Polska zobowiązana jest do utrzymania co najmniej 17% redukcji emisji amoniaku w stosunku do poziomu z 2005 r. KM 30_08_2021	Ad. Załącznik nr 2 (Aktualna sytuacja sektora rolno-spożywczego i obszarów wiejskich w Polsce przygotowana dla potrzeb opracowania Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023- 2027. Materiał sporządzony na podstawie wspólnych wskaźników kontekstu, Warszawa, maj 2021 r.) Ad. Rozdział 3 Środowisko i klimat Ad. str. 39 Dotyczy Wody Jakość wody (wskaźnik C.38 Water quality) Tekst w ramce zaznaczony przez nas na czerwono jest mało precyzyjny i przez to niezrozumiały – za duży skrót myślowy: „3. W zakresie zanieczyszczenia wód azotanami obserwuje się dobrą sytuację w kontekście wód podziemnych oraz złą w zakresie wód powierzchniowych. Polska charakteryzowała się najniższym udziałem stacji monitorowania z wodami o złej jakości w Unii Europejskiej." Ad. str. 40 Gleba Zawartość materii organicznej (wskaźnik C.39 Soil organic matter in arable land) Powtórzenie treści poniższego akapitu w przypisie 102 na tej samej stronie – wymaga redakcji: „Stałe badania zawartości materii organicznej w glebach użytków rolnych Polski na poziomie kraju są prowadzone w ramach Monitoringu Chemizmu Gleb, który obejmuje 216 stałych punktów pomiarowych z próbki glebowe są pobierane w odstępach 5-letnich. Wg przyjętej w Polsce klasyfikacji zasobności gleb mineralnych wyróżniane są 4 klasy zasobności próchnicę: < 1 % - niska 1– 2 % - średnia 2– 3,5 % - wysoka > 3,5 % - bardzo wysoka" Ad. str. 41 Poniższy tekst wymaga doprecyzowania: „Zawartość materii organicznej w glebie w Polsce jest stabilna w badanej perspektywie (2005-2015). Przeciętna zawartość węgla organicznego w glebie w Polsce znacząco odbiega in minus od średniej wartości dla UE." Powinno się dodać, że zawartość ta „jest ponad dwukrotnie niższa", gdyż zgodnie z informacją na str. 40: „Według danych za 2015 r., łączna ilość węgla organicznego w glebach (dot. gruntów ornych) w Polsce wyniosła 945 megaton, zaś średnia ilość ukształtowała się na poziomie 21 g/kg (wskaźnik C.39). Jak wskazują statystyki Eurostatu, średnia zawartość węgla w krajach europejskich to 43,1 g/kg. Większość państw UE wyróżnia się wyższą wartością tego wskaźnika." Ad. str. 46 Bezpośrednie straty rolnicze przypisywane katastrofom (Wskaźnik C.45 Direct agricultural loss attributed to disaster) Do rozważenia redakcja poniższego tekstu: „Należy podkreślić, że w Polsce jest nadal niski poziom ubezpieczania działalności rolniczej, co w kontekście widocznych skutków zmian klimatycznych w rolnictwie ma szczególne znaczenie. Według danych Europejskiej Agencji Środowiska w Polsce około 5% start związanych z ekstremalnymi zjawiskami meteorologicznymi jest ubezpieczonych." Powtórzone jeszcze w ramce na tej samej stronie: „Według danych Europejskiej Agencji Środowiska w Polsce około 5% start związanych z ekstremalnymi zjawiskami meteorologicznymi jest ubezpieczonych." Komentarz Dziwna konstrukcja słowna: ubezpiecza się gospodarstwo (dobytek, inwentarz) lub efekty działalności rolnej (np. plony) a nie straty. Ubezpieczenie jest od strat a nie ubezpieczenie strat. Ad. str. 47 Powietrze Emisja NH3 z rolnictwa (wskaźnik C.46 Ammonia emissions) Komentarz Dostępne są dane dotyczące emisji amoniaku w Polsce za rok 2019 (2016 jest mało aktualny). Poniższy tekst wymaga modyfikacji: „Obecnie obowiązującym dokumentem w zakresie ograniczania emisji zanieczyszczeń do atmosfery, w tym NH3 jest Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. (dyrektywa NEC)121. Dyrektywa ta ustanawia zobowiązania państw członkowskich w zakresie redukcji emisji antropogenicznych zanieczyszczeń do atmosfery po 2020 r. W przypadku NH3 UE zobowiązuje Polskę do ograniczenia jego emisji w każdym r. od 2020 do 2029 o 1%, a w każdym r od 2030 r. o 17%." Komentarz Zaznaczony przez nas na czerwono fragment tekstu jest mało precyzyjny lub nawet mylący. Taki zapis może sugerować, że emisja amoniaku powinna być w latach 2020-2029 sukcesywnie zmniejszana o 1% w stosunku do roku poprzedniego, co nie jest prawdą. Brak informacji o roku odniesienia, którym jest rok 2005. Zgodnie z przywołaną w dokumencie Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. (dyrektywa NEC)- (art. 4 i zał. II) w każdym roku w latach 2020-2029 emisja amoniaku musi zapewniać redukcję o co najmniej 1% w stosunku do emisji w roku odniesienia, tj. 2005 r., tj. musi być mniejsza o co najmniej 1% od poziomu emisji roku 2005 r. Natomiast począwszy od roku 2030 Polska zobowiązana jest do utrzymania co najmniej 17% redukcji emisji amoniaku w stosunku do poziomu z 2005 r. KM 30_08_2021	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z wytycznymi KE, dane dla wszystkich krajów powinny pochodzić z porównywalnych okresów. Dostępność nowszych danych będzie mogła zostać wprowadzona, jeśli na etapie oceny KE zażąda nowszych danych. Dalsze ew. zmiany będą mogły zostać wprowadzone w reakcji na uwagi KE.

82	2021-08-31 11:06:29	Osoby fizyczne	Załącznik 3: Identyfikacja potrzeb przeprowadzona w oparciu o analizy SWOT	czy nie istnieje potrzeba zmniejszania intensyfikacji produkcji zwierzecej w regionach gdzie wystepuje deficyt wody? jaki jest sens wdrazania ponownie płatnosci powiazanych z produkcja do bydla i krow skoro juz mamy problem z susza? wiekszosc produkcji zwierzecej „idzie na eksport", czy nie czas na zmiane podejscia i bardziej racjonalne decyzje?	kazdego roku mamy problem z susza, ktory dotyka nie tylko rolnictwo ale gospodarstwa domowe. niebawem staniemy przed wyborem woda dla zwierzat czy dla ludzi.	Uwaga nieuwzględniona	Nie zidentyfikowano potrzeb dotyczących zmniejszania produkcji zwierzęcej. Zgodnie z przepisami rozporządzenia 2021/2115 płatności związane z produkcją stosowane w ramach płatności bezpośrednich muszą być zgodne z dyrektywą 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (tzw. ramowa dyrektywa wodna). Dyrektywa ta wdrażana jest w Polsce, przede wszystkim, w postaci przeglądu i aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. Istotna jest ochrona jakości wód przez zapobieganie przedostawaniu się azotanów pochodzenia rolniczego do wód gruntowych i powierzchniowych, co wynika z przepisów dyrektywy azotanowej (91/676/EWG) stanowiącej integralną część ramowej dyrektywy wodnej. Na ograniczenie emisji zanieczyszczeń wpływ ma wielkość stosowanych dawek oraz sposoby nawożenia azotem. Chów bydła determinuje możliwość stosowania nawożenia organicznego. W Polsce przeważają słabe piaszczyste gleby, 73% powierzchni użytków rolnych stanowią gleby IV-VI klasy bonitacyjnej. Nawożenie organiczne zwiększa zasobność gleby w próchnicę (zwiększa zasoby węgla organicznego), poprawia pojemność wodną i tym samym jest ważnym elementem działań adaptacyjnych i mitygacyjnych związanych ze zmianami klimatu. Woda pitna dla zwierząt stanowi jedynie małą część wody wykorzystywanej w rolnictwie. W Polsce dominuje wypas ekstensywny (stosunkowo niska obsada zwierząt np. w latach 2018-2021 r. 0,32-0,33 DJP/ha użytków rolnych; 1,74-1,77 DJP/ha TUZ – bydło, owce i kozy), w związku z czym obciążenie środowiska z tego tytułu można uznać za stosunkowo niskie. A zatem należy stwierdzić, że stosowane płatności związane do zwierząt nie naruszają przepisów Dyrektywy 2000/60/WE.
83	2021-08-31 14:10:04	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Wykorzystanie potencjału Związków Pszczelarskich do zwiększenia wykorzystania środków z KPWP	Po przeprowadzonych konsultacjach w szeregach naszych członków przedstawiamy stanowisko Pszczelarzy Regionalnego Związku Pszczelarzy w Elblągu w prowadzonych konsultacjach nad Planem Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, nie mogliśmy tego zrobić wcześniej gdyż dopiero teraz otrzymaliśmy powyższy dokument. Jako pszczelarze jesteśmy żywo zainteresowani tematami dotyczącymi wsparcia pszczelarstwa. Obowiązujące dotychczas rozwiązania satysfakcjonują nas pszczelarzy. Jest dużym ułatwieniem przejęcie na władze naszego związku wszystkich formalności związanych ze składaniem wniosków do Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa i jego rozliczenia. Ta forma dla nas w większości osób w zaawansowanym wieku jest wygodna i daje rękojmie prawidłowego sporządzenia wniosków i ich rozliczenia. Proponowane w obecnym planie zmiany polegające na „ zmniejszeniu roli organizacji pszczelarskich jako podmiotów wdrażających wsparcie w tym sektorze „ /str. 70 planu/ jest dla nas dużym zaskoczeniem i szokiem. W naszej ocenie dotychczasowe zasady stosowane wsparcia w sektorze pszczelarstwa są dobre ,sprawdzone i akceptowane przez wszystkich naszych członków, przeniesienie ich do ARiMR będzie dla nas pszczelarzy koniecznością uczenia się wszystkiego od początku i spowoduje konieczność osobistego zaangażowania i kontaktów z biurami ARiMR. Proponowana zmiana zwiększy obciążenie agend rządowych. Dotychczas w naszym związku zajmował się tym w większości zarząd związku, koszty jakie były generowane są symboliczne. Przeniesienie wszystkich programów wsparcia pszczelarstwa do ARiMR i pozostawienie tylko szkoleń w związku w naszej ocenie wymaga ponownego pochylenia się nad takim rozwiązaniem i rozważenia wszystkich za i przeciw. 16.1 wspieranie podnoszenia wiedzy pszczelarskiej akceptujemy sposób realizacji. 16.2 wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych proponujemy pozostawić na dotychczasowych zasadach z czynnym udziałem związków we wdrażaniu postępu technologicznego , gdyż sprawdziły się one , czego dowodem jest ogromne przekształcenie jakości wyposażenia technicznego pasiek naszych członków dzięki dotychczasowej współpracy związków z KOWR. 16.3 wspieranie walki z warozą produktami leczniczymi, pozostawić na dotychczasowych zasadach. Zaopatrzenie pszczelarzy w produkty lecznicze w ramach związku jest korzystniejsze gdyż gwarantuje stosowanie właściwych leków nabywanych z pewnych źródeł oraz wpływa na oddziaływanie na pszczelarzy co do terminów stosowania leków jaki i nadzoru lekarzami weterynarii , z którym współdziała związek. Jest to z korzyścią dla konsumentów miodu jak i utrzymania stanu zdrowotnego pszczół. 16.4 wspieranie prowadzenia gospodarki wędrownej proponujemy pozostawienie w związku tego wsparcia dla pszczelarzy do 150 rodzin. Dla pozostałej grupy właściwe będzie przeniesienie tego wsparcia do ARIMR. 16.5 wspieranie pomocy na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół pozostawić na dotychczasowych zasadach ponieważ wpłynie to korzystnie na wprowadzanie materiału hodowlanego właściwego dla regionu naszego kraju, jego klimatu i pożytków. Zmiana zakłuci dotychczasową politykę prowadzoną przez nasz związek i nie tylko nasz związek.	Uwaga częściowo uwzględniona	Biorąc pod uwagę potrzebę zwiększenia dostępności pomocy zaplanowano: 1. W ramach interwencji I 6.3. – wsparcie walki z warrozą oraz I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, wnioskującym o pomoc będą mogły być wyłącznie organizacje pszczelarskie; 2. W ramach interwencji I 6.2. – modernizacja gospodarstw pasiecznych, beneficjentem (wnioskującym o pomoc) będą mogły być zarówno organizacje pszczelarskie jak i indywidualni pszczelarze;
84	2021-08-31 15:09:22	Samorządy zawodowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Z konsultacji II etapu Planu Strategicznego na lata 2023-2027 jaka odbyła się w Dolnośląskim Związku Pszczelarzy we Wrocławiu. Zauważamy, że w dokumentach II etapu Planu Strategicznego na lata 2023-2027 zanika idea samorządności jakże cenna w środowisku i pielęgnowana od kilkudziesięciu lat na różnych szczeblach. Ten fakt jest niezwykle niebezpieczny, bo samorządność to podstawa naszego bytu w terenie (całej społeczności, nie tylko pszczelarskiej). To pomoc dla osób wieku trzeciego i edukacja młodzieży. To wrażliwość społeczna jakże przydatna na dziś. W przyszłym okresie tylko leki p. warrozie "przysługują" wszystkim pszczelarzom, bez sprzedaży bezpośredniej- 56 czy rolniczego handlu detalicznego- 35. Jak wiemy na dziś nie organizuje się przetargu do wyboru dostawcy, w Związku z powodzeniem staramy się by był to specjalista chorób owadów użytkowych, Związek jest obsługiwany przez 5 lekarzy, w tym jeden wiodący i dlatego udało się utrzymać optymalną cenę leków. Po wprowadzeniu zmian wzrosną koszty lekarzy (każdy pszczelarz otrzyma fakturę), miejscowy lekarz wet ma mniejszy rynek leków pszczelich, – co będzie powodem wyższej ceny. Lekarze dotychczasowi zaprzestana przeprowadzania szkoleń w kołach pszczelarzy. Wprowadzenie wymogu posiadania sprzedaży bezpośredniej 56 czy RHD 35 przy zakupie pszczół, ogranicza dostęp do łagodnych linii matek, a to zaś przełoży się na negatywne postrzeganie pasiek w terenie, łagodne pszczoły w ogrodzie na wsi i w mieście to dobre sąsiedztwo Z pewnością wypieranie "papierowej" możliwości wystąpienia starszych pszczelarzy o wsparcie, w przyszłości zostanie ograniczone do elektronicznego, co wg naszej oceny może zmniejszyć dostępność pomocy dla 50 % pszczelarzy potencjalnych beneficjentów Pozostawienie Związkom: jedynie szkoleń z adnotacją=jeden związek=jedno szkolenie, brak możliwości udziału w szkoleniu organizowanym przez sąsiadów też mija się z celem, tym bardziej, że szkolą szkoły, CKU, osoby prywatne. Covid na dziś ogranicza szkolenia " zaś na sali wykładowej", szkolenia on line mało dostępne dla starszych pszczelarzy, czyli to zaś oznacza kolejne wykluczenie ze względu na wiek.	Ograniczenie beneficjentów do 30% w stosunku do obecnie korzystających pszczelarzy	Uwaga częściowo uwzględniona	Celem interwencji w sektorze pszczelarskim określonych w przepisach art. 6 rozporządzenia o Planach Strategicznych jest zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację. W związku z tym, zaplanowano pomoc głównie dla pszczelarzy umieszczających produkty pszczele na rynku. Biorąc pod uwagę potrzebę zwiększenia dostępności pomocy zaplanowano: 1. W ramach interwencji I 6.3. – wsparcie walki z warrozą oraz I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, wnioskującym o pomoc będą mogły być wyłącznie organizacje pszczelarskie; 2. W ramach interwencji I 6.2. – modernizacja gospodarstw pasiecznych, beneficjentem (wnioskującym o pomoc) będą mogły być zarówno organizacje pszczelarskie jak i indywidualni pszczelarze; W ramach interwencji I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, zwolnieni z warunku (opis warunków kwalifikowalności): „umieszcza na rynku produkty pszczele, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (na przykład w ramach sprzedaży bezpośredniej czy rolniczego handlu detalicznego)" będą pszczelarze posiadający do 10 pni pszczelich.
85	2021-08-31 20:24:16	Instytuty, w tym instytuty naukowe/badawcze	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.2. Opis korzystania z pomocy technicznej	Proponuje się, aby zadania zlecane przez MRiRW dotyczące programowania, wdrażania i opiniowania WPR realizowane przez Instytuty badawcze były finansowane w ramach pomocy technicznej	Prace o charakterze analitycznym i eksperckim w obszarze WPR realizowane przez Instytuty badawcze służą optymalnemu projektowaniu i wdrażaniu WPR. Dzięki temu możliwe jest prawidłowe adresowanie i efektywne wykorzystanie budżetu WPR. Dają one również podstawę do miarodajnej i obiektywnej oceny efektów WPR oraz realizacji założonych celów.	Uwaga nieuwzględniona	Beneficjentami pomocy technicznej w ramach struktury KSOW+ mogą być jednostki sektora finansów publicznych. Jeżeli pomoc miałaby zostać udzielona instytutom badawczym na realizację konkretnych operacji, konieczne byłoby zastosowanie procedury wyboru takiego instytutu w trybie zamówienia publicznego lub delegowanie ustawowe zadań instytutom badawczym. Zdaniem MRiRW taka forma współpracy nie jest obecnie optymalnym rozwiązaniem dla wdrażania PS WPR.
86	2021-09-01 10:09:01	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.5. Rozwój małych gospodarstw	Pomoc dla małych gospodarstw nie powinna być uzależniona od ubezpieczenia w KRUS albo od uzyskiwanego dochodu z rolnictwa.	Z założenia małe gospodarstwa czyli potencjalni beneficjenci wsparcia na rozwój małych gospodarstw są mało rentowne. Dlatego w zdecydowanej większości rolnicy muszą szukać innych, dodatkowy, alternatywnych źródeł dochodu, ale jednocześnie użytkują swoją ziemię i chcą prowadzić gospodarstwa. Wymaganie aby osoby nie mogły uzyskiwać dochodów z innych źródeł bądź uzyskiwać je w określonej wysokości jest nielogiczne i jednocześnie może zachęcać do nieuczciwych praktyk (przechodzenie do "czarnej strefy", zaniżanie dochodów). W tej grupie osób jest duży potencjał i wyeliminowanie ich z grupy potencjalnych beneficjentów jest krzywdzące, niesprawiedliwe.	Uwaga nieuwzględniona	W projekcie interwencji nie przewiduje się warunku dot. podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników. Planuje się natomiast, że omawiana interwencja będzie skierowana do rolników prowadzących działalność rolniczą, z której uzyskują przychód ze sprzedaży na określonym poziomie minimalnym, co będzie stanowiło wartość bazową dla zobowiązania dot. osiągnięcia (w wyniku realizacji biznesplanu) co najmniej 30 % wzrostu wartości sprzedaży produktów z gospodarstwa/produkcji rolnej i utrzymaniu go w okresie związania celem (tj. w okresie 5 lat od wypłaty I raty pomocy.dot. osiągania określonego poziomu dochodów z działalności rolniczej.

87	2021-09-01 11:54:08	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Wszystkie rozwiązania w zakresie wsparcia pszczelarstwa utrzymać w dotychczasowej formie.	W związku z rozważanym w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi planem strategicznym, by od 2023 roku realizacją programów wsparcia pszczelarzy przejęła Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w miejsce KOWR pragnę wyrazić sprzeciw i zaniepokojenie. W Województwie Związku Pszczelarzy w Olsztynie, zrzeszeni to osoby starsze, pow. 65 roku życia stanowią ponad 50 % członków. Większość z nich posiada mniejsze pasieki poniżej 30 rodzin pszczelich. Do tej pory Związek we współpracy z KOWR właściwie wykorzystywał przydzielone środki finansowe tj. na poziomie ok. 90 %. Nasz Związek przykładał szczególną uwagę na leczenie pszczół , zaopatrzenia w sprzęt i szkolenie. Obróbka dokumentów wymaganych przepisami przebiegała bardzo sprawnie. Pszczelarz nie musiał zawracać głowy na wypełnianie wniosków sprawozdań itp., dzięki temu miał więcej czasu na zajmowanie się pszczołami, unowocześnianiem pracowni , konserwacji sprzętu, szkoleniem. Większość pszczelarzy , jeżeli te plany wejdą w życie ,nie poradzi wyzwaniom. Kłopoty zaczną się już na etapie składania wniosków do tego w formie elektronicznej. Efekt takiego rozwiązania będzie taki, iż znaczna liczba rodzin pszczelich nie będzie leczona, pracownicy , którzy są dobrymi fachowcami przejdą do innej pracy, gdyż Związek nie będzie mógł ich utrzymać. Pszczelarze zaczną odchodzić od organizacji. Związek prawdopodobnie upadnie. W sytuacji , kiedy okaże się , że to był błąd , odtworzenie struktur zajmie kilka lat. Zarząd Związku pracuje i tak społecznie. Pragnę dodać, że po upadku organizacji , będzie trudno znaleźć ludzi do pracy społecznej, którzy będą na nowo chcieli odbudowywać struktury i czy zechcą się ponownie podjąć . Zniechęcenie przerodzić się może w głęboką apatię. W obecnej sytuacji WZP Olsztyn, nie chce żadnych konfliktów i pragnie, by w cywilizowany sposób rozwiązywać problemy bez wychodzenia na ulicę, gdyż szkoda ludzkiej energii, która powinna być wykorzystywana na pracę twórczą. Współpraca z KOWR układa się bardzo dobrze jak w zegarku szwajcarskim. Kontrole zewnętrzne bardzo dokładne wypadają bardzo dobrze, nie ma tu żadnych nadużyć finansowych. Związek się rozwija , pozyskuje nowych członków, organizuje szkolenia, pokazy i wycieczki do ośrodków pszczelarskich integruje się , nie zapominając o pracy patriotycznej. Chcemy , by nasza współpraca z organami władzy rządowej i samorządowej przebiegała harmonijnie, gdyż dobro pszczół i jej bezpieczeństwo służyło człowiekowi. Czy warto to wszystko zaprzepaścić? Proszę , aby nasze stanowisko zostało przychylnie rozpatrzone i by wszystkie rozwiązania w zakresie wsparcia pszczelarstwa utrzymać w dotychczasowej formie. Z pszczelarskim pozdrowieniem Józef ZYSK Prezes WZP Olsztyn	Uwaga częściowo uwzględniona	Biorąc pod uwagę potrzebę zwiększenia dostępności pomocy zaplanowano: 1. W ramach interwencji I 6.3. – wsparcie walki z warrozą oraz I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, wnioskującym o pomoc będą mogły być wyłącznie organizacje pszczelarskie; 2. W ramach interwencji I 6.2. – modernizacja gospodarstw pasiecznych, beneficjentem (wnioskującym o pomoc) będą mogły być zarówno organizacje pszczelarskie jak i indywidualni pszczelarze.
88	2021-09-01 13:03:08	JST	ROZDZIAŁ 4 ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.6. Elementy wspólne dla rodzajów interwencji w zakresie rozwoju obszarów wiejskich	Koszty ogólne m.in. koszty przygotowania dokumentacji technicznej operacji, sprawowania nadzoru inwestorskiego lub autorskiego, koszty związane z kierowaniem robotami budowlanymi powinny być kwalifikowalne.	Koszty ogólne m.in. koszty przygotowania dokumentacji technicznej operacji, sprawowania nadzoru inwestorskiego lub autorskiego, koszty związane z kierowaniem robotami budowlanymi są wydatkami dość znacznymi dla beneficjenta. Przy większych inwestycjach koszt wykonanie dokumentacji projektowej przekracza kwotę 50 tys zł.Dlatego sprawowanie nadzoru inwestorskiego, czy wykonania dokumentacji projektowej powinien być kwalifikowalny.	Uwaga uwzględniona	Kosztami niekwalifikowalnymi są wyłącznie koszty ogólne związane z operacją w części przekraczającej 10% pozostałych kosztów kwalifikowalnych operacji, a w przypadku interwencji Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym w części przekraczającej 15% pozostałych kosztów kwalifikowalnych operacji.
89	2021-09-01 14:29:55	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	W ramach interwencji wspierane będą:-budowa i przebudowa dróg , - budowa przedszkoli , obiektów kulturalnych i sportowych	Poprawa stanu dróg podniesie atrakcyjność regionu, gminy. Budowa przedszkoli i żłobków - pozwoli na aktywizację zawodową mieszkańców wsi, rozwój lokalnej społeczności.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni.
90	2021-09-01 14:40:30	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	- inwestycje wodno- kanalizacyjne realizowane na terenach wiejskich , stacje uzdatniania wody	W związku z problemami z wodą- powtarzające się susze powodują przerwy w dostawie wody, pozyskanie pieniędzy na budowę, pogłębienie stacji umożliwiłoby zapewnienie dostarczenia wody mieszkańcom gminy.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni.
91	2021-09-02 17:22:46	Osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Uwzględnienie uprawy zerowej w ekoschemacie "uproszczone systemy uprawy".	Wśród wszystkich systemów uprawy eliminujących orkę uprawa zerowa jest "najwyższym stopniem wtajemniczenia". Zarówno praktyka, jak i badania naukowe udowadniają niezwykle korzystny wpływ uprawy zerowej na szereg właściwości gleby i ograniczenie jej erozji. Jest to również system niezwykle oszczędny pod kątem zużycia energii w postaci paliwa i pozwalający na znaczne ograniczenie emisji dwutlenku węgla do atmosfery. Jako rolnik-praktyk gospodarujący w systemie uprawy zerowej od wielu lat nie odnotowałem również zwiększonego zużycia ś.o.r. ani nawozów mineralnych. Nie można mówić o ochronie gleby i rolnictwie przyjaznym dla środowiska, wykluczając uprawę zerową.	Uwaga nieuwzględniona	Oceniając potencjalne korzyści (wspomniane w postulacie), zagrożenia dla środowiska (wynikające ze stosowania herbicydów jako jedynej formy przygotowywania gruntu pod zasiew roślin) jak również cele stawiane przez EŻt (dot. zmniejszenia zużycia pestycydów) zdecydowano o wykluczeniu upraw zerowych z możliwości objęcia wsparciem w ramach ekoschematu.
92	2021-09-02 20:32:03	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 1. Podstawowe wsparcie dochodu	Ekoschemat 7 - Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo, tj. w formie aplikacji doglebowej To zadanie przewiduje dopłate tylko na gruntach ornych pomijając TUZ a w szczególności TUZ na NATURA 2000. w\\w zadanie powinno obejmować również TUZ-y.	W ostatniej perspektywie finansowej odbywały sie nabory na Modernizacje na NATURA 2000 gdzie kładło sie duży nacisk na klimat co uważam za zasadne. Również trwały nabory na tzw "programy azotanowe" gdzie duża ilość beneficjentów zakupiła wozy asenizacyjne z aplkatorami. Uważam że zasadne byłoby uwzględnić w programie TUZ na napewno TUZ na NATURA 2000. Celem ekoschematu jest ograniczenie emisji amoniaku do atmosfery w trakcie i po aplikacji płynnych nawozów naturalnych. A możliwości takie daje aplikacja nawozów naturalnych nie tylko na gruntach ornych.	Uwaga uwzględniona	Obecne warunki kwalifikowalności mają brzmienie: 1. Beneficjent jest posiadaczem gospodarstwa rolnego położonego w granicach Rzeczypospolitej Polskiej i prowadzi działalność rolniczą 2. Minimalne wymagania: kwalifikujący się obszar gospodarstwa, w odniesieniu do którego wystąpiono z wnioskiem o płatności bezpośrednie, jest nie mniejszy niż 1,00 ha albo w przypadku rolników posiadających mniej niż 1,00 ha, ale otrzymujących płatności do zwierząt, minimalna kwota płatności bezpośrednich, która może zostać im wypłacona wynosi co najmniej 200,00 euro. 3. Działka deklarowana do wsparcia o minimalnej powierzchni 0,1 ha, musi być położona na gruntach będących kwalifikującymi się hektarami.
93	2021-09-03 11:36:02	Jednostki administracji rządowej	Załącznik 3: Identyfikacja potrzeb przeprowadzona w oparciu o analizy SWOT	Druga_wersja_projektu_PS_WPR str. 30 We fragmencie: Polska od 2016 r. odnotowuje jeden z najdynamiczniejszych wzrostów instalacji OZE w UE, realizujących model energetyki rozproszonej w głównej mierze w oparciu o instalacje prosumenckie, powstałe w większości na obszarach wiejskich. Technologią, która rozwiązuje wiele problemów na obszarach wiejskich jest wytwarzanie energii elektrycznej, cieplnej oraz gazu w biogazowniach rolniczych. Biogazownie rolnicze, jako stabilne źródła energii odnawialnej przyczyniają się do poprawy jakości dostaw energii na obszarach wiejskich, a także z uwagi na wykorzystywane substraty stanowią sposób na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych z rolnictwa. MKiS DOZE: "Ponadto lokalne wykorzystanie biogazu, bazującego na produktach ubocznych rolnictwa, płynnych i stałych odchodach zwierzęcych, dałoby sposobność redukcji śladu węglowego, co w przyszłości może mieć kluczowe znaczenie dla zachowania konkurencyjności krajowego sektora przetwórstwa rolno spożywczego oraz branży hodowlanej." Szczególną rolę upatruje się w rozwoju mikroinstalacji wykorzystujących odchody zwierząt, z uwagi na stabilność dostaw substratów powstających w danym gospodarstwie rolnym oraz brak konieczności transportu substratów na znaczne odległości." Załącznik_nr_3_-_Identyfikacja_potrzeb_przeprowadzona_w_oparciu_o_analizy_SWOT CS 3. P3 Po fragmencie z ostatniego akapitu: Celem interwencji powinno być również wspieranie przetwórstwa ukierunkowanego na ograniczanie strat biomasy poprzez efektywne wykorzystanie odpadów i produktów ubocznych oraz wytwarzania alternatywnych (w tym pozażywnościowych) bioproduktów i biogazu na potrzeby zakładów. MKiS DOZE: "W krajowych warunkach biogaz mógłby być produkowany na terenie zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego. Tego typu biogazownia wykorzystywałaby w swojej produkcji odpady i produkty uboczne powstające w zakładzie, jednocześnie produkując gaz, który miałby swoje zastosowania w procesach technologicznych. Biogaz wytwarzany z surowców stanowiących pozostałości (odpady i produkty uboczne) po procesie produkcyjnym, byłby wykorzystany na terenie zakładu. Upowszechnienie powyższego rozwiązania wpłynęłoby na zmniejszenie zapotrzebowania na energię z sieci (np. elektryczną, gazową czy cielną), zwiększając jednocześnie udział OZE w strukturze energii konsumowanej na terenie kraju. Ponadto stanowiłoby to doskonałe rozwiązanie dla tych zakładów produkcyjnych, dla których nie będzie dostępnych mocy przyłączeniowych do sieci operatora energetycznego. Dodatkowo lokalne wykorzystanie biogazu do celów procesowych, bazującego na pozostałościach procesu produkcyjnego odbywającego się na terenie danego zakładu przetwórczego, dałoby sposobność redukcji śladu węglowego, co w niedalekiej przyszłości będzie miało kluczowe znaczenie dla zachowania konkurencyjności krajowego przemysłu oraz branż z nim powiązanych."	Wydaje się niezbędne dodanie argumentów przemawiających za rozwojem krajowego rynku biogazu (lokalne wykorzystanie biogazu, wykorzystanie biogazu do celów procesowych).	Uwaga nieuwzględniona	Wsparcie dotyczy wyłącznie mikroinstalacji realizowanych przez rolników indywidualnych. Wsparcie wytwarzania biogazu przez przedsiębiorstwa będzie realizowane w ramach pozostałych programów operacyjnych (FENIKS, regionalne programy operacyjne)

94	2021-09-03 13:30:18	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.7.1. Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) – poza gospodarstwem	Zwracamy się o rozszerzenie katalogu beneficjentów interwencji „Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) – poza gospodarstwem" o powiaty.	Powiat opatowski dysponuje 8 ha odrolnionej działki. Planujemy tutaj utworzyć Świętokrzyskie Centrum Przedsiębiorczości Rolniczej – instytucji odpowiedzialnej za koncentrację, wstępne uszlachetnienie oraz dystrybucję hurtową produktów rolniczych, ogrodniczych oraz produktów przetwórstwa spożywczego. W ramach Centrum działać będą Inkubator Przemysłowy (hale pod wynajem) oraz Agrofresh Park Włostów, w ramach którego powstanie także Manufaktura Spożywcza i Centrum Logistyczne. Mając powyższe na uwadze oraz kierując się wielkimi potrzebami inwestycyjnymi w zakresie niezbędnej infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich zwracamy się o rozszerzenie katalogu beneficjentów interwencji „Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) – poza gospodarstwem" o powiaty. Ww. interwencja ma wpłynąć na rozwój gospodarki wiejskiej oraz poprawę pozycji rolników w łańcuchu wartości. W ramach interwencji wspierane mają być inwestycje materialne i niematerialne dotyczące m.in. budowy budynków i budowli. Chcemy stworzyć dla rolników miejsce gdzie będą mogli czasowo zmagazynować, wstępnie przetworzyć czy skonfekcjonować swoje produkty – cele te wpisują się w potrzeby, na które odpowiada interwencja. Wiadomo powszechnie jak duże koszty pociąga za sobą budowa np. hal magazynowych czy budynków do przetwórstwa. Przedsięwzięcie takie dla rolnika indywidualnego posiadającego nawet kilkadziesiąt hektarów gruntów często pozostaje poza zasięgiem finansowym. Nawet możliwość skorzystania z zewnętrznej pomocy finansowej nie daje możliwości rolnikowi indywidualnemu na realizację dużego przedsięwzięcia inwestycyjnego. Stoimy na stanowisku, że powiaty poprzez możliwość prowadzenia dużych inwestycji budowlanych np. budowy przechowalni, sortowni, pakowalni i udostępniania ich rolnikom będą dobrym ogniwem spajającym producentów rolnych z konsumentami. Pomoc w przygotowaniu rolnikom gotowych już miejsc magazynowania i przetwórstwa odciąży ich np. od przejścia skomplikowanego często procesu inwestycyjnego. A w procesie inwestycyjnym dochodzi jak wiadomo do styku i przenikania wielu przepisów prawa co sprawia, że każda inwestycja niezależnie od jej rozmiarów jest zawsze wyzwaniem dla inwestora. Wyzwaniem, z którym często rolnik ma duże trudności i nie jest w stanie sam sobie poradzić. Uważamy, że wszelkie instytucje i organizacje powinny wszystkimi siłami i środkami dbać o zwiększenie dochodu rolnika oraz o maksymalne ułatwienie mu jego jakże ciężkiej na co dzień pracy. Pomoc rolnikom w przetworzeniu ich produktów i przygotowaniu do sprzedaży bez ponoszenia samemu olbrzymich kosztów budowy hal magazynowych i przetwórczych będzie także zachętą dla młodych ludzi do podejmowania lub kontynuowania pracy w gospodarstwach rolnych.	Uwaga częściowo uwzględniona	Zakres wsparcia tego instrumentu nie dotyczy podmiotów publicznych lub podmiotów z udziałem Skarbu Państwa. Należy jednak podkreślić, iż w ramach Krajowego Planu odbudowy i Zwiększenia Odporności (KPO), realizowanego w latach 2021-2026 udzielane będzie wsparcie na tworzenie centrów przechowalniczo-dystrybucyjnych, w tym na rozbudowę i modernizację infrastruktury logistycznej i technologicznej służącej skupowaniu, przygotowaniu do sprzedaży i wprowadzaniu do obrotu produktów rolnych, rybołówstwa i akwakultury (m.in. zakupu specjalistycznych środków transportu) wraz z towarzyszącym systemem aplikacji cyfrowych, inwestycje w ramach regionalnych rolno-spożywczych rynków hurtowych w zakresie infrastruktury przechowywania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, rybołówstwa i akwakultury oraz spożywczych. Beneficjentami pomocy będą mogły być m.in. podmioty z udziałem jednostek samorządu terytorialnego lub Skarbu Państwa, w tym partnerstwa publiczo-prywatnego (PPP).
95	2021-09-03 14:11:40	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	str. 172 w okresie roku planuje się udzielić wsparcia do 474947 pni pszczelich - przy prawie 2 milionach pni w Polsce?	Nie wiem jak Ministerstwo pracowało nad tym dokumentem, nie znane są mi też kompetencje urzędników, którzy tę ciężką pracę wykonali. Pomijam pozostałe interwencje i skupiam się tylko na leczeniu pszczół.Czemu ma służyć plan leczenia co 4 czy 5 rodziny pszczelej. Jak będzie wyglądać segregacja które pnie otrzymają dopłatę a które nie. Przeniesienie realizacji projektów z KOWR do ARIMR spowoduje jedno będzie mniej korzystających - bo jak widać taki jest plan. Czyli Ministerstwo chce aby zostali sami duzi, dla małych pasiek gwarantujących bioróżnorodność nie będzie już wsparcia. Czy to ma być wsparcie dla pszczelarstwa czy dla plantatorów. Popełniacie Państwo błąd to małe pasieki trzeba wspierać to one zapewniają zapylenie na terenach gdzie dużym się nie opłaca jechać z pszczołami, to te pasieki często nierentowne do których trzeba dokładać zapewniają bioróżnorodność. Małe pasieki zwłaszcza prowadzone przez osoby starsze zostaną całkowicie wykluczone z tego wsparcia. I może te pasieki sobie bez tego wsparcia poradzą ale czy jeśli znikną to rolnictwo sobie bez nich poradzi?	Uwaga częściowo uwzględniona	Biorąc pod uwagę potrzebę zwiększenia dostępności pomocy zaplanowano: 1. W ramach interwencji I 6.3. – wsparcie walki z warrozą oraz I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, wnioskującym o pomoc będą mogły być wyłącznie organizacje pszczelarskie; 2. W ramach interwencji I 6.2. – modernizacja gospodarstw pasiecznych, beneficjentem (wnioskującym o pomoc) będą mogły być zarówno organizacje pszczelarskie jak i indywidualni pszczelarze.
96	2021-09-03 14:54:02	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Wnioskujemy o uzupełnienie ekoschematu - Biologiczna ochrona upraw (podrozdział 5.1) poprzez dodanie biostymulatorów do katalogu środków biologicznej ochrony upraw. Proponujemy nadać opisowi wymagań interwencji następujące brzmienie: "Zastosowanie na określonej uprawie zabiegu z wykorzystaniem biologicznej ochrony roślin przy użyciu preparatów mikro- lub makrobiologicznych oraz innych produktów nawozowych takich jak biostymulatory czy preparaty poprawiające właściwości gleby. Jako metody Biologiczne należy rozumieć zabieg z zastosowaniem: - mikrobiologicznego środka ochrony roślin, zgodnie z etykietą tego środka, lub - zabieg z zastosowaniem makroorganizmów, które nie podlegają w Unii Europejskiej obowiązkowi rejestracji, wymienionych na liście opracowanej w tym celu, lub - zabieg z zastosowaniem biostymulatorów w rozumieniu Rozporządzenia 2019/1009 UE zgodnie z ich przeznaczeniem. Celem interwencji jest ograniczenie stosowania chemicznych środków ochrony roślin, co będzie miało pozytywny wpływ na ochronę różnorodności biologicznej i zmniejszy depozycję chemicznych środków ochrony roślin do środowiska. Wsparcie przyczyni się do złagodzenia trudności występujących przy produkcji roślinnej chronionej biologicznie i do zwiększenia konkurencyjności sektora. Rolnicy na początku sezonu wegetacyjnego będą zgłaszali gotowość zastosowania zabiegu ochrony roślin z wykorzystaniem metody biologicznej, a następnie wypełnią tę deklarację. W przypadku zastosowania biologicznej ochrony roślin z wykorzystaniem makroorganizmów wsparcie będzie ukierunkowane na zabiegi wykonywane tylko dla wybranych gatunków roślin uprawnych i odpowiednio przyporządkowanych im makroorganizmów." Ponadto, postulujemy zwiększenie kwoty przeznaczonej na finansowanie poszczególnych ekoschematów, aby oddalić zagrożenie redukcji kwot przysługującego wsparcia w przeliczeniu na hektar, w przypadku dynamicznego rozwoju areału upraw naturalnych.	Niezwykle istotne jest, aby Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023- 2027 obejmował zarówno środki biologicznej ochrony roślin jak i pozostałe Biologiczne produkty nawozowe, takie jak biostymulatory czy preparaty poprawiające właściwości gleby stanowiące alternatywne rozwiązanie dla chemicznych środków ochrony roślin i nawozów. Innym rozwiązaniem jest nie uwzględnianie żadnego z powyższych. Jest to niezwykle istotne w świetle zachowania zasad wolnej, sprawiedliwej konkurencji między produktami biologicznymi przeznaczonymi do stosowania w rolnictwie bez faworyzowania wybranej grupy produktów, a tym samym wykluczania bądź utrudniania obrotu innej grupy preparatów. Polityka Unii Europejskiej ujęta w dwóch strategiach dla produkcji rolnej: „Od pola do stołu" oraz „Ochrona bioróżnorodności" przewiduje między innymi ograniczenie stosowania środków ochrony roślin w uprawach rolniczych i ogrodniczych do 50% aktualnego zużycia, a także ograniczenie nawozów o 20%. W Polsce przy zużyciu substancji czynnej środków ochrony roślin w ilości poniżej 2 kg na 1 hektar już obecnie polskie rolnictwo ponosi wymierne straty będące konsekwencją braku pełnej ochrony upraw. Dalsze ograniczenie stosowania środków ochrony roślin zwiększy zagrożenie ze strony organizmów szkodliwych i może doprowadzić do znacznej obniżki poziomu plonowania, jak również spadku jakości uzyskiwanych plonów. Przyjmując, że Polska będzie musiała w mniejszym czy większym stopniu dostosować się do zaleceń unijnych to przede wszystkim należy wziąć pod uwagę możliwości ochrony jakie można uzyskać stosując inne metody. Zaistnieje potrzeba powrotu do pełnej agrotechniki oraz stosowania płodozmianu. Pewne nadzieje można wiązać z wykorzystaniem odmian odpornych na poszczególne gatunki organizmów szkodliwych ale trzeba pamiętać, że procesy hodowlane trwają wiele lat a uzyskiwana odporność odmian nie zawsze jest całkowita. Pozostaje więc stosowanie w ochronie upraw metody biologicznej rozumianej jako stosowanie makro lub mikroorganizmów oraz stosowanie biostymulatorów rozumianych zgodnie z definicją zawartą w Rozporządzeniu 2019/1009 UE: „Artykuł 47, ust. 2) w art. 3 dodaje się punkt w brzmieniu: 34. »biostymulator« oznacza produkt, który stymuluje procesy odżywiania rośliny niezależnie od zawartości składników pokarmowych w produkcie i którego jedynym celem jest poprawa co najmniej jednej z następujących właściwości rośliny lub ryzosfery roślin: a) efektywność wykorzystania składników pokarmowych; b) odporność na stres abiotyczny; c) cechy jakościowe; d) przyswajalność składników pokarmowych z form trudnodostępnych w glebie lub ryzosferze." Szczególną uwagę należy zwrócić na biostymulatory ponieważ liczba biologicznych środków ochrony roślin jest obecnie bardzo ograniczona i dotyczy niewielkiej grupy organizmów szkodliwych. Podobna a nawet jeszcze bardziej ograniczona jest możliwość stosowania makroorganizmów. W uprawach polowych jest obecnie brak możliwości szerszego wykorzystania makrofagów i jedynym przykładem jest zastosowanie preparatów zawierających kruszynka (Trichogrammatidae sp.) w zwalczaniu omacnicy prosowianki (Ostrinia nubilalis) w kukurydzy. Dlatego też pisząc o metodzie biologicznej w produkcji roślinnej należy bezwzględnie do tej metody zaliczyć stosowanie biostymulatorów ponieważ jak napisano wcześniej bezpośrednie stosowanie metody biologicznej jest obecnie znacznie ograniczone. Biorąc to po uwagę istnieje potrzeba uregulowania prawnego stosowania biostymulatorów, które w swoim działaniu wzmacniają wzrost, rozwój i odporność rośliny uprawnej, wspomagają dostępność składników pokarmowych a także ograniczają oddziaływanie abiotycznych czynników stresowych.	Uwaga uwzględniona	w ramach Ekoschematu - Biologiczna ochrona upraw wsparciem będą objęte te uprawy, dla których zostały zarejestrowane środki ochrony roślin oparte na mikroorganizmach. Interwencja polega na zastosowaniu na określonej uprawie zabiegu z wykorzystaniem biologicznej ochrony roślin przy użyciu preparatów mikrobiologicznych (tj. zawierających grzyby, bakterie, wirusy). Ponadto, w ramach Rolnictwa ekologicznego wskazano, że jest to prowadzenie produkcji rolniczej w sposób łączący najkorzystniejsze dla środowiska praktyki, ochronę zasobów naturalnych, wysoki stopień różnorodności biologicznej, stosowanie wysokich standardów dotyczących dobrostanu zwierząt. Oferuje ono konsumentom wyroby wytwarzane przy użyciu substancji naturalnych i naturalnych procesów.
97	2021-09-05 21:51:18	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 2. Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu	Płatność redystrybucyjna dla gospodarstw posiadających 1-100 ha (zamiast 1-50 ha)	Zawężając przedział powodujemy, iż rolnicy niechętnie będą powiększać swoje gospodarstwa o dzierżawy, gdyż przekroczą często próg 50 ha i wówczas tej płatności nie uzyskają wogóle. Sytuacja na wsi się zmienia, dziś 50 ha to nie jest duża powierzchnia - to są gospodarstwa rodzinne, dlatego proponuję	Uwaga nieuwzględniona	Z analiz wynika, że gospodarstwa powyżej 50 ha, wraz z otrzymywanymi płatnościami bezpośrednimi i ONW, uzyskują dochód parytetowy w gospodarce narodowej. Celem płatności redystrybucyjnej jest wsparcie gospodarstw uzyskujących niższe dochody, zatem stosowanie jej dla gospodarstw większych stało by w sprzeczności z ideą płatności redystrybucyjnej.
98	2021-09-05 21:57:33	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt - umożliwienie realizowania wypasu także na użytkach zielonych założonych na GO	W Polsce często poprzez zapisy we wnioskach o płatności bezpośrednie funkcjonuje wiele traw na GO. Takie grunty będą pozbawione większości płatności w ramach ekoschematów. Niektóre gospodarstwa z produkcją zwierzęcą posiadają wyłącznie trawy na GO na których wypasają zwierzęta, wówczas będą one pozbawione płatności.	Uwaga nieuwzględniona	Biorąc pod uwagę cel ekoschematu, jakim jest ochrona siedlisk i zapewnienie im odpowiedniego użytkowania utrzymano dotychczasowe założenie odnośnie uwzględniania jedynie trwałych użytków zielonych w wyliczaniu obsady (trawy na gruntach ornych służą wyżywieniu zwierząt, są siedliskiem nietrwałym o mniejszej różnorodności)
99	2021-09-05 22:03:34	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia / narzędzie FAST - zbyt niska stawka płatności w stosuku do obowiązków dokumentacyjnych.	Takie plany nawożenia w większości przypadków Należy zlecić firmie doradczej, co powodować będzie dość spore koszty. Te wydatek, dodatkowe obowiązki przestrzegania planu, dokumentowania i z drugiej strony niska stawka mogą zniechęcać do wyboru tego ekoschematu, a jest on bardzo ciekawy.	Uwaga nieuwzględniona	Przedstawione w projekcie PS WPR 2023-2027 stawki płatności w ramach ekoschematów, co do zasady wyliczone zostały na podstawie poniesionych kosztów i utraconych dochodów oraz uwzględniają dodatkowe korzyści związane z realizacją ekoschematu.
100	2021-09-05 22:10:50	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji - usunięcie dodatkowego obowiązku przykrycia pryzmy obornika	W/w wymóg spowoduje, iż większość rolników po niego nie sięgnie, gdyż koszty zadaszenia płyty będą zbyt wysokie w stosunku do tej płatności a tymczasowe przykrywanie pryzmy np. folią nie ma w większości racji bytu, gdyż przy płytkim systemie utrzymania obornik usuwa się z obory na pryzmę 2 razy dziennie i nie ma możliwości dwukrotnego zbierania i rozścielania folii.	Uwaga uwzględniona	W opisie interwencji wskazano, że celem ekoschematu jest ograniczenie emisji amoniaku do atmosfery poprzez działanie polegające na wymieszaniu obornika w okresie maksymalnie 12 godzin od jego aplikacji na glebę. W znaczy sposób wpłynie to na ograniczenie emisji amoniaku a jednocześnie będzie możliwe do realizacji przez rolników ze względów organizacyjnych.
101	2021-09-05 22:16:27	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Utrzymanie zadrzewień śródpolnych - umożliwienie wsparcia do zadrzewień położonych na TUZ	Jest to uzasadnione, gdyż takich zadrzewień jest dużo, brak wsparcia może wpłynąć na ich likwidację. Zadrzewienia także na łące są utrudnieniem przy wszelkich pracach i tu niczym nie różnią się GO od TUZ	Uwaga nieuwzględniona	Realizacja ekoschematu uzależniona jest od kryteriów określonych w interwencjach związanych z zakładaniem zadrzewień śródpolnych (założonych w 2022 r w ramach PROW 2014 – 2020 i od 2023 r w ramach interwencji PS WPR na lata 2023-2027). Ekoschemat nie określa sposobu zakładania zadrzewień i ich lokalizacji.
102	2021-09-05 22:18:29	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 3. SPÓJNOŚĆ STRATEGII I KOMPLEMENTARNOŚĆ 3.3. Przegląd interwencji sektorowych	W ramach interwencji w sektorze pszczelarskim, w związku z dobrymi efektami dotychczas realizowanych krajowych programów, w planowanej interwencji przewiduje się kontynuowanie dotychczasowych kierunków wsparcia pszczelarzy. Biorąc pod uwagę sytuację personalną w sektorze, zawansowanie wiekowe pszczelarzy planuje się zwiększenie roli organizacji pszczelarskich jako podmiotów wdrażających wsparcie w tym sektorze. Organizacje pszczelarskie mają najlepsze rozeznanie w możliwościach najtrafniejszego sposobu wdrażania interwencji poświęconej kompleksowemu wsparciu pszczelarstwa	Organizacje pszczelarskie dotychczas bardzo dobrze wywiązywały się z zadań związanych ze wsparciem pszczelarstwa. Skupiają w swoich szeregach większość aktywnych pszczelarzy. Są bardzo dobrze zorientowane w potrzebach i oczekiwaniach swoich członków. Oddziaływają oddolnie na środowisko pszczelarskie. Większość pszczelarzy to ludzie w zawansowanym wieku, prowadzący 30-40 pniowe gospodarstwa pasiecznie. Nie są zorientowani w nowoczesnych technologiach gospodarowania i cyfryzacji. Wprowadzenie nowych, młodych ludzi do pszczelarzenia to proces długofalowy i nie uzyska się efektu odmłodzenia stanu osobowego odsuwając organizacje pszczelarskie od większości instrumentów wspierających pszczelarstwo. Organizacje pszczelarskie dzięki udziałowi w procesie dystrybucji środków wsparcia, uzyskują środki na działalność statutową. Ograniczenie tej roli, przy braku wsparcia innymi środkami może doprowadzić do upadku tych organizacji i pozostawieniu olbrzymiej rzeszy pszczelarzy zawansowanych wiekowo a nadal gospodarujących z dużą efektywnością i zaangażowaniem bez realnego wsparcia. Sami nie poradzą sobie w kontaktach z ARIMR	Uwaga częściowo uwzględniona	Biorąc pod uwagę potrzebę zwiększenia dostępności pomocy zaplanowano: 1. W ramach interwencji I 6.3. – wsparcie walki z warrozą oraz I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, wnioskującym o pomoc będą mogły być wyłącznie organizacje pszczelarskie; 2. W ramach interwencji I 6.2. – modernizacja gospodarstw pasiecznych, beneficjentem (wnioskującym o pomoc) będą mogły być zarówno organizacje pszczelarskie jak i indywidualni pszczelarze.

103	2021-09-06 10:14:25	Osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Jestem zszokowany propozycją zmian. Dlaczego coś się niszczy, skoro dobrze funkcjonuje, sprawdza w życiu. Ktoś ewidentnie zapomina jakim środowiskiem są pszczelarze, jaka jest różnorodność wieku, zawodów, emerytów i rencistów. Ludzi, którzy nie rozumieją tej polityki, tych nowych zmian i wyzwań przed nimi stawianych . Mamy przykład pomocy na przezimowane rodziny pszczele. Jaki jest odsetek pszczelarzy, którzy z tej pomocy skorzystali. W Polsce jest może ponad 2 ml rodzin pszczelich, czy środki przeznaczone na leczenia, zakup sprzętu pszczelarskiego są zagwarantowane odpowiedniej wielkości. Przecież widzimy, że nie. Sprawa leczenia. Czy ktoś przy zdrowych zmysłach wyobraża sobie, że przy tak rozrzuconych pszczelarzach po terenach, drobnych pszczelarzy jest wstanie dotrzeć weterynarz, aby podpisać umowę, wystawić fakturę i dostarczyć lekarstwa. Chyba, że zadaniem tego projektu jest pognębić Polskie pszczelarstwo wprowadzić chaos. W obecnym czasie, kiedy jesteśmy zrzeszeni w Związkach pszczelarskich, w Kołach jesteśmy spokojni o swój byt, mamy zagwarantowana opiekę przez Związek, Koło, co będzie dalej , jak tego Związku zabraknie, jak zabraknie Koła. Cała praca jest prowadzona dla dobra nas pszczelarzy jest prowadzona właśnie przez te Koła i Związek, dla naszego dobra. To dzięki ich pracy mamy jeszcze pasieki. Na pewno nie powstaną grupy producenckie. Co niektórych tak bardzo w ministerstwie boli. Proszę zdać sobie sprawę, że pszczelarstwo, to nie jest hodowla świń, bydła, kur, itp. Tutaj żądzą inne prawa, prawa natury. Nie jesteśmy w stanie zagwarantować produkty pszczele przez cały rok. Prosimy o opamiętanie i nie niszczenia tego co dobrze funkcjonuje i się sprawdza.	To wy powołaliście KOWR, jakie były może przez dwa lata przepychanki, zanim wszystko normalnie ruszyło. Jakie były zaległości w projektach. Zdanie, że chcemy pomniejszyć rangi związków pszczelarskich jest zdaniem okrutnym i bardzo nie zrozumiałym dla przeciętnego pszczelarza. Prosimy o nie niszczenie tego co przynosi efekty i się sprawdza.	Uwaga częściowo uwzględniona	Biorąc pod uwagę potrzebę zwiększenia dostępności pomocy zaplanowano: 1. W ramach interwencji I 6.3. – wsparcie walki z warrozą oraz I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, wnioskującym o pomoc będą mogły być wyłącznie organizacje pszczelarskie; 2. W ramach interwencji I 6.2. – modernizacja gospodarstw pasiecznych, beneficjentem (wnioskującym o pomoc) będą mogły być zarówno organizacje pszczelarskie jak i indywidualni pszczelarze;
104	2021-09-06 10:31:47	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	Wnioskuję o dotację na ogiery rodzimych ras	Klaczy jest wystarczająca ilość, właśnie dzięki dotacjom, natomiast brakuje ogierów.	Uwaga uwzględniona	Opis Interwencji zakłada, że wsparciem zostaną objęte m. in. konie (wsparcie do samic i samców) - koniki polskie, huculskie, małopolskie, śląskie, wielkopolskie, zimnokrwiste (w typie sokólskim i sztumskim).
105	2021-09-06 10:35:31	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	wersja nr.1- Rolnik posiada raport/protokół weryfikujący spełnienie wymogów programu. wersja nr.2 - Rolnik posiada plan poprawy dobrostanu zwierząt	Wnioskowana zmian ma na celu doprowadzić do uspójnienia stosowanej metodyki. Wersja nr.1 jest adekwatna do bieżącego stanu kiedy to nie można w dokumencie tym opisać faktycznych działań jakie należy podjąć i wyznaczyć czas aby spełnić wymogi programu np.: rozstawić "agrafki" na legowiskach tak aby osiągnąć ich minimalną wymaganą szerokość. Wersja nr.2 jest adekwatna do sytuacji kiedy to doradca będzie miał możliwość określić zakres niezbędnych czynności mających doprowadzić do poprawy warunków bytowania zwierząt i wyznaczy czas na ich realizację np.: do 15 maja. W ocenie doradców z punktu widzenia poprawy warunków bytowania zwierząt korzystnym byłoby uspójnienie wprowadzić poprzez danie czasu na dostosowanie warunków, wówczas program cieszyć się będzie większą popularnością, co faktycznie może przełożyć się na poprawę warunków bytowania zwierząt. W obecnym stanie zapisów doradca określa jedynie jaki jest potencjał gospodarstwa pod kontem wymogów programu, które nie dają mu możliwości opracowania dla gospodarstwa dokumentu mającego faktycznie cechy planu.	Uwaga nieuwzględniona	Przed przystąpieniem do sporządzenia Planu poprawy dobrostanu zwierząt doradca rolniczy dokonuje oglądu gospodarstwa (w tym przeprowadza analizę możliwości produkcyjnych w kontekście spełniania wymogów) wraz z pomiarem pomieszczeń dla zwierząt. Zadaniem doradcy jest określenie możliwości realizacji działania w danym gospodarstwie, poprzez wskazanie sposobu dojścia danego gospodarstwa do takiej liczby zwierząt, dla której gospodarstwo może zapewnić podwyższone warunki powierzchniowe. Biorąc pod uwagę, że płatności w ramach działania nie obejmują kosztów inwestycji - rolą doradcy jest wskazanie możliwości i sposobu przeorganizowania produkcji w danym gospodarstwie. Efektem tego jest opracowanie planu poprawy dobrostanu zwierząt, w którym określona jest albo maksymalna liczba odpowiedniej grupy zwierząt, które mogą przebywać w gospodarstwie z uwzględnieniem wymogów danego wariantu (np. krowy mleczne), albo maksymalna powierzchnia pomieszczeń, jaka może być przeznaczona do utrzymania zwierząt zgodnie z wymogami wariantu. Tym samym rolnik na tej podstawie realizuje wymogi interwencji. Z kolei zaś wyżej wskazane informacje zawarte w Planie poprawy dobrostanu zwierząt (maksymalna liczba zwierząt lub maksymalna dostępna powierzchnia pomieszczeń) przekazywane będą do ARiMR. ARIMR na podstawie tych informacji oraz w oparciu o dane dotyczące liczby zwierząt pochodzące z systemu IRZ (bazy zwierząt) będzie przeprowadzała kontrole realizacji wymogów interwencji.
106	2021-09-06 10:46:01	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	Dodać ogiery koni rodzimych ras - strona 211 dokumentu	brakuje ogierów	Uwaga uwzględniona	Opis Interwencji zakłada, że wsparciem zostaną objęte m. in. konie (wsparcie do samic i samców) - koniki polskie, huculskie, małopolskie, śląskie, wielkopolskie, zimnokrwiste (w typie sokólskim i sztumskim).
107	2021-09-06 11:15:20	LGD	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	s. 280 Przez ludzi młodych rozumie się osoby, które nie ukończyły 35 roku życia.	Proponuje się zdefiniowanie ludzi młodych jako osoby do 35 roku życia. Wynika to z faktu, że osoby młode do 25 roku życia najczęściej się kształcą, są w szkołach pomaturalnych lub uczelniach wyższych. Oznacza to ich nieobecność na obszarach wiejskich, na których nie ma tego tupu szkół. LGD będą miały problem ze znalezieniem na swoim obszarze osób do 25 roku życia otwartych na zaangażowanie się w działalność LGD czy to na etapie tworzenia LSR czy na etapie jej wdrażania. Taki wymóg może doprowadzić do sztucznego zapewniania udziału osób młodych - "na siłę" - po to tylko by spełnić wymóg. Dużo większe jest prawdopodobieństwo znalezienia chętnych do włączenia się w LEADERA wśród osób do 35 lat - najczęściej już wykształconych i osiedlonych na stałe z własną rodziną na obszarze wiejskim. Takie osoby same przychodzą do LGD chcąc włączyć się we współdecydowanie o swoim otoczeniu, ponieważ mają na to pomysły i energię.	Uwaga nieuwzględniona	Rozumienie określenia "ludzie młodzi" jako osób w wieku do 25 lat jest kontynuacją podejścia przyjętego w Wytycznych nr 5/3/2017 stosowanych w okresie 2014-2020/22. Rozumienie to jest także zbieżne z podejściem statystycznym GUS do badań stopy bezrobocia.
108	2021-09-06 12:23:38	LGD	ROZDZIAŁ 6. CELE i PLAN FINANSOWY	s. 328 Budżet interwencji II filara WPR I.13.1 - LEADER Zwiększenie udziału środków EFRROW w działaniu LEADER z 375,10 mln euro (8%) do 702,9 mln euro (15%)	1. Przy dotychczasowym budżecie i założeniach konkursowych LEADER nie ma szans na istnienie na ok. 20% obecnego obszaru Polski objętego LEADERem. 2. Około połowa samorządów województw nie jest zainteresowana wprowadzeniem wielofunduszowego RLKS. Oznacza to, że w województwie bez wielofunduszowego RLKS grupa licząca niespełna 40 tys. mieszkańców leżąca na obszarach peryferyjnych o bardzo słabych wskaźnikach społeczno-gospodarczych może liczyć na 1,23 mln euro, tj. ok. 5 mln zł. Jest to dosłownie symboliczne wsparcie dla takich obszarów, uniemożliwiające dokonanie odczuwalnej poprawy warunków życia lokalnych mieszkańców. Kwota ta znacząco ogranicza realizację potrzebnych mieszkańcom inwestycji. Biorąc również pod uwagę pędzącą ostatnimi czasy inflację, suma ta będzie jeszcze mniej znacząca w momencie rozpoczęcia wdrażania LSR w nowym okresie programowania.	Uwaga częściowo uwzględniona	Z dokumentu zostaną usunięte fragmenty dot. struktury kryteriów wyboru LSR, gdyż kwestia ta zostanie poddana uzgodnieniom z pozostałymi interesariuszami, a same kryteria zostaną określone w regulaminie konkursu na wybór LSR.
109	2021-09-06 16:45:43	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	Możliwe 2 - krotne koszenie zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych - I pokos od 15.06 do 30.06 (już obecnie istnieje taka możliwość) i II pokos po 1 września.	W regionie kujawsko-pomorskim: obszar Natura 2000 "Łąki trzęślicowe w Foluszu" i "Solniska Szubirskie", gdzie zachowało się w stanie bardzo dobrym wiele łąk trzęślicowych, użytkowane są kośnie i koszone dwukrotnie w w/w terminach. Koszenie jednokrotne po 1 września nie motywuje Rolników do ochrony tych łąk, a wręcz przeciwnie wielu właścicieli intensyfikuje agrotechnikę poprzez podsiew i intensywne nawożenie.	Uwaga nieuwzględniona	Dwukrotne koszenie łąk trześlicowych jest zbyt intensywne dla tego typu siedliska.
110	2021-09-06 20:46:59	Spółdzielnie	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.2. Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej	W finansowaniu mogą uczestniczyć Rolnicze Spółdzielnie Produkcyjne, w których powierzchnia gruntów rolnych nie przekracza 300ha na jednego członka spółdzielni.	Jestem przedstawicielem Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej która prowadzi gospodarstwo o powierzchni około 600ha, której właścicielami są 30 członkowie spółdzielni w większości byli rolnicy indywidualni, którzy wnieśli swoje gospodarstwa do spółdzielni. Obecnie jesteśmy dyskryminowani, chociaż na jednego członka spółdzielni przypada 20 ha nie możemy korzystać z żadnych dofinansowań. Ostatnio zachęca się rolników do zakładania spółdzielni przecież rolnicy to nie idioci, zakładając spółdzielnię stracą finansowanie.	Uwaga nieuwzględniona	W ramach PS WPR planowane jest wsparcie gospodarstw rodzinnych do 300 ha. Są traktowane jako część krajowego systemu energetyki rozproszonej, biogospodarki oraz wkład rolnictwa w przeciwdziałanie zmianom klimatu i poprawę gospodarki zasobami.
111	2021-09-07 06:28:22	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.11. Zalesianie gruntów rolnych	Wykonywanie zalesien gatunkami rodzimymi, miododajnymi w uwzględnieniem robinii akacjowej.	Jestem pszczelarzem na terenie województwa lubuskiego, na którym od 15 lat na sile redukuję się powierzchnie robinii akacjowej, co powoduje zmniejszenie pozyskiwanie tej cennej odmiany miodu. W moim przypadku miód akacjowy stanowi 75% całkowitej ilosci rocznego pozysku w sezonie. W przypadku braku robinii bede zmuszony do likwidacji pasieki.	Uwaga nieuwzględniona	Lista gatunków dopuszczonych w ramach poszczególnych interwencji nie jest regulowana na poziomie Planu Strategicznego, a w przepisach krajowych. Jednocześnie informujemy, że robinia akacjowa nie jest gatunkiem rodzimym, tylko gatunkiem obcym, inwazyjnym wskazanym na liście gat. Inwazyjnych http://projekty.gdos.gov.pl/igo-lista-inwazyjnych-gatunkow-obcych-roslin
112	2021-09-07 06:31:07	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.12. Tworzenie zadrzewień śródpolnych	Umozliwienie nasadzeń robini akacjowej jako cennej rosliny miododajnej	Jestem pszczelarzem na terenie województwa lubuskiego, na którym od 15 lat na sile redukuję się powierzchnie robinii akacjowej, co powoduje zmniejszenie pozyskiwanie tej cennej odmiany miodu. W moim przypadku miód akacjowy stanowi 75% całkowitej ilosci rocznego pozysku w sezonie. W przypadku braku robinii bede zmuszony do likwidacji pasieki.	Uwaga nieuwzględniona	Lista gatunków dopuszczonych w ramach poszczególnych interwencji nie jest regulowana na poziomie Planu Strategicznego, a w przepisach krajowych. Jednocześnie informujemy, że robinia akacjowa nie jest gatunkiem rodzimym, tylko gatunkiem obcym, inwazyjnym wskazanym na liście gat. Inwazyjnych http://projekty.gdos.gov.pl/igo-lista-inwazyjnych-gatunkow-obcych-roslin
113	2021-09-07 06:32:25	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.13. Zakładanie systemów rolno-leśnych	Możliwość nasadzen robinii akacjowej	Jestem pszczelarzem na terenie województwa lubuskiego, na którym od 15 lat na sile redukuję się powierzchnie robinii akacjowej, co powoduje zmniejszenie pozyskiwanie tej cennej odmiany miodu. W moim przypadku miód akacjowy stanowi 75% całkowitej ilosci rocznego pozysku w sezonie. W przypadku braku robinii bede zmuszony do likwidacji pasieki.	Uwaga nieuwzględniona	Lista gatunków dopuszczonych w ramach poszczególnych interwencji nie jest regulowana na poziomie Planu Strategicznego, a w przepisach krajowych. Jednocześnie informujemy, że robinia akacjowa nie jest gatunkiem rodzimym, tylko gatunkiem obcym, inwazyjnym wskazanym na liście gat. Inwazyjnych http://projekty.gdos.gov.pl/igo-lista-inwazyjnych-gatunkow-obcych-roslin
114	2021-09-07 06:33:38	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.14. Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych	Mozliwosc nasadzen robinii akacjowej	Jestem pszczelarzem na terenie województwa lubuskiego, na którym od 15 lat na sile redukuję się powierzchnie robinii akacjowej, co powoduje zmniejszenie pozyskiwanie tej cennej odmiany miodu. W moim przypadku miód akacjowy stanowi 75% całkowitej ilosci rocznego pozysku w sezonie. W przypadku braku robinii bede zmuszony do likwidacji pasieki.	Uwaga nieuwzględniona	Lista gatunków dopuszczonych w ramach poszczególnych interwencji nie jest regulowana na poziomie Planu Strategicznego, a w przepisach krajowych. Jednocześnie informujemy, że robinia akacjowa nie jest gatunkiem rodzimym, tylko gatunkiem obcym, inwazyjnym wskazanym na liście gat. Inwazyjnych http://projekty.gdos.gov.pl/igo-lista-inwazyjnych-gatunkow-obcych-roslin
115	2021-09-07 06:38:37	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 11. Premie dla młodych rolników	Zniesienie warynku 24 miesiecy od rozpoczcia działalnosci rolnizcej	W 2017 roku założyłem gospodarstwo rolne i rozwijałem je pracując jednoczesnie na pełnym etacie w korporacji, nie majac mozliwosci otrzymania premii dla młodych rolników. Chciałbym w kojenym roku skupić sie tylko na działalnosci rolniczej i jej rozwoju, a premia dla modych rolników by mi w tym pomogła.	Uwaga nieuwzględniona	Premia dla młodych rolników jest przeznaczona dla osób, które po raz pierwszy rozpoczynają prowadzenie działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym. Dlatego musi być określony obiektywny maksymalny czas pozwalający stwierdzić, że dana osoba dopiero rozpoczyna działalność w rolnictwie. Należy podkreślić, iż nabory wniosków o przyznanie pomocy w ramach "Premii dla młodych rolników" odbywają się corocznie, właśnie po to, aby umożliwić młodym osobom podejmującym decyzję o rozpoczęciu prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym złożenie wniosku o przyznanie pomocy (i uzyskanie wsparcia) w tym maksymalnym okresie.
116	2021-09-07 06:53:35	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Przyznanie wsparcia na zakup sadzonek roślin miododajnych, Wsparcie na nasadzenia dla pszczelarzy posiadajacych grunty rolne bądź lasy.	Większość wsparcia jest skierowane do producentów leków, organizatorów szkoleń oraz producentów sprzetu pszczelarskiego. Brakuje realnego wsparcie pszczelarzy, który swój dochód zawdzieczają pożytkom pszczelim, których ilosc wpływa na produkcje miodu. Nie ma realnej interwencji, która zwiekszą stałą bazę pożytkową (krzewy, drzewa).	Uwaga nieuwzględniona	W ramach PS WPR pomoc może dotyczyć jedynie rodzajów interwencji określonych w przepisach art. 49 rozporządzenia o Planach Strategicznych. Powyższa propozycja wykracza ponad te regulacje.

117	2021-09-07 09:38:41	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 1. DEKLARACJA STRATEGICZNA	Fragment: „Plan Strategiczny stanowi jedynie uzupełnienie działań, które będą finansowane w ramach programów finansowanych z funduszy strukturalnych i Krajowego Planu Odbudowy, a także programów finansowanych z budżetu krajowego. Ww. programy będą finansować inwestycje w zakresie budowy i modernizacji dróg lokalnych, gospodarki wodno-ściekowej (w Planie finansowanie jedynie będą indywidualne oczyszczalnie ścieków) oraz rozwoju sieci Internetu szerokopasmowego." (s. 12) należy przeredagować w kierunku wskazania, że Plan będzie wspierał inwestycje w zakresie budowy i modernizacji dróg lokalnych.	W zakresie budowy i modernizacji dróg lokalnych KPO praktycznie nie przewiduje wsparcia, natomiast Umowa Partnerstwa przewiduje jedynie możliwość udzielania wsparcia na inwestycje o charakterze dostępowym. Istnieją jednak wątpliwości co do tego, czy i w jakim zakresie wsparcie tego typu będzie w ogóle udzielane na poziomie regionalnym. Warto w tym momencie przytoczyć słowa ze strony 48 opiniowanego dokumentu: „Nadal odczuwalny jest niedostateczny rozwój infrastruktury publicznej typu drogi lokalne. Utrudnienia z dostępem do miejsca pracy, usług zdrowotnych, usług opiekuńczych czy też usług rehabilitacyjnych, związane są przede wszystkim z oddaleniem (przestrzennym i czasowym). Zły stan dróg samorządowych jest czynnikiem obniżającym aktywność gospodarczą, inwestycyjną oraz konkurencyjność regionów i ośrodków gospodarczych. Tam gdzie poprawia się stan infrastruktury drogowej i rozpowszechnienie indywidualnych środków transportu, wrasta dostępność komunikacyjna obszarów wiejskich. A lepsza dostępność komunikacyjna, w tym systemy transportowe, sprzyja mobilności ludności, towarów i usług, co jest korzystne z punktu widzenia przede wszystkim zwiększenia aktywności zawodowej i ograniczenia wykluczenia społecznego. stad wyodrębniono potrzebę Poprawa dostępu do infrastruktury publicznej typu: drogi. Ważne będzie zapewnienie synergii i komplementarności między funduszami unijnymi i krajowymi.". Proste założenie, że potrzeby te zostaną zaspokojone w ramach realizacji KPO oraz ze środków FS i EFRR jest założeniem błędnym.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni.
118	2021-09-07 10:45:12	JST	ROZDZIAŁ 1. DEKLARACJA STRATEGICZNA	Uwagi Związku Powiatów Polskich -Fragment: „Plan Strategiczny stanowi jedynie uzupełnienie działań, które będą finansowane w ramach programów finansowanych z funduszy strukturalnych i Krajowego Planu Odbudowy, a także programów finansowanych z budżetu krajowego. Ww. programy będą finansować inwestycje w zakresie budowy i modernizacji dróg lokalnych, gospodarki wodno-ściekowej (w Planie finansowanie jedynie będą indywidualne oczyszczalnie ścieków) oraz rozwoju sieci Internetu szerokopasmowego." (s. 12) należy przeredagować w kierunku wskazania, że Plan będzie wspierał inwestycje w zakresie budowy i modernizacji dróg lokalnych.	W zakresie budowy i modernizacji dróg lokalnych KPO praktycznie nie przewiduje wsparcia, natomiast Umowa Partnerstwa przewiduje jedynie możliwość udzielania wsparcia na inwestycje o charakterze dostępowym. Istnieją jednak wątpliwości co do tego, czy i w jakim zakresie wsparcie tego typu będzie w ogóle udzielane na poziomie regionalnym. Warto w tym momencie przytoczyć słowa ze strony 48 opiniowanego dokumentu: „Nadal odczuwalny jest niedostateczny rozwój infrastruktury publicznej typu drogi lokalne. Utrudnienia z dostępem do miejsca pracy, usług zdrowotnych, usług opiekuńczych czy też usług rehabilitacyjnych, związane są przede wszystkim z oddaleniem (przestrzennym i czasowym). Zły stan dróg samorządowych jest czynnikiem obniżającym aktywność gospodarczą, inwestycyjną oraz konkurencyjność regionów i ośrodków gospodarczych. Tam gdzie poprawia się stan infrastruktury drogowej i rozpowszechnienie indywidualnych środków transportu, wrasta dostępność komunikacyjna obszarów wiejskich. A lepsza dostępność komunikacyjna, w tym systemy transportowe, sprzyja mobilności ludności, towarów i usług, co jest korzystne z punktu widzenia przede wszystkim zwiększenia aktywności zawodowej i ograniczenia wykluczenia społecznego. stad wyodrębniono potrzebę Poprawa dostępu do infrastruktury publicznej typu: drogi. Ważne będzie zapewnienie synergii i komplementarności między funduszami unijnymi i krajowymi.". Proste założenie, że potrzeby te zostaną zaspokojone w ramach realizacji KPO oraz ze środków FS i EFRR jest założeniem błędnym.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni.
119	2021-09-07 10:47:52	JST	ROZDZIAŁ 4 ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.4. Informacja dotycząca spójności Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 z innymi instrumentami i politykami UE oraz możliwej synergii między tymi instrumentami	Uwagi Związku Powiatów Polskich- „Infrastruktura lokalna (drogi powiatowe i gminne), ścieżki rowerowe" w ramach „Dostępności terytorialnej obszarów wiejskich" (s. 84) powinna być finansowana także ze środków WPR 2023-2027.	W zakresie budowy i modernizacji dróg lokalnych KPO praktycznie nie przewiduje wsparcia, natomiast Umowa Partnerstwa przewiduje jedynie możliwość udzielania wsparcia na inwestycje o charakterze dostępowym. Istnieją jednak wątpliwości co do tego, czy i w jakim zakresie wsparcie tego typu będzie w ogóle udzielane na poziomie regionalnym. Warto w tym momencie przytoczyć słowa ze strony 48 opiniowanego dokumentu: „Nadal odczuwalny jest niedostateczny rozwój infrastruktury publicznej typu drogi lokalne. Utrudnienia z dostępem do miejsca pracy, usług zdrowotnych, usług opiekuńczych czy też usług rehabilitacyjnych, związane są przede wszystkim z oddaleniem (przestrzennym i czasowym). Zły stan dróg samorządowych jest czynnikiem obniżającym aktywność gospodarczą, inwestycyjną oraz konkurencyjność regionów i ośrodków gospodarczych. Tam gdzie poprawia się stan infrastruktury drogowej i rozpowszechnienie indywidualnych środków transportu, wrasta dostępność komunikacyjna obszarów wiejskich. A lepsza dostępność komunikacyjna, w tym systemy transportowe, sprzyja mobilności ludności, towarów i usług, co jest korzystne z punktu widzenia przede wszystkim zwiększenia aktywności zawodowej i ograniczenia wykluczenia społecznego. stad wyodrębniono potrzebę Poprawa dostępu do infrastruktury publicznej typu: drogi. Ważne będzie zapewnienie synergii i komplementarności między funduszami unijnymi i krajowymi.". Proste założenie, że potrzeby te zostaną zaspokojone w ramach realizacji KPO oraz ze środków FS i EFRR jest założeniem błędnym.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni.
120	2021-09-07 10:49:59	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	Uwagi Związku Powiatów Polskich -Zakres interwencji należy poszerzyć co najmniej o drogi lokalne oraz ścieżki rowerowe.	W zakresie budowy i modernizacji dróg lokalnych KPO praktycznie nie przewiduje wsparcia, natomiast Umowa Partnerstwa przewiduje jedynie możliwość udzielania wsparcia na inwestycje o charakterze dostępowym. Istnieją jednak wątpliwości co do tego, czy i w jakim zakresie wsparcie tego typu będzie w ogóle udzielane na poziomie regionalnym. Warto w tym momencie przytoczyć słowa ze strony 48 opiniowanego dokumentu: „Nadal odczuwalny jest niedostateczny rozwój infrastruktury publicznej typu drogi lokalne. Utrudnienia z dostępem do miejsca pracy, usług zdrowotnych, usług opiekuńczych czy też usług rehabilitacyjnych, związane są przede wszystkim z oddaleniem (przestrzennym i czasowym). Zły stan dróg samorządowych jest czynnikiem obniżającym aktywność gospodarczą, inwestycyjną oraz konkurencyjność regionów i ośrodków gospodarczych. Tam gdzie poprawia się stan infrastruktury drogowej i rozpowszechnienie indywidualnych środków transportu, wrasta dostępność komunikacyjna obszarów wiejskich. A lepsza dostępność komunikacyjna, w tym systemy transportowe, sprzyja mobilności ludności, towarów i usług, co jest korzystne z punktu widzenia przede wszystkim zwiększenia aktywności zawodowej i ograniczenia wykluczenia społecznego. stad wyodrębniono potrzebę Poprawa dostępu do infrastruktury publicznej typu: drogi. Ważne będzie zapewnienie synergii i komplementarności między funduszami unijnymi i krajowymi.". Proste założenie, że potrzeby te zostaną zaspokojone w ramach realizacji KPO oraz ze środków FS i EFRR jest założeniem błędnym.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni.
121	2021-09-07 11:57:56	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I B.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	w przypadku koni wsparcie dla samic i samców (za wyjątkiem koni sztumskich i sokólskich)	Ogiery biorą bezpośredni udział w rozrodzie a tym samym zachowaniu zasobów genetycznych (ochronie danej rasy) a ich pozyskanie jest coraz trudniejsze. Koszty wychowu odpowiedniego ogiera wzrastają i hodowcy nie chcą się decydować na ich odchów, przygotowanie do prób dzielności i wpis do księgi, co sprawia, że populacja ogierów biorących udział w programie ochronnym, sukcesywnie starzeje się.	Uwaga częściowo uwzględniona	Opis Interwencji zakłada, że wsparciem zostaną objęte m. in.; konie (wsparcie do samic i samców) - koniki polskie, huculskie, małopolskie, śląskie, wielkopolskie, zimnokrwiste (w typie sokólskim i sztumskim).
122	2021-09-07 12:03:23	LGD	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	Zmiana wagi kryteriów wskazanych w opisie warunków kwalifikowalności: mierzalne (ok. 40%), niemierzalne (ok. 60%).	Dążenie do konkurencyjności LSR winno mieć odzwierciedlenie również w kryteriach. Większa waga w stosunku do kryteriów punktujących wskaźniki niezależne od LGD, nie sprzyja wspomnianej konkurencyjności. W opisie wymagań interwencji (str. 278) wskazano: „Interwencja Leader ukierunkowana jest na budowanie lokalnej tożsamości bazującej na aktywizacji społecznej i przy wykorzystaniu miejscowych zasobów w sposób zapewniający najlepsze zaspokojenie potrzeb społeczności wiejskich, w tym poprzez wykorzystanie wiedzy, innowacji i rozwiązań cyfrowych". Skoro tak kryteria wyboru powinny odnosić się do wskaźników lokalnej tożsamości, aktywności społecznej itp. Ponadto – w naszej ocenie – kryteria powinny być powiązane z zakresem wsparcia, wskazanym na str. 278.	Uwaga częściowo uwzględniona	Z dokumentu zostaną usunięte fragmenty dot. struktury kryteriów wyboru LSR, gdyż kwestia ta zostanie poddana uzgodnieniom z pozostałymi interesariuszami, a same kryteria zostaną określone w regulaminie konkursu na wybór LSR.
123	2021-09-07 12:26:11	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwianie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Po zapoznaniu się z Waszymi pomysłami jestem bardzo zaniepokojony wprowadzanym zmianom. Jestem pszczelarzem od wielu lat, zrzeszony w Kole. Koło następnie zrzeszone jest w Związku. Od wielu lat jestem, jak by to powiedzieć pod opieką tego Koła, czy też Związku. To oni wykonują wszystkie prace za pszczelarzy dotyczące poszczególnych projektów na zakup lekarstw, pszczół, sprzętu, itp. Nie wyobrażam sobie, aby po tych zmianach musiałbym sam to wszystko robić. Sam zamawiać lekarstwie i jakie. Przecież gdyby nie informacja z Koła to skąd bym wiedział jakie mam zakupić lekarstwa. Przecież wykluczacie z życia pszczelarza Koła i Związki. Kto po tych zmianach będzie jeszcze członkiem Koła, skoro uczestnictwo będzie polegało tylko na zbieraniu składek i nic więcej Czy my w Polsce musimy wszystko tak okrutnie niszczyć. Co komu to przeszkadza. Jakie lobby za tym stoją, bo na pewno ktoś na tym coś zyska. Nic nie dzieje się bez przyczyny.	Proszę o pozostawienie wszystkiego w spokoju. Chyba, że chcecie, aby w Polsce Ci drobni pszczelarze, renciści, emeryci, itp. przestali prowadzić swoje pasieki, które wygną między innymi z braku leczenia. Proszę zobaczyć jaki był odsetek pszczelarzy korzystający z dofinansowania na przezimowaną rodzinę pszczelą. Mam nadzieję, że mój skromy głos dotrze do Pana Ministra i osób mu doradzających.	Uwaga częściowo uwzględniona	Biorąc pod uwagę potrzebę zwiększenia dostępności pomocy zaplanowano: 1. W ramach interwencji I 6.3. – wsparcie walki z warrozą oraz I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, wnioskującym o pomoc będą mogły być wyłącznie organizacje pszczelarskie; 2. W ramach interwencji I 6.2. – modernizacja gospodarstw pasiecznych, beneficjentem (wnioskującym o pomoc) będą mogły być zarówno organizacje pszczelarskie jak i indywidualni pszczelarze.
124	2021-09-07 12:32:09	JST	ROZDZIAŁ 1. DEKLARACJA STRATEGICZNA	Na stronie 12, Wzmocnienie struktury społeczno-ekonomicznej obszarów wiejskich, zapis „Plan Strategiczny stanowi jedynie uzupełnienie działań, które będą finansowane w ramach programów finansowanych z funduszy strukturalnych i Krajowego Planu Odbudowy a także programów finansowanych z budżetu krajowego. Ww. programy będą finansować inwestycje w zakresie budowy i modernizacji dróg lokalnych, gospodarki wodno-ściekowej oraz rozwoju sieci Internetu szerokopasmowego. Dodatkowo programy Polityki Spójności będą także wspierać inwestycje z zakresu rozwoju przedsiębiorczości oraz zapewnienia dostępności do usług publicznych, a także rozwój kapitału ludzkiego na obszarach wiejskich". Proponuje się wsparcie w ramach PS WPR tych inwestycji, na które na obszarach wiejskich istnieje największe zapotrzebowanie.	Taki zapis z założenia marginalizuje role i znaczenie interwencji PS WPR dla rozwoju obszarów wiejskich. W związku z tym, że jest to plan nakierunkowany stricte na realizację WPR, błędnym założeniem jest to, aby kluczowe dla rozwoju obszarów wiejskich inwestycje były finansowane z innych źródeł – zwłaszcza że żaden z programów planowanych do realizacji w nowej perspektywie finansowej nie jest nakierunkowany na wspieranie inwestycji na obszarach miejscowości liczących do 5 tys. mieszkańców.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni.
125	2021-09-07 12:36:46	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.1.2. Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (instrumenty finansowe)	Forma i wysokość wsparcia: zarówno w gospodarstwach o wielkości ekonomicznej do 25 tys. euro jak i powyżej 25 tys. euro wprowadzenie zapisu do 80% dotacji na spłatę odsetek.	Biorąc pod uwagę poziom skomplikowania wniosków o przyznanie pomocy oraz związanych z tym kosztów ich przygotowania zbyt niski poziom wsparcia może spowodować, że realna wielkość pomocy będzie niewiele odbiegała od kosztów w przypadku obsługi inwestycji za pomocą kredytów i pożyczek komercyjnych. Wskazuje na to obecne bardzo niskie zainteresowanie kredytami preferencyjnymi z dopłatą ARiMR do oprocentowania. Aby instrument był skuteczny i rzeczywiście wpływał na modernizację rolnictwa w Polsce odsetki powinny być na bardzo niskim poziomie a wymogi formalne przy aplikowaniu o pomoc ograniczone do minimum. Również budżet działania wydaje się zbyt niski w porównaniu z dotychczasowymi działaniami inwestycyjnymi.	Uwaga nieuwzględniona	Gospodarstwa rolne, których wielkość ekonomiczna wynosi poniżej 25 tys. euro mają mniejsze możliwości finansowe regulowania zobowiązań, dlatego też zaproponowano dla nich dodatkowe wsparcie w postaci dopłaty do odsetek, bez względu na rodzaj inwestycji. Ma to je zachęcać do podejmowania inwestycji w gospodarstwie zwiększających ich konkurencyjność. Natomiast gospodarstwom rolnym o wielkości ekonomicznej od 25 tys. euro zaproponowano dodatkowe wsparcie w postaci dopłaty do odsetek, gdy inwestycja przyczynia się do ochrony środowiska i klimatu, jako działanie motywujące do podejmowania inwestycji w tym obszarze.
126	2021-09-07 12:36:54	JST	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	Strona 48-49, część 2.2.8.1. Skrót analizy SWOT dla celu szczegółowego 8 (art.96, ust. 1, lit. a) projektu rozporządzenia o Planach Strategicznych Wyodrębniono potrzeby: Poprawa dostępu do infrastruktury publicznej typu drogi, Poprawa dostępu do infrastruktury publicznej typu: wod-kan, Poprawa dostępu do infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, Poprawa dostępu do usług publicznych w zakresie usług opiekuńczych, ochrony zdrowia, kultury i dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym braku interwencji w ww. zakresie. Czyni to dokument wewnętrznie sprzecznym, ponieważ z jednej strony wskazuje on konkretne potrzeby rozwojowe obszarów wiejskich, a z drugiej – nie zawiera interwencji, które mogłyby stanowić na nie odpowiedź.	Proponuje się wsparcie w ramach PS WPR tych inwestycji, na które na obszarach wiejskich istnieje największe zapotrzebowanie.	Uwaga częściowo uwzględniona	Zgodnie z ustalona linią demarkacyjną z Polityką Spójności realizowane będą inwestycje w zakresie przydomowych oczyszczalni ścieków. Ponadto w ramach podejścia LEADER i wdrażania koncepcji Smart villages wspierane będą inwestycje z zakresu infrastruktury małej skali zgodne z potrzebami społeczności lokalnych.
127	2021-09-07 12:41:43	JST	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.2. Opis korzystania z pomocy technicznej	Strona 78, punkt 4.2 Opis korzystania z pomocy technicznej. Optymalnym rozwiązaniem jest utrzymanie dotychczasowej formuły realizacji operacji partnerskich oraz pozostawienie beneficjentom PT możliwości realizacji operacji własnych. Zakładając że KSOW+ ma podejmować działania w zakresie tworzenia sieci kontaktów w odniesieniu do wszystkich interwencji określonych w Planie i obejmować będzie szerszy zakres interesariuszy niż KSOW w latach 2014-2022 (s. 80), ograniczanie możliwości realizacji operacji partnerskich nie znajduje uzasadnienia.	W ramach schematu II: Wsparcie operacji realizowanych w ramach KSOW+ nie przewidziano możliwości realizacji operacji partnerskich. Przewidziano jedynie możliwość realizacji operacji własnych przez jednostki tworzące strukturę sieci, w tym we współpracy z partnerami sieci. Powyższe rozwiązanie nie zastąpi realizacji operacji partnerskich, o dofinansowanie których partnerzy KSOW ubiegali się dotychczas w ramach ogłaszanych co roku konkursów. Biorąc pod uwagę relatywnie niski poziom pomocy technicznej i duże obciążenie administracyjne samorządów województw należy przyjąć, że nawet we współpracy z partnerami KSOW nie będą one w stanie zrealizować takiej samej ilości tak różnorodnych operacji. ponadto specyfika operacji partnerów sieci oraz operacji własnych jest zupełnie inna. Realizacja operacji partnerskich, poza osiąganiem celów KSOW, przynosi też wartość dodaną w postaci integracji środowisk wiejskich oraz wszystkich – pośrednich i bezpośrednich beneficjentów pomocy. Stosunkowo niewielkim nakładem kosztów osiągane są satysfakcjonujące efekty, a konkurs dla partnerów KSOW z każdym rokiem cieszy się coraz większą popularnością.	Uwaga nieuwzględniona	Konkursy dla partnerów KSOW w obecnej formie stanowią duże obciążenie administracyjne. Obecne zapisy nie wykluczają możliwości aby Partnerzy zgłaszali swoje pomysły/projekty do jednostek wsparcia sieci i współpracowali z nimi przy realizacji tych operacji, wykonując część zadań samodzielnie (z możliwością pokrycia niektórych ich kosztów przez te jednostki), ale całe obciążenie administracyjne związane z operacją będzie spoczywać na tej jednostce. Taki sposób realizacji operacji odciąży partnerów sieci od zadań czysto administracyjnych i pozwoli na lepszą realizację celów sieci.
128	2021-09-07 12:42:21	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.2. Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych	Opis warunków kwalifikowalności/Zobowiązania - "obowiązek przeznaczenia min. 25 % uzyskanego wsparcia na środki trwałe" lub usunięcie całkowite zapisu	Kryterium będzie w praktyce zniechęcać do wstępowania do grupy / tworzenia grupy. Rolnicy będą mieli problem ze wspólnym wyborem maszyny / urządzenia, a potem jej zgodnym użytkowaniem. Grupie należy pozostawić większą swobodę w wydatkowaniu środków; np. w przypadku zamiaru rozpoczęcia sprzedaży bezpośredniej środki mogą być wydane na pokrycie innych kosztów, jak najem, wynagrodzenia, pozwolenia, szkolenia itp.	Uwaga częściowo uwzględniona	Inwestycje w środki trwałe mają na celu wzmocnienie i utrwalenie współpracy producentów w ramach GPR i OP. Wspólne inwestycje powinny przyczynić się do większej trwałości podmiotu i jego trwania na rynku w dłuższej pespektywie czasowej niż okres uzyskiwania wsparcia ze środków publicznych. Brak konieczności wydatkowania określonej wielkości pomocy na środki trwałe może powodować brak trwałości podmiotów i chęć rozwiązywania się po okresie otrzymania wsparcia. Propozycja przewiduje możliwość dość znacznej swobody w zakresie wydatkowania środków wsparcia. Jednocześnie, przedstawiony system wsparcia GPR lub OP podlega zmianom, także ze względu na fakt, że zmianie uległa propozycja przepisów KE dot. wsparcia GPR/OP w ramach PS WPR.

129	2021-09-07 12:44:30	JST	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.3. Opis krajowej sieci ds. wspólnej polityki rolnej	Strona 81, punkt. 4.3.3. Struktura, zarządzanie i funkcjonowanie Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich +. Należy dopuścić przedstawicieli SW do prac w KS KSOW+.	W projekcie dokumentu przewidziani powołanie Komitetu Sterującego ds. KSOW+, którego zadaniem ma być wyznaczanie kierunków działania sieci oraz przyjmowanie sprawozdania z wykonania zaplanowanych zadań. Na podstawie sprawozdania KS KSOW+ będzie mógł wydać rekomendacje dla jednostek wsparcia sieci. Komitet mają tworzyć przedstawiciele administracji publicznej, nauki, doradztwa rolniczego, partnerów/organizacji społecznych i branżowych funkcjonujących w obszarze rolnictwa i obszarów wiejskich. W komitecie nie przewidziano udziału przedstawicieli samorządów województw. Jeżeli do zadań SW ma należeć m.in. diagnozowanie potrzeb województw w zakresie działań niezbędnych do podjęcia w kierunku poprawy wdrożenia WPR, zasadnym jest udział przedstawicieli SW w KS KSOW+. W proponowanym brzmieniu planu SW mają być jedynie realizatorami operacji zgodnych z tematami wyznaczanymi przez KS KSOW+, co grozi brakiem możliwości koncentrowania się na obszarach tematycznych wynikających ze specyfiki regionu.	Uwaga nieuwzględniona	Samorządy województw wchodzą w skład administracji publicznej, która została wskazana wprost w składzie Komitetu Sterującego ds. Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich+
130	2021-09-07 12:44:45	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.2. Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych	Opis warunków kwalifikowalności/Zobowiązania - utrzymania uznania przez minimum jeden rok od otrzymania ostatniej płatności Forma i wysokość wsparcia - grup producentów rolnych – 100 000 Euro/rok (a dla grup producentów rolnych, będących członkami związku grup producentów rolnych 130 000 Euro/rok*), lecz nie więcej niż 16 tys. euro w przeliczeniu na jednego członka GPR.	Konieczność utrzymania uznania przez trzy lata będzie bardzo dużym wyzwaniem i w połączeniu z ograniczonym do 8 tyś euro poziomem wsparcia może całkowicie zahamować dalsze tworzenie grup. Proponuję pozostawić to kryterium na aktualnie obowiązującym poziomie. Limit pomocy 8 tys. euro na członka grupy jest zbyt niski. W Polsce nie ma dużych grup producentów, integracja następuje bardzo wolno, w przypadku małych grup limit całkowicie zniechęci rolników do dalszej integracji	Uwaga nieuwzględniona	Zaproponowane w PS WPR zasady, zgodnie z którymi status GPR lub OP powinien zostać utrzymany w okresie min. 3 lat po otrzymaniu ostatniej płatności wiąże się z okresem, w którym max. możliwe jest wydatkowanie otrzymanych przez GPR lub OP środków wsparcia. Ta propozycja miała wzmocnić trwałość podmiotów o statusie GPR lub OP i jednocześnie wydłużyć czas, w którym mogą być wydatkowane środki otrzymane w celu rozwoju i funkcjonowania GPR lub OP. Wprowadzone limity mają na celu tworzenie bardziej licznych podmiotów na rynku. Jednocześnie, zaproponowane zostały wyższe stawki wsparcia dla Organizacji producentów względem grup producentów rolnych, także w przeliczeniu na jednego członka OP. Zgodnie ze zgłoszoną propozycją, dwukrotne zwiększenie stawki wsparcia w przeliczeniu na jednego członka GPR nie spowoduje wzrostu liczebności GPR (min. 6 osobowa GPR mogłaby uzyskać prawie max kwotę wsparcia każdego roku). Propozycja MRiRW zawarta w projekcie PS WPR miała na celu promowanie bardziej licznych podmiotów. Jednocześnie, przedstawiony system wsparcia GPR lub OP podlega zmianom, także ze względu na fakt, że zmianie uległa propozycja przepisów KE dot. wsparcia GPR/OP w ramach PS WPR.
131	2021-09-07 12:47:03	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	Strona 256, opis interwencji Infrastruktura na obszarach wiejskich. Należy uzupełnić opis interwencji o budowę i modernizację dróg lokalnych oraz budowę i przebudowę infrastruktury wodnej i kanalizacyjnej. Dodatkowo należy sprecyzować, że inwestycje dotyczące systemów zrównoważonego gospodarowania wodami opadowymi, systemów indywidualnego oczyszczania ścieków, kształtowania przestrzeni publicznej, odnowy zabytków będą oddzielnymi typami operacji, na które ogłaszane będą lokalnie nabory wniosków w ramach odrębnej alokacji dla każdego województwa.	Opis interwencji nie zawiera najważniejszych potrzeb inwestycyjnych na obszarach wiejskich – budowy i modernizacji dróg lokalnych oraz budowy i przebudowy infrastruktury wodnej i kanalizacyjnej. Dodatkowo w obecnym brzmieniu niejasny jest podział, które z inwestycji będą wspierane w ramach naborów ogłaszanych przez samorządy województw.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni.
132	2021-09-07 12:48:02	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 3. Uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników	Opis wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) szczegółowego: płatność przyznawana jest do max 50 ha, przez okres 5 lat.	Ograniczenie maksymalnej powierzchni pomocy pomoże zmniejszyć różnicę w dochodach pomiędzy gospodarstwami o małej i dużej powierzchni. Z zapis dotyczący okresu przyznawania płatności doprecyzuje warunki otrzymywania pomocy.	Uwaga nieuwzględniona	W ramach interwencji Uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników, z uwagi na zauważalny trend malejący rolników ubiegających się o to wsparcie, zrezygnowano z limitu powierzchni gospodarstwa, do której będzie przyznana płatność. Młodzi rolnicy stanowią aktualnie nieznaczny odsetek (ok. 1,3%) wśród beneficjentów płatnościbezpośrednich, w związku z czym limit powierzchniowy może być dodatkowym kryterium zniechęcającym do rozpoczynania działalności.
133	2021-09-07 12:49:55	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	Strona 257, infrastruktura na obszarach wiejskich, opis warunków kwalifikowalności. Wsparcie na realizacji koncepcji smart village powinno być udzielane w trybie konkursowym na poziomie regionalnym.	W przypadku wniosków na realizację elementów koncepcji smart village przeprowadzony ma zostać jeden nabór wniosków na poziomie krajowym, a ocena wniosków ma być dokonywana przez ekspertów. Jeżeli koncepcje smart village mają być opracowane regionalnie, a wsparcie na ich przygotowanie ma być udzielane w formie grantów przyznawanych przez lokalne grupy działania, bezzasadnym jest odstąpienie na dalszym etapie od kontynuacji podejścia oddolnego. Realizacja koncepcji smart village wymaga dużego nakładu pracy przy relatywnie niskich nakładach finansowych, dlatego brak gwarancji alokacji na poziomie województwa oraz jasnych i precyzyjnych reguł wyboru może zniechęcać lokalne samorządy do ubiegana się o wsparcie.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na pilotażowy charakter obszaru B w interwencji zaplanowano wybór na poziomie krajowym.
134	2021-09-07 12:52:43	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.4. Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu	Opis warunków kwalifikowalności: „pozyskiwaniem i zagospodarowaniem wody deszczowej, w tym budowa kaskad na rowach melioracyjnych Beneficjent: (dodać) jednostki prawne – gminy	Zatrzymanie wody w rowach melioracyjnych, poprawa mikroklimatu, siedlisk ryb, gadów, ptaków.	Uwaga nieuwzględniona	Prace związane z budową, przebudową, odbudową, rozbudową urządzeń melioracji wodnych zostały przewidziane do realizacji w ramach Krajowego Planu Odbudowy. W związku z tym zakres ten nie będzie wspierany w ramach Planu Strategicznego WPR.
135	2021-09-07 12:52:55	JST	ROZDZIAŁ 6. CELE i PLAN FINANSOWY	Strona 325, rozdział 6. Cele i plan finansowy. Nie sprecyzowano, w jaki sposób zapewniony zostanie wkład krajowy – czy np. zaliczać będzie się do niego wkład własny jsfp?	brak zapisów	Uwaga uwzględniona	W projekcie Planu wskazano, że oprócz pomocy finansowej wypłacanej przez agencję płatniczą (maksymalnie 75% kosztów kwalifikowalnych), wydatkami publicznymi w rozumieniu art. 3 lit. e projektu rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR jest także wkład własny beneficjenta, będącego jednostką sektora finansów publicznych, w realizowaną operację, z tym, że ta część tego wkładu, która powoduje zaburzenie proporcji pomiędzy wkładem EFRROW, a wymaganym krajowym wkładem środków publicznych równej 55% do 45% (a w regionie Warszawa 43% do 57%) - nie stanowi kwalifikowalnych wydatków publicznych, w rozumieniu art. 90 rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR.
136	2021-09-07 12:54:27	JST	ROZDZIAŁ 6. CELE i PLAN FINANSOWY	Strona 328, Budżet interwencji II filaru WPR. Należy zwiększyć budżet interwencji.	Środki na interwencję „Infrastruktura na obszarach wiejskich" są zbyt niskie i nie pozwolą na zaspokojenie potrzeb rozwojowych obszarów wiejskich	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages. Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni.
137	2021-09-07 12:55:46	JST	ROZDZIAŁ 6. CELE i PLAN FINANSOWY	Strona 329, Budżet interwencji II filaru WPR. Przy ich podziale należy uwzględnić zwiększone obciążenie administracyjne tych samorządów województw, które zdecydują się na realizację instrumentu RLKS w formule wielofunduszowej.	Wyodrębniono kwotę 340 mln eur na pomoc techniczną bez wskazania propozycji podziału tych środków.	Udzielono wyjaśnienia	Warto zauważyć, że SW w województwach wielofunduszowych w zakresie kosztów bieżących (pomoc techniczna) będą finansowane nie tylko z EFRROW, ale też z pomocy technicznej RPO.
138	2021-09-07 12:56:24	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 14.3. Doskonalenie zawodowe kadr doradczych	Opis wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego – wykreślenie zapisu: „zobowiąże się do utrzymania zatrudnienia doradcy rolniczego objętego praktykami, przez okres 3 lat po ich zakończeniu, na podstawie umowy o pracę na pełny etat", lub wprowadzenie okresu jednego roku.	Przy obecnej rotacji pracowników doradztwa, szczególnie osób młodych, przychodzących do zawodu, obowiązek zatrudnienia doradcy przez 3 lata byłby bardzo trudny do spełnienia. Wielu młodych doradców, po zdobyciu pierwszych doświadczeń zawodowych, zmienia pracę. Trudność nie dotyczy zatem beneficjenta działania jakim jest podmiot doradczy a samych doradców, którzy byliby kierowani na praktyki. Utrzymanie zapisu spowoduje konieczność podpisywania umów z doradcami wysyłanymi na praktyki o konieczności zwrotu kosztów, co mogłoby zniechęcić doradców do podejmowania praktyk.	Uwaga uwzględniona	W opisie interwencji, w module 5 „Praktyki zawodowe dla doradców rolniczych" zmieniono zapis dotyczący okresu zobowiązania uczestnika do pracy na pełny etat w charakterze doradcy rolniczego. W opisie został wprowadzony zapis: "przez co najmniej rok", zamiast dotychczasowego zapisu: „co najmniej 3 lat pracy".
139	2021-09-07 13:00:54	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	I 4.6 Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji. Potwierdzenie realizacji praktyki przyorania obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji za pomocą wypełnionego, zeskanowanego i dołączonego do wniosku (płatności bezpośrednie) oświadczenia informującego o wykonaniu praktyki.	Wykonanie zdjęcia geotagowanego przy wykorzystaniu aplikacji udostępnionej przez ARiMR może stanowić dla dużej grupy rolników problem techniczny. Nie każdy rolnik dysponuje odpowiednim urządzeniem służącym do wykonania wymaganego zdjęcia, nie każdy rolnik będzie potrafił wykonać i załączyć do aplikacji wymagane zdjęcie. Forma pisemnego oświadczenia i dołączonego do wniosku jest dużo prostszą metodą dla rolnika.	Uwaga nieuwzględniona	Zdjęcia geotagowane tj. zawierające informację o długości i szerokości geograficznej miejsca wykonania stanowią element wykorzystania w postępowaniach nowych technologii, a agencje płatnicze w państwach członkowskich UE mają możliwość stosowania ich już od 2018 roku. W ramach dyskusji dotyczącej kształtu nowej Wspólnej Polityki Rolnej, na forum UE, od lat szeroko dyskutowany jest temat wykorzystywania w rolnictwie nowych technologii, w tym wdrożenia systemu monitorowania obszarów. W tym kontekście, jednym z rekomendowanych przez Komisję Europejską dowodów, w tym dowodów przedstawionych przez beneficjenta, są właśnie zdjęcia geotagowane. Rozwiązanie takie zmniejsza obciążenie kontrolami fizycznymi w terenie, co w rezultacie obniża koszty przeprowadzanych kontroli. W przypadku działania wymagającego realizacji w relatywnie krótkim przedziale czasowym, stanowią dowód jego realizacji, pozwalają potwierdzić realizację zobowiązania przez rolnika.
140	2021-09-07 13:03:05	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	I 4.16. Rolnictwo ekologiczne a) Wymagania w ramach interwencji - posiadanie zwierząt w przypadku płatności do upraw paszowych na gruntach ornych oraz do TUZ – brak określenia wymaganej ilości DJP/ ha TUZ i upraw paszowych b) Wymagania w ramach interwencji - posiadanie zwierząt w obsadzie 0,5-1,5 DJP na każdy ha UR – w przypadku premii za prowadzenie zrównoważonej produkcji roślinno-zwierzęcej - żeby było spójne z SMR 2 (do 170kgN/ha) proponujemy by było 0,5 -2 ,0 DJP/ha c) Płatność roczna do ha upraw ekologicznych – proponujemy znacznie wyższą stawkę dla upraw warzywnych zarówno w okresie konwersji jak i po; zróżnicowanie stawek dla małych gospodarstw z uprawami ekologicznymi dla okresu konwersji i po okresie konwersji oraz podniesienie tej stawki do 2000 zł /ha dla okresu konwersji.	Ad. a) Konieczne jest wskazanie min. obsady DJP/ha upraw paszowych i TUZ, aby nie rodziło to żadnych roszczeń finansowych z tego tytułu u rolników o znikomej ilości zwierząt – proponowana obsada 0,3 DJP/ha TUZ i upraw paszowych; Ad. b) Zrównoważona produkcja – max pułap 1,5 DJP/ha będzie krzywdzący dla gospodarstw z produkcją zwierzęcą, będzie wymuszał jej ograniczenie, by nie ponosić strat finansowych z tytułu płatności za zrównoważenie. Ad. c) Wyższe stawki, by zachęcić małe gospodarstwa do przestawiania na metody ekologiczne oraz podniesienie stawek dla upraw warzywnych, gdyż wyraźnie rosną koszty pracy przy pieleniu, odchwaszczaniu ręcznym, konieczna jest wsparcie, gdy chcemy mieć polskie warzywa ekologiczne na naszym rynku w cenach przystępnych dla polskiego konsumenta.	Uwaga nieuwzględniona	ad a) Wymagany minimalny poziom obsady przy ubieganiu się o płatności ekologiczne do upraw paszowych lub TUZ zostanie określony na poziomie szczegółowych przepisów krajowych ad b) Dostępne publikacje dotyczące zarządzania gospodarstwem ekologicznym (w tym prowadzenia produkcji zwierzęcej w takim gospodarstwie) wskazują, że przy obsadzie zwierząt od 0,5 DJP/ha do 1,5 DJP/ha jest zabezpieczona w gospodarstwie samowystarczalność paszowo-nawozowa. Zgodnie z opinią IERiGŻ minimalna obsada zwierząt na poziomie 0,5 DJP/ha UR pozwala gospodarstwu w pełni bilansować mineralizującą się w procesie produkcji materię organiczną. Natomiast obsada na poziomie 1,5 DJP/ha pozwala potroić zasoby mineralizującej się w procesie produkcji materii organicznej w glebie i jednocześnie zachować w gospodarstwie produkcję o zrównoważonej organizacji produkcji zwierzęcej. Ponadto, wskazany przedział obsady zwierząt dotyczy tylko dodatkowej premii za zrównoważona produkcję roślinno-zwierzęcą, a tym samym nie warunkuje możliwości otrzymania płatności ekologicznej do powierzchni TUZ i upraw paszowych.

							ad c) W ramach ekoschematu Rolnictwo ekologiczne stawki płatności zostały wyliczone na podstawie aktualnych danych ekonomicznych. Wysokości szacowanych stawek płatności stanowią rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z prowadzeniem produkcji metodami ekologicznymi. Stawki płatności w zależności od grupy upraw i okresu konwersji/po konwersji wynoszą od 551 zł/ha do 3 056 zł/ha. Stawki płatności proponowane od 2023 r. są wyższe średnio o 29% w porównaniu do stawek z 2021 r. (i średnio o 75% względem stawek z 2015 r.). Kalkulacja płatności została przygotowana przez podmiot funkcjonalnie niezależny od organów odpowiedzialnych za realizację planu strategicznego WPR oraz posiadający odpowiednią wiedzę fachową, który przeprowadza obliczenia. W przypadku interwencji dotyczącej rolnictwa ekologicznego takim podmiotem jest Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej-PIB, który dokonał kalkulacji płatności dla interwencji dotyczącej rolnictwa ekologicznego, z których wynika wysokość stawek płatności dla poszczególnych grup upraw. Pakiet dla małych gospodarstw z uprawami ekologicznymi jest jednym z rozwiązań upraszczających wsparcie dla rolnictwa ekologicznego w ramach WPR. Idea tego pakietu opiera się na nieróżnicowaniu stawek płatności. Wsparcie w ramach tego pakietu będzie przysługiwało w jednakowej wysokości do każdego ha niezależnie od prowadzonej uprawy lub statusu gruntu (tj. w okresie konwersji/po okresie konwersji) Niemniej jednak rolnik posiadający do 10 ha UR będzie miał możliwość wyboru metody realizacji zobowiązań ekologicznych – albo w sposób podstawowy albo w sposób uproszczony.
141	2021-09-07 13:05:09	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	I 4.17. Dobrostan zwierząt Interwencja obejmuje świnie (lochy i tuczniki), bydło (krowy i opasy), owce, kury nioski, kurczęta brojlery, indyki oraz kaczki i gęsi utrzymywane z przeznaczeniem na produkcje mięsa, konie i kozy	Kaczki i gęsi są źródłem cennego i poszukiwanego na rynku mięsa. W gospodarstwach często prowadzona jest produkcja kaczek i gęsi. Utrzymywane w środowisku dobrostanu zwierząt w gospodarstwach, są chętniej nabywane niż zwierzęta produkcji wielkotowarowej. Utrzymywane w zagrodzie mają wpływ na bioróżnorodność w gospodarstwie oraz zwiększają estetykę zagrody wiejskiej.	Uwaga nieuwzględniona	Wsparcie do dobrostanu zwierząt zostało w Polsce uruchomione po raz pierwszy w 2020 roku. Zostało ono uruchomione w ramach działania Dobrostan zwierząt PROW 2014-2020 i obejmowało początkowo świnie i krowy. Od tego czasu stopniowo jest rozszerzany zakres jego wsparcia – od 2021 r. wsparcie obejmuje również owce, a od 2023 r. planuje się, że wsparciem objęte będą również kury nioski, brojlery, indyki, opasy, konie i kozy. Biorąc pod uwagę planowany zakres wsparcia w ramach interwencji dotyczącej dobrostanu zwierząt i kwestie budżetowe, dopiero po zakończeniu pierwszego roku jej wdrażania i tym samym rozpoznaniu skali zainteresowania interwencją będzie można określić, czy możliwości budżetowe są wystarczające na rozszerzenie wsparcia o kolejne grupy zwierząt. W kontekście możliwości budżetowych istotne jest tu przede wszystkim zapewnienie utrzymania pełnych wyliczonych stawek płatności, a dołączenie kolejnych gatunków/grup zwierząt może spowodować konieczność ich obniżenia. Obniżenie wysokości stawek płatności spowoduje natomiast, że płatności dobrostanowe nie będą rekompensowały rolnikom poniesionych w wyniku podjętych zobowiązań kosztów i utraconych dochodów.
142	2021-09-07 13:08:57	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.4. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych	Opis wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego: Zapis: Interwencja polega na ochronie dawnych odmian drzew owocowych „nieprzydatnych do uprawy towarowej" – błędny zapis winno być: „nierekomendowanych do upraw towarowych". Forma i wysokość wsparcia bardzo dyskusyjna, zbyt duża różnica między wariantem 1 i 2. Wsparcie winno być na tym samym poziomie z ograniczeniem powierzchniowym do 1 ha, by spełniało podstawowe założenie utrzymanie i przywrócenie tradycyjnego krajobrazu wiejskiego.	Konieczna górna granica obszarowa. Proponowane działanie z tak wysokim wsparciem dla nowozakładanych sadów jest działaniem na wzór ekologicznych sadów orzechowych. Może to pozostać pod warunkiem max do 1ha, zlokalizowane przy siedlisku - nastąpi odtwarzanie dawnego krajobrazu wiejskiego, gdzie każda zagroda otoczona była wysokopiennym sadem owocowym.	Uwaga uwzględniona	W przypadku Wariantu 2. Młode sady odmian tradycyjnych został określony maksymalny limit powierzchni - 2 ha. Wprowadzono odpowiedni zapis w projekcie PS.
143	2021-09-07 13:10:59	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	zwiększenie różnicy płatności pomiędzy wariantem Półnaturalne łąki wilgotne (proponowana płatność 1215 zł) i Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (proponowana płatność (1155 zł) a interwencją: Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000, alternatywnie zwiększenie podstawowej płatności może być zastąpione zwiększeniem kosztów transakcyjnych do 4 %.	zbyt mała różnica w płatnościach spowoduje odchodzenie rolników od bardziej wymagających wariantów na rzecz prostszego, ma to znaczenie głównie dla małych gospodarstw (1 - 5 ha), które dominują np. na Wschodnim Mazowszu	Uwaga nieuwzględniona	Płatności do poszczególnych wariantów zostały skalkulowane w oparciu o bilans utraconych dochodów i dodatkowo poniesionych kosztów. W odniesieniu do wyliczeń kosztów transakcyjnych zmieniono podejście do ich wyliczania.
144	2021-09-07 13:11:25	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.2. Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej	Opis warunków kwalifikowalności – „Pomoc może zostać przyznana po skorzystaniu z usługi doradczej w zakresie OZE (obszar a). Pomoc może zostać przyznana po wykonaniu audytu energetycznego w przypadku inwestycji w poprawę efektywności energetycznej (obszar b). Pomoc może być przyznana wyłącznie w przypadku, gdy realizacja inwestycji jest uzasadniona ekonomicznie w danym gospodarstwie, w tym pod względem kosztów oraz wytworzona energia (elektryczna, cieplna lub paliwa gazowe) zostanie wykorzystana na potrzeby własne gospodarstwa rolnego" - mało precyzyjny zapis, wymaga doprecyzowania. Kryteria kwalifikowalności muszą być jasne, wymierne, określone w normatywach, by potencjalny beneficjent mógł określić wstępnie sam czy działanie jest dla niego. Dostępność usługi doradczej z zakresu OZE może stanowić barierę dla beneficjenta (o ile usługę doradcza z zakresu OZE rozumiemy jako usługę w ramach KUD). Dopisanie w warunkach kwalifikalności - urządzeń do produkcji energii elektrycznej ze słońca albo wiatru do 50 KW wraz z magazynami energii (obszar a)	Wykorzystanie energii elektrycznej z OZE wyłącznie na potrzeby gospodarstwa rolnego wymaga rozwiązań kompleksowych dających możliwość wyboru i dobrania odpowiedniego źródła energii w zależności od potrzeb i wymagań danego gospodarstwa. Dodanie rozwiązań fotowoltaicznych i wiatrowych wraz z magazynami energii powiększa wachlarz inwestycji i doboru źródła energii OZE. Połączenie inwestycji z magazynami energii pozwoli lepiej zagospodarować wytworzoną energię.	Uwaga nieuwzględniona	Budowa biogazowni czy mikroelektrowni wodnych poza produkcją energii może pociągać za sobą wiele pozytywnych efektów środowiskowych i rolniczych. W przypadku biogazowni rolniczych do najważniejszych z nich możemy zaliczyć ograniczenie emisji metanu, ograniczenie emisji odorów związanych ze składowaniem i stosowaniem nawozów naturalnych, zmniejszenie zapotrzebowania na nawozy mineralne czy poprawę jakości gleb. Ponadto stosowanie pofermentu jako nawozu zwiększa zawartość materii organicznej w glebie. Ponadto Polska jest krajem o małych zasobach wodnych i cechuje je duża zmienność czasowa i terytorialna, co powoduje okresowe nadmiary i deficyty wody w rzekach. Stąd konieczne wydaje się zastosowanie wsparcia, które przyczyni się do poprawy gospodarowania rolniczymi zasobami wodnymi. Ponadto Plan Strategiczny Wspólnej Polityki Rolnej w swoich założeniach przewiduje inwestycje w zakresie, które nie znajdują odzwierciedlenia w innych działaniach inwestycyjnych. Poza tym działania inwestycyjne z zakresu fotowoltaiki i elektrowni wiatrowych przewidziane są między innymi w programie „Agroenergia" prowadzonego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz w Krajowym Planie Odbudowy.
145	2021-09-07 13:17:25	Doradztwo rolnicze	Załącznik 4: Normy DKR (ang. GAEC) określone na poziomie krajowym w ramach warunkowości	W zakresie DKR8 – zapis: „Gospodarstwa powyżej 10 ha gruntów ornych zobowiązane są do prowadzenia co najmniej 3 różnych upraw na gruntach ornych, przy czym uprawa główna nie może zajmować więcej niż 65% gruntów ornych, a dwie uprawy główne łącznie nie mogą zajmować więcej niż 90% gruntów ornych. Za odrębną uprawę uznaje się: - rodzaj w klasyfikacji botanicznej upraw, - pszenicę orkisz Triticum spelta, - formę ozimą i jarą tego samego rodzaju, - gatunek z rodzin kapustowatych (Brassicaceae), psiankowatych (Solanaceae) i dyniowatych (Cucurbitaceae), - grunt ugorowany, - trawę lub inne pastewne rośliny zielne" – proponujemy pozostawić dywersyfikację upraw wg kryteriów dotychczasowych tzn. od 10 ha - 30 ha 2 różne uprawy na gruntach ornych, przy czym uprawa główna nie może zajmować więcej niż 75% gruntów ornych. Proponowany wymóg w Planie strategicznym dla WPR wprowadzić dopiero dla gospodarstw powyżej 30 ha UR W zakresie DKR 9 - • Minimalny udział 7% powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie w przypadku jeśli do wypełnienia obowiązku wykorzystywane są międzyplony lub uprawy wiążące azot, uprawiane bez środków ochrony roślin przy czym co najmniej 3 % powierzchni gruntów ornych stanowią obszary lub obiekty nieprodukcyjne lub grunty ugorowane. Dla międzyplonów należy stosować współczynnik ważenia 0,3" – proponujemy tę możliwość usunąć, Rolnik się zagubi w formach realizacji DKR – 9; mało korzystna dla rolnika w porównaniu z możliwością poniżej przedstawioną. • Zapis w opisie sposobu wdrażania praktyki lub wymogu: „Rolnicy posiadający grunty orne o powierzchni powyżej 10 ha gruntów ornych w gospodarstwie zobowiązani są do przeznaczenia co najmniej 4% ich powierzchni na obszary lub obiekty nieprodukcyjne" – proponujemy podnieść wielkość powierzchni gospodarstwa do 15 ha UR, dla którego ten wymóg jest obowiązujący	Im mniej możliwości tym przepis bardziej transparentny i łatwiejszy do realizowania na poziomie gospodarstw rolnych. W Polsce mamy nadal wysoki % udział gospodarstw małych i średnich w strukturze gospodarstw rolnych, co z natury daje już wysoką mozaikowatość upraw a system licznych miedz oddzielających własności działek ewidencyjnych poszczególnych właścicieli daje duży współczynnik gruntów potencjalnie przydatnych do uprawy wyłączonych z produkcji, tak że powierzchni z obszarami i obiektami nieprodukcyjnymi jest w porównaniu do innych krajów UE w Polsce stosunkowo dużo. Uzasadnia to proponowane zmiany w zakresie dywersyfikacji i wyłączeń z produkcji – dla gospodarstw do 30 ha. Wszystkie zaostrzone wymogi powinny dotyczyć gospodarstw wielkoobszarowych powyżej 300 ha. Ciężar działań środowiskowych, zazieleniających należy przekierować na te bardzo duże gospodarstwa.	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami unijnymi, warunkowość będzie obowiązywała co do zasady wszystkich rolników; możliwe wyłączenia gospodarstw o powierzchni do 10 ha gruntów ornych dotyczą jedynie normy DKR 7 w zakresie dywersyfikacji upraw i DKR 8 w zakresie minimalnego udziału obszarów nieprodukcyjnych na gruntach ornych.
146	2021-09-07 13:21:03	Osoby fizyczne	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	wariant Ochrona siedlisk rzadkich gatunków ptaków siewkowatych - o ilość pokosów (1 lub 2) powinien decydować rolnik.	nie da się określić przy wykonywaniu ekspertyzy przyrodniczej jak będzie wyglądało uwilgotnienie łąki (zalanie lub nie) działki w kolejnych latach, ani nawet miesiącach w roku wykonania ekspertyzy	Uwaga nieuwzględniona	Wariant dedykowany jest zagrożonym gatunkom ptaków, których występowanie zależy m.in. od liczby pokosów oraz terminów ich wykonywania. W zależności od specyfiki danego gatunku, uwarunkowań środowiskowych (m.in otoczenie, krajobraz, warunki hydrologiczne itp) a także dokumentów dot. planów ochrony obowiązujących dla danego obszaru należy dostosować wymogi użytkowania w taki sposób, aby stworzyć optymalne warunki dla siedlisk lęgowych wybranych zagrożonych gatunków ptaków. W tym celu należy mieć odpowiednie kwalifikacje.
147	2021-09-07 13:24:42	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 4 ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.6. Elementy wspólne dla rodzajów interwencji w zakresie rozwoju obszarów wiejskich	1.Koszty ogólne. Wykreślić „koszty przygotowania dokumentacji technicznej operacji, sprawowania nadzoru inwestorskiego lub autorskiego, koszty związane z kierowaniem robotami budowlanymi" 7.Podatek od wartości dodanej (VAT) - trwa analiza zagadnienia, wymagana opinia KE. Dodać zapis: w przypadku, kiedy kosztu podatku VAT nie można w żaden sposób odzyskać	1.Koszty ogólne. Wszystkie dokumenty nie będące konsultacjami i doradztwem, a wystawiane przez instytucje nadzorujące i kontrolujące, a które są niezbędne do realizacji powinny być kosztem kwalifikowalnym. 7.Podatek od wartości dodanej (VAT) - trwa analiza zagadnienia, wymagana opinia KE. Jeśli nie ma możliwości odzyskania VAT powinien być kosztem kwalifikowalnym.	Uwaga częściowo uwzględniona	Ze względu na fakt, że w Polsce rolnik ma możliwość zdecydowania o opodatkowaniu podatkiem VAT, nie przewiduje się możliwości uznania VAT za koszt kwalifikowalny.
148	2021-09-07 13:27:53	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.6.1. Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) – w gospodarstwie	Wiersz - Opis warunków kwalifikowalności. W ramach interwencji wspierane są inwestycje związane z: Dodać zapis: zakładaniem lub prowadzeniem działalności w zakresie przetwarzania i zbywania przetworzonych produktów rolnych w ramach działalności gospodarczej/MOL	Wiersz - Opis warunków kwalifikowalności, zapis „W ramach interwencji wspierane są inwestycje związane z:" powinien być uzupełniony o wszystkie możliwości form realizacji współpracy w ramach łańcucha współpracy, co widoczne jest w opisie, kto może ubiegać się o pomoc. Brak działalności gospodarczej/MOL.	Uwaga uwzględniona	Zostanie dopisane w "Opisie warunków kwalifikowalności" po pierwszym tiret na str. 240 w celu zachowania spójności uzupełnionyzostanie o wskazanie w zakresie: zakładania działalności gospodarczej, w tym MOL.
149	2021-09-07 13:29:13	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.7.1. Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) – poza gospodarstwem	Wiersz - Opis wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego Akapit zaczynający się - W ramach interwencji wspierane są inwestycje materialne i niematerialne dotyczące. Dopisać: Inwestycje o charakterze innowacyjnym Wiersz - Opis warunków kwalifikowalności Akapit - O pomoc może się ubiegać…..który: Dopisać zapis: realizuje inwestycje dotyczące ochrony środowiska oraz inwestycje o charakterze innowacyjnym. Wiersz – Beneficjent. Dopisać zapis: którzy realizują inwestycje dotyczące ochrony środowiska oraz inwestycje o charakterze innowacyjnym.	Wiersz - Opis wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego Akapit zaczynający się - W ramach interwencji wspierane są inwestycje materialne i niematerialne dotyczące. Nie zostały uwzględnione inwestycje o charakterze innowacyjnym, choć podkreśla się ich zasadność. Wiersz - Opis warunków kwalifikowalności Akapit - O pomoc może się ubiegać. Nie został uwzględniony inwestycje dotyczące ochrony środowiska oraz inwestycje o charakterze innowacyjnym. Wiersz – Beneficjent. Brakuje beneficjentów, którzy realizują inwestycje dotyczące ochrony środowiska oraz inwestycje o charakterze innowacyjnym. Dopisać jako dodatkowe wymienione pozycje.	Uwaga uwzględniona	W opisie wymagań interwencji I 10.7.1, które zapewniają skuteczny wkład w realizację celu(ów) szczegółowego określono preferencje dla innowacji i ochrony środowiska, tj.: - dla projektów, w których co najmniej 50% kosztów kwalifikowalnych dotyczy inwestycji o charakterze innowacyjnym; - dla operacji posiadających komponent kosztów inwestycyjnych dotyczących ochrony środowiska, stanowiących co najmniej 20% kosztów kwalifikowalnych operacji (str. 245).

150	2021-09-07 13:31:47	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.7.2. Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (instrumenty finansowe) – poza gospodarstwem	Wiersz - Opis warunków kwalifikowalności Akapit - O pomoc może się ubiegać. Przy: (MŚP) - podmiot prowadzący działalność jako mikro, małe lub średnie przedsiębiorstwo który: oraz przy Dużym przedsiębiorca który: dodać zapis: inwestycji o charakterze innowacyjnym. Akapit - Pomoc z wykorzystaniem instrumentów finansowych udzielana jest na inwestycje materialne i niematerialne dotyczące. Dopisać po przecinku w drugim wypunktowaniu: inwestycji o charakterze innowacyjnym.	Wiersz - Opis warunków kwalifikowalności Akapit - O pomoc może się ubiegać. Brakuje wypunktowania zarówno przy: (MŚP) -podmiot prowadzący działalność jako mikro, małe lub średnie przedsiębiorstwo oraz przy dużym przedsiębiorcy - inwestycji o charakterze innowacyjnym. Akapit - Pomoc z wykorzystaniem instrumentów finansowych udzielana jest na inwestycje materialne i niematerialne dotyczące. Brakuje inwestycji o charakterze innowacyjnym.	Uwaga uwzględniona	W ramach instrumentów finansowych nie stosuje się preferencji, kryteriów wyboru operacji. Warunki kwalifikowalności w zakresie instrumentów finansowych dotyczą przede wszystkimrealizacji założeń Strategii "Od pola do stołu". Kryteria wyboru w zakresie innowacji zostały one uwzględnione w interwencji I 10.7.1. - dotacja
151	2021-09-07 13:33:29	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	Wiersz - Opis wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego. Akapit - W ramach interwencji wspierane będą inwestycje dotyczące: Dopisać: 1. Kształtowanie przestrzeni publicznej uwzględniającej budowę lub odnowienie infrastruktury kulturowej, sportowo-rekreacyjnej i publicznej, m.in. świetlice wiejskie, Domy Ludowe, siłownie plenerowe, strefy relaksu, zagospodarowanie zieleni, ścieżki rowerowe, place zabaw, targowiska, 2. Budowa internetowej sieci szerokopasmowej.	Brakuje wyżej wymienionych inwestycji, które zgodne są z celem i potrzebami.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni.
152	2021-09-07 13:36:27	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.2. Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych	Wiersz: Opis wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego Akapit: Kryteria wyboru: Zastąpić zapis: w skład podmiotu wchodzi co najmniej 20 członków, a za każdego kolejnego członka podmiotu przyznaje się dodatkową punktację zapisem: w skład grupy producentów rolnych wchodzi co najmniej 10 członków lub w przypadku organizacji producentów w jej skład wchodzi co najmniej 15 członków, a za każdego kolejnego członka podmiotu przyznaje się dodatkową punktację.	Zasadne jest zmniejszenie liczby członków podmiotu w kryteriach wyboru, i pozostanie ich liczby na dotychczas obowiązującym poziomie (PROW 2014-2020), tj. 10 członków w przypadku grupy producentów rolnych, a 15 członków w przypadku organizacji producentów. Pozostawienie liczby członków na niższym poziomie umożliwi większy dostęp dla grup producentów rolnych i organizacji do możliwości skorzystania z dostępnego wsparcia oraz zachęci nowe do podjęcia działań w tym kierunku.	Uwaga częściowo uwzględniona	Zmodyfikowane zostanie kryterium wyboru dot. liczebności członków GPR i OP.
153	2021-09-07 13:38:12	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	Wiersz - Potrzeba(-y), na którą(-e) odpowiada interwencja. Akapit - W odniesieniu do celu 3, interwencja odpowiada na potrzebę. Brakuje zapisu: W odniesieniu do celu 9, interwencja odpowiada na potrzebę. Po zapisie potrzeby dotyczącej celu 3 należy uzupełnić zapis dotyczący potrzeb celu 9. Wiersz – Beneficjent. W wypunktowaniu po: •Oznaczenia geograficzne napojów spirytusowych, w rozumieniu rozporządzenia PEiR (UE) nr 2019/787* brakuje słowa lub, Dopisać po: •Oznaczenia geograficzne napojów spirytusowych, w rozumieniu rozporządzenia PEiR (UE) nr 2019/787* słowo „lub". Wiersz - Forma i wysokość wsparcia. W komórce obok wykreślić ostatnie słowa, które są powielone: których zakres zostanie określony w wytycznych dotyczących przedmiotowego zakresu wsparcia.	Wiersz - Potrzeba(-y), na którą(-e) odpowiada interwencja. Akapit - W odniesieniu do celu 3, interwencja odpowiada na potrzebę. Uzupełnienie brakującego fragmentu. Wiersz – Beneficjent. Wzorując się na wcześniejszych i późniejszych zapisach należy uzupełnić brakujące słowa Wiersz - Forma i wysokość wsparcia. Usunięcie błędu, powielonego tekstu.	Uwaga uwzględniona	Uwagi o charakterze redakcyjnym zostaną uwzględnione.
154	2021-09-07 13:40:20	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.4. Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	Wiersz - Forma i wysokość wsparcia. Zmiana wysokości wsparcia z 5 000, 00 zł do 10 000,00 zł.	Wiersz - Forma i wysokość wsparcia. Zwiększenie wysokości do 10 000,00 zł. Działania są planowane na lata 2023-2027, można spodziewać się wzrostu kosztów uczestnictwa w danym systemie jakości, dlatego należy zwiększyć refundację kosztów kwalifikowalnych do 10 000,00 zł.	Uwaga nieuwzględniona	Ze względu na ograniczony budżet przedmiotowej interwencji, a także biorąc pod uwagę potrzebę objęcia wsparciem jak największej liczby potencjalnych beneficjentów (planowane jest rozszerzenie zakresu beneficjentów interwencji o zakłady przetwórcze oraz rolników, którzy korzystali już z tego rodzaju wsparcia w ramach poprzednich okresów programowania 2007-2013 oraz PROW 2014-2020), wysokość wsparcia na jedno gospodarstwo/zakład przetwórczy rocznie wyniesie do 5000 zł. Przy czym, wsparcie będzie miało charakter zobowiązań wieloletnich, udzielanych na okres pięciu lat objęcia wsparciem.
155	2021-09-07 13:42:08	Doradztwo rolnicze	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 3. Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości	Mocne strony: Dodać wpis: •Wykorzystywanie tradycji w rolnictwie i przetwórstwie; •Duża liczba osób „mistrzów zawodu" w przetwórstwie spożywczym. Słabe strony: Dodatkowy wpis: •Brak kapitału własnego do realizacji inwestycji; •Brak krajowej kampanii promującej produkty regionalne i tradycyjne; •Brak wszystkich produktów tradycyjnych związanych (identyfikacja) z danym regionem, które są wpisane na Listę Produktów Tradycyjnych prowadzoną przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Zagrożenia: Dodać wpis: •Spadek produkcji wyrobów regionalnych i tradycyjnych.	Po analizie całego Załącznika wskazane jest uzupełnienie, jak powyżej.	Uwaga częściowo uwzględniona	Znaczenie produkcji wyrobów regionalnych i tradycyjnych zostało ujęte w Analizie SWOT Cel 3 w Szansach. Należy wskazać, iż prowadzone są kampanie promujące produkty regionalne i tradycyjne. W 2017 r. realizowana była kampania POLSKA WIEPRZOWINA GWARANCJĄ JAKOŚCI I SMAKU. W 2018 r. kontynuowana była kampania promująca produkty wieprzowe ze znakiem jakości "Gwarancja jakości QAFP - kampania promująca kulinarne mięso wieprzowe i wędliny ze znakiem jakości QAFP i realizowano dwie kolejne kampanie: POLSKIE MLEKO GWARANCJĄ JAKOŚCI I SMAKU oraz POLSKIE PRODUKTY ZBOŻOWE GWARANCJĄ JAKOŚCI I SMAKU.
156	2021-09-07 13:43:40	Doradztwo rolnicze	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 7. Przyciąganie młodych rolników i ułatwianie rozwoju działalności gospodarczej	Mocne strony: Dodać wpis: •Przywiązanie do wsi i powrót do korzeni. Słabe strony: Dodać wpis: •Duży odsetek ludności napływowej na obszarach wiejskich sąsiadujących z dużymi miastami. Zagrożenia: Dodać wpis: •Przekształcanie i sprzedaż gruntów rolnych.	Po analizie całego Załącznika wskazane jest uzupełnienie, jak powyżej.	Uwaga częściowo uwzględniona	Skorygowano analizę SWOT dla celu 7 o zagadnienia, które były wykazane w uwagach oraz zaleceniach ewaluatora. Tym niemniej starano się zachować spójność z wytycznymi KE co do zakresu tej analizy.
157	2021-09-07 13:45:33	Doradztwo rolnicze	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 9. Poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt	Mocne strony: Dodać wpis: •Rosnąca świadomość konsumentów w zakresie żywności wysokiej jakości. Szanse: Zmienić zapis z: •Nowe trendy konsumenckie dot. żywności i żywienia na •Trendy konsumenckie żywności i żywienia oparte na produkcie lokalnym i tradycyjnym Zagrożenia: Dopisać zapis: •Wzrost marnowanej żywności •Brak rozpoznawalności żywności wysokiej jakości.	Szanse: W opisie Załącznika mowa jest o dwóch trendach obecnie panujących, jednak nie wskazuje się jednoznacznie pozytywnego, o którym mowa w tekście. Należy jednoznacznie wskazać ten pożądany, który jest szansą. Po analizie całego Załącznika wskazane jest uzupełnienie, jak powyżej.	Uwaga nieuwzględniona	Dopisanie zaproponowanych punktów w macierzy SWOT dla Celu 9 nie jest uzasadnione. Rosnąca świadomość konsumentów została już ujęta jako mocna strona. Zmiana zapisu w odniesieniu do trendów konsumenckich wypacałaby jego sens, który jest wyjaśniony w części opisowej analizy SWOT . Natomiast "zagrożenia", to zjawiska zewnętrzne i niezależne (np. od producentów i konsumentów) dlatego spadek produkcji wyrobów regionalnych i tradycyjnych(nawet gdyby był faktem - nie podano miarodajnych danych w tym zakresie, metodologii badania, okresów referencyjnych itp.) nie mógłby zostać ujęty w tej sekcji. Z kolei "niewystarczająca wiedza konsumentów na temat cech i korzyści żywności wysokiej jakości" została już ujęta w analizie SWOT jako słaba strona.
158	2021-09-07 13:48:04	Doradztwo rolnicze	Załącznik 3: Identyfikacja potrzeb przeprowadzona w oparciu o analizy SWOT	Zmiana „Ważności potrzeby" •Promowanie rozwiązań wspierających umowy na dostawy pomiędzy rolnikami a przemysłem przetwórczym + na Promowanie rozwiązań wspierających umowy na dostawy pomiędzy rolnikami a przemysłem przetwórczym ++ •Stymulowanie wspólnych działań rolników w ramach różnych form współpracy i kooperacji +++ na Stymulowanie wspólnych działań rolników w ramach różnych form współpracy i kooperacji ++ Cel 7 Zmiana „Ważności potrzeby" •Dostęp do kapitału + na •Dostęp do kapitału ++ oraz •Rozwój usług publicznych i infrastruktury technicznej w tym w zakresie dostępu do Internetu na obszarach wiejskich +++ na •Rozwój usług publicznych i infrastruktury technicznej w tym w zakresie dostępu do Internetu na obszarach wiejskich ++	Po analizie całego Załącznika wskazane jest uzupełnienie, jak powyżej.	Uwaga nieuwzględniona	Priorytetyzacja potrzeb realizowana była o opracowaną wspólnie z IERGZ metodologię we współpracyz szerokim zespołem, w tym także na poziomie województw. Przeprowadzona priorytetyzacja nie może być zmieniana.
159	2021-09-07 13:52:22	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	I 4.2 Ekoschemat - Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt Opis wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego: proponuje się ograniczenie płatności do 50 ha UR. Forma i wysokość wsparcia – proponuje się wprowadzenie wyższej stawki do obszarów górskich	Ograniczenie maksymalnej powierzchni do której pomoc może być przyznana pomoże zmniejszyć różnicę w dochodach pomiędzy gospodarstwami o małej i dużej powierzchni. TUZ-y na obszarach górskich są w większym stopniu narażone na zaniechanie produkcji.	Uwaga nieuwzględniona	Projektując ekoschematy starano się zapewnić powszechność ich realizacji. Ma to na celu spowodowanie pozytywnego oddziaływania na środowisko i klimat poprzez osiągniecie efektu skali. W tym świetle wprowadzenie ograniczenia możliwości ubiegania się o wsparcie w ramach ekoschematu do pierwszych 50 ha nie znajduje uzasadnienia. Wprowadzenie wyższej stawki dla obszarów górskich nie znajduje uzasadnienia w ramach ekoschematu. Wsparcie dla tych terenów, uwzględniające ich specyfikę prowadzone jest w ramach płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW).
160	2021-09-07 13:54:46	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	I 4.3 Ekoschemat - Międzyplony ozime/Wsiewki śródplonowe Opis wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego: proponuje się wprowadzenie zapisu – możliwość zużycia biomasy na paszę po 15 lutego. Opis warunków kwalifikowalności – proponuje się wprowadzenie degresywności płatności	Zapis ten umożliwi rolnikom posiadającym produkcję zwierzęcą do pozyskania dodatkowej paszy w gospodarstwie, a jednocześnie pozwoli na lepsze wykorzystanie biomasy. Wykorzystanie już wyprodukowanej biomasy ogranicza zużycie wody, energii oraz nawozów w rolnictwie. Zapis pozwoli na lepszą realizację wskaźnika R.6 – redystrybucja na rzecz mniejszych gospodarstw	Uwaga częściowo uwzględniona	Proponowane wymogi odnoszą się do kwestii utrzymaniamiędzyplonów w terminie do dnia 15 lutego. Ewentualnie, kwestia wykorzystania biomasy po terminie 15 lutego będzie możliwa do doprecyzowania na etapie legislacji krajowej. Projektując ekoschematy starano się zaproponować szeroki wachlarz praktyk, możliwych do realizacji przez jak największą liczbę rolników, tak by zapewnić powszechność ich realizacji. Obecnie nie rozważa się wprowadzania degresywności w ramach ekoschematów. Niemniej, w sytuacji, jeśli zainteresowanie ekoschematami będziewyższe niż zakładano, przewiduje się proporcjonalne zmniejszenia stawek. Należy podkreślić, że ekoschematy służą przede wszystkim realizacji celów środowiskowych WPR a nie wsparciu dochodów, czego dotyczy wskaźnik R.6. Interwencjami wpływającymi na zwiększenie wartości wskaźnika R.6 w porównaniu do jego dotychczasowej wartości jest przede wszystkim Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu (płatność do maksymalnie 30 ha) oraz Wsparcie dochodów związanych z produkcją do zwierząt (płatność do 20 szt. krów lub młodego bydła).

161	2021-09-07 13:57:44	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	I 4.4 Ekoschemat - Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia / narzędzie FAST Opis warunków kwalifikowalności: proponuje się wprowadzenie degresywności płatności	Zapis pozwoli na lepszą realizację wskaźnika R.6 – redystrybucja na rzecz mniejszych gospodarstw	Uwaga nieuwzględniona	Projektując ekoschematy starano się zapewnić powszechność ich realizacji. Ma to na celu spowodowanie pozytywnego oddziaływania na środowisko i klimat poprzez osiągniecie efektu skali. W tym świetle wprowadzenie ograniczenia możliwości ubiegania się o wsparcie w ramach ekoschematu do pierwszych 50 ha nie znajduje uzasadnienia. Wprowadzenie wyższej stawki dla obszarów górskich nie znajduje uzasadnienia w ramach ekoschematu. Wsparcie dla tych terenów, uwzględniające ich specyfikę prowadzone jest w ramach płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW).
162	2021-09-07 13:59:34	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	I 4.13 Ekoschemat - Przeznaczenie 10% powierzchni UR w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne Opis wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) szczegółowego: proponuje się dopisać do katalogu obszarów nieprodukcyjnych grunty ugorowane z roślinami miododajnymi.	Rozszerzenie zapisu umożliwi wprowadzenie obszarów, które w lepszy sposób przyczynią się do ochrony bioróżnorodności.	Uwaga uwzględniona	w Interwencji Ekoschemat - Przeznaczenie 7 % powierzchni GO w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne wskazano, że realizacja nastąpi za pomocą następujących obszarów nieprodukcyjnych: grunty ugorowane, w tym ugory z roślinami miododajnymi, bez stosowania środków ochrony roślin, bywopłoty, pasy zadrzewione, zadrzewienia liniowe i pojedyncze drzewa, rowy, zagajniki śródpolne, oczka wodne, miedze śródpolne, strefy buforowe, pasy gruntów kwalifikujące się do płatności wzdłuż obrzeży lasu (bez produkcji) bez stosowania środków ochrony roślin, „łuk skowronkowych" utworzonych w uprawach, o określonych wymiarach
163	2021-09-07 14:01:33	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	I 4.17 Ekoschemat – Dobrostan zwierząt Opis warunków kwalifikowalności: w przypadku gospodarstw wprowadzających na rynek produkty poprzez RHD proponuje się zniesienie limitów stanowisk.	Wprowadzone limity stanowisk mogą uniemożliwić jednoczesną działalność w ramach RHD. Ponadto brak limitów w gospodarstwach posiadających RHD będzie dodatkową zachętą do wprowadzania RHD w gospodarstwach.	Uwaga nieuwzględniona	W ramach interwencji dotyczącej dobrostanu zwierząt nie przewiduje się obecnie wprowadzania maksymalnego limitu liczby zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie. Największy problem z zapewnieniem dobrostanu występuje bowiem w gospodarstwach z przemysłową produkcją. Proponowany próg wejścia dla drobiu wynika z tego, że kury nioski, kurczęta brojlery oraz indyki od takiej liczby stanowisk objęte są nadzorem weterynaryjnym i obowiązują je minimalne normy w zakresie utrzymania zwierząt. Należy mieć bowiem na względzie, że w ramach ekoschematu dobrostan zwierząt płatności mogą być przyznawane jedynie za wymogi wykraczające ponad powszechnie obowiązujące prawo. Ponadto, należy zauważyć, że w przypadku zwierząt utrzymywanych zgodnie z zasadami rolnictwa ekologicznego, które będą objęte płatnościami dobrostanowymi na uproszczonych zasadach nie wprowadzono progów wejścia.
164	2021-09-07 14:04:43	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.5. Rozwój małych gospodarstw	Opis wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego: - możliwość zakupu maszyn używanych (nie starszych niż 5 lat)	- Małe gospodarstwa posiadają ograniczone środki a dopłata do ich rozwoju znacznie ogranicza wybór wśród nowych maszyn. Możliwość zakupu maszyn używanych, jednakże nie starszych niż 5 lat daje większe możliwości doposażenia gospodarstwa przy tym samym dofinansowaniu.	Uwaga nieuwzględniona	Ustalając jednostkowe kwoty wsparcia dla zaproponowanych wariantów operacji w „Rozwoju małych gospodarstw" zastosowano metodologię opartą na średniej wartości operacji przyjmowanych do finansowania w możliwie zbliżonych zakresem wsparcia instrumentach w perspektywie 2014-2020 („Restrukturyzacja małych gospodarstw", „Modernizacja gospodarstw rolnych" oraz „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój") – w instrumentach tych wpiera się zakup wyłącznie nowego sprzętu. Dodatkowo, należy wskazać, że z przeprowadzonych badań ewaluacyjnych (np.: *Ocena rezultatów wdrażania i oddziaływania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w latach 2014-2018: Konkurencyjność, innowacja, transfer wiedzy*) wynika, że zakup nowych sprzętów miał istotne znaczenie z punktu widzenia wzrostu konkurencyjności gospodarstw (a nie tylko odtwarzania ich potencjału), ponieważ dokonywane inwestycje pozwalały na unowocześnienie gospodarstwa, w tym podniesienie wydajności pracy.
165	2021-09-07 14:07:28	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 11. Premie dla młodych rolników	Opis warunków kwalifikowalności/Beneficjent jest zobowiązany do: - punkt 4 usunięcie zapisów w całości - punkt 7 usunięcie zapisu: „ i osiągniętego co najmniej 60-procentowego udziału przychodów z prowadzonej w gospodarstwie rolnym działalności rolniczej we wszystkich przychodach beneficjenta"	Powyższy zapis ogranicza aktywność zawodową beneficjenta, nie pozwala na skorzystanie z możliwości poszukiwania pozarolniczych źródeł dochodu. Przy braku stabilizacji na rynku rolniczym wskazanym jest wspieranie różnicowania działalności rolniczej w kierunku podejmowania lub rozwijania przez rolników działalności nierolniczej.	Uwaga nieuwzględniona	W związkuz uwagami zgłoszonymi do opisu interwencji "Premie dla młodych rolników" w trakcie pierwszego etapu konsultacji PS WPR, usunięto warunek dot. podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy i w pełnym zakresie jako rolnik przez okres co najmniej 36 m-cy od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy. Warunek dot. KRUS miał na celu odpowiednie ukierunkowanie pomocy, tj. skierowanie jej do osób, które planują trwale związać się z rolnictwem i prowadzić działalność rolniczą w gospodarstwie rolnym w pełnym wymiarze czasu pracy. Należy podkreślić, iż proponując, w poprzedniej wersji Planu, warunek dot. KRUS przewidziano również możliwość podejmowania przez młodych rolników okołorolniczej działalności gospodarczej na bazie gospodarstwa rolnego (np. przetwarzanie produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie, usługi dla rolnictwa). Wychodząc jednak naprzeciw oczekiwaniom zaproponowano rozwiązanie alternatywne: warunek dot. KRUS zastąpiono warunkiem dot. udziału przychodów uzyskiwanych w związku z prowadzoną w gospodarstwie działalnością rolniczą we wszystkich przychodach beneficjenta. Dawałoby to beneficjentom możliwość udokumentowania, że w perspektywie kilkuletniej udział przychodów uzyskiwanych w związku z prowadzoną w gospodarstwie działalnością rolniczą we wszystkich przychodach beneficjenta wyniesie co najmniej 60 %, a następnie zostanie utrzymany. Rozwiązanie to spowoduje nie tylko umożliwienieprowadzenia przez beneficjentów "Premii dla młodych rolników" działalności pozarolniczej, ale także zatrudnienia na umowę o pracę, przy jednoczesnym zapewnieniu, że wspierana działalność rolnicza i działalnościściśle z nią związane będą stanowiły podstawowe źródło uzyskania przychodów.
166	2021-09-07 14:10:36	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 11. Premie dla młodych rolników	Opis warunków kwalifikowalności: - punkt 1 – rozpoczęcie prowadzenia działalności rolniczej (w gospodarstwie rolnym) nie wcześniej niż w okresie 36 miesięcy przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy - punkt 5 – osiągnięcia w wyniku realizacji biznesplanu wzrostu wielkości ekonomicznej gospodarstwa co najmniej o 15% w stosunku do wielkości wyjściowej dla każdego gospodarstwa od 15 tys. euro i mniej niż 25 tys. euro,	Rozpoczęcie prowadzenia działalności rolniczej nie wcześniej niż 36 miesięcy przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy spowoduje zwiększenie warunków dostępności pomocy dla większej grupy młodych rolników. Wzrost wielkości ekonomicznej o co najmniej 15% w stosunku do wielkości wyjściowej dla każdego gospodarstwa wyrównuje szanse w realizacji wymogów przez mniejsze i duże gospodarstwa.	Uwaga nieuwzględniona	Ad pkt 1) Premia dla młodych rolników jest przeznaczona dla osób, które po raz pierwszy rozpoczynają prowadzenie działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym. Dlatego musi być określony obiektywny maksymalny czas pozwalający stwierdzić, że dana osoba dopiero rozpoczyna działalność w rolnictwie. Czas ten określono na 24 miesiące. Konstrukcja tego instrumentu wsparcia (maksymalny termin na złożenie wniosku o przyznanie pomocy, proces weryfikacji wniosku, okres realizacji biznesplanu, pomoc przyznawana w dwóch ratach itp.) sprawia, iż młody rolnik jest objęty pomocą w perspektywie kilkuletniej (nawet dłużej niż 5 lat od rozpoczęcia prowadzenia działalności w gospodarstwie). Należy podkreślić, iż nabory wniosków o przyznanie pomocy w ramach "Premii dla młodych rolników" odbywają się corocznie, właśnie po to, aby umożliwić młodym osobom podejmującym decyzję o rozpoczęciu prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym złożenie wniosku o przyznanie pomocy (i uzyskanie wsparcia) w tym maksymalnym okresie. Ad pkt 5) Rozwiązanie polegające na degresywnym ujęciu warunku dot. zwiększenia wielkości ekonomicznej gospodarstwa wynika z propozycji ewaluatora ex-ante Planu Strategicznego. Według ewaluatora uzyskiwanie satysfakcjonującego dochodu z tytułu prowadzenia działalności rolniczej wymaga osiągnięcia wielkości ekonomicznej wynoszącej co najmniej 25 000 euro SO. Proponowane progi mają zachęcić młodych rolników, przejmujących lub tworzących gospodarstwa mniejsze, do przekroczenia w przyszłości progu 25 000 euro SO - w wyniku realizacji biznesplanu i rozwoju działalności.
167	2021-09-07 14:14:16	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 12.1. Dopłaty do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich	Opis wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego - Ochroną ubezpieczeniową objęte zostaną straty, które przekroczą 10% średniej rocznej produkcji z poprzednich trzech lat.	Zmiana dot. ochrony ubezpieczeniowej – straty , które przekroczą 10% średniej rocznej produkcji z poprzednich trzech lat ze względu na mniej skomplikowany charakter, czytelność dla rolników oraz możliwość skorzystania większej liczby gospodarstw.	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającym przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 Państwa członkowskie zapewniają, aby wsparcie było przyznawane wyłącznie na pokrycie strat, których wartość przekracza próg co najmniej 20 % średniej produkcji rocznej lub średniego rocznego dochodu rolnika z poprzednich trzech lat, lub średniej z trzech lat obliczonej na podstawie pięciu wcześniejszych lat, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej.
168	2021-09-08 07:28:14	Doradztwo rolnicze	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	W analizie SWOT dodać do: „Słabe strony": Ujemny bilans wodny dla większości powierzchni kraju. Utrzymanie produkcji rolniczej na obecnym poziomie lub jej zwiększenie jest ściśle związane z koniecznością zabezpieczenia wody na jej potrzeby (zwiększenie retncji). Niedobór opadów atmosferycznych w okresie wegetacyjnym. Deficyt wody na potrzeby produkcji rolniczej, na terenach o powtarzających się wydłużonych okresach suszy rolniczej, w uwagi na budowę wielu studni na małym obszarze. Duża ilość niezarejestrowanych (dzikich) ujęć wód podziemnych na terenach rolniczych.. „Zagrożenia": Pogłębiające się zjawiska susz lub deficyt opadów atmosferycznych. Ciągłe obniżanie poziomu wód podziemnych na skutek niekontrolowanego poboru na potrzeby produkcji rolniczej. Nieprzygotowanie rolnictwa do postępujących zmian klimatycznych poprzez brak skutecznego zwiększenia retencji na obszarach rolnych.	Straty z tytułu suszy pochłaniają co roku ponad dwa miliardy złotych jakie państwo wypłaca rolnikom z tytułu odszkodowań spowodowanych spadkiem plonów. Analiza SWOT powinna uwzględniać działania związane z ograniczaniem skutków niedoboru wody na terenach rolniczych np. zwianych z rozwojem retencji na obszarach rolniczych czy związanych z ograniczeniem strat wody w produkcji rolniczej. Długa i skomplikowana procedura (a także kosztowna na co zwracają uwagę mieszkańcy wsi) uzyskiwania zgód wodnoprawnych powoduje, że nie mam pełnych informacji o faktycznym poborze wód podziemnych w sektorze rolnictwa.	Uwaga nieuwzględniona	W opisie analizy SWOT oraz poszczególnych rozdziałach PS szczegółowo zostały opisane kwestie niedoboru wody.
169	2021-09-08 07:32:04	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	I.4.5. Ekoschemat-zróżnicowana struktura upraw - Udział zbóż (w tym kukurydzy) nie przekracza 65% - dodać zapis : uprawa 4 podstawowych zbóż + kukurydzy(pszenica, żyto, owies, jęczmień) na tej samej działce rolnej nie dłużej niż 3 lata	Wieloletnia uprawa monokultury działa destrukcyjne na strukturę gleby poprzez nadmierne pobieranie składników odżywczych gleby, jej przesuszanie i degradację. Dodatkowo monokultura wpływa na obniżenie zdrowotności roślin, pojawienie się nadmiernej ilości chwastów i szkodników a co za tym idzie zwiększanie stosowanych środków ochrony roślin.	Uwaga nieuwzględniona	Ekoschematy są to interwencje roczne, stąd zostały zaproponowane wymogi dotyczące zróżnicowania upraw w danym roku. Uwaga natomiast dotyczy organizacji produkcji roślinnej w gospodarstwie w systemie wieloletnim.

170	2021-09-08 07:39:11	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 7.1-6. Poprawa infrastruktury wykorzystywanej do planowania i organizacji produkcji, w tym do utrzymania jakości produktu w procesie produkcji, dostosowywania tej produkcji do popytu, optymalizacji kosztów produkcji oraz stabilizacji cen producentów owoców i warzyw/ Poprawa wyposażenia technicznego wykorzystywanego do koncentracji dostaw i umieszczania produktów na rynku owoców i warzyw/ Działania informacyjne, promocyjne i marketingowe w odniesieniu do produktów, marek i znaków towarowych organizacji producentów owoców i warzyw/ Działania mające na celu zapobieganie kryzysom oraz zarządzanie kryzysowe na rynku owoców i warzyw/ Działania na rzecz ochrony środowiska oraz łagodzenia zmian klimatu/ Badania i rozwój	Forma i wysokość wsparcia: Unijna pomoc finansowa jest ograniczona do 5 % wartości produkcji sprzedanej (WPS) przez każdą organizację producentów lub do 6 % WPS przez każde zrzeszenie organizacji producentów.	Polskie grupy i zrzeszenia producentów mają mniejszą sprzedaż, stąd propozycja by podnieść wysokość pomocy.	Uwaga nieuwzględniona	Limity wysokości pomocy zawarte są w przepisach rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR.
171	2021-09-08 07:44:44	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 7.1-6. Poprawa infrastruktury wykorzystywanej do planowania i organizacji produkcji, w tym do utrzymania jakości produktu w procesie produkcji, dostosowywania tej produkcji do popytu, optymalizacji kosztów produkcji oraz stabilizacji cen producentów owoców i warzyw/ Poprawa wyposażenia technicznego wykorzystywanego do koncentracji dostaw i umieszczania produktów na rynku owoców i warzyw/ Działania informacyjne, promocyjne i marketingowe w odniesieniu do produktów, marek i znaków towarowych organizacji producentów owoców i warzyw/ Działania mające na celu zapobieganie kryzysom oraz zarządzanie kryzysowe na rynku owoców i warzyw/ Działania na rzecz ochrony środowiska oraz łagodzenia zmian klimatu/ Badania i rozwój	Włączenie producentów warzyw i owoców niezrzeszonych – powyżej przyjętego progu dochodu. np. 25 000 euro dla wszystkich interwencji	Więksi rolnicy, którzy nie są zrzeszeni w grupach producenckich czy innych organizacjach ze względu na dużą podaż także odgrywają znaczącą rolę na rynku owoców i warzyw.	Uwaga nieuwzględniona	Stosownie do przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. przywilej uzyskania pomocy finansowej w ramach interwencji sektorowych przysługuje wyłącznie organizacjom producentówowoców i warzyw oraz zrzeszeniom organizacji producentów owoców i warzyw. Tym samym wprowadzenie przepisami krajowymi możliwości uzyskiwania takiej pomocy przez podmioty inne niż ww. byłoby naruszeniem przepisów UE. Niezależnie od powyższego należy zwrócić uwagę, że wprowadzenie takiej możliwości byłoby sprzeczne z założeniami, które przyświecały prawodawcy unijnemu na etapie przepisów wprowadzających przywileje dedykowane organizacjom producentom owoców i warzyw, które zostały "powielone" w przepisach ww. rozporządzenia. Rozwiązanie polegające na wspieraniu zorganizowanych form współpracy jakimi są organizacje producentów owoców i warzyw ma służyć umocnieniu pozycji rynkowej producentów dzięki zwiększeniu siły przetargowej podmiotów reprezentujących ich interesy, w szczególności dzięki konsolidacji ich podaży. Udzielanie wsparcia producentom indywidualnym nie miałoby w tym kontekście żadnego skutku i nie motywowałby takich producentów do podejmowania starań mających na powoływanie podmiotów takich jak organizacje producentów owoców i warzyw.
172	2021-09-08 07:53:10	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 7.1-6. Poprawa infrastruktury wykorzystywanej do planowania i organizacji produkcji, w tym do utrzymania jakości produktu w procesie produkcji, dostosowywania tej produkcji do popytu, optymalizacji kosztów produkcji oraz stabilizacji cen producentów owoców i warzyw/ Poprawa wyposażenia technicznego wykorzystywanego do koncentracji dostaw i umieszczania produktów na rynku owoców i warzyw/ Działania informacyjne, promocyjne i marketingowe w odniesieniu do produktów, marek i znaków towarowych organizacji producentów owoców i warzyw/ Działania mające na celu zapobieganie kryzysom oraz zarządzanie kryzysowe na rynku owoców i warzyw/ Działania na rzecz ochrony środowiska oraz łagodzenia zmian klimatu/ Badania i rozwój	Opis interwencji sektorowych I7. Włączenie producentów warzyw i owoców niezrzeszonych – powyżej przyjętego progu dochodu. np. 25 000 euro dla wszystkich interwencji	Więksi rolnicy, którzy nie są zrzeszeni w grupach producenckich czy innych organizacjach ze względu na dużą podaż także odgrywają znaczącą rolę na rynku owoców i warzyw	Uwaga nieuwzględniona	Stosownie do przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. przywilej uzyskania pomocy finansowej w ramach interwencji sektorowych przysługuje wyłącznie organizacjom producentówowoców i warzyw oraz zrzeszeniom organizacji producentów owoców i warzyw. Tym samym wprowadzenie przepisami krajowymi możliwości uzyskiwania takiej pomocy przez podmioty inne niż ww. byłoby naruszeniem przepisów UE. Niezależnie od powyższego należy zwrócić uwagę, że wprowadzenie takiej możliwości byłoby sprzeczne z założeniami, które przyświecały prawodawcy unijnemu na etapie przepisów wprowadzających przywileje dedykowane organizacjom producentom owoców i warzyw, które zostały "powielone" w przepisach ww. rozporządzenia. Rozwiązanie polegające na wspieraniu zorganizowanych form współpracy jakimi są organizacje producentów owoców i warzyw ma służyć umocnieniu pozycji rynkowej producentów dzięki zwiększeniu siły przetargowej podmiotów reprezentujących ich interesy, w szczególności dzięki konsolidacji ich podaży. Udzielanie wsparcia producentom indywidualnym nie miałoby w tym kontekście żadnego skutku i nie motywowałby takich producentów do podejmowania starań mających na powoływanie podmiotów takich jak organizacje producentów owoców i warzyw.
173	2021-09-08 07:56:00	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 7.1-6. Poprawa infrastruktury wykorzystywanej do planowania i organizacji produkcji, w tym do utrzymania jakości produktu w procesie produkcji, dostosowywania tej produkcji do popytu, optymalizacji kosztów produkcji oraz stabilizacji cen producentów owoców i warzyw/ Poprawa wyposażenia technicznego wykorzystywanego do koncentracji dostaw i umieszczania produktów na rynku owoców i warzyw/ Działania informacyjne, promocyjne i marketingowe w odniesieniu do produktów, marek i znaków towarowych organizacji producentów owoców i warzyw/ Działania mające na celu zapobieganie kryzysom oraz zarządzanie kryzysowe na rynku owoców i warzyw/ Działania na rzecz ochrony środowiska oraz łagodzenia zmian klimatu/ Badania i rozwój	I 7.4 Działania mające na celu zapobieganie kryzysom oraz zarządzanie kryzysowe na rynku owoców i warzyw. Należy promować organizacje zrzeszenia, producentów mających większą różnorodność produkcji. W interwencji powinni być uwzględnieni także rolnicy niezrzeszeni.	Szersza gama produktów jest buforem niekontrolowanego spadku cen, klęsk żywiołowych, niekontrolowanego importu. Celem jest perspektywiczne zarządzanie ryzykiem na rynku w latach wystąpienia kryzysu poprzez punkty lub większy zróżnicowany % finansowania. np. 60%. Przy wycofaniu produktu z rynku istotna jest każda ilość danego produktu.	Uwaga nieuwzględniona	Proponowane interwencje sektorowe w sektorze owoców i warzyw przewidują wśród działań zażądania kryzysowego i zapobiegania kryzysom możliwość wycofywania produktów z rynku. Działania takie będą mogły podejmować organizacje producentów owoców i warzyw, a także zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw. Jak wspomniano powyżej możliwość udzielania wsparcia w ramach interwencji sektorowych producentom indywidualnym wykluczają projektowane bazowe uregulowania unijne, które przewidują, że jedynymi beneficjentami takich interwencji mogą być organizacje producentów lub zrzeszenia takich organizacji.
174	2021-09-08 08:03:51	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	a)Kod interwencji I 5.3. Wsparcie dochodów związane z produkcją owiec. W rezultacie: R.7 Zwiększenie wsparcia dla gospodarstw na obszarach o szczególnych potrzebach: wartość procentowa dodatkowego wsparcia na hektar na obszarach o większych potrzebach (w porównaniu do średniej) - należy sprecyzować i dookreślić sformułowania "na obszarach o szczególnych potrzebach", "większe potrzeby w porównaniu do średniej". bForma i wysokość wsparcia zarówno w działaniu I 5.3. jak i I 5.4. brzmiąca następująco: „Płatność roczna do sztuki zwierzęcia, jednolita w całym kraju. Szacunkowa wysokość stawki: ok. 25 EUR/ha" oraz w przypadku działania I 5.4. płatność do zwierząt (w tym przypadku kóz) o szacunkowej wysokości stawki: ok. 11 EUR/ha, stawki płatności za owce i kozy powinny być odniesione do sztuki a nie do ha, czyli w przypadku owiec: 25 EUR/szt. a w przypadku kóz: 11 EUR/szt. cKod interwencji: I 5.1., I 5.2, I 5.3 i I 5.4 - Rezultat: R.4. Uzależnienie wsparcia dochodów od stosowania norm i dobrych praktyk: odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodów i podlegającej warunkowości. - brakuje metodyki obliczania odsetka powierzchni użytków rolnych objętych wsparciem.	ad. a) W przypadku kodu działania I 5.3. i rezultatu R.7 należy sprecyzować i dookreślić sformułowania "na obszarach o szczególnych potrzebach", "większe potrzeby w porównaniu do średniej" - co kryje się pod słowem "potrzeby"? Czy to sformułowanie odnosi się do ONW, ilości pogłowia w danym gospodarstwie/regionie, tudzież przywracaniu potencjału hodowlanego? Niedookreślenie użytych terminów będzie powodowało trudności w zakwalifikowaniu beneficjentów do uzyskania wsparcia. ad. b) Forma i wysokość wsparcia: roczna płatność do sztuki zwierzęcia, jednolita w całym kraju powinna być dedykowana odpowiednio na 1 szt., a nie na 1 ha, ponieważ ilość środków dedykowanych dla danego gospodarstwa powinna bezpośrednio wynikać z ilości utrzymywanych sztuk zwierząt a nie z ilości posiadanych użytków rolnych. ad. c) Dla kodu interwencji: I 5.1, I 5.2, I 5.3 i I 5.4 i wskazanego rezultatu: R.4. Uzależnienie wsparcia dochodów od stosowania norm i dobrych praktyk: odsetek wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych objętej wsparciem dochodów i podlegającej warunkowości. - brakuje metodyki obliczania odsetka powierzchni użytków rolnych objętych wsparciem. Wskazanie sposobu obliczania powierzchni lub wskazania obszarów już objętych wsparciem jest niezbędne w celu ustalenia możliwości przyznania wsparcia ubiegającemu się o nie beneficjentowi.	Uwaga nieuwzględniona	Użyte sformułowanie dotyczy takich obszarów jak NATURA 2000, ONW. Należy jednak podkreślić, że przyporządkowanie interwencji do danego wskaźnika rezultatu nie będzie miało wpływu na zakwalifikowanie beneficjentów do uzyskania wsparcia w ramach PS WPR.
175	2021-09-08 08:07:32	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 14.1. Doskonalenie zawodowe rolników	Beneficjent: Ze względu na doświadczenie w organizacji i prowadzeniu szkoleń dla rolników, posiadane zasoby kadrowe, rozbudowaną bazę dydaktyczno-szkoleniową, a także ustawowe umocowanie do realizacji takiej działalności, szkolenia będą realizowane przez ośrodki doradztwa rolniczego na terenie danego województwa.	Beneficjentem szkoleń podstawowych dla rolników będą Ośrodki Doradztwa Rolniczego, którzy będą realizowali szkolenia informacyjne. W działalności Ośrodków rozdzielona jest działalność szkoleniowa oraz informacyjna, dlatego warto byłoby pozostawić samo słowo szkolenia.	Uwaga częściowo uwzględniona	W opisie interwencji, w opisie beneficjenta w module 1, zastąpiono określenie "szkolenia informacyjne" pojęciem "szkolenia podstawowe", zgodnie ze stosowanym tytułem modułu 1: Szkolenia podstawowe dla rolników
176	2021-09-08 08:11:24	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 14.2. Kompleksowe doradztwo rolnicze	Opis wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego/Kryteria wyboru/Moduł 2 Zasady konkursów ustalane będą w ogłoszeniach o naborze, z uwzględnieniem w szczególności zakresu doradztwa grupowego, zasięgu terytorialnego oraz grupy docelowej i liczbie minimalnych spotkań z rolnikami; o wyborze beneficjenta decydować będą jakościowe kryteria wyboru, określane dla danego konkursu	W zapisie powinna być uwzględniona minimalna liczba spotkań z rolnikiem	Uwaga nieuwzględniona	Szczegóły dotyczące doradztwa grupowego zawarte będą w metodyce doradztwa grupowego. W PS WPR zostały opisane tylko ogólne zasady interwencji.
177	2021-09-08 08:14:17	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 14.2. Kompleksowe doradztwo rolnicze	Opis wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego/Moduł 2/ Doradztwo grupowe :Wsparcie będzie udzielane na świadczenie usług doradczych dla grup rolników. Usługi będą realizowane w oparciu o wypracowany przez doradcę we współpracy z grupą program pracy, uwzględniający rożne formy pracy (np. wizyty w gospodarstwach/obiektach pokazowych czy spotkania eksperckie). Program pracy grupy trwa 1 rok (brany pod uwagę jest 1 rok kalendarzowy) i może być kontynuowany maksymalnie przez kolejny rok.	Program pracy grupy ma trwać 1 rok, ale liczony jest rok kalendarzowy czy rok od rozpoczęcia realizacji programu doradczego. Warto byłoby uszczegółowić.	Uwaga nieuwzględniona	Szczegóły dotyczące doradztwa grupowego zawarte będą w metodyce doradztwa grupowego. Przyjmuje się, że program pracy grupy trwa 12 miesięcy od dnia zawarcia porozumienia pomiędzy doradcą a rolnikami.
178	2021-09-08 08:28:46	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 14.2. Kompleksowe doradztwo rolnicze	Opis warunków kwalifikowalności: W ramach modułu 1 i 2 pomoc może być przyznana, jeżeli wnioskodawca: •Prowadzi działalność doradczą z zakresu doradztwa rolniczego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; •Posiada doświadczenie w świadczeniu usług doradczych*; •Dysponuje odpowiednią liczbą doradców, umożliwiającą realizację usług doradczych objętych operacją, przy czym doradcy ci są wpisani na listę doradców prowadzoną przez CDR i -w przypadku doradztwa grupowego -zostali przeszkoleni z zakresu metodyki pracy grupowej; •Zapewni realizację kompleksowych programów doradczych/doradztwa grupowego przez doradców; •Zapewni warunki techniczne, pozwalające na wykonywanie zadań związanych ze świadczeniem usług doradczych objętych operacją; •Zapewni bezpieczeństwo danych osobowych.	Zapis o posiadaniu odpowiednich warunków technicznych powinien być uszczegółowiony czy jest związany z posiadaniem zaplecza dydaktycznego czy dopuszczalne jest realizowanie również w miejscach, gdzie będziemy w stanie zapewnić zaplecze techniczne, ale od instytucji zewnętrznych.	Uwaga nieuwzględniona	Ze względu na ogólny charakter dokumentu PS WPR, zapisy szczegółowe zostaną opisane w wytycznych. Obecny zapis "zapewni" nie ogranicza formy wykorzystania zaplecza technicznego.
179	2021-09-08 08:32:39	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Kod interwencji I 5.2. Wsparcie dochodów związane z produkcją do młodego bydła. W opisie warunków kwalifikowalności zapis: "W przypadku województw, w których średnia wielkość gruntów rolnych jest wyższa od średniej krajowej, tj. dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego, lubuskiego, opolskiego, podlaskiego, pomorskiego, warmińsko-mazurskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego, do płatności kwalifikują się rolnicy, którzy posiadają co najmniej 3 szt. kwalifikujących się zwierząt", powinien brzmieć następująco: "W przypadku województw, w których średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego jest wyższa od średniej krajowej powierzchni gospodarstwa rolnego, tj. w przypadku województw: dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego, lubuskiego, opolskiego, podlaskiego, pomorskiego, warmińsko-mazurskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego, do płatności kwalifikują się rolnicy, którzy posiadają co najmniej 3 szt. kwalifikujących się zwierząt".	Zapis w formie: "W przypadku województw, w których średnia wielkość gruntów rolnych jest wyższa od średniej krajowej, tj. dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego, lubuskiego, opolskiego, podlaskiego, pomorskiego, warmińsko-mazurskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego, do płatności kwalifikują się rolnicy, którzy posiadają co najmniej 3 szt. kwalifikujących się zwierząt" wskazujący na wielkość gruntów rolnych jest niepoprawny (powinna być ilość i/lub powierzchnia) i niejasny. Dodatkowo zapis ten jest mylący, ponieważ może być odnoszony do powierzchni danego województwa a nie średniej powierzchni użytków rolnych w gospodarstwie rolnym. Dlatego powinien brzmieć następująco: "W przypadku województw, w których średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego jest wyższa od średniej krajowej powierzchni gospodarstwa rolnego, tj. w przypadku województw: dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego, lubuskiego, opolskiego, podlaskiego, pomorskiego, warmińsko-mazurskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego, do płatności kwalifikują się rolnicy, którzy posiadają co najmniej 3 szt. kwalifikujących się zwierząt". W ramach tej interwencji przewidziane jest wsparcie dla hodowców młodego bydła jednakże należałoby uściślić, czy kryterium przyznania dopłat według powyższego zapisu będzie miało jedynie charakter regionalny i czy będzie brana pod uwagę sytuacja pojedynczych gospodarstw rolnych. Przykład: Czy w przypadku rolnika z woj. wielkopolskiego, który ma gospodarstwo rolne o powierzchni 10 ha UR (a więc i mniejszej powierzchni niż średnia w kraju), płatność będzie przyznawana wg kryterium regionalnego, czyli taki rolnik powinien mimo wszystko posiadać min. 3 sztuki bydła kwalifikującego się do płatności, czy rolnik (w związku z tym, iż jego średnia gospodarstwa rolnego jest niższa niż średnia krajowa, ale prowadzi działalność w woj. wielkopolskim) będzie mógł spełniać wymagania dot. utrzymania tylko 1 szt. bydła?	Uwaga nieuwzględniona	Struktura gospodarstw oraz warunki ekonomiczne i środowiskowe w zaproponowanych województwach powodują, że prowadzenie gospodarstw większych jest tam utrudnione. W województwach tych dominują jednostki dysponujące małym areałem użytków rolnych, a zatem słabsze ekonomicznie i dlatego mają one ograniczone możliwości inwestowania w rozwój. W związku z powyższym zasadne jest zastosowanie w regionach o większym rozdrobnieniu odmiennych narzędzi wsparcia niż w województwach, w których średnia powierzchnia gospodarstw jest większa.

180	2021-09-08 08:34:22	Osoby fizyczne	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	pokos wykonywany etapowo: konieczne wprowadzenie minimalnej powierzchni od jakiej miałby obowiązywać, np 5 - 10 ha, konieczne określenie minimalnego odstępu między kolejnymi etapami, np 5 dni. Ten wymóg powinien być również powiązany z ograniczeniem terminu koszenia i wielkością fragmentów niekoszonych.	W warunkach rozdrobnienia, takiego jak np. na Wschodnim Mazowszu etapowanie koszenia jest praktycznie zbędne i niewykonalne - nikt nie będzie chciał etapować koszenia na działkach wielkości poniżej 1 ha, a nawet 2-3 ha, takie rozwiązanie wymagałoby radykalnego zwiększenia płatności. W warunkach rozdrobnienia działek wystarczające są różnice w terminie koszenia między poszczególnymi właścicielami - tworzy się mozaika powierzchni koszonych i nieskoszonych, jest też udział powierzchni całkowicie nieużytkowanych. W powiązaniu z ograniczonym terminem koszenia daje to bardzo duże opóźnienie najpóźniej koszonych fragmentów w stosunku do potrzeb rolnictwa.	Uwaga częściowo uwzględniona	Zrezygnowano z wymogu dot. mozaikowatego koszenia.
181	2021-09-08 08:39:01	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 1. DEKLARACJA STRATEGICZNA	Proponuję aby w małych gospodarstwach rolnych można było hodować było i trzodę w jednej oborze - budynku, oczywiście odpowiednio oddzielone. Proponuje też aby osobami bezrobotnymi mogły być rolnicy którzy posiadają gospodarstwo rolne do 5 ha przeliczeniowych a nie tylko do 2 ha przeliczeniowych.	W małych gospodarstwach bardziej dokładnie doglądą się zwierzęta i dba się o nie, a także każdy rolnik chciały dla siebie wyhodować zwierzę w celu uzyskania dobrej jakości mięsa.	Nie dotyczy	Brak uwagi odnoszącejsię do wymogów zawartych w PS WPR
182	2021-09-08 08:39:05	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	Jest: "Wskazane powyżej stawki płatności zostaną zwiększone o koszty transakcyjne (za sporządzenie przez eksperta przyrodniczego dokumentacji przyrodniczej) wynoszące 2% tych stawek." Propozycja: "Wskazane powyżej stawki płatności zostaną zwiększone o koszty transakcyjne (za sporządzenie przez eksperta przyrodniczego dokumentacji przyrodniczej) wynoszące 20% tych stawek."	Koszty transakcyjne wynoszące jedynie 2% tylko w minimalnym stopniu pokryją koszty sporządzenia dokumentacji przyrodniczej. Faktyczne koszty dokumentacji kształtują się na poziomie ok. 200 - 300 zł/ha. Oczywiście im więcej działek RSS/rolnych tym koszty wzrastają (ekspert przyrodniczy wówczas zobowiązany jest do wykonania dla każdej z nich zdjęcie widoku ogólnego i rzutu runi, opisu działki, spisu gatunków wskaźnikowych i dominujących). Na pracochłonność sporządzenia dokumentacji przyrodniczej wpływa więc powierzchnia jaka ma zostać objęta opracowaniem, liczba działek RSS/rolnych oraz odległość działek od siebie. W przypadku pozostawienia kosztów transakcyjnych na poziomie 2% płatności pozostałe koszty (tj. różnica pomiędzy ceną za jaką ekspert sporządzi dokumentację a kosztami transakcyjnymi) poniesie rolnik.	Uwaga uwzględniona	W opisie Interwencji wskazano, że do wyliczeń kwoty jednostkowej (unit amount) przyjęto założenie, że koszty transakcyjne będą stanowiły ok. 10% budżetu przeznaczonego na warianty przyrodnicze (dla których wymagane jest posiadanie dokumentacji przyrodniczej). Kwota jednostkowa tym samym stanowi stawkę płatności dla danego wariantu zwiększoną o 2%. Koszty transakcyjne przyznawane raz na 5 lat zobowiązania.
183	2021-09-08 08:54:28	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.5. Zachowanie zasobów genetycznych roślin w rolnictwie	Kod interwencji I 8.5. Zachowanie zasobów genetycznych roślin w rolnictwie, w opisie wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego zapis brzmiący "Interwencja polega na zachowaniu tradycyjnych i rzadkich w uprawach gatunków roślin rolniczych, warzywnych i zielarskich [...]" – należy sprecyzować termin „rzadkie w uprawie"	Należy doprecyzować zapis „, rzadkie w uprawie", czyli wskazać powierzchnię zasiewów i/lub nasadzeń danej rośliny w skali kraju. Np. rzadkie w uprawie = rośliny których powierzchnia zasiewów/nasadzeń w roku poprzedzającym mieściła się w przedziale 500 - 1000 ha użytków rolnych w skali kraju. Takie doprecyzowanie powinno być także uwzględnione przy wskazywaniu „upraw marginalnych", ponieważ brak odniesienia powierzchni zasiewów/nasadzeń roślin marginalnych i/lub rzadkich w uprawie, będzie budziło wątpliwości czy daną powierzchnię zadeklarowaną przez potencjalnego beneficjenta we wniosku należy odnieść do województwa, regionu, czy też powierzchni zasiewów/nasadzeń danej rośliny w skali kraju.	Uwaga uwzględniona	W opisie interwencji doprecyzowano, że wsparciem będą objęte: 1) uprawa (wariant 1) lub wytwarzanie materiału siewnego roślin (wariant 2): (i) odmian regionalnych lub amatorskich zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze, (ii) odmian marginalnych gatunków roślin rolniczych zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze lub Wspólnym katalogu odmian roślin rolniczych, których powierzchnia plantacji nasiennych w Polsce w roku poprzedzającym rok podjęcia zobowiązania nie przekracza 50 ha, określonych w przepisach krajowych, (iii) obecnie rzadko uprawianych lub zagrożonych erozją genetyczną roślin rolniczych i warzywnych, określonych w przepisach krajowych oraz (iv) roślin zielarskich, które są rzadko uprawiane w Polsce lub występują w siedliskach naturalnych, dla których istnieje potrzeba wprowadzenia do uprawy celem zmniejszenia presji na naturalne zbiorowiska roślinne, określonych w przepisach krajowych (wariant 1).
184	2021-09-08 09:00:14	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 4 ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.6. Elementy wspólne dla rodzajów interwencji w zakresie rozwoju obszarów wiejskich	Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji. nowe brzmienie: wymieszanie obornika lub gnojowicyna gruntach ornych w ciągu 12 godzin od zakończenia aplikacji na działce rolnej, lecz nie później niż 24 godziny od jej rozpoczęcia.	Przeważnie obornik jest składowany na płytach gnojowych przy budynkach gospodarczych, czas związany z dystrybucja obornika na działkę rolną która jest często oddalona od siedliska, nie pozwoli na wykonanie orki w ramach 12 godzin. System 24 godzin umożliwi wywóz obornika/gnojowicy w godzinach popołudniowych następnie nocny odpoczynek (po południu i w nocy jest niska emisja amoniaku) i przyoranie w godzinach porannych. Wywóz obornika/gnojowicy wiąże się z realizacją planu azotowego i nie zawsze można te nawozy wywieść na działki przy siedlisku .	Uwaga nieuwzględniona	Szacuje się, że straty amoniaku ze stałych nawozów naturalnych (obornika) po ich aplikacji na użytkach rolnych mogą wynosić do 15%. Podobnie jak w przypadku płynnych nawozów naturalnych ważne jest przykrycie nawozu glebą. Najlepsze efekty ograniczenia emisji można osiągnąć wprowadzając obornik do gleby niezwłocznie, co umożliwia uzyskanie redukcji emisji na poziomie 60% (w przypadku bezorkowejuprawy) do 90% (w przypadku orki). Szacuje się, że przy wymieszaniu z glebą w ciągu 4 godzin redukcja wynosi 45-65%, w ciągu 12 godzin – rzędu 50%, a w ciągu 24 godzin redukcja wynosi 30%.
185	2021-09-08 09:14:13	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 12.1. Dopłaty do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich	Dopłaty do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich dodać i upraw rolnych.	Narzędzia zarządzania ryzykiem (art. 70 projektu rozporządzenia o Planach Strategicznych WPR) pkt. 3 brzmi : Państwa członkowskie mogą przyznawać w szczególności następujące wsparcie: a) wkład finansowy na składki w ramach systemów ubezpieczeń; dopłaty do składek na ubezpieczenie upraw rolnych powinny się znaleźć w zapisie, ponieważ zarówno hodowane zwierzęta gospodarskie jak i uprawy rolne mogą w wyniku różnych nieprzewidzianych zdarzeń przynieść straty.	Uwaga nieuwzględniona	W zakresie ubezpieczenia w produkcji roślinnej stosowane będą dopłaty z budżetu państwa do składek.
186	2021-09-08 09:17:59	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.7. Wieloletnie pasy kwietne	Kod interwencji I 8.7. Wieloletnie pasy kwietne. Opis wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego: "Wysiew w terminie jesiennym lub wiosennym mieszanek wielogatunkowych (gatunki roczne i wieloletnie), a następnie utrzymanie na gruntach ornych pasów kwietnych o określonej szerokości; Wykonanie odpowiednich zabiegów, np. koszenie" - należy dookreślić szerokość i/lub długość pasów kwietnych oraz wyszczególnić dozwolone zabiegi agrotechniczne, które mogą być na nich wykonywane. Brzmienie zapisu w części dotyczącej opisu warunków kwalifikowalności: "Beneficjent posiada gospodarstwo rolne położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o powierzchni użytków rolnych nie mniejszej niż 1 ha." należy zmienić na zapis: "Beneficjent posiada gospodarstwo rolne położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o powierzchni użytków rolnych nie mniejszej niż 1 ha przeliczeniowy."	Wskazany zapis dotyczący opisu wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego: "Wysiew w terminie jesiennym lub wiosennym mieszanek wielogatunkowych (gatunki roczne i wieloletnie), a następnie utrzymanie na gruntach ornych pasów kwietnych o określonej szerokości; Wykonanie odpowiednich zabiegów, np. koszenie" - należy dookreślić szerokość i/lub długość pasów kwietnych oraz wyszczególnić dozwolone zabiegi agrotechniczne, które mogą być na nich wykonywane (np. w formie listy). Dodatkowo, w opisie warunków kwalifikowalności: "Beneficjent posiada gospodarstwo rolne położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o powierzchni użytków rolnych nie mniejszej niż 1 ha." - należy doprecyzować, czy chodzi o ha fizyczny czy przeliczeniowy, ponieważ dzięki temu będzie można uściślić grupę beneficjentów do których powyższe wsparcie będzie dedykowane.	Uwaga częściowo uwzględniona	W opisie interwencji wskazano, że zobowiązania w ramach interwencji będą zobowiązaniami opartymi na zarządzaniu (management based). W ramach tej interwencji beneficjenci zobowiązują się do realizacji określonych wymogów obejmujących w szczególności: • Wysiew w terminie jesiennym lub wiosennym mieszanek wielogatunkowych (gatunki roczne i wieloletnie), a następnie utrzymanie na gruntach ornych pasów kwietnych PL 558 PL • o określonej szerokości; • Wykonanie odpowiednich zabiegów, np. koszenie; • Zakazy, w tym zakaz stosowania środków ochrony roślin. Zobowiązanie w ramach interwencji podejmowane jest na 5 lat. 2) W warunku jest mowa o hektarze fizycznym, a nie przeliczeniowym. Jest to przekrojowy warunek dla większościinterwencji o charakterze obszarowym w ramach WPR.
187	2021-09-08 09:21:59	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	Kod interwencji I 8.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie. Opis wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego: "[...] Celem tej interwencji jest zachowanie i gospodarcze wykorzystanie zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich poprzez wsparcie hodowli ras zachowawczych." wskazany zapis powinien brzmieć następująco: "Celem tej interwencji jest zachowanie i gospodarcze wykorzystanie zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich poprzez wsparcie chowu i hodowli ras zachowawczych." Dodatkowo, opis warunków kwalifikowalności: "Beneficjent posiada: gospodarstwo rolne położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej o powierzchni użytków rolnych nie mniejszej niż 1 ha" powinien brzmieć następująco: "Beneficjent posiada: gospodarstwo rolne położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej o powierzchni użytków rolnych nie mniejszej niż 1 ha przeliczeniowy".	Wskazany zapis dotyczący opisu wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego: "[...] Celem tej interwencji jest zachowanie i gospodarcze wykorzystanie zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich poprzez wsparcie hodowli ras zachowawczych." powinien obejmować także chów zwierząt ras zachowawczych, ponieważ część utrzymywanych zwierząt przeznaczanych jest na reprodukcję i stanowi stado podstawowe. Opis warunków kwalifikowalności: "Beneficjent posiada: gospodarstwo rolne położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej o powierzchni użytków rolnych nie mniejszej niż 1 ha" - należy doprecyzować zapis czy wnioskodawca powinien posiadać 1 ha fizyczny czy 1 ha przeliczeniowy, ponieważ niedoprecyzowanie powyższego kryterium będzie budziło wiele wątpliwości zarówno wśród wnioskujących jak i instytucji okołorolniczych.	Uwaga nieuwzględniona	Wsparcie jest kierowane tylko do zwierząt hodowlanych objętych oceną wartości użytkowej tj. objętych odpowiednim programem ochrony. To, że w stadzie znajdują się też pozostałe zwierzęta, to normalny element pracy hodowlanej. W warunku jest mowa o hektarze fizycznym, a nie przeliczeniowym. Jest to przekrojowy warunek dla większościinterwencji o charakterze obszarowym w ramach WPR.
188	2021-09-08 09:35:10	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I.10.9.1. Rozwój usług rolnictwa 4.0 na rzecz ochrony środowiska i klimatu	Opis wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego: Celem interwencji jest wdrażanie nowych modeli biznesu i organizacji rynku na obszarach wiejskich, poprzez wsparcie inwestycyjne podmiotów świadczących usługi rolnicze i doradcze dotyczące ochrony środowiska z wykorzystaniem rozwiązań Rolnictwa 4.0. Pozwoli to chronić zasoby naturalne oraz klimat z wykorzystaniem innowacji i rozwiązań cyfrowych. Kryteria wyboru mogą w szczególności dotyczyć: •Świadczenia usług rolniczych na obszarach o wysokim rozdrobnieniu agrarnym, •Świadczenia usług doradczych na obszarach rolniczych, •Świadczenia usług rolniczych i doradczych z wykorzystaniem technologii (Rolnictwo 4.0) w następujących obszarach tematycznych: łograniczenie zużycia środków ochrony roślin, łzrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi, •Innowacyjności poprzez uruchomienie nowych usług lub zmianę technologii oferowanych usług, z wykorzystaniem, nowych maszyn lub urządzeń, •Jeżeli podmiot ubiegający się o przyznanie pomocy nie uzyskał pomocy finansowej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w ramach działania Rozwój przedsiębiorczości - rozwój usług rolniczych. W ramach interwencji wspierane będą materialne i niematerialne inwestycje wykorzystujące technologie cyfrowe (Rolnictwo 4.0) dotyczące np. aplikacji nawozów i środków ochrony roślin, uprawy gleby, zarządzania gospodarowaniem wodą wspierania procesu podejmowania decyzji. Dodać jako kolejnego „Beneficjenta" Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego prowadzące działalność gospodarczą w ramach świadczenia usług doradczych dotyczących ochrony środowiska	W ramach tej interwencji mogą być realizowane wyłącznie takie rodzaje operacji, które będą wykorzystywały technologie cyfrowe (Rolnictwo 4.0) na rzecz ochrony środowiska w tym proponowane doradztwo w ramach zarządzania gospodarowaniem wodą poprzez wspieranie procesu podejmowania decyzji. Z roku na rok istotnie zwiększana jest powierzchnia upraw nawadnianych, a więc rośnie także ilość użytej wody w rolnictwie. Od 2020 roku jednostki doradztwa rolniczego realizują zadania związane z gospodarką wodną na terenach wiejskich w znacznie większym zakresie niż w poprzednich latach. Oprócz działalności podstawowej jaką są szkolenia rolników w zakresie technologii uprawy ograniczającej wykorzystanie wody i parowanie oraz zwiększających retencję gleby, dobór roślin odpornych na suszę, racjonalne nawadnianie, doradcy rolniczy pomagają rolnikom w wypełnianiu wniosków o dofinansowanie inwestycji wodnych w ramach PROW, doradzają w sprawach wodnych (stąd potrzeba pozyskania dofinansowania na wdrożenie systemów podejmowania decyzji nawodnieniowych), prowadzą działania informacyjne i promocyjne. Świadczą dla rolników doradztwo rolno-środowiskowe w tym utrzymanie TUZ, oczek wodnych, stawów, zachowania bioróżnorodności, stosowania zadrzewień śródpolnych i przydrożnych. W ramach prowadzonych zadań jednostki doradztwa zajmują się również jakością wody i prowadzą szeroką działalność szkoleniowo informacyjną nt. ograniczenia zanieczyszczenia wód azotem pochodzenia rolniczego.	Uwaga nieuwzględniona	Określając grupę podmiotów uprawnionych do otrzymania pomocy wzięto pod uwagę dostępny limit środków na realizację inwestycji, który jest niewystarczający na objęcie wsparciem wszystkie zainteresowanepodmioty. Pomoc w tym instrumencie wsparcia jest adresowana do podmiotów świadczących usługi rolnictwa precyzyjnego na rzecz ochrony środowiska i klimatu.
189	2021-09-08 09:49:30	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.11. Zalesianie gruntów rolnych	Kod interwencji I 10.11. Zalesianie gruntów ornych. Wskaźnik rezultatu: R.17 Grunty zalesione: Obszar wspierany w zakresie zalesiania, agroleśnictwa i odbudowy, w tym podziały - należy uszczegółowić o jakie podziały chodzi.	Wskazany zapis dotyczący R.17 Grunty zalesione: Obszar wspierany w zakresie zalesiania, agroleśnictwa i odbudowy, w tym podziały, należy uszczegółowić zapis dotyczący podziałów, ponieważ nie jest on jasny.	Uwaga nieuwzględniona	Nazwa wskaźnika jest zgodna z projektem rozporządzenia KE o planach strategicznych.
190	2021-09-08 09:51:37	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.12. Tworzenie zadrzewień śródpolnych	Kod interwencji I 10.12. Tworzenie zadrzewień śródpolnych. Uwaga jak wyżej - Wskaźnik rezultatu: R.17 Grunty zalesione: Obszar wspierany w zakresie zalesiania, agroleśnictwa i odbudowy, w tym podziały - należy uszczegółowić o jakie podziały chodzi. Uwaga taka sama jak w przypadku kodu interwencji I 10.11. Zalesianie gruntów rolnych.	Wskazany zapis dotyczący R.17 Grunty zalesione: Obszar wspierany w zakresie zalesiania, agroleśnictwa i odbudowy, w tym podziały, należy uszczegółowić zapis dotyczący podziałów, ponieważ nie jest on jasny.	Uwaga nieuwzględniona	Nazwa wskaźnika jest zgodna z projektem rozporządzenia KE o planach strategicznych.
191	2021-09-08 10:01:35	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 14.4. Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych	Kod interwencji I 14.4. Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych. Zapis w opisie warunków kwalifikowalności: „Obowiązek dokumentowania doświadczenia w organizacji i prowadzeniu działań szkoleniowych dla rolników lub doradców rolniczych" powinien brzmieć następująco: „Obowiązek dokumentowania doświadczenia w organizacji i prowadzeniu działań szkoleniowych dla rolników lub doradców rolniczych potwierdzone przez odpowiednie Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego". Dodatkowo, należy zmienić brzmienie zapisu w części dotyczącej beneficjenta: „Posiadacz gospodarstwa rolnego należącego do sieci gospodarstw demonstracyjnych administrowanej przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie" na: „Posiadacz gospodarstwa rolnego należącego do sieci gospodarstw demonstracyjnych administrowanej przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie lub Ośrodki Doradztwa Rolniczego".	Należy doprecyzować zapis „Obowiązek dokumentowania doświadczenia w organizacji i prowadzeniu działań szkoleniowych dla rolników lub doradców rolniczych", przy czym należałoby uściślić w jaki sposób należałoby dokumentować doświadczenie potencjalnego beneficjenta (wykaz organizowanych wydarzeń poświadczony przez Ośrodek Doradztwa Rolniczego, dokumentacja fotograficzna, oświadczenie) oraz należy wskazać, jakiego rodzaju działania będą mogły kwalifikować się do „działań szkoleniowych". Ponadto, obecny zapis określający beneficjenta działania jako: „Posiadacz gospodarstwa rolnego należącego do sieci gospodarstw demonstracyjnych administrowanej przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie" uniemożliwia korzystanie ze wsparcia gospodarstwom demonstracyjnym, które nie są i/lub nie chcą przystąpić do sieci gospodarstw demonstracyjnych administrowanej przez CDR w Brwinowie, ponieważ współpracują z Ośrodkami Doradztwa Rolniczego.	Uwaga częściowo uwzględniona	Ad. 1. Ze względu na ogólny charakter dokumentu PS WPR, szczegółowe zasady dokumentowania doświadczenia zostaną opisane w wytycznych. Ad. 2. W opisie interwencji, w module 2 pozostawiono zapis o Sieci Gospodarstw Demonstracyjnych, usuwając informację, że sieć ta będzie prowadzona przez Centrum Doradztwa Rolniczego. Ostateczne rozstrzygnięcie dot. prowadzenia ww. sieci będzie podjęte na dalszych etapach tworzenia Sieci.
192	2021-09-08 10:36:36	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000	1)W opisie wymagań interwencji przy ochronie siedlisk lęgowych ptaków – poszerzyć katalog ptaków wymagających ochrony w ramach interwencji. 2)Dopisać, że ekspert przyrodniczy wykonuje także plan rolno-środowiskowo-klimatyczny. 3)Beneficjent posiada użytki rolne lub obszary przyrodnicze (tj. obszary niebędące użytkami rolnymi, na których występują określone typy cennych siedlisk) o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha; przy czym powierzchnia gospodarstwa min. 1 ha	1)Konieczna weryfikacja stanu populacji poszczególnych gatunków ptaków krajobrazu rolniczego. Niestety coraz więcej ptaków, kiedyś powszechnie występujących, jest zagrożona wyginięciem np. skowronek, myszołów. 2)Obecnie ekspertyzę przyrodniczą oraz część szczegółową planu PRSK wykonuje ekspert przyrodniczy a część ogólną planu PRSK doradca rolnośrodowiskowy. Taki sposób przygotowania dokumentacji wydłuża jej czas i powoduje komplikacje logistyczne (rolnik biega od eksperta do doradcy po części składowe planu oraz po podpisy). 3)Szkoda wykluczać cenne obszary tylko dlatego, że ich powierzchnia jest mniejsza niż 1 ha.	Uwaga częściowo uwzględniona	Gatunki te są chronione (pośrednio, bezpośrednio) w ramach innych interwencji środowiskowych PS. W odniesieniu do sporządzania planu rolnośrodowiskowego przez eksperta - tak kwestia zostanie doprecyzowana na poziomie przepisów krajowych.

193	2021-09-08 10:40:32	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000	1)Opis warunków kwalifikowalności Pomoc przysługuje do działek o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha." 2)Zamiast „Wskazane powyżej stawki płatności zostaną zwiększone o koszty transakcyjne (za sporządzenie przez eksperta przyrodniczego dokumentacji przyrodnicze) wynoszące 2% tych stawek." Chyba powinno być: „Wskazane powyżej stawki płatności zostaną zwiększone o koszty transakcyjne (za sporządzenie przez eksperta przyrodniczego dokumentacji przyrodniczej) wynoszące 20% tych stawek."	1)Doprecyzować o jakie działki chodzi: rolne czy ewidencyjne. 2)2% to bardzo mało	Uwaga częściowo uwzględniona	Doprecyzowano (działki rolne). W odniesieniu do kosztów tranasakcyjnych: w ramach zobowiązania płatność będzie jednorazowo powiększona o rekompensatę kosztów transakcyjnych wynikających z konieczności posiadania dokumentacji przyrodniczej. Wysokość tej rekompensaty będzie zróżnicowana w zależności od konieczności przeprowadzenia przez eksperta przyrodniczego inwentaryzacji terenowej i będzie uzależniona od powierzchni siedliska, na które realizowane będzie zobowiązanie.
194	2021-09-08 10:47:33	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	1) Opis warunków kwalifikowalności Zamiast „Pomoc przysługuje do działek o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha" powinno być: „Pomoc przysługuje do działek ROLNYCH o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha." 2)Forma i wysokość wsparcia „Wskazane powyżej stawki płatności zostaną zwiększone o koszty transakcyjne (za sporządzenie przez eksperta przyrodniczego dokumentacji przyrodniczej) wynoszące 2% tych stawek." Czy, aby na pewno tam ma być 2%? Może miało być 20%? Powinno być: „Wskazane powyżej stawki płatności zostaną zwiększone o koszty transakcyjne (za sporządzenie przez eksperta przyrodniczego dokumentacji przyrodniczej) wynoszące 20% tych stawek."	1)Doprecyzować o jakie działki chodzi: rolne czy ewidencyjne.. 2) 2% płatności to bardzo mało. Obecnie koszty transakcyjne wynoszą do 1 ha – 260 zł, a do 5 ha – 1000 zł itd. Plus zapis, że koszty transakcyjne nie mogą wynieść więcej niż 20% płatności w 1 roku.	Uwaga częściowo uwzględniona	Doprecyzowano (działki rolne). W odniesieniu do kosztów transakcyjnych: w ramach zobowiązania płatność będzie jednorazowo powiększona o rekompensatę kosztów transakcyjnych wynikających z konieczności posiadania dokumentacji przyrodniczej. Wysokość tej rekompensaty będzie zróżnicowana w zależności od konieczności przeprowadzenia przez eksperta przyrodniczego inwentaryzacji terenowej i będzie uzależniona od powierzchni siedliska, na które realizowane będzie zobowiązanie.
195	2021-09-08 10:53:10	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.3. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000	1) Opis warunków kwalifikowalności Zamiast: „Pomoc przysługuje do działek o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha." Powinno być: „Pomoc przysługuje do działek rolnych o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha." 2)Forma i wysokość wsparcia „Stawki płatności są zróżnicowane ze względu na rodzaj ekstensywnego użytkowania rolniczego i wynikający z tego zakres zobowiązania. Stawka płatności - 836 zł/ha" Wyrzucić skopiowane zdanie „Stawki płatności są zróżnicowane ze względu na rodzaj ekstensywnego użytkowania rolniczego i wynikający z tego zakres zobowiązania."	1) Doprecyzować, że chodzi o działki rolne. 2)Albo jest kilka stawek, albo jedna stawka.	Uwaga uwzględniona	W opisie Interwencji wskazano, że pomoc przysługuje do działek rolnych o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha. Obszar kwalifikowany – użytki rolne (trwały użytek zielony).
196	2021-09-08 11:04:05	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.4. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych	1)Dopłata nie do powierzchni lecz sztuki drzewa określonej odmiany 2)Opis warunków kwalifikowalności Zamiast: „Do płatności kwalifikują się działki nie mniejsze niż 0,1 ha" Powinno być: „Do płatności kwalifikują się działki ROLNE nie mniejsze niż 0,1 ha." 3)Forma i wysokość wsparcia Stawka płatności - w trakcie kalkulacji • Wariant 1. Sady odmian tradycyjnych pow. 15 lat - 2117 zł/ha • Wariant 2. Młode sady odmian tradycyjnych - 4901 zł/ha" Pytanie czy przy takiej kalkulacji nie będzie sytuacji, że stare sady będą likwidowane i zakładane na nowo dla większych dopłat? Owszem przez pierwsze 2 lata stawka powinna być wyższa, gdyż jest wysoki koszt założenia sadu, brak plonu. W kolejnych latach stawka powinna być podobna do tej powyżej 15 lat, gdyż stary sad często wymaga wymiany/uzupełnienia obsady. Plony starych odmian też często bywają co 2 lata obfitsze. W nowozakładanych sadach można zwiększyć obsadę, a w starych trudno dosadzić. Najczęściej są to sady tradycyjne, ekstensywne, nie intensywne	1)Z uwagi na to, iż w gospodarstwach drzewa starych odmian stanowią pojedyncze egzemplarze rozrzucone po gospodarstwie zasadnym byłoby chronić każde drzewo bez względu na jakiej powierzchni występuje. Stąd propozycja dopłaty do sztuki a nie powierzchni 2)Doprecyzować, że chodzi o działki rolne	Uwaga częściowo uwzględniona	1) przepisy UE regulujące tego typu wsparcie nie dopuszczają płatności do sztuki drzewa; możliwe są tylko płatności do powierzchni.
197	2021-09-08 11:17:40	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.5. Zachowanie zasobów genetycznych roślin w rolnictwie	1)Powierzchnia uprawy danego gatunku lub odmiany w ramach wariantów 1 i 2 nie może być łącznie większa niż 5 ha. Bez ograniczenia wielkości uprawy w danym wariancie – ewentualnie wprowadzenie degresywności. 2)Obszar kwalifikowany – użytki rolne (grunty orne). Ogródki bioróżnorodności powinny mieć możliwość zakładania poza GO np. działka budowlana przy domu. 3)Opis warunków kwalifikowalności Zamiast: „Do płatności kwalifikują się działki nie mniejsze niż 0,1 ha" Powinno być: „Do płatności kwalifikują się działki ROLNE nie mniejsze niż 0,1 ha." 4)Forma i wysokość wsparcia Zamiast: „Płatność będzie powiększona o rekompensatę kosztów transakcyjnych obejmujących koszt wykonania oceny wytworzonego materiału siewnego/nasion w laboratoriach urzędowych lub akredytowanych. Stawka płatności w ramach wariantu 2 zostanie zwiększona o koszty transakcyjne (za wykonania oceny wytworzonego materiału siewnego/nasion w laboratoriach urzędowych lub akredytowanych) w wysokości 5% tej stawki." Zostawić: „Stawka płatności w ramach wariantu 2 zostanie zwiększona o koszty transakcyjne (za wykonania oceny wytworzonego materiału siewnego/nasion w laboratoriach urzędowych lub akredytowanych) w wysokości 5% tej stawki."	1)Celem interwencji jest m.in. zwiększenie bioróżnorodności dlatego też, ograniczanie jej powierzchni w pakiecie jest sprzeczne z celem (wyklucza się). 2)Ogródek kojarzy się z miejscem przy domu, w związku z tym powinna być możliwość założenia go nie tylko na GO ale także np. na działce budowlanej (rolnicy często mają domy z ogródkami poza gospodarstwem/polami). 3)Doprecyzować, że chodzi o działki rolne. 4)Drugie zdanie jest powtórzeniem pierwszego.	Uwaga nieuwzględniona	1) Z definicji są to gatunki lub uprawy rzadkie, dlatego też konieczne jest określenie maksymalnej powierzchni upraw. 2) wsparcie w ramach tego instrumentu WPR dedykowane jest do użytków rolnych.
198	2021-09-08 11:23:58	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.7. Wieloletnie pasy kwietne	1)Potrzeba(-y), na którą(-e) odpowiada interwencja CS 6. P 1. Ochrona i różnicowanie krajobrazu wiejskiego CS 6. P 2. Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin i nawozów CS 6. P 3. Zwiększenie różnorodności upraw Wykreślić punkt CS 6 P.2 2)Zobowiązanie w ramach interwencji podejmowane jest na 3 lata. 3)Powinno być: „Do płatności kwalifikują się działki ROLNE nie mniejsze niż 0,1 ha."	1)Same pasy kwietne nie wymagają użycia nawozów i środków ochrony roślin. Jednak powodują zachwaszczenie pól, z którymi sąsiadują. W związku z tym, mogą wywołać większe zużycie SOR na polach sąsiednich. 2)Jest to nowa interwencja. Prowadzone badania pasów kwietnych dają różne wyniki (korzystne dla środowiska jednak mniej korzystne dla produkcji rolnej – powodują zachwaszczenie pól sąsiednich). Nie wiadomo do końca jaki wpływ pasów będzie na produkcję rolną w dłuższej perspektywie, dlatego korzystne będzie zmniejszenie zobowiązania do 3 lat (np. z możliwością wydłużenia do 5 lat). Niech rolnik po 3 latach podejmie świadomą i korzystną decyzję . 3)Doprecyzować, że chodzi o działki rolne.	Uwaga nieuwzględniona	1) W założonychpasach kwietnych obowiązywać będzie zakaz stosowania środków ochrony roślin, dlatego też interwencja ta będzie realizowała potrzebę CS 6. P.2 2) Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne mają charakter wieloletni co wzmacnia efekt środowiskowy.
199	2021-09-08 11:27:49	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I.10.9.1. Rozwój usług rolnictwa 4.0 na rzecz ochrony środowiska i klimatu	W okresie programowania maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi nie może przekroczyć 700 tys. zł.	Przy obecnym wzroście cen na maszyny i urządzenia proponowana kwota 500 tys. zł może być mało zachęcająca. Może warto wspierać także rolników, którzy zamiast kupować wielkie maszyny do małych gospodarstw korzystają z usług rolniczych. Bardzo często rolnicy wolą inwestować w zakup maszyn zamiast korzystać z usług. Wiele małych gospodarstw posiada kombajny lub wyraża chęć ich zakupu co jest niezasadne nie tylko pod względem ekonomicznym ale także i środowiskowym.	Uwaga nieuwzględniona	Ocena ex ante PS WPR 2021-2027 wykazała, że określone kwoty i warunki wydają się być realistyczne i trafne. Biorąc pod uwagę ograniczenia finansowe w Planie Strategicznym WPR, ustalenie wsparcia na poziomie 500 tys. zł umożliwi przyznanie pomocy większej liczbie podmiotów.
200	2021-09-08 11:33:45	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.1.1. Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje)	Pomoc ma formę dotacji wypłacanej dla wystawcy faktury dokumentującej nabycie przedmiotu dofinansowania po uprzednim opłaceniu przez rolnika należnego podatku VAT oraz w zależności od przyznanego poziomu wsparcia 55% lub 35% wartości netto faktury.	W ocenie podmiotów doradczych takie rozwiązanie zmobilizuje dostawców i wykonawców zamawianych usług do rzetelnej realizacji zmówienia sumiennego wystawiania dokumentów ponieważ w obecnej formie w momencie pełnego opłacenia faktury dostawca cel swój osiągnął w 100% a rolnik jest w pół drogi. Często nawet po kilku miesiącach na skutek weryfikacji przez ARiMR zachodzi konieczność nanoszenia korekt na wystawione dokumenty, do czego dostawcy się nie kwapią ponieważ pilniej jest Im realizować bieżące sprawy. Fakt ten powoduje wydłużenie okresu kredytowania po stronie rolnika oraz wydłuża wydatkowanie środków po stronie ARiMR. Proponowana zmiana przyczyni się do zmniejszenia obciążeń kredytowych gospodarstwa ponieważ ze względu na wnioskowaną pomoc rolnik nie może pozyskać kredytu preferencyjnego. W związku z tym bardzo istotnym jest fakt aby kwota bazowa pożyczki była jak najniższa. Proponowany charakter zmiany był już wrażany w odniesieniu do działania wsparcie doradztwa, i w naszej ocenie bardzo dobrze się sprawdził i motywował podmiot realizujący zlecenie do sumiennego wykonawstwa.	Uwaga nieuwzględniona	Pomoc wypłacana jest beneficjentowi. Beneficjentem tej interwencji jest rolnik. Nie ma możliwości wypłaty pomocy innym podmiotom, w tym wykonawcom usług albo dostawcom towarów nabytych w ramach realizacji operacji.
201	2021-09-08 11:34:31	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.11. Zalesianie gruntów rolnych	1)Tworzenie i utrzymywanie zadrzewień śródpolnych 2)Opis wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego: rolnik będzie miał możliwość skonsultowania planowanego zadrzewienia ze specjalistą w tym zakresie 3)Metoda obliczania planowanych jednostkowych kwot wsparcia – w kosztach ująć koszt wyłączenia gruntów ornych (GO) z produkcji rolnej	1)Wsparciem powinny zostać objęte istniejące zadrzewienia śródpolne 2)Doradcy rolni nie są specjalistami w zakresie zadrzewień. Osobami właściwymi w tym zakresie są pracownicy nadleśnictw, parków, eksperci przyrodniczy itp. 3)W związku z tym, że zadrzewienia mają być zakładane na GO należy w szacowaniu stawek płatności ująć koszt wyłączenia gruntu z uprawy rolnej.	Uwaga częściowo uwzględniona	1) Istniejące zadrzewienia będą mogły być wspierane w ramach ekoschematu "Przeznaczenie 7% powierzchni UR w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne". Ponadto wsparcie będzie mogło być przyznane w ramach ekoschematu również na zadrzewienia zrealizowane w ramach poddziałania 8.1 objętego PROW 2014-2020. 2) Zostaną przygotowane materiały informacyjne oraz będą prowadzone szkolenia w zakresie tej interwencji. 3) Stawka pomocy uwzględnia utracony dochód z tytułu zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej.
202	2021-09-08 11:39:06	Doradztwo rolnicze	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 4. Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej, a także wykorzystanie zrównoważonej energii	Słabe strony – rozdrobnienie gospodarstw rolnych - usunąć	Rozdrobnienie gospodarstw z punktu widzenia klimatu ma raczej pozytywny charakter. Rozdrobnienie gospodarstw nie jest jednoznaczne z tym, że są one niewielkie co sugeruje zapis na stronie 22/23.	Uwaga nieuwzględniona	W opisie analizy SWOT została wyjaśniona ocena gospodarstw rolnych, ich rozdrobnienia i wpływu na realizacje zadań/celów środowiskowo- klimatycznych
203	2021-09-08 11:41:29	Doradztwo rolnicze	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 6. Przyczynianie się do ochrony różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu	Dodanie do słabych stron: Zmniejszenie zawartości substancji organicznej w glebie, duży zasób gleb lekkich oraz podatnych na erozję,	Rośnie udział gospodarstw specjalizujących się w uprawach polowych, ograniczających możliwość wzrostu zawartości substancji organicznej w glebie, co wpływa nie tylko na siedliska roślin, ale również na bioróżnorodność organizmów glebowych. Udział gleb lekkich, charakteryzujących się wysoką piaszczystością, jest w Polsce dwukrotnie większy niż średnio w UE* i wynosi 60,8%, a w UE – 31,8%. Systematycznie również pojawia się zagrożenie erozją oraz mineralizacją gleb uprawnych. W Polsce prawie 52% (51,8%) UR zagrożonych jest erozją wietrzną. * MRiRW, 2016. Rolnictwo i gospodarka żywnościowa w Polsce	Uwaga częściowo uwzględniona	Informacja ta znajduje się w SWOT 5.
204	2021-09-08 11:43:10	Doradztwo rolnicze	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 10 (przekrojowego). Modernizacja sektora poprzez wspieranie i dzielenie się wiedzą, innowacjami i cyfryzacja w rolnictwie i na obszarach wiejskich oraz zachęcanie do ich wykorzystywania	Zmiana słabej strony „Bariery komunikacyjne pomiędzy naukowcami i praktyką rolniczą" na „Częsty brak odniesienia prac naukowych do praktyki rolniczej"	Większe sprecyzowanie wskazanej słabej strony. Rolnicy byliby bardziej chętni do wprowadzania innowacji gdyby rozwiązania były adekwatne do ich potrzeb.	Uwaga nieuwzględniona	Obecny zapis: "Bariery komunikacyjne pomiędzy naukowcami i praktyką rolniczą" obejmuje swoim zakresem zgłoszoną uwagę.
205	2021-09-08 12:19:28	Przedsiębiorstwa, z wyłączeniem osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.7.1. Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) – poza gospodarstwem	Opis wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego: Propozycja poszerzenia grona uprawnionych wnioskodawców o podmioty inne niż MSP działające w sektorze branży przetwórstwa rolno-spożywczego oraz handlu produktami rolno-spożywczymi.	Obecne zapisy wykluczają z możliwości aplikowania o środki przedsiębiorstwa kontrolowane przez podmioty publiczne (np. przez jednostki samorządu terytorialnego). Tymczasem przedsiębiorstwa takie posiadają możliwości organizowania krótkich łańcuchów dostaw głównie na poziomie regionalnym np. poprzez prowadzenie targowisk, centrów magazynowania i przetwórstwa. Brak możliwości ubiegania się przez nie o dofinansowanie to pominięcie ważnego zasobu w procesie integrowania rynku rolnego i przetwórczego.	Uwaga częściowo uwzględniona	W ramach interwencji I 10.7.1 zostało przewidziane wsparcie mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) z branży rolno-spożywczej na realizację działań inwestycyjnych, które mają wzmocnić pozycję rynkową tych przedsiębiorstw na obszarach wiejskich (rynkach lokalnych), wpłynąć na dywersyfikację i skracanie etapów łańcucha żywnościowego. Przedsiębiorstwa z udziałem Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego, w tym PPP będą wspierane w Inwestycji A.1.4.1 w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO), w zakresie tworzenia centrów przechowalniczo-dystrybucyjnych, w tym rozbudowy i modernizacji infrastruktury logistycznej i technologicznej służącej skupowaniu, przygotowaniu do sprzedaży i wprowadzaniu do obrotu produktów rolnych, rybołówstwa i akwakultury (m.in. zakupu specjalistycznych środków transportu) wraz z towarzyszącym systemem aplikacji cyfrowych. Wspierane będą inwestycje w ramach regionalnych rolno-spożywczych rynków hurtowych w zakresie infrastruktury, przechowywania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, rybołówstwa i akwakultury oraz spożywczych.

206	2021-09-08 14:36:44	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 11. Premie dla młodych rolników	2) rozpoczęcie prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie o powierzchni użytków rolnych równej co najmniej średniej wojewódzkiej lub krajowej (tej niższej) lub o wielkości ekonomicznej równej co najmniej 13 000 euro, jako kierujący,(…) stopniowego powiększania udziału przychodów (…) aż do osiągnięcia co najmniej 30-procentowego udziału przychodów (…); osiągnięcia w wyniku realizacji biznesplanu wzrostu wielkości ekonomicznej gospodarstwa do poziomu co najmniej 15 000 euro – w przypadku, gdy gospodarstwo beneficjenta nie spełniało wymogu wnioskowej wielkości ekonomicznej	W projekcie WPR wymagana minimalna wielkość ekonomiczna gospodarstwa młodego rolnika w okresie docelowym wynosi 19 500 euro, co dla młodych osób często jest poziomem bardzo trudnym do osiągnięcia i tym samym wykluczającym z programu. Udział przychodów z rolnictwa na poziomie 60 % jest bardzo wysoki. Przy założeniu pracy zawodowej i średniej krajowej sięgającej ok 6 tyś. zł wymagana wielkość ekonomiczna gospodarstwa musiałaby wynosić ok 24 tyś euro, czyli znacznie wyżej od zakładanego obecnie minimum. Młodym osobom trudno jest w przeciągu kilku lat stworzyć gospodarstwo o wielkości ekonomicznej oscylującej w granicach 20 tyś. euro. Problem ten jest największy w rejonach gdzie średnia powierzchnia gospodarstwa jest niska. Posiadając 5 czy 10 ha gruntów i prowadząc tylko produkcję roślinną wymagane wskaźniki sa niemożliwe do osiągnięcia. Młody rolnik z podkarpacia prowadząc gospodarstwo o powierzchni podwójnej średniej wojewódzkiej nie jest w stanie spełnić wymaganych wskaźników. Natomiast młoda osoba, na północy kraju osiągając średnią wojewódzką powierchnię gospodarstwa nie ma większych problemów z realizacją wymogów (proszę wziąć pod uwagę dostępność gruntów oraz średnią powierzchnię działek). Dobrym rozwiązaniem mogło by być zróżnicowanie wymogów w zależności od rejonu położenia gospodarstwa (tak jak w przypadku średniej wojewódzkiej wielkości gospodarstwa.	Uwaga nieuwzględniona	Wyjściowy i docelowy minimalny poziom wielkości ekonomicznej ma na celu skierowanie pomocy do gospodarstw potencjalnie rozwojowych i wynika w znacznej mierze z propozycji ewaluatora ex-ante. Docelowy poziom udziału przychodów uzyskiwanych w związku z prowadzoną w gospodarstwie działalnością rolniczą we wszystkich przychodach beneficjenta stanowi alternatywę dla ubezpieczenia w KRUS i ma na celu skierowanie wsparcia do osób, dla których prowadzenie działalności rolniczej (i działalności ściśle z nią związanych) w gospodarstwie rolnym będzie głównym zajęciem i podstawowym źródłem utrzymania
207	2021-09-08 20:56:57	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	Przywrócić wcześniejsze emerytury	Rolnicy najczęjej pracują w zmiennych warunkach i najdłużej: 7 dni w tygodniu,bez urlopu i zwolnień chorobowych	Uwaga nieuwzględniona	Ustawą z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r., poz. 38), obniżony został w Polsce powszechny wiek emerytalny, odpowiednio do 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Ustawa weszła w życie z dniem 1 października 2017 r., a więc od tej daty przywrócony został stan prawny, dotyczący powszechnego wieku emerytalnego, obowiązujący przed 1 stycznia 2013 r., zarówno dla osób ubezpieczonych w systemie powszechnym, jak i ubezpieczonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U z 2017 r., poz. 2336, z późn. zm.). Przepisy tej ustawy nie zmieniły jednak dotychczasowej regulacji, zgodnie z którą prawo do uzyskania świadczenia w postaci tzw. wcześniejszej emerytury rolniczej dla rolników będących w wieku przedemerytalnym (tj. po ukończeniu 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn) miało charakter wygasający. O wcześniejszą emeryturę rolniczą, na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, mogli ubiegać się wyłącznie rolnicy, którzy wszystkie ustawowe warunki do przyznania tego świadczenia spełnili do dnia 31 grudnia 2017 r. Jest to zgodne ze Stanowiskiem Rządu wobec tego projektu, przyjętym przez Radę Ministrów, w którym stwierdzono, że powrót do obowiązującego przed 1 stycznia 2013 r. wieku emerytalnego nie powinien oznaczać utrzymania preferencyjnych zasad przechodzenia na emeryturę rolników oraz w stan spoczynku sędziów i prokuratorów po dniu 31 grudnia 2017 r. Wcześniejsze emerytury w powszechnym systemie emerytalnym realizowanym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wygaszone zostały już w 2008 r. Obecnie nie przewiduje się podjęcia działań, które miałyby zapoczątkować inicjatywę legislacyjną mającą na celu przywrócenie możliwości nabywania prawa do emerytury rolniczej w wieku niższym niż wiek emerytalny.
208	2021-09-09 11:47:09	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	W interwencji I.1010. - infrastruktura na obszarach wiejskich należy rozszerzyć możliwość uzyskania wsparcia na budowę, rozbudowę i przebudowę infrastruktury drogowej - drogi, chodniki i ścieżki rowerowe.	W interwencji I.1010. - infrastruktura na obszarach wiejskich należy rozszerzyć możliwość uzyskania wsparcia na budowę, rozbudowę i przebudowę infrastruktury drogowej - drogi, chodniki i ścieżki rowerowe. Wsparcie na budowy, rozbudowy i przebudowy infrastruktury drogowej o drogi, chodniki i ścieżki rowerowe zapewni mieszkańcom łatwiejszy, bezpieczniejszy dojazd do sąsiednich miejscowości, dojazd do siedziby gminy lub powiatu.	Uwaga nieuwzględniona	Alokacja II filara, z uwzględnieniem współfinansowania krajowego to 7 799 mln euro. Przy ograniczonym w nowej perspektywie budżecie WPR, szczególnie w ramach II filaru, środki alokowane na realizację inwestycji z zakresu rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich w ramach Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027 są daleko niewystarczające w odniesieniu do zidentyfikowanych potrzeb. Wobec powyższego zaproponowano wyłącznie dwa obszary wsparcia (obszar A Inwestycje w zakresie systemów indywidualnego oczyszczania ścieków i obszar B Inteligentna wieś).
209	2021-09-09 13:17:15	JST	ROZDZIAŁ 6. CELE i PLAN FINANSOWY	Infrastruktura na obszarach wiejskich - zwiększenie alokacji środków	Z perspektywy gmin wiejskich realizacja KPS-u w latach 2023-2027 powinna zawierać odpowiednio dużą alokację środków (tak jak to miało miejsce w poprzedniej edycji programu).	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages.
210	2021-09-09 13:54:26	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Obecny projekt wyrzucić do kosza, wprowadzanie projektu Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 spowoduje, że znaczna część Pszczelarzy zrezygnuje ze starania się z dofinansowaniami	Proponowanie zmiany przyczynią się do ograniczenia w dostępie do dofinansowania, ponieważ wielu Pszczelarzy nie będzie w stanie samodzielnie sprostać napisaniu wniosku o dofinansowanie, a w obecnym stanie rzeczy Pszczelarze jedynie składają zapotrzebowanie na podstawie, których Związki Pszczelarskie przygotowują dokumentację w sprawie dofinansowań.	Uwaga nieuwzględniona	Biorąc pod uwagę potrzebę zwiększenia dostępności pomocy zaplanowano: 1. W ramach interwencji I 6.3. – wsparcie walki z warrozą oraz I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, wnioskującym o pomoc będą mogły być wyłącznie organizacje pszczelarskie; 2. W ramach interwencji I 6.2. – modernizacja gospodarstw pasiecznych, beneficjentem (wnioskującym o pomoc) będą mogły być zarówno organizacje pszczelarskie jak i indywidualni pszczelarze;
211	2021-09-09 15:56:49	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Ekoschemat I.4.16 – Rolnictwo ekologiczne Brak zapisu, że w przypadku mały gospodarstw (poniżej 10ha) możliwe jest zrezygnowania z ubiegania się o pomoc w ramach Małych gospodarstw celem uzyskania wyższej płatność w ramach np. upraw warzywniczych czy zielarskich. Ekoschemat I.4.17 Dobrostan - Utrudnieniem dla rolników będzie konieczność odbycia szkolenia z zakresu metod ograniczających stosowanie antybiotyków	Ekoschemat I.4.17 Dobrostan - Utrudnieniem dla rolników będzie konieczność odbycia szkolenia z zakresu metod ograniczających stosowanie antybiotyków - dodatkowe koszty dla rolników - zwrot kosztów szkolenia lub np. bezpłatne szkolenia organizowane przez ODR. Ekoschemat I.4.16 – Rolnictwo ekologiczne - uzyskanie przez mniejsze gosp. wyższych płatność w ramach np. upraw zielarskich czy warzywniczych niż w ramach płatności dla Małych gospodarstw.	Uwaga nieuwzględniona	Rolnik realizujący interwencję dotyczącą dobrostanu zwierząt po raz pierwszy w nowym okresie programowania zobowiązany jest do odbycia szkolenia z zakresu metod ograniczających stosowanie antybiotyków. Stawki płatności zostały zróżnicowane ze względu na grupy upraw - różniące się od siebie kierunki produkcji charakteryzują się odmienną wysokością i rodzajem ponoszonych kosztów oraz utraconych korzyści. Stawki płatności do poszczególnych grup upraw zostały również zróżnicowane ze względu na status uprawy, tj. czy znajduje się ona w okresie konwersji, czy też jest już uprawą ekologiczną (po okresie konwersji). Przy przechodzeniu na produkcję ekologiczną spadek dochodów jest wyższy, co wynika przede wszystkim z wyższego ryzyka spadku plonów i jednoczesnego braku możliwości sprzedaży wytworzonych produktów jako produkty ekologiczne. Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi do 10 ha UR, zamiast płatności zróżnicowanych ze względu na grupę upraw i ich status mogą otrzymać płatność ekologiczną w jednakowej wysokości do każdego hektara UR (niezależnie od grupy upraw). Poza płatnością do danego hektara zróżnicowaną ze względu na grupę upraw lub nie zróżnicowaną jak w przypadku małych gospodarstw z uprawami ekologicznymi, możliwe jest otrzymanie dodatkowej płatności do danego ha w przypadku posiadania w gospodarstwie obsady zwierząt od 0,5 DJP/ha do 1,5 DJP/ha (premia za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą). Dodatkowo kwota płatności dla rolnika (liczba hektarów x stawka płatności na hektar) może być powiększona o koszty transakcyjne, które stanowią częściową rekompensatę z tytułu kosztów kontroli gospodarstwa przeprowadzanej przez jednostkę certyfikującą w ramach systemu kontroli w rolnictwie ekologicznym
212	2021-09-09 16:00:45	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	I.5.1 oraz I.5.2 Wsparcie dochodów związane z produkcją do krów / do młodego bydła - Usunięcie zapisu mówiącego o maks. posiadaniu 50 szt. krów/bydła kwalifikującego się do płatności.	Spowoduje to spadek produkcji zwierzęcej. Zmniejszenie chętnych na prowadzenie produkcji zwierzęcej ze względu na brak finansowania średnich i dużych producentów bydła.	Uwaga nieuwzględniona	Wsparcie przyznawane jest do liczby sztuk zwierząt kwalifikujących się do płatności w gospodarstwie, nie większej jednak niż do 20 sztuk. Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat w grupie gospodarstw ze stadami do 20 sztuk zwierząt jako jedynej zaszły drastyczne zmiany pod względem liczby gospodarstw. Największy ubytek obserwowano w latach 2010-2017. Proces ten jednak następował również w latach 2017-2020, a więc w okresie stosowania płatności do bydła. Nadal jednak najmniejsze stada stanowią około 84% wszystkich stad w kraju. W innych grupach następował wzrost liczby gospodarstw posiadających bydło (stada 51-100 sztuk bydła i powyżej 100) lub po okresie wzrostu w latach 2006-2017 nastąpiła stabilizacja tego parametru w kolejnych latach, tj. 2017-2019 (stada 21-50 sztuk bydła). W najmniejszych stadach w największym stopniu zmniejszyła się również liczba bydła. Największy ubytek zwierząt nastąpił w 2018 roku względem 2017 roku.
213	2021-09-09 20:10:00	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	Rolnikom należy przywrócić wcześniejsze emerytury tzn, kobiety 55, mężczyźni 60 lat.	Praca w gospodarstwie jest bardzo ciężka, wysiada kręgosłup i stawy; Nie urlopu ani wolnej soboty, niedzieli czy świąt.PiS oszukało rolników, obniżając wiek emerytalny dla wszystkich, a nie gwarantując wcześniejszych emerytur dla rolników którzy "żywią i bronią", dlatego wieś to pamięta i zweryfikuje przy urnie	Uwaga nieuwzględniona	Ustawą z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r., poz. 38), obniżony został w Polsce powszechny wiek emerytalny, odpowiednio do 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Ustawa weszła w życie z dniem 1 października 2017 r., a więc od tej daty przywrócony został stan prawny, dotyczący powszechnego wieku emerytalnego, obowiązujący przed 1 stycznia 2013 r., zarówno dla osób ubezpieczonych w systemie powszechnym, jak i ubezpieczonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U z 2017 r., poz. 2336, z późn. zm.). Przepisy tej ustawy nie zmieniły jednak dotychczasowej regulacji, zgodnie z którą prawo do uzyskania świadczenia w postaci tzw. wcześniejszej emerytury rolniczej dla rolników będących w wieku przedemerytalnym (tj. po ukończeniu 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn) miało charakter wygasający. O wcześniejszą emeryturę rolniczą, na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, mogli ubiegać się wyłącznie rolnicy, którzy wszystkie ustawowe warunki do przyznania tego świadczenia spełnili do dnia 31 grudnia 2017 r. Jest to zgodne ze Stanowiskiem Rządu wobec tego projektu, przyjętym przez Radę Ministrów, w którym stwierdzono, że powrót do obowiązującego przed 1 stycznia 2013 r. wieku emerytalnego nie powinien oznaczać utrzymania preferencyjnych zasad przechodzenia na emeryturę rolników oraz w stan spoczynku sędziów i prokuratorów po dniu 31 grudnia 2017 r. Wcześniejsze emerytury w powszechnym systemie emerytalnym realizowanym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wygaszone zostały już w 2008 r. Obecnie nie przewiduje się podjęcia działań, które miałyby zapoczątkować inicjatywę legislacyjną mającą na celu przywrócenie możliwości nabywania prawa do emerytury rolniczej w wieku niższym niż wiek emerytalny.
214	2021-09-10 00:30:51	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.4. Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu	Bardzo proszę o uwzględnienie pomocy dla rolników, którzy muszą wymienić dach na którym jest eternit - budynek inwentarski do hodowli brojlera. 1500 m2.	wymiana takiego dachu wiąże się z ogromnym kosztem (często nieosiągalnym)	Uwaga nieuwzględniona	Inwestycje związane z wymianą eternitu na budynkach inwentarskich zostały przewidziane do realizacji w ramach Krajowego Planu Odbudowy. W związku z tym zakres ten nie będzie wspierany w ramach Planu Strategicznego WPR.

215	2021-09-10 03:08:28	Koła, Zrzeszenia, Kluby	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	W odpowiedzi na opublikowaną przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, II wersję Planu Strategicznego na lata 2023-2027, członkowie Koła Pszczelarzy w Górznie zgłaszają swoje uwagi: Nie akceptujemy zmian, w zakresie ograniczenia roli organizacji pszczelarskich, jako podmiotów wdrażających wsparcie w sektorze pszczelarskim. Koła, które dotychczas były beneficjentem środków pomocowych, miałyby ograniczyć swoją funkcję do prowadzenia szkoleń. Obecnie wszelka dokumentacja związana z refundacją środków przy zakupie sprzętu, pszczół, matek pszczelich, leków, przygotowywana jest na szczeblu Koła i przesyłana do stosownego Regionalnego Związku. W przypadku wprowadzenia zmian, proponowanych przez Ministerstwo, tę dokumentację miałby prowadzić pszczelarz samodzielnie. Doskonale znając przedział wiekowy pszczelarzy, nie możemy zgodzić się na tak wielką dla nas zmianę. Większość z nas nie ma dostępu do Internetu, a wielu nawet nie posiada komputera. Jest to dla starszych pokoleń niepotrzebne. Niestety, Ci pszczelarze nie będą mogli otrzymać w przyszłości dofinansowań, gdyż przygotowanie wniosku, kontakt z producentem oraz z ARiMR, będzie dla nich barierą nie do pokonania. Wielu pszczelarzy należy do kół głównie ze względu na dofinansowania, gdzie dokumentację przygotowuje Zarząd. Gdy ta funkcja zostanie nam zabrana, nasze organizacje zaczną upadać, gdyż członkowie zaczną opuszczać nasze szeregi. Wtedy będziemy zmuszeni likwidować nasze koła. Rażącym wręcz problem, będzie wtedy ubezpieczenie OC pasiek. Dzięki przynależności do kół, każdy z nas może ubezpieczyć pasiekę w cenie kilku złotych. Indywidualne ubezpieczenie, będzie niemożliwie lub jego koszt będzie na tyle wysoki, że pszczelarze nie będą z niego korzystać. Organizacje zrzeszające pszczelarzy, są podmiotami, które do potrzeb opracowywania dokumentacji dofinansowań, organizują zebrania. Każde spotkanie, to wymiana cennych doświadczeń. Młodsi stażem pszczelarze, mogą nauczyć się wielu rzeczy od tych bardziej doświadczonych. Pomaga to w walce z chorobami, gdyż często prowadzi do zdiagnozowania problemu, tuż przed wystąpieniem poważnych objawów chorobowych. Uważamy, że zmiany, które Ministerstwo zamierza wprowadzić, doprowadzi do wygaszania organizacji, jakimi są Koła Pszczelarzy, czemu mówimy stanowcze NIE!	W odpowiedzi na opublikowaną przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, II wersję Planu Strategicznego na lata 2023-2027, członkowie Koła Pszczelarzy w Górznie zgłaszają swoje uwagi: Nie akceptujemy zmian, w zakresie ograniczenia roli organizacji pszczelarskich, jako podmiotów wdrażających wsparcie w sektorze pszczelarskim. Koła, które dotychczas były beneficjentem środków pomocowych, miałyby ograniczyć swoją funkcję do prowadzenia szkoleń. Obecnie wszelka dokumentacja związana z refundacją środków przy zakupie sprzętu, pszczół, matek pszczelich, leków, przygotowywana jest na szczeblu Koła i przesyłana do stosownego Regionalnego Związku. W przypadku wprowadzenia zmian, proponowanych przez Ministerstwo, tę dokumentację miałby prowadzić pszczelarz samodzielnie. Doskonale znając przedział wiekowy pszczelarzy, nie możemy zgodzić się na tak wielką dla nas zmianę. Większość z nas nie ma dostępu do Internetu, a wielu nawet nie posiada komputera. Jest to dla starszych pokoleń niepotrzebne. Niestety, Ci pszczelarze nie będą mogli otrzymać w przyszłości dofinansowań, gdyż przygotowanie wniosku, kontakt z producentem oraz z ARiMR, będzie dla nich barierą nie do pokonania. Wielu pszczelarzy należy do kół głównie ze względu na dofinansowania, gdzie dokumentację przygotowuje Zarząd. Gdy ta funkcja zostanie nam zabrana, nasze organizacje zaczną upadać, gdyż członkowie zaczną opuszczać nasze szeregi. Wtedy będziemy zmuszeni likwidować nasze koła. Rażącym wręcz problem, będzie wtedy ubezpieczenie OC pasiek. Dzięki przynależności do kół, każdy z nas może ubezpieczyć pasiekę w cenie kilku złotych. Indywidualne ubezpieczenie, będzie niemożliwie lub jego koszt będzie na tyle wysoki, że pszczelarze nie będą z niego korzystać. Organizacje zrzeszające pszczelarzy, są podmiotami, które do potrzeb opracowywania dokumentacji dofinansowań, organizują zebrania. Każde spotkanie, to wymiana cennych doświadczeń. Młodsi stażem pszczelarze, mogą nauczyć się wielu rzeczy od tych bardziej doświadczonych. Pomaga to w walce z chorobami, gdyż często prowadzi do zdiagnozowania problemu, tuż przed wystąpieniem poważnych objawów chorobowych. Uważamy, że zmiany, które Ministerstwo zamierza wprowadzić, doprowadzi do wygaszania organizacji, jakimi są Koła Pszczelarzy, czemu mówimy stanowcze NIE!	Uwaga częściowo uwzględniona	Biorąc pod uwagę potrzebę zwiększenia dostępności pomocy zaplanowano: 1. W ramach interwencji I 6.3. – wsparcie walki z warrozą oraz I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, wnioskującym o pomoc będą mogły być wyłącznie organizacje pszczelarskie; 2. W ramach interwencji I 6.2. – modernizacja gospodarstw pasiecznych, beneficjentem (wnioskującym o pomoc) będą mogły być zarówno organizacje pszczelarskie jak i indywidualni pszczelarze;
216	2021-09-10 07:56:47	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 1. DEKLARACJA STRATEGICZNA	Pomoc dla pszczelarstwa leczenie warozy, dotacje na szkolenia pszczelarskie	Potrzeba pomocy pszczelarskiej utrzymywanie rodzin pszczelich	Uwaga uwzględniona	PS WPR uwzględnia pomoc na walkę z warrozą i szkolenia.
217	2021-09-10 07:59:42	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.1.1. Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje)	- zmniejszenie potrzebnego % odsetku gospodarstw rolnych w ramach rolnictwa ekologicznego - zmniejszenie wysokości kwoty przychodu za poprzedni rok - kwota 120 tys. rocznie jest wysoką kwotą do wykazywania.	- bardzo duży potrzebny odsetek % użytków rolnych w ramach rolnictwa ekologicznego – mało gospodarstw w których co najmniej 80% gruntów zajmują grunty ekologiczne oraz przynoszą one min. 120 tys. złotych rocznie przychodu. Przyjęte założenia mogą być trudne do spełnienia łącznie. - zdyskwalifikowanie w przypadku tego działania gospodarstw które przynoszą przychody powyżej 120 tys. złotych rocznie – np. w przypadku gospodarstw, które produkcję roślinną przeznaczają dla posiadanych w gosp. zwierząt.	Uwaga częściowo uwzględniona	Ad 2. Próg minimalnego przychodu nie dyskwalifikuje podmiotów uzyskujących przychód na wyższym poziomie.
218	2021-09-10 08:03:06	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Pomoc na leki dla pszczół kursy dla pszczelarzy zapotrzebowania na sprzęt	Bez pszczół nie ma życia	Uwaga uwzględniona	PS WPR uwzględnia pomoc na walkę z warrozą, szkolenia i sprzęt.
219	2021-09-10 08:47:21	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 11. Premie dla młodych rolników	- osiągniecie wzrostu wielkości ekonomicznej zależne od wielkości ekonomicznej w roku bazowym - % wzrosty nie adekwatne do wielkości wyjściowych gospodarstwa - jeden % wzrost wielkości ekonomicznej gospodarstwa np. 10-15% - duży procent (60%) konieczności posiadania przychodów z działalności rolniczej w ramach wszystkich przychodach MIodego Rolnika.	- osiągniecie wzrostu wielkości ekonomicznej zależne od wielkości ekonomicznej w roku bazowym - % wzrosty nie adekwatne do wielkości wyjściowych gospodarstwa – nie powinno to być zobowiązaniem beneficjenta, ale np. dodatkowo punktowanym elementem. - Elementy trudne do corocznej weryfikacji dla beneficjenta.	Uwaga nieuwzględniona	Rozwiązanie polegające na degresywnym ujęciu warunku dot. zwiększenia wielkości ekonomicznej gospodarstwa wynika z propozycji ewaluatora ex-ante. Według ewaluatora uzyskiwanie satysfakcjonującego dochodu z tytułu prowadzenia działalności rolniczej wymaga osiągnięcia wielkości ekonomicznej wynoszącej co najmniej 25 000 euro SO. Proponowane progi mają zachęcić młodych rolników, przejmujących lub tworzących gospodarstwa mniejsze, do przekroczenia w przyszłości progu 25 000 euro SO - w wyniku realizacji biznesplanu i rozwoju działalności. Docelowy poziom udziału przychodów uzyskiwanych w związku z prowadzoną w gospodarstwie działalnością rolniczą z we wszystkich przychodach beneficjenta stanowi alternatywę dla ubezpieczenia w KRUS i ma na celu skierowanie wsparcia do osób, dla których prowadzenie działalności rolniczej (i działalności ściśle z nią związanych) w gospodarstwie rolnym będzie głównym zajęciem/ podstawowym źródłem utrzymania.
220	2021-09-10 08:51:35	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	- brak zapisu o możliwości zrezygnowania z płatności w ramach ekologii dla małych gospodarstw - możliwe uzyskanie większego wsparcia w ramach płatności zielarskiej czy warzywniczej. - uszczegółowienie zapisu dotyczącego szkoleń dla rolników w ramach dobrostanu	Brak zapisu, że w przypadku mały gospodarstw (pon. 10ha) możliwe jest zrezygnowania z ubiegania się o pomoc w ramach Małych gospodarstw celem uzyskania wyższej płatność w ramach np. upraw warzywniczych czy zielarskich. - Utrudnieniem w przypadku dobrostanu zwierząt może być fakt konieczności odbycia szkolenia z zakresu metod ograniczających stosowanie antybiotyków. Będzie to generować co rocznie dodatkowe koszty - chyba, że będą to szkolenia bezpłatne	Uwaga nieuwzględniona	Ad 1) Rolnik posiadający do 10 ha UR będzie miał możliwość wyboru metody realizacji zobowiązań ekologicznych – albo w sposób podstawowy albo w sposób uproszczony. Odpowiednie regulacje zostaną wprowadzone na poziomie przepisów krajowych. Ad 2) W ramach interwencji dotyczącej dobrostanu zwierząt wprowadzono obowiązkowe szkolenia z zakresu metod ograniczających stosowanie antybiotyków, które mają na celu przekazanie rolnikom wiedzy dotyczącej metod/rozwiązań, które wprowadzone w gospodarstwie będą przeciwdziałały (profilaktyka) konieczności zastosowania antybiotyków. Mają one na celu zapoznanie rolników z informacjami jak prowadzić hodowlę zwierząt tak aby minimalizować choroby wśród zwierząt. Szczegóły dotyczące kwestii związanych ze szkoleniem będą doprecyzowane na poziomie przepisów krajowych. Niemniej jednak na chwilę obecną planuje się organizację szkoleń w taki sposób, aby nie powodowały one dodatkowych obciążeń finansowych dla rolników Szczegóły dotyczące kwestii związanych ze szkoleniem będą doprecyzowane na poziomie przepisów krajowych.
221	2021-09-10 08:53:52	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	#NAZWA?	- Zdyskwalifikowanie rolników, który posiadają powyżej 50 szt. krów/bydła kwalifikującego się do płatności. Spowoduje to spadek produkcji zwierzęcej – brak finansowania średnich i dużych producentów bydła.	Uwaga uwzględniona	Wsparcie przyznawane jest do liczby sztuk zwierząt kwalifikujących się do płatności w gospodarstwie, nie większej jednak niż do 20 sztuk. Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat w grupie gospodarstw ze stadami do 20 sztuk zwierząt jako jedynej zaszły drastyczne zmiany pod względem liczby gospodarstw. Największy ubytek obserwowano w latach 2010-2017. Proces ten jednak następował również w latach 2017-2020, a więc w okresie stosowania płatności do bydła. Nadal jednak najmniejsze stada stanowią około 84% wszystkich stad w kraju. W innych grupach następował wzrost liczby gospodarstw posiadających bydło (stada 51-100 sztuk bydła i powyżej 100) lub po okresie wzrostu w latach 2006-2017 nastąpiła stabilizacja tego parametru w kolejnych latach, tj. 2017-2019 (stada 21-50 sztuk bydła). W najmniejszych stadach w największym stopniu zmniejszyła się również liczba bydła. Największy ubytek zwierząt nastąpił w 2018 roku względem 2017 roku.
222	2021-09-10 08:56:11	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.1.1. Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje)	- zmniejszenie % minimalnego odsetka użytków rolnych potrzebnych w ramach gospodarstw ekologicznych - zmniejszenie kwoty przychodów, które trzeba osiągnąć by skorzystać z działania	- bardzo duży potrzebny odsetek % użytków rolnych w ramach rolnictwa ekologicznego – mało gospodarstw w których co najmniej 80% gruntów zajmują grunty ekologiczne oraz przynoszą one min. 120 tys. złotych rocznie przychodu. Przyjęte założenia mogą być trudne do spełnienia łącznie. - zdyskwalifikowanie w przypadku tego działania gospodarstw które przynoszą przychody powyżej 120 tys. złotych rocznie – np. w przypadku gospodarstw, które produkcję roślinną przeznaczają dla posiadanych w gosp. zwierząt.	Uwaga częściowo uwzględniona	Uwaga dot. progu minimalnego przychodu nie dyskwalifikuje podmiotów uzyskujących przychod na wyższym poziomie, w związku z tym nie może zostać uwzględniona w kolejnym projekcie PS WPR. Pozostałe uwagi uwzględnione.
223	2021-09-10 08:58:28	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 11. Premie dla młodych rolników	- zmniejszenie % koniecznego do udokumentowania w ramach przychodów z rolnictwa w stosunku do wszystkich przychodów - ustanowienie jednego % wzrostu wielkości ekonomicznej dla wszystkich gospodarstw	- osiągniecie wzrostu wielkości ekonomicznej zależne od wielkości ekonomicznej w roku bazowym - % wzrosty nie adekwatne do wielkości wyjściowych gospodarstwa - duży procent (60%) konieczności posiadania przychodów z działalności rolniczej w ramach wszystkich przychodach MIodego Rolnika. Element trudny do corocznej weryfikacji dla rolnika	Uwaga nieuwzględniona	Docelowy poziom udziału przychodów uzyskiwanych w związku z prowadzoną w gospodarstwie działalnością rolniczą we wszystkich przychodach beneficjenta stanowi alternatywę dla ubezpieczenia w KRUS i ma na celu skierowanie wsparcia do osób, dla których prowadzenie działalności rolniczej (i działalności ściśle z nią związanych) w gospodarstwie rolnym będzie głównym zajęciem/ podstawowym źródłem utrzymania. Rozwiązanie polegające na degresywnym ujęciu warunku dot. zwiększenia wielkości ekonomicznej gospodarstwa wynika z propozycji ewaluatora ex-ante. Według ewaluatora uzyskiwanie satysfakcjonującego dochodu z tytułu prowadzenia działalności rolniczej wymaga osiągnięcia wielkości ekonomicznej wynoszącej co najmniej 25 000 euro SO. Proponowane progi mają zachęcić młodych rolników, przejmujących lub tworzących gospodarstwa mniejsze, do przekroczenia w przyszłości progu 25 000 euro SO - w wyniku realizacji biznesplanu i rozwoju działalności.
224	2021-09-10 10:52:58	Organizacje ekologiczne	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 4. Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej, a także wykorzystanie zrównoważonej energii	Analiza przyjmuje wartości emisji gazów cieplarnianych z sektora LULUCF za raportem KOBIZE 2018, który niewłaściwie uwzględnia emisje z torfowisk (porównaj Kotowski W. 2021. Oszacowanie emisji gazów cieplarnianych z użytkowania gleb organicznych w Polsce oraz potencjału ich redukcji. Fundacja WWF Polska). Po ich uwzględnieniu zgodnym z wytycznymi IPCC okazuje się, że sektor ten nie jest pochłaniaczem, lecz znaczącym źródłem emisji gazów cieplarnianych. Postulujemy uwzględnienie cytowanego źródła w analizie i przeprowadzenie adekwatnego wnioskowania.	Analiza SWOT musi opierać się na aktualnym stanie wiedzy, z uwzględnieniem wszystkich dostępnych źródeł. Pominięcie raportu podważającego wielkości emisji raportowane przez KOBIZE jest więc błędem - należy założyć, że kolejne raporty mogą zostać skorygowane w oparciu o nową wiedzę na temat emisji z odwodnionych torfowisk.	Uwaga częściowo uwzględniona	Skorygowano analizę SWOT dla celu 4 o zagadnienia, które były wykazane w uwagach oraz zaleceniach ewaluatora. Tym niemniej starano się zachować spójność z wytycznymi KE co do zakresu tej analizy.
225	2021-09-10 10:56:13	Organizacje ekologiczne	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Aktualny zapis: "Niska jakość gleb w połączeniu z niedoborami wody oraz niekorzystną strukturą agrarną i słabą kondycją finansową często skutkuje zaprzestaniem działalności rolniczej i porzuceniem gruntów. W przypadku, gdyby proces ten przybrał zbyt dużą skalę może to nieść za sobą szereg niekorzystnych następstw środowiskowych i ekonomicznych wynikających z zaniechania tradycyjnego, rolniczego charakteru użytkowania." Postulujemy dopisanie, że porzucanie gruntów powinno być traktowane również jako szansa dla renaturyzacji, a nie tylko jako zagrożenie.	Grunty wycofywane z użytkowania ze względów ekonomicznych są najkorzystniejszymi obszarami dla przeprowadzenia restytucji przyrodniczej (renaturyzacji) ekosystemów. Konieczność renaturyzacji zdegradowanych ekosystemów wynika ze zobowiązań w ramach Konwencji o Ochronie Różnorodności Biologicznej (Strategiczny Plan z Aichi) oraz Unijnego Zielonego Ładu. Z punktu widzenia ekologii niegdysiejsze przekształcenie ekosystemów naturalnych (lasów, muraw, mokradeł) w ekosystemy rolnicze było ich degradacją, związaną z upośledzeniem większości funkcji i usług ekosystemowych. Dlatego porzucanie gruntów rolnych jest w sposób oczywisty szansą dla powracającej przyrody, a z antropocentrycznego punktu widzenia - szansą na odtworzenie utraconych usług ekosystemowych - sekwestracji węgla, retencji wody, możliwości rekreacji i innych. Uwzględnienie tego faktu w analizie SWOT powinno być podstawą do wnioskowania o wykorzystaniu tej szansy poprzez stworzenie mechanizmów wykupu porzucanych gruntów na rzecz restytucji ekosystemów.	Uwaga częściowo uwzględniona	W opisie analizy SWOT dla celu 4, 5 i 6 zostały opisane korzyści środowiskowe z występowania gruntów nieprodukcyjnych. Obszary takie będą też objęte wsparciem w ramach WPR.

226	2021-09-10 10:58:19	Organizacje ekologiczne	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	Aktualny zapis: "Wdrożone zostanie wsparcia w ramach systemów na rzecz środowiska i klimatu (ekoschematy), w ramach których rolnicy, którzy będą na swoich gruntach stosować praktyki rolnicze chroniące gleby, ograniczające presję rolnictwa na jakość wody oraz powietrza będą mogli skorzystać z dodatkowej płatności. Kontynuowane będzie wsparcie dla gospodarstw położonych na obszarach z ograniczeniami naturalnymi i innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW). Powyższe wsparcie ogranicza ryzyko związane z porzucaniem gruntów, a co za tym idzie przyczynia się do poprawy stanu gleb w Polsce." Postulujemy uwzględnienie faktu, iż porzucanie gruntów jest również szansą dla renaturyzacji ekosystemów, a nie tylko zagrożeniem.	Grunty wycofywane z użytkowania ze względów ekonomicznych są najkorzystniejszymi obszarami dla przeprowadzenia restytucji przyrodniczej (renaturyzacji) ekosystemów. Konieczność renaturyzacji zdegradowanych ekosystemów wynika ze zobowiązań w ramach Konwencji o Ochronie Różnorodności Biologicznej (Strategiczny Plan z Aichi) oraz Unijnego Zielonego Ładu. Z punktu widzenia ekologii niegdysiejsze przekształcenie ekosystemów naturalnych (lasów, muraw, mokradeł) w ekosystemy rolnicze było ich degradacją, związaną z upośledzeniem większości funkcji i usług ekosystemowych. Dlatego porzucanie gruntów rolnych jest w sposób oczywisty szansą dla powracającej przyrody, a z antropocentrycznego punktu widzenia - szansą na odtworzenie utraconych usług ekosystemowych - sekwestracji węgla, retencji wody, możliwości rekreacji i innych. Uwzględnienie tego faktu powinno wynikać z analizy SWOT i być podstawą do stworzenia mechanizmów wykupu porzucanych gruntów od rolników na rzecz restytucji ekosystemów.	Uwaga częściowo uwzględniona	Uwaga odnosi się się do zakresu objętego oceną potrzeb. Niemniej, należy zwrócić uwagę, że w ramach warunkowości i ekoschemtów przewidziane są obowiązki związane z przeznaczeniem określonego procentu gruntów nieprodukcyjnych (m.in. stanowiących elementy krajobrazu), do których jednocześnie będzie przysługiwała jednolita płatność obszarowa.
227	2021-09-10 11:03:38	Organizacje ekologiczne	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	W punkcie 2.2.4.2 Opis strategii interwencji dla celu szczegółowego 4 napisano "w polskim rolnictwie istnieją ograniczone (procesami biologicznymi oraz koniecznością utrzymania bezpieczeństwa żywnościowego) możliwości redukcji emisji gazów cieplarnianych". Ponawiamy naszą uwagę z 1. tury konsultacji: postulujemy usunięcie powyżej wskazanego zapisu, lub dodanie niżej, wśród wymienionych potencjalnych sposobów ograniczania emisji, działania polegające na wycofywaniu gruntów torfowych z produkcji żywności.	Wycofanie gruntów torfowych z produkcji żywności nie będzie skutkować spadkiem bezpieczeństwa żywnościowego, ponieważ dotyczy tylko ok. 6% użytków rolnych. Utrzymanie na nich produkcji żywności zagraża za to bezpieczeństwu publicznemu - w tym żywnościowemu - poprzez uwalnianie gazów cieplarnianych, powodowanie suszy i zanieczyszczanie wód powierzchniowych. Istnieje znaczny potencjał do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych z obszarów rolniczych poprzez podniesienie poziomów wody (zaprzestanie odwadniania) na obszarach występowania gleb organicznych. Emisje gazów cieplarnianych wywołane odwodnieniem tych gleb można oszacować na przeszło 30 Mt ekw. CO2 rocznie, co stanowi największe źródło emisji z sektora rolniczego (prawdopodobnie ponad 50%). Podniesienie poziomów wody na torfowiskach mogłoby zatem skutkować znaczącym ograniczeniem uciążliwości polskiego rolnictwa dla klimatu. Należy rozważyć dwa scenariusze ich powtórnego nawodnienia: (1) zaprzestanie ich użytkowania (którego koszty, w tym środowiskowe, daleko przewyższają korzyści), np. poprzez ich wykup przez Skarb Państwa na cele odtwarzania ekosystemów i przywrócenia ich funkcji (retencja węgla i wody, ostoja różnorodności biologicznej) oraz (2) utrzymanie produkcji rolnej przy równoczesnym podniesieniu poziomu wody w pobliże powierzchni terenu i zastąpienie upraw wymagających odwodnień rolnictwem bagiennym, czyli paludikulturą. Jest to koncepcja rozwijana obecnie w wielu krajach Europy oraz zaakceptowana przez Parlament Europejski i Komisję Europejską jako praktyka rolnicza w nowej Wspólnej Polityce Rolnej. Paludikultura pozwala rolnikom osiągać dochody z produkcji pasz, biomasy na cele energetyczne lub materiałów budowlanych (np. z trzciny lub pałki szerokolistnej), przy równoczesnym ograniczeniu emisji gazów cieplarniach czy uwalniania biogenów z takich gruntów oraz zapewnieniu retencji wody.	Uwaga nieuwzględniona	Potwierdzamy argumentację: rolnictwo ma charakter specyficzny, a jego priorytetową rolą jest zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego.
228	2021-09-10 11:07:40	Organizacje ekologiczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Postulujemy poszerzenie ekoschematu "Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych" również poza obszary objęte PRŚK.	W odpowiedzi na podobną naszą uwagę w pierwszej rundzie konsultacji społecznych Planu Strategicznego WPR, odpowiedziano, iż została ona "częściowo uwzględniona" w analizie SWOT. Po zapoznaniu się z nią stwierdzamy, że istotnie cel 4 uwzględnia paludikulturę i nawadnianie torfowisk i wspomina o retencji węgla, a w celu 5 napisano o zagrożeniach z osuszania torfowisk (emisje CO2 i uwalnianie azotu), a cel 6 dobrze pokazuje skalę degradacji przyrodniczej torfowisk. Skoro więc zagrożenia te dostrzeżono w tak szerokim zakresie, dlaczego nie przekładają się one na adekwatnie szeroko zakrojone działania? Ograniczenie dopłat do retencji wody do dotychczasowych obszarów objętych PRŚK zdaje się celowo pomijać najważniejsze z punktu widzenia retencji obszary znaczące odwodnionych torfowisk. Ekoschemat ten nie jest więc działaniem adekwatnym wobec wyników przeprowadzonej analizy. Ekoschemat ten, jeśli realizowany tylko na gruntach objętych PRŚK, nie będzie znacząco wspierać zmian, które w rolnictwie muszą się dokonać dla ograniczenia emisji gazów cieplarnianych (wymaga to ponownego zabagnienia zdegradowanych torfowisk, które dziś są w większości użytkowane rolniczo) i dla uzyskania dobrego stanu wód (wymaga masowej renaturyzacji cieków, która musi skutkować okresowymi ich wylewami na grunty rolne w dolinach). Sama płatność retencyjna nie usuwa też tego, co dziś jest dużym problemem – mechanizmu karania rolników za to, że nie skosili w terminie łąki, która była zalana.	Uwaga częściowo uwzględniona	Ekoschemat będzie stanowił kontynuację analogicznego działania wdrożonego w ramach PROW w 2022 r., ograniczonego do trwałych użytków zielonych objętych zobowiązaniami w ramach wybranych wariantów pakietów przyrodniczych. Ekoschemat został rozszerzony, oprócz ww. trwałych użytków zielonych objętych zobowiązaniami w ramach wybranych wariantów pakietów przyrodniczych, do trwałych użytków zielonych objętych ekoschematem Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt lub ekologicznym systemem produkcji, co jest podyktowane potrzebą ukierunkowania tego rodzaju wsparcia na siedliska hydrogeniczne, szczególnie predestynowane do funkcji retencyjnej, których kondycja przyrodnicza jest uzależniona od obecności wody, i na tereny o ekstensywnym lub ekologicznym systemie produkcji, gdzie możliwości/potrzeby produkcyjne mogą być stosunkowo łatwe do pogodzenia z wykorzystaniem terenu na cele usług ekosystemowych w zakresie retencjonowania wody.
229	2021-09-10 11:10:25	Organizacje ekologiczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Postulujemy dodanie ekoschematu Paludikultura.	Analiza SWOT uwzględnia potrzebę promowania paludikultury w Polsce (celu 4). Odnosimy wrażenie, że działanie to nie jest właściwie rozumiane przez Autorów Planu Strategicznego. Nie można mylić paludikultury ze wsparciem do ekstensywnych użytków zielonych lub płatnościami za retencję wody (które de facto mają charakter rekompensaty za stracony przychód). Paludikultura jest systemem produkcyjnego użytkowania mokrych (w szczególności ponownie nawodnionych) torfowisk, które minimalizują emisje gazów cieplarnianych, jednocześnie zapewniając zysk ekonomiczny. W naszej opinii paludikultura powinna być głównym systemem dopłat do produkcji dostępnym na glebach organicznych przy jednoczesnym zniesieniu możliwości intensywnej produkcji rolnej na glebach organicznych w stanie odwadniania. Paludikultura w wariancie intensywnym jest uprawą monokulturową gatunków pałki, trzciny lub innych roślin bagiennych, umożliwiającą jednocześnie rozwój biogospodarki materiałowej i energetycznej. Początkowo niszowy charakter takiego ekoschematu nie jest przeszkodą dla jego wdrożenia, natomiast dałby szansę dla przyspieszenia i znacznego zwiększenia skali ponownego nawodnienia torfowisk w Polsce i ograniczenia emisji CO2 z rozkładu torfu.	Uwaga częściowo uwzględniona	W ramach Planu uwzględniono ekoschemat dotyczący retencjonowania wody na trwałych użytkach zielonych, który bezpośrednio wpisuje się w kwestię zachowania obszarów podmokłych i ograniczenia emisji z spowodowanych rozkładem materii organicznej w glebach. Ten zakres będzie także realizowany w ramach działań środowiskowo-klimatycznych (art. 70), w ramach których chronione są cenne siedliska przyrodnicze, w tym torfowiska.
230	2021-09-10 11:15:54	Organizacje ekologiczne	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Wnioskujemy o dopisanie w wymogach obowiązkowych dla wariantu Torfowiska w kolumnie Koszenie Częstotliwość: "Dopuszcza się pokos rzadziej niż raz na dwa lata, jeżeli odrośla drzew i krzewów nie odrastają lub gdy jest to przewidziane w działaniach ochronnych w PO lub w PZO."	Na nielicznych, zachowanych nadal w stanie naturalnym lub zbliżonym do stanu naturalnego, torfowiskach koszenie jest nie tylko niepotrzebne, ale wręcz szkodliwe. Koszenie staje się potrzebne jako metoda czynnej ochrony przyrody, gdy naturalne mechanizmy utrzymujące charakter roślinności torfowiska przestaną działać – najczęściej, gdy zostaną zniszczone przez działania człowieka, takie jak odwodnienie, przesuszenie, długotrwałe użytkowanie łąkarskie. Ingerencje w roślinność będą zwykle tylko protezą tych naturalnych mechanizmów. Koszenie konserwatorskie umożliwia wprawdzie utrzymanie pewnych wartościowych elementów przyrodniczych (w tym cennej roślinności), ale zwykle raz rozpoczęte, musi być ciągle powtarzane. Natomiast naturalne, zachowane w dobrym stanie torfowiska nie wymagają zwykle takiej ochrony czynnej. W efekcie koszenie torfowisk poprawia wartości przyrodnicze torfowisk zaburzonych hydrologicznie (przesuszonych), ale działa na niekorzyść w najlepiej zachowanych torfowiskach naturalnych. Niektóre chronione tam gatunki roślin torfowiskowych, w szczególności lipiennik Loesela, skalnica torfowiskowa, haczykowiec błyszczący, czy błyszcze włosowate, to gatunki dla których nie stosuje się odstępstw od ochrony ścisłej zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt. 1 ustawy o ochronie przyrody, umotywowanych prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin, par. 8 pkt 1). Oznacza to, iż prowadzenie koszenia, odkrzaczania, czy innych interwencji w siedliskach tych gatunków musi być umotywowane potrzebami ich ochrony, a nie „racjonalną gospodarką rolną".	Uwaga uwzględniona	Propozycja zostanie wprowadzonana poziomie przepisów krajowych
231	2021-09-10 11:17:42	Organizacje ekologiczne	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Wnioskujemy o dopisanie w wymogach obowiązkowych dla wariantu Torfowiska w kolumnie Wymogi specyficzne dla wariantu: Należy uwzględnić zapisane w PZO uszczegółowienia wymogów, np. wycinanie odrośli tylko przy pomocy ręcznego sprzętu, bez stosowania ciągników i ratraków.	Badania prowadzone w Biebrzańskim Parku Narodowym wykazały, że koszenie torfowisk za pomocą ratraków zaburza kępowo-dolinkową strukturę roślinności, prowadząc do zniszczenia siedlisk rzadkich gatunków roślin, występujących na kępach, które są wciskane w głąb torfowiska przez gąsienice ratraka (Kotowski i in. 2013). W przypadku szczególnie dobrze zachowanych torfowisk stosowanie koszenia, a w szczególności koszenia ciężkim sprzętem gąsienicowym, może prowadzić do zniszczenia siedlisk gatunków objętych ochroną.	Uwaga częściowo uwzględniona	Koszenie ręczne może być traktowane jako zalecenie (nie jako wymóg)
232	2021-09-10 11:20:18	Organizacje ekologiczne	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Wnioskujemy o dopisanie w wymogach uzupełniających dla wariantu Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych w kolumnie Koszenie Częstotliwość: "Należy wziąć pod uwagę nie tylko PZO ptasie, ale również PZO siedliskowe. ieśli obowiazuje na danym obszarze."	Wnioskujemy o uwzględnianie zapisów, które znalazły się nie tylko w PZO dla ostoi ptasiej, ale również w PZO dla ostoi siedliskowej, żeby działania nie były ze sobą sprzeczne i żeby ochrona jednego przedmiotu ochrony nie prowadziła do zagrożenia innego przedmiotu ochrony.	Uwaga niezrozumiała	W opisie interwencji odnosimy się do PZO/PO ogólnie. W odniesieniu do lokalnych specyficznych uwarunkowań i wynikających z tego m.in. innych terminów koszeń lub częstotliwości koszeń niż te przyjęte w interwencji proponuje się ich uwzględnienie (poziom przepisów krajowych).
233	2021-09-10 11:23:21	Organizacje ekologiczne	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Wnioskujemy o dopisanie w wymogach dla wariantu Ochrona siedlisk lęgowych wodniczki w kolumnie Koszenie Częstotliwość: "Dopuszcza się pokos rzadziej niż raz do roku, gdy jest to przewidziane w działaniach ochronnych w PO lub w PZO (należy wziąć pod uwagę nie tylko PZO ptasie, ale również PZO siedliskowe, jeśli obowiązuje na danym obszarze), jednak nie rzadziej niż raz na 5 lat. "	Wnioskujemy o uwzględnienie zapisów PZO nie tylko dla wariantu Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych, ale dla wszystkich wariantów na siedliskach potencjalnie torfowiskowych. Specyfika tych siedlisk może być lokalnie bardzo różna, a ze względu na ich wyjątkowe walory przyrodnicze warto każdy potraktować indywidualnie i najlepiej dopasować działania do lokalnej specyfiki siedliska. Poza tym, wnioskujemy o uwzględnianie zapisów, które znalazły się nie tylko w PZO dla ostoi ptasiej, ale również w PZO dla ostoi siedliskowej, żeby działania nie były ze sobą sprzeczne i żeby ochrona jednego przedmiotu ochrony nie prowadziła do zagrożenia innego przedmiotu ochrony.	Uwaga niezrozumiała	W opisie interwencji odnosimy się do PZO/PO ogólnie.
234	2021-09-10 11:25:38	Organizacje ekologiczne	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Wnioskujemy o dopisanie w wymogach dla wariantu Ochrona siedlisk lęgowych derkacza w kolumnie Koszenie Częstotliwość: "Dopuszcza się pokos rzadziej niż raz do roku, gdy jest to przewidziane w działaniach ochronnych w PO lub w PZO (należy wziąć pod uwagę nie tylko PZO ptasie, ale również PZO siedliskowe, jeśli obowiązuje na danym obszarze), jednak nie rzadziej niż raz na 5 lat. "	Wnioskujemy o uwzględnienie zapisów PZO nie tylko dla wariantu Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych, ale dla wszystkich wariantów na siedliskach potencjalnie torfowiskowych. Specyfika tych siedlisk może być lokalnie bardzo różna, a ze względu na ich wyjątkowe walory przyrodnicze warto każdy potraktować indywidualnie i najlepiej dopasować działania do lokalnej specyfiki siedliska. Poza tym, wnioskujemy o uwzględnianie zapisów, które znalazły się nie tylko w PZO dla ostoi ptasiej, ale również w PZO dla ostoi siedliskowej, żeby działania nie były ze sobą sprzeczne i żeby ochrona jednego przedmiotu ochrony nie prowadziła do zagrożenia innego przedmiotu ochrony.	Uwaga uwzględniona	W Planie wskazano, że interwencja wdrażana jest poprzez szereg wariantów dedykowanych odpowiednim siedliskom lub gatunkom: 1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe 2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla 3. Murawy 4. Półnaturalne łąki wilgotne 5. Półnaturalne łąki świeże 6. Torfowiska 7. Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka) 8. Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego 9. Ochrona siedlisk lęgowych wodniczki 10. Ochrona siedlisk lęgowych derkacza
235	2021-09-10 11:34:51	Organizacje ekologiczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	Proponujemy zmianę stawek płatności. W projekcie zapisane jest "Stawka płatności - w trakcie kalkulacji Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe - 1568 zł/ha Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla- 1452 zł/ha Murawy- 1612 zł/ha Półnaturalne łąki wilgotne – 1115 zł/ha Półnaturalne łąki świeże- 1497 zł/ha Torfowiska – 912 zł/ha (wymogi obowiązkowe) - 1536 (wymogi obowiązkowe i uzupełniające), Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka, dubelt i kulik wielki) - 1055zł/ha Ochrona siedlisk lęgowych wodniczki – 1555 zł/ha Ochrona siedlisk lęgowych derkacza - 1465zł/ha". Proponujemy następujące stawki dla siedlisk potencjalnie na glebach torfowych (chodzi nam tu głównie o rząd wielkości i o różnice względne między wariantami, nie o dokładne wartości co do złotówki) : Półnaturalne łąki wilgotne – 1200 zł/ha Torfowiska – 1200 zł/ha (wymogi obowiązkowe) - 1500 zł/ha (wymogi obowiązkowe i uzupełniające), Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka, dubelt i kulik wielki) - 1200 zł/ha Ochrona siedlisk lęgowych wodniczki – 1500 zł/ha Ochrona siedlisk lęgowych derkacza - 1200 zł/ha"	Wyższa stawka za Półnaturalne łąki wilgotne niż za Torfowiska z wymogami obowiązkowymi zapisanymi w obecnym kształcie projektu PS WPR stanowi pokusę do osuszenia torfowiska i pobierania dopłat za łąkę wilgotną - osuszone torfowisko jest łatwiej kosić niż mokre. Sytuacje takie miały miejsce w okresie funkcjonowania poprzedniego PRŚK i należy stanowczo przeciwdziałać ich wystąpieniu. Do osuszania i nieadekwatnie intensywnego użytkowania torfowisk może prowadzić również dysproporcja w wysokościach stawek między wariantem Torfowiska z wymogami obowiązkowymi a wariantami ochrony siedlisk lęgowych ptaków. Kolejną kwestią jest dysproporcja w stawkach między wymogami obowiązkowymi i fakultatywnymi w wariancie Torfowiska. Ta dysproporcja również może skłaniać do prowadzenia nieadekwatnej do potrzeb ochrony danego torfowiska, a wręcz szkodliwej dla jego funkcjonowania, intensyfikacji koszenia. Naszym zdaniem wysokości stawek powinny uwzględniać również ich wpływ na podejmowane przez rolnika wybory pakietów. Jeżeli stawki byłyby ujednolicone, wybór pakietu następowałby zgodnie z rzeczywistymi potrzebami siedliska, a nie kalkulacjami finansowymi. Szczególnie, że, de facto, warianty te obejmują podobny zakres działań na podobnych siedliskach. Być może aktualne różnice w stawkach dopłat wynikają z przyjętego za poprzednimi edycjami PRS metodami kalkulacji płatności, które bazowały na utraconym przychodzie dla siedlisk łąkowych, natomiast dla torfowisk, muraw i innych siedlisk tzw. marginalnych wynikały jedynie z kosztów działań dodatkowych. Uważamy, że ta metodologia jest nieaktualna. Ostatnie lata pokazały, że torfowiska powszechnie podlegają nowym melioracjom i intensyfikacji produkcji, której towarzyszy utrata walorów przyrodniczych. Oznacza to, że dla torfowisk powinno się przyjąć metodę liczenia kosztów adekwatną jak dla łąk, przy założeniu, że alternatywą dla utrzymywania mechowisk lub szuwarów jest odwodnienie torfowiska i przeznaczenie go na intensywne użytki zielone lub uprawy. Wyrównaniu stawek może też służyć premia za walory przyrodnicze, retencję wody lub dodatkowe wymogi związane z koniecznością podstawowego monitoringu środowiskowego.	Uwaga częściowo uwzględniona	Płatności zostały skalkulowane w oparciu o bilans utraconych dochodów i dodatkowo poniesionych kosztów. Wariant Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka, dubelt i kulik wielki) z jedna stawką płatności(1055 zł/ha) został podzielony na dwa warianty z różnymi stawkami płatności: Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka) -1055 zł/ha oraz Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego – 1347 zł/ha. Dodatkowo została obniżona stawka płatności w przypadku wariantu Ochrona siedlisk lęgowych derkacza – 1055 zł/ha.

236	2021-09-10 11:41:02	Organizacje ekologiczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000	Proponujemy zmianę stawek płatności. W projekcie zapisane jest "Stawka płatności - w trakcie kalkulacji Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe - 1568 zł/ha Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla- 1452 zł/ha Murawy- 1612 zł/ha Półnaturalne łąki wilgotne – 1115 zł/ha Półnaturalne łąki świeże- 1497 zł/ha Torfowiska – 912 zł/ha (wymogi obowiązkowe) - 1536 (wymogi obowiązkowe i uzupełniające), Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka, dubelt i kulik wielki) - 1052zł/ha Ochrona siedlisk lęgowych wodniczki – 1555 zł/ha Ochrona siedlisk lęgowych derkacza - 1465zł/ha". Proponujemy następujące stawki dla siedlisk potencjalnie na glebach torfowych (chodzi nam tu głównie o rząd wielkości i o różnice względne między wariantami, nie o dokładne wartości co do złotówki) : "Półnaturalne łąki wilgotne – 1200 zł/ha Torfowiska – 1200 zł/ha (wymogi obowiązkowe) - 1500 zł/ha (wymogi obowiązkowe i uzupełniające), Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka, dubelt i kulik wielki) - 1200 zł/ha Ochrona siedlisk lęgowych wodniczki – 1500 zł/ha Ochrona siedlisk lęgowych derkacza - 1200 zł/ha"	Wyższa stawka za Półnaturalne łąki wilgotne niż za Torfowiska z wymogami obowiązkowymi zapisanymi w obecnym kształcie projektu PS WPR stanowi pokusę do osuszenia torfowiska i pobierania dopłat za łąkę wilgotną - osuszone torfowisko jest łatwiej kosić niż mokre. Sytuacje takie miały miejsce w okresie funkcjonowania poprzedniego PRŚK i należy stanowczo przeciwdziałać ich wystąpieniu. Do osuszania i nieadekwatnie intensywnego użytkowania torfowisk może prowadzić również dysproporcja w wysokościach stawek między wariantem Torfowiska z wymogami obowiązkowymi a wariantami ochrony siedlisk lęgowych ptaków. Kolejną kwestią jest dysproporcja w stawkach między wymogami obowiązkowymi i fakultatywnymi w wariancie Torfowiska. Ta dysproporcja również może skłaniać do prowadzenia nieadekwatnej do potrzeb ochrony danego torfowiska, a wręcz szkodliwej dla jego funkcjonowania, intensyfikacji koszenia. Naszym zdaniem wysokości stawek powinny uwzględniać również ich wpływ na podejmowane przez rolnika wybory pakietów. Jeżeli stawki byłyby ujednolicone, wybór pakietu następowałby zgodnie z rzeczywistymi potrzebami siedliska, a nie kalkulacjami finansowymi. Szczególnie, że, de facto, warianty te obejmują podobny zakres działań na podobnych siedliskach. Być może aktualne różnice w stawkach dopłat wynikają z przyjętego za poprzednimi edycjami PRS metodami kalkulacji płatności, które bazowały na utraconym przychodzie dla siedlisk łąkowych, natomiast dla torfowisk, muraw i innych siedlisk tzw. marginalnych wynikały jedynie z kosztów działań dodatkowych. Uważamy, że ta metodologia jest nieaktualna. Ostatnie lata pokazały, że torfowiska powszechnie podlegają nowym melioracjom i intensyfikacji produkcji, której towarzyszy utrata walorów przyrodniczych. Oznacza to, że dla torfowisk powinno się przyjąć metodę liczenia kosztów adekwatną jak dla łąk, przy założeniu, że alternatywą dla utrzymywania mechowisk lub szuwarów jest odwodnienie torfowiska i przeznaczenie go na intensywne użytki zielone lub uprawy. Wyrównaniu stawek może też służyć premia za walory przyrodnicze, retencję wody lub dodatkowe wymogi związane z koniecznością podstawowego monitoringu środowiskowego.	Uwaga częściowo uwzględniona	Płatności zostały skalkulowane w oparciu o bilans utraconych dochodów i dodatkowo poniesionych kosztów. Wariant Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka, dubelt i kulik wielki) z jedna stawką płatności(1055 zł/ha) został podzielony na dwa warianty z różnymi stawkami płatności: Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka) -1055 zł/ha oraz Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego – 1347 zł/ha. Dodatkowo została obniżona stawka płatności w przypadku wariantu Ochrona siedlisk lęgowych derkacza – 1055 zł/ha.
237	2021-09-10 11:45:50	Organizacje ekologiczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	W projekcie PS WPR jest zapis "We wdrażanie tej interwencji zaangażowani są eksperci przyrodniczy. Ich rolą jest stwierdzenie występowania danego siedliska lub gatunku ptaka. Nie dotyczy to sytuacji gdy: (…) 2) plany ochrony (PO) lub plany zadań ochronnych (PZO) wskazuje na danej działce działania ochronne dla konkretnego siedliska objętego wsparciem w ramach ww. wariantów". Wnioskujemy o dopisanie w tym miejscu: "Jeżeli na danym obszarze obowiązuje równocześnie PZO dla ostoi ptasiej i dla ostoi siedliskowej, priorytetowa wobec ochrony siedlisk lęgowych ptaków powinna być ochrona siedlisk przyrodniczych jako mniej elastycznych i bardziej wrażliwych".	Sytuacja dotyczy najcenniejszych, najlepiej zachowanych torfowisk, o stabilnej hydrologii, które nie wymagają koszenia, a intensywne koszenie jest dla nich wręcz szkodliwe, bo zaburza naturalne procesy. Koszenie torfowisk poprawia wartości przyrodnicze torfowisk zaburzonych hydrologicznie (przesuszonych), ale działa na niekorzyść w najlepiej zachowanych torfowiskach naturalnych. Niektóre chronione tam gatunki roślin torfowiskowych, w szczególności lipiennik Loesela, skalnica torfowiskowa, haczykowiec błyszczący, czy błyszcze włosowate, to gatunki dla których nie stosuje się odstępstw od ochrony ścisłej zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt. 1 ustawy o ochronie przyrody, umotywowanych prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin, par. 8 pkt 1). Oznacza to, iż prowadzenie koszenia, odkrzaczania, czy innych interwencji w siedliskach tych gatunków musi być umotywowane potrzebami ich ochrony, a nie „racjonalną gospodarką rolną". Na takich dobrze zachowanych torfowiskach często występują gatunki ptaków objęte PRŚK (wodniczka, derkacz, rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka, dubelt, kulik wielki). Naturalny stan siedliska torfowiskowego zapewnia również dobre warunki życia dla tych ptaków i szkodliwym błędem byłoby koszenie takiego torfowiska "na siłę", tylko dlatego, że tak wskazuje PRŚK, w tym wyższa dopłata za warianty Ochrony siedlisk lęgowych ptaków niż za wariant Torfowiska.	Uwaga uwzględniona	w Planie wskazano, że interwencja wdrażana jest poprzez szereg wariantów dedykowanych odpowiednim siedliskom lub gatunkom: 1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe 2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla 3. Murawy 4. Półnaturalne łąki wilgotne 5. Półnaturalne łąki świeże 6. Torfowiska 7. Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka) 8. Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego 9. Ochrona siedlisk lęgowych wodniczki 10. Ochrona siedlisk lęgowych derkacza We wdrażanie tej interwencji zaangażowani są eksperci przyrodniczy. Ich rolą jest stwierdzenie występowania danego siedliska lub gatunku ptaka.
238	2021-09-10 11:53:39	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	Wprowadzenie dopłaty do utrzymania ogierów z licencją dopuszczonych do krycia klaczy ras zagrożonych wyginięciem.	Z uwagi na konieczność utrzymywania ogierów do krycia klaczy, które zwykle kryją kilka klaczy rocznie, przychód ze stanówki nie pokrywa kosztów całorocznego utrzymania ogiera. W przypadku spadku liczby ogierów wzrośnie inbred. Ostatecznie w przyszłości może dojść do sytuacji, że z uwagi na zbyt bliskie pokrewieństwo nie będzie możliwości pokrycia klacy niespokrewnionym ogierem.	Uwaga uwzględniona	Opis Interwencji zakłada, że wsparciem zostaną objęte m. in.; konie (wsparcie do samic i samców) - koniki polskie, huculskie, małopolskie, śląskie, wielkopolskie, zimnokrwiste (w typie sokólskim i sztumskim)
239	2021-09-10 13:00:36	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Proponuje aby było tak jak wcześniej w latach 2019-2022	Jeśli przejdzie projekt który jest proponowany spowoduje to ze duża część pszczelarzy nie skorzysta z dotychczasowej pomocy (osoby starsze i posiadającą mniejszą ilość rodzin pszczelich)-co spowoduje zmniejszenie się ilości pszczół w kraju.	Uwaga częściowo uwzględniona	Uwzględniając potrzebę zwiększenia dostępności pomocy zaplanowano: 1. W ramach interwencji I 6.3. – wsparcie walki z warrozą oraz I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, wnioskującym o pomoc będą mogły być wyłącznie organizacje pszczelarskie; 2. W ramach interwencji I 6.2. – modernizacja gospodarstw pasiecznych, beneficjentem (wnioskującym o pomoc) będą mogły być zarówno organizacje pszczelarskie jak i indywidualni pszczelarze;
240	2021-09-10 14:19:09	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 6. CELE I PLAN FINANSOWY	Dofinansowanie pszczelarzy działa poprawnie zmiana aby pszczelarz sam starał się o środki jas bezzasadna	znacząco utrudni to dostęp do środków	Uwaga częściowo uwzględniona	Biorąc pod uwagę potrzebę zwiększenia dostępności pomocy zaplanowano: 1. W ramach interwencji I 6.3. – wsparcie walki z warrozą oraz I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, wnioskującym o pomoc będą mogły być wyłącznie organizacje pszczelarskie; 2. W ramach interwencji I 6.2. – modernizacja gospodarstw pasiecznych, beneficjentem (wnioskującym o pomoc) będą mogły być zarówno organizacje pszczelarskie jak i indywidualni pszczelarze:
241	2021-09-10 14:48:32	Instytuty, w tym instytuty naukowe/badawcze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 14.3. Doskonalenie zawodowe kadr doradczych	Proszę o wskazanie instytutów badawczych jako beneficjentów interwencji Doskonalenie zawodowe kadr doradczych (dla wszystkich modułów 1-5).	Instytuty badawcze w dokumencie : "Opis systemu wiedzy i innowacji AKIS" wskazane zostały jako kluczowe źródło wiedzy i bardzo ważny element doradztwa rolniczego i systemu kształcenia. W związku z tym pominięcie instytutów badawczych jako beneficjentów interwencji "Doskonalenie zawodowe kadr doradczych" jest sprzeczne z przedstawioną diagnozą. Skutkować również może niską efektywnością realizacji interwencji.	Uwaga nieuwzględniona	Interwencja nie wyklucza udziału instytutów badawczych jako beneficjentów w dwóch modułach (szkolenia profilowane - moduł 2, praktyki - moduł 5), a także w studiach podyplomowych(moduł 3), w których obok uczelni będą wykonawcą. Z uwagi na charakter pozostałych działań, w pozostałych modułach nie jest zasadne włączanie instytutów badawczych jako beneficjentów.
242	2021-09-10 14:50:24	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Proponowane zmiany zawarte są w załączniku	Uzasadnienie proponowanych zmian zawarte jest w załączniku	Uwaga częściowo uwzględniona	Biorąc pod uwagę potrzebę zwiększenia dostępności pomocy zaplanowano: 1. W ramach interwencji I 6.3. – wsparcie walki z warrozą oraz I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, wnioskującym o pomoc będą mogły być wyłącznie organizacje pszczelarskie; 2. W ramach interwencji I 6.2. – modernizacja gospodarstw pasiecznych, beneficjentem (wnioskującym o pomoc) będą mogły być zarówno organizacje pszczelarskie jak i indywidualni pszczelarze;
243	2021-09-10 15:14:40	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 3. SPÓJNOŚĆ STRATEGII I KOMPLEMENTARNOŚĆ 3.3. Przegląd interwencji sektorowych	Łódź, 10.09.2021 r, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi II wersji Planu Strategicznego na lata 2023-2027 W imieniu pszczelarzy zrzeszonych w Wojewódzkim Związku Pszczelarzy w Łodzi przesyłam uwagi do II wersji Planu Strategicznego na lata 2023-2027. Szczególnie niepokojące są dla nas Założenia Planu Strategicznego, które przewidują zmniejszenie roli organizacji pszczelarskich jako podmiotów wdrażających wsparcie w sektorze pszczelarskim. Według propozycji projektowej organizacje pszczelarskie byłyby beneficjentem jedynie interwencji poświęconej szkoleniom dla pszczelarzy. W pozostałych interwencjach takich jak: pomoc techniczna – modernizacja gospodarstw pasiecznych, wspieranie walki z warrozą, prowadzenie gospodarki wędrownej, odbudowa pogłowia pszczół, analizy miodu – beneficjentem byłby pszczelarz, który musiałby składać wniosek, pilnować terminów, dokonywać zakupów, a także indywidualnie się rozliczać. Proponowane zmiany mogą być negatywne w skutkach nie tylko dla pszczelarzy, ale również dla pszczół, których dobro leży przecież nam wszystkim na sercach. Mogą one spowodować: rezygnację z uczestnictwa w projektach pszczelarzy posiadających mniejszą liczbę rodzin pszczelich, którzy stwierdzą, że wymagane formalności są zbyt skomplikowane w stosunku do kwoty potencjalnej refundacji. Może to negatywnie wpłynąć na rozwój małych gospodarstw pasiecznych, a przede wszystkim odbije się na stanie zdrowia pszczół, bowiem „mniejsi" pszczelarze nie będą występować o leki w ramach refundacji. W sytuacji, gdy mamy do czynienia z bardzo trudnymi do leczenia chorobami pszczół takimi jak warroza jakiekolwiek zaniedbania w systematycznym leczeniu i utrzymaniu właściwej higieny pasiek mogą być dla pszczół katastrofalne. pszczelarze to często osoby starsze, dla których pszczoły stały się pasją wypełniającą czas po przejściu na emeryturę. Osoby takie często nie radzą sobie z obsługą komputera w sposób na tyle biegły, by samodzielnie składać wnioski refundacyjne, co również spowoduje ich odcięcie od dotychczasowych funduszy. Przykładem potwierdzającym tą tezę może być duża ilość pszczelarzy, którzy w tym roku nie skorzystali z dotacji na przezimowanie rodzin pszczelich, o którą należał wystąpić osobiście. dezintegrację środowiska pszczelarskiego, które od lat, z sukcesem, funkcjonuje jako struktura związkowa. Tego typu funkcjonowanie pozwala na większą kontrolę działań poszczególnych pszczelarzy, tak by były zgodnie z Kodeksem Dobrej Praktyki Produkcyjnej w Pszczelarstwie, ich integrację, wymianę doświadczeń pszczelarskich itp. W związku z powyższym, według naszej opinii, Ministerstwo powinno dążyć do zrzeszania w Związkach jak	Uzasadnienie propozycji powyżej	Uwaga częściowo uwzględniona	Biorąc pod uwagę potrzebę zwiększenia dostępności pomocy zaplanowano: 1. W ramach interwencji I 6.3. – wsparcie walki z warrozą oraz I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, wnioskującym o pomoc będą mogły być wyłącznie organizacje pszczelarskie; 2. W ramach interwencji I 6.2. – modernizacja gospodarstw pasiecznych, beneficjentem (wnioskującym o pomoc) będą mogły być zarówno organizacje pszczelarskie jak i indywidualni pszczelarze;

				największej ilości pszczelarzy, co przełoży się na wysoką jakość uzyskiwanych produktów pszczelich , zdrowie pszczół i wyeliminowanie pszczelarzy niezrzeszonych, których pasieki są bardzo często przyczyną rozprzestrzeniania się chorób pszczół. Przypominamy również, że wojewódzkie i regionalne związki pszczelarzy, to organizacje działające od kilkudziesięciu lat, mające swoje sztandary, będące symbolem pszczelarskiej jedności i scalające środowisko pszczelarskie wokół idei dbania o zapewnienie godnych warunków życia i pracy pszczelarzy. Celem działań prowadzonych przez związki jest również dbanie o rozwój pszczelarstwa w regionie jako integralnej części rolnictwa i ochrony środowiska naturalnego. Organizacje pszczelarskie są częścią kultury i tradycji naszego kraju. Nasze wątpliwości dotyczą także sposobu rozdzielenia środków na zakup sprzętu pszczelarskiego i sprzętu do prowadzenia gospodarki wędrownej. Do tej pory środki przyznawane konkretnemu Związkowi dzielone były pomiędzy poszczególnych pszczelarzy. Jako, że zazwyczaj przyznana kwota jest niższa od wnioskowanej, to wewnątrz związku ustalano, kto w danym roku otrzyma dofinansowanie (znając potrzeby poszczególnych pszczelarzy wybierano osoby najbardziej, w danym roku, potrzebujące pomocy). Zazwyczaj trzymano się zasady, by wszyscy chętni mogli z projektów skorzystać i, by dofinansowanie do zakupów było najwyższe , czyli w okolicach 60%. Prosimy o odpowiedź, jak będzie wyglądać ta sytuacja w momencie, gdy wszyscy chętni złożą dokumenty dotacyjne na kwotę przewyższającą budżet danego roku? Chcielibyśmy również wiedzieć, kto będzie pośrednikiem między pszczelarzami a producentami. Do tej pory to związki wysyłały zapotrzebowania do producentów matek, poprzez współpracę ze związkowym lekarzem weterynarii do producentów leków, a producentom sprzętu często już na jesieni udostępniane były listy towarów, o które wnioskowali pszczelarze, tak, by mogli pod odpowiednim kontem przygotować się do nowego sezonu. Przy indywidualnym systemie wnioskowania o dotację będzie to niemożliwe. Sytuacja taka może utrudnić realizację umów dotacyjnych poprzez niemożność zakupu wnioskowanych matek, sprzętu, leków itp. Podsumowując powyższe uwagi wnioskujemy o zachowanie dotychczasowego systemu rozdzielania pieniędzy w ramach Wsparcia Rynku Produktów Pszczelich na poszczególne organizacje pszczelarskie.			
244	2021-09-10 15:41:57	LGD	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	Proponowane zmiany dotyczą roz. 5 w zakresie Leader /RLKS.	Mając na uwadze przejrzystość zgłaszanych uwag, dołączone zostały jako plik pdf	Uwaga częściowo uwzględniona	Brzmienie "w szczególności" oraz "w tym" zawsze oznacza katalog otwarty. W przypadku celu nr 1. intencją jest objęcie wsparciem również działań proekologicznych (dot. dziedzictwa przyrodniczego ow). W przypadku celu nr 2. - w zakresie infrastruktury mowa jest o małej infrastrukturze. Brzmienie zostanie doprecyzowane. Zaproponowana zmiana dot. zmiany gramatycznej brzmienia w odniesieniu do "dywersyfikacji zatrudnienia" nie będzie uwzględniona, gdyż "dywesyfikacja zatrudnienia" jest celem do osiągnięcia obok poprawy dostępu do infrastruktury a nie celem osiąganym poprzez poprawę dostępu do infrastruktury. Z dokumentu zostaną usunięte fragmenty dot. struktury kryteriów wyboru LSR, gdyż kwestia ta zostanie poddana uzgodnieniom z pozostałymi interesariuszami. W związku z małą aktywnością osób młodych przekładającą się na brak silnego związku z obszarami wiejskimi niezbędne jest zwiększanie aktywności społecznej młodych poprzez włączanie młodzieży w życie publiczne, z uwzględnieniem procesu podejmowania decyzji. Dlatego rekomenduje się LGD włączenie ich także do swoich struktur, jednak z poszanowaniem praw stowarzyszeń. W miejscu gdzie jest mowa o systemach jakości wiejskiej bazy noclegowej należy mieć na myśli kategoryzację. W związku z wieloma uwagami dot. usunięcia SV z interwencji LEADER nie planuje się usunięcia fragmentu dot. warunkowego wdrażania wsparcia na przygotowanie nowych koncepcji SV w zależnościod wyniku pilotażu w PROW 2014-2020.
245	2021-09-10 17:53:03	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 7.1-6. Poprawa infrastruktury wykorzystywanej do planowania i organizacji produkcji, w tym do utrzymania jakości produktu w procesie produkcji, dostosowywania tej produkcji do popytu, optymalizacji kosztów produkcji oraz stabilizacji cen producentów owoców i warzyw/ Poprawa wyposażenia technicznego wykorzystywanego do koncentracji dostaw i umieszczania produktów na rynku owoców i warzyw/ Działania informacyjne, promocyjne i marketingowe w odniesieniu do produktów, marek i znaków towarowych organizacji producentów owoców i warzyw/ Działania mające na celu zapobieganie kryzysom oraz zarządzanie kryzysowe na rynku owoców i warzyw/ Działania na rzecz ochrony środowiska oraz łagodzenia zmian klimatu/ Badania i rozwój	Zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego w obliczu katastrofy klimatycznej i utraty różnorodności biologicznej przy jednoczesnym ograniczeniu przekształcania krajobrazów na miejsca produkcji zwierzęcej.	Na świecie ciągle rośnie popyt na produkty żywnościowe w związku ze zmianami demograficznymi oraz rosnącymi dochodami społeczeństwa. Powoduje to coraz większe wykorzystywanie kapitału naturalnego, na który składają się tereny, flora oraz fauna, co ma znaczący (i często nieodwracalny) wpływ na stan środowiska i klimatu. Zrównoważone zwiększanie wydajności rolnictwa ma znaczenie dla skutecznej odpowiedzi na coraz wyższy popyt na świecie przy jednoczesnej dbałości o klimat, środowisko naturalne, zdrowie i jakość życia ludzi. Obserwowane już skutki zmian klimatycznych są z każdym rokiem coraz bardziej widoczne, a jednym z ich skutków jest postępująca utrata różnorodności biologicznej. Jako jeden z głównych czynników przyczyniających się do zmian klimatycznych jest ogromna i nadal zwiększająca się produkcja zwierzęca (ponad 80 mld zwierząt tzw. hodowlanych jest zabijanych rocznie; liczba ta nie uwzględnia ryb). Wiele terenów przeznaczanych jest na produkcję zwierzęcą lub roślin stanowiących dla nich pożywienie, chociaż mogłyby być przeznaczane pod uprawę roślin przeznaczonych do spożycia przez ludzi. W związku z ogromną liczbą takich terenów powinien zostać ustanowiony zakaz przekształcania jakichkolwiek gruntów pod produkcję pasz dla zwierząt, budowę nowych ferm zwierzęcych i ferm, w szczególności ferm przemysłowych (w Polsce aż 1700 ferm przemysłowych niszczy środowisko naturalne, obniża jakość życia ludzi i zdrowie ludzi). Należy również wprowadzić zakaz w zakresie deforestacji lub innych ekosystemów w celu wypasu zwierząt lub jakiejkolwiek produkcji zwierzęcej.	Uwaga nieuwzględniona	Uwaga (zakaz przekształcania jakichkolwiek gruntów pod produkcję pasz dla zwierząt, budowę nowych ferm zwierzęcych i ferm…) wykracza poza zakres Planu. Tym niemniej Planie strategicznym WPR przewidziano interwencje, które pozwolą utrzymać potencjał produkcyjny w sektorze produkcji zwierzęcej, a także dostosować ją do oczekiwań społecznych i środowiskowych poprzez inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność, jak również inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu, wybrane ekoschematy oraz wymogi obowiązkowe.
246	2021-09-10 17:58:04	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Promocja diety organicznej.	Od kilku lat zaobserwować można rosnące zapotrzebowanie na tzw. naturalną żywność oraz produkty nieprzetworzone. Wskazano, iż udział takich produktów w kształtowaniu się cen wynosi między 9% a 62% cen detalicznych w porównaniu do zakresu 6% a 40% cen w konwencjonalnych łańcuchach dostaw. Poza widocznymi trendami żywnościowymi skierowanymi na produkty organiczne, produkcja ekologiczna pełni ważną funkcję w rozpowszechnianiu wiedzy na temat środowiska i klimatu. Skutkuje to coraz bardziej powszechnym zrozumieniem korzyści płynących z diet roślinnych nie tylko dla zdrowia, ale również dla środowiska. Musimy podkreślić, że zrównoważone diety to diety roślinne. W dobie katastrofy klimatycznej słowo zrównoważone nie może być użyte do produkcji zwierzęcej. Decydenci i decydentki powinni jasno przekierować działania na rzecz wsparcia roślinnych zamienników mięsa i nabiału i promowania diet roślinnych, uwzględniając skrócony łańcuch dostaw, wsparcie dla producentów zrównoważonej roślinnej żywności.	Nie dotyczy	brak uwagi odnoszącej się bezpośrednio do PS WPR
247	2021-09-10 18:01:56	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.4. Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu	Określenie poziomu zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych.	Jak podaje Unia Europejska, rolnictwo UE odpowiadało w 2016 roku za 12% wszystkich emisji gazów cieplarnianych w UE. Powstałe zmiany klimatyczne oddziałują bez wątpienia również na rolnictwo UE, które w porównaniu do innych sektorów gospodarki jest bardziej podatne na zmiany klimatyczne. Czynności prowadzące do ztagodzenia skutków emisji gazów cieplarniach to między innymi pochłanianie dwutlenku węgla poprzez lepsze gospodarowanie glebą, produkcja biomasy, zmniejszenie zużycia paliw kopalnych w produkcji rolnej, a także redukcja strat i odpadów z produkcji rolnej. Konieczna jest rezygnacja z produkcji zwierzęcej i zielona, roślinna transformacja rolnictwa.	Uwaga nieuwzględniona	Uwaga o charakterze ogólnym. W ramach tej interwencji przewiduje się inwestycje w zakresie produkcji roślinnej. Nie zidentyfikowano potrzeb dotyczących zmniejszania produkcji zwierzęcej
248	2021-09-10 18:07:00	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Nieprzekształcanie krajobrazów na miejsca produkcji zwierzęcej.	Dramatyczne dla ludzi, zwierząt, jednym słowem: dla całego środowiska naturalnego, skutki zmian klimatu zaczynają być widoczne gołym okiem i koniecznym staje się zatrzymanie utraty różnorodności biologicznej oraz jej ochrona. Najskuteczniejszym sposobem ochrony różnorodności biologicznej, wzmacniania usług ekosystemowych oraz ochrony siedlisk i krajobrazów jest zaprzestanie przekształcania ziemi na tereny budowlane, z szczególnym zaznaczeniem tworzenia nowych ferm przemysłowych oraz powiększania istniejących. Fermy przemysłowe przyczyniają się nie tylko do zwiększenia istniejącego obecnego cierpienia zwierząt, ale również szacuje się, że emisje pochodzące z hodowli przemysłowej stanowią ok. 14,5-18% wszystkich wytwarzanych przez człowieka do atmosfery gazów cieplarnianych. Obecnie w Polsce działa aż 1700 wielkoprzemysłowych ferm zwierzęcych. Te fabryki mięsa i nabiału oraz jaj powinny być wygaszane i likwidowane. Konieczne jest wyznaczenie planu odchodzenia od produkcji zwierzęcej i zielonej transformacji rolnictwa. Konieczne jest uwzględnienie aspektu: zdrowia ludzi, zdrowia osób pracujących na fermach i w produkcji zwierzęcej, jakości życia mieszkanek i mieszkańców terenów sąsiadujących z fermami, ryzyka pandemii, wysokości już wypłaconych odszkodowań w chorób odzwierzęcych (ptasia grypa, ASF).	Uwaga nieuwzględniona	Uwaga ("fabryki mięsa i nabiału oraz jaj powinny być wygaszane i likwidowane….") wykracza poza zakres Planu. Tym niemniej w Planie Strategicznym WPR przewidziano interwencje, które pozwolą utrzymać potencjał produkcyjny w sektorze produkcji zwierzęcej, a także dostosować ją do oczekiwań społecznych i środowiskowych poprzez inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność, jak również inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu, wybrane ekoschematy oraz wymogi obowiązkowe.
249	2021-09-10 18:11:13	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I.10.9.1. Rozwój usług rolnictwa 4.0 na rzecz ochrony środowiska i klimatu	Promocja diety roślinnej, zakaz przewozu zwierząt żywych, zakaz reklamy produktów odzwierzęcych.	Hodowla zwierząt stanowi jeden z najpoważniejszych czynników, który prowadzi do wzrostu emisji w atmosferze, a dodatkowo stanowią one 14,5-18% emisji pochodzenia antropogenicznego. Obecnie w Polsce obserwuje się tendencje dotyczące ograniczenia lub całkowitego zaprzestania spożycia produktów odzwierzęcych, w związku z czym należy uwzględnić niniejszą kwestię w nowej strategii WPR. Trend roślinny w zakresie diet obywateli i obywatelek powinien być wzmacniany politykami publicznymi. Analiza SWOT Celu 9 nie zawiera żadnej wzmianki dotyczącej wsparcia finansowego rolników/gospodarstw rolnych zajmujących się produkcją jedzenia roślinnego oraz roślinnych zamienników produktów odzwierzęcych. Taka produkcja jest znacznie mniej obciążająca dla środowiska w porównaniu do emisji, które wytwarzane są przez masową produkcję zwierzęcą. Biorąc pod uwagę fakt, że Europejski Zielony Ład koresponduje z wdrażaniem nowej WPR w państwach członkowskich należy zwiększyć wysiłki dotyczące ochrony klimatu i zatrzymania nadmiernej ilości emisji w nowej polityce. Najskuteczniejszym sposobem ograniczenia globalnego ocieplenia jest zaprzestanie produkcji zwierzęcej. Promocja produktów pochodzenia roślinnego koresponduje również ze strategią „Od pola do stołu", którego jednym z celów jest promocja pełnowartościowej i zdrowej żywności opartej w jak największym stopniu na rolnictwie ekologicznym. Dodatkowo, wspomniana strategia zakłada produkcję jedzenia, które będzie miało pozytywny albo neutralny wpływ na środowisko, natomiast masowa hodowla zwierząt zawsze będzie miała negatywny wpływ, nawet w przypadku wdrażania przyjaznej środowisku infrastruktury oraz innych rozwiązań. Żywność pochodzenia roślinnego jest dodatkowo bezpieczniejsza oraz w mniejszym stopniu wpływa na utratę różnorodności biologicznej. Wspomniane wyżej powody stanowią dobrą argumentację za zaprzestaniem promocji produktów odzwierzęcych z pieniędzy publicznych. Strategia „Od pola do stołu" zakłada zrównoważoną produkcję i dystrybucję żywności. Finansowanie z publicznych pieniędzy promocji produktów odzwierzęcych zaprzecza niniejszym celom, z uwagi na fakt, iż masowe hodowle zwierząt są wysokoemisyjne. Dodatkowo, WPR na poziomie unijnym zakłada przeciwdziałanie zmianom klimatu, a zachęcanie społeczeństwa przez rządzących do ograniczenia lub zaprzestania spożycia produktów odzwierzęcych wydaje się szybkim i efektywnym sposobem ograniczenia degradacji środowiska i nadmiernych emisji CO2. Poprawa dobrostanu zwierząt jest ściśle związana z ich hodowlą oraz transportem. Transport żywych zwierząt odbywa się w okrutnych i niehumanitarnych warunkach, które często należy uznać za znęcanie się nad zwierzętami, a w wielu przypadkach zwierzęta przewożone są w warunkach niezgodnych z przyjętymi normami unijnymi. Dopóki transport żywych zwierząt nie zostanie zaprzestany, dopóty nie będzie można mówić o poprawie dobrostanu zwierząt.	Uwaga nieuwzględniona	Interwencja Rozwój usług rolnictwa precyzyjnego na rzecz ochrony środowiska i klimatu ukierunkowana jest na wspieranie zrównoważenia środowiskowego, łagodzenie skutków zmian klimatu i dostosowania do nich na obszarach wiejskich, a nie na promocji diety roślinnej, zakazie przewozu zwierząt żywych, zakazie reklamy produktów odzwierzęcych

250	2021-09-10 18:16:54	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Podjęcie realnych działań mających na celu odejście od produkcji rolnej wykorzystującej zwierzęta i przejście na produkcję roślinną oraz sprawiedliwa transformacja z uwzględnieniem interesów i praw społeczności zamieszkałej na obszarach wiejskich.	Z uwagi na klimatyczny ślad pozostawiany przez produkcję rolną wykorzystującą zwierzęta absolutnie konieczne jest jednoznaczne i precyzyjne określenie celów oraz instrumentów prawnych oraz finansowych mających na celu odejście od produkcji wykorzystującej zwierzęta i przejścia w kierunku zrównoważonej, etycznej z perspektywy praw zwierząt oraz respektującej prawa człowieka produkcji roślinnej. Takie działanie musi być kompatybilne z celami w zakresie redukcji emisji CO2, a także uwzględniać cele wynikające Europejskiej Strategii Bioróżnorodności do 2030. Warto przy tym wskazać również na raport IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change), zgodnie z którym europejski system żywnościowy jest odpowiedzialny nawet za 37% emisji gazów cieplarnianych kontynentu. Zrównoważone i rzetelnie zaplanowane finansowanie w ramach Wspólnej Polityki Rolnej będzie szansą na transformację rolnictwa w model odpowiedzialny społecznie i środowiskowo. Przedmiotowy plan strategiczny powinien wskazywać działania, których celem jest: urealnienie cen produkcji poprzez obciążenie producentów kosztami środowiskowymi; ograniczenie hodowli zwierząt poprzez podwyższenie standardów ochrony praw zwierząt oraz praw ludzi mieszkających w sąsiedztwie ferm przemysłowych; uruchomienie planu wsparcia dla rozwoju branży roślinnej poprzez dedykowane fundusze na badania i rozwój, promocję i komercjalizację, w szczególności produktów – zamienników mięsa, produktów mlecznych i nabiału. Zaprzestanie produkcji wykorzystującej zwierzęta i przejście na produkcję roślinną jest również ogromnym wyzwaniem dla ludności zamieszkałej na obszarach wiejskich. Według danych zgromadzonych w Analizie SWOT Celu 8 społeczność obszarów wiejskich zmaga się również z dysproporcjami w zakresie dostępu do edukacji, co powoduje niewystarczający poziom świadomości ekologicznej, wiedzy o zmianach klimatu oraz praktyk pro-środowiskowych. Stopniowe przechodzenie na produkcję opartą na roślinach wymaga zwiększonych wydatków nie tylko w zakresie edukacji, ale również dotacji na przebudowę infrastruktury czy kupno nowych maszyn. Propozycje przedstawione w nowej WPR nie przewidują sprawiedliwej transformacji w kierunku produkcji, która nie tylko jest produkcją etyczną, ale dodatkowo produkcją, która jest przyjazna dla środowiska i klimatu. Priorytetem państw członkowskich powinno być wspieranie, edukowanie i dotowanie przedsiębiorstw, które chcą porzucić dotychczasowe praktyki i przejść na produkcję niskoemisyjną. Finansowe wsparcie dla produkcji roślinnej mogłoby być zachętą nie tylko dla małych i średnich gospodarstw rolnych, ale również młodych ludzi, którzy opuszczają wsie i migrują do większych skupisk miejskich. Wszystko to ma na celu odejście od gospodarki żywnościowej opartej na produkcji zwierzęcej jako jednej z najbardziej destrukcyjnych dla środowiska części gospodarki. Wielopoziomowy wpływ na środowisko i klimat nie może pozostać niezauważony lub zignorowany.	Uwaga częściowo uwzględniona	Przepisy określające zakres Planu Strategicznego WPR lub zalecenia KE nie wskazują na konieczność przedstawienia działań, których celem byłoby: urealnienie cen produkcji poprzez obciążenie producentów kosztami środowiskowymi; ograniczenie hodowli zwierząt. Jednocześnie w Planie przewidziano szereg interwencji wspierających wdrażanie rozwiązań niskoemisyjnych w tym inwestycyjne (np. Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej, Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu), ekoschematy (np. Uproszczone systemy uprawy, Międzyplony ozime/Wsiewki śródplonowe, Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt, Utrzymanie systemów rolno-leśnych, rolnictwo ekologiczne), Zobowiązania środowiskowe, klimatyczne oraz transfer wiedzy.
251	2021-09-10 20:38:42	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	płatności dla ras koni zagrożonych wyginięciem dotyczą tylko wsparcia do samic, a powinny dotyczyć samic i samców, w szczególności takich ras jak koniki polskie, konie huculskie, konie małopolskie i konie wielkopolskie	Zróżnicowanie genetyczne, poziom inbredu na odpowiednio niskim poziomie, w dużej mierze zależy od liczby samców uczestniczących w rozrodzie. Liczba klaczy biorących udział w programach ochrony zasobów genetycznych wzrasta, natomiast zaczyna brakować ogierów, których koszt wyhodowania (wpisania do księgi) jest znacznie wyższy, jak w przypadku klaczy. Szczególnie drastycznie widać to na przykładzie rasy wielkopolskiej i małopolskiej. Aby zatrzymać ten niekorzystny trend konieczne jest uwzględnienie w płatnościach także wsparcia do samców.	Uwaga uwzględniona	Opis Interwencji zakłada, że wsparciem zostaną objęte m. in.; konie (wsparcie do samic i samców) - koniki polskie, huculskie, małopolskie, śląskie, wielkopolskie, zimnokrwiste (w typie sokólskim i sztumskim).
252	2021-09-10 21:04:27	Jednostki administracji rządowej	ROZDZIAŁ 4 ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.4. Informacja dotycząca spójności Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 z innymi instrumentami i politykami UE oraz możliwej synergii między tymi instrumentami	Dodanie przypisu w tab przy znaczniku do zakresu "Kanalizacja" przy polityce spójności wskazującego, że: wsparcie dla gospodarki wodno-ściekowej w ramach polityki spójności co do zasady nie jest dedykowane obszarom wiejskim, w pewnych przypadkach może jednak dotyczyć również obszarów wiejskich.	Należy mieć na uwadze, że wsparcie dla gospodarki wodno-ściekowej w ramach polityki spójność nie jest dedykowane obszarom wiejskim. Większość alokacji w tym obszarze przewidziana została na realizację inwestycji z zakresu gospodarki ściekowej lub kompleksowych projektów wodno-ściekowych, które realizowane będą na obszarach aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Wsparcie dla obszarów wiejskich będzie uzależnione w tym przypadku od tego czy będą się one znajdowały na obszarze aglomeracji ujętych w KPOŚK.	Uwaga uwzględniona	Zmodyfikowano tabelę zgodnie z ustaleniami w zakresie Krajowego Planu Odbudowy, Polityki Spójności Planu Strategicznego WPR, co do demarkacji wsparcia realizowanego w ramach ww. programów i polityk.
253	2021-09-11 20:04:11	Osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000	Rozszerzenie tego punktu na obszary orne (szczególnie te powyżej 10 ha), gdzie występują naturalne oczka wodne, oraz gniazdują np. w zbożach błotniaki łąkowe, czajki oraz sieweczki rzeczne, a w naturalnych oczkach wodnych (tu gdzie trzcina) błotniaki stawowe.	Gatunki takie jak czajka, siewieczka rzeczna, czy błotniak łąkowy budują swoje gniazda na terenach ornych, błotniak bezpośrednio w uprawach. Natomiast siewieczka i czajka na lekko zalanych na polach "kałużach". Niestety grunty orne pod względem są pomijane we wszystkich PROW, a są to gatunki coraz częściej gniazdujące na polach uprawnych. Następnym tematem jest zabezpieczanie niewielkich śródpolnych oczek wodnych z trzciną. Są to siedliska, gdzie gniazduje błotniak stawowy, a jest takich miejsc coraz mniej do tego stopnia, że i ten gatunek zaczyna gniazdować w polach uprawnych jak jego podobny kuzyn błotniak łąkowy. Zapominanie o takich siedliskach może przynieść zgubę dla czajki, sieweczki rzecznej, błotniaka stawowego, oraz błotniaka łąkowego. W przypadku tego ostatniego należałoby rolników zmotywować do współpracy z ornitologami, którzy z chęcią zabezpieczali by takie gniazda przed skoszenie gniazda przez maszyny. Tak jak tu http://zootarus.pl/ochrona	Uwaga nieuwzględniona	Gatunki te będą wspierane pośrednio w ramach innych interwencji.
254	2021-09-12 09:43:06	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Zapotrzebowanie na leki, sprzęt pszczelarski zamawiać poprzez związki pszczelarzy.	Indywidualni pszczelarze mogą korzystać z pomocy merytorycznej przy zgłaszaniu zapotrzebowania przez związek.	Uwaga częściowo uwzględniona	Biorąc pod uwagę potrzebę zwiększenia dostępności pomocy zaplanowano: 1. W ramach interwencji I 6.3. – wsparcie walki z warrozą oraz I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, wnioskującym o pomoc będą mogły być wyłącznie organizacje pszczelarskie; 2. W ramach interwencji I 6.2. – modernizacja gospodarstw pasiecznych, beneficjentem (wnioskującym o pomoc) będą mogły być zarówno organizacje pszczelarskie jak i indywidualni pszczelarze.
255	2021-09-12 15:12:16	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 1. Podstawowe wsparcie dochodu	Dzień dobry Chciałbym zmienić definicję ROLNIKA AKTYWNEGO ZAWODOWO	W wielu przypadkach jest taka sytuacja , że posiadacz ziemi ponad 1 ha nie prowadzi działalności rolniczej nie uprawia ziemi na własny rachunek , ani nie zleca wykonania tej czynności . Jedynie składa wniosek o dopłaty bezpośrednie . Umową ustną pozwala uprawiać i zbierać plony z danej działki innemu aktywnemu rolnikowi , który fizycznie pracuje na tej ziemi . Skończmy z fikcyjnymi rolnikami - posiadacz >1ha ziemi rolnej nie jest rolnikiem tylko właścicielem ziemskim. Rolnikiem jest ten "kieruje gospodarstwem rolnym, to znaczy prowadzi działalność rolniczą w gospodarstwie rolnym osobiście (podejmuje decyzje), na własny rachunek i we własnym imieniu, ponosi koszty i czerpie korzyści w związku z prowadzeniem tej działalności. Szczegółowe warunki jakie muszą spełniać osoby prawne i grupy osób fizycznych, aby mogły zostać uznane za kierującego gospodarstwem rolnym, mogą zostać określone w przepisach prawa krajowego "	Uwaga nieuwzględniona	Zaproponowana definicja jest rozwiązaniem optymalnym , które z jednej strony pozwoli skutecznie i efektywnie weryfikować fakt pozostawania „rolnikiem aktywnym" (z uwzględnieniem rozwiązań prawnych przewidzianych na nową perspektywę finansową), a z drugiej strony stworzy system możliwie mało skomplikowany i nieuciążliwy dla większości gospodarstw, biorąc pod uwagę doświadczenia z lat 2015-2017. Definicja aktywnego rolnika dotyczy sprawdzania kryteriów dochodowych i nie służy innym celom, np. regulowaniu stosunków własnościowych.
256	2021-09-12 15:25:45	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.1 Definicje i minimalne wymagania	Definicja ROLNIKA AKTYWNEGO ZAWODOWO kieruje gospodarstwem rolnym, to znaczy prowadzi działalność rolniczą w gospodarstwie rolnym osobiście (podejmuje decyzje), na własny rachunek i we własnym imieniu, ponosi koszty i czerpie korzyści w związku z prowadzeniem tej działalności. Szczegółowe warunki jakie muszą spełniać osoby prawne i grupy osób fizycznych, aby mogły zostać uznane za kierującego gospodarstwem rolnym, mogą zostać określone w przepisach prawa krajowego,	Niejednokrotnie posiadacz ziemi rolnej powyżej 1ha nie uprawia tej ziemi , nie pracuje na niej jedynie składa wniosek o dopłaty bezpośrednie . Grunty orne i TUZ wtedy użytkują inni aktywni rolnicy którym jest potrzebna pasza dla zwierząt które posiadają . Nowy plan nie wnosi żadnych zmian dla rolnictwa jedynie cementuje te rozwiązania które obowiązywały dotychczas. Skończmy dawać RĘTE dla właścicieli ziemskich od PAŃSTWA.	Uwaga nieuwzględniona	Zaproponowana definicja jest rozwiązaniem optymalnym , które z jednej strony pozwoli skutecznie i efektywnie weryfikować fakt pozostawania „rolnikiem aktywnym" (z uwzględnieniem rozwiązań prawnych przewidzianych na nową perspektywę finansową), a z drugiej strony stworzy system możliwie mało skomplikowany i nieuciążliwy dla większości gospodarstw, biorąc pod uwagę doświadczenia z lat 2015-2017. Definicja aktywnego rolnika dotyczy sprawdzania kryteriów dochodowych i nie służy innym celom, np. regulowaniu stosunków własnościowych.
257	2021-09-12 19:22:31	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Definicja ROLNIKA AKTYWNEGO ZAWODOWO kieruje gospodarstwem rolnym, to znaczy prowadzi działalność rolniczą w gospodarstwie rolnym osobiście (podejmuje decyzje), na własny rachunek i we własnym imieniu, ponosi koszty i czerpie korzyści w związku z prowadzeniem tej działalności. Szczegółowe warunki jakie muszą spełniać osoby prawne i grupy osób fizycznych, aby mogły zostać uznane za kierującego gospodarstwem rolnym, mogą zostać określone w przepisach prawa krajowego,	Niejednokrotnie posiadacz ziemi rolnej powyżej 1ha nie uprawia tej ziemi , nie pracuje na niej jedynie składa wniosek o dopłaty bezpośrednie . Grunty orne i TUZ wtedy użytkują inni aktywni rolnicy którym jest potrzebna pasza dla zwierząt które posiadają . Nowy plan nie wnosi żadnych zmian dla rolnictwa jedynie cementuje te rozwiązania które obowiązywały dotychczas. Skończmy dawać RĘTE dla właścicieli ziemskich od PAŃSTWA.	Uwaga nieuwzględniona	Zaproponowana definicja jest rozwiązaniem optymalnym , które z jednej strony pozwoli skutecznie i efektywnie weryfikować fakt pozostawania „rolnikiem aktywnym" (z uwzględnieniem rozwiązań prawnych przewidzianych na nową perspektywę finansową), a z drugiej strony stworzy system możliwie mało skomplikowany i nieuciążliwy dla większości gospodarstw, biorąc pod uwagę doświadczenia z lat 2015-2017. Definicja aktywnego rolnika dotyczy sprawdzania kryteriów dochodowych i nie służy innym celom, np. regulowaniu stosunków własnościowych.
258	2021-09-12 19:29:23	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Dobrostan bydła wiek 4-24 miesięcy Kury nioski ilość stanowisk od 100	Wiek bydła powinien być w takim samym ujęciu jak klasyfikacja wiekowa bydła . Jeżeli urodzenie nastąpi po terminie zgłoszenia tona jedną sztukę można otrzymać jedynie jeden raz . Kury nioski powyżej 350 szt. objęte są już działami specjalnymi , inne wymagania weterynaryjne i podatkowe.	Uwaga nieuwzględniona	Ad 1) Do płatności będą kwalifikowały się opasy w wieku od ukończenia 4 do ukończenia 18 m-ca życia, które przebywały w gospodarstwie co najmniej 120 dni. Planuje się wzorem obecnie realizowanych płatności dobrostanowych do krów, płatność będzie wypłacana proporcjonalnie do długości okresu przebywania opasa w stadzie z uwzględnieniem wymogów interwencji. Wiek opasa objętego ekoschematem dobrostan zwierząt został skrócony do ukończenia 18 miesiąca życia jako odpowiedź na uwagi zgłaszane w ramach I konsultacji PS WPR 2023-2027. W uwagach tych wskazywano bowiem, że realizacja wymogów w odniesieniu do starszych opasów może być trudna i niebezpieczna. Ponadto, wzięto tu pod uwagę relację między wiekiem zwierzęcia, a jakością mięsa pozyskiwanego z tego zwierzęcia. Ad 2) Proponowany próg wejścia dla kur niosek powyżej 350 szt. wynika z tego, że kurniki od takiej liczby stanowisk objęte są nadzorem weterynaryjnym i obowiązują je minimalne normy w zakresie utrzymania zwierząt, a w ramach interwencji dotyczącej dobrostanu zwierząt wymogi muszą wykraczać ponad powszechnie obowiązujące wymogi podstawowe. Ponadto, należy zauważyć, że w przypadku zwierząt utrzymywanych zgodnie z zasadami rolnictwa ekologicznego, które będą objęte płatnościami dobrostanowymi na uproszczonych zasadach nie wprowadzono progów wejścia. m
259	2021-09-12 19:45:29	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Płatność do roślin pastewnych powiązana powinna być z zwierzętami trawożernymi , oraz dołączone TUZ.	W wielu diagnozach i analizach rolnicy utrzymujący zwierzęta trawożerne bydło opasowe , krowy mleczne , owce , kozy osiągają najniższe dochody . Dlatego konieczne byłoby wsparcie do produkcji pasz tylko dla rolników posiadających zwierzęta trawożerne. Następowała by eliminacja pseudo rolników posiadających TUZy by tylko po to , żeby wystąpić o dopłaty bezpośrednie.	Uwaga nieuwzględniona	Obie płatności w sektorze roślin wysokobiałkowych (płatność do roślin strączkowych na ziarno i płatność do roślin pastewnych) ukierunkowane będą na dostarczanie surowca do produkcji pasz, poprzez warunek zbioru ziarna (w podsektorze roślin strączkowych) oraz wyłączenie ze wsparcia upraw przeznaczonych na zielony nawóz (w podsektorze roślin pastewnych). Płatnościami nie będą zatem objęte uprawy, których celem nie jest produkcja pasz. Zaproponowane wsparcie obejmie również producentów surowca dla przemysłu paszowego niezależnie od tego, czy posiada on zwierzęta, czy nie. Takie ukierunkowanie wsparcia pozwala skuteczniej realizować cele w zakresie budowania samowystarczalności w produkcji pasz wysokobiałkowych.
260	2021-09-13 01:54:05	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	Zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego w obliczu katastrofy klimatycznej i utraty różnorodności biologicznej przy jednoczesnym ograniczeniu przekształcania krajobrazów na miejsca produkcji zwierzęcej.	Na świecie ciągle rośnie popyt na produkty żywnościowe w związku ze zmianami demograficznymi oraz rosnącymi dochodami społeczeństwa. Powoduje to coraz większe wykorzystywanie kapitału naturalnego, na który składają się tereny, flora oraz fauna, co ma znaczący (i często nieodwracalny) wpływ na stan środowiska i klimatu. Zrównoważone zwiększanie wydajności rolnictwa ma znaczenie dla skutecznej odpowiedzi na coraz wyższy popyt na świecie przy jednoczesnej dbałości o klimat, środowisko naturalne, zdrowie i jakość życia ludzi. Obserwowane już skutki zmian klimatycznych są z każdym rokiem coraz bardziej widoczne, a jednym z ich skutków jest postępująca utrata różnorodności biologicznej. Jako jeden z głównych czynników przyczyniających się do zmian klimatycznych jest ogromna i nadal zwiększająca się produkcja zwierzęca (ponad 80 mld zwierząt tzw. hodowlanych jest zabijanych rocznie; liczba ta nie uwzględnia ryb). Wiele terenów przeznaczanych jest na produkcję zwierzęcą lub roślin stanowiących dla nich pożywienie, chociaż mogłyby być przeznaczane pod uprawę roślin przeznaczonych do spożycia przez ludzi. W związku z ogromną liczbą takich terenów powinien zostać ustanowiony zakaz przekształcania jakichkolwiek gruntów pod produkcję pasz dla zwierząt, budowę nowych ferm zwierzęcych i ferm, w szczególności ferm przemysłowych (w Polsce aż 1700 ferm przemysłowych niszczy środowisko naturalne, obniża jakość życia ludzi i zdrowie ludzi). Należy również wprowadzić zakaz w zakresie deforestacji lub innych ekosystemów w celu wypasu zwierząt lub jakiejkolwiek produkcji zwierzęcej.	Uwaga częściowo uwzględniona	Zarówno identyfikowane potrzeby, jak i planowane do realizacji interwencje, w dużym stopniu odpowiadają na potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego przy zapewnieniu zrównoważonej produkcji rolnej i ograniczaniu zmian krajobrazu oraz zachowaniu różnorodności biologicznej.

261	2021-09-13 07:58:33	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	•Krajowy Plan Strategiczny nadal nie przewiduje wparcia dochodów związanego z wielkością produkcji do świń. •Wnioskuję o uwzględnienie wparcia dla tego ważnego gatunku zwierząt gospodarskich w ramach dedykowanej Interwencji: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do świń lub przynajmniej uwzględnienie Wsparcia dochodów związanego z hodowlą do loch (zarodowych, objętych oceną wartości użytkowej i wpisanych do ksiąg hodowlanych). •W uzasadnieniu różnych interwencji m. in. w przypadku kóz, buraków cukrowych, konopi, pomidorów, truskawek, ziemniaków czy roślin pastewnych, trafnie zdefiniowano potrzeby i podano właściwe uzasadnienia, dlaczego konieczna jest interwencja i wsparcie, które powinno trafić do rolników. Dlaczego autorzy Krajowego Planu Strategicznego nie chcą widzieć tych samych potrzeb w sektorze trzody chlewnej, a w szczególności w hodowli świń? Dlaczego nie ma zdefiniowanych takich potrzeb wraz z uzasadnieniem w odniesieniu do świń, a w szczególności do loch hodowlanych? Potrzeby i ich uzasadnienia przypisane do ww. interwencji są trafne również w przypadku świń.	Hodowla jest działalnością prowadzoną w cyklu zamkniętym, na rasach czystych i wymaga większych umiejętności niż np. tucz. Hodowcy nie mogą skorzystać z efektów heterozji i z meblowania miotów. Koszty ponoszone na hodowlę są wyższe niż chów tuczników i wynikają m. in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania i partycypowania hodowców w kosztach oceny wartości użytkowej. Gospodarstwa zajmujące się hodowlą podlegają tym samym prawom rynkowym, biologicznym oraz zmianom klimatycznym, co inne gospodarstwa - są to m. in. niestabilne warunki pracy wynikające z ASF i COVID-19, drożejące pasze, import prosiąt, mięsa i półtusz, kłopoty w obrocie materiałem hodowlanym oraz w sprzedaży tuczników; hodowcy ponoszą ryzyko cenowe i produkcyjne. W obawie przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF oraz zakłóceniami na rynku spowodowanymi COVID-19 hodowcy nie zwiększają stanów loch hodowlanych, a często zmuszeni są do podejmowania ostatecznych decyzji polegających na rezygnacji z hodowli. Dlatego potrzebne jest wsparcie dla stad hodowlanych, które prowadzą hodowlę świń na bazie świń wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE trzoda chlewna nie znajduje się na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.
262	2021-09-13 08:13:59	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.3 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.3. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
263	2021-09-13 08:14:47	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.4. Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.3 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.3. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
264	2021-09-13 08:17:21	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	1. Krajowy Plan Strategiczny nadal nie przewiduje wparcia dochodów związanego z wielkością produkcji do świń. 2. Wnioskuję o uwzględnienie wparcia dla tego ważnego gatunku zwierząt gospodarskich w ramach dedykowanej Interwencji: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do świń lub przynajmniej uwzględnienie Wsparcia dochodów związanego z hodowlą do loch (zarodowych, objętych oceną wartości użytkowej i wpisanych do ksiąg hodowlanych). 3. W uzasadnieniu różnych interwencji m. in. w przypadku kóz, buraków cukrowych, konopi, pomidorów, truskawek, ziemniaków czy roślin pastewnych, trafnie zdefiniowano potrzeby i podano właściwe uzasadnienia, dlaczego konieczna jest interwencja i wsparcie, które powinno trafić do rolników. Dlaczego autorzy Krajowego Planu Strategicznego nie chcą widzieć tych samych potrzeb w sektorze trzody chlewnej, a w szczególności w hodowli świń? Dlaczego nie ma zdefiniowanych takich potrzeb wraz z uzasadnieniem w odniesieniu do świń, a w szczególności do loch hodowlanych? Potrzeby i ich uzasadnienia przypisane do ww. interwencji są trafne również w przypadku świń.	Hodowla jest działalnością prowadzoną w cyklu zamkniętym, na rasach czystych i wymaga większych umiejętności niż np. tucz. Hodowcy nie mogą skorzystać z efektów heterozji i z meblowania miotów. Koszty ponoszone na hodowlę są wyższe niż chów tuczników i wynikają m. in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania i partycypowania hodowców w kosztach oceny wartości użytkowej. Gospodarstwa zajmujące się hodowlą podlegają tym samym prawom rynkowym, biologicznym oraz zmianom klimatycznym, co inne gospodarstwa - są to m. in. niestabilne warunki pracy wynikające z ASF i COVID-19, drożejące pasze, import prosiąt, mięsa i półtusz, kłopoty w obrocie materiałem hodowlanym oraz w sprzedaży tuczników; hodowcy ponoszą ryzyko cenowe i produkcyjne. W obawie przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF oraz zakłóceniami na rynku spowodowanymi COVID-19 hodowcy nie zwiększają stanów loch hodowlanych, a często zmuszeni są do podejmowania ostatecznych decyzji polegających na rezygnacji z hodowli. Dlatego potrzebne jest wsparcie dla stad hodowlanych, które prowadzą hodowlę świń na bazie świń wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE trzoda chlewna nie znajduje się na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.
265	2021-09-13 08:20:23	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.3 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.3. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
266	2021-09-13 08:22:11	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.4. Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.4 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.4. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
267	2021-09-13 08:56:06	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Wprowadzenie minimalnych, gwarantowanych stawek dopłat do (wszystkich) ekoschematów na podstawie dostępnych analiz, ekspertyz, raportów posiadanych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.	26,7 proc. środków dostępnych na dopłaty do planowanych 117 euro/ha jako JPO zagwarantowano na ekoschematy. Programy te tworzą idealne możliwości zwiększenia dochodów wszystkich właścicieli gospodarstw rolnych, ale jednocześnie resort rolnictwa zastrzega możliwość skorygowania stawek w przypadku dużego zainteresowania danym ekoschematem (oczywiście skorygowania w dół). Rolnicy ze względu na konieczność zmiany mentalności w podejściu do agrotechniki i edukacji biologii gleby, chęci sprostaniu wymaganiom stawianym w ramach ekoschematów będą musieli ponieść dodatkowe koszty, które wynagradzane są poprzez proponowane stawki płatności dla każdego z nich. W przypadku dużego zainteresowania danym ekoschematem szacunkowe stawki mogą zostać pomniejszone nawet o kilkadziesiąt % co z punktu ekonomicznego powoduje duże ryzyko związane z poniesieniem dodatkowych kosztów, które mogą nie równoważyć się z osiągniętymi korzyściami. Ponadto zmiany związane z przystosowaniem gospodarstwa rolnego do wprowadzenia ekoschematów wymagają dużo czasu na badania i doświadczenia dające możliwość wdrożenia tylko bezpiecznych rozwiązań i opłacalnych ekonomicznie dostosowanych do obecnej produkcji. Dlatego należy zapewnić minimalny próg płatności, aby rolnicy nadal mogli utrzymywać się z działalności rolniczej i aby wykorzystali proponowane zmiany jako szansę rozwoju. np. uproszczone systemy uprawy – szacowana stawka: 601 zł/ha, gwarantowana stawka 300,50 zł/ha, międzyplony ozime/wsiewki śródplonowe – szacowana stawka: 786 zł/ha wsiewki lub międzyplonu, gwarantowana stawka 280 zł/ha (podane kwoty są tylko przykładem obrazującym, proponowaną zmianę).	Uwaga nieuwzględniona	Ekoschematy to nowy rodzaj płatności w ramach systemu płatności bezpośrednich, które mają za zadanie stworzenie zachęt dla rolników do realizacji korzystnych praktyk dla środowiska i klimatu. Ekoschematy są obowiązkowe do wdrożenia przez państwo członkowskie, natomiast dobrowolne dla rolników. Jednocześnie w PS WPR pczł. zobowiązane jest oprócz wysokości wparcia wskazać powierzchnię na jakiej moga być relaizowane ekoschematy. Proponując w Planie Strategicznym szeroki wachlarz praktyk możliwych do realizacji w ramach ekoschematów przyjęto założenie, że takie podejście będzie najwłaściwsze, aby zachęcić jak największą liczbę rolników do ich realizacji. Takie podejście pozwoli rolnikom w elastyczny sposób dopasować ekoschematy do prowadzonego sposobu produkcji rolnej, czy potrzeb gospodarstwa. Zakładamy że dostępność dla wszystkich rolników i powszechność stosowania spowoduje efekt skali, który przyczyniają się do realizacji wszystkich celów środowiskowych WPR (woda, gleba, powietrze, klimat, bioróżnorodność). Jednocześnie mając na względzie, że ekoschematy są intrumentem w ramach planosci bezpośrednich i rozliczanie ich odbywa się w danym roku a także fakt, że trudno przewidzieć jakie będzie faktyczne zainteresowanie realizacją ekoschematów , nie możliwe jest zagwarantowanie stałych stawek. jest to zgodne z obocnie obowiązującymi zasadami dotyczącymi określenia stawek pałtności w rmach płatnośći bezpośrednich.
268	2021-09-13 09:23:36	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Krajowy Plan Strategiczny nadal nie przewiduje wparcia dochodów związanego z wielkością produkcji do świń. Wnioskuję o uwzględnienie wparcia dla tego ważnego gatunku zwierząt gospodarskich w ramach dedykowanej Interwencji: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do świń lub przynajmniej uwzględnienie Wsparcia dochodów związanego z hodowlą do loch (zarodowych, objętych oceną wartości użytkowej i wpisanych do ksiąg hodowlanych). W uzasadnieniu różnych interwencji m. in. w przypadku kóz, buraków cukrowych, konopi, pomidorów, truskawek, ziemniaków czy roślin pastewnych, trafnie zdefiniowano potrzeby i podano właściwe uzasadnienia, dlaczego konieczna jest interwencja i wsparcie, które powinno trafić do rolników. Dlaczego autorzy Krajowego Planu Strategicznego nie chcą widzieć tych samych potrzeb w sektorze trzody chlewnej, a w szczególności w hodowli świń? Dlaczego nie ma zdefiniowanych takich potrzeb wraz z uzasadnieniem w odniesieniu do świń, a w szczególności do loch hodowlanych? Potrzeby i ich uzasadnienia przypisane do ww. interwencji są trafne również w przypadku świń.	Hodowla jest działalnością prowadzoną w cyklu zamkniętym, na rasach czystych i wymaga większych umiejętności niż np. tucz. Hodowcy nie mogą skorzystać z efektów heterozji i z meblowania miotów. Koszty ponoszone na hodowlę są wyższe niż chów tuczników i wynikają m. in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania i partycypowania hodowców w kosztach oceny wartości użytkowej. Gospodarstwa zajmujące się hodowlą podlegają tym samym prawom rynkowym, biologicznym oraz zmianom klimatycznym, co inne gospodarstwa - są to m. in. niestabilne warunki pracy wynikające z ASF i COVID-19, drożejące pasze, import prosiąt, mięsa i półtusz, kłopoty w obrocie materiałem hodowlanym oraz w sprzedaży tuczników; hodowcy ponoszą ryzyko cenowe i produkcyjne. W obawie przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF oraz zakłóceniami na rynku spowodowanymi COVID-19 hodowcy nie zwiększają stanów loch hodowlanych, a często zmuszeni są do podejmowania ostatecznych decyzji polegających na rezygnacji z hodowli. Dlatego potrzebne jest wsparcie dla stad hodowlanych, które prowadzą hodowlę świń na bazie świń wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE, brak trzody chlewnej na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.
269	2021-09-13 09:25:47	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.3 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.3. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.

270	2021-09-13 09:28:03	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.4. Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.4 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.4. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
271	2021-09-13 11:12:56	Organizacje pozarządowe	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Proponowane zmiany w załączniku	W załaczniku	Uwaga częściowo uwzględniona	Propozycja dopuszczenia użytkowania zgodnie z wymogami PZO/PO (m.in w zakresie czestotliwości i terminów koszenia) zostanie wprowadzona na poziomie przepisów krajowych. Wariant Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka, dubelt i kulik wielki) z jedna stawką płatności(1055 zł/ha) został podzielony na dwa warianty z różnymi stawkami płatności: Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka) -1055 zł/ha oraz Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego – 1347 zł/ha. Dodatkowo została obniżona stawka płatności w przypadku wariantu Ochrona siedlisk lęgowych derkacza – 1055 zł/ha.
272	2021-09-13 11:13:36	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	W aktualnie zaproponowanej przez Państwa interwencji wnioskujemy, żeby termin pierwszego pokosu po 15 czerwca dotyczył jedynie wariantu, w którym gatunkami kwalifikującymi są: czajka, rycyk, krwawodziób i kszyk. W celu zwiększenia bezpieczeństwa lęgów dubelta oraz kulika wielkiego do czasu uaktualnienia PZO/PO, proponujemy utworzenie niezależnych wariantów, w których domyślne rozpoczęcie pokosu w wariancie dla kulika wielkiego rozpoczynałoby się po 30 czerwca zaś w wariancie dla dubelta po 10 lipca, z równoczesnym zastrzeżeniem, że termin ten może być wcześniejszy jeżeli działania ochronne w PO lub PZO dopuszczają taką możliwość.	W zaproponowanej interwencji utworzono wspólne wymogi i płatności dla interwencji Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka, dubelt i kulik wielki). Wymienione gatunki ptaków cechuje natomiast znaczne zróżnicowanie fenologii lęgów, a więc i potrzeba odmiennego reżimu użytkowania rolniczego zapewniającego bezpieczeństwo lęgu. Dla przykładu pierwsze zniesienia czajek notuje się w Polsce w połowie marca, kulików wielkich, rycyków i krwawodziobów w połowie kwietnia, dubeltów zaś na początku maja. Niekontrolowane dopuszczenie koszenia łąk po 15 czerwca w siedliskach dubelta jak również kulika wielkiego , stanowi więc ogromne zagrożenie dla przetrwania ich lęgów i może wiązać się z obniżeniem produktywności ptaków do poziomu zagrażającego przetrwanie lokalnych populacji. Jako koalicja w naszej propozycji pakietu „Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych" dopuszczaliśmy możliwość koszenia po 15 czerwca dla wszystkich wymienionych gatunków, ale tylko w pełnym kształcie proponowanego przez nas projektu „pakietu", który równolegle zakładał: 1.Rzetelnie opracowane PZO/PO w obszarach, w których występuje dubelt i kulik wielki oraz nadrzędności zapisów PZO/PO w kontekście częstości i terminów koszenia łąk. W naszym zamyśle, w miejscach występowania dubelta i kulika wielkiego, zadania PZO/PO opóźniałyby na niektórych działkach koszenia do terminów po 10 lipca a nawet po 1 sierpnia lub też dawało możliwość koszenia całej powierzchni działki raz na kilka lat. Dla części działek (w siedliskach żyznych) PZO/PO dopuszczałoby natomiast koszenia po 15 czerwca, co w areale siedlisk tych gatunków tworzyłoby optymalną dla nich mozaikę użytkowania zapewniającą dobre żerowiska (wcześniejsze pokosy) jak również bezpieczne lęgowiska (późniejsze pokosy). Bieżący proces uaktualnienia PZO/PO, w których gatunki te są przedmiotami ochrony jest jednak opóźniony w stosunku do naszych założeń, co może skutkować brakiem możliwości opóźnienia koszenia w miejsca lęgowych dubelta i kulika wielkiego z poziomu tych dokumentów. 2.Dywersyfikację liczby wykonywanych pokosów i terminów na działkach użytkowanych kośnie i kośno-pastwiskowo większych niż 5 ha. Rozwiązanie to w przypadku działek dwukośnych narzucało beneficjentom „pakietu" ograniczenie pierwszego pokosu do 50 -70 % działki. Zapis ten skutkowałby tym, że co najmniej 50% działki koszona byłaby w terminie po 15 sierpnia , pozostawiając znaczną część siedliska bezpieczną dla lęgów. Przyjmując domyślną datę pierwszego pokosu przypadającą na termin 30 czerwca i 10 lipca (które w praktyce będą w zdecydowanym udziale siedlisk areałów kulika wielkiego i dubelta) oraz kierując się zasadą, że stawka płatności wyliczona jest na podstawie utraconych dochodów i dodatkowych kosztów, pakiety te powinien mieć wyższą płatność do hektara. W naszej opinii w przypadku kulika wielkiego około 1300 zł/ha zaś dubelta około 1400 zł/ha. Wyższe stawki płatności wynikają ze znacząco niższej jakości siana w lipcu oraz znacząco mniejszego plonu z drugiego pokosu (ze względu na skrócony okres wegetacji).	Uwaga uwzględniona	Interwencja wdrażana jest poprzez szereg wariantów dedykowanych odpowiednim siedliskom lub gatunkom: 1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe 2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla 3. Murawy 4. Półnaturalne łąki wilgotne 5. Półnaturalne łąki świeże 6. Torfowiska 7. Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka) 8. Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego 9. Ochrona siedlisk lęgowych wodniczki 10. Ochrona siedlisk lęgowych derkacza We wdrażanie tej interwencji zaangażowani są eksperci przyrodniczy. Ich rolą jest stwierdzenie występowania danego siedliska lub gatunku ptaka. Zakres wymogów różni się w zależności od przedmiotu ochrony – dostosowany jest do preferencji zagrożonych gatunków oraz charakteru siedlisk przyrodniczych. W wszystkich wariantach beneficjent jest zobowiązany do realizacji wymogów dotyczących ekstensywnego użytkowania rolniczego, odbiegających od standardowej/zwykłej praktyki rolniczej, co powoduje ponoszenie dodatkowych kosztów i utratę dochodów. Zobowiązania podejmowane są przez beneficjentów na okres 5 lat.
273	2021-09-13 11:14:57	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	•Krajowy Plan Strategiczny nadal nie przewiduje wparcia dochodów związanego z wielkością produkcji do świń. •Wnioskuję o uwzględnienie wparcia dla tego ważnego gatunku zwierząt gospodarskich w ramach dedykowanej Interwencji: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do świń lub przynajmniej uwzględnienie Wsparcia dochodów związanego z hodowlą do loch (zarodowych, objętych oceną wartości użytkowej i wpisanych do ksiąg hodowlanych). •W uzasadnieniu różnych interwencji m. in. w przypadku kóz, buraków cukrowych, konopi, pomidorów, truskawek, ziemniaków czy roślin pastewnych, trafnie zdefiniowano potrzeby i podano właściwe uzasadnienia, dlaczego konieczna jest interwencja i wsparcie, które powinno trafić do rolników. Dlaczego autorzy Krajowego Planu Strategicznego nie chcą widzieć tych samych potrzeb w sektorze trzody chlewnej, a w szczególności w hodowli świń? Dlaczego nie ma zdefiniowanych takich potrzeb wraz z uzasadnieniem w odniesieniu do świń, a w szczególności do loch hodowlanych? Potrzeby i ich uzasadnienia przypisane do ww. interwencji są trafne również w przypadku świń.	Hodowla jest działalnością prowadzoną w cyklu zamkniętym, na rasach czystych i wymaga większych umiejętności niż np. tucz. Hodowcy nie mogą skorzystać z efektów heterozji i z meblowania miotów. Koszty ponoszone na hodowlę są wyższe niż chów tuczników i wynikają m. in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania i partycypowania hodowców w kosztach oceny wartości użytkowej. Gospodarstwa zajmujące się hodowlą podlegają tym samym prawom rynkowym, biologicznym oraz zmianom klimatycznym, co inne gospodarstwa - są to m. in. niestabilne warunki pracy wynikające z ASF i COVID-19, drożejące pasze, import prosiąt, mięsa i półtusz, kłopoty w obrocie materiałem hodowlanym oraz w sprzedaży tuczników; hodowcy ponoszą ryzyko cenowe i produkcyjne. W obawie przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF oraz zakłóceniami na rynku spowodowanymi COVID-19 hodowcy nie zwiększają stanów loch hodowlanych, a często zmuszeni są do podejmowania ostatecznych decyzji polegających na rezygnacji z hodowli. Dlatego potrzebne jest wsparcie dla stad hodowlanych, które prowadzą hodowlę świń na bazie świń wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE trzoda chlewna nie znajduje się na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.
274	2021-09-13 11:16:52	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.3 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.3. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
275	2021-09-13 11:17:46	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.4. Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.4 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.4. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
276	2021-09-13 11:19:08	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000	„Pakiet na derkacza" nie powinien być dostępny poza obszarami Natura 2000.	Populacja derkacza jest w Polsce dość liczna (około 45 tyś samców), zaś jej trend długoterminowych nie wykazuje znacznych spadków liczebności populacji (Monitoring Ptaków Mokradeł (2007-2020) - trend stabilny, Monitoring Pospolitych Ptaków Lęgowych (2000-2020) - umiarkowany spadek, https://monitoringptakow.gios.gov.pl/wyniki-mpp.html) w przeciwieństwie do ptaków siewkowych. Jedyną różnicą (poza lokalizacją) między interwencją „Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000" oraz „Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000" jest większa swoboda do podejmowania różnych wariantów przez beneficjenta na obszarach poza siecią Natura 2000 niż w jej obrębie. Wynika to z tego faktu, że w obszarach Natura 2000 beneficjent musi dostosować wariant i wymogi do zapisów PZO/PO. Poza obszarami Natura 2000 ekspert przyrodniczy będzie miał większą swobodę zaproponowania beneficjentowi wyżej płatnych wariantów ptasich np. derkacza w sytuacji gdy na działce beneficjenta będą występowały rzadsze gatunki ptaków jak np. rycyk, którego siedliska wymagają innego reżimu użytkowania. W praktyce wariant „siewkowy" poza obszarami Natura 2000 będzie marginalnie wykorzystywany (poza rolnikami, którym zależy na sianie), gdyż wariant dedykowany derkaczowi, nie dość, że będzie znacząco więcej płatny to w dodatku koszt wykonania pokosów będzie niższy (jeden pokos w roku zamiast dwóch). Sytuacja taka doprowadzi do degradacji siedlisk ptaków siewkowych takich jak czajka, rycyk czy krwawodziobów (jak to miało miejsce w pierwszej perspektywie PROW 2007-2013). W naszej opinii, najlepszym rozwiązaniem promującym utrzymanie ekstensywnie użytkowanych łąk poza obszarami Natura 2000 przy jednoczesnym promowaniu obszarów Natura 2000 byłoby utrzymanie „wariantów ptasich" tylko w zasięgach rzadkich gatunków (dubelt, kulki wielki, rycyk i wodniczka). Proponujemy więc rozważyć utworzenie warstw zasięgów dla kulika wielkiego i rycyka jak to zaproponowali Państwo dla dubelta i wodniczki. Przypominamy, że podczas spotkań i konsultacji informowaliśmy, że stworzenie warstw zasięgów dla kulika wielkiego i rycyka jest możliwe w oparciu o już istniejące i dostępne dane: monitoringowe GIOŚ, projektowe NGO's (m.in.: TP "Bocian", OTOP, PTOP, Natura International) oraz regionalne i ogólnopolskie bazy danych przyrodniczych (np. ornitho.pl). Stworzenie warstw zasięgów dla tych dwóch gatunków siewek łąkowych można byłoby sfinansować ze środków pomocy technicznej PROW (opracowanie warstwy dla jednego gatunku to koszt rzędu 30-50 tyś. PLN). Poza obszarami Natura 2000 dostępne byłyby natomiast „warianty siedliskowe" oraz interwencja Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk (którą należałoby utworzyć) w zakresie i wysokości płatności zbliżonym do proponowanym przez Ministerstwo interwencji „Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000". Na ekstensywnym użytkowaniu łąk w tych pakietach zdecydowanie skorzysta też populacja derkacza gdyż wiele pakietów siedliskowych opóźnia koszenia łąk zaś wszystkie pakusia pozostawianie niekoszonych fragmentów działek	Uwaga częściowo uwzględniona	Wariant Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka, dubelt i kulik wielki) z jedna stawką płatności(1055 zł/ha) został podzielony na dwa warianty z różnymi stawkami płatności: Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka) -1055 zł/ha oraz Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego – 1347 zł/ha.
277	2021-09-13 11:24:56	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	Wprowadzenie dopłat do licencjonowanych ogierów koni ras zagrożonych	Utrzymanie młodego ogiera jest kosztowne. Wielu hodowców rezygnuje z utrzymania młodych ogierów pomimo dużej wartości hodowlanej jaki dany osobnik reprezentuje.	Uwaga uwzględniona	Opis Interwencji zakłada, że wsparciem zostaną objęte m. in.; konie (wsparcie do samic i samców) - koniki polskie, huculskie, małopolskie, śląskie, wielkopolskie, zimnokrwiste (w typie sokólskim i sztumskim).

278	2021-09-13 11:26:34	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Uwagi do Ekoschematu Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych Dlatego też sugerujemy, aby promować retencjonowanie wody w okresie od 1 marca do 30 czerwca. Pragniemy też zwrócić uwagę na to, że wiele zalewanych okresowo trwałych użytków zielonych leży na równinach zalewowych, gdzie podtopienia występują w obrębie obniżeń po byłych starorzeczach, niezalewane (lub chwilowo podtapiane) są zaś mineralne wyniesienia (tzw. grądziki), które tworzą dogodne miejsce lęgowe dla ptaków. Wyniesienia takie stanowią nieraz znaczną część równiny zalewowej. Może więc dojść do sytuacji, w której tylko część powierzchni deklarowanej do wsparcia zostanie zalana. Sytuacja taka nie powinna naszym zdaniem wpływać na utratę dodatkowej płatności w ramach ekoschematu, gdyż w przypadku ptaków wodno-błotnych niejednokrotnie siedlisko zalane częściowo stanowi dogodniejsze miejsce lęgowe (dostępność miejsc gniazdowych) niż zalane całkowicie. Dlatego też proponujemy wprowadzenie warunku, że np. co najmniej 30% powierzchni deklarowanej do wsparcia musi być trwałym użytkiem zielonym, na którym nastąpiło zalanie lub podtopienie przez co najmniej 12 dni.	Uwagi do Ekoschematu Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych Okresowo zalewane trwałe użytki zielone mają duże znaczenie dla lęgowych i migrujących ptaków wodno-błotnych i ogólnej bioróżnorodności, pełnią też ważną funkcję retencyjną. Dlatego też popieramy powstanie takiego ekoschematu. Jednakże, wysoka jakości siedlisk lęgowych ptaków siewkowych (pod względem wilgotnościowym) wiąże się z występowaniem lokalnych podtopień w okresie przed lęgowym i wczesnolęgowym a więc od około połowy marca do połowy czerwca. Jednocześnie promowanie zalewu łąk w okresie koszenia łąk (od czerwca do końca września) może wiązać się z trudnościami z wykonaniem pokosów a w konsekwencji sankcjami dla rolnika i niższą jakością siedlisk ptaków siewkowych w kolejnym roku w związku z niewykonaniem zabiegów agrotechnicznych (zalegający wojłok). Dlatego też sugerujemy, aby promować retencjonowanie wody w okresie od 1 marca do 30 czerwca. Pragniemy też zwrócić uwagę na to, że wiele zalewanych okresowo trwałych użytków zielonych leży na równinach zalewowych, gdzie podtopienia występują w obrębie obniżeń po byłych starorzeczach, niezalewane (lub chwilowo podtapiane) są zaś mineralne wyniesienia (tzw. grądziki), które tworzą dogodne miejsce lęgowe dla ptaków. Wyniesienia takie stanowią nieraz znaczną część równiny zalewowej. Może więc dojść do sytuacji, w której tylko część powierzchni deklarowanej do wsparcia zostanie zalana. Sytuacja taka nie powinna naszym zdaniem wpływać na utratę dodatkowej płatności w ramach ekoschematu, gdyż w przypadku ptaków wodno-błotnych niejednokrotnie siedlisko zalane częściowo stanowi dogodniejsze miejsce lęgowe (dostępność miejsc gniazdowych) niż zalane całkowicie. Dlatego też proponujemy wprowadzenie warunku, że np. co najmniej 30% powierzchni deklarowanej do wsparcia musi być trwałym użytkiem zielonym, na którym nastąpiło zalanie lub podtopienie przez co najmniej 12 dni.	Uwaga nieuwzględniona	Wyznaczony termin od 1 maja do 30 września umożliwia uzyskanie rekompensaty wszystkim rolnikom, którym nadmiar wody utrudnił uzyskanie plonów w danym roku. Wsparcie w ramach tego ekoschematu jest nakierowane na obszary wykorzystane na cele usług ekosystemowych w zakresie retencjonowania wody.
279	2021-09-13 11:31:37	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	•Krajowy Plan Strategiczny nadal nie przewiduje wparcia dochodów związanego z wielkością produkcji do świń. •Wnioskuję o uwzględnienie wparcia dla tego ważnego gatunku zwierząt gospodarskich w ramach dedykowanej Interwencji: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do świń lub przynajmniej uwzględnienie Wsparcia dochodów związanego z hodowlą do loch (zarodowych, objętych oceną wartości użytkowej i wpisanych do ksiąg hodowlanych). •W uzasadnieniu różnych interwencji m. in. w przypadku kóz, buraków cukrowych, konopi, pomidorów, truskawek, ziemniaków czy roślin pastewnych, trafnie zdefiniowano potrzeby i podano właściwe uzasadnienia, dlaczego konieczna jest interwencja i wsparcie, które powinno trafić do rolników. Dlaczego autorzy Krajowego Planu Strategicznego nie chcą widzieć tych samych potrzeb w sektorze trzody chlewnej, a w szczególności w hodowli świń? Dlaczego nie ma zdefiniowanych takich potrzeb wraz z uzasadnieniem w odniesieniu do świń, a w szczególności do loch hodowlanych? Potrzeby i ich uzasadnienia przypisane do ww. interwencji są trafne również w przypadku świń.	Hodowla jest działalnością prowadzoną w cyklu zamkniętym, na rasach czystych i wymaga większych umiejętności niż np. tucz. Hodowcy nie mogą skorzystać z efektów heterozji i z meblowania miotów. Koszty ponoszone na hodowlę są wyższe niż chów tuczników i wynikają m. in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania i partycypowania hodowców w kosztach oceny wartości użytkowej. Gospodarstwa zajmujące się hodowlą podlegają tym samym prawom rynkowym, biologicznym oraz zmianom klimatycznym, co inne gospodarstwa - są to m. in. niestabilne warunki pracy wynikające z ASF i COVID-19, drożejące pasze, import prosiąt, mięsa i półtusz, kłopoty w obrocie materiałem hodowlanym oraz w sprzedaży tuczników; hodowcy ponoszą ryzyko cenowe i produkcyjne. W obawie przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF oraz zakłóceniami na rynku spowodowanymi COVID-19 hodowcy nie zwiększają stanów loch hodowlanych, a często zmuszeni są do podejmowania ostatecznych decyzji polegających na rezygnacji z hodowli. Dlatego potrzebne jest wsparcie dla stad hodowlanych, które prowadzą hodowlę świń na bazie świń wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE trzoda chlewna nie znajduje się na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.
280	2021-09-13 11:31:54	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Zmiany dotyczą ekoschematów: - Przeznaczenie 10% powierzchni UR w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne - Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych - Obszary z roślinami miododajnymi	Uzasadnienie zmian w załączonym pliku	Uwaga nieuwzględniona	Ekoschemat Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych: wyznaczony termin od 1 maja do 30 września umożliwia uzyskanie rekompensaty wszystkim rolnikom, którym nadmiar wody utrudnił uzyskanie plonów w danym roku. Wsparcie w ramach tego ekoschematu jest nakierowane na obszary wykorzystane na cele usług ekosystemowych w zakresie retencjonowania wody. Ekoschemat Obszary z roślinami miododajnymi: wymóg co najmniej dwóch gatunków roślin miododajnych z jednej strony wystarczająco zapewnia różnorodność gatunkową roślin i owadów zapylających, a z drugiej nie wprowadza dodatkowych utrudnień w stosowaniu ekoschematu. Będzie w nim obowiązywał zakaz prowadzenia produkcji rolnej (w czym mieści się zakaz nawożenia) i zakaz stosowania środków ochrony roślin.
281	2021-09-13 11:34:31	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.3 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.3. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
282	2021-09-13 11:37:16	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.4. Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.4 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.4. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
283	2021-09-13 11:43:38	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Krajowy Związek Plantatorów Buraka Cukrowego wyraża poparcie dla zapisów zawartych w drugim projekcie Planu Strategicznego dla WPR opublikowanym 30 lipca 2021 r., które dotyczą kontynuacji stosowania wsparcia związanego z produkcją buraków.	Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych oraz wzmacnianie ich odporności jest zadaniem priorytetowym, które zwiększa bezpieczeństwo żywnościowe. Sektory wrażliwe pod względem społecznym, gospodarczym i środowiskowym oraz znajdujące się w trudnej sytuacji, do których niewątpliwie zalicza się sektor buraka cukrowego, muszą być objęte wsparciem powiązanym z produkcją. Płatności powiązane z produkcją buraków wpływają nie tylko na sytuację samych gospodarstw rolnych, ale mają niebagatelne znaczenie także dla pracujących w obsłudze produkcji i przetwórstwie buraków cukrowych. Ze względu na duży zasięg przestrzenny rynku cukru oraz lokalny zasięg rynków dla korzeni buraków cukrowych, nie mam możliwości innego wpływania na utrzymanie opłacalności produkcji buraków niż tylko wsparcie dla plantatorów i zachęty dla przetwórców działających w danej lokalizacji. Uwzględniając zmiany sytuacji rynkowej, zagrożenie wycofywaniem się plantatorów z produkcji buraków cukrowych w związku z niskim poziomem opłacalności produkcji oraz uwzględniając istotne korzyści w zakresie agrotechniki oraz korzystny wpływ na środowisko naturalne Krajowy Związek Plantatorów Buraka Cukrowego wyraża poparcie dla zapisów zawartych w drugim projekcie Planu Strategicznego dla WPR opublikowanym 30 lipca 2021 r., które dotyczą kontynuacji stosowania wsparcia związanego z produkcją buraków i przeznaczenia na ten cel 422,73 milionów euro w latach 2023 – 2027. Kontynuacja tego instrumentu w naszym sektorze jest kluczowa, aby utrzymać uprawę buraków cukrowych i produkcję cukru w Polsce na dotychczasowym poziomie.	Uwaga częściowo uwzględniona	Wsparcie związane do buraków cukrowych będzie kontynuowane w latach 2023-2027. Środki przeznaczane na płatności związane z produkcją, w tym na sektor buraków cukrowych, to środki pochodzące z pomniejszenia puli środków na płatność podstawową (obecnie jednolita płatność obszarowa). Dodatkowo, zgodnie z opinią przedstawioną przez ewaluatora przeprowadzającego ocenę ex-ante Planu Strategicznego dla WPR 2023-2027, wsparcie w niektórych sektorach, m.in. w sektorze buraków cukrowych, jest dyskusyjne. W ocenie ewaluatora jest to jeden z produktów rynkowych, zatem podstawowym regulatorem struktury i wielkości produkcji powinien być rynek. W związku z powyższym zaproponowano pomniejszenie puli środków na buraki cukrowe - w latach 2023-2026 roczna alokacja finansowa będzie odpowiadała alokacji na rok 2022 pomniejszonej o 10%.
284	2021-09-13 11:44:08	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Zwiększenie budżetu wsparcia dla roślin bobowatych z przeznaczeniem na nasiona	W celu zwiększenia budżetu na tę interwencję, mając jednocześnie na uwadze górny limit 2% rocznej alokacji finansowej na płatności bezpośrednie, proponujemy aby cały ten budżet dedykowany był na wsparcie produkcji nasion roślin bobowatych na nasiona w czystym siewie. Tym samym proponujemy odstąpić od realizacji interwencji (I 5.12) Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin pastewnych i przenieść tą grupę roślin do puli ekoschemtów. Jednocześnie w ramach utrzymania wsparcia finansowego dla tej grupy roślin, w ramach ekoschematów, proponujemy wprowadzić nową interwencję na przykład pn. „Ekstensywna uprawa roślin pastewnych z obsadą zwierząt" lub alternatywnie poszerzyć projektowaną interwencję (I 4.2) Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt, o rośliny pastewne. Powyższe rozwiązanie pozwoli na zwiększenie budżetu wsparcia dla roślin bobowatych z przeznaczeniem na nasiona, z obecnie projektowanych 259,90 mln Euro do 346,58 mln Euro (zwiększenie o 86,63 mln Euro). Ponadto, już relatywnie wysoki budżet 497,24 mln Euro przeznaczony na interwencję (I 4.2) Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt, w przypadku uzupełnienia o rośliny pastewne, w jeszcze bardziej efektywny sposób zapewni realizację Celu szczegółowego nr 6 Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu. W przypadku wyodrębnienia ww. nowej interwencji w ramach ekoschemtów pn. Ekstensywna uprawa roślin pastewnych z obsadą zwierząt, część środków finansowych na jej realizację proponujemy pozyskać z przesunięcia z ww. interwencji (I 4.2) Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt (gdyż tam mamy 497,24 mln Euro) oraz z innych interwencji jak np. (I 4.13) Przeznaczenie 10% powierzchni UR w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne. Jesteśmy za tym, aby przede wszystkim skupiać się na wspieraniu równoważonej produkcji rolnej a nie „promocji" w szczególności ugorowania aż 10% gruntów rolnych w gospodarstwie. Rozumiejąc wymogi UE co do konieczności dedykowania odpowiedniej puli środków finansowych na ochronę środowiska i klimatu (ring-fencing), w naszej propozycji nie kwestionujemy wskazanych w projekcie obszarów możliwych do wsparcia jak rowy, zagajniki, oczka wodne, miedze śródpolne. Natomiast propozycja wyłączenia 10% gruntów z produkcji przez rolnika, będzie bardzo trudna do zrealizowania ze względu na niewielkie wsparcie finansowe w relacji do ewentualnych efektów środowiskowych i klimatycznych. Takie podejście jest również sprzeczne z bezpieczeństwem żywnościowym kraju, a dodatkowo pozostawianie danej działki rolnej w gospodarstwie na rok lub kilka lat bez właściwych zabiegów agrotechnicznych, doprowadzi do wzrostu zachwaszczenia. To z kolei, przyczyni się do znaczącego zwiększenia kosztów przywrócenia gruntu do właściwej kultury rolnej oraz spadku produktywności, w przypadku chęci lub konieczności ponownego wprowadzenia gruntu do produkcyjnego płodozmianu gospodarstwa. Ponadto w opisie warunków kwalifikowalności dla tej interwencji wskazany został minimalny wymóg: „1 kwalifikujący się ha/200 EUR przyznanych płatności związanych do zwierząt". Jesteśmy przeciwni uzależniania upraw roślin bobowatych na ziarno od posiadania zwierząt gospodarskich. Taka propozycja wyeliminuje znakomitą większość rolników zajmujących się wyłącznie produkcją roślinną z korzystania z tego wsparcia.	Uwaga częściowo uwzględniona	Obie płatności w sektorze roślin wysokobiałkowych (płatność do roślin strączkowych na ziarno oraz płatność do roślin pastewnych) ukierunkowane są na dostarczanie surowca do produkcji pasz poprzez: warunek zbioru ziarna (w podsektorze roślin strączkowych na ziarno) oraz wyłączenie ze wsparcia upraw przeznaczonych na zielony nawóz (w podsektorze roślin pastewnych). Takie ukierunkowanie wsparcia pozwala skuteczniej realizować cele w zakresie budowania samowystarczalności w produkcji pasz wysokobiałkowych. W projekcie PS WPR przekazanym do Komisji Europejskiej zwiększono łączny budżet na płatność do roślin strączkowych na ziarno do ok. 323,3 mln EUR (o ok. 64,4 mln EUR).

285	2021-09-13 11:45:57	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 14.3. Doskonalenie zawodowe kadr doradczych	Przez ludzi młodych rozumie się osoby, które nie ukończyły 35 roku życia W przypadku wniosków na realizację koncepcji Smart Villages nabory będą przeprowadzane na poziomie krajowym, a ocena będzie dokonywana przez panel ekspertów. W przypadku wniosków na operacje inne niż dot. realizacji koncepcji Smart Villages nabory odbywać się będą na poziomie regionalnym. Zmiana wagi kryteriów: mierzalne (ok. 40%), niemierzalne (ok. 60%). Usunąć z "formy i wysokości wsparcia" intensywność wsparcia W definicji Grantobiorcy brakuje odniesienia do jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej (np. stowarzyszenia zwykłe)	Zakresy działań jakie są oferowane w programie Leader w znikomym zakresie odpowiadają potrzebom i zainteresowaniom młodych ludzi, którzy są na etapie nauki w szkołach średnich i studentów, wobec tego mieszkańcy wsi w tym przedziale wiekowym nie wykazują aktywności i zaangażowania w lokalnych grupach działania. Zawężenie wieku młodego człowieka do 25 może spowodować, iż w organach LGD "sztucznie" będzie się umieszczać ludzi młodych, niezainteresowanych tematyką, tylko i wyłącznie po to aby otrzymać dodatkowe punkty jeśli będzie to premiowane w kryteriach wyboru. Ograniczenie do jednego naboru wniosków na realizację koncepcji Smart Villages pozbawia możliwości udziału w naborze tych wnioskodawców, na których terenie koncepcji Smart Villages nie ma, a powstaną dopiero po zapoznaniu się LGD z efektami pilotażu. Naborów powinno być więcej i na pewno nie na początku przyszłej perspektywy, tak aby dać możliwość kolejnym LGDom do umieszczenia grantów na stworzenie koncepcji SV w swoich strategiach Dążenie do konkurencyjności LSR winno mieć odzwierciedlenie również w kryteriach. Większa waga w stosunku do kryteriów punktujących wskaźniki niezależne od LGD, nie sprzyja wspomnianej konkurencyjności. W opinie wymagań interwencji (str. 278) wskazano: „Interwencja Leader ukierunkowana jest na budowanie lokalnej tożsamości bazującej na aktywizacji społecznej i przy wykorzystaniu miejscowych zasobów w sposób zapewniający najlepsze zaspokojenie potrzeb społeczności wiejskich, w tym poprzez wykorzystanie wiedzy, innowacji i rozwiązań cyfrowych". Skoro tak kryteria wyboru powinny odnosić się do wskaźników lokalnej tożsamości, aktywności społecznej itp. Ponadto – w naszej ocenie – kryteria powinny być powiązane z zakresem wsparcia, wskazanym na str. 278. Intensywność wsparcia była dotychczas regulowana na poziomie rozporządzenia. W dalszym opisie Beneficjentów Wdrażania LSR pojawiają się już m.in. JONOPy. W obecnej perspektywie wiele organizacji tego typu sięgało po środki w ramach Grantów, warto zatem aby i w przyszłej perspektywie dać im taką możliwość	Uwaga nieuwzględniona	Rozumienie określenia "ludzie młodzi" jako osób w wieku do 25 lat jest kontynuacją podejścia przyjętego w Wytycznych nr 5/3/2017 stosowanych w okresie 2014-2020/22. Rozumienie to jest także zbieżne z podejściem statystycznym GUS do badań stopy bezrobocia. Realizacja wybranych elementów Smart Village ma charakter pilotażowy dlatego przewidziano wyłącznie 1 nabór
286	2021-09-13 11:51:15	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.7.1. Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) – poza gospodarstwem	Obszarem wymagającym długofalowego wsparcia na rzecz rozwoju wykorzystania rodzimych roślin wysokobiałkowych, w ramach proponowanych interwencji PS WPR, jest ich przetwórstwo i produkcja pasz. W związku z tym proponujemy aby w ramach projektowanej interwencji (I 10.7.1) Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja), maksymalna kwota dofinansowania na 1. beneficjenta, została zwiększona do co najmniej 15 mln zł w okresie programowania.	W uzasadnieniu proponowanej wielkości wsparcia cytamy, że wielkość „określona została na podstawie doświadczeń z wdrażania podobnych instrumentów wsparcia w ramach PROW 2014-2020 (…)". Nie podważając doświadczeń lat poprzednich pragniemy podkreślić, że aktualne i przewidywane w najbliższych latach koszty poszczególnych inwestycji związanych z chociażby budową całych linii technologicznych i infrastruktury magazynowej oraz logistycznej w wielu przypadkach są i będą wielokrotnością maksymalnego proponowanego poziomu wsparcia. Należy przy tym wskazać, iż każda inwestycja będzie indywidulanie oceniana przez agencję płatniczą, tj. Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR), która to mając długoletnie doświadczenie w procedowaniu tego typu projektów, każdorazowo dokonuje rzetelnej i obiektywnej oceny wniosków. Tym samym, nie można eliminować ze wsparcia możliwych inwestycji, tylko ze względu na skalę budżetu, którego to wielkość wynika wyłącznie z rzeczywistych kosztów inwestycyjnych. Doświadczenie rynkowe pokazuje również, że brak odpowiedniego poziomu dofinansowania w relacji do nakładanych wymogów z uzyskaniem wsparcia i kosztów ogólnych dla przedsiębiorców, w wielu przypadkach powoduje rezygnację z planowanych inwestycji. Należy przy tym zauważyć, że możliwe nabory wniosków będą miały miejsce dopiero w 2023 lub 2024 roku. Patrząc z perspektywy rosnących kosztów inwestycyjnych oraz ryzyka inflacyjnego, siła nabywcza proponowanego poziomu wsparcia za kilka lat będzie dużo mniejsza niż to ma miejsce obecnie czy było kilka lat wcześniej. Ponadto, w ramach tej interwencji, podobnie jak to ma miejsce w obecnie proponowanym poddziałaniu 4.2 „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, wnioskujemy aby wsparciem objęte zostały również duże przedsiębiorstwa. Objęcie dużych przedsiębiorstw wsparciem dotacyjnym nie musi się odbyć kosztem priorytetów sektorowych. Dlatego też proponujemy zdywersyfikowanie poziomu współfinansowania dla dużych podmiotów na poziomie wsparcia wynoszącym 30% - 40% lub też zwiększyć wymogi co do zobowiązań w zakresie utrzymania środków trwałych (dłuższy okres utrzymania gwarantuje większą pewność zbytu w danym regionie) lub kryteria odnośnie do preferowanych lokalizacji itp. Odnosząc się natomiast do wskazanych preferencji, proponujemy ich uzupełnienie o wytwarzanie gotowej paszy i premisków na bazie roślinnych surowców non-GMO, ograniczanie stosowania antybiotyków w chowie zwierząt, redukcja zastosowania fosforanów w paszach.	Uwaga częściowo uwzględniona	W ramach Planu Strategicznego WPR wsparcie dużych firm będzie możliwe tylko w ramach instrumentów finansowych. Duże firmy zostały uwzględnione do wsparcia w ramach PROW 2014-2020 w zakresie operacji dotyczących wytwarzania pasz bez GMO. Nabór wniosków dedykowany dużym firmom paszowym, wytwarzającym pasze bez GMO rozpoczął się w listopadzie 2021 r. Zaplanowana na obecnym etapie alokacja w obniżonej w porównaniu do PROW 2014-2020 wysokości, uniemożliwia podwyższenie maksymalnej wysokości pomocy do 15 mln złotych.
287	2021-09-13 11:56:00	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.7.2. Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (instrumenty finansowe) – poza gospodarstwem	Proponujemy aby w pierwszych 2 -3 latach zastosować rozwiązanie hybrydowe polegające na połączeniu formy instrumentu finansowego ze wsparciem dotacyjnym.	Uwzględniając wciąż bardzo małą popularność tego rodzaju wsparcia w sektorze rolno-spożywczym, proponujemy aby w pierwszych 2 -3 latach (2 – 3 naborach wniosków) zastosować rozwiązanie hybrydowe polegające na połączeniu tej formy wsparcia z systemem dotacyjnym, tak by utrzymać atrakcyjność finansowania unijnego. Natomiast w kolejnych latach, na zasadzie stopniowego upowszechniania instrumentów zwrotnych, proponujemy wprowadzić zasadę częściowego umarzania pożyczek (np. na poziomie 25%) na jasno określonych w programie i umowie o przyznaniu pomocy zasadach.	Uwaga uwzględniona	Możliwe będzie korzystanie z obu instrumentów: dotacje i instrumenty finansowe. W takich przypadkach poziom pomocy w ramach dotacji będzie pomniejszony o część wsparcia związanego z instrumentami finansowymi.
288	2021-09-13 11:59:10	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I.10.9.1. Rozwój usług rolnictwa 4.0 na rzecz ochrony środowiska i klimatu	W projektowanej interwencji katalog wspieranych usług należy rozszerzyć o wsparcie technologii cyfrowych poprawiających wydajność w gospodarstwach w zakresie poboru pasz i innych środków produkcji zwierzęcej.	Wydajność stosowania środków produkcji zwierzęcej (pasz, premiksów, substancji i środków odżywczych) bezpośrednio przekłada się na cele ochrony środowiska (np. obniżając ilość substancji chemicznych, często niebezpiecznych, wysokostężonych w produkcji premiksów, czy koncentratów). Wydajność produkcji zwierzęcej również przekłada się na pozytywne oddziaływanie w zakresie gospodarki azotowej i GHG. Inwestycje w tym zakresie realizowane przez przedsiębiorstwa branży paszowej (w tym duże przedsiębiorstwa) najczęściej przyjmują formę wdrażania w fermach produkcyjnych innowacyjnych rozwiązań cyfrowych (np. TechBro Flex, LivaPig, Agriness). Tego typu operacje i wdrożenia powinny być wspierane w ramach interwencji nr I 10.9.1. Konsekwentnie, katalog beneficjentów powinien zostać rozszerzony o duże przedsiębiorstwa z branży paszowej (np. z rozwiązaniem analogicznym do innych interwencji, tj. z ograniczeniem do pasz non-GMO).	Uwaga uwzględniona	Interwencja przewiduje wsparcie podmiotów świadczących usługi rolnicze w zakresie technologii cyfrowych z zakresu Rozwoju usług rolnictwa precyzyjnego na rzecz ochrony środowiska i klimatu w produkcji zwierzęcej na poziomie gospodarstw.
289	2021-09-13 11:59:39	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Zmiany dotyczą kilku ekoschematów, opisy w załączeniu	Uzasadnienie w załaczeniu	Uwaga nieuwzględniona	Ekoschemat Przeznaczenie 7 % powierzchni GO w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne: poziom odsetka jest wprost wskazany w przepisach unijnych i przez to uznany za wystarczający. Nie przewiduje się poszerzenia katalogu obszarów realizujących ekoschemat o takie obszary jak szuwary czy rozlewiska na TUZ, m. in ze względu na fakt, że ekoschemat będzie realizowany na gruntach ornych.
290	2021-09-13 11:59:48	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	Wysokość pomocy nie może przekroczyć 5 mln złotych na obszar gminy w okresie realizacji Programu	Do tej pory limit pomocy wynosił 2 mln na Beneficjenta. Obecny zapis 2 mln na obszar gminy znacznie ogranicza możliwość pozyskania środków przez więcej niż jednego Beneficjenta	Uwaga nieuwzględniona	Biorąc pod uwagę zakres wparcia w obszarze A (przydomowe oczyszczalnie ścieków) określona kwota wsparcia jest zasadna.
291	2021-09-13 12:02:42	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.5. Współpraca na rzecz innowacji w rolnictwie i Grupy Operacyjne EPI	Zmiana propozycji odnośnie kodu PKD do operacji w zestawieniu do naborów tematycznych, których rodzaj, harmonogram i treść są niepewne.	Wątpliwości budzi warunek adekwatności kodu PKD do operacji w zestawieniu do naborów tematycznych, których rodzaj, harmonogram i treść są niepewne. To może spowodować obniżenie atrakcyjności wsparcia i gotowości przedsiębiorstw do współpracy z nauką, ponieważ trudno będzie przewidzieć do jakiej operacji się przygotowywać i w jakim terminie. To obniży atrakcyjność tego mechanizmu w ramach PS WPR, podobnie do PROW 2014-2020. Przykładowo, jeżeli nabór tematyczny będzie miał tytuł: „greening", to jak ustalić jaki kod PKD przedsiębiorstwa jest adekwatny do operacji rozwijającej innowacyjne rozwiązanie w zakresie przyjazanych środowisku opakowań pasz. Zwiększy to uznaniowość ARiMR i obniży warunki konkurencji w dostepie do środków. Najkorzystniejsze dla efektywności wsparcia jest zatem ustalenie sekwencji naborów ogólnych („zwykłych"), w których wszystkie operacji z katalogu (woda, blockchain, greening, pasze, gleba, jakość, rolnictwo 4.0) kwalifikują się do wsparcia.	Uwaga nieuwzględniona	Tematyka naborów w PS WPR została podana w sposób hasłowy, natomiast w przypadku ewentualnego naboru tematycznego, tematy będą określane bardzo szczegółowo. Należy zauważyć, że co do zasady w ramach interwencji będą realizowane głównie nabory ogólne (czyli takie w których to EPI decyduje o zakresie operacji), bez wyodrębniania konkretnych tematów. Nabory tematyczne będą miały charakter incydentalny, przy czym informacja na ten temat zostanie opublikowana z odpowiednim wyprzedzeniem, tak aby potencjalni partnerzy mieli czas na przygotowanie wniosku.
292	2021-09-13 12:15:47	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	•Krajowy Plan Strategiczny nadal nie przewiduje wparcia dochodów związanego z wielkością produkcji do świń. •Wnioskuję o uwzględnienie wparcia dla tego ważnego gatunku zwierząt gospodarskich w ramach dedykowanej Interwencji: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do świń lub przynajmniej uwzględnienie Wsparcia dochodów związanego z hodowlą do loch (zarodowych, objętych oceną wartości użytkowej i wpisanych do ksiąg hodowlanych). •W uzasadnieniu różnych interwencji m. in. w przypadku kóz, buraków cukrowych, konopi, pomidorów, truskawek, ziemniaków czy roślin pastewnych, trafnie zdefiniowano potrzeby i podano właściwe uzasadnienia, dlaczego konieczna jest interwencja i wsparcie, które powinno trafić do rolników. Dlaczego autorzy Krajowego Planu Strategicznego nie chcą widzieć tych samych potrzeb w sektorze trzody chlewnej, a w szczególności w hodowli świń? Dlaczego nie ma zdefiniowanych takich potrzeb wraz z uzasadnieniem w odniesieniu do świń, a w szczególności do loch hodowlanych? Potrzeby i ich uzasadnienia przypisane do ww. interwencji są trafne również w przypadku świń.	Hodowla jest działalnością prowadzoną w cyklu zamkniętym, na rasach czystych i wymaga większych umiejętności niż np. tucz. Hodowcy nie mogą skorzystać z efektów heterozji i z meblowania miotów. Koszty ponoszone na hodowlę są wyższe niż chów tuczników i wynikają m. in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania i partycypowania hodowców w kosztach oceny wartości użytkowej. Gospodarstwa zajmujące się hodowlą podlegają tym samym prawom rynkowym, biologicznym oraz zmianom klimatycznym, co inne gospodarstwa - są to m. in. niestabilne warunki pracy wynikające z ASF i COVID-19, drożejące pasze, import prosiąt, mięsa i półtusz, kłopoty w obrocie materiałem hodowlanym oraz w sprzedaży tuczników; hodowcy ponoszą ryzyko cenowe i produkcyjne. W obawie przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF oraz zakłóceniami na rynku spowodowanymi COVID-19 hodowcy nie zwiększają stanów loch hodowlanych, a często zmuszeni są do podejmowania ostatecznych decyzji polegających na rezygnacji z hodowli. Dlatego potrzebne jest wsparcie dla stad hodowlanych, które prowadzą hodowlę świń na bazie świń wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE trzoda chlewna nie znajduje się na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.
293	2021-09-13 12:20:02	Organizacje pozarządowe	Załącznik 4: Normy DKR (ang. GAEC) określone na poziomie krajowym w ramach warunkowości	W DKR 2 - Podsumowanie praktyki w gospodarstwie jest zapis: "Na wyznaczonych obszarach podmokłych i torfowiskach rolnicy są zobowiązani przestrzegać zakazu ich przekształcania i zaorywania". Wnioskujemy o zmianę tego zapisu na: "Na wyznaczonych obszarach podmokłych i torfowiskach rolnicy są zobowiązani przestrzegać zakazu ich przekształcania (z wyjątkiem podnoszenia poziomu wody w celu przywrócenia warunków bagiennych) i zaorywania".	Wnioskujemy o doprecyzowanie zapisu, tak, żeby nie uniemożliwiał on restytucji warunków bagiennych na odwodnionych torfowiskach. Podniesienie poziomu wody na torfowisku jest działaniem koniecznym z punktu widzenia międzynarodowych zobowiązań klimatycznych, ochrony różnorodności biologicznej oraz podstawowym z punktu widzenia dopasowania gospodarki na torfowiskach do celów WPR. Nie może być wątpliwości, że tego rodzaju przekształcenie obszarów podmokłych i torfowisk jest dopuszczalne, a nawet wspierane w ramach PS WPR. Jeżeli taki zapis pozostanie, może uniemożliwić wykonywanie działań ochronnych na torfowiskach.	Uwaga częściowo uwzględniona	Zostaną przeprowadzone stosowne analizy z ekspertami pod kątem ew. zmiany przepisów.
294	2021-09-13 12:21:12	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.3 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.3. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
295	2021-09-13 12:26:04	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.4. Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.4 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.4. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.

296	2021-09-13 12:29:11	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Wysokość pomocy na opracowanie projektu scalenia nie może przekroczyć kwoty: -równowartości 2000 euro na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym; Wysokość pomocy na wykonanie zagospodarowania poscaleniowego nie może przekroczyć kwoty: - równowartości 800 euro na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym ;	Stawki zawarte w PROW 2014-2020 nie były w pełni wykorzystane z uwagi na konieczność ich zmniejszenia celem realizacji większej ilości obiektów scaleniowych. Potrzeby przeprowadzenia prac scaleniowych są ogromne i niezbędne było dostosowanie stawek do potrzeb danego województwa. Ceny materiałów budowlanych, robocizny, minimalnej płacy znacząco wzrosły, ponadto celem uwzględnienia inflacji należałoby przynajmniej utrzymać stawki z poprzedniej perspektywy. W mojej ocenie podział Polski na dwie grupy województw nie znajduje uzasadnienia w praktyce. Ceny materiałów budowlanych, robocizny są zbliżone natomiast każde województwo ma swoją specyfikę i boryka się z innymi problemami i trudnościami danych obiektów. W województwie podlaskim funkcjonują wspólnoty gruntowe i szachownice leśne co generuje konieczność ponoszenia większych kosztów związanych m.in. z szacowaniem drzewostanu, ustaleniem wykazu uprawnionych do udziału we wspólnocie czy trudnościami w stabilizacji granic obiektu.Wnioskuję o jednolite stawki dla obszaru całego kraju, utrzymując te z PROW 2014-2020. Ponadto z uwagi na rozszerzenie katalu prac poscaleniowych proponowane stawki są zbyt niskie i uzyskana pomoc finansowa uniemożliwi prawidłową realizację zagospodarowania poscalenioweso.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020, MRiRW na bieżąco analizuje sytuację na rynku cen materiałów i stosownie do sytuacji będzie reagować.
297	2021-09-13 12:29:47	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Proponuję pozostawić stawki na scalenia i zagospodarowanie poscaleniowe na poziomie z PROW 2014-2020.	Można odczuć ogólny wzrost cen na rynku, a proponowane stawki scalenia i zagospodarowanie poscaleniowe są obniżane.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020.
298	2021-09-13 13:23:26	Instytuty, w tym instytuty naukowe/badawcze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Zwiększenie dochodów rolników przez wpisanie ślazowca pensylwańskiego na listę pastewnych roślin wysokobiałkowych, uruchomienie dotacji do kosztów założenia plantacji ślazowca - źródła białka i paszy wolnej od GMO i pestycydów, dzięki temu poprawa dobrostanu zwierząt, środowiska i klimatu.	10-letnie badania naukowe, prowadzone w całej Polsce na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa w latach 2011–2020 w ramach dwóch Programów Wieloletnich Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, wykazały niezbicie, że bez państwowej interwencji na rynku pasz wysokobiałkowych, utrzymanie bezpieczeństwa żywnościowego Polski nie będzie możliwe.	Uwaga nieuwzględniona	Na liście gatunków roślin objętych wsparciem do roślin pastewnych znalazły się wszystkie najczęściej uprawiane paszowe rośliny wysokobiałkowe w Polsce. Wspierane gatunki, poza dużą zawartością białka, charakteryzują się generalnie podobnym wykorzystaniem plonu i pozytywnym oddziaływaniem na środowisko glebowe. Rośliny te są doskonałym przedplonem dla roślin zbożowych, przemysłowych i okopowych, a jako element płodozmianu, zmniejszają zużycie paliwa przy pielęgnacji gleby, co przekłada się na obniżenie kosztów zabiegów pielęgnacyjnych i uprawowych. Takie ukierunkowanie wsparcia pozwala skuteczniej realizować cele w zakresie budowania samowystarczalności w produkcji pasz wysokobiałkowych.
299	2021-09-13 14:04:51	Koła, Zrzeszenia, Kluby	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Proponujemy aby realizacja projektów pozostała tak jak dotychczas w tej samej formie tzn. aby pszczelarze korzystający z dofinansowania w ramach projektu mogli korzystać na dotychczasowych warunkach czyli przez stowarzyszenia i związki pszczelarskie.	W naszej opinii proponowane przez Państwa zmiany będą skutkowały tym, że z programów nie skorzysta bardzo duża liczba pszczelarzy. Biorąc pod uwagę że większość pszczelarzy zrzeszonych m.in w naszym Związku jest w wieku 65+ będą miały one trudności z ubieganiem się o takie dofinansowanie, ponieważ będą musiały nauczyć się obsługi takich programów od podstaw, a jak można się domyślać dla takiej osoby jest to duży problem nawet w załatwianiu samych spraw urzędowych. Do tej pory zajmował się tym Związek i takiego pszczelarza interesowało tylko zgłoszenie chęci udziału w tych programach bez konieczności wypełniania jakichkolwiek dokumentów jak również załatwiania spaw w urzędach. Ponadto większość naszych pszczelarzy są to Pszczelarze którzy prowadzą pasieki hobbistycznie (czyli małe) ale są oni niezbędni aby zachować bioróżnorodność w przyrodzie, ponieważ małe pasieki powodują odpowiednie napszczelenie terenu. Możemy być pewni że pszczelarze mający pasieki do 10 pni pszczeli nie będą brali udziału w takich projektach samodzielnie. Spowoduje to, że bardzo duże ilości środków przeznaczonych na takie projekty nie zostanie wykorzystana. Będzie bardzo duży upadek pogłowia pszczelego spowodowany m.in. brakiem leczenia na warroze. Mamy pewność że tak się stanie ponieważ z bezpośredniego dofinansowanie do przezimowanej rodziny pszczelej w ramach programu dofinansowania ARiMR w bieżącym roku nie skorzystało ok 80% pszczelarzy zrzeszonych w naszym Związku, ze względu na fakt że musieli składać wnioski o takie dofinansowanie samodzielnie, a biorąc pod uwagę że mgli otrzymać 100 zł stwierdzili że się im to nie opłaca. Ponadto pragniemy zauważyć że jeżeli każdy pszczelarz będzie musiał skorzystać z dofinansowania samodzielnie to spowoduje to bardzo duże kolejki w instytucjach za to odpowiedzialnych. Do tej pory było to ok 80 podmiotów a po wprowadzeniu zmian będzie ok 50 tysięcy podmiotów korzystających, co też nie jest bez znaczenia dla pszczelarza.	Uwaga częściowo uwzględniona	Biorąc pod uwagę potrzebę zwiększenia dostępności pomocy zaplanowano: 1. W ramach interwencji I 6.3. – wsparcie walki z warrozą oraz I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, wnioskującym o pomoc będą mogły być wyłącznie organizacje pszczelarskie; 2. W ramach interwencji I 6.2. – modernizacja gospodarstw pasiecznych, beneficjentem (wnioskującym o pomoc) będą mogły być zarówno organizacje pszczelarskie jak i indywidualni pszczelarze;
300	2021-09-13 14:11:54	LGD	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	Przed zmianą: Przez ludzi młodych rozumie się osoby, które nie ukończyły 25 roku życia. (str. 280 PS WPR). Po zmianie: Przez ludzi młodych rozumie się osoby, które nie ukończyły 35 roku życia.	Zakresy działań, jakie są oferowane w programie Leader, w znikomym zakresie odpowiadają potrzebom i zainteresowaniom młodych ludzi, którzy są na etapie nauki w szkołach średnich i studentów, wobec tego mieszkańcy wsi w tym przedziale wiekowym nie wykazują aktywności i zaangażowania w lokalnych grupach działania. Zawężenie wieku młodego człowieka do 25 może spowodować, iż w organach LGD "sztucznie" będzie się umieszczać ludzi młodych, niezainteresowanych tematyką, tylko i wyłącznie po to, aby otrzymać dodatkowe punkty, jeśli będzie to premiowane w kryteriach wyboru.	Uwaga nieuwzględniona	Rozumienie określenia "ludzie młodzi" jako osób w wieku do 25 lat jest kontynuacją podejścia przyjętego w Wytycznych nr 5/3/2017 stosowanych w okresie 2014-2020/22. Rozumienie to jest także zbieżne z podejściem statystycznym GUS do badań stopy bezrobocia.
301	2021-09-13 14:15:41	LGD	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	Przed zmianą: W przypadku wniosków na realizację elementów koncepcji Smart Villages przeprowadzony zostanie jeden nabór wniosków na poziomie krajowym a ocena wniosków będzie dokonywana przez panel ekspertów. W przypadku wniosków na operacje inne niż dot. realizacji koncepcji Smart Villages nabory będą odbywać się na poziomie regionalnym (str. 257) Po zmianie: W przypadku wniosków na realizację koncepcji Smart Villages nabory będą przeprowadzane na poziomie krajowym, a ocena będzie dokonywana przez panel ekspertów. W przypadku wniosków na operacje inne niż dot. realizacji koncepcji Smart Villages nabory odbywać się będą na poziomie regionalnym.	Ograniczenie do jednego naboru wniosków na realizację koncepcji Smart Villages pozbawia możliwości udziału w naborze tych wnioskodawców, na których terenie koncepcji Smart Villages nie ma, a powstaną dopiero po zapoznaniu się LGD z efektami pilotażu. Naborów powinno być więcej i na pewno nie na początku przyszłej perspektywy, tak aby dać możliwość kolejnym LGDom do umieszczenia grantów na stworzenie koncepcji SV w swoich strategiach	Uwaga nieuwzględniona	Realizacja wybranych elementów Smart Village ma charakter pilotażowy dlatego przewidziano wyłącznie 1 nabór.
302	2021-09-13 14:18:55	LGD	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	Przed zmianą: W celu zapewnienia jednolitości i obiektywności w ocenie kryteriów wyboru LSR, zostaną one określone i szczegółowo zdefiniowane w regulaminie konkursu na wybór LSR. W regulaminie zaproponowany zostanie szeroki katalog kryteriów: - mierzalnych (ok. 60% wagi) np. odwołujących się do oficjalnych opublikowanych danych statystycznych, tj. np. wskaźniki dot. rolnictwa oraz środowiska i klimatu, demograficzne, społeczne czy gospodarcze, - niemierzalnych, (eksperckich, ok 40% wagi), tj. np.: zintegrowanie, partnerstwo we wdrażaniu LSR, innowacyjność, terytorialność. Proponowana zmiana: Zmiana wagi kryteriów: mierzalne (ok. 40%), niemierzalne (ok. 60%).	Dążenie do konkurencyjności LSR winno mieć odzwierciedlenie również w kryteriach. Większa waga w stosunku do kryteriów punktujących wskaźniki niezależne od LGD, nie sprzyja wspomnianej konkurencyjności. W opisie wymagań interwencji (str. 278) wskazano: „Interwencja Leader ukierunkowana jest na budowanie lokalnej tożsamości bazującej na aktywizacji społecznej i przy wykorzystaniu miejscowych zasobów w sposób zapewniający najlepsze zaspokojenie potrzeb społeczności wiejskich, w tym poprzez wykorzystanie wiedzy, innowacji i rozwiązań cyfrowych". Skoro tak kryteria wyboru powinny odnosić się do wskaźników lokalnej tożsamości, aktywności społecznej itp. Ponadto – w naszej ocenie – kryteria powinny być powiązane z zakresem wsparcia, wskazanym na str. 278.	Uwaga nieuwzględniona	Z dokumentu zostaną usunięte fragmenty dot. struktury kryteriów wyboru LSR, gdyż kwestia ta zostanie poddana uzgodnieniom z pozostałymi interesariuszami, a same kryteria zostaną określone w regulaminie konkursu na wybór LSR.
303	2021-09-13 14:20:53	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	•W Krajowy Plan Strategiczny nie przewiduje wparcia dochodów związanych z produkcją świń i wielkością tej produkcji, a szczególnie loch. •Wnioskuję o uwzględnienie wparcia dla tego gatunku zwierząt w ramach Interwencji: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do świń. Wsparcie dochodów związanych hodowlą loch czystorasowych (zarodowych, objętych oceną wartości użytkowej i wpisanych do ksiąg hodowlanych). •W uzasadnieniu różnych interwencji m. in. w przypadku kóz, buraków cukrowych, konopi, pomidorów, truskawek, ziemniaków czy roślin pastewnych, zdefiniowano potrzeby i podano właściwe uzasadnienia, dlaczego konieczna jest interwencja i wsparcie, które powinno trafić do rolników. Druga wersja Krajowego Planu Strategicznego nie określa tych samych potrzeb w sektorze trzody chlewnej, a w szczególności w hodowli świń? Są one takie same. Jak u innych pozostałych gatunków i gałęzi produkcji rolniczej.	Produkcja świń/loch w cyklu zamkniętym, a szczególnie Hodowla jest działalnością prowadzoną na rasach czystych. Koszty ponoszone na hodowlę są wyższe niż chów tuczników i wynikają m. in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania, podwyższonych standardów zdrowotnych i bioasekuracyjnych, udziału hodowców w dodatkowych czynnościach zootechnicznych, w kosztach oceny wartości użytkowej. Te koszty nie występują w chowie tuczników. Gospodarstwa hodowlane podlegają zaś takim samym prawom rynkowym, biologicznym oraz zmianom klimatycznym, co inne gospodarstwa - są to m. in. niestabilne warunki pracy wynikające z ASF i COVID-19, niestabilny dochód rolniczy, drożejące nakłady i pasze szczególnie wysokobiałkowe importowane, niekontrolowany import prosiąt, mięsa i półtusz. Na to, w przypadku wystąpienia ASF, nakładają się problemy w obrocie materiałem hodowlanym oraz w sprzedaży tuczników. Hodowcy ponoszą ryzyko produkcyjne, bez przewidywalnej perspektywy zbytu. W obawie przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF oraz zakłóceniami na rynku nim spowodowanymi Hodowcy nie zwiększają stanów loch hodowlanych, ba coraz częściej podejmują decyzje o rezygnacji z hodowli. W ten sposób marnowany jest wysiłek wielu pokoleń. Wsparcie dla stad hodowlanych świń czystorasowych, które prowadzą hodowlę świń na bazie świń wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi jest ważną składową i warunkiem przetrwania gospodarstw rodzinnych (bo takie mam na myśli). Dodatkowo wsparcie dla gospodarstw produkujących w pełnym cyklu produkcyjnym jest także zwieńczeniem polityki rolnej pro-rodzinnej często dającym się słyszeć w różnych mediach. Pogłowie loch hodowlanych jest obecnie na zastraszająco niskim poziomie, poziomie grożącym niebytem polskiego rolnika, hodowcy. Pogłowie loch w kraju systematycznie spada, a to czyni niechciana przecież niszę dla importu prosiąt czy mięsa poza jakąkolwiek kontrolą. Nie wszyscy muszą i chcą zarządzać zbyt	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE trzoda chlewna nie znajduje się na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.
304	2021-09-13 14:24:50	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Forma i wysokość wsparcia: Pomoc ma formę refundacji części kosztów kwalifikowanych operacji. 100% kosztów kwalifikowanych. Wysokość pomocy na opracowanie projektu scalenia nie może przekroczyć kwoty: - równowartość 800 EUR na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla województw: dolnośląskiego, lubelskiego,małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego, świętokrzyskiego; - równowartość 650 EUR na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla pozostałych województw. Wysokość pomocy na wykonanie zagospodarowania poscaleniowego nie może przekroczyć kwoty: - równowartość 2000 EUR na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla województw: dolnośląskiego, lubelskiego,małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego, świętokrzyskiego; - równowartość 1900 EUR na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla pozostałych województw.	Tak duże obniżenie dopuszczalnych kwot dofinansowania w stosunku do poprzedniego okresu programowania, spowoduje znaczące ograniczenie możliwość realizacji prac scaleniowych i zagospodarowania poscaleniowego. Przyjmując w projekcie na lata 2023-2027 średnie kwoty kosztów wykorzystane dotychczas w ramach PROW 2014 - 2020 bez uwzględnienia inflacji, która szczególnie dotyka usług i materiałów budowlanych, nastąpi znaczące ograniczenie prac związanych z zagospodarowaniem poscaleniowych, a koszty opracowania projektów scalenia na wielu obiektach mogą przekroczyć dopuszczalne stawki dofinansowania. Przyjęcie dopuszczalnych kwot dofinansowania na poziomie poprzedniego okresu programowania w kwotach EUR zneutralizuje przynajmniej w części wzrost kosztów spowodowany inflacją.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020
305	2021-09-13 14:24:56	LGD	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	Usunąć z części dotyczącej form i wysokości wsparcia zapisy odnoszące się do intensywności wsparcia (str. 280)	Intensywność wsparcia była dotychczas regulowana na poziomie rozporządzenia	Uwaga nieuwzględniona	Nie ma takiej możliwości, są to elementy wymagane w na poziomie PS WPR.
306	2021-09-13 14:27:19	LGD	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	W definicji Grantobiorcy brakuje odniesienia do jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej (np. stowarzyszenia zwykłe)	W dalszym opisie Beneficjentów Wdrażania LSR pojawiają się już m.in. JONOPy. W obecnej perspektywie wiele organizacji tego typu sięgało po środki w ramach Grantów, warto zatem, aby i w przyszłej perspektywie dać im taką możliwość	Uwaga nieuwzględniona	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną są wymienione w tiret 3 (ostatnim).
307	2021-09-13 14:39:41	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 14.4. Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych	- Kod interwencji - 10.8 - Nazwa interwencji - Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym - Forma i wysokość wsparcia - równowartości 1000 euro na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym - równowartości 2 500 euro na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym.	Wysokość wsparcia powinna wynosić nie mniej jak w PROW 2014-2020. Ceny wszelkich produktów a przede wszystkim materiałów budowlanych wzrosły, w związku z powyższym zmniejszenie środków na realizację wymienionych powyżej prac spowoduje brak możliwości ich wykonania.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020
308	2021-09-13 14:48:53	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Ekoschemat - Zagospodarowanie resztek pożniwnych w formie mulczu (matowania). Wpisanie jednoznacznego odniesienia, że liście buraków cukrowych traktowane są jako resztki pozbiorowe, które kwalifikują się do ujęcia w ekoschemacie. kombajnem.	W pierwszym projekcie Planu Strategicznego liście buraka cukrowego były wyszczególnione jako resztki pozbiorowe, które kwalifikują się do ujęcia w ekoschemacie. W drugiej wersji Planu brakuje tego odniesienia. W opinii Krajowego Związku Plantatorów Buraka Cukrowego liście buraków powinny być jednoznacznie wyszczególnione jako resztki roślin zbieranych kombajnem, które kwalifikują się do ujęcia w ekoschemacie.	Uwaga nieuwzględniona	Zrezygnowano z dalszych prac nad ekoschematem.
309	2021-09-13 15:10:47	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	Strona 211: Pomoc przyznawana będzie rolnikom realizującym programy ochrony zasobów genetycznych kierowane przez Instytut Zootechniki - Państwowy Instytut Badawczy. Płatność przyznawana jest do następujących ras: ... 2. konie (wsparcie do samic i ogierów) - koniki polskie, huculskie, małopolskie, śląskie, wielkopolskie, zimnokrwiste (w typie sokólskim i sztumskim)	Dodanie ogierów do przyznawania płatności ograniczy problem z ich obecnie małą ilością w hodowli.	Uwaga uwzględniona	Opis Interwencji zakłada, że wsparciem zostaną objęte m. in.; konie (wsparcie do samic i samców) - koniki polskie, huculskie, małopolskie, śląskie, wielkopolskie, zimnokrwiste (w typie sokólskim i sztumskim).

310	2021-09-13 15:19:59	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	1. Ujęcie w katalogu interwencji (kod I.10.10) inwestycji tj: - budowa i modernizacja dróg - budowa i modernizacja sieci wodociągowych i kanalizacyjnych - budowa/rozbudowa oczyszczalni ścieków - budowa/rozbudowa/przebudowa/modernicaja obiektów pełniących funkcje kulturalne (świetlice wiejskie) 2. Zwiekszenie budżetu dla przedsiewzięć o kodzie interwencji I.10.10	1. Aktualna wersja dokumentu nie odpowiada potrzebom rozwojowym polskiej wsi. Zaproponowane zmiany w dokumencie wpłyną pozytywnie na rozwój podstawowej infrastruktury na obszarach wiejskich oraz na poprawę stanu środowiska na obszarach wiejskich. 2. Środki finansowe zaplanowane w projekcie dokumentu nie pozwolą dofinansować wielu operacji. Zwiększenie alokacji środków, szczególnie pochodzących z EFRROW zapewni realizację większej ilości przedsięwzięć.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, Środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages. Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni.
311	2021-09-13 15:22:46	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Forma i wysokość wsparcia: Pomoc ma formę refundacji części kosztów kwalifikowanych operacji. 100% kosztów kwalifikowanych. Wysokość pomocy na opracowanie projektu scalenia nie może przekroczyć kwoty: - równowartość 800 EUR na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla województw: dolnośląskiego, lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego, świętokrzyskiego; - równowartość 650 EUR na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla pozostałych województw. Wysokość pomocy na wykonanie zagospodarowania poscaleniowego nie może przekroczyć kwoty: - równowartość 2000 EUR na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla województw: dolnośląskiego, lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego, świętokrzyskiego; - równowartość 1900 EUR na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla pozostałych województw.	Tak duże obniżenie dopuszczalnych kwot dofinansowania w stosunku do poprzedniego okresu programowania, spowoduje znaczące ograniczenie możliwość realizacji prac scaleniowych i zagospodarowania poscaleniowego. Przyjmując w projekcie na lata 2023-2027 średnie kwoty kosztów wykorzystane dotychczas w ramach PROW 2014 - 2020 bez uwzględnienia inflacji, która szczególnie dotyka usług i materiałów budowlanych, nastąpi znaczące ograniczenie prac związanych z zagospodarowaniem poscaleniowych, a koszty opracowania projektów scalenia na wielu obiektach mogą przekroczyć dopuszczalne stawki dofinansowania. Przyjęcie dopuszczalnych kwot dofinansowania na poziomie poprzedniego okresu programowania w kwotach EUR zneutralizuje przynajmniej w części wzrost kosztów spowodowany inflacją.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020.
312	2021-09-13 15:46:13	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	str. 12 po słowach "właściwemu gospodarowaniu zasobami naturalnymi" : zagospodarowaniu biomasy w rolnictwie energetycznym obejmującym ciepłownictwo w systemie lokalnych ciepłowni. Stosowanie naturalnych nawozów pozyskiwanych w procesach spalania osadów ściekowych i biomasy to również wzbogacanie gleby w biowęgiel i sekwestracja CO2. Realizacja tych celów ważnych dla środowiska i klimatu będzie priorytetem w nakładach na inwestycje oraz wsparcia dla wytwarzanego ciepła OZE i nawozów.	Potencjał energetyczny biomasy jest marnowany co widać w corocznych pożarach traw i słomy. Podobnie jest z zagospodarowaniem osadów ściekowych bogatych szczególnie w fosfor. Przykładem są problemy stołecznej CZAJKI. W załączniku patent z licencją otwartą na jego stosowanie - oświadczenie ujawniające proceder wprowadzania metali ciężkich wraz z powszechnie stosowaną chemią w oczyszczaliniach ścieków.	Uwaga nieuwzględniona	Wsparciem objęta będzie tylko produkcja ciepła w biogazowniach rolniczych. Natomiast rozwój lokalnych sieci ciepłowniczych jest przedmiotem prac MRiRW i planowany jest do finansowania poza PS WPR.
313	2021-09-13 15:48:28	Przedsiębiorstwa, z wyłączeniem osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.13. Zakładanie systemów rolno-leśnych	Nasza odpowiedź na to pytanie znajduje się w dokumencie załączonym poniżej.	Nasza odpowiedź na to pytanie znajduje się w dokumencie załączonym poniżej.	Uwaga częściowo uwzględniona	Wymogi dotyczące m.in liczby drzew na ha i rozstawu drzew zostaną określone na poziomie rozporządzenia.
314	2021-09-13 17:27:47	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Krajowy Plan Strategiczny nadal nie przewiduje wparcia dochodów związanego z wielkością produkcji do świń. Wnioskuję o uwzględnienie wparcia dla tego ważnego gatunku zwierząt gospodarskich w ramach dedykowanej Interwencji: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do świń lub przynajmniej uwzględnienie Wsparcia dochodów związanego z hodowlą do loch (zarodowych, objętych oceną wartości użytkowej i wpisanych do ksiąg hodowlanych). W uzasadnieniu różnych interwencji m. in. w przypadku kóz, buraków cukrowych, konopi, pomidorów, truskawek, ziemniaków czy roślin pastewnych, trafnie zdefiniowano potrzeby i podano właściwe uzasadnienia, dlaczego konieczna jest interwencja i wsparcie, które powinno trafić do rolników. Dlaczego autorzy Krajowego Planu Strategicznego nie chcą widzieć tych samych potrzeb w sektorze trzody chlewnej, a w szczególności w hodowli świń? Dlaczego nie ma zdefiniowanych takich potrzeb wraz z uzasadnieniem w odniesieniu do świń, a w szczególności do loch hodowlanych? Potrzeby i ich uzasadnienia przypisane do ww. interwencji są trafne również w przypadku świń.	Hodowla jest działalnością prowadzoną w cyklu zamkniętym, na rasach czystych i wymaga większych umiejętności niż np. tucz. Hodowcy nie mogą skorzystać z efektów heterozji i z mebłowania miotów. Koszty ponoszone na hodowlę są wyższe niż chów tuczników i wynikają m. in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania i partycypowania hodowców w kosztach oceny wartości użytkowej. Gospodarstwa zajmujące się hodowlą podlegają tym samym prawom rynkowym, biologicznym oraz zmianom klimatycznym, co inne gospodarstwa - są to m. in. niestabilne warunki pracy wynikające z ASF i COVID-19, drożejące pasze, import prosiąt, mięsa i półtusz, kłopoty w obrocie materiałem hodowlanym oraz w sprzedaży tuczników; hodowcy ponoszą ryzyko cenowe i produkcyjne. W obawie przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF oraz zakłóceniami na rynku spowodowanymi COVID-19 hodowcy nie zwiększają stanów loch hodowlanych, a często zmuszeni są do podejmowania ostatecznych decyzji polegających na rezygnacji z hodowli. Dlatego potrzebne jest wsparcie dla stad hodowlanych, które prowadzą hodowlę świń na bazie świń wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE, brak trzody chlewnej na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.
315	2021-09-13 17:30:25	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.4. Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.4 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.4. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
316	2021-09-13 17:33:23	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.4. Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.4 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.4. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
317	2021-09-13 17:51:08	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Krajowy Plan Strategiczny nadal nie przewiduje wparcia dochodów związanego z wielkością produkcji do świń. Wnioskuję o uwzględnienie wparcia dla tego ważnego gatunku zwierząt gospodarskich w ramach dedykowanej Interwencji: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do świń lub przynajmniej uwzględnienie Wsparcia dochodów związanego z hodowlą do loch (zarodowych, objętych oceną wartości użytkowej i wpisanych do ksiąg hodowlanych). W uzasadnieniu różnych interwencji m. in. w przypadku kóz, buraków cukrowych, konopi, pomidorów, truskawek, ziemniaków czy roślin pastewnych, trafnie zdefiniowano potrzeby i podano właściwe uzasadnienia, dlaczego konieczna jest interwencja i wsparcie, które powinno trafić do rolników. Dlaczego autorzy Krajowego Planu Strategicznego nie chcą widzieć tych samych potrzeb w sektorze trzody chlewnej, a w szczególności w hodowli świń? Dlaczego nie ma zdefiniowanych takich potrzeb wraz z uzasadnieniem w odniesieniu do świń, a w szczególności do loch hodowlanych? Potrzeby i ich uzasadnienia przypisane do ww. interwencji są trafne również w przypadku świń.	Hodowla jest działalnością prowadzoną w cyklu zamkniętym, na rasach czystych i wymaga większych umiejętności niż np. tucz. Hodowcy nie mogą skorzystać z efektów heterozji i z mebłowania miotów. Koszty ponoszone na hodowlę są wyższe niż chów tuczników i wynikają m. in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania i partycypowania hodowców w kosztach oceny wartości użytkowej. Gospodarstwa zajmujące się hodowlą podlegają tym samym prawom rynkowym, biologicznym oraz zmianom klimatycznym, co inne gospodarstwa - są to m. in. niestabilne warunki pracy wynikające z ASF i COVID-19, drożejące pasze, import prosiąt, mięsa i półtusz, kłopoty w obrocie materiałem hodowlanym oraz w sprzedaży tuczników; hodowcy ponoszą ryzyko cenowe i produkcyjne. W obawie przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF oraz zakłóceniami na rynku spowodowanymi COVID-19 hodowcy nie zwiększają stanów loch hodowlanych, a często zmuszeni są do podejmowania ostatecznych decyzji polegających na rezygnacji z hodowli. Dlatego potrzebne jest wsparcie dla stad hodowlanych, które prowadzą hodowlę świń na bazie świń wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE trzoda chlewna nie znajduje się na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.
318	2021-09-13 17:54:34	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.3 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.3. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
319	2021-09-13 17:55:48	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.4. Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.4 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.4. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
320	2021-09-13 19:16:27	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Krajowy Plan Strategiczny nadal nie przewiduje wparcia dochodów związanego z wielkością produkcji do świń. Wnioskuję o uwzględnienie wparcia dla tego ważnego gatunku zwierząt gospodarskich w ramach dedykowanej Interwencji: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do świń lub przynajmniej uwzględnienie Wsparcia dochodów związanego z hodowlą do loch (zarodowych, objętych oceną wartości użytkowej i wpisanych do ksiąg hodowlanych). W uzasadnieniu różnych interwencji m. in. w przypadku kóz, buraków cukrowych, konopi, pomidorów, truskawek, ziemniaków czy roślin pastewnych, trafnie zdefiniowano potrzeby i podano właściwe uzasadnienia, dlaczego konieczna jest interwencja i wsparcie, które powinno trafić do rolników. Dlaczego autorzy Krajowego Planu Strategicznego nie chcą widzieć tych samych potrzeb w sektorze trzody chlewnej, a w szczególności w hodowli świń? Dlaczego nie ma zdefiniowanych takich potrzeb wraz z uzasadnieniem w odniesieniu do świń, a w szczególności do loch hodowlanych? Potrzeby i ich uzasadnienia przypisane do ww. interwencji są trafne również w przypadku świń.	Hodowla jest działalnością prowadzoną w cyklu zamkniętym, na rasach czystych i wymaga większych umiejętności niż np. tucz. Hodowcy nie mogą skorzystać z efektów heterozji i z mebłowania miotów. Koszty ponoszone na hodowlę są wyższe niż chów tuczników i wynikają m. in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania i partycypowania hodowców w kosztach oceny wartości użytkowej. Gospodarstwa zajmujące się hodowlą podlegają tym samym prawom rynkowym, biologicznym oraz zmianom klimatycznym, co inne gospodarstwa - są to m. in. niestabilne warunki pracy wynikające z ASF i COVID-19, drożejące pasze, import prosiąt, mięsa i półtusz, kłopoty w obrocie materiałem hodowlanym oraz w sprzedaży tuczników; hodowcy ponoszą ryzyko cenowe i produkcyjne. W obawie przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF oraz zakłóceniami na rynku spowodowanymi COVID-19 hodowcy nie zwiększają stanów loch hodowlanych, a często zmuszeni są do podejmowania ostatecznych decyzji polegających na rezygnacji z hodowli. Dlatego potrzebne jest wsparcie dla stad hodowlanych, które prowadzą hodowlę świń na bazie świń wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE, brak trzody chlewnej na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.

321	2021-09-13 19:22:49	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.3 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.3. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
322	2021-09-13 19:27:33	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.4. Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.4 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.4. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
323	2021-09-13 19:31:11	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Krajowy Plan Strategiczny nadal nie przewiduje wparcia dochodów związanego z wielkością produkcji do świń. Wnioskuję o uwzględnienie wparcia dla tego ważnego gatunku zwierząt gospodarskich w ramach dedykowanej Interwencji: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do świń lub przynajmniej uwzględnienie Wsparcia dochodów związanego z hodowlą do loch (zarodowych, wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi . W uzasadnieniu różnych interwencji m. in. w przypadku kóz, buraków cukrowych, konopi, pomidorów, truskawek, ziemniaków czy roślin pastewnych, trafnie zdefiniowano potrzeby i podano właściwe uzasadnienia, dlaczego konieczna jest interwencja i wsparcie, które powinno trafić do rolników. Dlaczego autorzy Krajowego Planu Strategicznego nie chcą widzieć tych samych potrzeb w sektorze trzody chlewnej, a w szczególności w hodowli świń? Dlaczego nie ma zdefiniowanych takich potrzeb wraz z uzasadnieniem w odniesieniu do świń, a w szczególności do loch hodowlanych? Potrzeby i ich uzasadnienia przypisane do ww. interwencji są trafne również w przypadku świń.	Hodowla jest działalnością prowadzoną w cyklu zamkniętym, na rasach czystych i wymaga większych umiejętności niż np. tucz. Hodowcy nie mogą skorzystać z efektów heterozji i z mebłowania miotów. Koszty ponoszone na hodowlę są wyższe niż chów tuczników i wynikają m. in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania i partycypowania hodowców w kosztach oceny wartości użytkowej. Gospodarstwa zajmujące się hodowlą podlegają tym samym prawom rynkowym, biologicznym oraz zmianom klimatycznym, co inne gospodarstwa - są to m. in. niestabilne warunki pracy wynikające z ASF i COVID-19, drożejące pasze, import prosiąt, mięsa i półtusz, kłopoty w obrocie materiałem hodowlanym oraz w sprzedaży tuczników; hodowcy ponoszą ryzyko cenowe i produkcyjne. W obawie przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF oraz zakłóceniami na rynku spowodowanymi COVID-19 hodowcy nie zwiększają stanów loch hodowlanych, a często zmuszeni są do podejmowania ostatecznych decyzji polegających na rezygnacji z hodowli. Dlatego potrzebne jest wsparcie dla stad hodowlanych, które prowadzą hodowlę świń na bazie świń wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE trzoda chlewna nie znajduje się na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.
324	2021-09-13 19:34:19	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Krajowy Plan Strategiczny nadal nie przewiduje wparcia dochodów związanego z wielkością produkcji do świń. Wnioskuję o uwzględnienie wparcia dla tego ważnego gatunku zwierząt gospodarskich w ramach dedykowanej Interwencji: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do świń lub przynajmniej uwzględnienie Wsparcia dochodów związanego z hodowlą do loch (zarodowych, objętych oceną wartości użytkowej i wpisanych do ksiąg hodowlanych). W uzasadnieniu różnych interwencji m. in. w przypadku kóz, buraków cukrowych, konopi, pomidorów, truskawek, ziemniaków czy roślin pastewnych, trafnie zdefiniowano potrzeby i podano właściwe uzasadnienia, dlaczego konieczna jest interwencja i wsparcie, które powinno trafić do rolników. Dlaczego autorzy Krajowego Planu Strategicznego nie chcą widzieć tych samych potrzeb w sektorze trzody chlewnej, a w szczególności w hodowli świń? Dlaczego nie ma zdefiniowanych takich potrzeb wraz z uzasadnieniem w odniesieniu do świń, a w szczególności do loch hodowlanych? Potrzeby i ich uzasadnienia przypisane do ww. interwencji są trafne również w przypadku świń.	Hodowla jest działalnością prowadzoną w cyklu zamkniętym, na rasach czystych i wymaga większych umiejętności niż np. tucz. Hodowcy nie mogą skorzystać z efektów heterozji i z mebłowania miotów. Koszty ponoszone na hodowlę są wyższe niż chów tuczników i wynikają m. in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania i partycypowania hodowców w kosztach oceny wartości użytkowej. Gospodarstwa zajmujące się hodowlą podlegają tym samym prawom rynkowym, biologicznym oraz zmianom klimatycznym, co inne gospodarstwa - są to m. in. niestabilne warunki pracy wynikające z ASF i COVID-19, drożejące pasze, import prosiąt, mięsa i półtusz, kłopoty w obrocie materiałem hodowlanym oraz w sprzedaży tuczników; hodowcy ponoszą ryzyko cenowe i produkcyjne. W obawie przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF oraz zakłóceniami na rynku spowodowanymi COVID-19 hodowcy nie zwiększają stanów loch hodowlanych, a często zmuszeni są do podejmowania ostatecznych decyzji polegających na rezygnacji z hodowli. Dlatego potrzebne jest wsparcie dla stad hodowlanych, które prowadzą hodowlę świń na bazie świń wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE trzoda chlewna nie znajduje się na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.
325	2021-09-13 19:38:34	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.3 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.3. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
326	2021-09-13 19:41:07	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.4. Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.4 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.4. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
327	2021-09-13 19:45:45	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	•Krajowy Plan Strategiczny nadal nie przewiduje wparcia dochodów związanego z wielkością produkcji do świń. •Wnioskuję o uwzględnienie wparcia dla tego ważnego gatunku zwierząt gospodarskich w ramach dedykowanej Interwencji: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do świń lub przynajmniej uwzględnienie Wsparcia dochodów związanego z hodowlą do loch (zarodowych, objętych oceną wartości użytkowej i wpisanych do ksiąg hodowlanych). •W uzasadnieniu różnych interwencji m. in. w przypadku kóz, buraków cukrowych, konopi, pomidorów, truskawek, ziemniaków czy roślin pastewnych, trafnie zdefiniowano potrzeby i podano właściwe uzasadnienia, dlaczego konieczna jest interwencja i wsparcie, które powinno trafić do rolników. Dlaczego autorzy Krajowego Planu Strategicznego nie chcą widzieć tych samych potrzeb w sektorze trzody chlewnej, a w szczególności w hodowli świń? Dlaczego nie ma zdefiniowanych takich potrzeb wraz z uzasadnieniem w odniesieniu do świń, a w szczególności do loch hodowlanych? Potrzeby i ich uzasadnienia przypisane do ww. interwencji są trafne również w przypadku świń.	Hodowla jest działalnością prowadzoną w cyklu zamkniętym, na rasach czystych i wymaga większych umiejętności niż np. tucz. Hodowcy nie mogą skorzystać z efektów heterozji i z mebłowania miotów. Koszty ponoszone na hodowlę są wyższe niż chów tuczników i wynikają m. in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania i partycypowania hodowców w kosztach oceny wartości użytkowej. Gospodarstwa zajmujące się hodowlą podlegają tym samym prawom rynkowym, biologicznym oraz zmianom klimatycznym, co inne gospodarstwa - są to m. in. niestabilne warunki pracy wynikające z ASF i COVID-19, drożejące pasze, import prosiąt, mięsa i półtusz, kłopoty w obrocie materiałem hodowlanym oraz w sprzedaży tuczników; hodowcy ponoszą ryzyko cenowe i produkcyjne. W obawie przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF oraz zakłóceniami na rynku spowodowanymi COVID-19 hodowcy nie zwiększają stanów loch hodowlanych, a często zmuszeni są do podejmowania ostatecznych decyzji polegających na rezygnacji z hodowli. Dlatego potrzebne jest wsparcie dla stad hodowlanych, które prowadzą hodowlę świń na bazie świń wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE trzoda chlewna nie znajduje się na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.
328	2021-09-13 19:48:41	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.3 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.3. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
329	2021-09-13 19:50:18	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.4. Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.4 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.4. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
330	2021-09-13 20:34:40	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 2. Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu	umożliwienie na skorzystanie ze wsparcia finansowego od 1 do 30 ha dla wszystkich gospodarstw niezależnie od powierzchni	obowiązywanie obecnej propozycji spowoduje że gospodarstwa o powierzchni nieco ponad 50 ha otrzymają dopłaty mniejsze aniżeli posiadające do 46 - 50 ha	Uwaga nieuwzględniona	Z przeprowadzonych analiz wynika, że gospodarstwa powyżej 50 ha, wraz z otrzymywanymi płatnościami bezpośrednimi i ONW, uzyskują dochód parytetowy w gospodarce narodowej. Celem płatności redystrybucyjnej jest wsparcie gospodarstw uzyskujących niższe dochody, zatem stosowanie jej dla gospodarstw większych stało by w sprzeczności z ideą płatności redystrybucyjnej.
331	2021-09-13 20:37:24	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	możliwość przyznania dotacji na ogiery dopuszczone do krycia klaczy programowych	niewielka ilość oraz słaba dostępność ogierów niezbędnych do stanówki klaczy, jako hodowcy trudno jest mi znaleźć ogiera w okolicy zapewniającego zróżnicowanie genetyczne. problem ten sygnalizuje wielu hodowców	Uwaga uwzględniona	Opis Interwencji zakłada, że wsparciem zostaną objęte m. in.; konie (wsparcie do samic i samców) - koniki polskie, huculskie, małopolskie, śląskie, wielkopolskie, zimnokrwiste (w typie sokólskim i sztumskim).

332	2021-09-13 21:35:51	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Krajowy Plan Strategiczny nadal nie przewiduje wparcia dochodów związanego z wielkością produkcji do świń. Wnioskuję o uwzględnienie wparcia dla tego ważnego gatunku zwierząt gospodarskich w ramach dedykowanej Interwencji: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do świń lub przynajmniej uwzględnienie Wsparcia dochodów związanego z hodowlą do loch (zarodowych, wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi . W uzasadnieniu różnych interwencji m. in. w przypadku kóz, buraków cukrowych, konopi, pomidorów, truskawek, ziemniaków czy roślin pastewnych, trafnie zdefiniowano potrzeby i podano właściwe uzasadnienia, dlaczego konieczna jest interwencja i wsparcie, które powinno trafić do rolników. Dlaczego autorzy Krajowego Planu Strategicznego nie chcą widzieć tych samych potrzeb w sektorze trzody chlewnej, a w szczególności w hodowli świń? Dlaczego nie ma zdefiniowanych takich potrzeb wraz z uzasadnieniem w odniesieniu do świń, a w szczególności do loch hodowlanych? Potrzeby i ich uzasadnienia przypisane do ww. interwencji są trafne również w przypadku świń.	Hodowla jest działalnością prowadzoną w cyklu zamkniętym, na rasach czystych i wymaga większych umiejętności niż np. tucz. Hodowcy nie mogą skorzystać z efektów heterozji i z meblowania miotów. Koszty ponoszone na hodowlę są wyższe niż chów tuczników i wynikają m. in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania i partycypowania hodowców w kosztach oceny wartości użytkowej. Gospodarstwa zajmujące się hodowlą podlegają tym samym prawom rynkowym, biologicznym oraz zmianom klimatycznym, co inne gospodarstwa - są to m. in. niestabilne warunki pracy wynikające z ASF i COVID-19, drożejące pasze, import prosiąt, mięsa i półtusz, kłopoty w obrocie materiałem hodowlanym oraz w sprzedaży tuczników; hodowcy ponoszą ryzyko cenowe i produkcyjne. W obawie przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF oraz zakłóceniami na rynku spowodowanymi COVID-19 hodowcy nie zwiększają stanów loch hodowlanych, a często zmuszeni są do podejmowania ostatecznych decyzji polegających na rezygnacji z hodowli. Dlatego potrzebne jest wsparcie dla stad hodowlanych, które prowadzą hodowlę świń na bazie świń wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE trzoda chlewna nie znajduje się na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.
333	2021-09-13 21:39:58	Spółdzielnie	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Krajowy Plan Strategiczny nadal nie przewiduje wparcia dochodów związanego z wielkością produkcji do świń. Wnioskuję o uwzględnienie wparcia dla tego ważnego gatunku zwierząt gospodarskich w ramach dedykowanej Interwencji: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do świń lub przynajmniej uwzględnienie Wsparcia dochodów związanego z hodowlą do loch (zarodowych, wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi . W uzasadnieniu różnych interwencji m. in. w przypadku kóz, buraków cukrowych, konopi, pomidorów, truskawek, ziemniaków czy roślin pastewnych, trafnie zdefiniowano potrzeby i podano właściwe uzasadnienia, dlaczego konieczna jest interwencja i wsparcie, które powinno trafić do rolników. Dlaczego autorzy Krajowego Planu Strategicznego nie chcą widzieć tych samych potrzeb w sektorze trzody chlewnej, a w szczególności w hodowli świń? Dlaczego nie ma zdefiniowanych takich potrzeb wraz z uzasadnieniem w odniesieniu do świń, a w szczególności do loch hodowlanych? Potrzeby i ich uzasadnienia przypisane do ww. interwencji są trafne również w przypadku świń.	Hodowla jest działalnością prowadzoną w cyklu zamkniętym, na rasach czystych i wymaga większych umiejętności niż np. tucz. Hodowcy nie mogą skorzystać z efektów heterozji i z meblowania miotów. Koszty ponoszone na hodowlę są wyższe niż chów tuczników i wynikają m. in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania i partycypowania hodowców w kosztach oceny wartości użytkowej. Gospodarstwa zajmujące się hodowlą podlegają tym samym prawom rynkowym, biologicznym oraz zmianom klimatycznym, co inne gospodarstwa - są to m. in. niestabilne warunki pracy wynikające z ASF i COVID-19, drożejące pasze, import prosiąt, mięsa i półtusz, kłopoty w obrocie materiałem hodowlanym oraz w sprzedaży tuczników; hodowcy ponoszą ryzyko cenowe i produkcyjne. W obawie przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF oraz zakłóceniami na rynku spowodowanymi COVID-19 hodowcy nie zwiększają stanów loch hodowlanych, a często zmuszeni są do podejmowania ostatecznych decyzji polegających na rezygnacji z hodowli. Dlatego potrzebne jest wsparcie dla stad hodowlanych, które prowadzą hodowlę świń na bazie świń wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE trzoda chlewna nie znajduje się na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.
334	2021-09-13 22:12:30	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	wydaje się celowym objęcie wsparciem finansowym samców z gatunku ,,,konie, czyli ogierów dopuszczonych do krycia klaczy programowych.	jako hodowca koników polskich biorących udział w programie ochrony zasobów genetycznych,borykam się z problemem doboru odpowiednich ogierów do krycia posiadanych klaczy.W ostatnich latach,prawie dwokrotnie wzrosła liczba klaczy biorących udział w programie ,przypadająca na jednego ogiera dopuszczonego do ich stanowienia.Dostępność ogierów jest coraz trodniejsza i nie łatwo jest znaleźć ogiera niespokrewnionego z klaczą,Podobne głosy dochodzą od wielu moich kolegów hodowców koników polskich	Uwaga uwzględniona	Opis Interwencji zakłada, że wsparciem zostaną objęte m. in.; konie (wsparcie do samic i samców) - koniki polskie, huculskie, małopolskie, śląskie, wielkopolskie, zimnokrwiste (w typie sokólskim i sztumskim).
335	2021-09-13 22:27:11	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	We wsparciu dla krów wykreślenie słów do 50 sztuk a wpisanie za 50 sztuk.	zmiana zapisu umożliwi na ewolucyjne zmiany wielkości stada krów a nie skokowo, bo posiadacz np 55 lub 65 sztuk dużo straci finansowo a rewolucyjne zmiany nigdy nie sprzyjają trwałości gospodarstwa.	Uwaga częściowo uwzględniona	Zgodnie z przepisami UE wsparcie związane z produkcją do zwierząt można przyznawać tylko, gdy dany sektor znajduje się w trudnej sytuacji. Jak wynika z dostępnych analiz, w najtrudniejszej sytuacji znajdują się gospodarstwa ze stadami do 20-25 szt. (90% wszystkich gospodarstw). Rozszerzenie zakresu wsparcia (poprzez zwiększenie górnego limitu do 50 szt.) będzie skutkowało zmniejszeniem szacunkowej stawki płatności. Wynika to z tego, że: (i) roczna stawka płatności do bydła i krów oparta jest na ustalonej liczbie zwierząt; (ii) na wsparcie związane z produkcją Polska zamierza przeznaczyć maksymalny przewidywany przepisami UE odsetek pułapu krajowego (15%), a więc nie ma możliwości zwiększenia tego odsetka, a jedynie ewentualne przesuwanie środków pomiędzy poszczególnymi kopertami finansowymi na płatności związane (w ramach tych 15%).
336	2021-09-13 22:45:08	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Krajowy Plan Strategiczny nadal nie przewiduje wparcia dochodów związanego z wielkością produkcji do świń. Wnioskuję o uwzględnienie wparcia dla tego ważnego gatunku zwierząt gospodarskich w ramach dedykowanej Interwencji: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do świń lub przynajmniej uwzględnienie Wsparcia dochodów związanego z hodowlą do loch (zarodowych, objętych oceną wartości użytkowej i wpisanych do ksiąg hodowlanych). W uzasadnieniu różnych interwencji m. in. w przypadku kóz, buraków cukrowych, konopi, pomidorów, truskawek, ziemniaków czy roślin pastewnych, trafnie zdefiniowano potrzeby i podano właściwe uzasadnienia, dlaczego konieczna jest interwencja i wsparcie, które powinno trafić do rolników. Dlaczego autorzy Krajowego Planu Strategicznego nie chcą widzieć tych samych potrzeb w sektorze trzody chlewnej, a w szczególności w hodowli świń? Dlaczego nie ma zdefiniowanych takich potrzeb wraz z uzasadnieniem w odniesieniu do świń, a w szczególności do loch hodowlanych? Potrzeby i ich uzasadnienia przypisane do ww. interwencji są trafne również w przypadku świń.	Hodowla jest działalnością prowadzoną w cyklu zamkniętym, na rasach czystych i wymaga większych umiejętności niż np. tucz. Hodowcy nie mogą skorzystać z efektów heterozji i z meblowania miotów. Koszty ponoszone na hodowlę są wyższe niż chów tuczników i wynikają m. in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania i partycypowania hodowców w kosztach oceny wartości użytkowej. Gospodarstwa zajmujące się hodowlą podlegają tym samym prawom rynkowym, biologicznym oraz zmianom klimatycznym, co inne gospodarstwa - są to m. in. niestabilne warunki pracy wynikające z ASF i COVID-19, drożejące pasze, import prosiąt, mięsa i półtusz, kłopoty w obrocie materiałem hodowlanym oraz w sprzedaży tuczników; hodowcy ponoszą ryzyko cenowe i produkcyjne. W obawie przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF oraz zakłóceniami na rynku spowodowanymi COVID-19 hodowcy nie zwiększają stanów loch hodowlanych, a często zmuszeni są do podejmowania ostatecznych decyzji polegających na rezygnacji z hodowli. Dlatego potrzebne jest wsparcie dla stad hodowlanych, które prowadzą hodowlę świń na bazie świń wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE trzoda chlewna nie znajduje się na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.
337	2021-09-13 22:48:03	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.3 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.3. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
338	2021-09-13 22:49:32	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.4. Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.4 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.4. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
339	2021-09-14 01:04:01	Koła, Zrzeszenia, Kluby	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Proponowana zmiana to : Pszczelarz zgłasza zapotrzebowanie na sprzęt pszczelarski ,zakup matek pszczelich ,odkłady pszczele ,zakup leków do zwalczania warrozy do organizacji w której jest zrzeszony. Związek lub zrzeszenie złoży do KOWR grupowe zamówienie w imieniu wszystkich swoich członków. Czyli dotychczasowa forma którą posługują się związki i zrzeszenia jest najlepszą formą.Wprowadzenie nowego sposobu zakupu sprzętu,leków i pszczół pszczelarz płaci część wartości jaka jest jego kosztem czyli wartość vat + wkład pszczelarza, pozostałą część ceny netto KOWR płaci producentowi zamiast zwracać pszczelarzowi tak by pszczelarz nie musiał wykładać całej kwoty co stanowi cenę zakupionego sprzętu ,leków czy matek i odkładów pszczelich.	Zbieranie zamówień, zapotrzebowań na sprzęt,leki,matki pszczele i odkłady pszczele przez związki, zrzeszenia i przesyłanie do producenta to najlepsza forma ze względu na to że producent otrzymując zamówienie jesienią i ma czas na wyprodukowanie, dostawę sprzętu lub pszczół na początku sezonu wtedy kiedy rzeczywiście pszczelarz tego potrzebuje. A nie w lipcu lub w sierpniu tak jak to miało miejsce podczas jednych z pierwszych edycji dofinansowań.Zakup sprzętu z podzieloną płatnością pozwoliła by pszczelarzowi na większe i szybsze doposażenie pasieki i pracowni pszczelarskiej, co przełożyło by się na efektywność wykonywanych prac pszczelarskich,kondycje i zdrowie pszczół .Pszczelarz płacąc vat +pozostałą część ceny po uwzględnieniu refundacji jest skłonny łatwiej zdecydować się na większe zakupy i tym samym zwiększa się wykorzystanie unijnych funduszy (przecież po to one są by z nich korzystać)	Uwaga częściowo uwzględniona	Biorąc pod uwagę potrzebę zwiększenia dostępności pomocy zaplanowano: 1. W ramach interwencji I 6.3. – wsparcie walki z warrozą oraz I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, wnioskującym o pomoc będą mogły być wyłącznie organizacje pszczelarskie; 2. W ramach interwencji I 6.2. – modernizacja gospodarstw pasiecznych, beneficjentem (wnioskującym o pomoc) będą mogły być zarówno organizacje pszczelarskie jak i indywidualni pszczelarze;
340	2021-09-14 08:20:45	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	•Zdefiniowana została potrzeba: Wspieranie redukcji stosowania antybiotyków w produkcji zwierząt gospodarskich wg zasady „tak mało jak to konieczne" w tym digitalizacja procesu monitorowania tego procesu. •B.) Planowane są szkolenia dla lekarzy weterynarii i dla doradców rolniczych. Podjęta została współpraca z ekspertami. Zaplanowana jest digitalizacja monitorowania zużycia środków przeciwdrobnoustrojowych w poszczególnych gospodarstwach, z podziałem na gatunki zwierząt. •W proponowanych interwencjach nie widać odniesienia do redukcji antybiotyków (tylko edukacja i monitoring). Sama edukacja lekarzy i rolników nie spowoduje zmniejszenia stosowania antybiotyków. Powinna być zachęta finansowa do stosowania profilaktyki, co wpłynie na ograniczenie stosowania antybiotyków.	Uwzględnienie w KPS podnoszenia zdrowotności zwierząt poprzez dofinansowanie programów profilaktycznych dla zwierząt, zwrot kosztów badań laboratoryjnych, stałej opieki weterynaryjnej nad stadem– podobnie jak we wspieraniu walki z warrozą u pszczół- pozwoli również na ograniczenie stosowania antybiotyków. Ponadto wprowadzenie dopłat, np. za stałą opiekę weterynaryjną czy profilaktyczne programy zdrowotne wpływałaby również na końcową jakość produktów.	Uwaga nieuwzględniona	Opieka nad zwierzętami wynika z obowiązków ich hodowcy. Uświadamianie hodowcy w zakresie konsekwencji stosowania nadmiernej ilości antybiotyków oraz możliwości ograniczania ich stosowania poprzez dostateczną higienę, właściwą hodowlę, opiekę i odpowiednie zarządzanie gospodarstwem w chwili obecnej wydaje się wystarczające.

341	2021-09-14 08:24:31	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	•Krajowy Plan Strategiczny nadal nie przewiduje wparcia dochodów związanego z wielkością produkcji do ważnych gospodarczo gatunków zwierząt (np. do świń). •Ponownie wnioskujemy o uwzględnienie wparcia dla tego ważnego gatunku zwierząt gospodarskich w ramach dedykowanej Interwencji: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do świń lub przynajmniej uwzględnienie Interwencji: Wsparcie dochodów związanego z hodowlą do loch (czystych ras wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. •W uzasadnieniu różnych interwencji trafnie zdefiniowano potrzeby i podano właściwe uzasadnienie, dlaczego konieczna jest interwencja i wsparcie, które powinno trafić do rolników m. in. w przypadku kóz, buraków cukrowych, konopi, pomidorów, truskawek, ziemniaków czy roślin pastewnych. Autorzy Krajowego Planu Strategicznego nie chcą widzieć tych samych potrzeb w sektorze trzody chlewnej, a w szczególności w hodowli świń. Nie ma zdefiniowanych takich potrzeb wraz z uzasadnieniem w odniesieniu do świń, a w szczególności do loch hodowlanych. Potrzeby i ich uzasadnienie przypisane do ww. interwencji odnoszą się też do świń; np. •Zwiększenie indywidualnego dochodu w rolnictwie w celu zapewnienia rolnikom godnego poziomu życia i wyrównywania szans rozwojowych, ekonomicznych, społecznych. •Utrzymanie produkcji w sektorach produkcji rolnej szczególnie istotnych ze względów gospodarczych, społecznych lub środowiskowych, a znajdujących się w trudnej sytuacji. •Poprawa pozycji ekonomicznej rolnictwa unijnego względem rolnictwa światowego w związku z przewagą kosztową rolnictwa światowego wynikającą m.in. z różnic w standardach produkcji związanych z ochroną środowiska i klimatu. •Zapewnienie stabilności dochodów gospodarstw przez łagodzenie skutków ryzyka cenowego (wynikającego ze zmienności koniunktury) i produkcyjnego (wynikającego ze zmienności uwarunkowań klimatyczno-pogodowych oraz występowania klęsk żywiołowych, inwazji szkodników, chorób zwierząt i roślin)- taką potrzebę o autorzy KPS widzieli także w przypadku interwencji dot. ASF, Dopłat do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich, i Dofinansowania Funduszy Wzajemnościowych •Wsparcie będzie przeciwdziałać spadkowi opłacalności produkcji rolnej w gospodarstwach prowadzących np. hodowlę świń •Ukierunkowanie wsparcia na rolników posiadających lochy hodowlane ma zapobiegać nasileniu się, w sektorze świń, trudności, które mogłyby spowodować zaniechanie produkcji i negatywnie wpłynąć na inne części łańcucha dostaw lub rynki powiązane. Brak kryteriów wyboru operacji, wszyscy wnioskujący spełniający warunki kwalifikowalności są uprawnieni do jej otrzymania. Wsparcie do loch hodowlanych będzie przeciwdziałać spadkowi opłacalności produkcji rolnej w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta.	•Hodowla zarodowa jest działalnością prowadzoną w cyklu zamkniętym, na rasach czystych i wymaga większych umiejętności niż np. tucz. Hodowcy nie mogą skorzystać z efektów heterozji i z meblowania miotów. Koszty ponoszone na hodowlę zarodową są wyższe niż chów tuczników i wynikają m. in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania i partycypowania hodowców w kosztach oceny wartości użytkowej. •Gospodarstwa zajmujące się hodowlą zarodową podlegają tym samym prawom rynkowym, biologicznym oraz zmianom klimatycznym, co inne gospodarstwa - są to m. in. niestabilne warunki pracy wynikające z ASF i COVID-19, drożejące pasze, import prosiąt, mięsa i półtusz, kłopoty w obrocie materiałem hodowlanym oraz w sprzedaży tuczników ponoszą ryzyko produkcyjne i cenowe W obawie przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF oraz zakłóceniami na rynku spowodowanymi COVID-19 hodowcy nie zwiększają stanów loch hodowlanych, a często zmuszeni są do podejmowania ostatecznych decyzji polegających na rezygnacji z hodowli. Dlatego potrzebne jest wsparcie dla stad hodowlanych, które prowadzą hodowlę świń na bazie świń wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi •Gospodarstwa zajmujące się hodowlą zarodową, to najczęściej małe gospodarstwa, a hodowcy wobec ASF i COVID coraz częściej ograniczają lub wręcz rezygnują z działalności. W strukturze stad hodowlanych stada do 10 loch stanowią ok. 20%; stada od 11-20 loch to 37%; stada 21-50 loch stanowią 32%; stada od 51-100 loch to 9% i 1% stad o liczbie loch pow. 100 szt. •Gospodarstwa trzodowe, w tym hodowla zarodowa świń, to wyspecjalizowane gospodarstwa. Zapewniają w dużym stopniu bezpieczeństwo żywnościowe kraju i gwarantują krajowe bezpieczeństwo hodowlane. Powinny otrzymywać dodatkowe wsparcie, które będzie stanowiło zachętę do kontynuowania produkcji rolnej. •Podmiot odpowiedzialny za prowadzenie ksiąg hodowlanych i oceny wartości użytkowej świń od wielu lat obserwuje dramatyczny spadek populacji loch hodowlanych. Od 2003 roku do chwili obecnej liczba loch objętych oceną zmniejszyła się aż o 87% w stadach ras polskiej białej zwisłouchej i u wielkiej białej polskiej (dane POLSUS, wg stanu na dzień 31.08.2021). Przy braku własnego potencjału genetycznego w postaci wystarczającej liczby loch hodowlanych trudno będzie odbudować pogłowie świń i zapewnić długoterminowe bezpieczeństwo hodowlane, skazując krajową produkcję nie tylko na import prosiąt i warchlaków, ale także import loch i knurów. Ww. rasy zostały w 2018 r. wpisane na Listę Produktów Tradycyjnych prowadzoną przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Stanowią bazę do produkcji surowca, który może być oznaczony jako Produkt polski oraz spełniają wymagania do produkcji w systemie jakości PQS uznanym przez MRiRW za krajowy system jakości żywności.	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE trzoda chlewna nie znajduje się na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.
342	2021-09-14 08:27:07	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II Filaru I 10.1.1. Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje)	Ponownie wnioskujemy o dodanie zapisu: ograniczenia/wykluczenia nie dotyczą stad hodowlanych, które prowadzą hodowlę świń na bazie świń wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.	•Gospodarstwa zajmujące się hodowlą zarodową, to najczęściej małe gospodarstwa, a hodowcy wobec ASF i COVID coraz częściej ograniczają lub wręcz rezygnują z działalności. W strukturze stad hodowlanych stada do 10 loch stanowią ok. 20%; stada od 11-20 loch to 37%; stada 21-50 loch stanowią 32%; stada od 51-100 loch to 9% i 1% stad o liczbie loch pow. 100 szt. •Gospodarstwa trzodowe, w tym hodowla zarodowa świń, to wyspecjalizowane gospodarstwa. Zapewniają w dużym stopniu bezpieczeństwo żywnościowe kraju i gwarantują krajowe bezpieczeństwo hodowlane. Powinny otrzymywać dodatkowe wsparcie, które będzie stanowiło zachętę do kontynuowania produkcji rolnej.	Uwaga nieuwzględniona	W tej interwencji nie proponuje się ograniczeń i wykluczeń w zakresie produkcji trzody. Uwaga dotyczy więc ukierunkowania pomocy na gospodarstwa o odpowiednim potencjale rozwojowym (gospodarstwa o wielkości ekonomicznej wynoszącej co najmniej 25 tys. euro). Wielkość ekonomiczna gospodarstwa ustalana jest dla całego gospodarstwa- a nie tylko dla tej jego części, w której prowadzona jest produkcja dotycząca operacji (w tym przypadku hodowla zarodowa). Jeżeli pomimo ustalenia wielkości ekonomicznej dla całego gospodarstwa, wielkość ta jest nadal poniżej 25 tys. euro, to należy uznać gospodarstwo za będące poza grupą docelową tej interwencji. Pomoc dla mniejszych gospodarstw do 25 tys. euro wielkości ekonomicznej przewidziana jest w interwencji Rozwój małych gospodarstw.
343	2021-09-14 08:28:49	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II Filaru I 10.3. Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF	W opisie warunków kwalifikowalności proponuje się uzupełnić zapis: W przypadku chow lub hodowli świń ras rodzimych i świń czystych ras wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie obowiązuje warunek dotyczący liczby świń w stadzie.	Uzupełnienie opisu nie będzie budziło wątpliwości, o które rasy czyste świń chodzi.	Uwaga uwzględniona	Uwaga uwzględniona przez dodanie w warunkach kwalifikowalności, że chodzi o rasy rodzime: puławska, złotnicka biała, złotnicka pstra.
344	2021-09-14 08:30:46	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II Filaru I 10.4. Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu	•Interwencja wskazuje, że obejmuje także produkcję zwierzęcą, ale jest to wsparcie związane np. z przechowywaniem nawozów naturalnych; interwencja nie przewiduje wsparcia dla produkcji zwierzęcej, które pozwoliłoby na zastosowanie praktyk ograniczających emisję gazów - amoniaku, np. precyzyjne normowanie dawek pokarmowych, żywienie wielofazowe, wykorzystywanie zwierząt o określonej wydajności (wymiana stada na zwierzęta hodowlane o lepszej wartości genetycznej, poddane ocenie wartości użytkowej potwierdzonej świadectwem zootechnicznym), stosowanie w produkcji zwierzęcej środków/preparatów ograniczających emisję amoniaku oraz innych gazów (ograniczanie odorów) lub urządzeń neutralizujących zapachy. •Wnioskujemy o uwzględnienie wsparcia dla produkcji zwierzęcej w zakresie ochrony środowiska i klimatu.	•Podejmowanie ww. działań i stosowanie substancji ograniczających udział amoniaku wpływałoby na ochronę środowiska i klimatu oraz wpływałoby na poprawę jakości życia na wsi. Uwzględnienie inwestycji/działań w produkcji zwierzęcej przyczyniających się do ochrony środowiska i klimatu pomogłoby wizerunkowo produkcji zwierzęcej, wskazując że rolnicy chronią środowisko i klimat, podejmując odpowiednie działania.	Uwaga nieuwzględniona	Propozycja dotyczy całkiem nowej interwencji, co na obecnym etapie prac nad PS nie jest możliwe. Propozycja będzie rozważona w przyszłości (przy ew. modyfikacjach PS WPR).
345	2021-09-14 08:37:28	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II Filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	Wnioskujemy, aby w powyższej interwencji nie stosować katalogu zamkniętego systemów uprawnionych do wsparcia. W powyższej interwencji należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia w pozycji Beneficjent o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW lub/i dodać w pozycji Beneficjent „Inne krajowe systemy jakości" .	Uwzględnienie w pozycji Beneficjent systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego lub/i pozycji „Inne krajowe systemy jakości" zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS lub rolnikom podejmującym produkcję w systemach, które powstaną/przejdą proces notyfikacji. Zapis taki pozwoli uniknąć dyskryminowania rolników, którzy chcieliby produkować w nowo powstałych systemach lub systemach, które będą notyfikowane. Beneficjentem interwencji jest grupa o dowolnej formie organizacyjno-prawnej, która składa się co najmniej z dwóch członków, którzy wytwarzają na terytorium RP produkty rolne lub środki spożywcze, przeznaczone bezpośrednio lub po przetworzeniu do spożycia przez ludzi, w ramach unijnych lub krajowych systemów jakości o nazwach: (…) •Chronione Nazwy Pochodzenia, Chronione Oznaczenia Geograficzne oraz Gwarantowane Tradycyjne Specjalności, w rozumieniu rozporządzenia PEiR (UE) nr 1151/2012, lub •Rolnictwo ekologiczne, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 834/2007, lub •Chronione nazwy pochodzenia i oznaczenia geograficzne wyrobów winiarskich, o których mowa w części II tytułe II rozdziale I sekcji 2 rozporządzenia PEiR (UE) nr 1308/2013*, lub •Oznaczenia geograficzne napojów spirytusowych, w rozumieniu rozporządzenia PEiR (UE) nr 2019/787* •Integrowana produkcja roślin (IP), w rozumieniu ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony (Dz. U. z 2013 r. poz. 455, z późn. zm.), lub •Jakość Tradycja**, lub •Quality Meat Program**, lub •QAFP „Tuszki, elementy i mięso z kurczaka, indyka i młodej polskiej gęsi owsianej**, lub •QAFP „Kulinarne mięso wieprzowe**, lub •QAFP „Wędliny ** lub •Pork Quality System (po notyfikacji) •Inne krajowe systemy jakości	Uwaga nieuwzględniona	Katalog systemów jakości określony w opisie interwencji I 13.3 dotyczy zarówno unijnych jak i krajowych systemów jakości. W odniesieniu do krajowych systemów jakości, podstawowym wymogiem kwalifikowalności danego systemu do tej listy, a zarazem i do wsparcia w ramach PS WPR 2023-2027, jest notyfikacja systemu jakości do KE przeprowadzona zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz uzyskanie decyzji Ministra RiRW o uznaniu danego systemu jakości za krajowy system jakości żywności. Zatem, w przypadku krajowych systemów jakości żywności wyłącznie notyfikowane systemy jakości żywności, mogą zostać wpisane do PS WPR 2014-2020. Należy przy tym podkreślić, iż wbrew Państwa opinii katalog systemów jakości określony w ww. interwencji nie jest katalogiem zamkniętym, lecz może być rozszerzony w przypadku spełnienia warunków kwalifikowalności, o których mowa powyżej, przez dany system jakości żywności. Rozszerzenie tego zakresu moze nastąpić poprzez wprowadzenie zmian w PS WPR 2023-2027. Z tego samego powodu nie jest możliwe dodanie do wykazu systemów jakości proponowanej przez Państwo kategorii "Inne krajowe systemy jakości".
346	2021-09-14 08:39:39	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II Filaru I 13.4. Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	Wnioskujemy, aby w powyższej interwencji nie stosować katalogu zamkniętego systemów uprawnionych do wsparcia. W powyższej interwencji należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia w pozycji Beneficjent o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW lub/i dodać w pozycji Beneficjent „Inne krajowe systemy jakości" .	Uwzględnienie w pozycji Beneficjent systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego lub/i pozycji „Inne krajowe systemy jakości" zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS lub rolnikom podejmującym produkcję w systemach, które powstaną/przejdą proces notyfikacji. Zapis taki pozwoli uniknąć dyskryminowania rolników, którzy chcieliby produkować w nowo powstałych systemach lub systemach, które będą notyfikowane. Beneficjentem interwencji jest: ?rolnik, w rozumieniu art. 3 lit. a projektu rozporządzenia o planach strategicznych WPR, lub ?przetwórca, – który wytwarza produkty rolne lub środki spożywcze, przeznaczone bezpośrednio, lub po przetworzeniu do spożycia przez ludzi, w ramach co najmniej jednego unijnego lub krajowego systemu jakości (potwierdzone certyfikatem jakości lub świadectwem zgodności) spośród następujących systemów: (…) ?Krajowe systemy jakości*: 1. integrowana produkcja roślin (IP), w rozumieniu ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony (Dz. U. z 2013 r. poz. 455, z późn. zm.), lub 2. „Jakość Tradycja", lub 3. „Quality Meat Program", lub 4. QAFP „Tuszki, elementy i mięso z kurczaka, indyka i młodej polskiej gęsi owsianej", lub 5. QAFP „Kulinarne mięso wieprzowe", lub 6. QAFP „Wędliny", lub 7. Pork Quality System (po notyfikacji) 8. Inne krajowe systemy jakości	Uwaga nieuwzględniona	Katalog systemów jakości określony w opisie interwencji I 13.4 dotyczy zarówno unijnych jak i krajowych systemów jakości. W odniesieniu do krajowych systemów jakości, podstawowym wymogiem kwalifikowalności danego systemu do tej listy, a zarazem i do wsparcia w ramach PS WPR 2023-2027, jest notyfikacja systemu jakości do KE przeprowadzona zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz uzyskanie decyzji Ministra RiRW o uznaniu danego systemu jakości za krajowy system jakości żywności. Zatem, w przypadku krajowych systemów jakości żywności wyłącznie notyfikowane systemy jakości żywności, mogą zostać wpisane do PS WPR 2014-2020. Należy przy tym podkreślić, iż wbrew Państwa opinii katalog systemów jakości określony w ww. interwencji nie jest katalogiem zamkniętym, lecz może być rozszerzony w przypadku spełnienia warunków kwalifikowalności, o których mowa powyżej, przez dany system jakości żywności. Rozszerzenie tego zakresu moze nastąpić poprzez wprowadzenie zmian w PS WPR 2023-2027. Z tego samego powodu nie jest możliwe dodanie do wykazu systemów jakości proponowanej przez Państwo kategorii "Inne krajowe systemy jakości".

347	2021-09-14 08:41:46	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	Wnioskujemy, aby w powyższej interwencji nie stosować katalogu zamkniętego systemów uprawnionych do wsparcia. W powyższej interwencji należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia w pozycji Beneficjent o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW lub/i dodać w pozycji Beneficjent „Inne krajowe systemy jakości" .	Uwzględnienie w pozycji Beneficjent systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego lub/i pozycji „Inne krajowe systemy jakości" zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS lub rolnikom podejmującym produkcję w systemach, które powstaną/przejdą proces notyfikacji. Zapis taki pozwoli uniknąć dyskryminowania rolników, którzy chcieliby produkować w nowo powstałych systemach lub systemach, które będą notyfikowane. Beneficjentem interwencji jest grupa o dowolnej formie organizacyjno-prawnej, która składa się co najmniej z dwóch członków, którzy wytwarzają na terytorium RP produkty rolne lub środki spożywcze, przeznaczone bezpośrednio lub po przetworzeniu do spożycia przez ludzi, w ramach unijnych lub krajowych systemów jakości o nazwach: (…) •Chronione Nazwy Pochodzenia, Chronione Oznaczenia Geograficzne oraz Gwarantowane Tradycyjne Specjalności, w rozumieniu rozporządzenia PEiR (UE) nr 1151/2012, lub •Rolnictwo ekologiczne, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 834/2007, lub •Chronione nazwy pochodzenia i oznaczenia geograficzne wyrobów winiarskich, o których mowa w części II tytułe II rozdziale I sekcji 2 rozporządzenia PEiR (UE) nr 1308/2013*, lub •Oznaczenia geograficzne napojów spirytusowych, w rozumieniu rozporządzenia PEiR (UE) nr 2019/787* •Zintegrowana produkcja roślin (IP), w rozumieniu ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony (Dz. U. z 2013 r. poz. 455, z późn. zm.), lub •Jakość Tradycja**, lub •Quality Meat Program**, lub •QAFP „Tuszki, elementy i mięso z kurczaka, indyka i młodej polskiej gęsi owsianej**, lub •QAFP „Kulinarne mięso wieprzowe**, lub •QAFP „Wędliny ** lub •Pork Quality System (po notyfikacji) •Inne krajowe systemy jakości	Uwaga nieuwzględniona	Katalog systemów jakości określony w opisie interwencji I 13.3 dotyczy zarówno unijnych jak i krajowych systemów jakości. W odniesieniu do krajowych systemów jakości, podstawowym wymogiem kwalifikowalności danego systemu do tej listy, a zarazem i do wsparcia w ramach PS WPR 2023-2027, jest notyfikacja systemu jakości do KE przeprowadzona zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz uzyskanie decyzji Ministra RiRW o uznaniu danego systemu jakości za krajowy system jakości żywności. Zatem, w przypadku krajowych systemów jakości żywności wyłącznie notyfikowane systemy jakości żywności, mogą zostać wpisane do PS WPR 2014-2020. Należy przy tym podkreślić, iż wbrew Państwa opinii katalog systemów jakości określony w ww. interwencji nie jest katalogiem zamkniętym, lecz może być rozszerzony w przypadku spełnienia warunków kwalifikowalności, o których mowa powyżej, przez dany system jakości żywności. Rozszerzenie tego zakresu może nastąpić poprzez wprowadzenie zmian w PS WPR 2023-2027. Z tego samego powodu nie jest możliwe dodanie do wykazu systemów jakości proponowanej przez Państwo kategorii "Inne krajowe systemy jakości".
348	2021-09-14 08:48:20	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Wyższe dopłaty do utrzymania terenów użytkowanych ekologicznie, oczek wodnych, zapadlisk, naturalnych obniżeń terenu pozostawionych w niezmienionej formie, obiektów małej retencji, enklaw i zadrzewień śródpolnych, oraz naturalnych zbiorników retencyjnych.	Taki sposób użytkowania terenu zwiększy bioróżnorodność przyrodnicza. Pozwoli na utrzymanie naturalnych siedlisk dla roślin i zwierząt. Wyższe dopłaty spowodują większe zainteresowanie takim sposobem użytkowania, co będzie rekompensowało utratę dopłat obszarowych do użytków zielonych, oraz zrekompensuje utrudnienia przy uprawie rolnej takich gruntów.	Uwaga częściowo uwzględniona	Należy zauważyć, że cenne elementy krajobrazu będą chronione w ramach normy DKR 8 w zakresie której rolnicy będą zobowiązani do przeznaczenia określonej powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne (elementy krajobrazu,, oczka wodne itd.), jednocześnie elementy te służące do wypełnienia ww. obowiązku beda wliczane do powierzchni działki uprawnionej do płatności jpo (dotychczas takie elementy nie były wliczmae do tej powierzchni). Jednocześnie rolnicy którzy będą realizowali ekoschemat przeznaczenie 7% powierzchni gruntów ornych na obszary nieprodukcyjne bada otrzymywali wsparcie z tego tytułu.
349	2021-09-14 09:06:22	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 2. Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu	Krajowy Plan Strategiczny nadal nie przewiduje wparcia dochodów związanego z wielkością produkcji do świń. Wnioskuję o uwzględnienie wparcia dla tego ważnego gatunku zwierząt gospodarskich w ramach dedykowanej Interwencji: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do świń lub przynajmniej uwzględnienie Wsparcia dochodów związanego z hodowlą do loch (zarodowych, objętych oceną wartości użytkowej i wpisanych do ksiąg hodowlanych). W uzasadnieniu różnych interwencji m. in. w przypadku kóz, buraków cukrowych, konopi, pomidorów, truskawek, ziemniaków czy roślin pastewnych, trafnie zdefiniowano potrzeby i podano właściwe uzasadnienia, dlaczego konieczna jest interwencja i wsparcie, które powinno trafić do rolników. Dlaczego autorzy Krajowego Planu Strategicznego nie chcą widzieć tych samych potrzeb w sektorze trzody chlewnej, a w szczególności w hodowli świń? Dlaczego nie ma zdefiniowanych takich potrzeb wraz z uzasadnieniem w odniesieniu do świń, a w szczególności do loch hodowlanych? Potrzeby i ich uzasadnienia przypisane do ww. interwencji są trafne również w przypadku	Hodowla jest działalnością prowadzoną w cyklu zamkniętym, na rasach czystych i wymaga większych umiejętności niż np. tucz. Hodowcy nie mogą skorzystać z efektów heterozji i z meblowania miotów. Koszty ponoszone na hodowlę są wyższe niż chów tuczników i wynikają m. in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania i partycypowania hodowców w kosztach oceny wartości użytkowej. Gospodarstwa zajmujące się hodowlą podlegają tym samym prawom rynkowym, biologicznym oraz zmianom klimatycznym, co inne gospodarstwa - są to m. in. niestabilne warunki pracy wynikające z ASF i COVID-19, drożejące pasze, import prosiąt, mięsa i półtusz, kłopoty w obrocie materiałem hodowlanym oraz w sprzedaży tuczników; hodowcy ponoszą ryzyko cenowe i produkcyjne. W obawie przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF oraz zakłóceniami na rynku spowodowanymi COVID-19 hodowcy nie zwiększają stanów loch hodowlanych, a często zmuszeni są do podejmowania ostatecznych decyzji polegających na rezygnacji z hodowli. Dlatego potrzebne jest wsparcie dla stad hodowlanych, które prowadzą hodowlę świń na bazie świń wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE trzoda chlewna nie znajduje się na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.
350	2021-09-14 09:11:44	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Krajowy Plan Strategiczny nadal nie przewiduje wparcia dochodów związanego z wielkością produkcji do świń. Wnioskuję o uwzględnienie wparcia dla tego ważnego gatunku zwierząt gospodarskich w ramach dedykowanej Interwencji: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do świń lub przynajmniej uwzględnienie Wsparcia dochodów związanego z hodowlą do loch (zarodowych, objętych oceną wartości użytkowej i wpisanych do ksiąg hodowlanych). W uzasadnieniu różnych interwencji m. in. w przypadku kóz, buraków cukrowych, konopi, pomidorów, truskawek, ziemniaków czy roślin pastewnych, trafnie zdefiniowano potrzeby i podano właściwe uzasadnienia, dlaczego konieczna jest interwencja i wsparcie, które powinno trafić do rolników. Dlaczego autorzy Krajowego Planu Strategicznego nie chcą widzieć tych samych potrzeb w sektorze trzody chlewnej, a w szczególności w hodowli świń? Dlaczego nie ma zdefiniowanych takich potrzeb wraz z uzasadnieniem w odniesieniu do świń, a w szczególności do loch hodowlanych? Potrzeby i ich uzasadnienia przypisane do ww. interwencji są trafne również w przypadku świń.	Hodowla jest działalnością prowadzoną w cyklu zamkniętym, na rasach czystych i wymaga większych umiejętności niż np. tucz. Hodowcy nie mogą skorzystać z efektów heterozji i z meblowania miotów. Koszty ponoszone na hodowlę są wyższe niż chów tuczników i wynikają m. in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania i partycypowania hodowców w kosztach oceny wartości użytkowej. Gospodarstwa zajmujące się hodowlą podlegają tym samym prawom rynkowym, biologicznym oraz zmianom klimatycznym, co inne gospodarstwa - są to m. in. niestabilne warunki pracy wynikające z ASF i COVID-19, drożejące pasze, import prosiąt, mięsa i półtusz, kłopoty w obrocie materiałem hodowlanym oraz w sprzedaży tuczników; hodowcy ponoszą ryzyko cenowe i produkcyjne. W obawie przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF oraz zakłóceniami na rynku spowodowanymi COVID-19 hodowcy nie zwiększają stanów loch hodowlanych, a często zmuszeni są do podejmowania ostatecznych decyzji polegających na rezygnacji z hodowli. Dlatego potrzebne jest wsparcie dla stad hodowlanych, które prowadzą hodowlę świń na bazie świń wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE, brak trzody chlewnej na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.
351	2021-09-14 09:17:59	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.3 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.3. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
352	2021-09-14 09:19:51	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.4. Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.4 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.4. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
353	2021-09-14 09:22:48	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Krajowy Plan Strategiczny nadal nie przewiduje wparcia dochodów związanego z wielkością produkcji do świń. Wnioskuję o uwzględnienie wparcia dla tego ważnego gatunku zwierząt gospodarskich w ramach dedykowanej Interwencji: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do świń lub przynajmniej uwzględnienie Wsparcia dochodów związanego z hodowlą do loch (zarodowych, objętych oceną wartości użytkowej i wpisanych do ksiąg hodowlanych). W uzasadnieniu różnych interwencji m. in. w przypadku kóz, buraków cukrowych, konopi, pomidorów, truskawek, ziemniaków czy roślin pastewnych, trafnie zdefiniowano potrzeby i podano właściwe uzasadnienia, dlaczego konieczna jest interwencja i wsparcie, które powinno trafić do rolników. Dlaczego autorzy Krajowego Planu Strategicznego nie chcą widzieć tych samych potrzeb w sektorze trzody chlewnej, a w szczególności w hodowli świń? Dlaczego nie ma zdefiniowanych takich potrzeb wraz z uzasadnieniem w odniesieniu do świń, a w szczególności do loch hodowlanych? Potrzeby i ich uzasadnienia przypisane do ww. interwencji są trafne również w przypadku świń.	Hodowla jest działalnością prowadzoną w cyklu zamkniętym, na rasach czystych i wymaga większych umiejętności niż np. tucz. Hodowcy nie mogą skorzystać z efektów heterozji i z meblowania miotów. Koszty ponoszone na hodowlę są wyższe niż chów tuczników i wynikają m. in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania i partycypowania hodowców w kosztach oceny wartości użytkowej. Gospodarstwa zajmujące się hodowlą podlegają tym samym prawom rynkowym, biologicznym oraz zmianom klimatycznym, co inne gospodarstwa - są to m. in. niestabilne warunki pracy wynikające z ASF i COVID-19, drożejące pasze, import prosiąt, mięsa i półtusz, kłopoty w obrocie materiałem hodowlanym oraz w sprzedaży tuczników; hodowcy ponoszą ryzyko cenowe i produkcyjne. W obawie przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF oraz zakłóceniami na rynku spowodowanymi COVID-19 hodowcy nie zwiększają stanów loch hodowlanych, a często zmuszeni są do podejmowania ostatecznych decyzji polegających na rezygnacji z hodowli. Dlatego potrzebne jest wsparcie dla stad hodowlanych, które prowadzą hodowlę świń na bazie świń wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE trzoda chlewna nie znajduje się na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.
354	2021-09-14 09:46:37	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	W opinii Samorządu Województwa Podlaskiego kwoty przewidziane na scalenie 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym jak i na 1 ha gruntów objętych zagospodarowaniem poscaleniowym nie będą wystarczające na przeprowadzenie procesu scalania gruntów. Województwo podlaskie proponuje zwiększenie kwot przewidzianych na 1 ha scalanych gruntów w stosunku do obowiązujących w tej perspektywie lub przynajmniej utrzymanie obecnych stawek oraz odejście od podziału na województwa górskie i nizinne w perspektywie 2023 – 2027.	Dotychczasowe doświadczenia samorządów województw we wdrażaniu przedmiotowych projektów wskazują, że w szczególności kwota przewidziana aktualnie na 1 ha zagospodarowania poscaleniowego jest zbyt niska. Beneficjenci realizujący projekty w obecnej perspektywie postulują o zwiększenie dofinansowania ze względu na znaczący wzrost cel usług na rynku. Obecna sytuacja związana z sytuacją pandemiczną oraz fakt, że są to projekty czasochłonne znacznie zwiększa ryzyko niezrealizowania lub niepełnej realizacji scalania gruntów na obszarach wiejskich. Powyższe pozwala na stwierdzenie, że planowane w perspektywie 2023 – 2027 analogiczne kwoty, niższe niż w perspektywie obecnej, przyjęte w oparciu o dane historyczne, tj. średnich kwot wsparcia udzielonych w obecnej perspektywie, spowodują brak możliwości realizacji projektów z zakresu scalania gruntów oraz że przy takich stawkach nie będzie możliwa realizacja zagospodarowania w postaci budowy zbiorników małej retencji.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020.

355	2021-09-14 09:48:13	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	Wnioskujemy, aby w powyższej interwencji nie stosować katalogu zamkniętego systemów uprawnionych do wsparcia. W powyższej interwencji należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia w pozycji Beneficjent o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW lub/i dodać w pozycji Beneficjent „Inne krajowe systemy jakości" .	Uwzględnienie w pozycji Beneficjent systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego lub/i pozycji „Inne krajowe systemy jakości" zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS lub rolnikom podejmującym produkcję w systemach, które powstaną/przejdą proces notyfikacji. Zapis taki pozwoli uniknąć dyskryminowania rolników, którzy chcieliby produkować w nowo powstałych systemach lub systemach, które będą notyfikowane. Beneficjentem interwencji jest grupa o dowolnej formie organizacyjno-prawnej, która składa się co najmniej z dwóch członków, którzy wytwarzają na terytorium RP produkty rolne lub środki spożywcze, przeznaczone bezpośrednio lub po przetworzeniu do spożycia przez ludzi, w ramach unijnych lub krajowych systemów jakości o nazwach: (…) •Chronione Nazwy Pochodzenia, Chronione Oznaczenia Geograficzne oraz Gwarantowane Tradycyjne Specjalności, w rozumieniu rozporządzenia PEiR (UE) nr 1151/2012, lub •Rolnictwo ekologiczne, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 834/2007, lub •Chronione nazwy pochodzenia i oznaczenia geograficzne wyrobów winiarskich, o których mowa w części II tytule II rozdziale I sekcji 2 rozporządzenia PEiR (UE) nr 1308/2013*, lub •Oznaczenia geograficzne napojów spirytusowych, w rozumieniu rozporządzenia PEiR (UE) nr 2019/787* •Zintegrowana produkcja roślin (IP), w rozumieniu ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony (Dz. U. z 2013 r. poz. 455, z późn. zm.), lub •Jakość Tradycja**, lub •Quality Meat Program**, lub •QAFP „Tuszki, elementy i mięso z kurczaka, indyka i młodej polskiej gęsi owsianej**, lub •QAFP „Kulinarne mięso wieprzowe**, lub •QAFP „Wędliny ** lub •Pork Quality System (po notyfikacji) •Inne krajowe systemy jakości	Uwaga nieuwzględniona	Katalog systemów jakości określony w opisie interwencji I 13.3 dotyczy zarówno unijnych jak i krajowych systemów jakości. W odniesieniu do krajowych systemów jakości, podstawowym wymogiem kwalifikalowalności danego systemu do tej listy, a zarazem i do wsparcia w ramach PS WPR 2023-2027, jest notyfikacja systemu jakości do KE przeprowadzona zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz uzyskanie decyzji Ministra RiRW o uznaniu danego systemu jakości za krajowy system jakości żywności. Zatem, w przypadku krajowych systemów jakości żywności wyłącznie notyfikowane systemy jakości żywności, mogą zostać wpisane do PS WPR 2014-2020. Należy przy tym podkreślić, iż wbrew Państwa opinii katalog systemów jakości określony w ww. interwencji nie jest katalogiem zamkniętym, lecz może być rozszerzony w przypadku spełnienia warunków kwalifikowalności, o których mowa powyżej, przez dany system jakości żywności. Rozszerzenie tego zakresu może nastąpić poprzez wprowadzenie zmian w PS WPR 2023-2027. Z tego samego powodu nie jest możliwe dodanie do wykazu systemów jakości proponowanej przez Państwo kategorii "Inne krajowe systemy jakości".
356	2021-09-14 09:50:16	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	W opinii Samorządu Województwa Podlaskiego wsparcie obszaru związanego z gospodarką wodno – ściekową ograniczone jedynie do inwestycji dotyczących systemów zrównoważonego gospodarowania wodami opadowymi oraz systemów indywidualnego oczyszczania ścieków spowoduje, że obszary wiejskie, w szczególności niesjęte w aglomeracji, zostaną pozbawione możliwości dofinansowania inwestycji dotyczących budowy wodociągów i kanalizacji a tym samym możliwości rozwoju.	Dotychczasowe doświadczenia samorządów województw pokazują, że obszary wiejskie wymagają wsparcia w zakresie inwestycji w rozbudowę systemów wodociągowych i kanalizacji sanitarnej a nabory wniosków na dofinansowanie w tym zakresie cieszą się ogromnym zainteresowaniem samorządów gminnych.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni.
357	2021-09-14 09:50:46	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 1. DEKLARACJA STRATEGICZNA	Po zdaniu „Wspierany będzie rozwój innowacyjności (…) , w tym cyfrowe." należy dodać zdanie „Promowane będzie wykorzystanie genotypowania roślin i zwierząt w celu doskonalenia nowych cech, zwłaszcza tych wpływających na zmniejszenie obciążenie środowiska produkcją rolniczą oraz poprawiających zdrowie i dobrostan zwierząt."	Połączenie informacji genomowej z danymi dotyczącymi fenotypu zwierząt, zwłaszcza dotyczącymi cech istotnych z punktu widzenia zdrowia zwierząt i ich dobrostanu, a także oddziaływania zwierząt na środowisko (np. produkcja metanu) umożliwia wykorzystanie postępu genetycznego dla osiągnięcia wielu z celów „Planu Strategicznego".	Uwaga nieuwzględniona	System SFC ogranicza zakres prezentowanej deklaracji strategicznej. Niezależnie od tego w Planie strategicznym WPR przewidziano interwencje pozwalające utrzymać potencjał produkcyjny w sektorze produkcji zwierzęcej, a także dostosować ją do oczekiwań społecznych i środowiskowych poprzez inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność, inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu, wybrane ekoschematy oraz wymogi obowiązkowe.
358	2021-09-14 09:57:05	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	Skrót analizy SWOT dla celu szczegółowego 2 (str. 19) Po pierwszym akapicie, zaczynającym się od słów „Polski sektor rolno-spożywczy …" proponujemy dodać następujący tekst: „Postęp genetyczny i optymalne dostosowanie genotypu zwierząt do warunków produkcji mają kluczowe znaczenie dla konkurencyjności gospodarstw, dobrostanu zwierząt, bezpieczeństwa żywności oraz zmniejszenia negatywnego wpływu produkcji zwierzęcej na środowisko naturalne. Znaczny postęp w tym zakresie może być uzyskany dzięki wykorzystaniu informacji uzyskiwanej w drodze genotypowania zwierząt. Niestety, ta nowoczesna technologia jest nadal w niewielkim stopniu wykorzystywana w Polsce. Dlatego wspierane będą działania mające na celu szersze wykorzystanie informacji genomowej w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta gospodarskie".	W analizie SWOT nie ma podanych korzyści, jakie z punktu widzenia konkurencyjności gospodarstw, a także ukierunkowania na badania naukowe i technologię, może przynieść wykorzystanie postępu w zakresie genotypowania roślin i zwierząt. Genotypowanie jest nowoczesną technologią, pozwalającą na uzyskanie wystarczająco dokładnej informacji o wartości hodowlanej zwierząt już w pierwszych tygodniach ich życia. Pozwala to hodowcy podejmować racjonalne decyzje dotyczące wyboru zwierząt, przeznaczonych na remont stada, a także optymalizować dobór samic przeznaczonych do rozrodu, w celu lepszego wykorzystania postępu genetycznego. Połączenie informacji genomowej z danymi dotyczącymi fenotypu zwierząt, zwłaszcza dotyczącymi cech istotnych z punktu widzenia zdrowia zwierząt i ich dobrostanu, a także oddziaływania zwierząt na środowisko (np. produkcja metanu) umożliwia wykorzystanie postępu genetycznego dla osiągnięcia wielu z celów „Planu Strategicznego".	Uwaga nieuwzględniona	Analiza SWOT dla celu 2 wskazuje na niewystarczające stosowanie nowoczesnych metod produkcji, także w zakresie hodowli zwierząt, w celu poprawy konkurencyjności gospodarstw. Także w identyfikowanych potrzebach kwestia ta znalazła odzwierciedlenie. Ponieważ analiza dotyczy wszystkich kategorii gospodarstw, nie wydaje się zasadnym zawężanie tematu stosowania nowoczesnych technologii/metod produkcji tylko do kwestii genotypowania zwierząt. Kwestia zapewnienia wsparcia dla stosowania metody genotypowania zwierząt powinna znaleźć odzwierciedlenie w krajowym programie promującym tego typu metody.
359	2021-09-14 09:58:37	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Wspieranie systemu jakości i produktów produktów z nim związanych jest jednym z najsilniejszych bodźców działającym na konsumenta. Tutaj w oczekiwaniu jest duże pole działania. Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości. (Nie wchodząc zbytnio w politykę Faktycznie Pan Kołodziejczak ma dużo racji wytykając sieciom handlowym 'niedosyt' polskich produktów, a rządowi zbyt słabe działania aby to zmienić. Akcje krótkotrwałe nie są skuteczne. "TERAZ POLSKA" potrzeba jeszcze mocniej egzekwować w sklepach (+ eksponować polskie systemy jakości: w tym PQS. A) dotrze do rodaków -> 590)	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.3 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.3. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
360	2021-09-14 10:00:50	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.4. Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	Wnioskujemy, aby w powyższej interwencji nie stosować katalogu zamkniętego systemów uprawnionych do wsparcia. W powyższej interwencji należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia w pozycji Beneficjent o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW lub/i dodać w pozycji Beneficjent „Inne krajowe systemy jakości" .	Uwzględnienie w pozycji Beneficjent systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego lub/i pozycji „Inne krajowe systemy jakości" zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS lub rolnikom podejmującym produkcję w systemach, które powstaną/przejdą proces notyfikacji. Zapis taki pozwoli uniknąć dyskryminowania rolników, którzy chcieliby produkować w nowo powstałych systemach lub systemach, które będą notyfikowane. Beneficjentem interwencji jest: •rolnik, w rozumieniu art. 3 lit. a projektu rozporządzenia o planach strategicznych WPR, lub •przetwórca, – który wytwarza produkty rolne lub środki spożywcze, przeznaczone bezpośrednio, lub po przetworzeniu do spożycia przez ludzi, w ramach co najmniej jednego unijnego lub krajowego systemu jakości (potwierdzone certyfikatem jakości lub świadectwem zgodności) spośród następujących systemów: (…) •Krajowe systemy jakości*: 1. integrowana produkcja roślin (IP), w rozumieniu ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony (Dz. U. z 2013 r. poz. 455, z późn. zm.), lub 2. „Jakość Tradycja", lub 3 „Quality Meat Program", lub 4. QAFP „Tuszki, elementy i mięso z kurczaka, indyka i młodej polskiej gęsi owsianej", lub 5. QAFP „Kulinarne mięso wieprzowe", lub 6. QAFP „Wędliny", lub 7. Pork Quality System (po notyfikacji) 8. Inne krajowe systemy jakości	Uwaga nieuwzględniona	Katalog systemów jakości określony w opisie interwencji I 13.4 dotyczy zarówno unijnych jak i krajowych systemów jakości. W odniesieniu do krajowych systemów jakości, podstawowym wymogiem kwalifikalowalności danego systemu do tej listy, a zarazem i do wsparcia w ramach PS WPR 2023-2027, jest notyfikacja systemu jakości do KE przeprowadzona zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz uzyskanie decyzji Ministra RiRW o uznaniu danego systemu jakości za krajowy system jakości żywności. Zatem, w przypadku krajowych systemów jakości żywności wyłącznie notyfikowane systemy jakości żywności, mogą zostać wpisane do PS WPR 2014-2020. Należy przy tym podkreślić, iż wbrew Państwa opinii katalog systemów jakości określony w ww. interwencji nie jest katalogiem zamkniętym, lecz może być rozszerzony w przypadku spełnienia warunków kwalifikowalności, o których mowa powyżej, przez dany system jakości żywności. Rozszerzenie tego zakresu może nastąpić poprzez wprowadzenie zmian w PS WPR 2023-2027. Z tego samego powodu nie jest możliwe dodanie do wykazu systemów jakości proponowanej przez Państwo kategorii "Inne krajowe systemy jakości".
361	2021-09-14 10:01:16	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	Opis strategii interwencji dla celu szczegółowego 2 (str. 21) Zdanie „Wsparcie powinno być ukierunkowane także na inwestycje zwiększające efektywność wykorzystania środków do produkcji rolnej (m.in. dzięki wdrożeniu rozwiązań rolnictwa precyzyjnego)" należy uzupełnić umieszczając w nawiasie (po „rolnictwa precyzyjnego" słowa „technologii teleinformatycznych oraz technologii DNA".	Połączenie technologii teleinformatycznych i technologii DNA pomoże osiągnąć wiele celów Planu Strategicznego m.in. poprawę zdrowia zwierząt, dobrostanu oraz ograniczyć oddziaływanie zwierząt na środowisko	Uwaga nieuwzględniona	Opis logiki interwencji odnosi się do stosowania metod/technologii produkcji uwzględniających rozwiązania cyfrowe. Wskazanie jako przykładu rolnictwa precyzyjnego, nie wyklucza możliwości realizacji inwestycji w innych obszarach cyfrowych. Należy także wskazać, że opis logiki interwencji wynika z analizy SWOT dla celu 2 oraz z identyfikowanych, w oparciu o analizę kluczowych potrzeb w obszarze konkurencyjności gospodarstw rolnych.
362	2021-09-14 10:03:30	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	Skrót analizy SWOT dla celu szczegółowego 5 (str. 35) Po zdaniu „Kluczowym elementem jest rozwój i wykorzystanie postępu biologicznego (…) odmian roślin i ras zwierząt." należy dodać „W celu optymalnego wykorzystania możliwości, stwarzanych przez postęp biologiczny, wspierane będzie genotypowanie zwierząt oraz wykorzystanie informacji genomowej przez gospodarstwa rolne."	Genotypowanie jest nowoczesną technologią, pozwalającą na uzyskanie wystarczająco dokładnej informacji o wartości hodowlanej zwierząt już w pierwszych tygodniach ich życia. Pozwala to hodowcy podejmować racjonalne decyzje dotyczące wyboru zwierząt, przeznaczonych na remont stada, a także optymalizować dobór samic przeznaczonych do rozrodu, w celu lepszego wykorzystania postępu genetycznego. Połączenie informacji genomowej z danymi dotyczącymi fenotypu zwierząt, zwłaszcza dotyczącymi cech istotnych z punktu widzenia zdrowia zwierząt i ich dobrostanu, a także oddziaływania zwierząt na środowisko (np. produkcja metanu) umożliwia wykorzystanie postępu genetycznego dla osiągnięcia wielu z celów „Planu Strategicznego".	Uwaga nieuwzględniona	W analizie SWOT dla celu 5 już wskazuje się m.in., że kluczowym elementem jest rozwój i wykorzystanie postępu biologicznego, który pozwoli na wprowadzenie do produkcji plennych i odpornych na stresy biotyczne i abiotyczne odmian roślin i ras zwierząt.
363	2021-09-14 10:10:04	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	Opis strategii interwencji dla celu szczegółowego 9 (str. 55) W akapicie rozpoczynającym się słowami „W Strategii „Od pola do stołu" wyznaczono ambitne cele …" należy na końcu dodać następujący tekst" „Ograniczenie negatywnego wpływu produkcji zwierzęcej na środowisko przy zachowaniu wysokich wymogów odnośnie zdrowia i dobrostanu zwierząt, wymaga uwzględnienia tych celów w doskonaleniu genetycznym populacji zwierząt gospodarskich. Dlatego wspierane będą działania mające na celu optymalne wykorzystanie możliwości, jakie w tym zakresie stwarza genotypowanie zwierząt i wykorzystanie uzyskanej informacji w zarządzaniu stadem."	Genotypowanie jest nowoczesną technologią, pozwalająca na uzyskanie wystarczająco dokładnej informacji o wartości hodowlanej zwierząt. Połączenie informacji genomowej oraz informacji dotyczących zdrowia zwierząt oraz warunków dobrostanu pozwoli osiągnąć ambitne cele Strategii od pola do stołu (w tym ograniczenie wpływu hodowli zwierząt na środowisko)	Uwaga nieuwzględniona	Opis logiki interwencji dla celu szczegółowego 9 oparty jest o analizę SWOT dla celu 9 oraz o identyfikowane potrzeby. Ze względu na fakt, że zakres ww. celu wykracza poza zakres interwencji WPR, w logice interwencji wskazano te kierunki wsparcia, które wpisują się w katalog instrumentów wsparcia dostępnych w ramach przepisów UE.
364	2021-09-14 10:14:03	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.5. Współpraca na rzecz innowacji w rolnictwie i Grupy Operacyjne EPI	Współpraca Grup Operacyjnych EPI (str. 301) W wierszu „Opis wymagań interwencji", w akapicie „Celem interwencji jest (…)", zdanie „- ukierunkowane na badania naukowe, technologię i cyfryzację" należy uzupełnić słowami „oraz wspierające wykorzystanie informacji genomowej w produkcji roślinnej i zwierzęcej".	Upowszechnienie genotypowania i wsparcie wykorzystania informacji genomowej przyczyni się do osiągnięcia celów Planu Strategicznego	Uwaga nieuwzględniona	Zapotrzebowanie na operacje związane z genotypowaniem zależeć będzie od potrzeb EPI. Tematyka ta może też być przedmiotem naboru dedykowanego (tematycznego).
365	2021-09-14 10:19:38	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	Opis strategii interwencji dla celu szczegółowego 2 (str. 22) Po zdaniu „Przede wszystkim zauważalna jest potrzeba inwestowania w budowę (…) służących produkcji zwierzęcej" należy dodać zdanie: „Nowe i modernizowane budynki powinny zapewniać podwyższony poziom dobrostanu zwierząt oraz ich bezuwięziowe utrzymanie."	Plan Strategiczny powinien zatem wspierać takie inwestycje w infrastrukturę gospodarstw, które służą poprawie dobrostanu zwierząt. W szczególności, należy wspierać modernizacje budynków inwentarskich, mającą na celu przejście z systemu uwięziowego na bezuwięziowy.	Uwaga nieuwzględniona	Wspomniane zagadnienia są opisane w analizie SWOT i strategii do celu 8.
366	2021-09-14 10:24:48	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.1.1. Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje)	1 Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacja)" (str. 222). W „Opisie wymagań interwencji" zdanie „Ta interwencja wspiera wyłącznie (…) i jego zorientowania na rynek." należy uzupełnić o frazę: „ przy zachowaniu odpowiedniego poziomu dobrostanu zwierząt". (str. 224) W „Opisie warunków kwalifikowalności", w zdaniu rozpoczynającym się od słów „Nie przewiduje się wsparcia gospodarstw w zakresie: (…)" należy dodać podpunkt „ – inwestycji polegających na budowie lub modernizacji budynków inwentarskich, jeśli będzie w nich stosowany uwięziowy system utrzymania zwierząt."	W szczególności należy wspierać modernizacje budynków inwentarskich, mające na celu przejście z uwięziowego na bezuwięziowy system utrzymania. Poprawa dobrostanu zwierząt poprzez bezuwięziowy system utrzymania poprawi konkurencyjność polskich hodowców, tym bardziej, że konsumenci coraz bardziej zwracają na to w jakich systemach utrzymywane są zwierzęta	Uwaga częściowo uwzględniona	Główny cel Interwencji dotyczy wzmacniania konkurencyjności gospodarstw. Proponowane obszary wsparcia, w przypadku produkcji zwierzęcej, z pewnością wspierać będą poprawę warunków bytowych zwierząt.

367	2021-09-14 10:44:08	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 11. Premie dla młodych rolników	Premie dla młodych rolników" (str. 269) W „Opisie wymagań interwencji", w zdaniu rozpoczynającym się od słów „Nie przewiduje się wsparcia gospodarstw w zakresie" (…) należy dodać podpunkt: " - inwestycji polegających na budowie lub modernizacji budynków inwentarskich, jeśli będzie w nich stosowany uwięziowy system utrzymania zwierząt".	Należy wspierać inwestycje polegające na budowie lub modernizacji budynków inwentarskich prowadzące do poprawy dobrostanu zwierząt, poprzez przejście z uwięziowego na bezuwięziowy system utrzymania	Uwaga nieuwzględniona	"Premie dla młodych rolników" to instrument mający na celu "przyciąganie młodych rolników" oraz wsparcie procesu rozpoczynania przez nich prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym. Dlatego co do zasady młodzi rolnicy powinni mieć wybór zarówno co do podejmowanego kierunku produkcji, jak i sposobu jej prowadzenia.
368	2021-09-14 11:01:01	Jednostki administracji rządowej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.4. Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu	Zmienić: „Inwestycje w zakresie gospodarowania wodą muszą być zgodne z przepisami prawa wodnego, w tym planem przeciwdziałania skutkom suszy oraz planami gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy." na: „Inwestycje w zakresie gospodarowania wodą muszą być zgodne z przepisami ustawy - Prawo wodne, w tym z ustaleniami planu przeciwdziałania skutkom suszy, planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym."	Do 14 października 2021 r. trwają konsultacje społeczne projektów planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy na lata 2022-2027 (IIaPGW). W ramach projektów planów opracowano zestawy działań służących przyczynianiu się do utrzymania lub osiągnięcia celów środowiskowych wyznaczonych dla jednolitych części wód i obszarów chronionych. WPR na lata 2023-2027 wpisuje się w horyzont czasowy obowiązywania nowej aktualizacji IIaPGW, z tego powodu konieczne jest zapewnienie w WPR realizacji działań mających pozytywny wpływ na osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód. Ponadto, konieczne jest, by WPR, w zakresie pokrywającym się z IIaPGW, był zgodny z planami, tj. w szczególności w zakresie zestawu działań dla jednolitych części wód i obszarów chronionych. Inwestycje w zakresie gospodarowania wodą powinny być także zgodne z ustaleniami kluczowych dokumentów planistycznych w zakresie ochrony przeciwpowodziowej – planami zarządzania ryzykiem powodziowym.	Uwaga częściowo uwzględniona	Zdanie zostanie przeformułowane i zapisane w sposób ogólny, żeby nie wymieniać wszystkich kluczowych dokumentów planistycznych w zakresie gospodarowania wodą. Mając na uwadze, że zgodność inwestycji z ustaleniami ww. dokumentów planistycznych jest weryfikowana na etapie wydawania zgód wodnoprawnych proponuje się zapis: "Inwestycje w zakresie gospodarowania wodą muszą być zgodne z przepisami ustawy - Prawo wodne".
369	2021-09-14 11:03:25	Jednostki administracji rządowej	ROZDZIAŁ 3. SPÓJNOŚĆ STRATEGII I KOMPLEMENTARNOŚĆ 3.2. Przegląd architektury środowiskowej i klimatycznej	Do przeredagowania i uzupełnienia: W ramach ekoschematów proponuje się wdrożyć m.in.: (i) praktyki polegające na ekonomicznym i racjonalnym nawożeniu, które jednocześnie wpłyną na ochronę wód przed eutrofizacją (opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia z wykorzystaniem narzędzia FaST, ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt), (ii) praktyki związane z wzbogacaniem gleby w materię organiczną, czy też jej ochroną przed erozją (zróżnicowana struktura upraw, międzyplony ozime/wsiewki śródplonowe, uproszczone systemy uprawy, zagospodarowanie resztek pożnivnych w formie mulczu (matowania), (iii) praktyki związane z ochroną różnorodności biologicznej (obszary z roślinami miododajnymi, prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin, biologiczna ochrona upraw, przeznaczenie 10% powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne, czy też (iv) praktyki na rzecz ochrony powietrza (praktyki ograniczające emisję amoniaku: wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godz. od aplikacji, stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo tj. w formie aplikacji doglebowej). Ponadto, z uwagi na pozytywny wpływ systemu rolnictwa ekologicznego na glebę, wodę i bioróżnorodność proponuje się, aby w ramach ekoschematów promowane były również takie praktyki (w postaci płatności powierzchniowych do upraw ekologicznych).	Akapit bardzo chaotyczny, zawiera opis wielu działań bez opisu ich wpływu na zwiększenie retencyjności i adaptację do zmian klimatu, a jedynie z krótkim opisem „pozytywny wpływ systemu rolnictwa ekologicznego na glebę, wodę i bioróżnorodność". Należy uzasadnić sens każdego wprowadzanego działania. Zabiegi te dotyczyć mogą nie tylko rolnictwa ekologicznego i powinny dotyczyć szerszego grona rolników jako dobre praktyki zwiększające retencję. Materiały do rozbudowy tego segmentu można znaleźć w monografii: Kowalewski Z., Mioduszewski W., Szymczak T., Krężałek K., Kierasiński B., 2014, Retencjonowanie wód na obszarach wiejskich i warunki ich stosowania, Falenty, Wydawnictwo Instytutu Technologiczno – Przyrodniczego.	Uwaga uwzględniona	Przeredagowano opis. Aktualne brzmienie: W ramach ekoschematów proponuje się wdrożyć m.in.: (i) praktyki polegające na ekonomicznym i racjonalnym nawożeniu, które jednocześnie wpłyną na ochronę wód przed eutrofizacją (opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia, ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt), (ii) praktyki związane z wzbogaceniem gleby w materię organiczną, czy też jej ochroną przed erozją (zróżnicowana struktura upraw, międzyplony ozime/wsiewki śródplonowe, uproszczone systemy uprawy, (iii) praktyki związane z ochroną różnorodności biologicznej (obszary z roślinami miododajnymi, prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin, biologiczna ochrona upraw, przeznaczenie 7% powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne, czy też (iv) praktyki na rzecz ochrony powietrza (praktyki ograniczające emisję amoniaku: wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godz. od aplikacji, stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo). Ponadto, z uwagi na pozytywny wpływ systemu rolnictwa ekologicznego na glebę, wodę i bioróżnorodność proponuje się, aby w ramach ekoschematów promowane były również takie praktyki (w postaci płatności powierzchniowych do upraw ekologicznych).
370	2021-09-14 11:05:03	Jednostki administracji rządowej	ROZDZIAŁ 3. SPÓJNOŚĆ STRATEGII I KOMPLEMENTARNOŚĆ 3.2. Przegląd architektury środowiskowej i klimatycznej	Niekorzystne warunki hydrologiczne? (Może niestabilne, zmienne?)	Proszę o wyjaśnienie pod jakim względem niekorzystne.	Uwaga nieuwzględniona	Z treści rozdziału wynika, że niekorzystne warunki hydrologiczne dotyczą sytuacji, w której występuje deficyt wody.
371	2021-09-14 11:07:03	Jednostki administracji rządowej	ROZDZIAŁ 3. SPÓJNOŚĆ STRATEGII I KOMPLEMENTARNOŚĆ 3.2. Przegląd architektury środowiskowej i klimatycznej	Tworzenie zalesień, zadrzewień i systemów rolno-leśnych będzie miało znaczący wpływ na zatrzymywanie wody w profilu glebowym oraz poprawę jakości wód. Wynika to z zasysania przez korzenie drzew wód gruntowych położonych na niższych poziomach i zwiększania wilgotności gleby.	Jeżeli piszemy, że coś ma wpływ, powinno się wyjaśnić w jaki sposób.	Uwaga nieuwzględniona	Szczegóły dotyczące wpływu zalesień na dostępność i jakość wody opisano w Analizie SWOT Cel 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju zasobów naturalnych, takich jak woda, gleba i powietrze, i wydajnego gospodarowania nimi, w tym poprzez ograniczanie uzależnienia od środków chemicznych
372	2021-09-14 11:08:58	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	Opis strategii interwencji dla celu szczegółowego 4 (str. 32) Po zdaniu „Zakres inwestycji będzie obejmował (…) sterowanie na odległość" należy dodać zdanie: „Wspierane będą także inwestycje w gospodarstwach, obejmujące zakup sprzętu komputerowego i teleinformatycznego, oraz oprogramowania umożliwiającego korzystanie z aplikacji mobilnych na terenie gospodarstwa, w tym wewnątrz budynków inwentarskich oraz na użytkach rolnych". Opis strategii interwencji dla celu szczegółowego 10 (str. 60) Na końcu akapitu, który rozpoczyna się słowami „Niezbędne jest również zapewnienie wsparcia wykorzystania narzędzi ICT w doradztwie rolniczym …" należy dodać zdanie: „W celu umożliwienia rolnikom efektywnego wykorzystania doradztwa internetowego oraz innych usług internetowych, służących poprawie zarządzania gospodarstwem, wspierane będą inwestycje umożliwiające korzystanie z aplikacji mobilnych na terenie gospodarstwa, w tym wewnątrz budynków inwentarskich oraz na użytkach rolnych."	Jednym z celów PS WPR jest upowszechnianie rozwiązań cyfrowych w celu włączenia rolnictwa do gospodarki cyfrowej. W tym celu przewiduje się wsparcie dla wprowadzania cyfrowych technologii w gospodarstwach i korzystania z usług internetowych, oraz podnoszenia umiejętności cyfrowych rolników. Warunkiem zastosowania w gospodarstwach rolnych rozwiązań z zakresu „Rolnictwa 4.0" (lub rolnictwa precyzyjnego) jest bezpośredni dostęp do mobilnego Internetu o odpowiedniej przepustowości. Podkreślić należy, że taki dostęp musi dotyczyć nie tylko pomieszczeń w domu rolnika, ale także budynków produkcyjnych, a także całego rozłogu gospodarstwa. Wymaga to stosowania specjalnych rozwiązań teleinformatycznych, ponieważ budynki inwentarskie mają często konstrukcje stalową, uniemożliwiającą propagację fal radiowych. Dlatego PS WPR powinien przewidywać wsparcie gospodarstw rolnych w zakresie zakupu i montażu sprzętu komputerowego i teleinformatycznego, zapewniającego dostęp do Internetu, a także budowy wewnętrznych sieci komputerowych, służących wymianie danych w obrębie gospodarstwa.	Uwaga nieuwzględniona	Precyzyjny zakres wsparcia określonyzostał w poszczególnych Interwencjach. Przykładowo - zakup sprzętu komputerowego, gotowych rozwiązań takich jak aplikacje, chmury obliczeniowe, przestrzenie dyskowe możliwy jest w Interwencji Rozwój usług rolnictwa precyzyjnego na rzecz ochrony środowiska i klimatu.
373	2021-09-14 11:09:40	Jednostki administracji rządowej	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	2.2.5.1. Skrót analizy SWOT dla celu szczegółowego 5 Jest: Zjawiskiem, które generuje zagrożenie wymywania składników nawozowych do wód powierzchniowych i gruntowych jest regionalna koncentracja produkcji zwierzęcej. Zmienić na: Zjawiskiem, które generuje zagrożenie wymywania składników nawozowych do wód powierzchniowych i gruntowych jest regionalna koncentracja produkcji zwierzęcej oraz niewłaściwe przechowywanie i stosowanie nawozów.	W 2018 r. został wprowadzony „Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu", który był odpowiedzią na istotny udział zanieczyszczeń z obszarów rolniczych w ładunkach azotu wprowadzanych do wód oraz do Morza Bałtyckiego. Program określa zasady stosowania i przechowywania nawozów w sposób bezpieczny dla wód.	Uwaga częściowo uwzględniona	Fragment został przeredagowany.
374	2021-09-14 11:10:38	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.1.1. Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje)	Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje) (str. 223) W „Opisie warunków kwalifikowalności", w punkcie a), po podpunkcie „- stosowaniu rozwiązań rolnictwa 4.0 (…) do produkcji zwierzęcej", należy dodać podpunkt: „- zakupie sprzętu komputerowego, teleinformatycznego i oprogramowania umożliwiającego korzystanie z aplikacji mobilnych na terenie gospodarstwa, w tym wewnątrz budynków inwentarskich"	Jednym z celów PS WPR jest upowszechnianie rozwiązań cyfrowych w celu włączenia rolnictwa do gospodarki cyfrowej. W tym celu przewiduje się wsparcie dla wprowadzania cyfrowych technologii w gospodarstwach i korzystania z usług internetowych, oraz podnoszenia umiejętności cyfrowych rolników. Warunkiem zastosowania w gospodarstwach rolnych rozwiązań z zakresu „Rolnictwa 4.0" (lub rolnictwa precyzyjnego) jest bezpośredni dostęp do mobilnego Internetu o odpowiedniej przepustowości. Podkreślić należy, że taki dostęp musi dotyczyć nie tylko pomieszczeń w domu rolnika, ale także budynków produkcyjnych, a także całego rozłogu gospodarstwa. Wymaga to stosowania specjalnych rozwiązań teleinformatycznych, ponieważ budynki inwentarskie mają często konstrukcje stalową, uniemożliwiającą propagację fal radiowych. Dlatego PS WPR powinien przewidywać wsparcie gospodarstw rolnych w zakresie zakupu i montażu sprzętu komputerowego i teleinformatycznego, zapewniającego dostęp do Internetu, a także budowy wewnętrznych sieci komputerowych, służących wymianie danych w obrębie gospodarstwa.	Uwaga nieuwzględniona	Interwencja wspiera inwestycje związane bezpośrednio z produkcją rolną. Zapewnienie dostępu do Internetu, w tym koszty abonamentu nie są elementem tej inwestycji.
375	2021-09-14 11:11:51	Jednostki administracji rządowej	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	2.2.5.1. Skrót analizy SWOT dla celu szczegółowego 5 Jest: Jedną z zasadniczych presji rolnictwa na środowisko jest rosnące (choć w Polsce, na tle innych p. cz., niezbyt wysokie) zużycie środków ochrony roślin. Na odwrócenie tego trendu (i realizację celów Strategii „Od pola do stołu" oraz bioróżnorodności) może wpłynąć rozwój: rolnictwa ekologicznego, Integrowanej Produkcji Roślin (krajowy systemu jakości żywności) nowych metod uprawy i racjonalnego stosowania chemii rolnej. Zmienić na: Jedną z zasadniczych presji rolnictwa na środowisko jest rosnące (choć w Polsce, na tle innych p. cz., niezbyt wysokie) zużycie środków ochrony roślin oraz źle zbilansowane nawożenie. Na odwrócenie tego trendu (i realizację celów Strategii „Od pola do stołu" oraz bioróżnorodności) może wpłynąć rozwój: rolnictwa ekologicznego, Integrowanej Produkcji Roślin (krajowy systemu jakości żywności) nowych metod uprawy i racjonalnego stosowania chemii rolnej oraz nawozów.	Bilans azotu w latach 2016-2019 opracowany na potrzeby Sprawozdania z realizacji dyrektywy 91/676/EWG (azotanowej) wskazuje na nadwyżki tego składnika, która nie została wykorzystana w produkcji rolniczej i może ulec rozproszeniu w środowisku. W latach 2016-2019 saldo azotu było dodatnie i kształtowało się między 38,6 a 59,9 kg N/ha UR w ujęciu dla całej Polski, osiągając wartość powyżej 60 kgN/ha w woj. łódzkim (2016, 2018 r.), mazowieckim (2016, 2018 r.), wielkopolskim (2016, 2017, 2018, 2019 r.), kujawsko-pomorskim (2017, 2018 r.), podkarpackim (2018 r.), Jednocześnie wskaźnik efektywności wykorzystania azotu w tym okresie wynosił między 56,1 a 69,4. Efektywność wykorzystania azotu i innych związków biogennych można podnieść wprowadzając powszechny obowiązek opracowania planów nawożenia, oraz wspierając te podmioty, które podlegają obowiązkowi opracowania planu nawożenia azotem na podstawie Programu azotanowego. Ponadto Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 oraz Strategia „od pola do stołu", zakłada m.in.: •Osiągnięcie zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń z przepływów azotu i fosforu z nawozów poprzez ograniczenie strat składników odżywczych co najmniej o 50%, •Ograniczenie stosowania nawozów o co najmniej 20 %, •Opracowanie przez KE w 2022 r. planu zintegrowanej gospodarki biogenami.	Uwaga nieuwzględniona	Kwestie presji na środowisko ze strony nawożenia są opisane szerzej w SWOT do celu 4 i 9.
376	2021-09-14 11:14:38	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 11. Premie dla młodych rolników	Premie dla młodych rolników (str. 269) W „Opisie wymagań interwencji", podpunkt zaczynający się od słów „- zakup nowych maszyn, …", po słowach „sprzętu komputerowego" należy dodać: „ teleinformatycznego".	Wsparcie wdrażania technologii cyfrowych w gospodarstwach rolnych powinno uwzględnić również rozwiązania teleinformatyczne, ponieważ budynki inwentarskie maja często konstrukcje stalowe, które uniemożliwiają propagacje fal radiowych	Uwaga nieuwzględniona	W PS WPR wskazane są przykładowe (główne) rodzaje inwestycji, które będzie można wspierać w ramach premii dla młodych rolników. O możliwości wsparcia konkretnych inwestycji przewidzianych w biznesplanie wnioskodawcy/ młodego rolnika zdecyduje, czy mieszczą się one w zakresie wsparcia przewidzianym w Planie. Zgodnie z projektem Planu, wsparcie dotyczy rozpoczynania i rozwoju działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym w zakresie wytwarzania nieprzetworzonych produktów rolnych, a także przygotowania do sprzedaży nieprzetworzonych produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie (z wyjątkiem kierunków produkcji wykluczonych ze wsparcia).
377	2021-09-14 11:17:46	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 1. DEKLARACJA STRATEGICZNA	Zdanie „WPR będzie promować zrównoważone metody gospodarowania, przyjazne klimatowi i środowisku" należy uzupełnić słowami „w tym metody rolnictwa precyzyjnego."	Generalnie, przez rolnictwo precyzyjne rozumie się takie zarządzanie produkcją rolną, które umożliwia optymalne wykorzystanie danych pochodzących z wielu źródeł, gromadzonych i przetwarzanych przy użyciu technologii informatycznych, w celu optymalizacji produkcji rolnej. Przez rolnictwo precyzyjne powinno się rozumieć zarówno precyzyjną uprawę roli i roślin, jak i precyzyjną produkcję zwierzęcą. Pełne wykorzystanie możliwości rolnictwa precyzyjnego wymaga wyposażenia gospodarstw zarówno w technologie służące do monitorowania użytków rolnych i roślin, jak i w sprzęt umożliwiający optymalne wykorzystanie uzyskanych informacji. Odbywa się to poprzez precyzyjnie celowane dawkowanie nawozów i środków ochrony roślin, joraz indywidualne żywienie oraz pielęgnację zwierząt gospodarskich. Konieczne inwestycje powinny być wspierane w ramach interwencji przewidzianych w PS WPR. W szczególności, wsparciem powinny być objęte: -Zakup usługi polegającej na precyzyjnym mapowaniu zasobności gleb; -Zakup urządzeń i usług pozwalających na uzyskiwanie obszarowych informacji o stanie rozwoju roślin oraz występowaniu chorób i szkodników roślin; -Zakup ciągników i innych maszyn rolniczych wyposażonych w system GPS oraz urządzenia umożliwiające płynną regulację ilości rozprowadzanych nawozów lub środków ochrony roślin; -Zakup systemów monitorujących indywidualnie zachowanie zwierząt, masę ciała i kondycję, ilość pobieranej paszy, a także ich stan zdrowotny oraz produkcyjność; -Zakup urządzeń umożliwiających indywidualne żywienie zwierząt (np. stacje paszowe, stacje odpajania cieląt) lub bieżące dostosowanie ilości podawanej paszy do zapotrzebowania (np. zautomatyzowane linie paszowe); -Zakup systemów wentylacyjnych, umożliwiających precyzyjną regulację mikroklimatu w budynkach inwentarskich, stosownie do warunków zewnętrznych oraz stanu fizjologicznego zwierząt; -Zakup urządzeń umożliwiających automatyczne sortowanie zwierząt oraz kierowanie ich ruchem (np. sterowane komputerowo bramki sortujące); -Zakup urządzeń i programów informatycznych (lub licencji zapewniających dostęp do takich programów przez Internet), które umożliwiają optymalne połączenie danych z systemów monitorujących w celu sterowania elementami wykonawczymi.	Uwaga uwzględniona	Rolnictwo precyzyjne zostało ujęte w planie strategicznym.

378	2021-09-14 11:19:40	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.1.1. Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje)	Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje) (str. 222) W „Opisie wymagań interwencji", w zdaniu „Celem interwencji jest (…) dodać podpunkt: „promowanie metod rolnictwa precyzyjnego". (str. 223) W „Opisie warunków kwalifikowalności" należy dodać obszar „c", obejmujący inwestycje mające na celu wdrożenie metod rolnictwa precyzyjnego w uprawie roli i roślin.	Generalnie, przez rolnictwo precyzyjne rozumie się takie zarządzanie produkcją rolną, które umożliwia optymalne wykorzystanie danych pochodzących z wielu źródeł, gromadzonych i przetwarzanych przy użyciu technologii informatycznych, w celu optymalizacji produkcji rolnej. Przez rolnictwo precyzyjne powinno się rozumieć zarówno precyzyjną uprawę roli i roślin, jak i precyzyjną produkcję zwierzęcą. Precyzyjna uprawa roli i roślin (PURR) to przede wszystkim działania mające na celu dopasowanie stosowanych środków produkcji oraz praktyk agronomicznych do wymagań gleb i upraw, które zmieniają się w obrębie pola, zarówno w przestrzeni, jak i w czasie. Korzyści związane z PURR to, poza zwiększeniem plonów, także zmniejszenie zużycia nawozów sztucznych i środków ochrony roślin, a także zmniejszenie emisji biogenów i gazów cieplarnianych, oraz degradacji gleb. Pojęcie precyzyjnej produkcji zwierzęcej (PPZ) odnosi się do wykorzystania w zarządzaniu gospodarstwem automatyzacji i samoregulacji , realizowanych w oparciu o gromadzone w czasie rzeczywistym informacje, a w rezultacie uzyskania optymalizacji chowu zwierząt, z uwzględnieniem ich indywidualnej zmienności. Korzyści z PPZ dotyczą nie tylko optymalizacji wydajności zwierząt i poprawy wyników ekonomicznych, ale także poprawy dobrostanu zwierząt, zwiększenia bezpieczeństwa żywności oraz redukcji oddziaływania produkcji zwierzęcej na środowisko. Pełne wykorzystanie możliwości rolnictwa precyzyjnego wymaga wyposażenia gospodarstw zarówno w technologie służące do monitorowania użytków rolnych i roślin, jak i w sprzęt umożliwiający optymalne wykorzystanie uzyskanych informacji. Odbywa się to poprzez precyzyjnie celowane dawkowanie nawozów i środków ochrony roślin, joraz indywidualne żywienie oraz pielęgnację zwierząt gospodarskich. Konieczne inwestycje powinny być wspierane w ramach interwencji przewidzianych w PS WPR. W szczególności, wsparciem powinny być objęte: -zakup usługi polegającej na precyzyjnym mapowaniu zasobności gleb; -zakup urządzeń i usług pozwalających na uzyskiwanie obszarowych informacji o stanie rozwoju roślin oraz występowaniu chorób i szkodników roślin; -zakup ciągników i innych maszyn rolniczych wyposażonych w system GPS oraz urządzenia umożliwiające płynną regulację ilości rozprowadzanych nawozów lub środków ochrony roślin; -zakup systemów monitorujących indywidualnie zachowanie zwierząt, masę ciała i kondycję, ilość pobieranej paszy, a także ich stan zdrowotny oraz produkcyjność; -zakup urządzeń umożliwiających indywidualne żywienie zwierząt (np. stacje paszowe, stacje odpajania cieląt) lub bieżące dostosowanie ilości podawanej paszy do zapotrzebowania (np. zautomatyzowane linie paszowe); -zakup systemów wentylacyjnych, umożliwiających precyzyjną regulację mikroklimatu w budynkach inwentarskich, stosownie do warunków zewnętrznych oraz stanu fizjologicznego zwierząt; -zakup urządzeń umożliwiających automatyczne sortowanie zwierząt oraz kierowanie ich ruchem (np. sterowane komputerowo bramki sortujące); -zakup urządzeń i programów informatycznych (lub licencji zapewniających dostęp do takich programów przez Internet), które umożliwiają optymalne połączenie danych z systemów monitorujących w celu sterowania elementami wykonawczymi. Należy podkreślić, że pełne wykorzystanie możliwości rolnictwa precyzyjnego nie jest możliwe bez zapewnienia dostępu do szerokopasmowego Internetu na całym obszarze gospodarstwa rolnego, zarówno na użytkach rolnych, jak i we wnętrzu budynków inwentarskich. Wsparcie dla rolnictwa precyzyjnego łączy się	Uwaga nieuwzględniona	1. Celem interwencji nie jest promowanie rozwiązań. 2. Rolnictwo precyzyjne w przypadku konwencjonalnej produkcji roślinnej jest wspierane w ramach interwencji Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu.
379	2021-09-14 11:21:04	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.1.2. Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (instrumenty finansowe)	Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (Instrumenty finansowe) (str. 226) W „Opisie wymagań interwencji", w zdaniu „Celem interwencji jest (…) dodać podpunkt: „promowanie metod rolnictwa precyzyjnego".	Generalnie, przez rolnictwo precyzyjne rozumie się takie zarządzanie produkcją rolną, które umożliwia optymalne wykorzystanie danych pochodzących z wielu źródeł, gromadzonych i przetwarzanych przy użyciu technologii informatycznych, w celu optymalizacji produkcji rolnej. Przez rolnictwo precyzyjne powinno się rozumieć zarówno precyzyjną uprawę roli i roślin, jak i precyzyjną produkcję zwierzęcą. Precyzyjna uprawa roli i roślin (PURR) to przede wszystkim działania mające na celu dopasowanie stosowanych środków produkcji oraz praktyk agronomicznych do wymagań gleb i upraw, które zmieniają się w obrębie pola, zarówno w przestrzeni, jak i w czasie. Korzyści związane z PURR to, poza zwiększeniem plonów, także zmniejszenie zużycia nawozów sztucznych i środków ochrony roślin, a także zmniejszenie emisji biogenów i gazów cieplarnianych, oraz degradacji gleb. Pojęcie precyzyjnej produkcji zwierzęcej (PPZ) odnosi się do wykorzystania w zarządzaniu gospodarstwem automatyzacji i samoregulacji , realizowanych w oparciu o gromadzone w czasie rzeczywistym informacje, a w rezultacie uzyskania optymalizacji chowu zwierząt, z uwzględnieniem ich indywidualnej zmienności. Korzyści z PPZ dotyczą nie tylko optymalizacji wydajności zwierząt i poprawy wyników ekonomicznych, ale także poprawy dobrostanu zwierząt, zwiększenia bezpieczeństwa żywności oraz redukcji oddziaływania produkcji zwierzęcej na środowisko.	Uwaga nieuwzględniona	Propozycja stanowi zbyt duży poziom szczegółowości jak na poziom PS WPR. Nie kwestionuje się uwzględniania nowoczesnych rozwiązań w projektach, które będą realizowane ze środków PS WPR, w tym zwrotnych.
380	2021-09-14 11:22:46	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.4. Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu	Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu (str. 232) W „Opisie warunków kwalifikowalności", w zdaniu „W ramach interwencji wspierane będą inwestycje materialne lub niematerialne związane z:" dodać podpunkt: •wdrażaniem metod rolnictwa precyzyjnego (str. 233) W obszarze „Forma i wysokość wsparcia", w zdaniu „W okresie programowania maksymalna wysokość pomocy (…) górną granicę należy podnieść do 400 tys. zł.	Precyzyjna uprawa roli i roślin (PURR) to przede wszystkim działania mające na celu dopasowanie stosowanych środków produkcji oraz praktyk agronomicznych do wymagań gleb i upraw, które zmieniają się w obrębie pola, zarówno w przestrzeni, jak i w czasie. Korzyści związane z PURR to, poza zwiększeniem plonów, także zmniejszenie zużycia nawozów sztucznych i środków ochrony roślin, a także zmniejszenie emisji biogenów i gazów cieplarnianych, oraz degradacji gleb. Pojęcie precyzyjnej produkcji zwierzęcej (PPZ) odnosi się do wykorzystania w zarządzaniu gospodarstwem automatyzacji i samoregulacji , realizowanych w oparciu o gromadzone w czasie rzeczywistym informacje, a w rezultacie uzyskania optymalizacji chowu zwierząt, z uwzględnieniem ich indywidualnej zmienności. Korzyści z PPZ dotyczą nie tylko optymalizacji wydajności zwierząt i poprawy wyników ekonomicznych, ale także poprawy dobrostanu zwierząt, zwiększenia bezpieczeństwa żywności oraz redukcji oddziaływania produkcji zwierzęcej na środowisko.	Uwaga częściowo uwzględniona	1. Planowane jest wsparcie maszyn do precyzyjnego nawożenia. Jednocześnie szczegółowe wymagania oraz katalog takich maszyn będzie doprecyzowany w dokumentach wdrożeniowych. 2. Biorąc pod uwagę ograniczoną pulę środków finansowych w Planie Strategicznym WPR nie jest możliwe zwiększenie poziomu wsparcia w tej interwencji. Ustalenie wsparcia na poziomie 200 tys. zł umożliwi przyznanie pomocy większej liczbie podmiotów.
381	2021-09-14 11:23:29	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Biologiczna ochrona upraw (I 4.15) Wsparcie powinno być bezwzględnie ukierunkowane również na zabiegi wykonywane w uprawie buraków cukrowych. Płatność roczna przyznawana do powierzchni gruntów objętych ekoschematem. Poziom wsparcia: refundacja 60% kosztów poniesionych na zakup preparatów biologicznej ochrony roślin. W przypadku konieczności pozostawienia płatności w formie dopłaty do powierzchni objętej ekoschematem stawka powinna wynosić nie mniej niż 800 zł / ha. Proponujemy zwiększenie budżetu do 100 mln euro.	W uprawie buraków cukrowych mamy do czynienia z coraz mniejszą liczby substancji aktywnych do ochrony plantacji. Plantatorzy powinni mieć możliwość korzystania z biologicznej ochrony. Także wsparcie musi być bezwzględnie ukierunkowane również na zabiegi wykonywane w uprawie buraków cukrowych. Zaproponowane 2,2 mln euro, w porównaniu z innymi budżetami na ekoschematy, w tym na uprawę ekologiczną jest znikome i nie spełni swojej roli. Biologiczne środki ochrony roślin mogą wspierać zarówno rolnictwo zrównoważone jak i ekologiczne i pomóc w spełnieniu wymogów EZŁ.	Uwaga częściowo uwzględniona	Ekoschemat - Biologiczna ochrona upraw, nie wyklucza stosowania biologicznej ochrony w uprawie buraków cukrowych. Budżet dla interwencji został oszacowany na podstawie dotychczasowych doświadczeń i danych z GUS. Jeżeli faktyczny poziom zainteresowania realizacją ww. ekoschematów okaże się wyższy niż oszacowano - podejmowane mogą być decyzje o zmianie wskaźnika dotyczącego powierzchni tej interwencji.
382	2021-09-14 11:25:50	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I.10.9.1. Rozwój usług rolnictwa 4.0 na rzecz ochrony środowiska i klimatu	(str. 252) W „Opisie wymagań" zdanie „Celem interwencji jest wdrażanie (…) z wykorzystaniem rozwiązań Rolnictwa 4.0" należy uzupełnić słowami „oraz zachęcenie gospodarstw do korzystania z tych usług". W „Opisie wymagań" należy dodać zdanie „W ramach interwencji wspierany będzie zakup usług obejmujących tworzenie i udostępnianie map cyfrowych gospodarstw rolnych, koniecznych dla zastosowania w nich metod precyzyjnej uprawy roli i roślin, w tym wykonywanie odpowiednich badań gleboznawczych." (str. 254) W obszarze „Beneficjent" należy dodać tiret: „- rolnik który udokumentuje zakup usługi polegającej na stworzeniu i udostępnieniu map cyfrowych swojego gospodarstwa oraz wykorzystanie tej informacji w ramach precyzyjnej uprawy roli i roślin". (str. 255) W obszarze „Forma i wysokość wsparcia" należy dodać zdanie „Zakup usług przez gospodarstwa – refundacja 50% udokumentowanych kosztów".	Warunkiem stosowania metod rolnictwa precyzyjnego w uprawie roli i roślin jest posiadanie cyfrowych map opisujących: -podział ziemi, posiadanej przez gospodarstwo na działki; -zmienność zasobności gleb w obrębie poszczególnych działek; -stan rozwoju upraw oraz ich ewentualnego porażenia przez choroby i szkodniki. Uzyskanie odpowiednich danych wymaga zakupu wyspecjalizowanych i potencjalnie drogich usług. Dlatego celowe jest wsparcie ich zakupu poprzez refundację części kosztów, ponoszonych przez gospodarstwa.	Uwaga nieuwzględniona	Szczegółowe wymagania zostaną doprecyzowane w dokumentach wdrożeniowych.
383	2021-09-14 11:27:46	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 1. DEKLARACJA STRATEGICZNA	Po zdaniu „ Priorytetem będzie wysoka jakość żywności, (…) i poprawa dobrostanu zwierząt .", należy dodać zdanie „Dzięki etykietowaniu żywności konsumenci będą otrzymywali wiarygodną informację o systemie produkcji, z którego pochodzą produkty rolne, oraz poziomie dobrostanu zwierząt, dostarczających tych produktów."	Produkty pochodzenia zwierzęcego powinny być opatrywane etykietami, zawierającymi jednoznaczną i ujednoliconą w ramach Wspólnego Rynku informację o systemie utrzymania zwierząt, które są źródłem danego produktu. Przykładem dobrze działającego systemu tego rodzaju jest obowiązek podawania na jajach konsumpcyjnych informacji o systemie utrzymania niosek, od których te jaja pochodzą. Umożliwia to konsumentom dokonywanie świadomego wyboru produktu pod kątem dobrostanu zwierząt, które ten produkt wytworzyły. Decyzje konsumentów powodują z kolei odpowiednie działania dostosowawcze ze strony producentów, którzy wprowadzają systemy utrzymania zwierząt preferowane przez konsumentów. W sytuacji, gdy jako główne uzasadnienie działań, mających na celu poprawę dobrostanu zwierząt gospodarskich przytacza się oczekiwania społeczne, to właśnie konsumenci „głosując portfelami" mogą i powinni decydować o kierunku i temacie worowadzanych zmian.	Uwaga nieuwzględniona	Informowanie konsumentów poprzez m. in. etykiety jest ujęte szerzej z celu 9, w Działaniach informacyjnych i promocyjnych, jest też w zakresie działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich+ oraz będzie realizowane poza planem.
384	2021-09-14 11:30:19	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	(str. 133) W „Opisie wymagań interwencji", po słowach „Rolnik posiada plan poprawy dobrostanu zwierząt (…)" należy dodać „lub uzyskał certyfikat potwierdzający podwyższony poziom dobrostanu zwierząt w gospodarstwie". W „Opisie wymagań interwencji", w części dotyczącej krów mlecznych, dodać podpunkt: „c. uzyskanie certyfikatu podwyższonego dobrostanu -gospodarstwo posiada ważny certyfikat potwierdzający podwyższony poziom dobrostanu utrzymywanych w nim krów mlecznych i cieląt; -certyfikat został uzyskany zgodnie z wymogami systemu certyfikacji, zatwierdzonego przez MRiRW." (str. 139) W dziale „Forma i wysokość wsparcia", w zdaniu rozpoczynającym się od „Szacowane stawki płatności (…) dodać tiret: „- dobrostanu krów mlecznych – uzyskanie certyfikatu: 600 zł/krowę."	Proponujemy objąć wsparciem tych rolników, którzy uzyskają certyfikat potwierdzający podwyższony poziom dobrostanu zwierząt w gospodarstwie, w ramach dobrowolnego, ale zatwierdzonego przez MRiRW standardu certyfikacji. Odpowiednie systemy certyfikacji byłyby tworzone i utrzymywane przez związki producentów i/lub przetwórców surowców pochodzenia zwierzęcego, ale podlegałyby zatwierdzeniu przez MRiRW. Certyfikat przyczyni się do poprawy dobrostanu zwierząt oraz zwiększenia konkurencyjności polskich gospodarstw rolnych na arenie międzynarodowej	Uwaga nieuwzględniona	Poziom obecnych wymogów krajowych systemów jakości w odniesieniu do dobrostanu jest niewystarczający.
385	2021-09-14 11:31:55	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.6.1. Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) – w gospodarstwie	(str. 239) W „Opisie wymagań" należy dodać zdanie „Pomoc udzielana jest na zakup usług związanych z certyfikacją gospodarstw uczestniczących w europejskich i krajowych systemach zapewnienia jakości produktów oraz dobrostanu zwierząt". (str. 240) W „Opisie warunków kwalifikowalności" należy dodać podpunkt: „O pomoc może się ubiegać rolnik, małżonek rolnika , który poddał gospodarstwo ocenie wymaganej w związku z wymogami europejskiego lub krajowego systemu zapewnienia jakości produktów lub systemu certyfikacji dobrostanu zwierzą, oraz poniósł związane z tym koszty" (str. 241) W obszarze „Forma i wysokość wsparcia" należy dodać fragment: „w odniesieniu do kosztów certyfikacji gospodarstw, refundacja obejmuje 50% poniesionych kosztów, jednak nie więcej niż 25000 zł w okresie realizacji Programu ".	Barierą dla wdrożenia dobrowolnych systemów certyfikacji dobrostanu zwierząt będą z pewnością koszty certyfikacji, które gospodarstwo musi ponieść nie mając gwarancji uzyskania certyfikatu. Dlatego celowe jest wsparcie gospodarstw ubiegających się o certyfikat, udzielane w formie refundacji części (proponujemy 50%) poniesionych kosztów.	Uwaga nieuwzględniona	Wsparcie z tytułu kosztów certyfikacji wynikających z uczestnictwa w krajowych lub unijnych systemach jakości żywności, będzie realizowane w ramach interwencji 13.4 "Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności". Wykaz systemów jakości żywności, których uczestnicy będą mogli korzystać z tego rodzaju wsparcia, znajduje się w opisie interwencji I13.4. Przy czym, powyższy wykaz nie obejmuje certyfikacji dobrostanu zwierząt
386	2021-09-14 11:34:23	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.2. Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych	(str. 289) W „Opisie wymagań interwencji", po słowach „Podmiot prowadzi produkcję w systemach jakości:" należy dodać: - systemach certyfikowanego dobrostanu Zdanie „produkt lub grupa produktów, dla których podmiot został uznany odnoszą się do sektora: wieprzowiny, wołowiny i cielęciny, baraniny i koziny, chmielu, lnu i konopi, buraków cukrowych, tytoniu" należy uzupełnić słowem „mleka"	Organizacje producentów i grupy producentów rolnych posiadają większą siłę przetargową i wzmacniają pozycję rolnika (producenta) w łańcuchu dostaw	Uwaga częściowo uwzględniona	Jeśli w wyniku analizy MRiRW zostanie podjęta decyzja o uwzględnieniu we wsparciu w ramach PS WPR systemu/ów certyfikowanego dobrostanu, system taki będzie mógł zostać wprowadzony do kryterium wyboru w zakresie tego mechanizmu. Odnosząc się do propozycji dodania "mleka" do kryterium wyboru dot. preferowanych branż, należy wyjaśnić, że kryterium to miało na celu promować sektory niszowe, bądź te w których produkcja jest z różnych przyczyn utrudniona. Trudno jest uznać sektor mleczarki za spełniający takie wymagania i traktować na równi z innymi sektorami wskazanymi w tym kryterium wyboru.

387	2021-09-14 11:35:46	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	(str. 293) W obszarze „Potrzeba(-y), na którą(-e) odpowiada interwencja", w zdaniu rozpoczynającym się od „CS 9.P4. (…)", po słowach „a także w ramach krajowych systemów jakości żywności", należy dodać „i systemów certyfikowanego dobrostanu." (str. 295) W obszarze „Beneficjent", w zdaniu rozpoczynającym się od „Beneficjentem interwencji jest grupa (…), w ramach unijnych lub krajowych systemów jakości o nazwach:", po istniejącym wyliczaniu należy dodać „oraz systemów certyfikowanego dobrostanu, które powstaną w przyszłości i zostaną uznane na mocy decyzji MRiRW".	Produkty pochodzenia zwierzęcego powinny być opatrywane etykietami, zawierającymi jednoznaczną i ujednoliconą w ramach Wspólnego Rynku informację o systemie utrzymania zwierząt, które są źródłem danego produktu. Przykładem dobrze działającego systemu tego rodzaju jest obowiązek podawania na jajach konsumpcyjnych informacji o systemie utrzymania niosek, od których te jaja pochodzą. Umożliwia to konsumentom dokonywanie świadomego wyboru produktu pod kątem dobrostanu zwierząt, które ten produkt wytworzyły. Decyzje konsumentów powodują z kolei odpowiednie działania dostosowawcze ze strony producentów, którzy wprowadzają systemy utrzymania zwierząt preferowane przez konsumentów. W sytuacji, gdy jako główne uzasadnienie działań, mających na celu poprawę dobrostanu zwierząt gospodarskich przytacza się oczekiwania społeczne, to właśnie konsumenci „głosując portfelami" mogą i powinni decydować o kierunku i tempie wprowadzanych zmian. W związku z powyższym, proponujemy podjęcie trzech, wzajemnie powiązanych zadań: -Wprowadzenie dobrowolnych systemów certyfikacji dobrostanu zwierząt, zatwierdzanych przez MRiRW. Odpowiednie systemy certyfikacji byłyby tworzone i utrzymywane przez związki producentów i/lub przetwórców surowców pochodzenia zwierzęcego, ale podlegałyby zatwierdzeniu przez MRiRW; -Wsparcie dla rolników, ubiegających się o uzyskanie odpowiedniego certyfikatu, poprzez refundację części kosztów certyfikacji gospodarstwa; -Wsparcie dla rolników, którzy posiadają odpowiedni certyfikat, udzielane w formie płatności rocznej, przyznawanej gospodarstwu w roku uzyskania/potwierdzenia certyfikatu.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.3 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.3. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
388	2021-09-14 11:39:39	JST	Załącznik 4: Normy DKR (ang. GAEC) określone na poziomie krajowym w ramach warunkowości	W DKR 4 proponujemy zwiększenie odległości z zakazem stosowania nawozów sztucznych i środków ochrony roślin z 3 m do co najmniej 5, a optymalnie 10 m. W definicji wód powierzchniowych proponujemy zmniejszenie szerokości rowu do wartości 2 m.	Z obserwacji terenowych wynika, że nawozy są stosowane bezpośrednio przy rowach. Każde zwiększenie tej odległości może mieć pozytywny wpływ na zmniejszenie zanieczyszczenia wód ze źródeł rolniczych. Rowy o szerokości mniejszej niż 5 m stanowią bardzo duży odsetek wód płynących i uważamy, że również powinny zostać włączone do tego wymogu.	Uwaga nieuwzględniona	Propozycja brzemienia normy DKR 4 wynika z przepisów rozporządzenia ws. planów strategicznych.
389	2021-09-14 11:40:41	JST	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	Rozdział 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI. str. 52. Brak ujęcia w Planie inwestycji związanych ze zbiorowym zaopatrzeniem w wodę, odprowadzeniem ścieków, budową lub modernizacją dróg lokalnych oraz z budową lub przebudową targowisk lub obiektów przeznaczonych do promocji lokalnych produktów. W ramach Planu będą też realizowane inwestycje infrastrukturalne z zakresu gospodarki wodno-ściekowej (inwestycje związane ze zbiorowym zaopatrzeniem w wodę i odprowadzeniem ścieków, przydomowe oczyszczalnie ścieków, retencjonowanie wody), budowy lub modernizacji dróg lokalnych, inwestycje w targowiska lub obiekty przeznaczone do promocji lokalnych produktów, a także w zakresie rewitalizacji małych miejscowości wiejskich (ukształtowania przestrzeni publicznej zgodnie z wymaganiami ładu przestrzennego, w tym zwiększenie zielonych powierzchni na terenie miejscowości oraz zwiększenie retencji, odnowienia lub poprawy stanu zabytkowych obiektów budowlanych, służących zachowaniu dziedzictwa kulturowego). Ponadto realizowane będą przedsięwzięcia z zakresu promocji i informacji o tradycji lokalnej, w tym kulinarnej, produktach lokalnych, a także atrakcjach turystycznych.	Plan powinien kompleksowo podchodzić do rozwiązywania problemów obszarów wiejskich, tj. zdiagnozować potrzeby, nakreślać cele oraz przedstawiać propozycje konkretnych rozwiązań, w tym przypadku interwencji z odpowiednim poziomem alokacji. Operacje objęte działaniem „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich" wdrażane w ramach PROW 2014-2020 cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem przez potencjalnych Beneficjentów, o czym może świadczyć duża ilość składanych wniosków w ramach naborów wniosków o przyznanie pomocy. Bardzo duże zapotrzebowanie na środki wynikające z przeprowadzonych naborów w latach 2014-2020 świadczy również o tym, że na obszarach wiejskich jest duże zapotrzebowania na inwestycje infrastrukturalne wymienione powyżej. Za wprowadzeniem do Planu nowej interwencji obejmującej swoim zakresem infrastrukturę publiczną, w szczególności drogi i zbiorowe zapatrzenie w wodę i odprowadzenie ścieków, budowę lub przebudowę targowisk przemawia nie tylko zaprezentowana powyżej argumentacja, ale również wiedza i doświadczenia instytucji wdrażających podobne działania w ramach PROW 2007-2013, PROW 2014-2020, które dają gwarancję szybkiej i sprawnej realizacji interwencji, co w obecnej sytuacji kryzysowej ma olbrzymie znaczenie zarówno dla beneficjentów jak i całej gospodarki.	Uwaga nieuwzględniona	Wspomniane zagadnienia są opisane w analizie SWOT i strategii do celu 8.
390	2021-09-14 11:55:11	JST	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.3. Opis krajowej sieci ds. wspólnej polityki rolnej	Rozdział 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI. Str. 82. Proponuje się dopisanie do zadań SW dodatkowego zadania. „Prowadzenie działań informacyjnych dot. Planu Strategicznego WPR".	Zadanie „Prowadzenie działań informacyjnych dot. Planu Strategicznego WPR" zarezerwowano w projektowanym dokumencie wyłącznie Wojewódzkim Ośrodkom Doradztwa Rolniczego. Tymczasem SW od dwóch okresów programowania prowadzi podobne działania informacyjno – promocyjne posiadając doświadczenie wraz z rozpoznaniem mechanizmów i możliwości. Dla WODR liczba realizowanych innych zadań znacząco wzrasta, pojawiają się zadania nowe, tymczasem w odniesieniu do SW zadania się wykreśla. Optymalnym rozwiązaniem wydaje się podobnie jak w przypadku innych działań wpisanie „prowadzenia działań informacyjnych dot. Planu Strategicznego WPR" zarówno do kompetencji WODR jak i SW, z niewątpliwym pożytkiem dla całego WPR.	Uwaga uwzględniona	W PS WPR literalnie wyszczególniono zadanie dotyczące działań informacyjno-promocyjnych
391	2021-09-14 12:06:31	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Rozdział 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH. str. 250. Interwencja przyczyni się do poprawy rozłogu gruntów, a w konsekwencji - do poprawy konkurencyjności polskiego rolnictwa poprzez realizację inwestycji polegających na budowie lub modernizacji dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych, obiektów mostowych oraz urządzeń wodnych zwiększających retencję. Kryteria wyboru mogą dotyczyć w szczególności: a) Inwestycji przyczyniających się do zwiększenia retencji wodnej na gruntach rolnych (mała retencja wodna, w tym tworzenie lub odtworzenie śródpolnych oczek wodnych i mokradeł czy małych zbiorników wodnych), b) Inwestycji zawierających rozwiązania ukierunkowane na ochronę przyrody i ochronę środowiska (zachowanie zadarnionych skarp oraz zachowanie lub wyznaczanie pasów ochronnych o charakterze zakrzewień lub zadrzewień śródpolnych, wyznaczenie granicy polno-leśnej czy strefy buforowej).	Dodanie do interwencji inwestycji związanych z budową obiektów mostowych pozwoli na kompleksową realizację inwestycji z zakresu zagospodarowania poscaleniowego (budowa lub modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych lub leśnych, obiektów mostowych, urządzeń wodnych zwiększających retencję).	Uwaga nieuwzględniona	Zakres zagospodarowania poscaleniowego determinują przepisy ustawy z dnia 26 marca 1982 r o scalaniu i wymianie gruntów
392	2021-09-14 12:09:33	JST	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	W Projekcie Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 nie znalazły się konkretne mechanizmy dofinansowywania podstawowej infrastruktury na obszarach wiejskich. Pomimo zapisów ogólnych wskazujących potrzebę rozwoju infrastruktury wodno-ściekowej oraz drogowej nie pojawiły się mechanizmy wsparcia dla takich działań. Potrzeby obszarów wiejskich w tym zakresie są nadal ogromne, a pominięcie ich w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej będzie stanowić duży problem dla terenów wiejskich. Tym samym spowolni ich rozwój.	Ww. dokument, w katalogu interwencji, przewiduje jedynie finansowanie systemów zrównoważonego gospodarowania wodami opadowymi, systemów indywidualnego oczyszczania ścieków, kształtowania przestrzeni publicznej i ochrony zabytków. Przewidziany budżet to jedynie 471 mln EUR z czego 259,05 mln EUR stanowią środki EFRROW.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages.
393	2021-09-14 12:11:44	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH. str. 256. Proponuje się dodanie dodatkowej interwencji. - budowa lub modernizacja dróg lokalnych, - zbiorowe zaopatrzenie w wodę i odprowadzenie ścieków, - budowa lub przebudowa targowisk lub obiektów przeznaczonych do promocji lokalnych produktów.	Priorytetyzacja potrzeb Planu w swojej treści dostrzega potrzebę poprawy dostępu do infrastruktury publicznej typu: drogi, gospodarka wodno-ściekowa oraz budowa lub przebudowa targowisk lub obiektów budowalnych przeznaczonych na promocję lokalnych produktów. W uzasadnieniu tych potrzeb wskazano, że m.in. niedostateczna infrastruktura techniczna (drogi, gospodarka wodno-kanalizacyjna, Internet, targowiska) prowadzi do wyludniania się i marginalizacji dużej części obszarów wiejskich. Plan bardzo trafnie definiuje jedną z istotnych potrzeb. Jednak w ślad za diagnozą nie zostały zaproponowane konkretne rozwiązania (interwencje) i nie zabezpieczono na ten cel odpowiednich środków finansowych (dokument odsyła do Krajowego Planu Odbudowy oraz Polityki Spójności). Plan strategiczny powinien kompleksowo podchodzić do rozwiązywania problemów obszarów wiejskich, tj. zdiagnozować potrzeby, nakreślać cele oraz przedstawiać propozycje konkretnych rozwiązań, w tym przypadku interwencji z odpowiednim poziomem alokacji. Za wprowadzeniem do Planu strategicznego nowej interwencji obejmującej swoim zakresem infrastrukturę publiczną, w szczególności drogi, gospodarkę wodno-ściekową (zbiorowe zaopatrzenie w wodę i odprowadzenie ścieków), budowa lub przebudowa targowisk przemawia nie tylko zaprezentowana powyżej argumentacja, ale również wiedza i doświadczenia instytucji wdrażających podobne działania w ramach PROW 2007-2013, PROW 2014-2020, które dają gwarancję szybkiej i sprawnej realizacji interwencji, co w obecnej sytuacji kryzysowej ma olbrzymie znaczenie zarówno dla beneficjentów jak i całej gospodarki.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni.
394	2021-09-14 12:15:32	Instytuty, w tym instytuty naukowe/badawcze	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	Wpisanie udziału instytutów badawczych w systemie wspierania merytorycznego rolników w ramach AKIS	W opisach dotyczących kształcenia rolników brakuje wskazania udziału instytutów badawczych nadzorowanych przez MRiRW w procesie kształcenia i przekazywania wiedzy we współpracy z CDR i ODRami.	Uwaga uwzględniona	Mając na uwadze rolę nauki w rozwoju systemu AKIS, w ramach interwencji z zakresu wymiany wiedzy, przewidziano udział instytutów badawczych w realizacji operacji związanych z prowadzeniem demonstracji, organizowaniem szkoleń profilowanych, praktyk zawodowych i studiów podyplomowych dla doradców rolniczych.
395	2021-09-14 12:16:53	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH. Str. 256-258. „Pomoc może być przyznana jeśli operacja realizowana jest: •W miejscowościach położonych poza aglomeracjami zdefiniowanymi w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych w przypadku inwestycji dotyczących systemów indywidualnego oczyszczania ścieków, •W oparciu o koncepcję Smart Village sfinansowanej ze środków EFRROW w przypadku realizacji koncepcji Smart Village. W przypadku wniosków na realizację elementów koncepcji Smart Village, jak również w przypadku wniosków na operację inne niż dot. realizacji koncepcji Smart Village nabory i ocena będzie odbywać się na poziomie regionalnym "	Potencjał i doświadczenie instytucjonalne Samorządów Województw zdobyte podczas wdrażania programów rozwoju obszarów wiejskich w nawiązaniu do potrzeb jakimi są: - poprawa dostępu do infrastruktury publicznej typu: gospodarka wodno – ściekowa, - poprawa dostępu do infrastruktury turystyczno – rekreacyjnej, rozwój form współpracy na obszarach wiejskich oraz ich rozwój w wymiarze produkcyjnym, usługowym, społecznym, - stymulowanie rozwoju lokalnego przez zastosowanie rozwiązań innowacyjnych, w tym cyfrowych, oraz z wykorzystaniem potencjały endogenicznego, daje gwarancję szybkiego i efektywnego wdrożenia inwestycji, co w świetle obecnych potrzeb gospodarczych (stymulowanie gospodarki poprzez nowe inwestycję) nabiera jeszcze większego znaczenia. W kontekście powyższego proponujemy uwzględnienie Samorządów Województw jako jednostek dokonujących oceny wniosków. Tym bardziej, iż koncepcja Smart Village powinna uwzględniać specyfikę regionu i potrzeby ich mieszkańców. Kluczowym jest, aby pionierski projekt Smart Village uwzględniał innowacyjność oraz potencjał i był odpowiedzią na potrzeby danego regionu.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni.
396	2021-09-14 12:19:35	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.1 Definicje i minimalne wymagania	Dla nas definicja rolnika czynnego zawodowo jest niezrozumiała. Wynika z niej, że może nim być osoba, która otrzymała nawet 1 zł płatności. Z pojęciem aktywności nie ma to nic wspólnego. Nadal dopłaty mogą iść do osób, które tylko posiadają grunty, a nie je użytkują. W definicji nie powinno być wpisanej kwoty, ale jakaś forma wykazania przychodów i kosztów działalności rolniczej. Określenia: „poniósł koszty na działalność rolniczą w minimalnej wysokości, lub osiągnął przychód ze sprzedaży płodów rolnych na minimalnym poziomie" są nieprecyzyjne. Czy 1 zł kosztów lub przychodów spełnia to kryterium?	Rolnik jest uznawany za aktywnego jeżeli posiada numer w systemie ewidencji gospodarstw rolnych prowadzonym przez ARiMR oraz 1. posiada zarejestrowane w IRZ zwierzęta zapewniające minimalną obsadę, lub 2. oświadczy, że ponosi roczne koszty na działalność rolniczą w minimalnej wysokości równej kwocie wysokości dopłat przyznanych do gospodarstwa w danym roku w ramach podstawowego wsparcia dochodu.	Uwaga nieuwzględniona	Zaproponowana definicja jest rozwiązaniem optymalnym , które z jednej strony pozwoli skutecznie i efektywnie weryfikować fakt pozostawania „rolnikiem aktywnym" (z uwzględnieniem rozwiązań prawnych przewidzianych na nową perspektywę finansową), a z drugiej strony stworzy system możliwie mało skomplikowany i nieuciążliwy dla większości gospodarstw, biorąc pod uwagę doświadczenia z lat 2015-2017. Definicja aktywnego rolnika dotyczy sprawdzania kryteriów dochodowych i nie służy innym celom, np. regulowaniu stosunków własnościowych.
397	2021-09-14 12:20:16	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH. Str. 280. Proponowane usunięcie zapisu. „(…) – mierzalnych (ok. 60% wagi) np. odwołujących się do oficjalnych opublikowanych danych statystycznych, tj. np. wskaźniki dot. rolnictwa oraz środowiska i klimatu, demograficzne, społeczne czy gospodarcze, - niemierzalnych, (eksperckich, ok. 40% wagi), tj. np.: zintegrowanie, partnerstwo we wdrażaniu LSR, innowacyjność, terytorialność".	Dokument zawiera bardzo szczegółowe zapisy dotyczące katalogu kryteriów wyboru LSR, które nie powinny zostać zawarte w dokumentach o charakterze strategicznym.	Uwaga uwzględniona	Części informacji zostanie usunięta.
398	2021-09-14 12:22:57	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 1. Podstawowe wsparcie dochodu	1.1Warunki kwalifikowalności. Bardzo niefortunny opis warunków kwalifikowalności. Nie wiadomo jak rozumieć „Minimalne wymagania: 1 kwalifikujący się hektar/200 EUR przyznanych płatności związanych do zwierząt". Nie wiadomo czy czytać to jako 1 ha na 200 EUR płatności czy jak by to wynikało z obecnych zapisów 1 hektar lub 200 EUR płatności zwierzęcej.	Poprawa czytelności dokumentu	Uwaga uwzględniona	Szczegółowe warunki kawlifikowalności zostaną uwzględnione w przepisach prawa krajowego.

399	2021-09-14 12:24:43	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	Rozdział 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH. str. 283. Proponowane usunięcie zapisu. „Wymagany krajowy wkład środków publicznych, w wysokości co najmniej 45% (a w regionie Warszawa - 57%) kosztów kwalifikowalnych projektu, pochodzi ze środków własnych beneficjenta w wysokości co najmniej 25% kosztów kwalifikowalnych projektu oraz ze środków budżetu państwa w wysokości maksymalnie 20% (a w regionie Warszawa - 32%) kosztów kwalifikowalnych projektu. Oprócz pomocy finansowej wypłacanej przez agencję płatniczą (maksymalnie 75% kosztów kwalifikowalnych), wydatkami publicznymi w rozumieniu art. 3 lit. da SPReg jest także wkład własny beneficjenta, będącego jednostką sektora finansów publicznych, w realizowaną operację, z tym, że ta część tego wkładu, która powoduje zaburzenie proporcji pomiędzy wkładem EFRROW, a wymaganym krajowym wkładem środków publicznych równej 55% do 45% (a w regionie Warszawa 43% do 57%) - nie stanowi kwalifikowalnych wydatków publicznych, w rozumieniu art. 84 SPReg".	W przypadku interwencji LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) w planie znalazły się bardzo szczegółowe dane dotyczące wkładu finansowego, które nie powinny występować w dokumentach o charakterze strategicznym, ale w rozporządzeniach wykonawczych.	Uwaga nieuwzględniona	Zawartość dokumentu jest określona rozporządzeniem UE dla WPR.
400	2021-09-14 12:25:25	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 3. Uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników	1. Nie podano limitu lat przyzwania płatności (było „maksymalnie przez okres 5 lat począwszy od rozpoczęcia działalności rolniczej" 2. Podano możliwość wprowadzenia warunków szczególnych – nie podano jednak ich wykazu, w przykładzie jest jednak nasz poprzedni postulat możliwości przyznania wsparcia w okresie 5 lat od złożenia pierwszego wniosku i rozpoczęcia działalności jako kierujący gospodarstwem – spełnienie postulatu	Poprawa czytelności i spójności dokumentu	Uwaga uwzględniona	Dodatkowa płatność do wszystkich gruntów objętych Podstawowym wsparciem dochodu dla rolników spełniających definicję młodego rolnika, wypłacana maksymalnie przez 5 lat i nie później niż dla kampanii 2027 r. włącznie.
401	2021-09-14 12:26:53	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	Rozdział 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH. Str. 284-285. Proponowane usunięcie części planu określonej jako Metoda obliczania planowanych jednostkowych kwot wsparcia.	W Planie strategicznym uwzględniono bardzo szczegółowe metody obliczania planowanych jednostkowych kwot wsparcia. Zapisy te nie powinny występować w dokumentach o charakterze strategicznym.	Uwaga nieuwzględniona	Zawartość dokumentu jest określona rozporządzeniem UE dla WPR.
402	2021-09-14 12:26:56	Organizacje ekologiczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	Zmiana lub wykreślenie zapisu z "opisu warunków kwalfikalności" o brzmieniu: "Zobowiązanie w ramach wariantów siedliskowych nie może być podjęte do gruntów, na których stwierdzono skupiska gatunków niepożądanych (określonych w przepisach krajowych) przekraczające 5% powierzchni tego gruntu."	Często zdarza się, że grunty ze skupiskami gatunków niepożądanych dzięki działaniom programu RŚK powracają do swoich walorów przyrodniczych. ich użytkowanie pomaga często zwalczyć gatunki niepożądane. Błędem byłoby wykluczenie tego rodzaju gruntów z możliwości udziału w programie.	Uwaga uwzględniona	W planie wskazano, że o wsparcie może ubiegać się beneficjent który posiada użytki rolne lub obszary przyrodnicze (tj. obszary niebędące użytkami rolnymi, na których występują określone typy cennych siedlisk) o powierzchni nie mniejszej niż 1 ha; Obszar kwalifikowany - grunt (użytek rolny - trwały użytek zielony lub obszar niebędący użytkiem rolnym), na którym występuje cenne siedlisko lub gatunek uprawniony do wsparcia w ramach interwencji. Pomoc przysługuje do działek rolnych o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha.
403	2021-09-14 12:30:13	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.2. Opis korzystania z pomocy technicznej	Proponuje się wprowadzenie informacji o Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich SIR, która została pominięta. Podobnie jak w przypadku sieci "KSOW+" można rozszerzyć nazwę o "+" - SIR+.	Sieć na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich SIR od 2015 roku realizuje zadania finansowane w ramach pomocy technicznej. Na dzień obecny jest rozpoznawalną marką na terenie całej Polski. Ośrodki realizujące zadania Sieci utworzyły w swoich strukturach zespoły, które wyspecjalizowały się w realizacji i rozliczaniu zadań oraz rozpowszechnianiu znaku SIR. Przy realizacji innowacyjnych projektów uczestniczą partnerzy tj.: jednostki naukowo-badawcze, uczelnie, szkoły rolnicze, producenci rolni, mieszkańcy obszarów wiejskich, etc., którzy identyfikują się z Siecią SIR. Innowacyjne projekty są upowszechniane nie tylko na terenie całego kraju, ale też poza jego granicami.	Uwaga nieuwzględniona	W PS WPR jest wyodrębniona KSOW+, natomiast w ramach KSOW+ mogą funkcjonować inne sieci, ale nie ma potrzeby wpisywania ich osobno w PS WPR.
404	2021-09-14 12:30:34	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 9. Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)	Nie jest bezpośrednio wskazane czy do płatności będą się kwalifikować także elementy krajobrazu wskazane w części dotyczącej jednolitej płatności obszarowej, jak to było dotychczas. Należy doprecyzować zasady delimitacji obszarów z wykluczeniem dużych korporacji rolniczych, których wskaźniki (np. obsada zwierząt) zawyżają średnią dla danego terenu.	Poprawa czytelności dokumentu. Poprawa zastosowania kryteriów delimitacji do rzeczywistych warunków rozwoju danego obszaru.	Uwaga nieuwzględniona	Rozwiązania w zakresie wdrożenia interwencji dot. ONW w ramach Planu Strategicznego WPR co do zasady pozostają bez zmian w stosunku do PROW na lata 2014-2020. Szczegóły dotyczące wdrażania interwencji, w tym te z zakresu elementów krajobrazu będą doprecyzowywane na kolejnych etapach programowania. Państwa członkowskie mogą przyznawać płatności w ramach tego rodzaju interwencji wyłącznie w celu rekompensowania beneficjentom na wyznaczonych obszarach ONW całości lub części dodatkowych kosztów i utraconych dochodów związanych z ograniczeniami naturalnymi lub innymi ograniczeniami specyficznymi dla obszaru. Wyznaczenie obowiązujących zasięgów ONW oparte jest na jednolitych na terenie całej UE kryteriach biofizycznych (odnośnie klimatu, gleby i ukształtowania terenu). Przepisy regulujące delimitację ONW w jednolity w całej UE sposób weszły w życie w perspektywie finansowej 2014-2020. Równocześnie obowiązkowym elementem delimitacji było wyłączenie ze wsparcia jednostek administracyjnych (gmin/obrębów ewidencyjnych),"... na których znaczące ograniczenia naturalne zostały udokumentowane, ale przezwyciężono je dzięki inwestycjom lub działalności gospodarczej, lub dzięki normalnej produktywności gruntów, lub jeśli metody produkcji lub systemy rolnicze rekompensują utracone dochody lub dodatkowe koszty..." – tzw. procedura zawężenia obszarów (ang. fine tuning). Według służb KE na takich obszarach nie istnieje ryzyko zaprzestania prowadzenia produkcji. Obowiązujące limity degresywności możliwych do uzyskania płatności każdorazowo ustalane są w wyniku analizy poszczególnych typów i grup obszarowych gospodarstw, przy uwzględnieniu korzyści osiąganych przez duże gospodarstwa z uwagi na skalę prowadzonej produkcji. Dodatkowe koszty i utracone dochody oblicza się w odniesieniu do ograniczeń naturalnych lub innych ograniczeń specyficznych dla obszaru przez porównanie z obszarami, gdzie nie występują ograniczenia naturalne ani inne ograniczenia specyficzne dla obszaru. Wyliczenia muszą być weryfikowalne i poświadczone przez podmiot niezależny od władz. Wysokość i degresywność stawek płatności ONW na poszczególnych typach obszarów musi również uwzględniać realizację celów działania jak i budżet przewidziany do realizacji tej interwencji w ramach całego programu. Potencjalne zwiększenie progów degresywności skutkowałoby koniecznością obniżenia stawek płatności z uwagi na przewidziany budżet, co mogłoby prowadzić do zmniejszenia skuteczności realizacji celów działania.
405	2021-09-14 12:32:00	Organizacje ekologiczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000	Zmiana lub usunięcie zapisu o treści: "Zobowiązanie w ramach wariantów siedliskowych nie może być podjęte do gruntów, na których stwierdzono skupiska gatunków niepożądanych (określonych w przepisach krajowych) przekraczające 5% powierzchni tego gruntu."	Użytkowanie w ramach programu RŚK gruntów porośniętych gatunkami niepożądanymi często pozwala na zwalczenie tych gatunków i przywrócenie tych gruntów do odpowiedniej formy siedliskowej. Błędem byłoby wyłączenie takich gruntów z możliwości udziału w programie RŚK	Uwaga uwzględniona	W planie wskazano, że o wsparcie może ubiegać się beneficjent który posiada użytki rolne lub obszary przyrodnicze (tj. obszary niebędące użytkami rolnymi, na których występują określone typy cennych siedlisk) o powierzchni nie mniejszej niż 1 ha; Obszar kwalifikowany – grunt (użytek rolny- trwały użytek zielony lub obszar niebędący użytkiem rolnym), na którym występuje cenne siedlisko lub gatunek uprawniony do wsparcia w ramach interwencji. PL 528 PL Pomoc przysługuje do działek rolnych o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha.
406	2021-09-14 12:33:29	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Zbyt małe kwoty na przygotowanie projektu scalenia i na zagospodarowanie poscaleniowe.	Z niewiadomych przyczyn projekt Planu zakłada drastyczne obniżenie stawek na projekt scaleniowy i zagospodarowanie poscaleniowe. Przykładowo w bieżącej perspektywie 2014-2020 kwota przeznaczona na projekt scaleń dla województw południa Polski wynosi 800,00 Euro/1ha, zaś na zagospodarowanie poscaleniowe 2.000,00 EUR/1ha. Już te kwoty w obecnej chwili, przy dużym skoku cen inwestycji, wydają się być niewystarczające. Tymczasem w nowym okresie zaproponowano dużo niższe stawki – odpowiednio 3.000,00 zł/1ha na projekt scaleniowy (tj. o ok. 600 zł/1ha mniej niż obecnie) oraz 6.500,00 z/1ha na zagospodarowanie poscaleniowe (tj. o ok. 2.500,00 zł/1ha mniej niż obecnie), które z pewnością będą niewystarczające. Wnosimy o zmianę stawek przynajmniej na takie, jak obowiązujące w obecnej perspektywie.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020.
407	2021-09-14 12:33:51	Przedsiębiorstwa, z wyłączeniem osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	"Pomoc przyznawana będzie rolnikom realizującym programy ochrony zasobów genetycznych kierowane przez Instytut Zootechniki - Państwowy Instytut Badawczy. Płatność przyznawana jest do następujących ras: 1. bydło (wsparcie do samic i samców) - polskie czerwone, białogrzbiete, polskie czerwono-białe, polskie czarno-białe;	Szanowni Państwo, W imieniu jedynego w Polsce podmiotu realizującego programy hodowlane dla ras zachowawczych prosimy o zwrócenie uwagi na rolę samca w realizowanych programach. Wielokrotnie podkreślaliśmy rolę stacji unasieniania (w tym przypadku MCB Krasne) w zachowaniu ciągłości rozrodu, który w tych programach jest dokładnie zaplanowany a urodzone buhaje poprzez końcowy produkt jakim jest mrożone nasienie gwarantują najwyższą jakość i skuteczność oraz możliwość przechowywania nasienia w Krajowym Banku w Balicach. Dopłata do samców zapewni większą różnorodność utrzymywanych zwierząt, co zwiększa efektywność wszystkich programów. Dla przyszłości hodowli zwierząt i zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego niezbędne jest zachowanie różnorodności genetycznej zwierząt gospodarskich. Celem tej interwencji jest zachowanie i gospodarcze wykorzystanie zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich poprzez wsparcie hodowli ras zachowawczych w tym koniecznie samców/buhajów.	Uwaga uwzględniona	W PS WPR określono, że wsparcie przyznawane jest m. in. do następujących ras: bydło (wsparcie do samic i samców) - polskie czerwone, białogrzbiete, polskie czerwono-białe, polskie czarno-białe.
408	2021-09-14 12:34:59	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	Zbyt mała alokacja i zbyt wąski wachlarz możliwych do realizacji inwestycji lokalnych w ramach WPR.	Zwiększenie zarówno typów możliwych do sfinansowania inwestycji, jak i przeznaczonej na nie alokacji. Dotychczasowe Programy rozwoju obszarów wiejskich były JEDYNYMI źródłami możliwości pozyskania przez JST dofinansowania na lokalne inwestycje publiczne, zwłaszcza w zakresie gospodarki wodociągowo-kanalizacyjnej czy „odnowy miejscowości". Również przyszły okres finansowy 2023-2027 w zakresie Polityki Spójności wprowadza tak daleko idące ograniczenia, iż zahamowany może zostać zrównoważony rozwój obszarów wiejskich. W ramach polityki spójności inwestycje, zwłaszcza w sieci kanalizacyjne są możliwe tylko w obszarach objętych aglomeracjami określonymi w KPOŚK (w chwili obecnej są to aglomeracje powyżej 2 tys. RLM, a KE dąży do podwyższenia tej granicy do aglomeracji pow. 10 tys. RLM), natomiast pozostałe obszary zostaną pozbawione możliwości rozwoju niezbędnej, podstawowej infrastruktury. Trudno dążyć do produkcji zdrowej żywności w zatrutym środowisku. Z kolei w odniesieniu do sieci wodociągowych, to żadne inne programy, czy to polityka spójności, czy programy krajowe nie dają możliwości ubiegania się o dofinansowanie na ten typ infrastruktury. Tymczasem przykładowo, wg badania przeprowadzonego w 2020 r., 40% mieszkańców Małopolski nadal nie ma dostępu do wody pitnej z wodociągów. Jednocześnie na obszarach wiejskich jest jeszcze bardzo duża liczba kilometrów wodociągów budowanych z rur azbestowych, które wymagają wymiany. Z kolei w ramach polityki spójności w przyszłym okresie finansowym UE dofinansowanie mogą uzyskać tylko te inwestycje drogowe, które wprost umożliwiają połączenie z siecią TEN-T. Zatem gros dróg lokalnych zostanie również pozbawionych możliwości wsparcia. Dotychczasowy PROW był także jedynym źródłem możliwości pozyskania wsparcia na inwestycje w ramach szeroko rozumianej odnowy przestrzeni małych wsi. Ponadto wprowadzony został kolejny możliwy do realizacji zakres, tj. kompleksowy projekt realizowany na bazie koncepcji SMART VILLAGE (z planowanym możliwym dofinansowaniem do 20 mln zł), co ogromnie uszczupli i tak bardzo nikłą alokację na ten instrument.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na dwóch ściśle określonych dziedzinach, tj. na środowisku i klimacie (głównie retencjonowanie wody) oraz smart Villages niemniej jednak w ramach zaproponowanej interwencji przewidziano wsparcie także na realizację systemów indywidualnego oczyszczania ścieków, ukształtowanie przestrzeni publicznej czy odnowienie lub poprawa stanu zabytkowych obiektów budowlanych.
409	2021-09-14 12:36:47	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	Zmienić wskaźnik z 273 na 291 wspartych LSR. Zastosować skalę 90 i 80% za jakość przygotowanej LSR, jak w obecnym okresie.	W obecnej wersji Planu zaproponowano, że wspartych zostanie 273 Lokalnych Strategii Rozwoju, które obejmą 82,5% ludności wiejskiej. Dziś jest to 291 LSR i 96% ludności. Czyli 18 (6,2%) dzisiejszych Lokalnych Grup Działania nie otrzyma środków. Środków jest ok. 10% mniej, ale krótszy jest okres – tym samym średnioroczne kwoty wsparcia są wyższe. Uważam, że wszystkie społeczności powinny otrzymać środki, bo wszędzie jest niski poziom kapitału społecznego, a jego podniesienie jest celem podejścia LEADER. W krajowym konkursie odpadną najsłabsze społeczności, zapewne najbardziej wymagające wsparcia tego podejścia. Lepiej, jak by było w tym okresie, gdy najlepsze LSR otrzymały 100% środków, a te słabsze 90 czy 80% - tak aby wystarczyło dla wszystkich.	Uwaga nieuwzględniona	Wskazany w dokumencie wskaźnik jest wynikiem szacunków na podstawie dotychczasowych wyników przy dostępnym budżecie. Natomiast struktura kryteriów wyboru LSR będzie podlegała konsultacjom wraz z Regulaminem wyboru LSR.

410	2021-09-14 12:37:07	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	Zbyt mała alokacja na interwencję. Proponowane ograniczenie poziomu dofinansowani dla inwestycji produkcyjnych tj. premii na podejmowanie działalności gospodarczej, wsparcia na rozwój już istniejących przedsiębiorców, podejmowanie działalności w zakresie agroturystyki czy zagród edukacyjnych) na poziomie maksymalnie 50% w porównaniu do obecnego okresu programowania, gdzie dla premii dofinansowanie obejmowało 100% kosztów, a dopuszczalne dofinansowanie dla już funkcjonujących firm wynosi 70% może spowodować znaczne zmniejszenie zainteresowanie środkami dla przedsiębiorców	Co prawda w drugim projekcie zaplanowano większe wsparcie niż wymagane minimum 5% II filara, lecz jak wskazano w Planie, nawet ten zwiększony odsetek nie pozwoli na sfinansowanie wszystkich LSR, a co za tym idzie już teraz prognozowane jest zmniejszenie liczby lokalnych grup działania. Byłoby to zrozumiałe, gdyby wynikało przykładowo z wewnętrznej konsolidacji poszczególnych LGD, a nie z faktu niezabezpieczenia alokacji pozwalającej na dalsze kontynuowanie działań osadzonych już mocno w lokalnych społecznościach grup. Jednocześnie ze zmniejszeniem środków projektowany jest szerszy niż dotychczas wachlarz potencjalnych instrumentów realizowanych przez poszczególne LSR. Przy jednoczesnym projektowanym podwyższeniu maksymalnych kwot wsparcia dla beneficjentów, zmniejszenie alokacji na podejście doprowadzi do wypaczenia założeń tej interwencji, według których to właśnie w drodze tego działania mają być wspierane inwestycje w rynek pracy poza rolnictwem – przy tak dużym obniżeniu alokacji wspierane będą podmioty punktowo, a nie systemowo. Co jeszcze bardziej dziwne, to włączenie dwóch, realizowanych dotychczas za pośrednictwem ARIMR z wyodrębnionymi budżetami, działań wspierających krótkie łańcuchy żywnościowe oraz podejmowanie pozarolniczej działalności w gospodarstwie rolnym w formie agroturystyki lub zagród edukacyjnych do lokalnych strategii rozwoju. Nie zaprzeczając merytorycznemu uzasadnieniu włączenia tego typu wsparcia w realizację lokalnych strategii, trudno jest pogodzić się z brakiem na ten cel większych środków. Intensywność wsparcia: Do 70% (inwestycje produkcyjne) Uzasadnienie: W sytuacji borykania się przedsiębiorców z trudnościami finansowymi spowodowanymi stanem zagrożenia epidemicznego i licznymi ograniczeniami prowadzenia działalności, zwłaszcza w branżach usługowych, poziom wsparcia dla przedsiębiorców powinien pozostać na poziomie porównywalnym do obecnego okresu programowania, tj. do 70%. Zmniejszenie intensywności wparcia może skutecznie uniemożliwić wykorzystanie środków na rozwój działalności gospodarczej. Jednocześnie wprowadzenie intensywności wsparcia 50% dla premii na podejmowanie działalności gospodarczej spowoduje ogromny spadek zainteresowania tym instrumentem, gdyż rzadko kiedy osoby chcące podjąć działalność gospodarczą dysponują tak dużym kapitałem własnym. Trzeba mieć na względzie, że jednym z celów szczegółowych nowej WPR jest rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej.	Uwaga nieuwzględniona	Przy bardzo ograniczonych środkach utrzymanie dotychczasowego b. wysokiego poziomu współfinansowania operacji w zakresie przedsiębiorczości jest nieosiągalne.
411	2021-09-14 12:39:11	JST	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.3. Opis krajowej sieci ds. wspólnej polityki rolnej	W wyliczeniu zadań SW brakuje jasnego i jednoznacznego stwierdzenia, że samorządy województw będą realizować zadania wynikające ze Strategii Komunikacji WPR na lata 2023-2027 poprzez prowadzenie działań informacyjnych dotyczących Planu Strategicznego WPR.	Należy przed zapisem „współpraca z WODR oraz lokalnymi punktami kontaktowymi funduszy europejskich w zakresie informacji o istniejących możliwościach wsparcia z funduszy ze środków krajowych i europejskich na rozwój obszarów wiejskich" dodać punkt „Prowadzenie działań informacyjnych dot. Planu strategicznego WPR". Samorządy województw od dwóch perspektyw finansowych z powodzeniem realizują działania informacyjno – promocyjne. Posiadają w tym duże doświadczenie, posiadają bazę punktów informacyjnych o funduszach europejskich. Optymalnym rozwiązaniem wydaje się podobnie, jak w przypadku innych działań, wpisanie „prowadzenia działań informacyjnych dot. Planu Strategicznego WOPR" zarówno do kompetencji WODR jak i SW, z niewątpliwym pożytkiem dla całego Planu strategicznego WPR.	Uwaga uwzględniona	W PS WPR literalnie wyszczególniono zadanie dotyczące działań informacyjno-promocyjnych
412	2021-09-14 12:45:15	Organizacje ekologiczne	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	W tabeli z wymogami dla działań RŚK dotyczących torfowisk (strona 4) w komórce dotyczącej wariantu "Torfowiska wymogi obowiązkowe i uzupełniające" zapisano również: "Rolnik realizuje również wymogi określone w wierszu powyżej)" dla tego wariantu wyznaczono częstotliwość koszenia "raz, dwa lub trzy razy w ciągu 5 lat, jednak nie częściej niż co dwa lata". Jednak w wierszu powyżej dotyczącego wariantu- "Torfowiska – wymogi obowiązkowe" zapisano w częstości koszenia "jeden pokos co roku lub raz na dwa lata". Tak więc wyznaczając dla wymogów uzupełniających częstość koszenia raz w ciągu 5 lat nie spełnia się wymogów obowiązkowych częstości koszenia. Proponuje usunięcie zapisu: "Rolnik realizuje również wymogi określone w wierszu powyżej)"	Powyższy zapis wprowadza zamieszanie i wprowadza w błąd, gdyż nie wiadomo których wytycznych co do częstości koszenia się trzymać- czy tych z torfowisk- wymogów obowiązkowych, czy tych z torfowisk- wymogów uzupełniających.	Uwaga uwzględniona	Tabela zawierająca Normy DKR (ang. GAEC) określone na poziomie krajowym w ramach warunkowości została zmodyfikowana.
413	2021-09-14 12:51:58	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	1. Proponowane stawki za najbardziej dostępne technologicznie ekoschematy są zbyt niskie i spowodują, że suma dopłat dla rolnika będzie niższa od tej, którą otrzymuje obecnie. 2. Stawka dopłat nie może ulec zmianie w zależności od ilości złożonych wniosków. Rolnik musi wiedzieć składając wniosek jaką stawkę otrzyma. 3. Należy precyzyjnie określić które schematy można łączyć z sobą oraz z innymi działaniami. 4. Mamy bardzo duże obawy co do zbiurokratyzowanego podejścia ARIMR w zakresie weryfikacji i kontroli tych dopłat. 5. Wdrożenie ekoschematów musi być wspomagane poprzez działania doradcze i szkoleniowe tak aby rolnicy poradzili sobie z technologią oraz biurokracją. 6. Stawki dopłat do wielu ekoschematów nie są zachęcające i nie pokryją większonych kosztów oraz utraconych dochodów. 7. Brak informacji o poplonach ścierniskowych.	Wybór ekoschematów będzie miał kluczowe znaczenie dla sumy dopłat, którą otrzyma rolnik. Szczegóły w załączniku.	Uwaga częściowo uwzględniona	uwzględniono w zakresie ekoschematu dot. ekstensywnych TUZ ad. 3) trwają prace nad określeniem możliwości łączenia ekoschematów; ad. 1 i 6) Uwagi nieuwzględnione Przedstawione w projekcie PS WPR 2023-2027 stawki płatności w ramach ekoschematów co do zasady wyliczone zostały na podstawie poniesionych kosztów i utraconych dochodów oraz uwzględniają dodatkowe korzyści związane z realizacją ekoschematu. ad.7) Ze względu na doświadczenia wynikające z wdrażania zazielenienia i problemy związane z uprawą międzyplonu ścierniskowego, wynikające z często występujących okresów suszy (i tym samym negatywne skutki dla plonowania rośliny następczej), nie został on ujęty w ramach ekoschematu. Niemniej przewiduje się dopuszczenie międzyplonu ścierniskowego jako jednej z możliwości wypełniania obowiązkowej normy DKR 8 dotyczącej przeznaczenia określonej powierzchni na obszary nieprodukcyjne lub na międzyplony lub uprawy wiążące azot bez środków ochrony roślin.?!
414	2021-09-14 13:07:15	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	CS 8 P 3. Poprawa dostępu do infrastruktury publicznej typu: gospodarka wodno-ściekowa. Zmiana: Rozwinięcie infrastruktury typu: gospodarka wodno-ściekowa o rozwiązania zmierzające do wykorzystania "SZAREJ WODY"	Zaprzestać wbijania do głów o wyższości cyt. " infrastruktury publicznej typu: gospodarka wodno-ściekowa" to są środki w warunkach wiejskich z olbrzymim przerysowaniem potrzeb i inwestycji w oczyszczalnie. ! MOŻNA DUŻO TANIEJ ! Wystarczy umożliwić w "gospodarce wodno-ściekowej" czyli w polskim Prawie Wodnym korzystanie i/lub odprowadzanie SZAREJ WODY do gleby. po co namnażać bakterie niechciane (sedesowe), po co wtedy kolektory ściekowe po wsiach, wystarczy wtedy przydomowa bio-oczyszczalnia i to nieduża Ten temat nie funkcjonuje, jeszcze, w przestrzeni medialno-publicznej w Polsce ↓ a powinien ps. są zachodnie normy na to	Uwaga nieuwzględniona	Alokacja II filara, z uwzględnieniem współfinansowania krajowego to 7 799 mln euro. Przy ograniczonym w nowej perspektywie budżecie WPR, szczególnie w ramach II filaru, środki alokowane na realizację inwestycji z zakresu rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich w ramach Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027 są daleko niewystarczające w odniesieniu do zidentyfikowanych potrzeb. Wobec powyższego zaproponowano wyłącznie dwa obszary wsparcia (obszar A Inwestycje w zakresie systemów indywidualnego oczyszczania ścieków i obszar B Inteligentna wieś).
415	2021-09-14 13:09:42	Instytuty, w tym instytuty naukowe/badawcze	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	Przywrócenie możliwości korzystania przez Instytuty Badawcze ze środków Krajowej Sieci WPR (tj. KSOW+) na transfer wiedzy, współpracę z doradztwem i praktyką oraz sieciowanie z różnymi partnerami systemu AKIS	Kluczowym zadaniem Instytutów podlegających pod MRiRW jest tworzenie wiedzy z zakresu sektora rolnego, wspieranie jednostek państwowych i samorządowych oraz pośredniczenie w transferze i dyfuzji wiedzy między nauką a uczestnikami rynku rolnego. Instytuty są źródłem cennych informacji i zaleceń dotyczących poprawy funkcjonowania sektora rolnego na poziomie państwowym i/lub samorządu lokalnego. Stanowią ważny element wspierający i argumentujący decyzje polityczne odnoszące się do sektora rolnego. Są w bieżącej komunikacji z MRiRW, dostarczając informacji ad hoc, jak i pełnych opracowań zgodnie z zapotrzebowaniem. Instytuty, ponadto, identyfikują potrzeby producentów rolnych, jak i przetwórców rolno-spożywczych. Tworzą ofertę szkoleniową i badawczą dopasowaną do tych potrzeb. Objaśniają mechanizmy sterujące rynkiem rolnym i prognozują następstwa decyzji politycznych i gospodarczych. Maksymalizują transfer oraz dyfuzję wiedzy i działania wdrożeniowe. Tworzą i doskonalą marketing dostosowany do potrzeb odbiorców. Internacjonalizują działalność wynalazczą poprzez współpracę z zagranicznymi naukowcami oraz podmiotami gospodarczymi. Z tych powodów w interesie państwa i samorządów lokalnych, jak i odbiorów decyzji politycznych, jest to, aby utrzymać finansowanie tego ważnego ogniwa nauki i wiedzy.	Uwaga nieuwzględniona	Wsparcie innowacyjności, nawiązywania współpracy i tworzenia grup operacyjnych EPI zostanie zapewnione w ramach zadań realizowanych przez KSOW+, z wykorzystaniem struktury Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR). Aktywności wspierane będą ze środków sieci. Informacja na temat działań sieci, dobrych praktyk, innowacyjnych rozwiązań dostępna będzie m.in. na stronach internetowych prowadzonych przez jednostki. Działania sieci obejmować będą m.in. organizację spotkań i konferencji tematycznych, na których zarówno doradcy jak i przedstawiciele nauki będą dzielić się wiedzą i doświadczeniem; zapewnieniu kontaktu z innymi sieciami (w tym międzynarodowymi) i aktywnym przekazywaniu pozyskanych informacji np. poprzez publikacje na stronie internetowej/ w mediach społecznościowych, dystrybuowanie do jednostek wsparcia sieci itp. Instytuty badawcze jak również inne podmioty działające na rzecz rolnictwa i obszarów wiejskich będą mogły brać aktywny udział w wymianie wiedzy i innowacji poprzez włączanie ich jako partnerów do operacji realizowanych przez jednostki wsparcia sieci
416	2021-09-14 13:18:31	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Wysokość pomocy na opracowanie projektu scalenia powinna wynosić co najmniej 1000 euro natomiast wysokość pomocy na wykonanie zagospodarowania poscaleniowego powinno wynosić co najmniej 2500 euro.	Wzrost kosztów realizacji prac scaleniowych oraz cen materiałów budowlanych powodują wyższe koszty jednostkowe. Zmniejszenie środków na realizację powyższych prac scaleniowych spowoduje brak możliwości ich wykonania.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020.
417	2021-09-14 13:20:59	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	uwzględnienie w Planie działań związanych z infrastrukturą techniczną na obszarach wiejskich (drogi lokalne, gospodarka wodno-ściekowa) z odpowiednim budżetem	W Planie wskazuje się, iż ma on wspierać rozwój obszarów wiejskich, żeby były atrakcyjnym miejscem do mieszkania i pracy, wyposażonym w potrzebną infrastrukturę, posiadającym sieć inteligentnych usług. Bez zapewnienia obszarom wiejskim środków na podstawową infrastrukturę drogową czy też wodno-kanalizacyjną nie możemy mówić o atrakcyjnym miejscu do zamieszkania i pracy czy zapewnieniu inteligentnych usług na obszarach wiejskich. W związku z tym konieczne jest uwzględnienie w Planie działań dotyczących infrastruktury.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni.
418	2021-09-14 13:24:40	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	Wnosi się o zaprojektowanie rozwiązań, pozwalających na pokrycie całego obszaru kraju Lokalnymi Strategiami Rozwoju, co pozwoli wszystkim mieszkańcom terenów wiejskich na korzystanie ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich	Bardzo ważnym dla rozwoju obszarów wiejskich, jest działanie LEADER wdrażane przez Lokalne Grupy Działania. Pomimo zwiększenia z 5 % do 8 % alokacji II filara Wspólnej Polityki Rolnej, nadal nie zapewnia się wystarczających środków na to działanie. Z treści Planu jasno wynika, iż zakłada się zmniejszenie liczby Lokalnych Strategii Rozwoju. Mając na uwadze efekty wdrażania inicjatywy Leader ważne jest zapewnienie kontynuacji jej wdrażania na obszarze całego kraju.	Uwaga częściowo uwzględniona	Zwiększenie alokacji na Interwencję LEADER nie jest możliwe. Potrzeba zapewnienia jak największego pokrycia obszaru OW LSR-ami jest nie zaprzeczalna dlatego konieczne jest poszukiwanie dodatkowych środków spoza EFRROW - jednym z rozwiązań jest decyzja o wdrażaniu RLKS w pełnej wielofunduszowej formule przez poszczególne województwa, ale decyzja ta jest poza kompetencjami MRiRW.
419	2021-09-14 13:27:28	Jednostki podległe Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.3. Opis krajowej sieci ds. wspólnej polityki rolnej	Proponujemy utrzymać w wojewódzkich jednostkach doradztwa rolniczego nazewnictwo Sieć na Rzecz Innowacji w Rolnictwie i na Obszarach Wiejskich (SIR). Nazwa ta funkcjonuje w świadomości rolników, doradców i innych mieszkańców obszarów wiejskich. WODR będzie realizował zadania KSOW+ w ramach SIR.	Nazwa "Sieć na Rzecz Innowacji...." będzie dopingować WODR-y aby w realizowanych przez nie operacjach kłaść nacisk na innowacyjność.	Uwaga nieuwzględniona	W PS WPR jest wyodrębniona KSOW+, natomiast w ramach KSOW+ mogą funkcjonować inne sieci, ale nie ma potrzeby wpisywania ich osobno w PS WPR.
420	2021-09-14 13:32:00	JST	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 6. Przyczynianie się do ochrony różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu	moja sugestia dotyczy konkretnie punktu 2.2.5.1 mianowicie chodzi o zarząd nad wodami powierzchniowymi. Zalawy powinny być zarządzane przez jedną instytucję kompleksowo w jednym miejscu	wielu rolników z obszaru gminy Gronowo Elbląskie ma problemy z komunikacją i współpracą z organizacjami zarządzającymi wodami powierzchniowymi z czego wynikają niepożądane sytuacje min. zalane uprawy.	Uwaga nieuwzględniona	Plan Strategiczny jest dokumentem w którym kwestie problematyczne są ujęte w podejściu ogólnym.
421	2021-09-14 13:45:25	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 14.1. Doskonalenie zawodowe rolników	Szkolenia z zakresu agrotechniki, zootechniki i rolnictwa precyzyjnego	ograniczenie wykorzystania azotu, gospodarka wodna, nawadnianie upraw, programy poprawiające żyzność gleby, ochrona przed erozją	Uwaga nieuwzględniona	Ze względu na ogólny charakter dokumentu PS WPR, a jednocześnie z uwagi na konieczność zapewnienia rolnikom dostępu do wiedzy i informacji o zagadnieniach związanych z celami WPR oraz realizacją celów Europejskiego Zielonego Ładu w zakresie działalności rolniczej i wykorzystania zasobów gospodarstwa rolnego, nie jest uzasadnione wskazywanie w opisie interwencji szczegółowego zakresu tematycznego szkoleń. Będzie on wskazywany na etapie wdrożenia Planu i będzie stanowił odpowiedź na potrzeby rolników, a jednocześnie zobowiązania wynikające z dokumentów programowych (np. PS WPR) i strategicznych (EZŁ - np. strategia "Od pola do stołu", strategia na rzecz "Bioróżnorodności").
422	2021-09-14 13:51:49	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 1. Podstawowe wsparcie dochodu	Powrót do możliwości zapisów z poprzednich lat tl. wpisanie łącznie upraw na działce poniżej 1 ha (jako uprawa mieszana) zamiast konkretnych upraw i tworzenia w związku z tym wielu działek rolnych.	Znaczne ułatwienie wypełnienia wniosku, a przede wszystkim sporządzenia załącznika graficznego	Uwaga nieuwzględniona	Sposób deklaracji gruntów we wniosku o przyznanie płatności nie jest przedmiotem roszrzygnięć Planu Strategicznego..

423	2021-09-14 13:56:44	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 7.1-6. Poprawa infrastruktury wykorzystywanej do planowania i organizacji produkcji, w tym do utrzymania jakości produktu w procesie produkcji, dostosowywania tej produkcji do popytu, optymalizacji kosztów produkcji oraz stabilizacji cen producentów owoców i warzyw/ Poprawa wyposażenia technicznego wykorzystywanego do koncentracji dostaw i umieszczania produktów na rynku owoców i warzyw/ Działania informacyjne, promocyjne i marketingowe w odniesieniu do produktów, marek i znaków towarowych organizacji producentów owoców i warzyw/ Działania mające na celu zapobieganie kryzysom oraz zarządzanie kryzysowe na rynku owoców i warzyw/ Działania na rzecz ochrony środowiska oraz łagodzenia zmian klimatu/ Badania i rozwój	Zastosowanie na określonej uprawie zabiegu z wykorzystaniem biologicznej ochrony roślin przy użyciu preparatów mikro- lub makrobiologicznych, wyciągów roślinnych, toksyn pochodzenia mikrobiologicznego lub preparatów wirusowych. Jako metody Biologiczne należy rozumieć zabieg z zastosowaniem: - biologicznego środka ochrony roślin, zgodnie z etykietą tego środka, lub - makroorganizmów, które nie podlegają w Unii Europejskiej obowiązkowi rejestracji, wymienionych na liście opracowanej w tym celu.	Ograniczenie biologicznej ochrony roślin tylko do mikrobiologicznych śor i makroorganizmów nie pozwoli wykorzystać w tym ekoschemacie innych produktów biologicznej ochrony roślin, które należą do grupy produktów biologicznych, mających na celu ochronę roślin. Takie podejście wyklucza użycie następujących produktów: •Preparaty na bazie wyciągów roślinnych; •Toksyny bakteryjne (preparaty te nie są preparatami mikrobiologicznymi, bowiem nie ma tam mikroorganizmów. Są to krystaliczne, toksyczne białka pochodzenia, rejestrowane zgodnie z Rozporządzeniem 1107/2009; •Preparaty wirusowe (wirusy wg ostatniej klasyfikacji nie są mikroorganizmami).	Uwaga nieuwzględniona	Postulat nie dotyczy katalogu kosztów kwalifikowanych do wsparcia udzielanego organizacjom producentów owoców i warzyw realizującym programy operacyjne, w którym nie zostały przewidziane Biologiczne środki ochrony roślin.
424	2021-09-14 13:57:33	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 8. MODERNIZACJA i UPROSZCZENIE WPR	Zmiana wyliczenia wielkości ekonomicznej, jeśli jest zaznaczona opcja, że operacja nie ma wpływa na obsadę zwierząt w roku docelowym a maszyny zakupione nie miały nic wspólnego ze zwierzętami, to powinna być możliwość rezygnacji z hodowli konkretnej grupy zwierząt, bądz zmniejszenia jej obsady. Planowanie czegoś co będzie za 3-4lata, przy tak dynamicznie zmieniającej się sytuacji z ASF oraz rynku wieprzowiny. Utrzymywanie obsady zwierząt bez dochodu jest nieopłacalne	Planowanie czegoś co będzie za 3-4lata, przy tak dynamicznie zmieniającej się sytuacji z ASF oraz rynku wieprzowiny. Utrzymywanie obsady zwierząt bez dochodu, generowanie kosztów jest ekonomicznie nieuzasadnione i mija się z celami założonymi w biznesplanie "zwiększenie uczestnictwa w rynku"	Uwaga nieuwzględniona	Uwaga wykracza poza zakres Planu strategicznego WPR. Do ew. wykorzystania na etapie przygotowania szczegółowych rozwiązań wdrożeniowych.
425	2021-09-14 14:03:00	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Zastosowanie na określonej uprawie zabiegu z wykorzystaniem biologicznej ochrony roślin przy użyciu preparatów mikro- lub makrobiologicznych, wyciągów roślinnych, toksyn pochodzenia mikrobiologicznego lub preparatów wirusowych. Jako metody Biologiczne należy rozumieć zabieg z zastosowaniem: - biologicznego środka ochrony roślin, zgodnie z etykietą tego środka, lub - makroorganizmów, które nie podlegają w Unii Europejskiej obowiązkowi rejestracji, wymienionych na liście opracowanej w tym celu.	Ograniczenie biologicznej ochrony roślin tylko do mikrobiologicznych śor i makroorganizmów nie pozwoli wykorzystać w tym ekoschemacie innych produktów biologicznej ochrony roślin, które należą do grupy produktów biologicznych, mających na celu ochronę roślin. Takie podejście wyklucza użycie następujących produktów: •Preparaty na bazie wyciągów roślinnych; •Toksyny bakteryjne (preparaty te nie są preparatami mikrobiologicznymi, bowiem nie ma tam mikroorganizmów. Są to krystaliczne, toksyczne białka pochodzenia, rejestrowane zgodnie z Rozporządzeniem 1107/2009; •Preparaty wirusowe (wirusy wg ostatniej klasyfikacji nie są mikroorganizmami).	Uwaga nieuwzględniona	Ekoschemat ma stanowić zachętę do wprowadzenia w gospodarstwie biologicznej ochrony upraw dla rolników, dla których przystąpienie do ekoschematu dedykowanego integrowanej produkcji roślin może być z różnych przyczyn niemożliwe lub niezasadne (np. uczestniczących w innych systemach jakości). Zakładanym efektem wdrożenia ekoschematu jest ograniczanie zużycia chemicznych środków ochrony roślin oraz edukacja, której skutkiem powinno być przechodzenie rolników uczestniczących w tym ekoschemacie do ekoschematów bardziej kompleksowych, jak dedykowanych integrowanej produkcji roślin czy rolnictwu ekologicznemu.
426	2021-09-14 14:04:02	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Płatność roczna przyznawana do powierzchni gruntów rolnych objętych ekoschematem. Szacowana stawka: 700 zł/ha lub 50% wartości ochrony. W przypadku większego zainteresowania ekoschematem, faktyczna wypłacona stawka może być niższa.	Istnieje duże ryzyko, że dofinansowanie w wysokości 400zł/ha nie będzie czynnikiem, który spowoduje większe zaangażowanie się gospodarstw w technologię biologicznej ochrony roślin. Aby uniknąć dyskusji o cenach proponujemy by dofinansowanie ująć w postaci procentowej i ustalić na poziomie 50% wartości ochrony, ewentualnie podnieść poziom dofinansowania do min. 700zł/ha.	Uwaga nieuwzględniona	Interwencja została ograniczona do wykorzystywania biologicznej ochrony roślin tylko przy użyciu preparatów mikrobiologicznych. W związku z tym zaproponowana wysokość stawki uwzględnia ponoszone nakłady związane z realizacją ekoschematu.
427	2021-09-14 14:05:44	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 7.1-6. Poprawa infrastruktury wykorzystywanej do planowania i organizacji produkcji, w tym do utrzymania jakości produktu w procesie produkcji, dostosowywania tej produkcji do popytu, optymalizacji kosztów produkcji oraz stabilizacji cen producentów owoców i warzyw/ Poprawa wyposażenia technicznego wykorzystywanego do koncentracji dostaw i umieszczania produktów na rynku owoców i warzyw/ Działania informacyjne, promocyjne i marketingowe w odniesieniu do produktów, marek i znaków towarowych organizacji producentów owoców i warzyw/ Działania mające na celu zapobieganie kryzysom oraz zarządzanie kryzysowe na rynku owoców i warzyw/ Działania na rzecz ochrony środowiska oraz łagodzenia zmian klimatu/ Badania i rozwój	Opis warunków kwalifikowalności (...) W ramach interwencji wspierane będą inwestycje w aktywa materialne i niematerialne dotyczące: -systemów przyczyniających się do redukcji emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery; - Instalacji produkujących energię z odnawialnych źródeł energii wykorzystywaną dla potrzeb związanych z działalnością organizacji producentów lub zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw; - Infrastruktury przyczyniającej się do zmniejszenia ilości wody zużywanej przez istniejące systemy nawadniania; - Instalacji do powtórnego obiegu wody, instalacji do pozyskiwania i zagospodarowania wody deszczowej. zbiorników retencyjnych gromadzących wody opadowe i roztopowe; - Infrastruktury do kompostowania bioodpadów wraz z infrastrukturą zabezpieczającą przed przedostawaniem się odcieków do gleby i wód gruntowych; - stacji meteorologicznych, systemów wspomagania decyzji w ochronie roślin, w tym sprzętu teleinformatycznego; - stanowisk do napełniania opryskiwaczy oraz konstrukcji do ich mycia; - systemu oczyszczania ścieków lub płynnych pozostałości po zabiegach ochrony roślin; - urządzeń do niskoemisyjnej aplikacji nawozów, precyzyjnego stosowania środków ochrony roślin, uprawy bezorkowej, do mechanicznego niszczenia chwastów i szkodników; - urządzeń poprawiających bezpieczeństwo stosowania środków ochrony roślin.	Dodanie do warunków kwalifikowalności urządzeń poprawiających bezpieczeństwo stosowania śor pozwoli na objęcie tą interwencją zakupu sprzętu do zamkniętych systemów wprowadzania ś.o.r. do zbiornika opryskiwacza (Closed Transfer Systems).	Uwaga częściowo uwzględniona	Wsparciem nie powinny być obejmowane preparaty niepodlegające rejestracji, a tym samym kontroli jakości (np. pod kątem zawartości makroorganizmu), czy też działania. Postulat zrealizowany - w I.7.5 przewidziano możliwość wspierania m.in. inwestycji w instalacje wykorzystywane do stanowisk do napełniania opryskiwaczy.
428	2021-09-14 14:08:52	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.1.1. Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje)	Interwencja powinna dotyczyć również rolnictwa konwencjonalnego	Nasze zastrzeżenie budzi fakt, że interwencja ta przyznawana byłaby tylko w dwóch obszarach: obszar a – produkcja zwierzęca oraz obszar b – produkcja ekologiczna. Zgodnie z opisem, interwencja ta realizuje Cel 2 - Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótko i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację. Jednak analizując Cel 2 wyraźnie widać, że nie odnosi się on tylko do rolnictwa ekologicznego ale również obejmuje działania na rzecz poprawy konkurencyjności, w tym cyfryzację, rolnictwo konwencjonalne.	Uwaga częściowo uwzględniona	Ukierunkowanie pomocy odbywa się na podstawie SWOT , zdiagnozowanych potrzeb oraw w oparciu o budżet interwencji/Planu. Cel interwencji nie jest tożsamy z celem 2. Do realizacji celu 2 przyczynia się więcej niż jedna interwencja. W Interwencji 10.1.1. dodano 2 zakresy wsparcia: dot. przedłużania trwałości produktów, przechowalnictwa i lepszego przygotowania do sprzedaży oraz zbioru roślin.
429	2021-09-14 14:10:32	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.4. Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu	Opis wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego Ochrona zasobów naturalnych oraz klimatu poprzez wsparcie inwestycyjne. Ułatwi to gospodarstwom rolnym spełnianie warunków technicznych pozwalających na ograniczenie presji rolnictwa na środowisko naturalne. Adaptacja do zmian klimatu poprzez wsparcie inwestycyjne gospodarstw pozwoli na dostosowanie prowadzonej przez gospodarstwa rolne produkcji do obserwowanych zmian klimatu w celu minimalizowania negatywnych skutków tych zmian. Kryteria wyboru mogą w szczególności obejmować: - skalę lub rodzaj produkcji prowadzonej w gospodarstwie rolnym, - zastosowanie rozwiązań cyfrowych, - operacje realizowane przez grupę rolników tj. wspólnego użytkowania zakupionych maszyn i urządzeń (umowa zawarta pomiędzy co najmniej trzema rolnikami), - operację, która ma na celu poprawę efektywności wykorzystania nawozów lub środków ochrony roślin, - operację, która ma na celu poprawę bezpieczeństwa związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin, - operację, która ma na celu zagospodarowanie płynnych pozostałości powody po myciu i płukaniu opryskiwacza, - operację, która ma na celu poprawę efektywności retencjonowania lub wykorzystania wody bezpieczne stanowiska mycia opryskiwaczy Opis warunków kwalifikowalności: W ramach interwencji wspierane będą inwestycje materialne lub niematerialne związane z: • przechowywaniem nawozów naturalnych, • pozyskiwaniem i zagospodarowaniem wody deszczowej, • stosowaniem nawozów lub środków ochrony roślin, •Przygotowaniem stanowisk do napełniania opryskiwaczy oraz do ich mycia i płukania, •Przygotowaniem systemu oczyszczania ścieków i płynnych pozostałości po zabiegach ochrony roślin, • uprawą gleby, • instalacjami do powtórnego obiegu wody, • infrastrukturą techniczną pod kątem adaptacji do niekorzystnych warunków pogodowych • gospodarowaniem trwałymi użytkami zielonymi.	Zaproponowane rozszerzenie wymagań tej interwencji oraz opisu warunków kwalifikowalności pozwoli na objęcie interwencją inwestycji w: - stanowiska do mycia i płukania opryskiwaczy oraz inwestycji w systemy do bezpiecznego zagospodarowania ścieków i płynnych pozostałości po zabiegach środkami ochrony roślin (stanowiska bioremediacyjne, stanowiska dehydratacyjne); - zakup sprzętu do zamkniętych systemów wprowadzania śor. do zbiornika opryskiwacza (Closed Transfer Systems). Zamknięte systemy wprowadzania śor do zbiornika opryskiwacza to innowacyjne rozwiązanie, wprowadzane w krajach Unii Europejskiej, które przyczynia się do poprawy bezpieczeństwa operatora oraz zapobiega zanieczyszczeniom miejscowym, które mogą powstawać przy napełnianiu opryskiwacza. Dodatkowo, pozwala na precyzyjne dawkowanie śor. Rozszerzenie to będzie w pełni zgodne z rekomendacją nr 13: Przyczynianie się do realizacji celów Europejskiego Zielonego ładu w zakresie pestycydów, w szczególności poprzez działanie na rzecz ograniczenia stosowania bardziej niebezpiecznych pestycydów i zapewnienie stosowania praktyk zintegrowanego zarządzania ochroną przed szkodnikami.	Uwaga częściowo uwzględniona	W ramach tej interwencji zakłada się możliwość dofinansowania stanowisk bioremediacyjnych i dehydratacyjnych (pod hasłem inwestycje związane ze stosowaniem środków ochrony roślin). Katalog tych inwestycji zostanie szczegółowo rozpisany na późniejszym etapie wdrażania Planu Strategicznego WPR. Nie zakłada się poszerzania katalogu kryteriów wyboru o tego typu operacje.
430	2021-09-14 14:12:10	Doradztwo rolnicze	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	dotyczy: Nazwa interwencji: "Uproszczone systemy uprawy" kod interwencji 14.8 (str.110) Proponowana zmiana: W uzasadnionych przypadkach konieczności wykonania orki w celu przeciwdziałania pladze gryzoni lub chorób można ją wykonać lecz na powierzchni nie większej niż 1/2 powierzchni deklarowanej do dopłaty z tytułu uproszczonych systemów uprawy.	Względy fitosanitarne	Uwaga nieuwzględniona	Uwaga wykracza poza zakres Planu strategicznego WPR. Do ew. wykorzystania na etapie przygotowania szczegółowych rozwiązań wdrożeniowych.
431	2021-09-14 14:12:37	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Proponowana zmiana dotyczy wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych. Chodzi o wykorzystanie nowoczesnej technologii IoT w zarządzaniu gospodarstwem pasiecznym.	Dostęp do nowoczesnych technologii IoT jest co raz lepszy w rolnictwie i gospodarce pasiecznej. Technologia ta umożliwia pszczelarzom bieżące monitorowanie stanu zdrowotnego pszczół, kondycji rodziny pszczelej oraz potrzeb pszczół w zakresie np. dokarmiania czy działań profilaktycznych, ochronnych. Dane pozyskiwane z IoT umożliwiają pszczelarzowi podejmowanie najbardziej optymalnych decyzji adekwatnych do sytuacji w pasiece. W efekcie wykorzystanie IoT w pasiece przyczyni się do stabilizacji produkcji miodu i innych wartościowych produktów pszczelich w Polsce. A przecież o to chodzi, aby ta gałąź produkcji była również racjonalnie zarządzana.	Uwaga nieuwzględniona	W ramach interwencji I 6.2. – modernizacja gospodarstw pasiecznych, pomoc koncentruje się na refundacji sprzętu pszczelarskiego. Środowiska pszczelarskie nie zgłaszają zapotrzebowania na wykorzystanie tego typu technologii w pasiekach.
432	2021-09-14 14:30:18	Doradztwo rolnicze	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Kod interwencji I.4.13 przeznaczanie gruntów rolnych na cele nieprodukcyjne	Ilość wskazana w wymogach do ekoschematu jest zbyt wysoka- 10 %. Wystarczyłoby 5 %, i tak część gruntów wyłączana jest corocznie pod fotowoltaikę.	Uwaga częściowo uwzględniona	W Planie wprowadzono ekoschemat - przeznaczenie 7% powierzchni GO w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne
433	2021-09-14 14:31:46	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	I4.13 - zmniejszenie % powierzchnii UR w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne	I.5.1 - wprowadzenie degresywności wypłat dla rolników posiadających krowy mleczne - również dla tych którzy posiadają powyżej 50 szt .	Uwaga częściowo uwzględniona	Zniesiono górny limit stada (50 szt.) w ramach płatności do bydła i płatności do krów.

434	2021-09-14 14:32:32	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	Wnosimy o rozszerzenie Interwencji o Poprawę dostępu do infrastruktury publicznej typu: drogi (CS 8 P.2)	Stan dróg na obszarach wiejskich nadal odbiega od stanu zadowalającego, zarówno szerokości jezdni, jak i ich konstrukcja są niewystarczające do przeniesienia istniejącego ruchu, który się po nich odbywa (w tym: ciężkie maszyny rolnicze) w skutek czego drogi ulegają znacznej degradacji, co niewątpliwie wpływa na pogorszenie warunków bezpieczeństwa ruchu oraz spadek rozwoju regionu. Wsparcie inwestycji związanych z przebudową dróg poza poprawą bezpieczeństwa będzie miało wpływ na poprawę dostępności terenów wiejskich przyległych do drogi oraz systemu transportowego, który jest jednym z kluczowych czynników decydujących o warunkach życia mieszkańców i o rozwoju gospodarczym regionów.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni.
435	2021-09-14 14:35:47	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.12. Tworzenie zadrzewień śródpolnych	Wnosimy o rozszerzenie Interwencji o zadrzewienia pasów drogowych	Stan istniejącego zadrzewienia w pasach drogowych wymaga ciągłej wymiany drzew uschniętych oraz drzew chorych stanowiących bezpośrednie zagrożenie bezpieczeństwa ruchu drogowego. Zadania te są ograniczone środkami finansowymi samorządów, które są niewystarczające dla efektywnego prowadzenia działań. Dlatego też wsparcie tego rodzaju działań przyczyniłoby się do poprawy bezpieczeństwa ruchu, jak również do łagodzenia skutków zmiany klimatu.	Uwaga częściowo uwzględniona	W projektowanym PS WPR ze względu na ograniczony budżet skoncentrowano się na wspieraniu praktyk prośrodowiskowych podejmowanych przez rolników i JST na gruntach ornych.
436	2021-09-14 14:42:14	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 14.4. Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych	-przy kryteriach wyboru operacji, z zakresu gospodarki wodno- ściekowej priorytetowo powinny być traktowane inwestycje obszarach chronionych, cennych przyrodniczo (np. parki krajobrazowe) - zwiększenie zakresu wsparcia dla obszaru gminy	-Utrzymanie właściwego poziomu rozwoju obszarów chronionych i cennych przyrodniczo i należytego stanu środowiska naturalnego, sprawia, że mogą nich funkcjonować usługi turystyczne, wpływając pozytywnie na gospodarkę lokalną. - inwestycje na obszarach wiejskich bez możliwości wparcia z budżetu UE nie są możliwe do zrealizowania	Uwaga nieuwzględniona	Tego typu kryterium powinno być ustalona na poziomie regionalnych (kryteria dotyczące specyfiki regionu)
437	2021-09-14 15:21:11	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.1.1. Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje)	1. Wykreślenie w sekcji "Powiązane cele szczegółowe i cel przekrojowy" słów "w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe" 2. Wykreślenie w sekcji "Opis wymagań interwencji ..." zdania "Ta interwencja wspiera wyłącznie takie rodzaje operacji, które będą przyczyniały się do poprawy konkurencyjności gospodarstwa rolnego i jego zorientowania na rynek." 3. W sekcji „Opis warunków kwalifikowalności" zastąpienie wykluczenia gospodarstw nie prowadzących działalności preferencją dla gospodarstw prowadzących produkcję metodami ekologicznymi na 50% powierzchni/produkcji. 4. Zmiana progu przychodu ze sprzedaży ze 120 tys. zł na konieczność udokumentowania 30 tys. zł w roku poprzedzającym lub łącznie 60 tys. zł w dwóch poprzedzających okresach 12 miesięcznych. 5. Podniesienie górnej wartości progowej wielkości ekonomicznej gospodarstwa 250 tys. euro do minimum 300 tys. euro. 6. Zmiana wysokości wsparcia na zakup ruchomości z 200 tys. zł na 300 tys. zł. 7. Dodanie zapisu dotyczącego obowiązku skorzystania przez beneficjenta z wsparcia szkoleniowego lub indywidualne w ramach interwencji „Kompleksowe doradztwo rolnicze" w zakresie zasad zarządzania gospodarstwem rolnym oraz prowadzenia rachunkowości w rolnictwie.	Ad 1. Interwencja ma na celu zwiększenie konkurencyjności gospodarstw i ich orientacji rynkowej, nie jest kierowana do gospodarstw doświadczalnych i zajmujących się działalnością naukową i eksperymentalną. Ad 2. Zapis w obecnej formie stawia pod znakiem zapytania możliwość realizacji operacji o dużym znaczeniu w zakresie zmniejszenia presji środowiskowej prowadzonej produkcji rolnej (należy pamiętać, że inwestycje sprzyjające ochronie środowiska i klimatu często są nieracjonalne ekonomicznie). Ad 3. Zastosowane kategoryczne wykluczenie gospodarstw konwencjonalnych stanowi przejaw nierównego traktowania gospodarstw rolnych oraz nierównego dostępu do wsparcia w ramach WPR ze względu na brak równoważnego alternatywnego instrumentu wsparcia dla gospodarstw konwencjonalnych. Stosowanie preferencji dla gospodarstw ekologicznych stanowi wystarczającą zachętę natomiast nie dyskryminuje gospodarstw w przypadku, których z różnych względów nie jest możliwe wdrożenie systemu produkcji metodami ekologicznymi. Zbyt wysoko został również ustanowiony próg procentowy kwalifikowalności produkcji metodami ekologicznymi. Ad 4. Próg został ustanowiony zbyt wysoko, zwłaszcza dla gospodarstw prowadzących produkcję metodami ekologicznymi. Należy uwzględnić specyfikę produkcji rolniczej, zwłaszcza roślinnej w przypadku, której często stosowane jest magazynowanie w gospodarstwie płodów rolnych a sprzedaż przesunięta jest w czasie (istnieją sytuacje w których w jednym roku dokonywana jest sprzedaż płodów rolnych z dwóch okresów produkcyjnych podczas gdy w innych latach płody rolne przechowywane są w oczekiwaniu na lepszą cenę i brak jest znaczących sprzedaży). Dostęp do programu nie powinien więc wymuszać sprzedaży płodów rolnych jeśli uwarunkowania rynkowe nie są sprzyjające. Ad 5. Doświadczenia okresu programowego 2014-2020 wskazują, że obecna wysokość progu 200 lub 250 tys. euro jest dalece zbyt niską wartością i wiele gospodarstw typowo rodzinnych o powierzchni poniżej 100 ha przekracza wartość progową co uniemożliwia ich dalszy rozwój. Obecnie prezentowane podejście jest niekonsekwentne z uwagi na rozbieżność w kryteriach dostępu w ramach których gospodarstwa rodzinne definiowane są do powierzchni 300ha podczas gdy już w 1/3 tej wielkości przeważnie nie maja możliwości korzystania z wsparcia. W przypadku równoległego prowadzenia produkcji zwierzęcej już gospodarstwa o powierzchni kilkudziesięciu ha mogą przekraczać wskazaną wartość progową. Dodatkowo powstaje wątpliwość dotycząca jednocześnie wskazanego progu przychodu ze sprzedaży (ustalonego na bardzo wysokim poziomie) przy jednoczesnym ograniczeniu wielkości ekonomicznej. Ad 6. Obecnie zaproponowany limit pomocy nie uwzględnia wzrostu cen rynkowych maszyn i urządzeń oraz wysokiej inflacji. Ad 7. Maja na względzie cel polegający na orientacji na rynek oraz poprawie konkurencyjności gospodarstw absolutnie konieczne jest zaznajomienie beneficjentów z podstawami rachunkowości oraz procesem zarządczym w gospodarstwie. Skala ujawniających się przypadków przeinwestowania gospodarstw rolnych jasno wskazuje, jak znaczne są potrzeby w tym zakresie.	Uwaga częściowo uwzględniona	1. Cel 2 zdefiniowany jest w rozporządzeniu UE. 2. Inwestycje prośrodowiskowe są wpierane w ramach interwencji Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu. 3.Inwestycje dot. produkcji konwencjonalnej są wpierane w ramach interwencji Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu. W Interwencji 10.1.1. dodano 2 zakresy wsparcia: dot. przedłużania trwałości produktów, przechowalnictwa i lepszego przygotowania do sprzedaży oraz zbioru roślin. 5. Większe gospodarstwa mogą dokonywać inwestycji bez wsparcia publicznego. 7. Korzystanie z usług doradczych, w tym wybór podmiotu szkolącego oraz sposobu pozyskiwania wiedzy nie może być narzucany rolnikom. Każda ma prawo decydować o rozwoju swoich kompetencji, w tym kompetencji w zakresie zarządzania gospodarstwem. Operacja współfinansowana w ramach tej inwestycji musi być uzasadniona ekonomicznie, w tym pod względem kosztów, co będzie podlegało ocenie ARIMR.
438	2021-09-14 15:33:09	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.1.2. Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (instrumenty finansowe)	1 Wprowadzenie dla beneficjenta w gospodarstwie obowiązku prowadzenia ewidencji przychodów i rozchodów dla celów zarządczych oraz obowiązku skorzystania przez beneficjenta z wsparcia szkoleniowego lub indywidualne w ramach interwencji „Kompleksowe doradztwo rolnicze" w zakresie zasad zarządzania gospodarstwem rolnym oraz prowadzenia rachunkowości w rolnictwie.	Ad 1. Mając na względzie cel polegający na orientacji na rynek oraz poprawie konkurencyjności gospodarstw absolutnie konieczne jest zaznajomienie beneficjentów z podstawami rachunkowości oraz procesem zarządczym w gospodarstwie. Skala ujawniających się przypadków przeinwestowania gospodarstw rolnych jasno wskazuje, jak znaczne są potrzeby w tym zakresie.	Uwaga nieuwzględniona	Uwaga nie dotyczy instrumentów finansowych. Należy pamiętać, że celem instrumentów finansowych nie jest podnoszenie wiedzy beneficjentów w zakresie zasad rachunkowości, ale zwiększenie konkurencyjności ich gospodarstw.
439	2021-09-14 15:47:11	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Proponowana zmiana Krajowy Plan Strategiczny nadal nie przewiduje wparcia dochodów związanego z wielkością produkcji do świń. Wnioskuję o uwzględnienie wparcia dla tego ważnego gatunku zwierząt gospodarskich w ramach dedykowanej Interwencji: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do świń lub przynajmniej uwzględnienie Wsparcia dochodów związanego z hodowlą do loch (zarodowych, objętych oceną wartości użytkowej i wpisanych do ksiąg hodowlanych). W uzasadnieniu różnych interwencji m. in. w przypadku kóz, buraków cukrowych, konopi, pomidorów, truskawek, ziemniaków czy roślin pastewnych, trafnie zdefiniowano potrzeby i podano właściwe uzasadnienia, dlaczego konieczna jest interwencja i wsparcie, które powinno trafić do rolników. Dlaczego autorzy Krajowego Planu Strategicznego nie chcą widzieć tych samych potrzeb w sektorze trzody chlewnej, a w szczególności w hodowli świń? Dlaczego nie ma zdefiniowanych takich potrzeb wraz z uzasadnieniem w odniesieniu do świń, a w szczególności do loch hodowlanych? Potrzeby i ich uzasadnienia przypisane do ww. interwencji są trafne również w przypadku świń.	Uzasadnienie Hodowla jest działalnością prowadzoną w cyklu zamkniętym, na rasach czystych i wymaga większych umiejętności niż np. tucz. Hodowcy nie mogą skorzystać z efektów heterozji i z mebłowania miotów. Koszty ponoszone na hodowlę są wyższe niż chów tuczników i wynikają m. in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania i partycypowania hodowców w kosztach oceny wartości użytkowej. Gospodarstwa zajmujące się hodowlą podlegają tym samym prawom rynkowym, biologicznym oraz zmianom klimatycznym, co inne gospodarstwa - są to m. in. niestabilne warunki pracy wynikające z ASF i COVID-19, drożejące pasze, import prosiąt, mięsa i półtusz, kłopoty w obrocie materiałem hodowlanym oraz w sprzedaży tuczników; hodowcy ponoszą ryzyko cenowe i produkcyjne. W obawie przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF oraz zakłóceniami na rynku spowodowanymi COVID-19 hodowcy nie zwiększają stanów loch hodowlanych, a często zmuszeni są do podejmowania ostatecznych decyzji polegających na rezygnacji z hodowli. Dlatego potrzebne jest wsparcie dla stad hodowlanych, które prowadzą hodowlę świń na bazie świń wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE trzoda chlewna nie znajduje się na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.
440	2021-09-14 15:52:03	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.5. Współpraca na rzecz innowacji w rolnictwie i Grupy Operacyjne EPI	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.5. Współpraca na rzecz innowacji w rolnictwie i Grupy Operacyjne EPI WSPARCIE PRZYGOTOWAWCZE: Ⅱ udział powyżej 2 rolników	W wielu projektach innowacyjnych tworzenie Grupy Operacyjnej oparte jest na jednym rolniku i przedsiębiorcy. Pozyskanie dodatkowych rolników może być trudne, czego przykładem było pozyskanie 5 rolników do utworzenia Krótkich Łańcuchów Dostaw (KłD). Proponuję zmienić (zmniejszyć) wymogi do utworzenia minimum dwóch lub trzech rolników.	Uwaga uwzględniona	Powrócono do brzmienia kryterium z poprzedniej wersji PS WPR (udział powyżej 2 rolników). Jest to kryterium punktowane nie zaś warunek dostępu
441	2021-09-14 15:52:47	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.3 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.3. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
442	2021-09-14 15:56:49	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 3. Uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników	Krajowy Plan Strategiczny nadal nie przewiduje wparcia dochodów związanego z wielkością produkcji do świń. Wnioskuję o uwzględnienie wparcia dla tego ważnego gatunku zwierząt gospodarskich w ramach dedykowanej Interwencji: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do świń lub przynajmniej uwzględnienie Wsparcia dochodów związanego z hodowlą do loch (zarodowych, objętych oceną wartości użytkowej i wpisanych do ksiąg hodowlanych).W uzasadnieniu różnych interwencji m. in. w przypadku kóz, buraków cukrowych, konopi, pomidorów, truskawek, ziemniaków czy roślin pastewnych, trafnie zdefiniowano potrzeby i podano właściwe uzasadnienia, dlaczego konieczna jest interwencja i wsparcie, które powinno trafić do rolników. Dlaczego autorzy Krajowego Planu Strategicznego nie chcą widzieć tych samych potrzeb w sektorze trzody chlewnej, a w szczególności w hodowli świń? Dlaczego nie ma zdefiniowanych takich potrzeb wraz z uzasadnieniem w odniesieniu do świń, a w szczególności do loch hodowlanych? Potrzeby i ich uzasadnienia przypisane do ww. interwencji są trafne również w przypadku świń.	Hodowla jest działalnością prowadzoną w cyklu zamkniętym, na rasach czystych i wymaga większych umiejętności niż np. tucz. Hodowcy nie mogą skorzystać z efektów heterozji i z mebłowania miotów. Koszty ponoszone na hodowlę są wyższe niż chów tuczników i wynikają m. in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania i partycypowania hodowców w kosztach oceny wartości użytkowej. Gospodarstwa zajmujące się hodowlą podlegają tym samym prawom rynkowym, biologicznym oraz zmianom klimatycznym, co inne gospodarstwa - są to m. in. niestabilne warunki pracy wynikające z ASF i COVID-19, drożejące pasze, import prosiąt, mięsa i półtusz, kłopoty w obrocie materiałem hodowlanym oraz w sprzedaży tuczników; hodowcy ponoszą ryzyko cenowe i produkcyjne. W obawie przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF oraz zakłóceniami na rynku spowodowanymi COVID-19 hodowcy nie zwiększają stanów loch hodowlanych, a często zmuszeni są do podejmowania ostatecznych decyzji polegających na rezygnacji z hodowli. Dlatego potrzebne jest wsparcie dla stad hodowlanych, które prowadzą hodowlę świń na bazie świń wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE trzoda chlewna nie znajduje się na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.
443	2021-09-14 15:59:05	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.4. Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.4 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.4. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
444	2021-09-14 17:09:10	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	2.2.2.1. Skrót analizy SWOT dla celu szczegółowego 2 (art. 96, ust. 1, lit. a) projektu rozporządzenia o Planach Strategicznych). Barierami dynamicznego rozwoju rynku żywności ekologicznej pozostają bariery biurokratyczne stwarzane polskim rolnikom ekologicznym, relatywnie wysokie ceny oraz niższa siła nabywcza i świadomość krajowych konsumentów w porównaniu z krajami Europy Zachodniej.	Nie jest prawdą, że w Polsce są "niewykształcone" kanały rynkowe żywności ekologicznej. Wartość rynku żywności ekologicznej w Polsce wynosi ok. 1,4 mld zł, kanały rynkowe rozwijają się od 30 lat, są to: sieci supermarketów, sklepy specjalistyczne, bazary, sklepy internetowe, sprzedaż bezpośrednia przez rolników. Autor tego stwierdzenia nie ma podstawowej wiedzy o funkcjonowaniu rynku żywności ekologicznej. Natomiast od wielu lat stwarzane są bariery biurokratyczne, które utrudniają funkcjonowanie gospodarstw ekologicznych, na co zwracają uwagę zwłaszcza opracowania IRWiR PAN oraz prołemy zgłaszane przez rolników ekologicznych. doradców i iednostki certyfikuiace.	Uwaga nieuwzględniona	Określenie "niewykształconych kanałów rynkowych" w słabych stronach w SWOT daje podstawę do zaprojektowania wsparcia wzmacniającego i skracającego te kanały. Bariery biurokratyczne także zostały zdiagnozowane i zaproponowane zostały korekty.
445	2021-09-14 17:11:53	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	2.2.4.2 Opis strategii interwencji dla celu szczegółowego 4. Udział powierzchni użytków rolnych wspieranych przez WPR dla rolnictwa ekologicznego, z podziałem na utrzymanie i konwersję - 25 % do roku 2030.	Cel rozwoju rolnictwa ekologicznego jest sprzeczny z celami wskazanymi przez politykę Unii Europejskiej - 25% rolnictwa ekologicznego do roku 2030: Błędne założenie: R.39. Rolnictwo ekologiczne: Udział powierzchni użytków rolnych wspieranych przez WPR dla rolnictwa ekologicznego, z podziałem na utrzymanie i konwersję - 3,52%.	Uwaga nieuwzględniona	Wartości 3,52% oraz 512 649 ha dotyczą zakładanego dla ekoschematu – Rolnictwo ekologiczne (tj. wsparcia powierzchniowego w ramach WPR) odpowiednio: (i) wskaźnika rezultatu – zakładanego udziału UR objętych wsparciem w ramach WPR w całkowitej powierzchni UR w Polsce oraz (ii) wskaźnika produktu – zakładanej powierzchni UR wspieranych w ramach WPR. Wskaźniki te zostały oszacowane przy uwzględnieniu dotychczasowych doświadczeń i trendów. Ww. wartości wskaźników nie są równoznaczne z celami dla Polski w zakresie zwiększenia powierzchni UR objętych takim systemem w ogólnej powierzchni UR w Polsce jakie wynikają z Europejskiego Zielonego Ładu.

446	2021-09-14 17:21:14	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Ekoschamat I 4.8 Uprawa uproszczona. W punkcie "Opis wymagań (...)" po słowach "Na gruntach ornych prowadzona jest uprawa uproszczona w formie uprawy bezorkowej lub uprawy pasowej" dodać słowa "z wykluczeniem stosowania nieselektywnych herbicydów jako podstawowej metody zwalczania chwastów"	Uprawa bezorkowa ze stosowaniem herbicydów jako podstawowej metody zwalczania chwastów nie jest korzystną praktyką środowiskowo-klimatyczną, przyczynia się do zanieczyszczenia gleby, wody, roślin przeznaczonych na żywność i paszę i nie może być wspierana ze środków publicznych ! Uprawa uproszczona powinna być wspierana ze środków publicznych w ramach ekoschematów wyłącznie, jeśli ograniczanie lub zwalczanie chwastów jest prowadzone metodami mechanicznymi, z wykluczeniem herbicydów	Uwaga nieuwzględniona	Problem ten wzięto pod uwagę na etapie projektowania ekoschematu, gdy wykluczono możliwość dopuszczenia w ramach upraw uproszczonych – uprawy zerowej (z uwagi na zbyt duże negatywne konsekwencje stosowania herbicydów jako jedynej formy przygotowywania gruntu pod zasiew roślin w tym typie upraw). W przypadku pozostałych rodzajów upraw bezorkowych zwalczanie chwastów prowadzone jest w oparciu o metody integrowanej ochrony roślin, również poprzez zabiegi uprawowe przy pomocy kultywatorów, gruberów i bron talerzowych. Stosowanie śór stanowi kolejne (nie jedyne) narzędzie przeciwdziałające zachwaszczeniu. W opinii IUNG racjonalne stosowanie śor w powiązaniu z integracją metod chemicznych i mechanicznych nie stanowi zagrożenia środowiskowego i może przynieść korzystne efekty ekonomiczne.
447	2021-09-14 17:24:33	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	2.2.4.2 Opis strategii interwencji dla celu szczegółowego 4. Oferowane wsparcie może przyczynić się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych	Styl zdania i słownictwo budzą poważne wątpliwości co do treści, która sugeruje, że wsparcie do rolnictwa ekologicznego ograniczy emisje z fermentacji jelitowej. Treść zdania: "Oferowane wsparcie będzie przyczyniać się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych także poprzez ograniczenie emisji z fermentacji jelitowej w zakresie hodowli zwierzęcej." wskazuje na to, że autor błędnie sądzi, że wsparcie finansowego do upraw ekologicznych ograniczy emicję gazów z fermentacji jelitowej zwierząt. Tymczasem wsparcie rolnictwa ekologicznego, które jest związane z powierzchnią upraw ekologicznych nie ma nic wspólnego z fermentacją jelitową.	Uwaga uwzględniona	Zmieniono opis, wskazując, że Analiza SWOT dla celu 4 wskazała, że rolnictwo w Polsce jest współodpowiedzialne za emisję gazów cieplarnianych, wśród których największe znaczenie ma emisja podtlenku azotu z gleby oraz emisja metanu z produkcji zwierzęcej. Źródłem emisji gazów z produkcji zwierzęcej jest fermentacja jelitowa oraz gospodarka nawozami naturalnymi. Z uwagi na cel EZL dotyczący osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. przeciwdziałanie zmianom klimatu jest również udziałem rolnictwa. Na tej podstawie zidentyfikowano potrzebę C5 4. P1. Ograniczanie emisji gazów cieplarnianych z rolnictwa.
448	2021-09-14 17:27:07	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Fragment Słabe strony - Struktura polskich gospodarstw rolnych jest ciągle rozdrobniona, występuje bardzo znaczący odsetek gospodarstw małych, które nie produkują na rynek (udział gospodarstw o powierzchni do 5 ha w 2020 r. wyniósł 52,5%). Należy zamienić na:Brak wizji politycznej oraz strategii krajowej na wykorzystanie rozdrobnienia gospodarstw rolnych oraz małych gospodarstw rolnych w rozwój lokalnego rynku żywności i usług, zapewniających główne lub dodatkowe źródło dochodu.	Rozdrobnienie struktury małych gospodarstw nie koniecznie jest czy musi być słabą stroną. Jest nią raczej brak pomysłu na rolę małych gospodarstw w polskiej polityce rolnej. Ta rola powinna zostać wyznaczona, chociażby w uwagi na znacznie większy potencjał realizacji celów klimatycznych i środowiskowych UE, przez mniejsze gospodarstwa.	Uwaga nieuwzględniona	Cel 1 nie jest celem środowiskowym. Głównym celem płatności bezpośrednich jest poprawa sytuacji dochodowej rolników. Z tego punktu widzenia poprawa struktury obszarowej umożliwia zwiększenie skali i opłacalności produkcji, może wzmocnić powiązanie gospodarstw z rynkiem i wpłynąć na poprawę ekonomicznej sytuacji rodzin rolników i podniesienie ich statusu społecznego.
449	2021-09-14 17:28:08	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Ekoschemat I 4.13 - Przeznaczenie 10% powierzchni UR w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne. W Ekoschemacie - Przeznaczenie 10% powierzchni UR w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne powinien być wprowadzony zakaz stosowania środków ochrony roślin	Jeśli w Ekoschemacie - Przeznaczenie 10% powierzchni UR w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne nie będzie zakazu stosowania środków ochrony roślin, to mogą być tam stosowane herbicydy totalne, w związku z czym zamierzony cel: Cel 6. Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu nie będzie osiągnięty.	Uwaga uwzględniona	Wprowadzono zapis mówiący o utrzymaniu obszarów sprzyjających różnorodności biologicznej (obszarów lub obiektów nieprodukcyjnych) na poziomie co najmniej 7% powierzchni gruntów ornych za pomocą obszarów nieprodukcyjnych tj.: grunty ugorowane, w tym ugory z roślinami miododajnymi, bez stosowania środków ochrony roślin.
450	2021-09-14 17:30:16	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Usunąć, ze słabych stron: Niska koncentracja produkcji w porównaniu z rolnictwem wiodących producentów UE.	W odniesieniu do założeń Strategii „Od pola do stołu", rozproszona produkcja rolna, zwłaszcza zwierzęca daje nieporównanie większe możliwości prowadzenia produkcji rolnej zgodnie z ochroną środowiska i klimatu.	Uwaga nieuwzględniona	Cel 1 nie jest celem środowiskowym. Głównym celem płatności bezpośrednich jest poprawa sytuacji dochodowej rolników. Z tego punktu widzenia poprawa struktury obszarowej umożliwia zwiększenie skali i opłacalności produkcji, może wzmocnić powiązanie gospodarstw z rynkiem i wpłynąć na poprawę ekonomicznej sytuacji rodzin rolników i podniesienie ich statusu społecznego.
451	2021-09-14 17:32:01	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Ekoschemat I 4.16 Rolnictwo ekologiczne. Wsparciem w ramach interwencji objęte są powierzchnie w ramach następujących grup upraw: rolnicze, ogrodnicze oraz paszowe oraz TUZ, prowadzone zgodnie z zasadami rolnictwa ekologicznego.	Mimo uchwał Rady Rolnictwa Ekologicznego oraz wielu uwag, by uprościć system dotacji do upraw ekologicznych, który utrudnia pracę: rolnikom, doradcom jednostkom certyfikującym i ARiMR, nadal proponowane jest błędne, skomplikowane wsparcie do powierzchni w ramach następujących grup upraw: rolnicze, warzywne, zielarskie, sadownicze podstawowe, jagodowe, sadownicze ekstensywne, paszowe oraz TUZ, prowadzonych zgodnie z zasadami rolnictwa ekologicznego. Powoduje to poważne trudności dla rolników, którzy prowadzą uprawy mieszane w zgodzie z dobrą praktyka rolniczą ,	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z opinią IERiGŻ – PIB agregacja dotychczasowej liczby pakietów jest nieuzasadniona gdyż może powodować spadek efektywności wsparcia rolnictwa ekologicznego, negatywnie wpłynąć na wyniki ekonomiczne rolników realizujących/chcących podjąć zobowiązanie (dotyczy to zwłaszcza produkcji wiążącej się ze stosunkowo wyższą utratą dochodów) ze względu na agregację różniących się od siebie kierunków produkcji, powodować zmianę struktury upraw na korzyść tych cechujących się niższym spadkiem dochodów, nadmiernie rekompensowanych nową uproszczoną płatnością (pogoń za rentą ekonomiczną), powodować, że na decyzje rolników wpływałyby nie czynniki rynkowe, lecz wielkość dopłat, powodować znacznie większe ryzyko nadpłat i niedoszacowań dla rolników prowadzących produkcję ekologiczną. Niezasadne jest również ujednolicanie stawek płatności do upraw w okresie konwersji i po okresie konwersji, ponieważ spadek dochodów przy przechodzeniu na produkcję ekologiczną jest znacząco wyższy, co wynika przede wszystkim z wyższego ryzyka spadku plonów. Takie ujednolicenie zmniejszyłoby bodźce do podejmowania produkcji ekologicznej (rolnicy przechodzący na produkcję ekologiczną potrzebują wyższego wsparcia). Niezależnie od powyższego, od 2021 r. wszyscy rolnicy wnioskujący o płatności bezpośrednie mają obowiązek deklarowania we wniosku o przyznanie płatności wszystkich upraw. Tym samym ewentualna agregacja pakietów nie wpłynęłaby na uproszczenie sposobu wnioskowania o płatności ekologiczne. Uproszczenie sposobu wnioskowania zostanie jednak wdrożone i będzie polegało na deklarowaniu przez rolnika określonej grupy upraw, a nie odpowiedniego pakietu w okresie konwersji lub po okresie konwersji. Zachowane zostanie zróżnicowanie stawek płatności dla upraw w okresie konwersji/po okresie konwersji, a informacje dotyczące statusu danej działki rolnej będą pozyskiwane od jednostek certyfikujących.
452	2021-09-14 17:32:59	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Usunąć, ze słabych stron: Stabilizacja intensywności produkcji w gospodarstwach towarowych - przeciętnie na poziomie niższym od obserwowanego w rolnictwie wiodących producentów rolnych w UE.	Cokolwiek znaczy w tym zdaniu „stabilizacja intensywności", z pewnością jest sprzeczna z faktami i danymi statystycznymi wskazującymi na dynamiczny, szybujący wzrost intensywnej produkcji zwierzęcej w Polsce. W ostatnich 5 latach liczba decyzji pozwalających na budowę instalacji do intensywnego chowu zwierząt gospodarskich wzrosła o 281%.Natomiast niższy poziom stabilizacji intensywności produkcji w gospodarstwach towarowych rodzi pytanie o ile jeszcze należy intensyfikować produkcję rolną w Polsce, zwłaszcza że:- już jesteśmy potentatem na rynku UE w produkcji mięsa drobiowego, jaj, mleka i owoców .- każda intensyfikacja opiera się na zwiększaniu użycia nawozów sztucznych, pestycydów i antybiotyków, co jest niezgodne z innym celami WPR, EZL i Strategii „Od pola do stołu". Ponadto intensywna produkcja towarowa stanowi zagrożenie konkurencyjne dla gospodarstw rolnych, które chcą produkować innymi metodami, zwłaszcza ekologicznymi.	Uwaga nieuwzględniona	Cel 1 nie jest celem środowiskowym. Głównym celem płatności bezpośrednich jest poprawa sytuacji dochodowej rolników. Z tego punktu widzenia zwiększenie skali i opłacalności produkcji, może wpłynąć na poprawę ekonomicznej sytuacji rodzin rolników i podniesienie ich statusu społecznego.
453	2021-09-14 17:34:23	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Ekoschemat I 4.16 Rolnictwo ekologiczne. W Ekoschemacie Rolnictwo ekologiczne planowana powierzchnia - co najmniej ok. 1 500 000 ha, tj. co najmniej ok. 10% powierzchni użytków rolnych	Błędne założenie: I.4.16.Ekoschemat - Rolnictwo ekologiczne, 781,1 mln EUR, 512 649 ha. W Ekoschemacie Rolnictwo ekologiczne powierzchnia powinna wynosić co najmniej ok. 1 500 000 ha, tj. co najmniej ok. 10% powierzchni użytków rolnych (wg Spisu Rolnego z 2020 r. całkowita powierzchnia UR wynosiła 14 637 tys. ha.). Zaproponowane podejście jest niezgodne z polityką UE, strategią "od pola do stołu" i strategią bioróżnorodności.	Uwaga nieuwzględniona	Wartości 3,52% oraz 512 649 ha dotyczą zakładanego dla ekoschematu – Rolnictwo ekologiczne (tj. wsparcia powierzchniowego w ramach WPR) odpowiednio: (i) wskaźnika rezultatu – zakładanego udziału UR objętych wsparciem w ramach WPR w całkowitej powierzchni UR w Polsce oraz (ii) wskaźnika produktu – zakładanej powierzchni UR wspieranych w ramach WPR. Wskaźniki te zostały oszacowane przy uwzględnieniu dotychczasowych doświadczeń i trendów. Ww. wartości wskaźników nie są równoznaczne z celami dla Polski w zakresie zwiększenia powierzchni UR objętych takim systemem w ogólnej powierzchni UR w Polsce jakie wynikają z Europejskiego Zielonego Ładu.
454	2021-09-14 17:34:51	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Usunąć z mocnych stron: Duże i wyspecjalizowane gospodarstwa dominują w wielu kategoriach produkcji rolnej (np. w produkcji zwierzęcejiv	Dominacja dużych i wyspecjalizowanych gospodarstw rolnych, zwłaszcza uprawiających monokultury lub prowadzących intensywną produkcję zwierzęcą jest absolutnym zaprzeczeniem Celu nr 1 – z uwagi na ogromne koszty klimatyczne, środowiskowe, zdrowotne i społeczne, w tym negatywne oddziaływanie tego typu gospodarstw na inne gospodarstwa rolne . Dominacja specjalistycznej i intensywnej produkcji konwencjonalnej, zwłaszcza przemysłowej nie przyczynia się ani do zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego, ani różnorodności rolnictwa, a zwłaszcza nie ma nic wspólnego z zapewnieniem ekonomicznej zrównoważoności produkcji rolnej w Unii.	Uwaga nieuwzględniona	Cel 1 nie jest celem środowiskowym. Głównym celem płatności bezpośrednich jest poprawa sytuacji dochodowej rolników. Z tego punktu widzenia zwiększenie skali i opłacalności produkcji, może wpłynąć na poprawę ekonomicznej sytuacji rodzin rolników i podniesienie ich statusu społecznego.
455	2021-09-14 17:36:34	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Do słabych stron dopisać: Bariery prawne i administracyjne, zwłaszcza nieprawidłowości w procedurach kontrolnych.	Samo istnienie struktury administracyjnej w rolnictwie nie jest wystarczające, powinno zostać także usprawnione jej działanie. Wszystkie badania opinii rolników nt. utrudnień prowadzenia działalności rolniczej i pozarolniczej wskazują jako bariery sposób postępowania instytucji publicznych zajmujących się rolnictwem w Polsce.	Uwaga nieuwzględniona	Analiza SWOT nie wymaga opisywania i wyodrębniania wszystkich czynników, wystarcza wskazanie kluczowych elementów, na podstawie których dokonywana jest analiza. IERiGŻ, który opracował analizę, nie zidentyfikował tych problemów jako na tyle istotne, żeby znalazły się w SWOT .
456	2021-09-14 17:39:30	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Do słabych stron dopisać: Brak rozwoju kanałów dystrybucyjnych dla małych gospodarstw, produkujących lokalnie. Oddzielenie produkcji podstawowej od przetwórstwa.	W tej analizie SWOT skupiono się przede wszystkim na skali produkcji. Ważne jest także by wskazać bariery rynkowe.	Uwaga nieuwzględniona	Analiza SWOT nie wymaga opisywania i wyodrębniania wszystkich czynników, wystarcza wskazanie kluczowych elementów, na podstawie których dokonywana jest analiza. IERiGŻ, który opracował analizę, nie zidentyfikował tych problemów jako na tyle istotne, żeby znalazły się w SWOT .
457	2021-09-14 17:40:40	Organizacje pozarządowe	Załącznik 4: Normy DKR (ang. GAEC) określone na poziomie krajowym w ramach warunkowości	DKR2 Ochrona terenów podmokłych i torfowisk. Na wyznaczonych obszarach podmokłych i torfowiskach …	Jakie i gdzie wyznaczone są te obszary?	Uwaga uwzględniona	Wymienione obszary zostaną wyznaczone na podstawie badań i analiz , które obecnie prowadzone są przez Instytut Upraw i Nawożenia Gruntów - PIB w Puławach.
458	2021-09-14 17:41:13	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Usunąć ze słabych stron: Silne zróżnicowanie potencjału produkcyjnego gospodarstw w zależności od typu produkcyjnego.	Z pewnością w odniesieniu do potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego i zrównoważonej ekonomicznie produkcji rolnej, zróżnicowanie potencjału produkcyjnego gospodarstw powinno być postrzegane jako mocna strona, gwarantująca szybsze przechodzenie na produkcję rolną zgodną z ochroną środowiska i klimatu, a także poprawę jakości żywności.	Uwaga nieuwzględniona	Cel 1 nie jest celem środowiskowym. Głównym celem płatności bezpośrednich jest poprawa sytuacji dochodowej rolników. Z tego punktu widzenia niższy potencjał produkcyjny może się przekładać na gorszą sytuację ekonomiczną danego rolnika.
459	2021-09-14 17:42:54	Organizacje pozarządowe	Załącznik 4: Normy DKR (ang. GAEC) określone na poziomie krajowym w ramach warunkowości	DKR 9 Minimalny udział 4% powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie. W przypadku jeśli do wypełniana normy wykorzystywane są międzyplony lub uprawy wiążące azot, uprawiane bez środków ochrony roślin, minimalny udział powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie wynosi co najmniej 7%.....	Tylko jeśli do obowiązku ich wypełniania stosowane są powyższe międzyplony (jak w opisie DKR). W przeciwnym wypadku wychodzi na udział wszystkich GO w gospodarstwie, więc jest to logiczny błąd.	Uwaga uwzględniona	Zmieniono opis DKR 8.
460	2021-09-14 17:43:11	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Mocne strony: W strukturze gospodarstw towarowych dominacja gospodarstw rolnych łączących produkcję roślinną i zwierzęcą, co sprzyja zrównoważeniu produkcji i dywersyfikacji źródeł przychodów.	Skąd pochodzi ta dana? Jest ona sprzeczna z danymi na temat dynamicznego procesu specjalizacji towarowej produkcji rolnej w Polsce.	Uwaga nieuwzględniona	Analiza SWOT dla Celu 1 została przygotowana przez IERiGŻ.
461	2021-09-14 17:44:38	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Słabe stronyDominacja w strukturze gospodarstw jednostek małych, które są najbardziej ryzykownymi.	Czy one są ryzykowne dla Celu nr 1?	Uwaga nieuwzględniona	To nie jest kwestia ryzyka dla Celu 1, lecz dla małych gospodarstw, bardziej narażonych na nieuzyskanie godziwego dochodu wskutek niekorzystnych czynników / zdarzeń zewnętrznych.
462	2021-09-14 17:47:57	Organizacje pozarządowe	Załącznik 4: Normy DKR (ang. GAEC) określone na poziomie krajowym w ramach warunkowości	DKR 9. W przypadku jeśli rolnik podejmie w ramach ekoschematów zobowiązanie dotyczące przeznaczenia co najmniej 7% gruntów ornych w gospodarstwie na obszary i obiekty nieprodukcyjne, minimalny udział gruntów ornych w gospodarstwie na obszary i obiekty nieprodukcyjne w ramach normy DKR 9 zostaje obniżony do 3%	Czy obowiązek utrzymania 3% jest dodatkowym wymogiem w stosunku do obowiązku przeznaczenia 7% UR na cele nieprodukcyjne? Tak wynika z tekstu	Uwaga uwzględniona	W opisie interwencji wskazano, że rolnicy realizujący ekoschemat Przeznaczenie 7 % powierzchni GO w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne będą mogli uwzględnić obszary nieprodukcyjne realizujące jednocześnie normę DKR 8 w zakresie obowiązkowego minimalnego odsetka gruntów ornych. Oznacza to, że realizacja ww. ekoschematu na poziomie 7% GO już obejmie realizację normy DKR 8 na poziomie 3% GO.
463	2021-09-14 17:48:15	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Usunąć z mocnych stron: Postępująca koncentracja produkcji zwierzęcej zwiększa możliwości zapobiegania chorobom i kontroli chorób zwierząt gospodarskich.	Postępująca koncentracja jest jedną z głównych przyczyn – nie tylko wzrostu zachorowalności zwierząt gospodarskich oraz osłabiania ich odporności na choroby z uwagi na brak dobrostanu, nie tylko coraz większych i coraz częściej występujących epizootie – ale także zwiększania ryzyka zachorowań na choroby odzwierzęce przez ludzi. Ponadto z uwagi na negatywne wpływ koncentracji produkcji zwierzęcej na środowisko i klimat jest ona także emitentem zanieczyszczeń obniżających poziom jakości życia na obszarach wiejskich i pogarszających stan zdrowia publicznego. Jak pokazuje statystyka epizootii w Polsce oraz problemy związane z utylizacją martwych zwierząt oraz afery dotyczące oddawania do uboju chorych zwierząt – jakoś ta koncentracja produkcji zwierzęcej w Polsce nie przyczyniła się do lepszych kontroli i zmniejszenia zachorowalności zwierząt. Oczywiście, w prostej arytmetyce ekonomicznej koncentracja produkcji jest bardziej dochodowa i być może wygodniej jest służbie weterynaryjnej – a o tak rozumianą dochodowość chodzi w celu nr 1? A może o wyliczenie dochodu bez odjęcia kosztów środowiskowych i społecznych?	Uwaga nieuwzględniona	Głównym celem płatności bezpośrednich jest poprawa sytuacji dochodowej rolników. W tym kontekście została przeprowadzona przez IERiGŻ analiza SWOT dla Celu 1.
464	2021-09-14 17:50:34	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Usunąć z mocnych stron: Przyjęte akty prawne oraz rozpoczęte inwestycyjne, które pozwolą kompleksowo poprawić gospodarkę wodą m.in. w rolnictwie.	Jest to po prostu nieprawda, co potwierdzają fakty dotyczące chociażby wspierania finansowego inwestycji nawodnieniowych i budowy studni głębinowych na terenach rolniczych, bez odpowiedniej analizy hydrologicznej. Ponadto, w polityce krajowej wspiera się rozwój dużych inwestycji, w tym wodnych, które odbierają wodę lub przysięszają jej odpływ, uderzając tym samym w potrzeby wodne rolnictwa w Polsce. Nie ma jednej spójnej strategii, każdy resort pracuje nad osobnym dokumentem dotyczącym wody, powodzi albo suszy. Rolnictwo nie jest w nich traktowane priorytetowo i widać to w Zaleceniach Komisji dla Polski	Uwaga nieuwzględniona	Analiza SWOT dla Celu 1 została przygotowana przez IERiGŻ.
465	2021-09-14 17:52:44	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Zagrożenia: Malejąca dostępność surowców mineralnych wykorzystywanych do produkcji nawozów sztucznych oraz wody. Dopisać: Brak wystarczającej ilość nawozów naturalnych odpowiedniej jakości, które mogłyby zastąpić stosowanie nawozów sztucznych.	Czy chodzi o malejącą dostępność wody? Czy malejącą dostępność surowców mineralnych do produkcji wody? Z uwagi na wymaganą redukcję zużycia nawozów sztucznych nie powinno być to traktowane jako zagrożenie.	Uwaga nieuwzględniona	Zagrożeniem jest zarówno malejąca dostępność surowców, jak i wody wykorzystywanej do produkcji nawozów.

466	2021-09-14 17:53:14	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	W miejscach, gdzie mowa o florze i faunie, powinna być mowa o florze, faunie i fundze: „Obszary wiejskie w Polsce charakteryzują się znacznym zróżnicowaniem krajobrazu, ekosystemów naturalnych i półnaturalnych zależnych od rolnictwa i leśnictwa oraz gatunków flory, fauny i fungi" (str. 38); „Proces intensyfikacji rolnictwa, z którym związane jest stosowanie środków ochrony roślin, nawozów, mechanizacja, uprawa monokultur wpływa negatywnie na kształtowanie się procesów zachodzących w glebie i wodzie, od których w decydującym stopniu zależy stan i liczebność występującej na danym obszarze flory, fauny i fungi." (str. 38); „Lasy zwiększają bioróżnorodność, wspomagając utrzymanie w krajobrazie wielu gatunków flory, fauny i fungi oraz są kanałami migracji zwierząt dziko żyjących." (str. 39);	Grzyby są integralną, ale odrębną od roślin i zwierząt częścią bioróżnorodności. Strony internetowe: http://www.ptmyk.pl/?p=4391 https://www.faunaflorafunga.org/	Uwaga nieuwzględniona	WPR w bardzo niewielkim stopniu odnosi się bezpośrednio do grzybów, obecne zapisy w Planie wydają się wystarczające.
467	2021-09-14 17:54:40	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Fragment Słabe strony - Struktura polskich gospodarstw rolnych jest ciągle rozdrobniona, występuje bardzo znaczący odsetek gospodarstw małych, które nie produkują na rynek (udział gospodarstw o powierzchni do 5 ha w 2020 r. wyniósł 52,5%). Należy zamienić na: Brak wizji politycznej oraz strategii krajowej na wykorzystanie rozdrobnienia gospodarstw rolnych oraz małych gospodarstw rolnych w rozwój lokalnego rynku żywności i usług, zapewniających główne lub dodatkowe źródło dochodu.	Rozdrobnienie struktury małych gospodarstw nie koniecznie jest czy musi być słabą stroną. Jest nią raczej brak pomysłu na rolę małych gospodarstw w polskiej polityce rolnej. Ta rola powinna zostać wyznaczona, chociażby w uwagi na znacznie większy potencjał realizacji celów klimatycznych i środowiskowych UE, przez mniejsze gospodarstwa.	Uwaga nieuwzględniona	Cel 1 nie jest celem środowiskowym. Głównym celem płatności bezpośrednich jest poprawa sytuacji dochodowej rolników. Z tego punktu widzenia poprawa struktury obszarowej umożliwia zwiększenie skali i opłacalności produkcji, może wzmocnić powiązanie gospodarstw z rynkiem i wpłynąć na poprawę ekonomicznej sytuacji rodzin rolników i podniesienie ich statusu społecznego.
468	2021-09-14 17:56:30	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Usunąć, ze słabych stron: Niska koncentracja produkcji w porównaniu z rolnictwem wiodących producentów UE.	W odniesieniu do założeń Strategii „Od pola do stołu", rozproszona produkcja rolna, zwłaszcza zwierzęca daje nieporównanie większe możliwości prowadzenia produkcji rolnej zgodnie z ochroną środowiska i klimatu.	Uwaga nieuwzględniona	Cel 1 nie jest celem środowiskowym. Głównym celem płatności bezpośrednich jest poprawa sytuacji dochodowej rolników. Z tego punktu widzenia poprawa struktury obszarowej umożliwia zwiększenie skali i opłacalności produkcji, może wzmocnić powiązanie gospodarstw z rynkiem i wpłynąć na poprawę ekonomicznej sytuacji rodzin rolników i podniesienie ich statusu społecznego.
469	2021-09-14 17:56:47	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	W miejscu, gdzie mowa o florze i faunie, powinna być mowa o florze, faunie i fundze: „Udział powierzchni użytków rolnych (UR) objętych wspieranymi zobowiązaniami korzystnymi dla zarządzania glebą w celu poprawy jej jakości oraz fauny, flory i fungi (…)" (str. 122).	Grzyby są integralną, ale odrębną od roślin i zwierząt częścią bioróżnorodności. Strony internetowe: http://www.ptmyk.pl/?p=4391 https://www.faunaflorafunga.org/	Uwaga nieuwzględniona	Nazwa wskaźnika wynika z zapisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013).
470	2021-09-14 17:58:41	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Do szans dopisać: Przewaga jakościowa rolnictwa UE nad rolnictwem światowym z uwagi na bardziej rygorystyczne normy jakościowe, środowiskowe i zdrowotne	Skoro jest w SWOT, jako zagrożenie podkreślona przewaga kosztowa po stronie rolnictwa światowego, to należy w szansach dodać przewagę jakościową.	Uwaga nieuwzględniona	Analiza SWOT dla Celu 1 została przygotowana przez IERiGŻ na podstawie przeprowadzonych przez Instytut analiz.
471	2021-09-14 17:58:59	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Usunąć, ze słabych stron: Stabilizacja intensywności produkcji w gospodarstwach towarowych - przeciętnie na poziomie niższym od obserwowanego w rolnictwie wiodących producentów rolnych w UE.	Cokolwiek znaczy w tym zdaniu „stabilizacja intensywności", z pewnością jest sprzeczna z faktami i danymi statystycznymi wskazującymi na dynamiczny, szybujący wzrost intensywnej produkcji zwierzęcej w Polsce. W ostatnich 5 latach liczba decyzji pozwalających na budowę instalacji do intensywnego chowu zwierząt gospodarskich wzrosła o 281%.Natomiast niższy poziom stabilizacji intensywności produkcji w gospodarstwach towarowych rodzi pytanie o ile jeszcze należy intensyfikować produkcję rolną w Polsce, zwłaszcza że:- już jesteśmy potentatem na rynku UE w produkcji mięsa drobiowego, jaj, mleka i owoców.- każda intensyfikacja opiera się na zwiększaniu użycia nawozów sztucznych, pestycydów i antybiotyków, co jest niezgodne z innym celami WPR, EZt i Strategii „Od pola do stołu". Ponadto intensywna produkcja towarowa stanowi zagrożenie konkurencyjne dla gospodarstw rolnych, które chcą produkować innymi metodami, zwłaszcza ekologicznymi.	Uwaga nieuwzględniona	Cel 1 nie jest celem środowiskowym. Głównym celem płatności bezpośrednich jest poprawa sytuacji dochodowej rolników. Z tego punktu widzenia zwiększenie skali i opłacalności produkcji, może wpłynąć na poprawę ekonomicznej sytuacji rodzin rolników i podniesienie ich statusu społecznego.
472	2021-09-14 18:01:24	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Usunąć z mocnych stron: Duże i wyspecjalizowane gospodarstwa dominują w wielu kategoriach produkcji rolnej (np. w produkcji zwierzęcej)	Dominacja dużych i wyspecjalizowanych gospodarstw rolnych, zwłaszcza uprawiających monokultury lub prowadzących intensywną produkcję zwierzęcą jest absolutnym zaprzeczeniem Celu nr 1 – z uwagi na ogromne koszty klimatyczne, środowiskowe, zdrowotne i społeczne, w tym negatywne oddziaływanie tego typu gospodarstw na inne gospodarstwa rolne . Dominacja specjalistycznej i intensywnej produkcji konwencjonalnej, zwłaszcza przemysłowej nie przyczynia się ani do zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego, ani różnorodności rolnictwa, a zwłaszcza nie ma nic wspólnego z zapewnieniem ekonomicznej zrównoważoności produkcji rolnej w Unii.	Uwaga nieuwzględniona	Cel 1 nie jest celem środowiskowym. Głównym celem płatności bezpośrednich jest poprawa sytuacji dochodowej rolników. Z tego punktu widzenia zwiększenie skali i opłacalności produkcji, może wpłynąć na poprawę ekonomicznej sytuacji rodzin rolników i podniesienie ich statusu społecznego.
473	2021-09-14 18:01:31	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Szanse:Wsparcie finansowe w rolnictwie adekwatne do faktycznych potrzeb i ukierunkowane na trwałe rozwiązania wspierające potencjał ekonomiczny gospodarstw rolnych Usunąć poniższy fragment:(z uwzględnieniem specyfiki gospodarstw o małej wielkości ekonomicznej) w ramach WPR i krajowej.	WPR nie wspiera w wystarczającym stopniu gospodarstw o małej wielkości ekonomicznej. Nie robią tego także państwa członkowskie. Jest to chociażby odzwierciedlone w zaplanowaniu płatności redystrybucyjnej.	Uwaga nieuwzględniona	Rozwiązania w ramach systemu płatności bezpośrednich na lata 2023-2027 w Polsce projektowane są w taki sposób, aby w szczególności wspierać aktywne, małe i średnie gospodarstwa rolne. Do podstawowych instrumentów realizacji tego celu należą płatność redystrybucyjna. Dodatkowo wpływ na sytuację małych gospodarstw mają także inne instrumenty, takie jak np. limity wsparcia w ramach płatności związanych z produkcją.
474	2021-09-14 18:05:25	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Usunąć z zagrożeń:Imigracja mieszkańców miast na tereny wiejskie i towarzyszący jej wzrost presji na producentów rolnych odnośnie stosowanych metod produkcji.	Wpisanie tego punktu w zagrożeniach jest po prostu skandaliczne. Jest to populistyczny, ohydny argument, budujący niepotrzebny rozdźwięk i konflikt pomiędzy miastem i wsią, rolnikami i konsumentami. Jako taki nie powinien się nigdy znaleźć w oficjalnym dokumencie rządowym. Po pierwsze zakłada, że metody produkcji rolnej, zwłaszcza te intensywne, przemysłowe, schemizowane stanowią problem tylko dla imigracji z miasta.Tak, jakby nie miały one negatywnego wpływu także na mieszkańców wsi oraz ich gospodarstwa rolne. Po drugie, w przypadku praktyki rolniczej, której sąsiadowanie stanowi ogromną, stałą uciążliwość, uniemożliwiającą normalne funkcjonowanie mieszkańców, także gospodarze – imigranci z miasta często wnoszą cenny wkład w obronę praw i interesów społeczności lokalnych. Po trzecie w końcu, imigracja z miast, wzmacnia możliwość kontrolowania nieprawidłowo prowadzonych zabiegów rolniczych, np. oprysków bez zachowania ochrony owadów zapylających. Należy zatem przyjąć, że napływ ludności miejskiej na wsi daje potencjał do lepszej realizacji celu nr 1.	Uwaga nieuwzględniona	Wydaje się, że w opinii IERiGŻ, który przygotowywał analizę SWOT , kwestia dotycząca pojawiających się konfliktów w związku z migracją ludności z miasta na wieś była na tyle istotna, by uwzględnić ją w analizie. !!!
475	2021-09-14 18:07:06	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Zagrożenia: Zahamowanie procesów przemian strukturalnych, zwłaszcza przepływu czynników produkcji z gospodarstw nieefektywnych do gospodarstw rozwojowych. Screen reader support enabled.	Co to są gospodarstwa nieefektywne, a co to są gospodarstw rozwojowe?	Wyjaśniono	Co do zasady gospodarstwa te w Polsce są grupą bardzo zróżnicowaną. Część z nich charakteryzuje się prorozwojowymi cechami (np. odpowiednie zasoby pracy, ziemi, miejsce położenia, lokalny rynek), które mogą być wykorzystane tylko dzięki odpowiedniemu wsparciu inwestycyjnemu. To doprowadzi do poprawy orientacji rynkowej tych gospodarstw, a w rezultacie konkurencyjności. Operacje będą mogły dotyczyć produkcji lub przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie, rolniczego handlu detalicznego, sprzedaży bezpośredniej oraz dostaw bezpośrednich. Pozwoli to wykorzystać potencjał tych podmiotów na rynku lokalnym poprzez skracanie łańcuchów dostaw żywności.
476	2021-09-14 18:11:47	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Szanse: Wzrost zainteresowania konsumentów pochodzeniem żywności i zastosowanymi metodami w ich produkcji. Dopisać: zwłaszcza żywnością ekologiczną oraz pochodzącą z produkcji zapewniającej wysoki dobrostan zwierząt gospodarskich.	Skoro ma być to szansa na podniesienie dochodowości gospodarstw rolnych, jednocześnie realizujących cel nr 1, to należy uszczegółowić oczekiwania konsumentów.	Uwaga nieuwzględniona	Na potrzeby SWOT ten poziom ogólności jest wystarczający.
477	2021-09-14 18:13:37	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Usunąć z zagrożeń i przenieść do szans: Wyzwania w związku z wdrażaniem Nowego Zielonego Ładu UE.	Dla kogo jest to zagrożenie? W czyje dochody tak uderza konieczność modyfikacji dotychczasowego sposobu produkcji rolnej? Finansowanie zmian przez WPR zgodnie z EZt jest szansą dla polskiego rolnictwa i jako takie powinno być przedstawiane w oficjalnych dokumentach rządowych.	Uwaga nieuwzględniona	Cel 1 nie realizuje celu środowiskowego, lecz dochodowy. Realizacja propozycji Nowego Zielonego Ładu wymaga zaangażowania nakładów finansowych, co wpływa na mniejszy dochód rozporządzalny rolnika.
478	2021-09-14 18:15:37	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Usunąć z szans: Rosnący eksport rolno-żywnościowy stymuluje wzrost produkcji rolniczej, co przekłada się na wyższe nominalne przychody i dochody rolnicze.	Wzrost eksportu rolno-żywnościowego jest zawsze powiązany z intensyfikacją produkcji rolnej, co powoduje problemy w realizacji celów środowiskowo-klimatycznych oraz problemy społeczne. Raczej w szansach powinno znaleźć się poszukiwanie możliwości zastąpienia eksportu nastawione na dużą ilość taniej żywności, na mniejszą ilość żywności o wysokiej jakości.	Uwaga nieuwzględniona	Cel 1 nie realizuje celu środowiskowego, lecz dochodowy.
479	2021-09-14 18:17:47	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Dopisać do zagrożeń: Nadmierne rozbudowanie zaplecza instytucjonalnego działającego na rzecz rolnictwa, zwłaszcza nadmierne rozbicie kompetencyjne struktur administracji publicznej oraz stopień skomplikowania procedur administracyjnych w rolnictwie.	Samo istnienie struktury administracyjnej w rolnictwie nie jest wystarczające, powinno zostać także usprawnione jej działanie. Wszystkie badania opinii rolników nt. utrudnień prowadzenia działalności rolniczej i pozarolniczej wskazują jako bariery sposób postępowania instytucji publicznych zajmujących się rolnictwem w Polsce.	Uwaga nieuwzględniona	Analiza SWOT nie wymaga opisywania i wyodrębniania wszystkich czynników, wystarcza wskazanie kluczowych elementów, na podstawie których dokonywana jest analiza.
480	2021-09-14 18:19:21	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Do słabych stron dopisać: Brak rozwoju kanałów dystrybucyjnych dla małych gospodarstw, produkujących lokalnie. Oddzielenie produkcji podstawowej od przetwórstwa	W tej analizie SWOT skupiono się przede wszystkim na skali produkcji. Ważne jest także by wskazać bariery rynkowe.	Uwaga nieuwzględniona	Analiza SWOT nie wymaga opisywania i wyodrębniania wszystkich czynników, wystarcza wskazanie kluczowych elementów, na podstawie których dokonywana jest analiza.
481	2021-09-14 18:21:53	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowegoUsunąć ze słabych stron: Silne zróżnicowanie potencjału produkcyjnego gospodarstw w zależności od typu produkcyjnego.	Z pewnością w odniesieniu do potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego i zrównoważonej ekonomicznie produkcji rolnej, zróżnicowanie potencjału produkcyjnego gospodarstw powinno być postrzegane jako mocna strona, gwarantująca szybsze przechodzenie na produkcję rolną zgodną z ochroną środowiska i klimatu, a także poprawę jakości żywności.	Uwaga nieuwzględniona	Cel 1 nie jest celem środowiskowym. Głównym celem płatności bezpośrednich jest poprawa sytuacji dochodowej rolników. Z tego punktu widzenia niższy potencjał produkcyjny może się przekładać na gorszą sytuację ekonomiczną danego rolnika.
482	2021-09-14 18:23:46	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 2. Zwiększenie zorientowanie na rynek i konkurencyjność, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację	Dobra jakość polskiej żywności, którą potwierdza mały udział próbek badanych partii towaru, które nie spełniają standardów bezpieczeństwa zdrowotnego żywności.	Spadająca jakość polskiej żywności w świetle wyników badań krajowych i międzynarodowych. Zwiększająca się liczba przypadków braku spełniania standardów bezpieczeństwa i jakości żywności, zwłaszcza przekroczenia norm dot. pozostałości glifosatu i innych pestycydów. Niepokój budzi podawanie tego argumentu jako mocnej strony	Uwaga nieuwzględniona	Żywność produkowana w Unii Europejskiej, w tym w Polsce spełnia najwyższe wymagania jakościowe. Dziki temu może być sprzedawana na rynku wewnętrznym i zewnętrznym. Niedociągnięcia są wychwytywane przez kontrole.
483	2021-09-14 18:24:52	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 2. Zwiększenie zorientowanie na rynek i konkurencyjność, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację	Usunąć z mocnych stron: Postępująca koncentracja produkcji zwierzęcej zwiększa możliwości zapobiegania chorobom i kontroli chorób zwierząt gospodarskich.	Postępująca koncentracja jest jedną z głównych przyczyn – nie tylko wzrostu zachorowalności zwierząt gospodarskich oraz osłabiania ich odporności na choroby z uwagi na brak dobrostanu, nie tylko coraz większych i coraz częściej występujących epizootie – ale także zwiększania ryzyka zachorowań na choroby odzwierzęce przez ludzi. Ponadto z uwagi na negatywne wpływ koncentracji produkcji zwierzęcej na środowisko i klimat jest ona także emitentem zanieczyszczeń obniżających poziom jakości życia na obszarach wiejskich i pogarszających stan zdrowia publicznego. Jak pokazuje statystyka epizootii w Polsce oraz problemy związane z utylizacją martwych zwierząt oraz afery dotyczące oddawania do uboju chorych zwierząt – jakoś ta koncentracja produkcji zwierzęcej w Polsce nie przyczyniła sie do lepszych kontroli i zmniejszenia zachorowalności zwierząt.	Uwaga nieuwzględniona	Głównym celem płatności bezpośrednich jest poprawa sytuacji dochodowej rolników. Analiza SWOT dla Celu 1 została przeprowadzona w tym aspekcie.
484	2021-09-14 18:25:12	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 2. Zwiększenie zorientowanie na rynek i konkurencyjność, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację	Mocne strony:Wzrost zwłaszcza globalnego, a także krajowego popytu na żywność w ujęciu ilościowym oraz zmiany w jego strukturze. Dopisać, że popyt na żywność zmienia się także w ujęciu jakościowym.	Ujęcie jakościowe wiąże się bezpośrednio z budowaniem bezpieczeństwa żywności, jest zatem ważne dla celu nr 1.	Uwaga nieuwzględniona	Jakość żywności jest poruszana szerzej w celu 9 analizy SWOT .
485	2021-09-14 18:26:45	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 2. Zwiększenie zorientowanie na rynek i konkurencyjność, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację	Zagrożenia: Ograniczone środki budżetowe na WPR, która realizuje wiele różnych celów, mogą skutkować nieefektywnym ich wykorzystaniem. Należy zmienić na: Ryzyko wydania środków WPR bez widocznych rezultatów w zmianie produkcji rolnej na zgodną z ochroną środowiska i klimatu oraz założeniami Strategii „Od pola do stołu".	Nawet ograniczone środki przeznaczone na różne cele można efektywnie wydatkować. Przy czym przez nieefektywne wykorzystanie należy rozumieć:- dalsze wspieranie finansowe szybkiej intensyfikacji produkcji rolnej, zwłaszcza zwierzęcej;- skupienie się na finansowaniu rozwiązań spowalniających realizację celów środowisko-klimatycznych WPR, np. Integrowaną Produkcję Roślinną, także poprzez błędne klasyfikowanie jej jako systemu jakości żywności;- zbyt niska płatność by zachęcić rolników i inne podmioty łańcucha rolno-żywnościowego do rzeczywistych działań poprawiających stan środowiska i klimatu. - wydatkowanie na działania o szkodliwym wpływie na gospodarowanie wodą w rolnictwie,- braku powiązania niektórych interwencji, np. młody rolnik z koniecznością spełnienia kryteriów ekologicznej produkcji rolnej, przy odpowiednim podniesieniu płatności.	Uwaga nieuwzględniona	Integrowana Produkcja jest zalecana w WPR. Powiązanie płatności dla młodego rolnika z obowiązkiem produkcji ekologicznej nie jest uzasadnione. Mogłoby wyhamować i tak zbyt słaby proces wymiany pokoleń.
486	2021-09-14 18:27:05	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Usunąć z mocnych stron: Przyjęte akty prawne oraz rozpoczęte inwestycyjne, które pozwolą kompleksowo poprawić gospodarkę wodą m.in. w rolnictwie	Jest to po prostu nieprawda, co potwierdzają fakty dotyczące chociażby wspierania finansowego inwestycji nawodnieniowych i budowy studni głębinowych na terenach rolniczych, bez odpowiedniej analizy hydrologicznej. Ponadto, w polityce krajowej wspiera się rozwój dużych inwestycji, w tym wodnych, które odbierają wodę lub przysposzają jej odpływ, uderzając tym samym w potrzeby wodne rolnictwa w Polsce. Nie ma jednej spójnej strategii, każdy resort pracuje nad osobnym dokumentem dotyczącym wody, powodzi albo suszy. Rolnictwo nie jest w nich traktowane priorytetowo i widać to w Zaleceniach Komisji dla Polski	Uwaga nieuwzględniona	Analiza SWOT dla Celu 1 została przygotowana przez IERiGŻ.
487	2021-09-14 18:29:09	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 2. Zwiększenie zorientowanie na rynek i konkurencyjność, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację	Szansa: Duży potencjał rozwoju produkcji zwierzęcej, w tym w szczególności trzody chlewnej oraz niszowych segmentów rynku (np. owczarstwo). Zmienić na: Duży potencjał rozwoju rozproszonej produkcji zwierzęcej, najlepiej w chowie otwartym (…).	Jeśli ta szansa ma polegać na wciąganiu rolników w system tuczu nakładczego, to taki rozwój produkcji trzody chlewnej należy zaliczyć do zagrożeń. Jeśli ma to znowu prowadzić do stawiania chlewów na setki i tysiące zwierząt, to taki rozwój produkcji trzody chlewnej należy zaliczyć do zagrożeń.	Uwaga nieuwzględniona	Zapisy powstały na bazie opinii ekspertów, w tym ewaluatora. Obserwuje się spadek pogłowia zwierząt o 11% (2005-2016). Może to zmniejszać podaż na rynek, nie tylko eksportową.
488	2021-09-14 18:31:33	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 2. Zwiększenie zorientowanie na rynek i konkurencyjność, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację	Szansa: Rozwój produkcji zwierzęcej umożliwi realizację celów WPR związanych wdrożeniem zrównoważonej gospodarki w obiegu zamkniętym oraz licznych celów gospodarczych. Zamienić na: Rozwój rozproszonej i spełniającej kryteria wysokiego dobrostanu produkcji zwierzęcej umożliwi realizację celów WPR (…).	Założenie modelu: duża produkcja zwierzęca – duża ilość biomasy – inwestycje w biogazownie jako element zrównoważonej gospodarki o obiegu zamkniętym powinny być w drugiej kolejności wobec interwencji polegających na:- chowu pastwiskowego- chowu otwartego- chowu dobrostanowegow połączeniu z technikami rolnictwa regeneratywnego i agroleśnictwa. Dotychczasowy kierunek rozwoju przemysłowej produkcji zwierzęcej wypełnia cel gospodarczy rozumiany w kategoriach krajowego PKB i wzrostu eksportu. Nie wypełnia on natomiast żadnego z celów środowiskowych i społecznych, dlatego przemysłowej produkcji zwierzęcej nie można zaliczyć do gospodarki zrównoważonej.	Uwaga nieuwzględniona	Gospodarka zrównoważona i w obiegu zamkniętym wypełnia te warunki.

489	2021-09-14 18:31:56	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Usunąć z zagrożeń :Imigracja mieszkańców miast na tereny wiejskie i towarzyszący jej wzrost presji na producentów rolnych odnośnie stosowanych metod produkcji	Jest to populistyczny argument, budujący niepotrzebny rozdźwięk i konflikt pomiędzy miastem i wsią, rolnikami i konsumentami. Jako taki nie powinien się nigdy znaleźć w oficjalnym dokumencie rządowym. Po pierwsze zakłada, że metody produkcji rolnej, zwłaszcza te intensywne, przemysłowe, schemizowane stanowią problem tylko dla imigracji z miasta.Tak, jakby nie miały one negatywnego wpływu także na mieszkańców wsi oraz ich gospodarstwa rolne. Po drugie, w przypadku praktyki rolniczej, której sąsiadowanie stanowi ogromną, stałą uciążliwość, uniemożliwiającą normalne funkcjonowanie mieszkańców, także gospodarcze – imigranci z miasta często wnoszą cenny wkład w obronę praw i interesów społeczności lokalnych. Po trzecie w końcu, imigracja z miast, wzmacnia możliwość kontrolowania nieprawidłowo prowadzonych zabiegów rolniczych, np. oprysków bez zachowania ochrony owadów zapylających. Należy zatem przyjąć, że napływ ludności miejskiej na wsi daje potencjał do lepszej realizacji celu nr 1.	Uwaga nieuwzględniona	W opinii IERiGŻ, który przygotowywał analizę SWOT , kwestia dotycząca pojawiających się konfliktów w związku z migracją ludności z miasta na wieś była na tyle istotna, by uwzględnić ją w analizie.
490	2021-09-14 18:34:14	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 2. Zwiększenie zorientowanie na rynek i konkurencyjność, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację	Zagrożenie:Zmiany preferencji konsumentów prowadzące do wykształcenia się trendów skutkujących spadkiem popytu na produkty rolno-żywnościowe pochodzenia krajowego.	Należy zwrócić uwagę, że nawet jeśli jednym z trendów konsumenckich jest potrzeba nowinek żywnościowych, to w dalszym ciągu kryterium pochodzenia produktu jest drugim po cenie w skali ważności wyborów konsumenckich. Przeważająca większość konsumentów, z różnych względów, preferuje żywność krajową, Dotyczy to zwłaszcza produktów pochodzenia zwierzęcego. Jeżeli chodzi o trend weganizmu albo wegetarianizmu z pewnością do szans należałoby zaliczyć możliwość rozwoju rynku produktów roślinnych (zwłaszcza białkowych) oraz substytutów mięsa.	Uwaga nieuwzględniona	Ten zapis daje podstawy do zaprogramowania promocji produktów krajowych
491	2021-09-14 18:34:29	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Szanse Wzrost zainteresowania konsumentów pochodzeniem żywności i zastosowanymi metodami w ich produkcji. Dopisać:zwłaszcza żywnością ekologiczną oraz pochodzącą z produkcji zapewniającej wysoki dobrostan zwierząt gospodarskich	Skoro ma być to szansa na podniesienie dochodowości gospodarstw rolnych, jednocześnie realizujących cel nr 1, to należy uszczegółowić oczekiwania konsumentów.	Uwaga nieuwzględniona	Na potrzeby SWOT ten poziom ogólności jest wystarczający.
492	2021-09-14 18:36:26	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 2. Zwiększenie zorientowanie na rynek i konkurencyjność, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację	Dopisać do szans:Rozwój rynku środków biologicznych do produkcji rolnej, stad zarodowych do produkcji ekologicznej oraz bazy ekologicznego materiału siewnego.	Aby móc stawać się konkurencyjnym na rynku żywności ekologicznej potrzebne jest odpowiednie zaplecze środków produkcji, których w Polsce cały czas brakuje w odpowiedniej wielkości, która zapewniałby rzeczywisty rozwój tego sektora.	Uwaga nieuwzględniona	Środki Biologiczne są opisane w SWOT do celu 9.
493	2021-09-14 18:37:40	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Usunąć z zagrożeń i przenieść do szans: Wyzwania w związku z wdrażaniem Nowego Zielonego Ładu UE.	Finansowanie zmian przez WPR zgodnie z EZŁ jest szansą a nie zagrożeniem dla polskiego rolnictwa, i jako takie powinno być przedstawiane w oficjalnych dokumentach rządowych.	Uwaga nieuwzględniona	Cel 1 nie realizuje celu środowiskowego, lecz dochodowy. Realizacja propozycji Nowego Zielonego Ładu wymaga zaangażowania nakładów finansowych, co wpływa na mniejszy dochód rozporządzalny rolnika.
494	2021-09-14 18:37:44	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 2. Zwiększenie zorientowanie na rynek i konkurencyjność, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację	Dopisać do szans:Wzrastające oczekiwania konsumentów wobec żywności ekologicznej, regionalnej, pochodzącej z krótkich łańcuchów dostaw, wytworzonej zgodnie z poszanowaniem środowiska i dobrostanu zwierząt gospodarskich.	Zgodnie z najnowszymi, globalnymi trendami konsumenckimi.	Uwaga nieuwzględniona	Zagadnienia te są poruszone w analizie SWOT do celu 9
495	2021-09-14 18:41:05	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 2. Zwiększenie zorientowanie na rynek i konkurencyjność, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację	Dopisać do zagrożeń:Brak rozwiązań prawnych umożliwiających skuteczną ochronę rolników ekologicznych przed zanieczyszczeniami pochodzącymi z rolnictwa konwencjonalnego, zwłaszcza produkcji intensywnej. Brak rozwiązań prawnych pozwalających na pomoc finansową za utracone korzyści przez rolnika ekologicznego.	Presja przemysłowej produkcji rolnej stanowi poważne zagrożenia dla konkurencyjności sektora rolnictwa ekologicznego, a także dla wypełniania zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych przez rolników. Zanieczyszczający powinien ponosić pełną odpowiedzialność zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci".	Uwaga nieuwzględniona	Zagadnienia dot. rolnictwa ekologicznego są przedmiotem oceny opisanej w Analizie SWOT Cel 6. Przyczynianie się do powstrzymania utraty różnorodności biologicznej i odwrócenia tego procesu, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu.
496	2021-09-14 18:43:06	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 2. Zwiększenie zorientowanie na rynek i konkurencyjność, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację	str. 27 Zdanie z błędem merytorycznym: „Miernikiem jakości krajowych artykułów żywnościowych może być procentowy udział próbek nieodpowiadających wymaganym standardom z zakresu bezpieczeństwa zdrowotnego żywności w przeprowadzonych kontrolach."	Może być jednym z mierników i to raczej bezpieczeństwa jako jednego z elementów jakości żywności. Ważna jest także wielkość próby, tzn. ile zostało przeprowadzonych kontroli, a także sposób ich przeprowadzenia. W tekście nie można znaleźć danych dotyczących wielkości próby. Czy należy założyć, że jest ona na średnim poziomie UE badania 1-3% produktów albo miejsc produkcji? O żywności jakości świadczą także rodzaje nieprawidłowości, zwłaszcza jeśli przeważają pozostałości zanieczyszczenia chemicznego.	Uwaga nieuwzględniona	Zagadnienia dot. rolnictwa ekologicznego są przedmiotem oceny opisanej w Analizie SWOT Cel 6. Przyczynianie się do powstrzymania utraty różnorodności biologicznej i odwrócenia tego procesu, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu.
497	2021-09-14 18:45:09	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 2. Zwiększenie zorientowanie na rynek i konkurencyjność, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację	str. 27 Zdanie: W celu zapobieganiu wpływowi niekorzystnych zmian klimatycznych na produkcję konieczne jest upowszechnienie zrównoważonych metod (technologii) produkcji (np. gospodarstwa rolne z mieszanym typem produkcji, produkcja zintegrowana, rolnictwo precyzyjne13, specjalizacja produkcyjna). Należy zamienić na: W celu zapobieganiu wpływowi niekorzystnych zmian klimatycznych na produkcję konieczne jest upowszechnienie zrównoważonych metod, środków i technologii produkcji, w szczególności: - rolnictwa ekologicznego, - praktyk rolnictwa regeneratywnego i agroekologii, - gospodarstwa rolne z mieszanym typem produkcji, - gospodarstwa utrzymujące zwierzęta w wysokim dobrostanie, - oszczędnej u precyzyjnej aplikacji chemicznych środków ochrony roślin i nawozów sztucznych.	Upowszechnianie powinno zacznać się od metod produkcji rolnej charakteryzujących się najwyższym zrównoważeniem. Ich wyliczenie w nawiasie nie jest zgodnie z powyższym stopniowaniem.	Uwaga nieuwzględniona	Zagadnienia dot. rolnictwa ekologicznego są przedmiotem oceny opisanej w Analizie SWOT Cel 6. Przyczynianie się do powstrzymania utraty różnorodności biologicznej i odwrócenia tego procesu, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu.
498	2021-09-14 18:49:10	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 3. Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości	Usunąć z mocnych stron: Wysoka jakość produktów rolnych i wytwarzanej z nich żywności; Przenieść do zagrożeń: Spadająca jakość produktów rolnych i żywności z uwagi na rozwój przemysłowej produkcji rolnej.	Z uwagi na ilość antybiotyków stosowanych w produkcji zwierzęcej w Polsce, wzrost użycia pestycydów w produkcji roślinnej oraz 3,4% udział rolnictwa ekologicznego wydaje się, że procesy wpływające negatywnie na jakość żywności produkowanej w Polsce powinny zostać wskazane jako zagrożenie. Szczególnie w odniesieniu do dynamicznie rozwijającego się rynku żywności ekologicznej w UE.	Uwaga nieuwzględniona	Polska posiada bogate tradycje oraz doskonałe warunki do wytwarzania produktów żywnościowych o wysokiej jakości i niepowtarzalnych parametrach smakowych. Do mocnych stron polskiego rolnictwa należy dobra jakość produkcji pierwotnej, tj. produktów roślinnych (szczególnie warzyw i owoców) i zwierzęcych (mleka oraz mięsa). Zwiększony nacisk na politykę jakości znajduje swój wyraz w szeregu rozwiązań prawnych na poziomie unijnym, a także w krajowych systemach jakości żywności. W UE szczególną rolę pełnią europejskie systemy jakości żywności (system Chroniona Nazwa Pochodzenia – ChNP, Chronione Oznaczenie Geograficzne – ChOG oraz Gwarantowana Tradycyjna Specjalność – GTS), które wyróżniają produkty wysokiej jakości i podkreślają region ich pochodzenia oraz tradycyjne metody ich produkcji . Jednakże każdy kraj ma prawo do stworzenia także własnych krajowych systemów jakości. W Polsce funkcjonuje pięć takich systemów: „Jakość Tradycja", „Integrowana Produkcja" oraz systemy jakości żywności dla produktów mięsnych, tj.: Quality Meat Program (QMP), System Jakości Wieprzowiny (PQS – Pork Quality System) oraz System Gwarantowanej Jakości Żywności (QAFP) – otwarty także dla innych produktów. Obecnie zarejestrowane są 44 produkty (27.09.2021 r.) w ramach systemu Chronionych Nazw Pochodzenia (ChNP), Chronionych Oznaczeń Geograficznych (ChOG) i Gwarantowanych Tradycyjnych Specjalności (GTS), a liczba producentów wytwarzających te produkty systematycznie wzrasta. Ponadto w ramach krajowych systemów jakości w Polsce zarejestrowanych jest obecnie 2032 różnych produktów tradycyjnych (27.09.2021 r.).
499	2021-09-14 18:51:03	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 3. Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości	Dopisać do słabych stron:Całkowita lub duża zależność gospodarstw rolnych od zakupu zewnętrznych środków produkcji, zwłaszcza konwencjonalnej, przemysłowej.	Rosnące koszty zakupu środków produkcji, a przede wszystkim konieczność zwiększenia ich zakupu w związku z prowadzeniem produkcji rolnej degradującej zasoby naturalne potrzebne rolnictwu powoduje osłabienie pozycji rolników w łańcuchu wartości i ich uzależnienie od polityki cenowej firm handlujących środkami do produkcji rolnej.	Uwaga nieuwzględniona	Gospodarstwa rolne stosują także nawozy naturalne pochodzące z własnej produkcji. Również optymalizują zużycie nawozów mineralnych.
500	2021-09-14 18:57:42	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 3. Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości	opisać do słabych stron:Słabe zaplecze środków do produkcji ekologicznej, w tym pasz, stan zarodowych oraz materiału siewnego.	Są to czynniki utrudniające poprawę pozycji rolników ekologicznych w łańcuchu wartości i obniżenie ich konkurencyjności w stosunku do rolników konwencjonalnych, którzy mają zapewniony dostęp do środków produkcji.	Uwaga uwzględniona	Doprecyzowane zostaną zapisy dotyczące wzmocnienie roli rolników ekologicznych w łańcuchu wartości.
501	2021-09-14 18:59:19	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 3. Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości	Szanse: Rosnąca świadomość ekologiczna konsumentów i rolników;	Na podstawie jakich badań są podane informacje o wzroście świadomości ekologicznej rolników? Monitoring informacji masowo i regularnie kierowanej do rolników o zagrożeniach związanych z ekologią, rolnictwem ekologicznym, Europejskim Zielonym Ładem oraz Strategią „Od pola do stołu", straszenie upadkiem polskiego rolnictwa jest czynnikiem, który w ostatnich 2 latach skutecznie hamował wzrost świadomości rolników. że w ich interesie leży troska o środowisko i klimat.	Uwaga uwzględniona	W załączniku do SWOT wskazano, że popyt na ten rodzaj żywności systematycznie wzrasta, co jest wynikiem wzrostu świadomości ekologicznej konsumentów i rolników. Podaż żywności ekologicznej na rynku unijnym kształtuje się na przeciętnym poziomie 6%. Zbliżony do tego jest także udział w sprzedaży żywności tradycyjnej i regionalnej.
502	2021-09-14 19:00:57	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 3. Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości	Dopisać do zagrożeń:Zbyt wolno rosnąca świadomość ekologiczna wśród rolników, zwłaszcza sektora produkcji zwierzęcej.	Ekologia jest obecnie prezentowana rolnikom jako zagrożenie.	Uwaga nieuwzględniona	MRiRW przewiduje działania zmierzające do propozycji i podnoszenia świadomości ekologicznejnie tylko wśród producentów rolnych, ale również samych konsumentów.
503	2021-09-14 19:03:22	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 3. Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości	Dopisać do zagrożeń:Brak ponoszenia odpowiedzialności, także finansowej za prowadzenie intensywnej produkcji rolnej metodami przemysłowymi, przy dużym zużyciu chemicznych środków ochrony roślin oraz środków przeciwdrobnoustrojowych. Brak regulacji prawnych chroniących pozycję na rynku rolników ekologicznych poprzez gwarancję rekompensaty szkód wynikających z zanieczyszczenia ze źródeł produkcji konwencjonalnej, zwłaszcza intensywnej.	Presja przemysłowej produkcji rolnej stanowi poważne zagrożenia budowania trwałej i bezpiecznej pozycji na rynku przez produkcję ekologiczną, a także dla wypełniania zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych przez rolników.	Uwaga nieuwzględniona	W analizie dla celu 3 skupiono się na opisie zagadnień dotyczących stymulowania wspólnych działań rolników w ramach różnych form współpracy i kooperacji, wspieraniu krótkich/alternatywnych łańcuchów wartości w tym związanych z produkcją wysokiej jakości, rozwoju współpracy, poprawie konkurencyjności i innowacyjności w ramach łańcucha wartości, wspieraniu rozwoju zorganizowanych form handlu, czy wykorzystaniu cyfryzacji w dostępie do usług finansowych, informacji oraz poprawie łańcucha dostaw. Ważną rolę odgrywa doradztwo, współpraca z liderami środowisk naukowo-biznesowych.
504	2021-09-14 19:04:50	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 3. Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości	Dopisać do szans:Budowa kanałów dystrybucji dla lokalnej żywności wysokiej jakości, zwłaszcza ekologicznej w oparciu o stworzenie systemu zielonych zamówień publicznych.	Ogromne znaczenie dla stabilizacji pozycji rolników ekologicznych w łańcuchu wartości ma stworzenie połączenia pomiędzy publiczną polityką dla zrównoważonej diety a rozwojem produkcji ekologicznej w Polsce.	Uwaga częściowo uwzględniona	W ramach Krajowego Planu odbudowy i Zwiększenia Odporności (KPO) będzie udzielane wsparcie na tworzenie centrów przechowalniczo-dystrybucyjnych, w tym na rozbudowę i modernizację infrastruktury logistycznej i technologicznej służącej skupowaniu, przygotowaniu do sprzedaży i wprowadzaniu do obrotu produktów rolnych, rybołówstwa i akwakultury (m.in. zakupu specjalistycznych środków transportu) wraz z towarzyszącym systemem aplikacji cyfrowych, inwestycje w ramach regionalnych rolno-spożywczych rynków hurtowych w zakresie infrastruktury przechowywania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, rybołówstwa i akwakultury oraz spożywczych. Wsparcie to będzie realizowane wcześniej niż PS WPR.
505	2021-09-14 19:06:49	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 7. Przyciąganie młodych rolników i ułatwianie rozwoju działalności gospodarczej	Dopisać do zagrożeń:Postępująca presja przemysłowej, intensywnej (zwłaszcza zwierzęcej) produkcji rolnej na wybór metod produkcji przez młodych rolników. Negatywne oddziaływanie na wybór powiązania dochodu z usługami ekosystemowymi.	Uciążliwość oddziaływania intensywnej produkcji rolnej, zwłaszcza zwierzęcej jest jednym z czynników tracenia pozycji rynkowej przez rolników, którzy prowadzą produkcję ekologiczną oraz tym, którzy chcą dywersyfikować dochody gospodarstwa w oparciu o usługi ekosystemowe, w tym agroturystykę i turystykę wiejską.	Uwaga nieuwzględniona	Uwaga nie uwzględniona z uwagi na brak potwierdzenia podanych danych. Zespół ekspertów IERiGŻ-PIB oraz ewaluator ex-ante Planu nie potwierdził takich zagrożeń.
506	2021-09-14 19:08:25	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 7. Przyciąganie młodych rolników i ułatwianie rozwoju działalności gospodarczej	Dopisać do słabych stron:Brak powiązania działania dla młodych rolników z zachętą do podjęcia produkcji ekologicznej lub zwiększenia praktyk przyjaznych środowisku i klimatowi.	Płatność dla młodych rolników powinna być podnoszona proporcjonalnie do spełnienia dodatkowych kryteriów. Powinien zostać przygotowany Pakiet ekologiczny dla młodych rolników.	Uwaga nieuwzględniona	System płatności bezpośrednich poprzez dodatkową płatność dla młodych rolników zachęca ich do pozostania w rolnictwie. Jakiekolwiek ograniczenia tej płatności byłyby przeciwskuteczne.
507	2021-09-14 19:10:14	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 8. Promowanie zatrudnienia, wzrostu, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki i zrównoważonego leśnictwa	Słabe strony: Nadwyżki siły roboczej w rolnictwie. Niska wydajność pracy w rolnictwie. Należy zmienić na: Niska wydajność pracy w rolnictwie.	Zakładając, że WPR powinna wspierać rozwój ekologicznych i agroekologicznych metod produkcji rolnej, w której jest zwiększone zapotrzebowanie na pracę oraz, że ma ona służyć zachowaniu żywotności obszarów wiejskich oraz zahamowaniu spadku liczby gospodarstw rolnych w UE, należy nadwyżki siły roboczej w rolnictwie zaliczyć do potencjalnego zasobu rozwoju rolnictwa ekologicznego w Polsce. Jest to zatem szansa a nie słaba strona.	Uwaga nieuwzględniona	szansa - w rozumieniu analizy SWOT jest cechą zewnętrzną, na którą nie mamy wpływu, np. zmiany klimatu. Nie jest pewne, że siła robocza która nadal jest w nadmiarze w rolnictwie przesunie się do mało zmechanizowanej pracy w rolnictwie. Tendencja w rolnictwie jest taka, że to technologie kapitałochłonne wchodzą w miejsce pracochłonnych. Zagospodarowanie nadwyżki siły roboczej, często o niewielkich umiejetnościach. pozostaje kwestia do rozwiazania przez polityke rolna i inne.
508	2021-09-14 19:12:00	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 8. Promowanie zatrudnienia, wzrostu, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki i zrównoważonego leśnictwa	Zagrożenia: Należy usunąć: Konflikty między ludnością napływową a tradycyjnymi mieszkańcami obszarów wiejskich. Należy zmienić na: Rosnący konflikt gmin wiejskich z sektorem intensywnego chowu zwierząt. W sprzeciw wobec budowy instalacji na równi zaangażowani są tradycyini mieszkańcy wsi. jak i ludność napływowa z miasta.	Jest to już kolejny argument, który nigdy nie powinien pojawić się w oficjalnym dokumencie rządowym. Także w opisie tego punktu nie zostały podane żadne konkretne dane, np. liczba konfliktów. Ominięty za to został w zupełności problem odoru, hałasu, plagi much, zanieczyszczenia powietrza i wody, nadmiernego jej poboru oraz rozprzestrzeniania bakterii i wirusów chorób odzwierzęcych przez fermy przemysłowe – instalacja do intensywnej produkcji zwierzęcej. A także problem sprzeciwu gmin w Polsce przeciw budowie instalacji do intensywnego chowu zwierząt, sytuowanych w bliskim sąsiedztwie domów albo obszarów o wysokiej wartości przyrodniczej.	Uwaga nieuwzględniona	Konflikty dotyczą nie tylko intensywnego chowu zwierząt.
509	2021-09-14 19:14:03	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Usunąć z mocnych stron w obecnym brzmieniu. Relatywnie niski poziom intensywności polskiego rolnictwa wyrażony m.in. mniejszym zużyciem przemysłowych środków produkcji.	Polska jest krajem o najwyższym zużyciu środków przeciwdrobnoustrojowych w produkcji zwierzęcej w UE, na czym zatem ma polegać to „relatywnie" niższe zużycie przemysłowych środków produkcji?	Uwaga nieuwzględniona	Poziom odniesienia wskazano w odniesieniu do wyników osiąganych przez inne kraje UE.
510	2021-09-14 19:15:45	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Mocne strony: Stosunkowo duży udział trwałych użytków zielonych (TUZ), które mają bardzo duże znaczenie wodo- i glebochronne. Należy zmienić na: Stosunkowo duży udział trwałych użytków zielonych (TUZ), które mają bardzo duże znaczenie wodo- i glebochronne, a także potencjał rozwoju rozporoszonej produkcji zwierzęcej z wysokim dobrostanem zwierząt gospodarskich.	Rolę środowiskową TUZ-ów należy łączyć także z możliwością wprowadzenia na nich rozproszonej produkcji zwierzęcej, w której techniki wypasu przyczyniałyby się do zwiększenia sekwestracji węgla w glebie.	Uwaga częściowo uwzględniona	W szczegółowym opisie analizy SWOT została rozwinięta kwestia udziału trwałych użytków zielonych (TUZ), które mają bardzo duże znaczenie wodo- i glebochronne.
511	2021-09-14 19:18:21	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Mocne strony: Zróżnicowana i ciągle rozdrobniona struktura agrarna powodująca na ogół niskonakładowy system produkcji.	Ciekawe, że w SWOT-ach dla celów 1, 2 i 3 ta cecha polskiego rolnictwa wymieniana jest jako słaba strona. Jaki jest rezultat takiej sprzeczności?	Uwaga nieuwzględniona	W szczegółowych opisach analiz SWOT została rozwinięta ta kwestia

512	2021-09-14 19:20:15	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Słaba strona: Koncentracja regionalna produkcji roślinnej i zwierzęcej, utrudniająca racjonalne gospodarowanie składnikami pokarmowymi i materią organiczną, zawartymi w nawozach naturalnych, powodująca również zwiększone ryzyko przedostawania się biogenów do środowiska i możliwy negatywny wpływ na wodę, glebę i powietrze.	Ciekawe, że w SWOT-ach dla celów 1, 2 i 3 ta cecha polskiego rolnictwa wymieniana jest jako mocna strona.Jaki jest rezultat takiej sprzeczności?	Uwaga nieuwzględniona	W szczegółowych opisach analiz SWOT została rozwinięta ta kwestia
513	2021-09-14 19:21:41	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Dopisać do słabych stron:Prowadzenie na obszarach NATURA 2000 działalności niezgodnej z prawem, w tym działalności rolniczej. Ogólny brak poszanowania dla obszarów NATURA 2000, m.in. pozwalanie na inwestycje niszczące wartości przyrodnicze tych obszarów.	Niszczenie obszarów NATURA 2000 lub pozwalanie na ich niszczenie uderza w pozycję rolników w łańcuchu wartości, którzy chcą łączyć dochód gospodarstwa z wykorzystaniem usług ekosystemowych.	Uwaga nieuwzględniona	W szczegółowym opisie analizy SWOT (w szczególności dla celu 6) została opisana kwestia ochrony obszarów Natura 2000
514	2021-09-14 19:23:47	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Dopisać do słabych stron:Pilna potrzeba poprawy funkcjonowania publicznej sieci doradztwa rolniczego. Pilna potrzeba stworzenia linii edukacyjnej dla doradców z zakresu rolnictwa ekologicznego, dobrostanu zwierząt gospodarskich oraz innych praktyk przyjaznych środowisku i klimatowi. Screen reader support enabled.	Publiczny system doradztwa rolniczego wymaga zwiększenia zatrudnienia, podniesienia płac doradców, zakazu jednoczesnego świadczenia pracy dla podmiotów handlujących chemicznymi pestycydami oraz nawozami sztucznymi.Wymaga także edukacyjnego przygotowania doradców w zakresie rolnictwa ekologicznego, dobrostanu zwierząt gospodarskich oraz agroekologii, rolnictwa regeneratywnego.	Uwaga nieuwzględniona	Kwestia doradztwa jest opisana w innych analizach SWOT i poszczególnych rozdziałach PS WPR
515	2021-09-14 19:25:12	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Dopisać do słabych stron:Brak wystarczającej kadry doradców rolnych do spraw zrównoważonego gospodarowania wodą w produkcji rolnej.	Publiczny system doradztwa rolniczego wymaga zwiększenia zatrudnienia, podniesienia płac doradców, zakazu jednoczesnego świadczenia pracy dla podmiotów handlujących chemicznymi pestycydami oraz nawozami sztucznymi.Wymaga także edukacyjnego przygotowania doradców w zakresie rolnictwa ekologicznego, dobrostanu zwierząt gospodarskich oraz agroekologii, rolnictwa regeneratywnego.	Uwaga nieuwzględniona	W analizie SWOT dla celu 5 zostało zauważono znaczenie doradztwa rolniczego. Niezależnie od tego kompleksowa analiza, która uwzględnia zagadnienia doradztwa rolniczego została przedstawiona w SWOT dla celu 10.
516	2021-09-14 19:27:01	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Dopisać do słabych stron:Brak zniesienia w prawie krajowym barier hamujących rozwój rolnictwa ekologicznego w Polsce. Brak poprawy obsługi administracyjnej produkcji ekologicznej.	Są to poważne utrudniania dla rolników prowadzących produkcję ekologiczną albo chcących się na nią przestawić. Rzutuje to także negatywnie na zainteresowanie środkami WPR na rolnictwo ekologiczne, co prowadzi do nieefektywnego wydatkowania tych środków.	Uwaga nieuwzględniona	W ocenie eksperckiej aspekt ten nie został zidentyfikowany.
517	2021-09-14 19:28:28	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Mocne strony: Prowadzenie produkcji roślinnej zgodnie z zasadami integrowanej ochrony. Dopisać:Pod warunkiem, że system funkcjonuje przy zapewnieniu odpowiedniej kontroli oraz wykazywania się rezultatami, np. zwiększeniem żyzności gleby.	Wydatkowanie pieniędzy na system, który dopuszcza tak wiele wyjątków dla stosowania chemicznych środków roślin, jest nieefektywnym i niegospodarnym wykorzystywaniem środków finansowych, które powinny zostać przeznaczone na rozwój rolnictwa ekologicznego.Rolnictwo ekologiczne nie dopuszcza tylu wyjątków dla chemii w ochronie roślin, co oznacza, że jest systemem bardziej wartym wsparcia, jako szybciej realizującym cele EŻt i Strategii „Od pola do stołu".Ma też większy pozytywny efekt na ochronę środowiska, klimatu i dobrostan zwierząt.	Uwaga nieuwzględniona	W ocenie eksperckiej nie znalazła się potrzeba doprecyzowania.
518	2021-09-14 19:30:05	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Szanse: Rozwój nowych technik i technologii produkcji żywności zgodnych z zasadami agroekologii1 (zrównoważonego rozwoju) tj.: zachowanie zasobności gleb, racjonalne korzystanie z wody, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i amoniaku do atmosfery. Należy zmienić na: Powszechne stosowanie w rolnictwie zasad zrównoważonego rozwoju, w szczególności zgodnych z zasadami agroekologii oraz rolnictwa ekologicznego i biodynamicznego, a także innych praktyk, które prowadzą do:- poprawy żyzności gleb- ochrony zasobów wodnych, - utrzymywania obiegu zamkniętego w gospodarstwie,- poprawy różnorodności biologicznej na obszarze działalności rolniczej,- poprawy dobrostanu zwierząt gospodarskich, - ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i amoniaku do atmosfery.	Uwaga: Agroekologia nie jest tożsama ze zrównoważonym rozwojem. Jest z pewnością jego elementem, ale także oddzielną koncepcją rozwoju społecznego. W wyliczeniu brakuje metod, które rzeczywiście przyczyniają się do zrównoważenia produkcji rolnej.	Uwaga nieuwzględniona	W szczegółowym opisie analizy SWOT została opisana ta kwestia.
519	2021-09-14 19:31:23	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Dopisać do szans:Zwiększenie działań na rzecz zachowania puli ras i gatunków rodzimych oraz starych.	Skoro problemem jest zwężenie puli genetycznej gatunków i ras w rolnictwie, to warto jej odtworzenie i zachowanie połączyć z innymi interwencjami albo ekoschematami w PS, które łącznie podniosą opłacalność ekonomiczną działań w tym zakresie.Należy to połączyć z płatnością dobrostanową oraz płatnością za odpowiednią technikę wypasu przyjazną klimatowi, płatnością za systemy rolno-leśne, i stworzyć pakiet z połączonych płatności.	Uwaga nieuwzględniona	Kwestie puli ras i gatunków rodzimych są opisane poza SWOT 5
520	2021-09-14 19:32:51	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Zagrożenia:Postępujące procesy koncentracji i specjalizacji zachodzące w produkcji rolniczej.	Tutaj, w odróżnieniu od SWOT-ów dla celów 1,2 i 3, koncentracja i specjalizacja są wskazane jako zagrożenie, a nie mocna strona polskiej produkcji rolnej. Skoro procesy koncentracji i specjalizacji prowadzą do zniszczenia niezbędnych środków produkcji rolnej, potrzebnych tak samo produkcji przemysłowej, jak i ekologicznej – czy długo jeszcze będziemy intensyfikować jedynie dochodowość krajowej produkcji rolnej?	Uwaga nieuwzględniona	W szczegółowym opisie analizy SWOT została opisana ta kwestia.
521	2021-09-14 19:36:32	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Dopisać do zagrożeń:Brak zmiany świadomości ekologicznej rolników i zrozumienie, że wdrażanie metod przyjaznych środowisku i klimatowi leży w ich własnych interesie, także ekonomicznym.	Z uwagi na trwający czarny PR wokół Zielonego Ładu oraz Strategii „Od pola do stołu" w Polsce oraz przedstawianie działań pro środowiskowo-klimatycznych jako utracone korzyści i ponoszone koszty. Zmiana zawsze kosztuje, ale utracone korzyści są błędem, wskazującym priorytetowo krótkoterminową korzyść ekonomiczną. Jest to zresztą problemem języka, którym wobec zmian ekologicznych posługują się dokumenty UE. Korzyścią, o której nie mówi się rolnikom jest długoterminowe zachowanie produkcji rolnej dzięki jak najszybszemu wdrażaniu rozwiązań dla ochrony środowiska i klimatu. Nie mówi się im o kosztach, które – coraz większe – będą ponosić w związku z kryzysem klimatycznym i degradacją przyrody – i jak negatywnie będzie to wpływać na stabilność produkcji i dochodów.	Uwaga nieuwzględniona	Kwestie świadomości ekologicznej rolników zostały opisane w szczegółowych opisach analizy SWOT 4,5,6
522	2021-09-14 19:40:42	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Szanse: Zmiana zwyczajów konsumenckich polegająca głównie na ograniczeniu spożycia produktów mięsnych, wzroście spożycia produktów ekologicznych i żywności funkcjonalnej oraz preferowaniu krótkich łańcuchów dostaw. Dopisać:oraz produktów pochodzących z chowu zwierząt o wysokim dobrostanie.	Jeśli w celu 5 trend konsumpcji polegający na odmowie lub ograniczeniu spożycia produktów pochodzących od zwierząt, to dlaczego w celach 1,2 i 3 jako mocne strony i szanse wskazuję się rozwój produkcji zwierzęcej, skoncentrowanej i wyspecjalizowanej? Dostarczanie taniego mięsa z chowu przemysłowego jest w kontrze do oczekiwań rynku. Stale rośnie liczba konsumentów dla których ważny jest dobrostan zwierząt gospodarskich.	Uwaga nieuwzględniona	W szczegółowym opisie analizy SWOT została opisana ta kwestia.
523	2021-09-14 19:42:34	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Szanse: Zmiana zwyczajów konsumenckich polegająca głównie na ograniczeniu spożycia produktów mięsnych, wzroście spożycia produktów ekologicznych i żywności funkcjonalnej oraz preferowaniu krótkich łańcuchów dostaw. Dopisać:oraz produktów pochodzących z chowu zwierząt o wysokim dobrostanie.	Jeśli w celu 5 trend konsumpcji polegający na odmowie lub ograniczeniu spożycia produktów pochodzących od zwierząt, to dlaczego w celach 1,2 i 3 jako mocne strony i szanse wskazuję się rozwój produkcji zwierzęcej, skoncentrowanej i wyspecjalizowanej? Dostarczanie taniego mięsa z chowu przemysłowego jest w kontrze do oczekiwań rynku. Stale rośnie liczba konsumentów dla których ważny jest dobrostan zwierząt gospodarskich.	Uwaga nieuwzględniona	W szczegółowym opisie analizy SWOT została opisana ta kwestia.
524	2021-09-14 19:43:48	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Dopisać do szans: Zwiększenie obsady zwierząt na gruntach rolnych o najsłabszych glebach, w produkcji prowadzonej metodami ekologicznymi.	W odpowiedzi na wymienienie w zagrożeniach: Zaprzestanie działalności rolniczej na glebach najsłabszych o najgorszych naturalnych warunkach gospodarowania. Płatności ONW powinny być powiązane z programem wprowadzania rozproszonej produkcji zwierzęcej z uwagi na poprawę kondycji gleb i glebowej retencji wody.	Uwaga nieuwzględniona	W szczegółowym opisie analizy SWOT została opisana ta kwestia.
525	2021-09-14 19:47:05	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Szanse: Dalszy rozwój certyfikowanej produkcji rolniczej na standardach zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju. Zamienić na:Dalszy rozwój certyfikowanej produkcji rolniczej zgodnie z zasadami rolnictwa ekologicznego, biodynamicznego oraz agroekologii, a także innych metod produkcji rolnej zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju.	Od 30 lat w UE oficjalnym, certyfikowanym systemem produkcji rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju jest rolnictwo ekologiczne. Należy je priorytetowo wymienić w szansach celu 5.	Uwaga nieuwzględniona	W szczegółowym opisie analizy SWOT została opisana ta kwestia.
526	2021-09-14 19:48:16	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Racjonalna gospodarka wodą, glebą oraz ochrona powietrza realizowane są w Polsce poprzez wdrażanie systemów produkcji opartych na naturalnych mechanizmach przyrodniczych. Należy zmienić:Systemami produkcji rolnej o największym znaczeniu dla racjonalnej gospodarki wodą, glebą oraz ochrony powietrza są w Polsce rolnictwo ekologiczne i biodynamiczne.	Które systemy oparte na naturalnych mechanizmach przyrodniczych – cokolwiek należy przez to rozumieć – są w Polsce wdrażane, jeśli: - następuje spadek w rolnictwie ekologicznym,- spadek z integrowanej ochronie roślin,- płatność dobrostanowa nie jest w pełni połączona z funkcją ochrony środowikowo-klimatycznej,- agroekologia rozwija się wyłącznie dzięki prywatnej inicjatywie obywateli.	Uwaga nieuwzględniona	W szczegółowym opisie analizy SWOT została opisana ta kwestia.
527	2021-09-14 19:50:06	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Dotyczy odseparowania produkcji roślinnej od zwierzęcej i jej osobne koncentrowanie w różnych województwa w Polsce: „W efekcie znaczna część kraju charakteryzuje się ujemnym bilansem materii organicznej, powodowanym głównie brakiem nawozów naturalnych. Z kolei w regionach koncentracji produkcji zwierzęcej obserwuje się zwiększone ryzyko przedostawania biogenów do środowiska i ich negatywnego wpływu na wodę, glebę i powietrze. Proces ten mógłby być częściowo ograniczany poprzez lokalną współpracę rolników w zakresie wymiany nawozów, pasz i gruntów".	Ponownie chwalona w mocnych stronach i promowana w szansach celów 1, 2 i 3 koncentracja produkcji rolnej okazuje się w celu 5 jedną z głównym przyczyn degradacji zasobów naturalnych koniecznych do produkcji, zwłaszcza wody. Jak to możliwe, że przy takiej liczbie zwierząt gospodarskich w Polsce mamy problem z wystarczającą ilością nawozów naturalnych? Czy nie dlatego, że odchodów zwierząt w intensywnej produkcji – zanieczyszczonych pozostałościami chemii rolniczej i środkami przeciwdrobnoustrojowymi – nie można zastosować jako nawozu naturalnego? Miałka propozycja, że proces ten może być TYLKO częściowo ograniczany dzięki lokalnej współpracy rolników, która w dodatku nie działa obecnie dobrze, a wielu rolników nie jest nią zainteresowanych jest z pewnością niewystarczająca dla rozwiązania problemu dla przyszłego bezpieczeństwa żywnościowego naszeeo kraiu.	Uwaga nieuwzględniona	W szczegółowym opisie analizy SWOT została opisana ta kwestia.
528	2021-09-14 19:51:59	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 6. Przyczynianie się do ochrony różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu	Dopisać do słabych stron:Brak planów zagospodarowania przestrzennego w przeważającej większości gmin wiejskich i wiejsko-miejskich w Polsce.	Brak podstaw administracyjnych, umożliwiających zachowanie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich obniża wpływ interwencji zgodnych z celem 6. Dotyczy to także dużych inwestycji publicznych, przy planowaniu i budowie, których ignoruje się negatywny wpływ na rolnictwo i politykę bezpieczeństwa żywnościowego Polski	Uwaga nieuwzględniona	W analizie SWOT nie wskazano bezpośrednio kwestii braku panów zagospodarowania przestrzennego w gminach natomiast jako słabą stronę uznano fakt, że dane o zasobach przyrodniczych, pozyskiwane w skali umożliwiającej planowanie przestrzenne nie są gromadzone systematycznie i w ujednoliciony sposób. Dodatkowo jako szansę wskazano, że "Wprowadzenie narzędzi planistycznych umożliwiających kształtowanie struktury krajobrazu daje podstawę do uwzględnienia w planowaniu przestrzennym takich elementów jak np. korytarze ekologiczne i strefy ekotonowe, a także zachowanie elementów krajobrazu związanych z tradycyjnymi sposobami użytkowania"
529	2021-09-14 19:53:26	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 6. Przyczynianie się do ochrony różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu	Usunąć z mocnych stron:Ogólne rozpoznanie zasobów przyrodniczych kraju. W związku z wpisaniem do słabych stron: Brak szczegółowej inwentaryzacji zasobów przyrodniczych, w tym zwłaszcza poza obszarami chronionymi, rozproszenie informacji i brak mechanizmów jej aktualizowania. Brak opracowanych planów zadań ochronnych/planów ochrony dla wszystkich obszarów Natura 2000.	Jest to sprzeczność w analizie SWOT, a poza tym planowanie połączenia produkcji rolnej z założeniami celu 6 wymaga po pierwsze szczegółowego rozpoznania stanu ilościowego i jakościowego zasobów przyrodniczych w Polsce. Ponadto wymaga oceny potencjału usług ekosystemowych, której również nie ma, mimo, że jej znaczenie dla planowania interwencji i ich płatności jest kluczowe.	Uwaga nieuwzględniona	Nie jest to sprzeczność. Do mocnych stron w zakresie realizacji celu 6 WPR w Polsce należy względnie dobre rozpoznanie stanu siedlisk przyrodniczych pozwalające na precyzyjne adresowanie potrzeb oraz adekwatnych działań i alokację. Natomiast brak szczegółowej inwentaryzacji zasobów przyrodniczych odpowiednich środków jest słabą stroną.
530	2021-09-14 19:54:36	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 6. Przyczynianie się do ochrony różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu	Usunąć ze mocnych stron: Funkcjonujące krajowe systemy ochrony przyrody oraz wsparcia rolnictwa przyjaznego środowisku. Wpisać do zagrożeń: Wadliwie i niewystarczająco funkcjonujące systemy ochrony przyrody w Polsce oraz wsparcia rolnictwa przyjaznego środowisku.	Ważniejsze od funkcjonowania systemów jest to w jaki sposób one działają w odniesieniu do możliwości realizacji celu 6. Należy stwierdzić, że luki prawne, niewłaściwe przepisy prawa krajowego oraz brak ich przestrzegania, a także wadliwa kontrola ich przestrzegania są charakterystyczne dla systemu ochrony przyrody w Polsce. Natomiast brak zainteresowania środkami wśród rolników systemami wsparcia rolnictwa przyjaznego środowisku obserwowana jest w statystyce ubiegania się o środki oraz gospodarowania budżetem PROW 2014-2020.	Uwaga nieuwzględniona	W obecnym brzmieniu analizy SWOT zwrócono uwagę zarówno na korzystny fakt funkcjonowania w kraju systemu ochrony przyrody oraz wsparcia rolnictwa przyjaznego środowisku jak również na mankamenty tego systemu i konieczność poprawy,
531	2021-09-14 19:56:04	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 6. Przyczynianie się do ochrony różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu	Dopisać do słabych stron i zagrożeń:Rozwój inwestycji w rolnictwie przemysłowym, szczególnie dynamiczny wzrost budowy instalacji do intensywnego chowu zwierząt gospodarskich.	Jest to w obecnej chwili jedno z największych wyzwań dla zrównoważenia produkcji rolnej w Polsce.	Uwaga nieuwzględniona	Kwestie intensyfikacji rolnictwa są juz ujęte w SWOT . SWOT dla celu 6 jako zagrożenie wskazuje postępującą intensyfikację rolnictwa wpływającą na spadek bioróżnorodności i zanik siedlisk. Również jako słabą stronę podano spadek różnorodności biologicznej w wyniku zdominowania produkcji rolnej przez odmiany roślin/rasy zwierząt przeznaczone do produkcji intensywnej.
532	2021-09-14 19:57:32	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 6. Przyczynianie się do ochrony różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu	Dopisać do zagrożeń:Brak przepisów prawnych pozwalających na udział w decydowaniu o inwestycjach związanych z intensywną produkcją rolną, zwłaszcza zwierzęcą, przez społeczności gmin wiejskich i wiejsko-miejskich.	Jest to poważne utrudnienie dla realizacji celu 6	Uwaga nieuwzględniona	Inwestycje, które niekorzystnie oddziałują na środowisko wymagają wykonywania ocen oddziaływania na środowisko, regulowanych zapisami stosownej ustawy; oceny oddziaływania środowisko dotyczą wielu komponentów środowiska, w tym uwzględniających aspekt związany ze społecznościami zamieszkującymi dany obszar,
533	2021-09-14 19:58:47	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 6. Przyczynianie się do ochrony różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu	Mocne strony: Istniejące rozwiązania prawne z zakresu integrowanej ochrony roślin. Należy zmienić na: Istniejące rozwiązania prawne z zakresu rolnictwa ekologicznego oraz integrowanej ochrony roślin.	Rozwiązania prawne regulujące produkcję ekologiczną mają z pewnością większy, pozytywny wpływ na możliwość realizacji celu 6.	Uwaga uwzględniona	Analiza SWOT zawiera informację, że Istniejące rozwiązania prawne z zakresu integrowanej ochrony roślin stanowią mocną stronę.
534	2021-09-14 20:00:06	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 6. Przyczynianie się do ochrony różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu	Dopisać do szans:Pilna poprawa gospodarowania wodą w rolnictwie, zwłaszcza zaprzestanie finansowania ze środków WPR inwestycji sztucznie regulujących cieki oraz zakaz budowy studni głębinowych w niekontrolowany sposób.	Konieczna jest zmiana polityki zarządzania wodą w rolnictwie w oparciu o planowanie w skali zlewni oraz na podstawie analizy inwestycji na środowisko oraz dostęp do wody innych gospodarstw rolnych.	Uwaga nieuwzględniona	Kwestie gospodarowania wodą zostały opisane w SWOT 5
535	2021-09-14 20:01:26	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 6. Przyczynianie się do ochrony różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu	Dopisać do zagrożeń:Postępująca presja przemysłowej, intensywnej (zwłaszcza zwierzęcej) produkcji rolnej na wybór metod produkcji przez młodych rolników. Negatywne oddziaływanie na wybór powiązania dochodu z usługami ekosystemowymi.	Uciążliwość oddziaływania intensywnej produkcji rolnej, zwłaszcza zwierzęcej jest jednym z czynników tracenia pozycji rynkowej przez rolników, którzy prowadzą produkcję ekologiczną oraz tym, którzy chcą dywersyfikować dochody gospodarstwa w oparciu o usługi ekosystemowe, w tym agroturystykę i turystykę wiejską.	Uwaga nieuwzględniona	Zjawisko postępującej presji przemysłowej intensywnej produkcji zwierzęcej i wpływu na podejmowanie decyzji co do kierunku produkcji przez młodych rolników nie jest odnotowywane.
536	2021-09-14 20:03:24	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 6. Przyczynianie się do ochrony różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu	Dopisać do szans:Upowszechnienie stosowania biologicznych środków ochrony roślin.	Jako jeden z instrumentów pozwalających zmniejszyć wzrastające zużycie chemicznych środków ochrony roślin.	Uwaga częściowo uwzględniona	W SWOT 6 w szansach zawarto informacje dot. wdrażania modelu rozwoju zrównoważonego, w tym upowszechnienia rolnictwa ekologicznego i integrowanej produkcji roślin. W SWOT 5 w mocnych stronach wymienia się prowadzenie produkcji roślinnej zgodnie z zasadami integrowanej ochrony. Integrowana ochrona roślin to sposób ochrony roślin przed organizmami szkodliwymi, polegającym na wykorzystaniu wszystkich dostępnych metod ochrony roślin, dający pierwszeństwo metodom niechemicznym, w tym biologicznym.

537	2021-09-14 20:04:35	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 7. Przyciąganie młodych rolników i ułatwianie rozwoju działalności gospodarczej	Mocne strony: Relatywnie wysoki poziom przygotowania zawodowego.	Ani w mocnych, ani w słabych stronach nie został uwzględniony poziom wykształcenia. Nie odniesiono się także do poziomu wiedzy młodych rolników na temat rolnictwa ekologicznego oraz innych praktyk rolniczych przyjaznych środowisku i klimatowi.	Uwaga nieuwzględniona	Informacje szczegółowe, dotyczące zakresu wiedzy, tematów dla doradztwa, szkoleń i in. nie są wymieniane w planie, natomiast są zgłaszane do departamentu w MRiRW zajmującego się 10 celem - horyzontalnym dot. transferu wiedzy.
538	2021-09-14 20:05:51	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 7. Przyciąganie młodych rolników i ułatwianie rozwoju działalności gospodarczej	Dopisać do słabych stron:Brak wystarczającej wiedzy młodych rolników do prowadzenia produkcji ekologicznej.	Jest to jeden z głównych czynników oddziaływujących na wybór rodzaju produkcji rolnej przez młodych rolników.	Uwaga nieuwzględniona	Poszerzanie wiedzy na temat produkcji ekologicznej jest zawarte w rozdziałach dotyczących celu szczegółowego 9.
539	2021-09-14 20:07:47	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.3 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. 1 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.3. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
540	2021-09-14 20:11:28	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	Propozycja objęcia ochroną ogierów konika polskiego	Powyższy postulat motywowany jest problemem z zachowaniem odpowiednich ogierów do reprodukcji, a także znalezieniem takowych do podtrzymania stada na odpowiednim poziomie.	Uwaga uwzględniona	Opis Interwencji zakłada, że wsparciem zostaną objęte m. in.; konie (wsparcie do samic i samców) - koniki polskie, huculskie, małopolskie, śląskie, wielkopolskie, zimnokrwiste (w typie sokólskim i sztumskim).
541	2021-09-14 20:12:59	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Krajowy Plan Strategiczny nadal nie przewiduje wparcia dochodów związanego z wielkością produkcji do świń.Wnioskuję o uwzględnienie wparcia dla tego ważnego gatunku zwierząt gospodarskich w ramach dedykowanej Interwencji: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do świń lub przynajmniej uwzględnienie Wsparcia dochodów związanego z hodowlą do loch (zarodowych, objętych oceną wartości użytkowej i wpisanych do ksiąg hodowlanych).W uzasadnieniu różnych interwencji m. in. w przypadku kóz, buraków cukrowych, konopi, pomidorów, truskawek, ziemniaków czy roślin pastewnych, trafnie zdefiniowano potrzeby i podano właściwe uzasadnienia, dlaczego konieczna jest interwencja i wsparcie, które powinno trafić do rolników. Dlaczego autorzy Krajowego Planu Strategicznego nie chcą widzieć tych samych potrzeb w sektorze trzody chlewnej, a w szczególności w hodowli świń? Dlaczego nie ma zdefiniowanych takich potrzeb wraz z uzasadnieniem w odniesieniu do świń, a w szczególności do loch hodowlanych? Potrzeby i ich uzasadnienia przypisane do ww. interwencji są trafne również w przypadku świń	Hodowla jest działalnością prowadzoną w cyklu zamkniętym, na rasach czystych i wymaga większych umiejętności niż np. tucz. Hodowcy nie mogą skorzystać z efektów heterozji i z meblowania miotów. Koszty ponoszone na hodowlę są wyższe niż chów tuczników i wynikają m. in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania i partycypowania hodowców w kosztach oceny wartości użytkowej. Gospodarstwa zajmujące się hodowlą podlegają tym samym prawom rynkowym, biologicznym oraz zmianom klimatycznym, co inne gospodarstwa - są to m. in. niestabilne warunki pracy wynikające z ASF i COVID-19, drożejące pasze, import prosiąt, mięsa i półtusz, kłopoty w obrocie materiałem hodowlanym oraz w sprzedaży tuczników; hodowcy ponoszą ryzyko cenowe i produkcyjne. W obawie przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF oraz zakłóceniami na rynku spowodowanymi COVID-19 hodowcy nie zwiększają stanów loch hodowlanych, a często zmuszeni są do podejmowania ostatecznych decyzji polegających na rezygnacji z hodowli. Dlatego potrzebne jest wsparcie dla stad hodowlanych, które prowadzą hodowlę świń na bazie świń wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE trzoda chlewna nie znajduje się na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.
542	2021-09-14 20:16:54	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.4. Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.4 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. 1 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.4. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
543	2021-09-14 20:46:48		ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	2.2.2.1. Skrót analizy SWOT dla celu szczegółowego 2 (art. 96, ust. 1, lit. a) projektu rozporządzenia o Planach Strategicznych). Barierami dynamicznego rozwoju rynku żywności ekologicznej pozostają bariery biurokratyczne stwarzane polskim rolnikom ekologicznym, relatywnie wysokie ceny oraz niższa siła nabywcza i świadomość krajowych konsumentów w porównaniu z krajami Europy Zachodniej.	Nie jest prawdą, że w Polsce są "niewykształcone" kanały rynkowe żywności ekologicznej. Wartość rynku żywności ekologicznej w Polsce wynosi ok. 1,4 mld zł, kanały rynkowe rozwijają się od 30 lat, są to: sieci supermarketów, sklepy specjalistyczne, bazary, sklepy internetowe, sprzedaż bezpośrednia przez rolników. Autor tego stwierdzenia nie ma podstawowej wiedzy o funkcjonowaniu rynku żywności ekologicznej. Natomiast od wielu lat stwarzane są bariery biurokratyczne, które utrudniają funkcjonowanie gospodarstw ekologicznych, na co zwracają uwagę zwłaszcza opracowania IRWiR PAN oraz prołemy zgłaszane przez rolników ekologicznych, doradców i jednostki certyfikujące.	Uwaga uwzględniona	Określenie "niewykształconych kanałów rynkowych" w słabych stronach w SWOT daje podstawę do zaprojektowania wsparcia wzmacniającego i skracającego te kanały. Bariery biurokratyczne także zostały zdiagnozowane i zaproponowane zostały korekty.
544	2021-09-14 20:48:55	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	"2.2.4.2 Opis strategii interwencji dla celu szczegółowego 4. Oferowane wsparcie może przyczynić się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. "	Styl zdania i słownictwo budzą poważne wątpliwości co do treści, która sugeruje, że wsparcie do rolnictwa ekologicznego ograniczy emisje z fermentacji jelitowej. Treść zdania: "Oferowane wsparcie będzie przyczyniać się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych także poprzez ograniczenie emisji z fermentacji jelitowej w zakresie hodowli zwierzęcej," wskazuje na to, że autor błędnie sądzi, że wsparcie finansowego do upraw ekologicznych ograniczy emicję gazów z fermentacji jelitowej zwierząt. Tymczasem wsparcie rolnictwa ekologicznego, które jest związane z powierzchnią upraw ekologicznych nie ma nic wspólnego z fermentacją jelitową.	Uwaga uwzględniona	Zmieniono opis, wskazując, że Analiza SWOT dla celu 4 wskazała, że rolnictwo w Polsce jest współodpowiedzialne za emisję gazów cieplarnianych, wśród których największe znaczenie ma emisja podtlenku azotu z gleby oraz emisja metanu z produkcji zwierzęcej. Źródłem emisji gazów z produkcji zwierzęcej jest fermentacja jelitowa oraz gospodarka nawozami naturalnymi. Z uwagi na cel EZL dotyczący osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. przeciwdziałanie zmianom klimatu jest również udziałem rolnictwa. Na tej podstawie zidentyfikowano potrzebę CS 4. P1. Ograniczanie emisji gazów cieplarnianych z rolnictwa.
545	2021-09-14 20:49:48	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	2.2.4.2 Opis strategii interwencji dla celu szczegółowego 4. Udział powierzchni użytków rolnych wspieranych przez WPR dla rolnictwa ekologicznego, z podziałem na utrzymanie i konwersję - 25 % do roku 2030.	Cel rozwoju rolnictwa ekologicznego jest sprzeczny z celami wskazanymi przez politykę Unii Europejskiej - 25% rolnictwa ekologicznego do roku 2030: Błędne założenie: R.39. Rolnictwo ekologiczne: Udział powierzchni użytków rolnych wspieranych przez WPR dla rolnictwa ekologicznego, z podziałem na utrzymanie i konwersję - 3,52%.	Uwaga nieuwzględniona	Wartości 3,52% oraz 512 649 ha dotyczą zakładanego dla ekoschematu – Rolnictwo ekologiczne (tj. wsparcia powierzchniowego w ramach WPR) odpowiednio: (i) wskaźnika rezultatu – zakładanego udziału UR objętych wsparciem w ramach WPR w całkowitej powierzchni UR w Polsce oraz (ii) wskaźnika produktu – zakładanej powierzchni UR wspieranych w ramach WPR. Wskaźniki te zostały oszacowane przy uwzględnieniu dotychczasowych doświadczeń i trendów. Ww. wartości wskaźników nie są równoznaczne z celami dla Polski w zakresie zwiększenia powierzchni UR objętych takim systemem w ogólnej powierzchni UR w Polsce jakie wynikają z Europejskiego Zielonego Ładu.
546	2021-09-14 20:50:54	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	2.2.2.1. Skrót analizy SWOT dla celu szczegółowego 2 (art. 96, ust. 1, lit. a) projektu rozporządzenia o Planach Strategicznych). Barierami dynamicznego rozwoju rynku żywności ekologicznej pozostają bariery biurokratyczne stwarzane polskim rolnikom ekologicznym, relatywnie wysokie ceny oraz niższa siła nabywcza i świadomość krajowych konsumentów w porównaniu z krajami Europy Zachodniej.	Nie jest prawdą, że w Polsce są "niewykształcone" kanały rynkowe żywności ekologicznej. Wartość rynku żywności ekologicznej w Polsce wynosi ok. 1,4 mld zł, kanały rynkowe rozwijają się od 30 lat, są to: sieci supermarketów, sklepy specjalistyczne, bazary, sklepy internetowe, sprzedaż bezpośrednia przez rolników. Autor tego stwierdzenia nie ma podstawowej wiedzy o funkcjonowaniu rynku żywności ekologicznej. Natomiast od wielu lat stwarzane są bariery biurokratyczne, które utrudniają funkcjonowanie gospodarstw ekologicznych, na co zwracają uwagę zwłaszcza opracowania IRWiR PAN oraz prołemy zgłaszane przez rolników ekologicznych, doradców i jednostki certyfikujące.	Uwaga nieuwzględniona	Określenie "niewykształconych kanałów rynkowych" w słabych stronach w SWOT daje podstawę do zaprojektowania wsparcia wzmacniającego i skracającego te kanały. Bariery biurokratyczne także zostały zdiagnozowane i zaproponowane zostały korekty.
547	2021-09-14 20:54:00	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Ekoschamat I 4.8 Uprawa uproszczona. W punkcie "Opis wymagań (...)" po słowach "Na gruntach ornych prowadzona jest uprawa uproszczona w formie uprawy bezorkowej lub uprawy pasowej" dodać słowa "z wykluczeniem stosowania nieselektywnych herbicydów jako podstawowej metody zwalczania chwastów"	Uprawa bezorkowa ze stosowaniem herbicydów jako podstawowej metody zwalczania chwastów nie jest korzystną praktyką środowiskowo-klimatyczną, przyczynia się do zanieczyszczenia gleby, wody, roślin przeznaczonych na żywność i paszę i nie może być wspierana ze środków publicznych ! Uprawa uproszczona powinna być wspierana ze środków publicznych w ramach ekoschematów wyłącznie, jeśli ograniczanie lub zwalczanie chwastów jest prowadzone metodami mechanicznymi, z wykluczeniem herbicydów	Uwaga nieuwzględniona	Problem ten wzięto pod uwagę na etapie projektowania ekoschematu, gdy wykluczono możliwość dopuszczenia w ramach upraw uproszczonych – uprawy zerowej (z uwagi na zbyt duże negatywne konsekwencje stosowania herbicydów jako jedynej formy przygotowywania gruntu pod zasiew roślin w tym typie upraw). W przypadku pozostałych rodzajów upraw bezorkowych zwalczanie chwastów prowadzone jest w oparciu o metody integrowanej ochrony roślin, również poprzez zabiegi uprawowe przy pomocy kultywatorów, gruberów i bron talerzowych. Stosowanie śor stanowi kolejne (nie jedyne) narzędzie przeciwdziałające zachwaszczeniu. W opinii IUNG racjonalne stosowanie śor w powiązaniu z integracją metod chemicznych i mechanicznych nie stanowi zagrożenia środowiskowego i może przynieść korzystne efekty ekonomiczne.
548	2021-09-14 20:55:10	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Ekoschemat I 4.13 - Przeznaczenie 10% powierzchni UR w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne. W Ekoschemacie - Przeznaczenie 10% powierzchni UR w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne powinien być wprowadzony zakaz stosowania środków ochrony roślin	"Jeśli w Ekoschemacie - Przeznaczenie 10% powierzchni UR w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne nie będzie zakazu stosowania środków ochrony roślin, to mogą być tam stosowane herbicydy totalne, w związku z czym zamierzony cel: Cel 6. Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu nie będzie osiągnięty. "	Uwaga uwzględniona	Wprowadzono zapis mówiący o utrzymaniu obszarów sprzyjających różnorodności biologicznej (obszarów lub obiektów nieprodukcyjnych) na poziomie co najmniej 7% powierzchni gruntów ornych za pomocą obszarów nieprodukcyjnych tj.: grunty ugorowane, w tym ugory z roślinami miododajnymi, bez stosowania środków ochrony roślin.
549	2021-09-14 20:56:49	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Ekoschemat I 4.16 Rolnictwo ekologiczne. Posiadanie zwierząt w obsadzie 0,3 DJP na każdy hektar UR – w przypadku premii za prowadzenie zrównoważonej produkcji roślinno-zwierzęcej.	Posiadanie zwierząt w obsadzie 0,5-1,5 DJP na każdy hektar UR – w przypadku premii za prowadzenie zrównoważonej produkcji roślinno-zwierzęcej jest wskaźnikiem zbyt wygórowanym, zbyt trudnym dla przeciętnego rolnika ekoogicznego. Ponadto na słabych glebach oraz w powtarzających się latach suszy są duże trudności z wyżywieniem zwierząt na podstawie własnych zasobów paszowych przy tak wysokim poziomie obsady zwierząt. W rezultacie nieliczne gospodarstwa skorzystają z tej premii. Wsparcie powinno być tak zaplanowane, żeby zachęcać, a nie zniechęcać rolnikó do prowadzenia produkcji zwierzęcej w gospodarstwach ekologicznych.	Uwaga nieuwzględniona	Dostępne publikacje dotyczące zarządzania gospodarstwem ekologicznym (w tym prowadzenia produkcji zwierzęcej w takim gospodarstwie) wskazują, że przy obsadzie zwierząt od 0,5 DJP/ha do 1,5 DJP/ha jest zabezpieczona w gospodarstwie samowystarczalność paszowo-nawozowa. Zgodnie z opinią IERiGŻ minimalna obsada zwierząt na poziomie 0,5 DJP/ha UR pozwala gospodarstwu w pełni bilansować mineralizującą się w procesie produkcji materię organiczną. Natomiast obsada na poziomie 1,5 DJP/ha pozwala potroić zasoby mineralizującej się w procesie produkcji materii organicznej w glebie i jednocześnie zachować w gospodarstwie produkcję o zrównoważonej organizacji produkcji zwierzęcej. Ponadto, wskazany przedział obsady zwierząt dotyczy tylko dodatkowej premii za zrównoważona produkcję roślinno-zwierzęcą, a tym samym nie warunkuje możliwości otrzymania płatności ekologicznej do powierzchni TUZ i upraw paszowych.
550	2021-09-14 21:03:26	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Ekoschemat I 4.16 Rolnictwo ekologiczne. Wsparciem w ramach interwencji objęte są powierzchnie w ramach następujących grup upraw: rolnicze, ogrodnicze oraz paszowe oraz TUZ, prowadzone zgodnie z zasadami rolnictwa ekologicznego.	Mimo uchwał Rady Rolnictwa Ekologicznego oraz wielu uwag, by uprościć system dotacji do upraw ekologicznych, który utrudnia pracę: rolnikom, doradcom jednostkom certyfikującym i ARiMR, nadal proponowane jest błędne, skomplikowane wsparcie do powierzchni w ramach następujących grup upraw: rolnicze, warzywne, zielarskie, sadownicze podstawowe, jagodowe, sadownicze ekstensywne, paszowe oraz TUZ, prowadzonych zgodnie z zasadami rolnictwa ekologicznego. Powoduje to poważne trudności dla rolników, którzy prowadzą uprawy mieszane w zgodzie z dobrą praktyka rolniczą.	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z opinią IERiGŻ – PIB agregacja dotychczasowej liczby pakietów jest nieuzasadniona gdyż może powodować spadek efektywności wsparcia rolnictwa ekologicznego, negatywnie wpłynąć na wyniki ekonomiczne rolników realizujących/chcących podjąć zobowiązanie (dotyczy to zwłaszcza produkcji wiążącej się ze stosunkowo wyższą utratą dochodów) ze względu na agregację różniących się od siebie kierunków produkcji, powodować zmianę struktury upraw na korzyść tych cechujących się niższym spadkiem dochodów, nadmiernie rekompensowanych nową uproszczoną płatnością (pogoń za rentą ekonomiczną), powodować, że na decyzje rolników wpływałyby nie czynniki rynkowe, lecz wielkość dopłat, powodować znacznie większe ryzyko nadpłat i niedoszacowań dla rolników prowadzących produkcję ekologiczną. Niezasadne jest również ujednolicanie stawek płatności do upraw w okresie konwersji i po okresie konwersji, ponieważ spadek dochodów przy przechodzeniu na produkcję ekologiczną jest znacząco wyższy, co wynika przede wszystkim z wyższego ryzyka spadku plonów. Takie ujednolicenie zmniejszyłoby bodźce do podejmowania produkcji ekologicznej (rolnicy przechodzący na produkcję ekologiczną potrzebują wyższego wsparcia). Niezależnie od powyższego, od 2021 r. wszyscy rolnicy wnioskujący o płatności bezpośrednie mają obowiązek deklarowania we wniosku o przyznanie płatności wszystkich upraw. Tym samym ewentualna agregacja pakietów nie wpłynęłaby na uproszczenie sposobu wnioskowania o płatności ekologiczne. Uproszczenie sposobu wnioskowania zostanie jednak wdrożone i będzie polegało na deklarowaniu przez rolnika określonej grupy upraw, a nie odpowiedniego pakietu w okresie konwersji lub po okresie konwersji. Zachowane zostanie zróżnicowanie stawek płatności dla upraw w okresie konwersji/po okresie konwersji, a informacje dotyczące statusu danej działki rolnej będą pozyskiwane od jednostek certyfikujących.

551	2021-09-14 21:04:43	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Ekoschemat I 4.16 Rolnictwo ekologiczne. W Ekoschemacie Rolnictwo ekologiczne planowana powierzchnia - co najmniej ok. 1 500 000 ha, tj. co najmniej ok. 10% powierzchni użytków rolnych.	Błędne założenie: I.4.16.Ekoschemat - Rolnictwo ekologiczne, 781,1 mln EUR, 512 649 ha. W Ekoschemacie Rolnictwo ekologiczne powierzchnia powinna wynosić co najmniej ok. 1 500 000 ha, tj. co najmniej ok. 10% powierzchni użytków rolnych (wg Spisu Rolnego z 2020 r. całkowita powierzchnia UR wynosiła 14 637 tys. ha.). Zaproponowane podejście jest niezgodne z polityką UE, strategią "od pola do stołu" i strategią bioróżnorodności.	Uwaga nieuwzględniona	Wartości 3,52% oraz 512 649 ha dotyczą zakładanego dla ekoschematu – Rolnictwo ekologiczne (tj. wsparcia powierzchniowego w ramach WPR) odpowiednio: (i) wskaźnika rezultatu – zakładanego udziału UR objętych wsparciem w ramach WPR w całkowitej powierzchni UR w Polsce oraz (ii) wskaźnika produktu – zakładanej powierzchni UR wspieranych w ramach WPR. Wskaźniki te zostały oszacowane przy uwzględnieniu dotychczasowych doświadczeń i trendów. Ww. wartości wskaźników nie są równoznaczne z celami dla Polski w zakresie zwiększenia powierzchni UR objętych takim systemem w ogólnej powierzchni UR w Polsce jakie wynikają z Europejskiego Zielonego Ładu.
552	2021-09-14 21:06:46	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	I 5.9. Wsparcie dochodów związane z produkcją do pomidorów. Str. 157 usunąć pomidory z roślin wskazanych do płatności związanych z produkcją	Po raz drugi prosimy o podanie celu dalszego szczególnego wspierania uprawy pomidorów i dlaczego pomidorów, z których uprawą są problemy w polskim klimacie, a nie innych gatunków warzyw np. ogórków, które są popularnym warzywem w kuchni polskiej. Wielohektarowe "uprawy" pomidorów z siewu, które nie są zbierane, lecz zaorywane nie zasługują na wsparcie, ponieważ w wyniku takich "upraw" nie są zbierane płody rolne przeznaczone na rynek, a pieniądze publiczne są marnowane. Z takim samym skutkiem można byłoby wysiewać banany.	Uwaga nieuwzględniona	Gospodarcze znaczenie sektora jako dostawcy surowca dla przemysłu przetwórczego wynika przede wszystkim z zastosowania pomidorów do produkcji soków, przecierów i koncentratów. Wg danych IERiGŻ w ujęciu wartościowym pomidory stanowią blisko 46% wartości produkcji globalnej warzyw ogółem. Jest to sektor relatywnie pracochłonny, który ma szczególne znaczenie ze względu na generowanie miejsc pracy, zwłaszcza w rejonach o rozdrobnionej strukturze agrarnej, co przesądza o jego funkcji społecznej. Środowiskowe znaczenie sektora wynika z roli pomidorów w dywersyfikacji upraw i poprawie jakości gleb. W związku z tym planuje się dalsze wspieranie sektora pomidorów. Wsparcie związane będzie przyznawane do upraw założonych z rozsady, jeśli spełniony będzie wymóg dot. minimalnej obsady, tj. 20 tys. szt./ha. Takie wymogi obowiązują już od roku 2021.
553	2021-09-14 21:08:11	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	po raz drugi zwracamy uwagę, że należy podać aktualne dane z 2020 r. dotyczące rolnictwa ekologicznego	nadal podawane są nieaktualne dane z 2019, 2018 i 2017 r. podczas, gdy GIJHARS opublikował dane z 2020 r. Świadczy to o braku podstawowej wiedzy autora o dostępności danych na temat rolnictwa ekologicznego.	Uwaga uwzględniona	Rozdział Żywność ekologiczna w dok. Aktualna sytuacja sektora rolno-spożywczego i obszarów wiejskich w Polsce przygotowana dla potrzeb opracowania Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 został zaktualizowany.
554	2021-09-14 21:09:30	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	w całym dokumencie wszędzie gdzie mowa o rozporządzeniu Rady (WE) nr 834/2007 i rozporządzeniu Komisji (WE) nr 889/2008 , należy nazwy tych rozporządzeń zastąpić rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848, które będzie stosowane od dnia 1.01.2022 r.	należy podawać nazwy aktów prawnych, które są ogłoszone w 2018 r. , weszły w życie, a ich stosowanie rozpocznie się od dnia 1.01.2022 r.	Uwaga uwzględniona	Wprowadzono stosowne zmiany.
555	2021-09-14 21:11:02	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.4. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych	"Liczba drzew w przeliczeniu na 1 ha powierzchni sadu jest nie mniejsza niż 90 - przy czym istnieje możliwość uzupełnienia; Minimum 75% drzew ma minimalną wysokość pnia wynosić 1,20 m;"	Minimum 75% drzew ma minimalną wysokość pnia 1,20 m	Uwaga uwzględniona	Zmieniono opis warunków kwalifikowalności.
556	2021-09-14 21:12:20	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.5. Zachowanie zasobów genetycznych roślin w rolnictwie	Wariant 1. Uprawa rzadkich gatunków lub odmian roślin. 4. W przypadku uprawy odmian określonych w pkt 1-2 w pierwszym i czwartym roku uprawy danej odmiany obowiązek uprawy z materiału siewnego kategorii kwalifikowany lub standard. W drugim, trzecim i piątym roku uprawy tej odmiany możliwa jest uprawa z materiału lub nasion uzyskanych ze zbioru w poprzednim roku.	nie ma pkt. są punktory bez numerów, tak należy poprawić	Nie dotyczy	Uwaga o charakterze redakcyjnym.
557	2021-09-14 21:14:28	Organizacje pozarządowe	Załącznik 4: Normy DKR (ang. GAEC) określone na poziomie krajowym w ramach warunkowości	DKR2 Ochrona terenów podmokłych i torfowisk. Na wyznaczonych obszarach podmokłych i torfowiskach …	Jakie i gdzie wyznaczone są te obszary?	Uwaga uwzględniona	Wymienione obszary zostaną wyznaczone na podstawie badań i analiz, które obecnie prowadzone są przez Instytut Upraw i Nawożenia Gruntów - PIB w Puławach.
558	2021-09-14 21:15:24	Organizacje pozarządowe	Załącznik 4: Normy DKR (ang. GAEC) określone na poziomie krajowym w ramach warunkowości	DKR 9 Minimalny udział 4% powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie. W przypadku jeśli do wypełniana normy wykorzystywane są międzyplony lub uprawy wiążące azot, uprawiane bez środków ochrony roślin, minimalny udział powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie wynosi co najmniej 2%....	Tylko jeśli do obowiązku ich wypełniania stosowane są powyższe międzyplony (jak w opisie DKR). W przeciwnym wypadku wychodzi na udział wszystkich GO w gospodarstwie, więc jest to logiczny błąd.	Uwaga uwzględniona	Zmieniono opis DKR 8.
559	2021-09-14 21:16:37	Organizacje pozarządowe	Załącznik 4: Normy DKR (ang. GAEC) określone na poziomie krajowym w ramach warunkowości	DKR 9. W przypadku jeśli rolnik podejmie w ramach ekoschematów zobowiązanie dotyczące przeznaczenia co najmniej 7% gruntów ornych w gospodarstwie na obszary i obiekty nieprodukcyjne, minimalny udział gruntów ornych w gospodarstwie na obszary i obiekty nieprodukcyjne w ramach normy DKR 9 zostaje obniżony do 3%	Czy obowiązek utrzymania 3% jest dodatkowym wymogiem w stosunku do obowiązku przeznaczenia 7% UR na cele nieprodukcyjne? Tak wynika z tekstu.	Uwaga uwzględniona	W opisie interwencji wskazano, że rolnicy realizujący ekoschemat Przeznaczenie 7 % powierzchni GO w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne będą mogli uwzględnić obszary nieprodukcyjne realizujące jednocześnie normę DKR 8 w zakresie obowiązkowego minimalnego odsetka gruntów ornych. Oznacza to, że realizacja ww. ekoschematu na poziomie 7% GO już obejmie realizację normy DKR 8 na poziomie 3% GO.
560	2021-09-14 21:17:44	Organizacje pozarządowe	Załącznik 4: Normy DKR (ang. GAEC) określone na poziomie krajowym w ramach warunkowości	DKR 9. Obiektami nieprodukcyjnymi lub produkcyjnymi służącymi do realizacji ww. obowiązku są w szczególności: ….. Strefy buforowe	Strefy buforowe (DKR4) czy nie są one produkcyjne?	Uwaga nieuwzględniona	Elementami produkcyjnymi są jedynie międzyplony i uprawy wiążące azot; strefy burowe mogą były wliczane do normy pod warunkiem, że nie jest na nich prowadzona produkcja rolnicza.
561	2021-09-14 21:18:50	Organizacje pozarządowe	Załącznik 4: Normy DKR (ang. GAEC) określone na poziomie krajowym w ramach warunkowości	DKR 9. ... Obiektami nieprodukcyjnymi lub produkcyjnymi służącymi do realizacji ww. obowiązku są w szczególności …..międzyplony oraz uprawy wiążące azot bez stosowania środków ochrony roślin	Tu jest zapętlenie definicji - jeśli te międzyplony są obszarem nieprodukcyjnym, 7% ich udziału nie może zawierać 3% obszarów lub obiektów nieprodukcyjnych lecz inne obszary nieprodukcyjne. Jeśli nie, należy je wyłączyć z listy.	Uwaga uwzględniona	Doprecyzowano zapisy dotyczące normy DKR 8, w tym wskazano obszary uznawane za produkcyjne i za nieprodukcyjne.
562	2021-09-14 21:19:55	Organizacje pozarządowe	Załącznik 4: Normy DKR (ang. GAEC) określone na poziomie krajowym w ramach warunkowości	DKR 9. ... Elementy krajobrazu podlegające zachowaniu:...rowy o szerokości nieprzekraczającej 2 m.	wyżej przy strefach buforowych jest: "rowy o szerokości powyżej 5 m liczonej na wysokości górnej krawędzi brzegu rowu". Może warto ujednolicić.	Uwaga nieuwzględniona	Norma DKR 4 dotyczy ustanowienia stref buforowych wzdłuż cieków wodnych; w przypadku tej normy cieki wodne są zdefiniowane zgodnie z Programem działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu, w związku z czym wskazane w tej normie rowy są z wyłączeniem rowów o szerokości do 5 m liczonej na górnej krawędzi brzegu rowu. Natomiast norma DKR 8 dotycząca obowiązku zachowania elementów krajobrazu obejmuje m. in. rowy o szerokości nieprzekraczającej 2 m. Takie podejście w ramach przyszłej warunkowości stanowi kontynuację obecnego podejścia do szerokości rowów, stosowanego w ramach analogicznych norm DKR 1 i DKR 7.
563	2021-09-14 21:29:42	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	"2.2.4 Cel 4, str. 31-33; W działaniach dotyczących ograniczenia emisji gazów cieplarnianych z rolnictwa całkowicie pominięte zostały kluczowe działania na rzecz ograniczenia pogłowia zwierząt gospodarskich oraz zachęty do zmniejszenia ich liczby. Należy dodać: Potrzebne są konkretne narzędzia promujące i wspierające producentów prowadzących hodowlę i chów zwierząt w sposób ekstensywny, ekologiczny, które będą prowadzić do zmniejszenia liczebności zwierząt w produkcji żywności przy zapewnieniu najwyższej jakości produktów pochodzenia zwierzęcego. Szczególnie ważne jest wsparcie konwersji gospodarstw z modelu przemysłowej produkcji mięsa, nabiału i jaj. Gospodarstwa prowadzące produkcję zwierzęcą powinny być obwarowane rygorystycznymi ograniczeniami środowiskowymi (w zależności od typu hodowli i lokalnych warunków środowiskowych powinny być określone poziomy zagęszczenia pogłowia zwierząt hodowlanych (limity ilości zwierząt na hektar). "	"W planie strategicznym powinny znaleźć się działania na rzecz ograniczenia pogłowia zwierząt gospodarskich oraz zachęty do zmniejszenia ich liczby. Działania związane z redukcją liczby zwierząt są niezbędne do realizacji unijnych celów związanych ze środowiskiem i klimatem, w tym celami Porozumienia Paryskiego. Koncentracja hodowli i chowu zwierząt wiąże się z utratą modelu produkcji rolniczej opartej o system mieszany, umożliwiający bezpośrednie połączenie produkcji roślinnej z produkcją zwierzęcą, a w konsekwencji wspierający ochronę gleby oraz różnorodność genetyczną odmian roślin i ras zwierząt i realną ochronę klimatu. "	Uwaga nieuwzględniona	Zalecenia ekspertów idą w drugą stronę. Zwracają uwagę, że w Polsce liczba zwierząt hodowlanych jest na poziomie z 2010 r. oraz, że z powodu spadku całkowitej liczby zwierząt występują braki nawozów naturalnych. W Planie zaproponowano cały szereg działań redukujących emisje.
564	2021-09-14 21:31:56	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	2.2.4 Cel 4, str. 30; Brakuje informacji o tym, że biomasa powinna być wykorzystywana do produkcji bioenergii jedynie w ograniczonych ilościach (pozostałości organiczne są również niezbędne do wykorzystania do uprawy ziemi wspierając ochronę gleby) i nie powinna pochodzić z wielkich upraw monokulturowych oraz instalacji do intensywnej produkcji zwierzęcej.	"Wykorzystanie i rozwijanie alternatywnych źródeł energii jak biogazownie jest dobrym rozwiązaniem wyłącznie wtedy, gdy biomasa pochodzi z małych hodowli, ekstensywnych i ekologicznych oraz upraw lokalnych, a nie stworzonych tylko i wyłącznie pod biogazownie. Biomasa powinna być wykorzystywana do produkcji bioenergii jedynie w ograniczonych ilościach, ponieważ pozostałości organiczne są również niezbędne do żyzności gleby i zdolności gleby do zatrzymania węgla. Promocja tych źródeł energii nie powinna wspierać rolnictwa przemysłowego, w tym produkcji zwierzęcej na duża skalę w fermach przemysłowych "	Uwaga nieuwzględniona	Małe hodowle nie są w stanie zapewnić stałej produkcji biogazu. Natomiast rzeczywiście, w Planie zaprogramowana jest niewielka liczba biogazowni.
565	2021-09-14 21:33:40	Organizacje pozarządowe	Załącznik 1: Propozycja realizacji przez Polskę zaleceń Komisji w sprawie planu strategicznego WPR	Rekomendacja 13:Należy zmienić: Uaktualnić dane, te z 2014 są stare i nie mogą służyć do rekomendacji	Wg danych z roku 2017 średnie zużycie pestycydów w UE wynosiło 3,5 kg. W latach 2019-20 spadek zużycia pestycydów w krajach UE. Średnie zużycie w Polsce to 2,5kg, co plasuje nas na 13 miejscu obok Węgier. Niemniej opieranie się na średniej jest zaciemnieniem obrazu. W Polsce dominują uprawy zbóż, gdzie zużycie pestycydów jest niewielkie. Natomiast zużycie w uprawach warzywnych i sadowniczych jest duże, np. jabłka to 10,46 kg/ha, a pomidor gruntowy 7,24 kg/ha. Skutkiem wadliwej diagnozy jest niedoszacowanie ilości ha w ekoschematach: Biologiczna ochrona upraw i Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin.	Uwaga częściowo uwzględniona	Cele redukcyjne stosowania pestycydów oraz informacje w Planie nt stosowania pestycydów uwzględniają najświeższe dostępne dane.
566	2021-09-14 21:34:47	Organizacje pozarządowe	Załącznik 1: Propozycja realizacji przez Polskę zaleceń Komisji w sprawie planu strategicznego WPR	Rekomendacja 8:Należy zmienić: Podkreślenie bilansu składników pokarmowych jako podstawowego środka ograniczającego zanieczyszczenie wód i zapobiegającemu przenawożeniu	Zbyt mały nacisk jest położony na plany nawożenia i bilans składników pokarmowych na terenie gospodarstwa, który powinien obowiązywać w każdym gospodarstwie, a zbyt dużo mówi się o rozwiązaniach technicznych, które można stosować dopiero po rzetelnej analizie na poziomie gospodarstwa.	Uwaga nieuwzględniona	Plany nawożenia są istotnym elementem interwencji w Planie, także jednym z wymogów EZŁ, który będzie realizowany w Planie.
567	2021-09-14 21:35:58	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	•Krajowy Plan Strategiczny nadal nie przewiduje wsparcia dochodów związanego z wielkością produkcji do świń. •Wnioskuję o uwzględnienie wsparcia dla tego ważnego gatunku zwierząt gospodarskich w ramach dedykowanej Interwencji: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do świń lub przynajmniej uwzględnienie Wsparcia dochodów związanego z hodowlą do loch (zarodowych, objętych oceną wartości użytkowej i wpisanych do ksiąg hodowlanych a w szczególności ras zachowawczych m.in. rasa Puławska oraz Polskie Rasy PBZ I WBP). •W uzasadnieniu różnych interwencji m. in. w przypadku kóz, buraków cukrowych, konopi, pomidorów, truskawek, ziemniaków czy roślin pastewnych, trafnie zdefiniowano potrzeby i podano właściwe uzasadnienia, dlaczego konieczna jest interwencja i wsparcie, które powinno trafić do rolników. Dlaczego autorzy Krajowego Planu Strategicznego nie chcą widzieć tych samych potrzeb w sektorze trzody chlewnej, a w szczególności w hodowli świń? Dlaczego nie ma zdefiniowanych takich potrzeb wraz z uzasadnieniem w odniesieniu do świń, a w szczególności do loch hodowlanych? Potrzeby i ich uzasadnienia przypisane do ww. interwencji są trafne również w przypadku świń.	Hodowla jest działalnością prowadzoną w cyklu zamkniętym, na rasach czystych i wymaga większych umiejętności niż np. tucz. Hodowcy nie mogą skorzystać z efektów heterozji i z mebłowania miotów. Koszty ponoszone na hodowlę są wyższe niż chów tuczników i wynikają m. in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania i partycypowania hodowców w kosztach oceny wartości użytkowej. Gospodarstwa zajmujące się hodowlą podlegają tym samym prawom rynkowym, biologicznym oraz zmianom klimatycznym, co inne gospodarstwa - są to m. in. niestabilne warunki pracy wynikające z ASF i COVID-19, drożejące pasze, import prosiąt, mięsa i półtusz, kłopoty w obrocie materiałem hodowlanym oraz w sprzedaży tuczników; hodowcy ponoszą ryzyko cenowe i produkcyjne. W obawie przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF oraz zakłóceniami na rynku spowodowanymi COVID-19 hodowcy nie zwiększają stanów loch hodowlanych, a często zmuszeni są do podejmowania ostatecznych decyzji polegających na rezygnacji z hodowli. Dlatego potrzebne jest wsparcie dla stad hodowlanych, które prowadzą hodowlę świń na bazie świń wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE trzoda chlewna nie znajduje się na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.
568	2021-09-14 21:36:18	Organizacje pozarządowe	Załącznik 1: Propozycja realizacji przez Polskę zaleceń Komisji w sprawie planu strategicznego WPR	Rekomendacja 5 str. 10Należy zmienić: Obornik jako cenne źródło budowy struktury gleby	Obornik to nie tylko produkt do wytwarzania energii. Przekompostowany obornik stanowi budulec humusu w glebie i dostarcza biogenów w formie zmineralizowanej. Jest cennym źródłem poprawy struktury gleby, a nie produktem ubocznym rolnictwa.	Uwaga nieuwzględniona	Informacje dotyczące obornika są szerzej ujęte w analizie SWOT do celu 4 i 5.
569	2021-09-14 21:37:22	Organizacje pozarządowe	Załącznik 1: Propozycja realizacji przez Polskę zaleceń Komisji w sprawie planu strategicznego WPR	Rekomendacja 4, str. 8 Należy zmienić: Dodanie stref buforowych do rekomendacji	Brak rekomendacji dotyczących zatrzymania biogenów w glebie i spowolnienia ucieczki do np. stref buforowych	Uwaga nieuwzględniona	Załącznik nr 1 odnosi się do konkretnych rekomendacji KE dla Polski.
570	2021-09-14 21:38:06	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.3 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.3. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
571	2021-09-14 21:39:10	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.4. Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.4 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.4. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.

572	2021-09-14 21:46:11	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Ekoschemat - Międzyplony ozime/Wsiewki śródplonowe str. 100. Proponujemy powiększyć ilość ha do 2mln, a stawkę zmniejszyć do 400 zł	W narastającym kryzysie klimatycznym w połączeniu ze słabymi glebami i postępującą suszą przewidziane w tym schemacie 240 000 ha, wydaje się zdecydowanie za mało, jeżeli wiemy że powierzchnia zasiewów w 2019 była 10,4 mln. hektarów.	Uwaga nieuwzględniona	Przedstawione w PS wartości dotyczące powierzchni przewidzianej do wsparcia wskazane zostały na podstawie analiz prowadzonych przez Instytuty podległe MRiRW. Na tym etapie nie przewiduje się wprowadzania zmian. Jeżeli jednak faktyczny poziom zainteresowania realizacją ww. ekoschematów okaże się wyższy niż oszacowano - podejmowane mogą być decyzje o zmianie wskaźnika dotyczącego powierzchni tej interwencji.
573	2021-09-14 21:48:06	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Ekoschemat - Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia / narzędzie FAST str. 102. Należy zmienić: Plan nawożenia dla 5mln hektarów.	Plan nawożenia powinien być podstawowym i obligatoryjnym narzędziem stosowanym w każdym gospodarstwie, a nie obejmować zaledwie 1/5 gruntów przeznaczonych pod zasiew. Wszystkie problemy związane z zanieczyszczeniem wód powierzchniowych są na skutek przenawożenia. W pozostałych krajach leżących nad Bałtykiem plan nawożenia jest obowiązkowy dla wszystkich gospodarstw.	Uwaga nieuwzględniona	Przedstawione w PS wartości dotyczące powierzchni przewidzianej do wsparcia wskazane zostały na podstawie analiz prowadzonych przez Instytuty podległe MRiRW. Na tym etapie nie przewiduje się wprowadzania zmian, niemniej jeżeli poziom zainteresowania realizacją ekoschematu okaże się wyższy niż oszacowano, podejmowane mogą być decyzje o zmianie wskaźnika dotyczącego powierzchni tej interwencji.
574	2021-09-14 21:49:56	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Ekoschemat - Zróżnicowana struktura upraw str. 104. Należy zmienić: Zwiększyć ilość ha do 2mln	Jest to jeden z kluczowych ekoschematów KE. Zakładając ilość ha – 500 000 nie osiągniemy założonych celów poprawy jakości gleby i ochrony różnorodności biologicznej.	Uwaga nieuwzględniona	Przedstawione w PS wartości dotyczące powierzchni przewidzianej do wsparcia wskazane zostały na podstawie analiz prowadzonych przez Instytuty podległe MRiRW. Na tym etapie nie przewiduje się wprowadzania zmian, niemniej jeżeli poziom zainteresowania realizacją ekoschematu okaże się wyższy niż oszacowano, podejmowane mogą być decyzje o zmianie wskaźnika dotyczącego powierzchni tej interwencji.
575	2021-09-14 21:51:21	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Ekoschemat - Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin str. 122, Należy zmienić: Zwiększyć ilość ha do 60 000	W 2018 r. w Polsce funkcjonowało zaledwie 7,9 tys. gospodarstw stosujących metody integrowanej produkcji. Zarówno poziom dopłaty do tych gospodarstw jak i planowana liczba hektarów w tym schemacie jest niewystarczająca i nie zrealizuje celu KE w stosunku do redukcji zużycia pestycydów.	Uwaga nieuwzględniona	Budżet dla interwencji został oszacowany na podstawie dotychczasowych doświadczeń z wdrażania systemu Integrowanej Produkcji. Jeżeli faktyczny poziom zainteresowania realizacją ww. ekoschematu okaże się wyższy niż oszacowano - podejmowane mogą być decyzje o zmianie wskaźnika dotyczącego powierzchni tej interwencji.
576	2021-09-14 21:52:40	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	"Ekoschemat - Biologiczna ochrona upraw na str. 125 Należy zmienić: Zwiększyć ilość ha do 1,5 mln, zwiększyć dopłaty do 600 zł/ha"	Zarówno poziom dopłaty jak i przewidziana ilość hektarów w tym ekoschemacie nie przyczyni się do realizacji celu KE.	Uwaga nieuwzględniona	Budżet dla interwencji został oszacowany na podstawie dotychczasowych doświadczeń i danych z GUS. Jeżeli faktyczny poziom zainteresowania realizacją ww. ekoschematów okaże się wyższy niż oszacowano - podejmowane mogą być decyzje o zmianie wskaźnika dotyczącego powierzchni tej interwencji.
577	2021-09-14 21:53:56	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Ekoschemat - Przeznaczenie 10% powierzchni UR w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne str. 120, Należy zmienić: Należy zwiększyć stawkę do 400 zł za ha i zwiększyć ilość hektarów do 600 000 ha.	Założony poziom dopłaty jak i ilość przeznaczonych ha w tym ekoschemacie nie przyczyni się do poprawy bioróżnorodności założonej przez KE.	Uwaga nieuwzględniona	Ekoschemat Przeznaczenie 7 % powierzchni GO w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne ma przyczynić się do ochrony i zwiększenia różnorodności biologicznej, ale nie jest jedynym instrumentem służącym temu celowi. Przy szacowaniu potencjalnej powierzchni wzięto pod uwagę dostępne dane dotyczące występowania obszarów nieprodukcyjnych na gruntach ornych. Natomiast przy szacowaniu wysokości stawki wzięto pod uwagę fakt, że szacowana płatność na hektar będzie wypłacana do wszystkich gruntów ornych w gospodarstwie, oraz zapewnienie odpowiedniej wysokości wsparcia w stosunku do ponoszonych nakładów wynikających z realizacji ekoschematu.
578	2021-09-14 21:55:38	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Chciałbym aby programy rolnosrodowiskowe i klimatyczne można było łączyć z innymi np. ekologią.	Powstanie większej liczby gospodarstw ekologicznych	Uwaga nieuwzględniona	Ewentualna możliwość łączenia ekoschematu – Rolnictwo ekologiczne z innymi interwencjami jest poddawana analizie.
579	2021-09-14 22:10:37	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	chciałbym, żeby wsparcie dla pszczelarzy zostało na zasadach jak dotychczas	łatwy i zrozumiały proces	Uwaga częściowo uwzględniona	Biorąc pod uwagę potrzebę zwiększenia dostępności pomocy zaplanowano: 1. W ramach interwencji I 6.3. – wsparcie walki z warrozą oraz I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, wnioskującym o pomoc będą mogły być wyłącznie organizacje pszczelarskie; 2. W ramach interwencji I 6.2. – modernizacja gospodarstw pasiecznych, beneficjentem (wnioskującym o pomoc) będą mogły być zarówno organizacje pszczelarskie jak i indywidualni pszczelarze;
580	2021-09-14 22:12:56	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Chcę aby zostało na dotychczasowych zasadach	łatwy i zrozumiały proces	Uwaga częściowo uwzględniona	Biorąc pod uwagę potrzebę zwiększenia dostępności pomocy zaplanowano: 1. W ramach interwencji I 6.3. – wsparcie walki z warrozą oraz I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, wnioskującym o pomoc będą mogły być wyłącznie organizacje pszczelarskie; 2. W ramach interwencji I 6.2. – modernizacja gospodarstw pasiecznych, beneficjentem (wnioskującym o pomoc) będą mogły być zarówno organizacje pszczelarskie jak i indywidualni pszczelarze;
581	2021-09-14 22:14:11	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	Zwiększenie o 20% płatności proponowanych w przypadku Ochrony cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000.	Nowa WPR powinna promować rozwiązania korzystne dla środowiska poprzez finansowe zachęcanie rolników do prowadzenia działalności zwiększającej bioróżnorodność. Natomiast w obecnej sytuacji: - rosnące ceny paliw, - brak możliwości zagospodarowania skoszonej biomasy (spadające pogłowie bydła i brak korzystnych przepisów, promujących biospalarnie), - proponowane koszenie mozaikowe, które zwiększy koszty dojazdu proponowane stawki są zbyt niskie.	Uwaga nieuwzględniona	Płatności zostały skalkulowane w oparciu o bilans utraconych dochodów i dodatkowo poniesionych kosztów.
582	2021-09-14 22:26:21	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Krajowy Plan Strategiczny nadal nie przewiduje wparcia dochodów związanego z wielkością produkcji do świń. Wnioskuję o uwzględnienie wparcia dla tego ważnego gatunku zwierząt gospodarskich w ramach dedykowanej Interwencji: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do świń lub przynajmniej uwzględnienie Wsparcia dochodów związanego z hodowlą do loch (zarodowych, objętych oceną wartości użytkowej i wpisanych do ksiąg hodowlanych). W uzasadnieniu różnych interwencji m. in. w przypadku kóz, buraków cukrowych, konopi, pomidorów, truskawek, ziemniaków czy roślin pastewnych, trafnie zdefiniowano potrzeby i podano właściwe uzasadnienia, dlaczego konieczna jest interwencja i wsparcie, które powinno trafić do rolników. Dlaczego autorzy Krajowego Planu Strategicznego nie chcą widzieć tych samych potrzeb w sektorze trzody chlewnej, a w szczególności w hodowli świń? Dlaczego nie ma zdefiniowanych takich potrzeb wraz z uzasadnieniem w odniesieniu do świń, a w szczególności do loch hodowlanych? Potrzeby i ich uzasadnienia przypisane do ww. interwencji są trafne również w przypadku świń.	Hodowla jest działalnością prowadzoną w cyklu zamkniętym, na rasach czystych i wymaga większych umiejętności niż np. tucz. Hodowcy nie mogą skorzystać z efektów heterozji i z meblowania miotów. Koszty ponoszone na hodowlę są wyższe niż chów tuczników i wynikają m. in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania i partycypowania hodowców w kosztach oceny wartości użytkowej. Gospodarstwa zajmujące się hodowlą podlegają tym samym prawom rynkowym, biologicznym oraz zmianom klimatycznym, co inne gospodarstwa - są to m. in. niestabilne warunki pracy wynikające z ASF i COVID-19, drożejące pasze, import prosiąt, mięsa i półtusz, kłopoty w obrocie materiałem hodowlanym oraz w sprzedaży tuczników; hodowcy ponoszą ryzyko cenowe i produkcyjne. W obawie przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF oraz zakłóceniami na rynku spowodowanymi COVID-19 hodowcy nie zwiększają stanów loch hodowlanych, a często zmuszeni są do podejmowania ostatecznych decyzji polegających na rezygnacji z hodowli. Dlatego potrzebne jest wsparcie dla stad hodowlanych, które prowadzą hodowlę świń na bazie świń wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE trzoda chlewna nie znajduje się na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.
583	2021-09-14 22:30:03	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.3 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.3. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
584	2021-09-14 22:32:34	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.4. Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.4 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.4. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
585	2021-09-14 22:37:41	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	- Krajowy Plan Strategiczny nadal nie przewiduje wsparcia dochodów związanego z wielkością produkcji świń. - Wnioskuje o uwzględnienie wsparcia dla tego ważnego gatunku zwierząt gospodarskich w ramach dedykowanej interwencji : Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do świń lub przynajmniej uwzględnienie Wsparcia dochodów związanego z hodowlą do loch (zarodowych, wpisanych do ksiąg hodowlanych w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. - W uzasadnieniu różnych interwencji m. in. w przypadku kóz, buraków cukrowych, konopi, pomidorów, ziemniaków czy roślin pastewnych, trafnie zdefiniowano potrzeby i podano właściwe uzasadnienie, dlaczego konieczna jest interwencja i wsparcie, które powinno trafić do rolników. Dlaczego autorzy Krajowego Planu Strategicznego nie chcą widzieć tych samych potrzeb w sektorze trzody chlewnej, a w szczególności w hodowli świń ?Dlaczego nie ma zdefiniowanych takich potrzeb wraz z uzasadnieniem w odniesieniu do świń, a w szczególności do loch hodowlanych ? Potrzeby i ich uzasadnienia przypisane do ww. interwencji są trafne również w przypadku świń.	Hodowla jest działalnością prowadzoną w cyklu zamkniętym, na rasach czystych i wymaga większych umiejętności niż np. tucz. Hodowcy nie mogą skorzystać z efektów heterozji i z meblowania miotów. Koszty ponoszone na hodowlę są wyższe niż chów tuczników i wynikają m.in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania i partycypowania hodowców w kosztach oceny wartości użytkowej. Gospodarstwa zajmujące się hodowlą podlegają tym samym prawom rynkowym, biologicznym oraz COVID-19, drożejące pasze, import prosiąt, mięsa i półtusz, kłopoty w obrocie materiałem hodowlanym oraz w sprzedaży tuczników: hodowcy ponoszą ryzyko cenowe i produkcyjne. W obawie przed rozprzestrzenianiem się ASF oraz zakłóceniami na rynku spowodowanymi COVID-19 hodowcy nie zwiększają stanów loch hodowlanych, a często zmuszeni są do podejmowania ostatecznych decyzji polegających na rezygnacji z hodowli. Dlatego potrzebne jest wsparcie dla stad hodowlanych, które prowadzą hodowlę świń wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra i Rozwoju Wsi	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE trzoda chlewna nie znajduje się na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.

586	2021-09-14 23:52:31	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	Proponowana zmiana dotyczy większego wsparcia w zakresie dostępu do Internetu o wysokiej przepustowości i do usług telefonii komórkowej na terenach wiejskich położonych na styku poszczególnych województw czy powiatów. Konieczne jest wybudowanie linii światłowodowych, które umożliwiają stały dostęp do Internetu o wysokiej przepustowości.	Na podstawie badań naukowych można zauważyć, że zwłaszcza tereny wiejskie położone na styku województw charakteryzują się znacznie niższym rozwojem infrastruktury internetowej niż pozostałe obszary wiejskie. Oznacza to, że mieszkańcy z tych obszarów mają ograniczony dostęp do telefonii komórkowej i do Internetu, co uniemożliwia im sprawne prowadzenie działalności zawodowej, w tym gospodarczej. Utrudnia rozwój kadrowy, a także edukację mieszkańców zarówno dorosłych jak i dzieci i młodzieży. Brak dostępu do szybkiego Internetu uniemożliwia wykorzystanie możliwości gospodarki cyfrowej, w tym Przemysłu 4.0 i Rolnictwa 4.0, co pogłębia różnice w rozwoju tych obszarów i przyczynia się do większego zubożenia społeczeństwa na obszarach na styku województw czy powiatów.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, Środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni.
587	2021-09-15 06:15:11	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Krajowy Plan Strategiczny nadal nie przewiduje wparcia dochodów związanego z wielkością produkcji do świń. Wnioskuję o uwzględnienie wparcia dla tego ważnego gatunku zwierząt gospodarskich w ramach dedykowanej Interwencji: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do świń lub przynajmniej uwzględnienie Wsparcia dochodów związanego z hodowlą do loch (zarodowych, wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi . W uzasadnieniu różnych interwencji m. in. w przypadku kóz, buraków cukrowych, konopi, pomidorów, truskawek, ziemniaków czy roślin pastewnych, trafnie zdefiniowano potrzeby i podano właściwe uzasadnienia, dlaczego konieczna jest interwencja i wsparcie, które powinno trafić do rolników. Dlaczego autorzy Krajowego Planu Strategicznego nie chcą widzieć tych samych potrzeb w sektorze trzody chlewnej, a w szczególności w hodowli świń? Dlaczego nie ma zdefiniowanych takich potrzeb wraz z uzasadnieniem w odniesieniu do świń, a w szczególności do loch hodowlanych? Potrzeby i ich uzasadnienia przypisane do ww. interwencji są trafne również w przypadku świń.	Brak wsparcia na nieuregulowanym rynku trzody chlewnej zagraża bezpieczeństwu żywnościowemu naszego kraju, element zależności w produkcji wieprzowiny jest czynnikiem ryzyka który objawia się w momencie kryzysu jaki tworzy się w dobie globalnych zmian. Zywność to element strategiczny o którym się zapomina a populacja rodzimych stad trzody chlewnej jest na poziomie skrajnie niebezpiecznym, co jest skutkiem braku systemu i strategii państwa w tym zakresie. Hodowla jest działalnością prowadzoną w cyklu zamkniętym, na rasach czystych i wymaga większych umiejętności niż np. tucz. Hodowcy nie mogą skorzystać z efektów heterozji i z meblowania miotów. Koszty ponoszone na hodowlę są wyższe niż chów tuczników i wynikają m. in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania i partycypowania hodowców w kosztach oceny wartości użytkowej. Gospodarstwa zajmujące się hodowlą podlegają tym samym prawom rynkowym, biologicznym oraz zmianom klimatycznym, co inne gospodarstwa - są to m. in. niestabilne warunki pracy wynikające z ASF i COVID-19, drożejące pasze, import prosiąt, mięsa i półtusz, kłopoty w obrocie materiałem hodowlanym oraz w sprzedaży tuczników; hodowcy ponoszą ryzyko cenowe i produkcyjne. W obawie przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF oraz zakłóceniami na rynku spowodowanymi COVID-19 hodowcy nie zwiększają stanów loch hodowlanych, a często zmuszeni są do podejmowania ostatecznych decyzji polegających na rezygnacji z hodowli. Dlatego potrzebne jest wsparcie dla stad hodowlanych, które prowadzą hodowlę świń na bazie świń wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE trzoda chlewna nie znajduje się na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.
588	2021-09-15 06:51:18	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Krajowy Plan Strategiczny nadal nie przewiduje wparcia dochodów związanego z wielkością produkcji do świń. Wnioskuję o uwzględnienie wparcia dla tego ważnego gatunku zwierząt gospodarskich w ramach dedykowanej Interwencji: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do świń lub przynajmniej uwzględnienie Wsparcia dochodów związanego z hodowlą do loch (zarodowych, wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi . W uzasadnieniu różnych interwencji m. in. w przypadku kóz, buraków cukrowych, konopi, pomidorów, truskawek, ziemniaków czy roślin pastewnych, trafnie zdefiniowano potrzeby i podano właściwe uzasadnienia, dlaczego konieczna jest interwencja i wsparcie, które powinno trafić do rolników. Dlaczego autorzy Krajowego Planu Strategicznego nie chcą widzieć tych samych potrzeb w sektorze trzody chlewnej, a w szczególności w hodowli świń? Dlaczego nie ma zdefiniowanych takich potrzeb wraz z uzasadnieniem w odniesieniu do świń, a w szczególności do loch hodowlanych? Potrzeby i ich uzasadnienia przypisane do ww. interwencji są trafne również w przypadku świń.	Hodowla jest działalnością prowadzoną w cyklu zamkniętym, na rasach czystych i wymaga większych umiejętności niż np. tucz. Hodowcy nie mogą skorzystać z efektów heterozji i z meblowania miotów. Koszty ponoszone na hodowlę są wyższe niż chów tuczników i wynikają m. in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania i partycypowania hodowców w kosztach oceny wartości użytkowej. Gospodarstwa zajmujące się hodowlą podlegają tym samym prawom rynkowym, biologicznym oraz zmianom klimatycznym, co inne gospodarstwa - są to m. in. niestabilne warunki pracy wynikające z ASF i COVID-19, drożejące pasze, import prosiąt, mięsa i półtusz, kłopoty w obrocie materiałem hodowlanym oraz w sprzedaży tuczników; hodowcy ponoszą ryzyko cenowe i produkcyjne. W obawie przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF oraz zakłóceniami na rynku spowodowanymi COVID-19 hodowcy nie zwiększają stanów loch hodowlanych, a często zmuszeni są do podejmowania ostatecznych decyzji polegających na rezygnacji z hodowli. Dlatego potrzebne jest wsparcie dla stad hodowlanych, które prowadzą hodowlę świń na bazie świń wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE trzoda chlewna nie znajduje się na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.
589	2021-09-15 06:53:37	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.3 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.3. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
590	2021-09-15 06:55:00	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.4. Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.4 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.4. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027.
591	2021-09-15 07:24:23	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Zmiana terminu wymaganego dla retencji wody na trwałych użytkach zielonych. Należy go przesunąć na wcześniejszy termin, tj. od 15 marca do 15 czerwca.	Okresowo zalewane trwałe użytki zielone mają duże znaczenie dla lęgowych i migrujących ptaków wodno-błotnych, w tym dubelta. Pełnią też ważną funkcję retencyjną i sprzyjają bioróżnorodności. Dlatego też popieramy powstanie takiego ekoschematu. Jednakże, wysoka jakości siedlisk lęgowych ptaków siewkowych wiąże się z występowaniem lokalnych podtopień w okresie przed lęgowym i wczesnolęgowym, a więc od około połowy marca do połowy czerwca. Wymagałoby to retencjonowania przez rolnika wód zimowych, co jest szczególnie ważne w kontekście zmian klimatycznych powodujących zbyt wczesne przesuszanie siedlisk wilgotnych. Jednocześnie promowanie zalewu łąk w okresie koszenia łąk (od czerwca do końca września) może wiązać się z trudnościami z wykonaniem pokosów, a w konsekwencji sankcjami dla rolnika i niższą jakością siedlisk dla ptaków, w tym rzadkich, jak dubelta w kolejnym roku w związku z niewykonaniem zabiegów agrotechnicznych (zalegający wojłok). To z kolei zmniejszy atrakcyjność pakietu dla rolników. Poza tym aby, zgromadzić wodę i uzyskać płatność rolnik będzie musiał wykonać pewną pracę: wstawić szandory w istniejącym systemie melioracyjnym praktycznie zaraz po ukończeniu okresu zimowego. Dlatego też wnioskujemy, aby promować retencjonowanie wody w okresie od 1 marca do 30 czerwca. Poprawi to znacznie efektywność wydawanych funduszy na to wsparcie.	Uwaga nieuwzględniona	Wyznaczony termin od 1 maja do 30 września umożliwia uzyskanie rekompensaty wszystkim rolnikom, którym nadmiar wody utrudnił uzyskanie plonów w danym roku. Wsparcie w ramach tego ekoschematu jest nakierowane na obszary wykorzystane na cele usług ekosystemowych w zakresie retencjonowania wody.
592	2021-09-15 07:28:58	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Należy wprowadzić dopłatę do produkcji trzody chlewnej prowadzonej w cyklu zamkniętym w oparciu o polskie rasy świń	Sektor trzodowy jest w zapaści. Zakup warchlaków pochodzących z innych krajów UE powoduje transfer nadwyżek finansowych i generuje wysokie ryzyko dla producentów.	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE trzoda chlewna nie znajduje się na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.
593	2021-09-15 07:34:42	Organizacje ekologiczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Zwiększenie kwoty wsparcia w schemacie Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt do kwoty 1300 zł/ha	Popieramy powstanie takiego ekoschematu, gdyż zanik ekstensywnego użytkowania łąk, w szczególności wypasu stanowi jeden z istotnych czynników wpływających na pogorszenie jakości siedlisk ptaków siewkowych, w tym dubelta (Korniluk i Piec 2016). Wypas zwierząt na trwałych użytkach zielonych tworzy w siedliskach tego gatunku urozmaiconą strukturę roślinności oraz ogromną ilość mikrosiedlisk z odkrytą glebą będącą najistotniejszym elementem środowiska selektywnie wybieranym przez żerujące samce dubelta w mikro skali (Korniluk i in. 2020). Również w skali krajobrazu wypas był najsilniej preferowanym użytkowaniem rolniczym przez żerujące samce dubelta (Korniluk i in. 2020). Jednakże, ze względu na to, że ekstensywne wypasanie zwierząt w krajobrazie wiąże się z dużym zaangażowaniem rolników i wymaga dodatkowych kosztów (dozór stada, budowa i konserwacja ogrodzeń, opieka weterynaryjna) wnioskujemy o zwiększenie płatności w ramach tego wsparcia do kwoty 1300 zł/ha. Korniluk, M., Białomyzy, P., Grygoruk, G., Kozub, ł., Sielezniew, M., Świętochowski, P., Tumiel, T., Wereszczuk, M. & Chylarecki, P. 2020. Habitat selection of foraging male Great Snipes on floodplain meadows: importance of proximity to the lek, vegetation cover and bare ground. Ibis (Lond. 1859). 163: 486–506.	Uwaga nieuwzględniona	Stawki płatności w ramach ekoschematów co do zasady wyliczone zostały na podstawie poniesionych kosztów i utraconych dochodów oraz uwzględniają dodatkowe korzyści związane z realizacją ekoschematu. Zostały one określone przez podmioty takie jak Instytut Zootechniki – PIB oraz Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - PIB.
594	2021-09-15 07:52:19	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 11. Premie dla młodych rolników	proponowana wysokość premii - 250 000 zł.	Wobec rosnącej kosztów prowadzenia działalności rolniczej oraz inflacji planowana premia powinna zostać zwiększona do 250 tys. złotych. Jest to ważne w sytuacji malejącego zainteresowania młodych ludzi do prowadzeniem działalności rolniczej.	Uwaga nieuwzględniona	Proponowana kwota premii dla młodych rolników to 200 tys. zł, czyli o 50 tys. zł więcej niż w ramach PROW 2014-2020 (zgodnie z zasadą dostosowywania kwoty premii średnio co 5 lat przede wszystkim do wzrostu cen czynników produkcji w rolnictwie). Określając kwotę premii dla młodych rolników wzięto również pod uwagę średnią wartość inwestycji zrealizowanych przez młodych rolników w ramach „Modernizacji gospodarstw rolnych" PROW 2014-2020 (niecałe 200 tys. zł).
595	2021-09-15 07:56:11	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.5. Rozwój małych gospodarstw	Wyłączenie sektora trzody chlewnej z działów wykluczonych.	Produkcja trzody chlewnej w małej skali w połączeniu z RHD, rasami lokalnymi (świnia złotnicka i inne) agroturystyką i innymi formami lokalnego przetwórstwa i sprzedaży bezpośredniej może być atrakcyjną opcją dla rozwoju małych gospodarstw.	Uwaga uwzględniona	Produkcja trzody chlewnej nie jest wykluczona ze wsparcia w omawianej interwencji.
596	2021-09-15 07:59:50	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.3. Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF	Zniesienie limitu 50 sztuk.	Bioasekuracja w małych gospodarstwach jest również ważna. Ognisko wykryte w takim gospodarstwie przynosi takie same negatywne skutki jak w dużym gospodarstwie. Istnieje szansa na rozwój małych gospodarstw trzodowych w połączeniu z lokalnym przetwórstwem, RHD i agroturystyką.	Uwaga nieuwzględniona	Określając warunek dostępu do pomocy dotyczący minimalnej liczby świń na poziomie 50 sztuk wzięto pod uwagę dostępny limit środków na inwestycje dotyczące biosekuracji oraz zobowiązanie do utrzymania inwestycji w okresie 5 lat od dnia wypłaty płatności końcowej. Przy obserwowanej tendencji polegającej na rezygnacji w prowadzenie chowu lub hodowli świń w mniejszych gospodarstwach (dane GUS) istnieje ryzyko, że rolnicy nie wywiążą się ze zobowiązania dotyczącego utrzymania inwestycji przez 5 lat.
597	2021-09-15 08:01:40	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.3. Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF	Zwiększenie kwoty pomocy do 150 tys. zł	Konieczne jest zwiększenie kwoty pomocy do 150 tys. zł z uwagi na rosnące koszty materiałów budowlanych stanowiących podstawę programu oraz objęcie programem pozostałych gospodarstw utrzymujących trzodę.	Uwaga nieuwzględniona	Kwota pomocy została określona na podstawie doświadczeń z PROW 2014-2020 gdzie średnia wartość operacji dotyczących inwestycji bioasekuracyjnych wynosiła 48 tys. zł. Kwota pomocy określona w PS WPR 100 zł 100 tys. zł uwzględnia wzrost cen. Dodatkowo zwiększenie kwoty pomocy mogłoby oznaczać, że mniej rolników mogłoby skorzystać z pomocy.
598	2021-09-15 08:02:45	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	Jak w załączonym pliku	Jak w załączonym pliku	Uwaga nieuwzględniona	Na interwencję LEADER przewidziano 8% środków EFRROW dla Planu Strategicznego, co wykracza poza 5% minimum wskazane w przepisach. Budżet Planu Strategicznego i potrzeby, które zaspokajają inne interwencje nie pozwalają na dalsze zwiększanie budżetu interwencji LEADER.
599	2021-09-15 08:05:07	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.2. Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych	Usunięcie wymogu wydatkowania dotacji na inwestycje.	Częściowo uwzględniono uwagę WIR i obniżono wymóg wydatkowania dotacji na inwestycję do 50% przyznanych środków. To naszym zdaniem jest wciąż regulacja, która jest zbyteczna. Środki trwałe muszą pracować na siebie. Tylko wtedy jest sens inwestowania w nie. W wielu przypadkach dzisiejszych grup, wspólne inwestycje powodują ich problemy finansowe i bankructwa. Wspólne działanie na rynku nie zawsze wymaga inwestowania w środki trwałe. Ich zakup powinien każdorazowo być oceniany na poziomie oceny biznes planu, bez narzucania sztywnych reguł.	Uwaga nieuwzględniona	Inwestycje w środki trwałe mają na celu wzmocnienie i utrwalenie współpracy producentów. Wspólne inwestycje powinny przyczynić się do większej trwałości podmiotu i jego trwania na rynku w dłuższej pespektywie czasowej niż okres uzyskiwania wsparcia ze środków publicznych. Brak konieczności wydatkowania określonej wielkości pomocy na środki trwałe może powodować brak trwałości podmiotów i chęć rozwiązywania się po okresie otrzymania wsparcia. Propozycja przewiduje możliwość dość znacznej swobody w zakresie wydatkowania środków wsparcia. przedstawiony system wsparcia GPR lub OP uległ zmianom, ze względu na fakt, że zmianie uległa propozycja przepisów KE dot. wsparcia GPR/OP w ramach PS WPR i ostateczne brzmienie przepisów w tym zakresie.

600	2021-09-15 08:07:02	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	Należy dopuścić możliwość promowania marek handlowych produktów wytwarzanych w ramach systemu jakości ale przez konkretną grupę rolników.	Należy dopuścić możliwość promowania marek handlowych produktów wytwarzanych w ramach systemu jakości ale przez konkretną grupę rolników, która chce taką markę budować. Bez zbudowania silnych marek, rolnicy, nawet tworząc grupę nie będą konkurencyjni na rynku spożywczym pod względem komunikacji z klientem. Nie rozumiemy, dlaczego nie można połączyć tych dwóch elementów.	Uwaga częściowo uwzględniona	Umieszczanie na materiałach informacyjnych, promocyjnych i marketingowych marek handlowych, będzie możliwe wyłącznie w sytuacji, gdy informacje te będą miały drugorzędne znaczenie względem głównego przekazu informacyno-promocyjno-marketingowego dotyczącego produktu wytwarzanego w ramach systemu jakości żywności, którego dotyczy dana operacja.
601	2021-09-15 08:09:54	Izby rolnicze	Załącznik 4: Normy DKR (ang. GAEC) określone na poziomie krajowym w ramach warunkowości	GAEC 9 - uwagi wraz z uzasadnieniem znajdują się poniżej	Należy zmienić nazwę normy: trzeba zmienić nazwę dostosowując ją do opisu warunków, np. Minimalny udział 4% powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie wykorzystanych na obszary i obiekty nieprodukcyjne, włączając w to grunty ugorowane lub międzyplony lub uprawy wiążące azot, uprawiane bez środków ochrony roślin. Opis warunków: niejasne sformułowania, które utrudniają zrozumienie warunków spełnienia normy. Nie wiadomo czy wszystkie warunki dotyczą obiektów i obszarów nieprodukcyjnych, gruntów ugorowanych i międzyplonów czy też nie. Podsumowanie praktyki w gospodarstwie, łącznie z wykazem elementów chronionych i % gruntów ornych przeznaczonych na obiekty lub obszary nieprodukcyjne, włączając w to grunty ugorowane (?) lub międzyplony lub uprawy wiążące azot, uprawiane bez środków ochrony roślin: Rolnicy posiadający grunty orne o powierzchni powyżej 10 ha gruntów ornych w gospodarstwie zobowiązani są do przeznaczenia co najmniej 4% ich powierzchni na obszary lub obiekty nieprodukcyjne, włączając w to grunty ugorowane lub międzyplony lub uprawy wiążące azot, uprawiane bez środków ochrony roślin (?) W przypadku jeśli do wypełniana normy wykorzystywane są międzyplony lub uprawy wiążące azot, uprawiane bez środków ochrony roślin, minimalny udział powierzchni gruntów ornych do wypełnienia normy w gospodarstwie wynosi co najmniej 7%, przy czym co najmniej 3% powierzchni gruntów ornych stanowią obszary lub obiekty nieprodukcyjne lub grunty ugorowane. W przypadku jeśli rolnik podejmie w ramach ekoschematów zobowiązanie dotyczące przeznaczenia co najmniej 7% gruntów ornych w gospodarstwie na obszary i obiekty nieprodukcyjne (czy też ugory i międzyplony?), minimalny udział gruntów ornych w gospodarstwie na obszary i obiekty nieprodukcyjne (czy też ugory i międzyplony?) w ramach normy DKR 9 zostaje obniżony do 3%. Niezrozumiałe, należałoby sformułować od nowa. Obiektami nieprodukcyjnymi lub produkcyjnymi (nie powinno być tej nazwy lub jasne wskazanie, które są które, określenia obiekty produkcyjne nie ma w żadnym z przepisów normy) służącymi do realizacji ww. obowiązku są w szczególności: grunty ugorowane, żywopłoty, pasy zadrzewione, zadrzewienia liniowe i pojedyncze drzewa, rowy, zagajniki śródpolne, oczka wodne, miedze śródpolne, strefy buforowe, pasy gruntów kwalifikujące się do płatności wzdłuż obrzeży lasu (bez produkcji), międzyplony oraz uprawy wiążące azot bez stosowania środków ochrony roślin, spełniające określone kryteria. Norma powinna dotyczyć rolników posiadających grunty o powierzchni powyżej 15 ha gruntów ornych.	Uwaga uwzględniona	Zmieniono opis DKR 9.
602	2021-09-15 08:21:05	JST	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.3. Opis krajowej sieci ds. wspólnej polityki rolnej	Należy przed zapisem „współpraca z WODR oraz lokalnymi punktami kontaktowymi funduszy europejskich w zakresie informacji o istniejących możliwościach wsparcia z funduszy ze środków krajowych i europejskich na rozwój obszarów wiejskich" dodać punkt „Prowadzenie działań informacyjnych dot. Planu strategicznego WPR".	Samorządy województw od dwóch perspektyw finansowych z powodzeniem realizują działania informacyjno – promocyjne. Posiadają w tym duże doświadczenie, posiadają bazę punktów informacyjnych o funduszach europejskich. Optymalnym rozwiązaniem wydaje się podobnie, jak w przypadku innych działań, wpisanie „prowadzenia działań informacyjnych dot. Planu Strategicznego WPR" zarówno do kompetencji WODR jak i SW, z niewątpliwym pożytkiem dla całego Planu strategicznego WPR;	Uwaga uwzględniona	Prowadzenie działań informacyjnych w zakresie wdrażanych interwencji będzie możliwe przez SW.
603	2021-09-15 08:25:54	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	str. 288, tabela z wykazem ilości środków przeznaczonych na realizację interwencji LEADER Należy rozważyć zwiększenie alokacji środków na podejście LEADER.	Określony poziom alokacji na podejście LEADER jest zbyt niskie. Środki te nie pozwolą na wybór wszystkich LSR funkcjonujących w skali kraju. Należy ponadto podkreślić, że został zwiększony zakres możliwych do realizacji zadań w ramach LSR, tj. tworzenie krótkich łańcuchów żywnościowych oraz rozwoju pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych (gospodarstw agroturystyczne i zagrody edukacyjne), bez zwiększenia środków.	Uwaga nieuwzględniona	Na interwencję LEADER przewidziano 8% środków EFRROW dla Planu Strategicznego, co wykracza poza 5% minimum wskazane w przepisach. Budżet Planu Strategicznego i potrzeby, które zaspokajają inne interwencje nie pozwalają na dalsze zwiększanie budżetu interwencji LEADER.
604	2021-09-15 08:28:51	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	s. 256, „Opis wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego" Diagnoza stanu rolnictwa i obszarów wiejskich przedmiotowego dokumentu zawiera wyraźne wskazania, że niezbędne jest dalsze inwestowanie w poprawę wyposażenia obszarów wiejskich w podstawową infrastrukturę typu: drogi, gospodarka wodno-ściekowa, transport publiczny, targowiska, usługi opiekuńcze, ochronę zdrowia, kulturę i dziedzictwo kulturowe oraz działania turystyczno-rekreacyjne. W projekcie Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej (PS WPR) działania te realizowane mają być w jedynie w niewielkim zakresie – spośród podstawowych, niezbędnych elementów wyposażenia infrastrukturalnego obszarów wiejskich. W projekcie uwzględniono jedynie systemy indywidualnego oczyszczania ścieków oraz ukształtowanie przestrzeni publicznej uwzględniających przeciwdziałanie zmianom klimatu i odnowienie lub poprawę stanu zabytkowych obiektów budowlanych z przeznaczeniem na cele publiczne, natomiast nadal brak jest odpowiedzi na inne wskazane w diagnozie niedostatki wyposażenia przestrzeni obszarów wiejskich. Należy ująć w projekcie PS WPR działania stanowiące kontynuację „polityki" rozwoju obszarów wiejskich realizowanej za pośrednictwem wdrażania tzw. „działań samorządowych" w latach 2007-2013 oraz 2014-2020.	Z perspektywy lat 2007-2020 widoczny jest fakt, iż najskuteczniejszy (w tym najbardziej oszczędny) sposób wspierania rozwoju obszarów wiejskich to realizacja instrumentów finansowych wspierających inwestycje w infrastrukturę, skierowanych do samorządów gminnych i powiatowych w regionach (województwach) przez samorządy województw. Rezygnacja z tego typu działań skutkować będzie tym, iż „mniejsze" inwestycje w zakresie dróg, infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej czy targowisk pozostaną pozbawione źródła finansowania. Zauważyć należy, że wymienione wyżej inwestycje stanowią zadania publiczne a konkretnie zadania własne określone w przykładowym katalogu zadań własnych gminy (sformułowanym w treści art. 7 ust. 1 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r., poz. 713) oraz w adekwatnym katalogu zadań własnych powiatu ujętym w art. 4 ust. 1 Ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r., poz. 920), których realizacja w ostatnich kilkunastu latach była często możliwa wyłącznie dzięki możliwości dofinansowania pochodzącego z EFRROW. Z uwagi na fakt, iż na podstawie przepisów prawa tj. art. 11 ust. 2 oraz art. 14 ust. 1 Ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jedn. Dz. U. z 2020, poz. 1668) samorząd województwa jest upoważniony i zobowiązany do realizacji polityki rozwoju województwa (regionu) poprzez realizację zadań w opisanym prawem zakresie (w tym modernizacji obszarów wiejskich art. 14 ust. 1 pkt 6 cyt. Ustawy) w naturalny sposób powinien uczestniczyć we wdrażaniu instrumentów pomocowy ukierunkowanych na inwestycje w obszary wiejskie. Optymalną sytuacją jest stan, w którym samorząd województwa ma możliwość doboru kryteriów warunkujących dostęp do poszczególnych instrumentów pomocowych a nawet możliwość wyboru tych instrumentów w odniesieniu do poszczególnych regionów. Należy podkreślić, że wsparcie rozwoju obszarów wiejskich poprzez wdrażanie tzw. „działań samorządowych" zapewniłoby w pełni realizację celów szczegółowych określonych w ramach Celu 8 PS WPR „Promowanie zatrudnienia, wzrostu, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki i zrównoważonego leśnictwa"	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni. Jednocześnie biorąc pod uwagę planowany zakres wsparcia alokacja środków wydaje się wystarczająca
605	2021-09-15 08:33:35	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	s.257 Opis warunków kwalifikowalności Nie należy określać podmiotu przeprowadzającego nabór wniosków na realizację elementów koncepcji Smart Villages s.258 Tabela z wykazem ilości środków przeznaczonych na realizację Interwencji Infrastruktura na obszarach wiejskich Zbyt mała alokacja środków finansowych na ten typ Interwencji.	s.257 Opis warunków kwalifikowalności Proponuje się, aby w opisie zakresu dot. koncepcji Smart Villages nie wskazywać bezpośrednio poziomu krajowego wyboru wniosków. Jest to zupełnie nowy zakres interwencji, nie wiemy ile takich koncepcji powstanie w okresie przejściowym i jakie rozwiązania taka koncepcja będzie przewidywać na danym obszarze. Poziom (krajowy czy też samorządowy) może być określony w innych dokumentach. s.258 Tabela z wykazem ilości środków przeznaczonych na realizację Interwencji Infrastruktura na obszarach wiejskich Należy zwiększyć alokacje środków przeznaczonych na ten typ interwencji biorąc pod uwagę to, że pomoc na operacje może być przyznana jeżeli operacja jest realizowana między innymi w oparciu o koncepcję Smart Villages, a wysokość pomocy na realizację wybranych elementów tej koncepcji może wynosić nawet 15 mln zł. Ponadto biorąc pod uwagę dotychczasowe doświadczenie w realizacji tego typu inwestycji istnieją bardzo duże potrzeby związane z finansowaniem infrastruktury na obszarach wiejskich.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni. Jednocześnie biorąc pod uwagę planowany zakres wsparcia alokacja środków wydaje się wystarczająca
606	2021-09-15 08:36:55	Organizacje ekologiczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	wnioskujemy o utworzenie niezależnego wariantu dla dubelta, w których domyślne rozpoczęcie pokosu rozpocznie się po 10 lipca, z równoczesnym zastrzeżeniem, że termin ten może być wcześniejszy, jeżeli działania ochronne w PO lub PZO dopuszczają taką możliwość	W zaproponowanej interwencji utworzono wspólne wymogi i płatności dla interwencji Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, ksyk, krwawodziób, czajka, dubelt i kulik wielki). Wymienione gatunki ptaków cechuje natomiast znaczne zróżnicowanie fenologii lęgów, a więc i potrzeba odmiennego reżimu użytkowania rolniczego zapewniającego bezpieczeństwo lęgu. Dla przykładu, pierwsze zniesienia czajek notuje się w Polsce w połowie marca, dubeltów zaś na początku maja. Niekontrolowane dopuszczenie koszenia łąk po 15 czerwca w siedliskach dubelta stanowi więc ogromne zagrożenie dla przetrwania ich lęgów i może wiązać się z obniżeniem produktywności do poziomu zagrażającego przetrwania lokalnych populacji.	Uwaga uwzględniona	Interwencja wdrażana jest poprzez szereg wariantów dedykowanych odpowiednim siedliskom lub gatunkom w tym m. in. Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego.
607	2021-09-15 08:39:17	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	s. 250 „Forma i wysokość wsparcia". Wskazane w projekcie PS WPR progi kwotowe możliwe do poniesienia zarówno dla prac związanych z opracowaniem projektu scalenia gruntów jak i dla zagospodarowania poscaleniowego są zbyt niskie. Należy zwiększyć progi kwotowe możliwe do poniesienia na opracowanie projektu scaleniowego i zagospodarowanie poscaleniowe minimum do obowiązujących w obecnej perspektywie finansowej w ramach PROW 2014-2020. s. 251, Tabela z wykazem ilości środków przeznaczonych na realizację interwencji Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym Zbyt mała alokacja środków finansowych na ten typ Interwencji w porównaniu do obecnej perspektywy finansowej w ramach PROW 2014 – 2020. Należy zwiększyć alokację środków na Interwencję „Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym".	s. 250 „Forma i wysokość wsparcia". Biorąc pod uwagę dotychczasowe doświadczenia koszty w szczególności dotyczące zagospodarowania poscaleniowego znacznie wzrosły w stosunku do ponoszonych na początku realizacji operacji typu: Scalanie gruntów". Ponadto biorąc pod uwagę obecna sytuację gospodarczą w kraju obserwuje się ciągły wzrost cen za towary, usługi i roboty budowlane. s. 251, Tabela z wykazem ilości środków przeznaczonych na realizację interwencji Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym Należy podkreślić, że potrzeby związane ze scalaniem gruntów są nadal duże. Dlatego też w celu zachowania wzrostu konkurencyjności polskich gospodarstw rolnych występuje konieczność zaangażowania znacznie większych środków finansowych w celu podjęcia działań zmierzających do poprawy struktury obszarowej gospodarstw.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020 Jednocześnie zwiększono alokację środków tak aby możliwa była realizacja takiej samej liczby projektów w ramach interwencji.
608	2021-09-15 08:46:53	Jednostki administracji rządowej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 2. Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu	Obecnie: Powierzchnia gospodarstwa wynosząca 3-50 ha Proponuje się: Powierzchnia gospodarstwa wynosząca 1-50 ha	Wykluczenie z możliwości korzystania z tej płatności rolników posiadających gospodarstwa o areale od 1do 3 ha jest zaprzeczeniem realizacji podstawowej potrzeby, na którą powinna odpowiadać interwencja to jest „zwiększenie indywidualnego dochodu w rolnictwie w celu zapewnienia rolnikom godnego poziomu życia i wyrównywania szans rozwojowych, ekonomicznych, społecznych. W Województwie Podkarpackim rolników gospodarujących na areale od 1 do 3 ha jest ponad 60% ogółu rolników. Utrzymanie zapisu o kwalifikowalności rolników gospodarujących na areale powyżej 3 ha (do 50 ha) spowoduje, że ponad 60% podkarpackich rolników nie będzie miała możliwości ubiegania się o Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu.	Uwaga uwzględniona	Wprowadzono zapis mówiący, że wsparcie przyznawane jako uzupełnienie Podstawowego wsparcia dochodu, do powierzchni od 1 ha do 30 ha gospodarstwom o powierzchni maksymalnie 50 ha.
609	2021-09-15 08:47:03	JST	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.3. Opis krajowej sieci ds. wspólnej polityki rolnej	Dodanie zadania SW w brzmieniu analogicznym (jak dla WODR), tj: - prowadzenie działań informacyjnych dot Planu Strategicznego WPR w zakresie wdrażanych interwencji.	W ramach wymienionych zadań SW brak zadania związanego z „prowadzeniem działań informacyjnych dot. Planu Strategicznego WPR". Informowanie opinie publicznej i potencjalnych beneficjentów o WPR i możliwościach finansowania jest jednym z celów utworzenia KSOW+, co potwierdzają zapisy na str.80 projektu PS WPR. W związku z powyższym oraz mając na uwadze udział SW we wdrażaniu określonych interwencji konieczne jest uwzględnienie wskazanego zadania jako jednego z zadań SW.	Uwaga uwzględniona	Prowadzenie działań informacyjnych w zakresie wdrażanych interwencji będzie możliwe przez SW.
610	2021-09-15 08:48:34	Organizacje ekologiczne	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Wnioskujemy o utworzenie niezależnego wariantu dla dubelta wg poniższych zasad: - Podstawowy termin użytkowania - po 10 lipca, z dopuszczeniem koszenia po 15 czerwca tylko w sytuacji, gdy PZO lub PO dopuszcza taką możliwość. - w przypadku siedlisk o podłożu torfowym dopuszczenie pozostawiania 50% działki nieskoszonej lub koszenie całej powierzchni działki rolnej co 2 lata. Jeżeli zaś zapisy PZO/PO dopuszczają taką możliwość (torfowiska niskie), w przypadku corocznego koszenia, pozostawianie niekoszonego fragmentu 15-85% powierzchni działki. - Przyjmując domyślną datę pierwszego pokosu przypadającą na 10 lipca, oraz kierując się zasadą, że stawka płatności wyliczana jest na podstawie utraconych dochodów i dodatkowych kosztów, „wariant dla dubelta" powinien mieć wyższą płatność do hektara, w naszej opinii na poziomie 2000 zł/ha.	Badania prowadzone na Białorusi na próbie 34 gniazd wykazały, że przed 11 czerwca młode dubelty nie uzyskują lotności i tylko zaledwie 15% młodych uzyskuje lotność w okresie między 11 a 20 czerwca. Po 11 lipca udział ten wzrasta już do 90% (Mongin 2008). Badania prowadzone w Dolinie Górnej Narwi wykazały natomiast, że na równinach zalewowych (siedliskach żyznych), bardziej intensywne użytkowanie łąk z dwoma pokosami rozpoczynającymi się w czerwcu mają duże znaczenie dla zapewnienia żerowisk samców dubelta, zaś łąki użytkowane po 10 lipca w pakietach rolno-środowiskowych są najmniej preferowanym typem użytkowania (Korniluk i in. 2020). Dlatego też w siedliskach żyznych, aby zapewnić zarówno dobre żerowiska jak i bezpieczne miejsca lęgów dubelta, należy utrzymać w krajobrazie mozaikę łąk dwukośnych i wypasanych oraz łąk koszonych po 10 lipca Przy planowaniu wariantu ochrona dubelta, należy wziąć pod uwagę fakt, że znaczącą część lęgowej populacji występuje na torfowiskach niskich (około 40% tokowisk i ponad 50% populacji lęgowej dubelta), gdzie użytkowanie kośne powinno być dopasowane do stopnia żyzności torfowisk (wynikającej najczęściej ze stopnia degradacji) oraz uwilgotnienia (Korniluk i Piec 2016). Na bardziej żyznych fragmentach powinno być ono wykonywane raz w roku, a na najlepiej zachowanych torfowiskach nawet co kilka lat. Wyższa stawka płatności wynika ze znacząco niższej jakości siana w lipcu oraz znacząco mniejszego oraz nie zawsze osiągalnego , ze względu na skrócony okres wegetacji, plonu z drugiego pokosu.	Uwaga częściowo uwzględniona	Wydzielono wariant dla dubelta i kulika wielkiego.

611	2021-09-15 08:50:09	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	Zakres interwencji w ramach „Infrastruktury na obszarach wiejskich" należy rozszerzyć, w szczególności o wsparcie operacji typu: - gospodarka wodno – ściekowa w zakresie analogicznym jak w PROW 2014-2020, a nie z wyłącznym ograniczeniem do systemów indywidualnego oczyszczania ścieków; - budowy lub modernizacji dróg lokalnych;	Ograniczenie zakresu interwencji do kilku elementów (systemów indywidualnego oczyszczania ścieków, kształtowania przestrzeni publicznej, ochrony zabytków, gospodarowania wodami opadowymi) z pominięciem wniosków wynikających z analizy SWOT oraz diagnozy potrzeb. Proponowany w PS WPR zakres wsparcia, jakkolwiek nie odpowiada kluczowym potrzebom obszarów wiejskich. Na str. 48 PS WPR wskazano m.in., że: 1. „Zły stan dróg samorządowych jest czynnikiem obniżającym aktywność gospodarczą, inwestycyjną oraz konkurencyjność regionów i ośrodków gospodarczych. Tam gdzie poprawia się stan infrastruktury drogowej i rozpowszechnianie indywidualnych środków transportu A lepsza dostępność komunikacyjna, w tym systemy transportowe, sprzyja mobilności ludności, towarów i usług, co jest korzystne z punktu widzenia przede wszystkim zwiększenia aktywności zawodowej i ograniczenia wykluczenia społecznego". Stąd wyodrębniono potrzebę: Poprawa dostępu do infrastruktury publicznej typu" drogi". 2. „Niewystarczający jest rozwój infrastruktury typu wodociągi i kanalizacja. Zaopatrzenie wiejskich jednostek osadniczych m.in. w infrastrukturę wodno – kanalizacyjną stanowi o możliwości ich dalszego rozwoju społeczno-ekonomicznego.(…) Duża część istniejących urządzeń do zaopatrzenia mieszkańców wsi w wodę wymaga przeprowadzenia modernizacji. Z tego względu zdefiniowana została potrzeba: Poprawa dostępu do infrastruktury publicznej typu wod-kan. Mając na uwadze powyższe stwierdzić należy ze proponowany w PS WPR zakres wsparcia, jakkolwiek nie odpowiada kluczowym potrzebom obszarów wiejskich. Faktu tego nie zmienia odsyłanie w dokumencie do wsparcia ze środków Polityki Spójności, czy też środków krajowych, tym bardziej mając na uwadze ograniczenia interwencji Polityki Spójności (w zakresie wod-kan – aglomeracje 2-10 tys. RLM; drogi – spełniające warunek bezpośrednich połączeń z węzłami sieci TEN-T) Rozszerzenie zakresu spójne jest z wnioskami z analizy SWOT oraz zdiagnozowanymi potrzebami na obszarach wiejskich.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni.
612	2021-09-15 08:52:31	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	Wykreślenie zapisu „W przypadku wniosków na realizację elementów koncepcji przeprowadzony zostanie jeden nabór wniosków na poziomie krajowym, a ocena wniosków będzie dokonywana przez panel ekspertów". LUB zapis w brzmieniu: Nabory w ramach interwencji przeprowadzane będą na poziomie regionalnym.	Nie należy określać podmiotu przeprowadzającego nabór na realizację koncepcji Smart Villages lub delegować zadanie na poziom samorządów województw. Nadto, w PS WPR nie należy ograniczać liczby naborów wniosków. Realizacja koncepcji 5V jest nowym zakresem, wprowadzanym bez doświadczenia w zakresie samego opracowywania tych koncepcji. W ocenie samorządu województwa pomorskiego nie ma powodów ograniczania liczby naborów wniosków. Należy zwrócić uwagę, że wśród beneficjentów interwencji są wyłącznie jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki oraz spółki jednostek samorządu terytorialnego a koncepcje przygotowywane mogą być przez szeroki katalog podmiotów. Wdrażanie koncepcji 5V wymaga pogłębionej analizy. Dlatego też w PS WPR powinny znaleźć się wyłącznie niezbędne elementy, które nie będą ograniczać doprecyzowywania zasad (w tym wdrażania) na późniejszym etapie. Niemniej, za wdrażaniem na poziomie regionów przemawia m.in. fakt premiowania projektów wynikających z 5V przez LGD.	Uwaga nieuwzględniona	Realizacja wybranych elementów Smart Village ma charakter pilotażowy dlatego przewidziano wyłącznie 1 nabór na poziomie krajowym
613	2021-09-15 08:53:38	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	Proponowany zapis: „Wysokość pomocy udzielonej na realizację wybranych elementów jednej koncepcji Smart Villages nie może przekroczyć 15 mln zł a wysokość koszt kwalifikujących się do wsparcia wynosi powyżej 2 mln zł".	Obecny zapis nie jest jasny, z jednej strony mowa jest o maksymalnym wsparciu na realizację koncepcji 5V a z drugiej o minimalnej wysokości kosztów kwalifikowalnych dla operacji.	Uwaga nieuwzględniona	Maksymalne wsparcie nie jest tożsame z minimalną wysokością kosztów kwalifiowalnych. Zapis jest precyzyjny.
614	2021-09-15 08:54:52	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Krajowy Plan Strategiczny nadal nie przewiduje wparcia dochodów związanego z wielkością produkcji do świń. Wnioskuję o uwzględnienie wparcia dla tego ważnego gatunku zwierząt gospodarskich w ramach dedykowanej Interwencji: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do świń lub przynajmniej uwzględnienie Wsparcia dochodów związanego z hodowlą do loch (zarodowych, objętych oceną wartości użytkowej i wpisanych do ksiąg hodowlanych). W uzasadnieniu różnych interwencji m. in. w przypadku kóz, buraków cukrowych, konopi, pomidorów, truskawek, ziemniaków czy roślin pastewnych, trafnie zdefiniowano potrzeby i podano właściwe uzasadnienia, dlaczego konieczna jest interwencja i wsparcie, które powinno trafić do rolników. Dlaczego autorzy Krajowego Planu Strategicznego nie chcą widzieć tych samych potrzeb w sektorze trzody chlewnej, a w szczególności w hodowli świń? Dlaczego nie ma zdefiniowanych takich potrzeb wraz z uzasadnieniem w odniesieniu do świń, a w szczególności do loch hodowlanych? Potrzeby i ich uzasadnienia przypisane do ww. interwencji są trafne również w przypadku świń.	Hodowla jest działalnością prowadzoną w cyklu zamkniętym, na rasach czystych i wymaga większych umiejętności niż np. tucz. Hodowcy nie mogą skorzystać z efektów heterozji i z mebłowania miotów. Koszty ponoszone na hodowlę są wyższe niż chów tuczników i wynikają m. in. z innego żywienia, podwyższonych standardów utrzymania i partycypowania hodowców w kosztach oceny wartości użytkowej. Gospodarstwa zajmujące się hodowlą podlegają tym samym prawom rynkowym, biologicznym oraz zmianom klimatycznym, co inne gospodarstwa - są to m. in. niestabilne warunki pracy wynikające z ASF i COVID-19, drożejące pasze, import prosiąt, mięsa i półtusz, kłopoty w obrocie materiałem hodowlanym oraz w sprzedaży tuczników; hodowcy ponoszą ryzyko cenowe i produkcyjne. W obawie przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF oraz zakłóceniami na rynku spowodowanymi COVID-19 hodowcy nie zwiększają stanów loch hodowlanych, a często zmuszeni są do podejmowania ostatecznych decyzji polegających na rezygnacji z hodowli. Dlatego potrzebne jest wsparcie dla stad hodowlanych, które prowadzą hodowlę świń na bazie świń wpisanych do ksiąg hodowlanych i uczestniczących w realizacji programów hodowlanych zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE trzoda chlewna nie znajduje się na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.
615	2021-09-15 08:55:05	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.5. Rozwój małych gospodarstw	1. Zastąpienie w sekcji „Opis warunków kwalifikowalności" zobowiązania: „2) osiągnięcie w wyniku realizacji biznesplanu co najmniej 30% wzrostu wartości sprzedaży produktów z gospodarstwa/produkcji rolnej (w stosunku do wartości bazowej) …" zapisem „2) osiągnięcie w wyniku realizacji biznesplanu co najmniej 20% wzrostu wartości dodanej brutto (GVA) (w stosunku do wartości bazowej) i jej utrzymanie co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy. 2. Należy rozważyć możliwość wspólnej realizacji celu przez kilka małych gospodarstw - Analogicznie do interwencji „Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu" 3. Wprowadzenie obowiązku skorzystania przez beneficjenta ze szkolenia w zakresie podstaw rachunku ekonomicznego lub/i zarządzania gospodarstwem rolnym i podstaw planowania	Ad 1. Wymóg osiągnięcia „30% wzrostu wartości sprzedaży produktów z gospodarstwa/produkcji rolnej (w stosunku do wartości bazowej)" jest niemożliwy do zaakceptowania z uwagi na ograniczony wpływ prowadzącego gospodarstwo na cenę skupu płodów rolnych oraz na występowanie niekorzystnych czynników np. atmosferycznych ograniczających plonowanie. Zastosowany miernik powinien odnosić się nie do wartości a do nadwyżki bezpośredniej lub ewentualnie wartości standaryzowanej uwzględniającej strukturę produkcji. Jest to zmuszanie beneficjenta do poświadczenia nieprawdy ponieważ ma on jedynie częściowy a ze względu na niewielki rozmiary produkcji można powiedzieć ograniczony wpływ na wartość sprzedaży zależną w o wiele większym stopniu od czynników rynkowych (popyt/podaż, ceny skupu, preferencje konsumentów, ograniczenia w handlu np. wynikające z pandemii). Ad 2. Małe gospodarstwa często nie dysponują wystarczającym potencjałem i kapitałem do realizacji inwestycji faktycznie wpływających na ich konkurencyjność, dodatkowo przyjęte przez ARiMR kryteria racjonalności doboru maszyn do gospodarstwa często nie dają możliwości realizacji niezbędnych inwestycji (brak odpowiednio małych rozwiązań technicznych). Dodatkowo wspólna realizacja celu przez grupę gospodarstw daje szansę zwiększenia udziału takich podmiotów w rynku co powinno znaleźć odzwierciedlenie w ich konkurencyjności. Ad 3. Ponieważ interwencja kierowana jest do małych gospodarstw często słabo zorientowanych na potrzeby rynku oraz mało należy wprowadzić analogicznie np. do interwencji „Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu" konieczność skorzystania przez beneficjenta przynajmniej z szkolenia w zakresie podstaw rachunku ekonomicznego.	Uwaga nieuwzględniona	Ad 1 Planuje się, że instrument „Rozwój małych gospodarstw" dzięki przyjętej logice interwencji, będzie realizował cel 2 Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację. Celem zaproponowanego warunku dot. osiągnięcia co najmniej 30 % wzrostu wartości sprzedaży produktów z gospodarstwa jest zwiększenie orientacji rynkowej mniejszych gospodarstw rolnych. Możliwość spełnienia tego warunku w grupie docelowej beneficjentów omawianej interwencji została potwierdzona przez instytut zewnętrzny. Ad 2 Interwencja skierowana jest do rolników, przy czym w ramach kryteriów wyboru operacji zakłada się preferencję za udział w zorganizowanych formach współpracy. Ad 3 W ramach interwencji przewiduje się preferencję za udział w szkoleniach związanych z zakresem operacji przewidzianym w biznesplanie.
616	2021-09-15 08:55:18	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	Weryfikacja planu finansowego w związku ze zbyt niska alokacją środków finansowych na ten rodzaj interwencji.	Należy zweryfikować plan finansowy PS WPR w oparciu o doświadczenia i realokacje finansowe w poprzednich perspektywach i z uwzględnieniem odmiennych zasad realizacji PS WPR (ograniczone możliwości przenoszenia środków pomiędzy interwencjami). Podkreślić należy, że zarówno w kolejnych perspektywach finansowanych działania związane z inwestycjami na obszarach wiejskich zasilane były wyłącznie „in plus" i wszystkie dostępne środki były wykorzystywane. Z uwzględnieniem uwagi dotyczącej rozszerzenia zakresu interwencji w należy określić budżet działania na poziomie nie niższym niż w perspektywie 2014-2020, z uwzględnieniem dokonywanych realokacji.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR nie planuje się zwiększenia dostępnego limitu środków. Jednocześnie biorąc pod uwagę planowany zakres wsparcia alokacja środków wydaje się wystarczająca
617	2021-09-15 08:56:23	Organizacje ekologiczne	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Dopuszczenie odstępstwa od konieczności zastosowania mozaikowatości pokosu, czyli wykonywania koszeń dwu- lub trzyetapowo w przypadku działek mniejszych niż 1 ha, lub w przypadku kiedy PZO dopuści możliwość odstępstwa od tej zasady.	Konieczność dwukrotnej wizyty rolnika na działce (w celu wykoszenia) o powierzchni mniejszej niż 1 ha z dużym prawdopodobieństwem spowoduje brak zainteresowania udziału w pakietach przyrodniczych rolników których gospodarstwa mają bardzo rozdrobnioną strukturę, co jest zjawiskiem bardzo częstym szczególnie we wschodnich regionach kraju.	Uwaga uwzględniona	Zrezygnowano z wymogu dot. mozaikowatego koszenia.
618	2021-09-15 08:56:50	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	Należy zweryfikować plan finansowych w związku ze zbyt niską niska alokacją środków finansowych na Leader'a tym bardziej mając na uwadze wprowadzenie w drugiej wersji projektu kolejnych zakresów w ramach interwencji.	Należy zwiększyć alokację środków na podejście LEADER w okresie 2023-2027 do nominalnej wartości nie niższej niż w okresie programowania 2014-2020. Przy uwzględnieniu uwagi dotyczącej zwiększenia alokacji na działanie Infrastruktura na obszarach wiejskich należy utrzymać proponowane % zaangażowanie środków na Leader'a.	Uwaga nieuwzględniona	Na interwencję LEADER przewidziano 8% środków EFRROW dla Planu Strategicznego, co wykracza poza 5% minimum wskazane w przepisach. Budżet Planu Strategicznego i potrzeby, które zaspokajają inne interwencje nie pozwalają na dalsze zwiększanie budżetu interwencji LEADER.
619	2021-09-15 08:57:19	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	Wartość wsparcia dla rolnictwa o wysokiej wartości przyrodniczej HNV na terenach Natura 2000 powinno być znacząco większe niż na pozostałych obszarach i wartość powinna być co najmniej 5 x wartością dopłat na terenach poza Natura 2000	Na terenach natura 2000 istotne jest utrzymanie rolnictwa niskotowarowego, ekstensywnego , nie mogącego konkurować na rynku z produkcją intensywną, Konieczne wysokie wsparcie tego typu ma na celu utrzymanie ekstensywnego gospodarowania będącego gwarantem utrzymania bioróżnorodności na obszarach natura 2000. Badania w ciągu ostatnich lata pokazują że światowy spadek bioróżnorodności zachodzi najwolniej na obszarach Natura 2000 - np indeks ptaków . Rolnicy rezygnują z gospodarowania , utrzymują tylko tereny do zlecanych zewnętrznym usługodawcom zabiegi agrotechniczne. Kluczowe jest utrzymanie gospodarowania mozaiki siedlisk , bez mocnego wsparcia finansowego nie da sie tego stanu utrzytmać. Wsparcie powinno być powiązane z regularną ewaluacją poziomu bioróżnorodności bazująca na gatunkach wskaźnikowych i zdjęciach potwierdzających mozaikę siedlisk, ilość ekotonów. Utrzymanie poziomu bioróżnorodności na obszarach natura 2000 daje możliwość odbudowy różnorodności biologicznej na pozostałych obszarach i wymaga dużych nakładów finansowych. Rolnicy poza obszarami Natura 2000 nie mają możliwości oddziaływania na obszar o znaczeniu istotnym w kryteriach biotycznych ze względu na możliwości stosowania zabiegów rolnictwa intensywnego (monokultury , brak zróżnicowanych siedlisk , oryski, nawożenie itp) na działkach otaczających. Działania na obszarach Natura 2000 mogą przynieść wymierny efekt tylko w przypadku zdecydowanego i monitorowanego wsparcia!	Uwaga nieuwzględniona	Płatności zostały skalkulowane w oparciu o bilans utraconych dochodów i dodatkowo poniesionych kosztów (zgodnie z przepisami UE).
620	2021-09-15 08:59:42	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.3 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.3. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027
621	2021-09-15 09:02:22	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.4. Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	W powyższej interwencji w pozycji Beneficjent należy uzupełnić wykaz systemów kwalifikujących się do wsparcia o system PQS (Pork Quality System), który jest krajowym systemem jakości żywności uznanym przez MRiRW.	Uwzględnienie systemu PQS na etapie przygotowywania Krajowego Planu Strategicznego zapobiegnie procedurom wprowadzania zamian w Krajowym Planie Strategicznym i ułatwi uzyskanie wsparcia rolnikom po notyfikacji systemu PQS. Równocześnie nie będzie dyskryminowało rolników, którzy produkują w systemie PQS lub chcieliby wybrać ten system w przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona	Wykaz krajowych systemów jakości żywności, znajdujący się w opisie interwencji I13.4 może dotyczyć wyłącznie tych systemów jakości, które były notyfikowane do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1) oraz które uzyskały decyzję administracyjną wydaną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. W związku z tym, iż w odniesieniu do systemu jakości PQS, do chwili obecnej, nie przeprowadzono procedury notyfikacji tego systemu jakości do KE, nie ma możliwości jego wpisania do wykazu systemów znajdujących się w opisie interwencji I 13.4. Dopiero po dokonaniu procedury notyfikacyjnej dla systemu PQS zgodnie z ww. Dyrektywą (UE) nr 2015/1535, możliwe będzie przeprowadzenie ewentualnej zmiany w zakresie listy systemów jakości określonych w przedmiotowej interwencji poprzez zmianę PS WPR 2023-2027
622	2021-09-15 09:03:01	Jednostki administracji rządowej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	W "Ekoschemacie - opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia" proponuje się wprowadzenie zapisu: Określenie częstotliwości badania gleby w celu zmniejszenia uzależnienia od nadmiernego stosowania środków chemicznych.	Poprawa stanu gleby. Posiadanie wiedzy z zakresu zasobności i zanieczyszczenia gleby.	Uwaga nieuwzględniona	Pomimo, że częstotliwość badania gleby może mieć wpływ na ograniczenie stosowania chemicznych środków ochrony roślin, to ekoschemat definiuje wymogi w zakresie opracowywania i przestrzegania przez rolnika planu nawożenia takimi składnikami jak: N, P, K, Mg i Ca. Kwestia stosowania środków ochrony roślin nie jest przedmiotem tego ekoschematu.

623	2021-09-15 09:05:26	Jednostki administracji rządowej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.11. Zalesianie gruntów rolnych	1. W zakresie interwencji pn. Zalesianie gruntów ornych (kod I 10.11) należy zauważyć, że warunkiem zapewnienia trwałości efektu ekologicznego działania jest ustalenie wymogu przekwalifikowania zalesionego gruntu na las. Wymóg przekwalifikowania zalesionego gruntu powinien zostać określony już na poziomie Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej. 2. Propozycja, aby w ramach interwencji pn. Zalesianie gruntów ornych (kod I 10.11) przewidzieć wsparcie finansowe obejmujące rekompensaty dla właścicieli gruntów za trwałe przekwalifikowanie gruntu na las również dla rolników (płatność za utraconą możliwość uzyskiwania w tego gruntu w przyszłości dochodów z działalności rolniczej), którzy zdecydują się na wykonanie zalesienia, poprzez uznanie sukcesji naturalnej.	Potwierdzenie w ewidencji gruntów i budynków leśnego sposobu użytkowania (przeznaczenia do produkcji leśnej) gwarantuje objęcie przedmiotowego gruntu regulacjami ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2021 r. poz. 1275) oraz ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1326), w zakresie ochrony lasów, tj. zachowania ich korzystnego wpływu na klimat, powietrze, wodę, glebę, warunki życia i zdrowia człowieka oraz na równowagę przyrodniczą. Wobec określonych w dokumencie celów wskazanej interwencji, informuję również, że prawdopodobnie rzeczywista powierzchnia lasów jest większa od obecnie sprawozdawanej nawet o 800 tys. ha. (wyniki zleconej przez Dyrekcję Generalną Lasów Państwowych pracy badawczej pt. „Inwentaryzacja rzeczywistej lesistości kraju z wykorzystaniem istniejących danych fotogrametrycznych"). Lasy te najczęściej powstały samoistnie w wyniku sukcesji naturalnej. Przekwalifikowanie tych gruntów na las zwiększyłoby szanse na zachowanie ich leśnego charakteru i wykorzystanie przez właścicieli do produkcji leśnej. Natomiast, aktywna gospodarka leśna w decydującym zakresie przyczynia się do pochłaniania dwutlenku węgla przez lasy, a więc bardzo istotnie wpływa również na bilans całego sektora LULUCF.	Uwaga częściowo uwzględniona	1. Obecnie w PROW 2014-2020 warunek przekwalifikowania gruntu ustanowiony jest w przepisach krajowych i takie podejście zostanie zachowane także w ramach Planu Strategicznego. 2. Premia zalesieniowa do gruntów zalesionych w wyniku sukcesji naturalnej będzie przyznawana przez 5 lat w ramach interwencji "Premie zalesieniowe i pielęgnacyjne" rekompensując utracony dochód wynikający z podjętego zobowiązania do utrzymania tego zalesienia
624	2021-09-15 09:10:27	Jednostki administracji rządowej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	W "Ekoschemacie - obszary z roślinami miododajnymi" dać możliwość siewu jednego gatunku rośliny miododajnej.	Ekoschemat łatwiejszy do zastosowania. Stworzenie bazy pożytkowej dla owadów zapylających.	Uwaga nieuwzględniona	W ekoschemacie Obszary z roślinami miododajnymi zachowano wymóg mieszanki roślin miododajnych, aby zapewnić różnorodność gatunkową roślin i owadów zapylających.
625	2021-09-15 09:22:19	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000	Proponujemy wyłączenie derkacza z listy gatunków umożliwiających uzyskanie dopłat na działkach położonych poza Obszarami Natura 2000	Poza obszarami Natura 2000 ekspert przyrodniczy będzie miał większą swobodę zaproponowania beneficjentowi wyżej płatnych wariantów ptasich np. derkacza, pomimo że na działce beneficjenta będą występowały rzadsze gatunki ptaków takich, jak np. rycyk, którego siedliska wymagają innego reżimu użytkowania. Biorąc pod uwagę nasze doświadczenia dostrzegamy duże i realne niebezpieczeństwo wywierania presji przez rolników na ekspertów celem uzyskania na swoich gruntach jak najlepiej płatnych wariantów. W praktyce oznacza to, że wariant „siewkowy" poza obszarami Natura 2000 będzie marginalnie wykorzystywany (poza mniejszością rolników, którym zależy na sianie), gdyż wariant dedykowany derkaczowi będzie znacząco więcej płatny, przy równocześnie niższym koszcie wykonania pokosów (jeden pokos w roku zamiast dwóch). Sytuacja taka doprowadzi do degradacji siedlisk ptaków siewkowych, takich jak czajka, rycyk czy krwawodziób, podobnie zresztą jak to miało miejsce w pierwszej perspektywie PROW 2007-2013. Ponadto, ograniczenie możliwości stosowania pakietu "derkaczowego" wyłącznie do obszarów natura 2000 zwiększy atrakcyjność postrzegania tej formy ochrony przyrody wśród rolników.	Uwaga częściowo uwzględniona	Wariant Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka, dubelt i kulik wielki) z jedna stawką płatności(1055 zł/ha) został podzielony na dwa warianty z różnymi stawkami płatności: Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka) -1055 zł/ha oraz Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego – 1347 zł/ha. Dodatkowo w przypadku Derkacza została obniżona stawka płatności do 1055 zł/ha.
626	2021-09-15 09:22:45	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 2. Zwiększenie zorientowanie na rynek i konkurencyjność, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację	Szansa:Duży potencjał rozwoju produkcji zwierzęcej, w tym w szczególności trzody chlewnej oraz niszowych segmentów rynku (np. owczarstwo). Zmienić na:Duży potencjał rozwoju rozproszonej produkcji zwierzęcej, najlepiej w chowie otwartym (...).	Jeśli ta szansa ma polegać na wciąganiu rolników w system tuczu nakładczego, to taki rozwój produkcji trzody chlewnej należy zaliczyć do zagrożeń.Jeśli ma to znowu prowadzić do stawiania chlewów na setki i tysiące zwierząt, to taki rozwój produkcji trzody chlewnej należy zaliczyć do zagrożeń.	Uwaga nieuwzględniona	SWOT dla celu 2 analizuje szanse rozwojowe w odniesieniu do konkurencyjności gospodarstw rolnych.
627	2021-09-15 09:22:47	Instytuty, w tym instytuty naukowe/badawcze	ROZDZIAŁ 1. DEKLARACJA STRATEGICZNA	Realizacja 9-ciu celów szczegółowych WPR wymaga zapewnienia sprawnie funkcjonującego systemu wymiany wiedzy i innowacji. Szczególną rolę w tym systemie odgrywają jednostki naukowo-badawcze oraz doradztwo rolnicze, które przekazuje rolnikom niezbędną wiedzę i usługi doradcze, współpracując z innymi partnerami systemu AKIS.	Doradcy są tymi osobami, które dostarczają rolnikom najnowszą wiedzę i aktualne informacje oraz pomagają podjąć decyzje dotyczące kierunków rozwoju gospodarstwa. Jednak aby doradcy posiadali tę wiedzę konieczne jest wcześniejsze ich przeszkolenie. Taką rolę mogą pełnić rolnicze instytuty/jednostki badawczo-naukowe, które prowadzą liczne badania naukowe mające zapewnić produkcję wysokiej jakości, bezpiecznej żywności. Konieczne jest więc wykorzystanie tego potencjału naukowego do ciągłego transferu wiedzy do doradztwa i praktyki rolniczej. Rolnictwo w ostatnim czasie bardzo się zmienia a strategie UE, zmiany klimatyczne wymuszają wiele zmian i zastosowania nowych rozwiązań. Bez wsparcia naukowego doradcy nie będą w stanie pomóc producentom rolnym.	Uwaga uwzględniona	Skuteczny system transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie jest elementem Planu i został wskazany jako kluczowy warunek realizacji WPR
628	2021-09-15 09:24:29	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 2. Zwiększenie zorientowanie na rynek i konkurencyjność, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację	Szansa: Rozwój produkcji zwierzęcej umożliwi realizację celów WPR związanych wdrożeniem zrównoważonej gospodarki w obiegu zamkniętym oraz licznych celów gospodarczych. Zamienić na: Rozwój rozproszonej i spełniającej kryteria wysokiego dobrostanu produkcji zwierzęcej umożliwi realizację celów WPR (...).	Założenie modelu: duża produkcja zwierzęca – duża ilość biomasy – inwestycje w biogazownie jako element zrównoważonej gospodarki o obiegu zamkniętym powinny być w drugiej kolejności wobec interwencji polegających na:- chowu pastwiskowego- chowu otwartego- chowu dobrostanowegow połączeniu z technikami rolnictwa regeneratywnego i agroleśnictwa. Dotychczasowy kierunek rozwoju przemysłowej produkcji zwierzęcej wypełnia cel gospodarczy rozumiany w kategoriach krajowego PKB i wzrostu eksportu. Nie wypełnia on natomiast żadnego z celów środowiskowych i społecznych, dlatego przemysłowej produkcji zwierzęcej nie można zaliczyć do gospodarki zrównoważonej.	Uwaga częściowo uwzględniona	SWOT dla celu szczegółowego 2 analizuje sektor rolnictwa pod kątem zwiększenia konkurencyjności gospodarstw rolnych, w tym mniejszych, rodzinnych. Kwestie środowiskowe i klimatyczne są przedmiotem analiz celów szczegółowych 4,5 i 6 a w zakresie dobrostanu zwierząt dla celu 9. Opracowana w oparciu analizy SWOT strategia interwencji bierze pod uwagę wszystkie aspekty zarówno klimat i środowisko, jak i na przykład dostępność nawozów naturalnych.
629	2021-09-15 09:27:14	Jednostki administracji rządowej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	W interwencji "Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin strączkowych na ziarno" wprowadzenie zapisu umożliwiającego rozszerzenie katalogu roślin o fasolę wielokwiatową Phaseolus coccineus L.	Zwiększenie możliwości wyboru dostępnych odmian roślin strączkowych.	Uwaga nieuwzględniona	W PS WPR zaproponowano, aby płatność do roślin strączkowych na ziarno przysługiwała (tak jak obecnie) do powierzchni upraw: bobiku, grochu siewnego (w tym peluszki, z wyłączeniem grochu siewnego cukrowego i grochu siewnego łuskowego), łubinu białego, łubinu wąskolistnego, łubinu żółtego oraz soi zwyczajnej – również w przypadku upraw tych roślin w formie mieszanek. Płatnością objęte będą zatem uprawy najważniejszych roślin strączkowych, które mają istotne znaczenie jako komponent do produkcji pasz treściwych (śruty). Ze skutkiem od roku 2017, w związku z zastrzeżeniami Komisji Europejskiej, ze wsparcia do roślin wysokobiałkowych wyłączono warzywne rośliny strączkowe (w tym m.in. fasolę wielokwiatową). Dostępne dane potwierdzały m.in., że uprawa warzywnych roślin strączkowych, w tym fasoli, przynosi wyższe dochody i brak było uzasadnienia dla dalszego wspierania tych roślin strączkowych w ramach płatności związanych z produkcją. Na lata 2023-2027 planuje się utrzymać obecne podejście.
630	2021-09-15 09:28:45	Organizacje ekologiczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	Zlikwidować wymóg „pokos wykonywany dwu- lub trzy-etapowo, z zachowaniem odstępu czasowego między koszeniami".	W praktyce zapis ten zniechęci a wręcz uniemożliwi zbiór siana. Trudno oczekiwać od rolnika, aby w trakcie sianokosów jeździł kilkukrotnie do tej samej działki, celem spełnienia tego warunku. W przypadku pozyskiwania sianokosów liczy się czas – zielonkę trzeba pozyskać szybko, w warunkach stabilnej i odpowiedniej pogody . Przedłużanie tego procesu odbija się negatywnie na jakości siana a często – w wyniku opadów deszczu – doprowadzi do pozostawienia pokosów na gruncie, jako nie nadających się do skarmiania dla zwierząt. Duże rozdrobnienie gruntów w kraju, a także ograniczone możliwości techniczne wykoszenia dużych powierzchni jednego dnia w naszej ocenie wystarczająco dobrze służą założonemu efektowi, bez konieczności odgórnego nim sterowania.	Uwaga uwzględniona	W ramach tej interwencji beneficjenci zobowiązują się do realizacji wymogów związanych z ekstensywnym rolniczym użytkowaniem gruntu, obejmujących w szczególności: - stosowanie odpowiedniej liczby pokosów, - ekstensywny wypas zwierząt, - dostosowanie terminów koszenia/wypasu do potrzeb ochrony przyrody. Zakres wymogów różni się w zależności od przedmiotu ochrony – dostosowany jest do preferencji zagrożonych gatunków oraz charakteru siedlisk przyrodniczych.
631	2021-09-15 09:29:09	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 2. Zwiększenie zorientowanie na rynek i konkurencyjność, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację	Dopisać do szans:Wzrastające oczekiwania konsumentów wobec żywności ekologicznej, regionalnej, pochodzącej z krótkich łańcuchów dostaw, wytworzonej zgodnie z poszanowaniem środowiska i dobrostanu zwierząt gospodarskich.	Zgodnie z najnowszymi, globalnymi trendami konsumenckimi.	Uwaga częściowo uwzględniona	Kwestie związane z trendami konsumenckimi są przedmiotem analizy dla celu szczegółowego 9.
632	2021-09-15 09:29:38	Instytucje finansowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.1.2. Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność finstrumenty finansowe)	uwagi z uzasadnieniem zawarte w załączonej tabeli (plik pdf).	uwagi z uzasadnieniem zawarte w załączonej tabeli (plik pdf).	Uwaga częściowo uwzględniona	Uwaga dotyczy wprowadzenia możliwości objęcia gwarancją leasingu oprócz kredytu. Uwagi BGK będą włączone do analizy ex-ante w zakresie stosowania instrumentów finansowych w PS WPR. Jeśli z analizy będzie wynikała taka rekomendacja, proponowane rozwiązania będą mogły zostać wprowadzone do PS WPR.
633	2021-09-15 09:31:03	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 2. Zwiększenie zorientowanie na rynek i konkurencyjność, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację	Dopisać do szans: Rozwój rynku produktów roślinnych (zwłaszcza białkowych) oraz substytutów mięsa.	Zgodnie z najnowszymi trendami konsumenckimi	Uwaga częściowo uwzględniona	Kwestie związane z trendami konsumenckimi są przedmiotem analizy dla celu szczegółowego 9. W ww. analizie SWOT jest ogólne odniesienie do trendów konsumenckich, w tym m.in. zakresie zdrowych diet.
634	2021-09-15 09:32:14	Instytucje finansowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.6.2. Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (instrumenty finansowe) – w gospodarstwie	uwagi z uzasadnieniem zawarte w załączonej tabeli (plik pdf).	uwagi z uzasadnieniem zawarte w załączonej tabeli (plik pdf).	Uwaga nieuwzględniona	Kwota alokacji będzie podzielona na różne grupy odbiorców ze względu na konieczność realizacji różnych celów inwestycyjnych oraz określenia wskaźników monitorowania tego poddziałania. Dla każdej grupy określono inne wymogi. Leasing nie może być transakcją, która objęta jest gwarancją bankową, gdyż leasing jest umową, na mocy której właściciel składnika aktywów (leasingodawca) przekazuje użytkownikowi (leasingobiorcy) prawo użytkowania składnika aktywów przez określony czas, w zamian za opłatę lub serię opłat. Postulowane dopisanie punktu c) w zakresie wzmocnienia potencjału rozwojowego- ułatwienie dostępu do finansowania kapitału obrotowego. wymaga doprecyzowania. Ad. Formy i wysokości wsparcia, obecne zapisy projektu precyzują, iż : "Instrumenty finansowe - gwarancja do 80% kwoty kapitału kredytu pozostającego do spłaty oraz 50% dotacja na spłatę odsetek, w przypadku gdy inwestycja przyczynia sie do ochrony środowiska i klimatu lub realizacji celów Strategii "Od pola do stołu". Proponowana zmiana dotyczy mniej atrakcyjnych warunków pomocy.
635	2021-09-15 09:32:55	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 2. Zwiększenie zorientowanie na rynek i konkurencyjność, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację	Dopisać do zagrożeń:Brak rozwiązań prawnych umożliwiających skuteczną ochronę rolników ekologicznych przed zanieczyszczeniami pochodzącymi z rolnictwa konwencjonalnego, zwłaszcza produkcji intensywnej. Brak rozwiązań prawnych pozwalających na pomoc finansową za utracone korzyści przez rolnika ekologicznego.	Presja przemysłowej produkcji rolnej stanowi poważne zagrożenia dla konkurencyjności sektora rolnictwa ekologicznego, a także dla wypełniania zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych przez rolników. Zanieczyszczający powinien ponosić pełną odpowiedzialność zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci".	Uwaga częściowo uwzględniona	Kwestie dotyczące rolnictwa precyzyjnego analizowane sa w SWOT dla celów 4, 5 i 6.
636	2021-09-15 09:34:19	Instytucje finansowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.7.2. Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (instrumenty finansowe) – poza gospodarstwem	uwagi z uzasadnieniem zawarte w załączonej tabeli (plik pdf).	uwagi z uzasadnieniem zawarte w załączonej tabeli (plik pdf).	Uwaga częściowo uwzględniona	W części Opis instrumentów finansowych PS WPR zaznaczono, że wsparcie z instrumentów finansowych przeznaczone będzie na inwestycje materialne i niematerialne, ale zaznaczono również, że instrumenty finansowe będą mogły wspierać kapitał obrotowy zgodnie z art. 80 ust. 3 rozporządzenia o Planach strategicznych WPR. Szczegółowe informacje w tym zakresie zawarte zostaną w dokumentach niższego rzędu.
637	2021-09-15 09:34:53	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 2. Zwiększenie zorientowanie na rynek i konkurencyjność, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację	str. 27 Zdanie: W celu zapobiegania wpływowi niekorzystnych zmian klimatycznych na produkcję konieczne jest upowszechnienie zrównoważonych metod (technologii) produkcji (np. gospodarstwa rolne z mieszanym typem produkcji, produkcja zintegrowana, rolnictwo precyzyjne13, specjalizacja produkcyjna). Należy zamienić na: W celu zapobiegania wpływowi niekorzystnych zmian klimatycznych na produkcję konieczne jest upowszechnienie zrównoważonych metod, środków i technologii produkcji, w szczególności: - rolnictwa ekologicznego, - praktyk rolnictwa regeneratywnego i agroekologii, - gospodarstwa rolne z mieszanym typem produkcji, - gospodarstwa utrzymujące zwierzęta w wysokim dobrostanie, - oszczędnej u precyzyjnej aplikacji chemicznych środków ochrony roślin i nawozów sztucznych.	Upowszechnianie powinno zaczynać się od metod produkcji rolnej charakteryzujących się najwyższym zrównoważeniem. Ich wyliczenie w nawiasie nie jest zgodnie z powyższym stopniowaniem.	Uwaga częściowo uwzględniona	Kwestie dotyczące zmian klimatu i ochrony środowiska, w tym w zakresie upowszechniania zrównoważonych metod produkcji były przedmiotem analiz dla celów 4, 5 i 6 oraz w zakresie transferu wiedzy w SWOT dla celu przekrojowego Transfer wiedzy i innowacji oraz cyfryzacja.
638	2021-09-15 09:36:07	Instytucje finansowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.9.2. Rozwój usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa (instrumenty finansowe)	uwagi z uzasadnieniem zawarte w załączonej tabeli (plik pdf).	uwagi z uzasadnieniem zawarte w załączonej tabeli (plik pdf).	Uwaga uwzględniona	Uwaga dotyczy metody obliczania planowanych jednostkowych kwot wsparcia. Sposób wyliczenia zawarty w fiszy interwencji wynika z wewnętrznej metodologii, natomiast wartość pomocy publicznej będzie obliczana na podstawie EDB.

639	2021-09-15 09:37:47	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 3. Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości	Usunąć z mocnych stron: Wysoka jakość produktów rolnych i wytwarzanej z nich żywności; Przenieść do zagrożeń: Spadająca jakość produktów rolnych i żywności z uwagi na rozwój przemysłowej produkcji rolnej.	Z uwagi na ilość antybiotyków stosowanych w produkcji zwierzęcej w Polsce, wzrost użycia pestycydów w produkcji roślinnej oraz 3,4% udział rolnictwa ekologicznego wydaje się, że procesy wpływające negatywnie na jakość żywności produkowanej w Polsce powinny zostać wskazane jako zagrożenie. Szczególnie w odniesieniu do dynamicznie rozwijającego się rynku żywności ekologicznej w UE.	Uwaga nieuwzględniona	Polska posiada bogate tradycje oraz doskonałe warunki do wytwarzania produktów żywnościowych o wysokiej jakości i niepowtarzalnych parametrach smakowych. Do mocnych stron polskiego rolnictwa należy dobra jakość produkcji pierwotnej, tj. produktów roślinnych (szczególnie warzyw i owoców) i zwierzęcych (mleka oraz mięsa). Zwiększony nacisk na politykę jakości znajduje swój wyraz w szeregu rozwiązań prawnych na poziomie unijnym, a także w krajowych systemach jakości żywności. W UE szczególną rolę pełnią europejskie systemy jakości żywności (system Chroniona Nazwa Pochodzenia – ChNP, Chronione Oznaczenie Geograficzne – ChOG oraz Gwarantowana Tradycyjna Specjalność – GTS), które wyróżniają produkty wysokiej jakości i podkreślają region ich pochodzenia oraz tradycyjne metody ich produkcji . Jednakże każdy kraj ma prawo do stworzenia także własnych krajowych systemów jakości. W Polsce funkcjonuje pięć takich systemów: „Jakość Tradycja", „Integrowana Produkcja" oraz systemy jakości żywności dla produktów mięsnych, tj.: Quality Meat Program (QMP), System Jakości Wieprzowiny (PQS – Pork Quality System) oraz System Gwarantowanej Jakości Żywności (QAFP) – otwarty także dla innych produktów. Obecnie zarejestrowane są 44 produkty (27.09.2021 r.) w ramach systemu Chronionych Nazw Pochodzenia (ChNP), Chronionych Oznaczeń Geograficznych (ChOG) i Gwarantowanych Tradycyjnych Specjalności (GTS), a liczba producentów wytwarzających te produkty systematycznie wzrasta. Ponadto w ramach krajowych systemów jakości w Polsce zarejestrowanych jest obecnie 2032 różnych produktów tradycyjnych (27.09.2021 r.).
640	2021-09-15 09:38:37	Organizacje ekologiczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	Możliwość pozostawienia ekspertowi decyzji o nie pozostawianiu powierzchni nie skoszononych - W PRZYPADKU STWIERDZENIA GATUNKÓW NIEPOŻĄDANYCH. Nie tylko w pierwszym roku zobowiązania.	Na wielu cennych siedliskach botanicznych i siedliskach istnieje problem z roślinnością niepożądaną, obcego pochodzenia etc (nawłoć, trzcina etc.) W ostatnim PROWie ekspert nie miał możliwości wskazania koszenia całości działki. W efekcie na powierzchniach zostawały niewielkie płaty, np nawłoci kanadyjskiej, które bardzo skutecznie rozsiewały się po pozostałych powierzchniach, skutecznie utrudniając walkę z nimi, w konsekwencji pogarszając jakość siedliska na znacznie większym areale. Zabieg koszenia powinien być powtarzany przez kilka lat (często nie jeden raz w roku) - dlatego zapis w przypadku wymogów specyficznych (np wariant ptaki siewkowe) dot. możliwości koszenia całości działki w 1 roku jest niewystarczający. Należy go powtarzać aż do całkowitego wyeliminowania ww. roślin z powierzchni.	Uwaga częściowo uwzględniona	Na poziomie przepisów krajowych zostanie uszczegółowiony wymóg dotyczących przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się roślin gatunków niepożądanych.
641	2021-09-15 09:39:58	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 3. Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości	Szanse: Rosnąca świadomość ekologiczna konsumentów i rolników;	Na podstawie jakich badań są podane informacje o wzroście świadomości ekologicznej rolników? Monitoring informacji masowo i regularnie kierowanej do rolników o zagrożeniach związanych z ekologią, rolnictwem ekologicznym, Europejskim Zielonym Ładem oraz Strategia „Od pola do stołu", straszenie upadkiem polskiego rolnictwa jest czynnikiem, który w os	Uwaga uwzględniona	Zapisy w analizie SWOT dla Celu 3 zostaną uzupełnione.
642	2021-09-15 09:41:36	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 3. Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości	Dopisać do zagrożeń: Zbyt wolno rosnąca świadomość ekologiczna wśród rolników, zwłaszcza sektora produkcji zwierzęcej.	Ekologia jest obecnie prezentowana rolnikom jako zagrożenie.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na znacząca obszerność PS WPR (ponad 1 000 stron) uwaga nie została uwzględniona. Nie mniej jednak MRiRW ma świadomość konieczności wzmocnienia działań promocyjno - informacyjnych, których celem będzie podnoszenie świadomości ekologicznej nie tylko producentów rolnych, ale również konsumentów. Takie działania są planowane.
643	2021-09-15 09:41:59	Jednostki nadzorowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi	ROZDZIAŁ 1. DEKLARACJA STRATEGICZNA	4.2.3. Beneficjenci pomocy technicznej. Proponuje się następujących beneficjentów pomocy technicznej: - Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi; - Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa; - samorządy województw; - Ministerstwo Finansów; - Urząd Zamówień Publicznych; - Rządowe Centrum Legislacji; - jednostki naukowo-badawcze związane z rolnictwem; - jednostki doradztwa rolniczego; - inni beneficjenci, którym instytucja zarządzająca deleguje zadania związane z wdrażaniem Planu.	Udział jednostek naukowo-badawczych realizujących badania w tematyce rolniczej jako beneficjenta pomocy technicznej jest konieczny w celu zabezpieczenia funkcjonowania systemów/narzędzi dla rolnictwa jakie są prowadzone przez te jednostki.	Uwaga nieuwzględniona	Beneficjentami pomocy technicznej w ramach struktury KSOW+ mogą być jednostki sektora finansów publicznych. Jeżeli pomoc miałaby zostać udzielona instytutom badawczym na realizację konkretnych operacji, konieczne byłoby zastosowanie procedury wyboru takiego instytutu w trybie zamówienia publicznego lub delegowanie ustawowe zadań instytutom badawczym. Zdaniem MRiRW taka forma współpracy nie jest obecnie optymalnym rozwiązaniem dla wdrażania PS WPR.Instytuty badawcze jak również inne podmioty działające na rzecz rolnictwa i obszarów wiejskich będą mogły brać aktywny udział w wymianie wiedzy i innowacji poprzez włączanie ich jako partnerów do operacji realizowanych przez jednostki wsparcia sieci.
644	2021-09-15 09:43:31	Jednostki administracji rządowej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 9. Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)	W interwencji "Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)" proponuje się zwiększenie stawek pomocy dla gruntów położonych w strefach ONW. Dodatkowo proponuje się uwzględnienie propozycji zwiększenia stawek dla podmiotów prowadzących działalność rolniczą w gospodarstwie oraz działalność w zakresie wprowadzania produktów na rynek w ramach tzw. krótkiego łańcucha dostaw (RHD, sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie).	Propozycja zwiększenia stawek wynika z braku waloryzacji. Stawki płatności w bardzo małym stopniu rekompensują wzrost kosztów produkcji w szczególności na terenach górskich i podgórskich. Zwiększenie stawek dla podmiotów prowadzących działalność rolniczą w gospodarstwie oraz działalność w zakresie wprowadzania produktów na rynek w ramach tzw. krótkiego łańcucha dostaw będzie stanowić zachętę dla rozpoczęcia i kontynuacji działalności.	Uwaga nieuwzględniona	Kwoty jednostkowe są zróżnicowane w zależności od typu obszaru ONW w celu właściwego uwzględnienia siły ograniczeń naturalnych dla produkcji rolnej na danym obszarze, co powinno zapewnić właściwą skuteczność pod względem przeciwdziałania porzucaniu gruntów. Kwoty jednostkowe są ustalone na podstawie bilansu kosztów i utraconych dochodów, wynikających z występowania ograniczeń naturalnych lub innych ograniczeń specyficznych występujących na danym obszarze, obliczone przez porównanie z obszarami, które nie charakteryzują się takimi ograniczeniami. Obowiązujące wyliczenia zostały wykonane przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie (IERiGŻ-PIB). Centralnym elementem obliczeń są wyniki polskiego FADN i IERiGŻ-PIB, które zawierają charakterystyki przychodów i kosztów bezpośrednich odnoszących się do polskich gospodarstw rolnych.
645	2021-09-15 09:44:33	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 3. Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości	Dopisać do zagrożeń:Brak ponoszenia odpowiedzialności, także finansowej za prowadzenie intensywnej produkcji rolnej metodami przemysłowymi, przy dużym zużyciu chemicznych środków ochrony roślin oraz środków przeciwdrobnoustrojowych. Brak regulacji prawnych chroniących pozycję na rynku rolników ekologicznych poprzez gwarancję rekompensaty szkód wynikających z zanieczyszczenia ze źródeł produkcji konwencjonalnej, zwłaszcza intensywnej.	Presja przemysłowej produkcji rolnej stanowi poważne zagrożenia budowania trwałej i bezpiecznej pozycji na rynku przez produkcję ekologiczną, a także dla wypełniania zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych przez rolników.	Uwaga nieuwzględniona	Zagadnienie wykracza poza zakres analizy SWOT dla celu 3
646	2021-09-15 09:45:19	Koła, Zrzeszenia, Kluby	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Płatność roczna przyznawana do powierzchni gruntów objętych ekoschematem. Poziom wsparcia: refundacja 50% kosztów poniesionych na zakup preparatów biologicznej ochrony roślin udokumentowanych na podstawie faktur VAT wystawionych na beneficjenta pomocy. W przypadku konieczności pozostawienia płatności w formie dopłaty do powierzchni objętej ekoschematem stawka powinna wynosić nie mniej niż 800 zł / ha. Produkt – liczba hektarów: 100 000	Proponowana stawka (400 zł/ha) jest niewspółmiernie niska w stosunku do kosztów wdrożenia ochrony roślin w oparciu o środki biologicznego pochodzenia. W większości krajów UE, gdzie wprowadzono już analogiczne wsparcie (m.in. Francja, Czechy, Belgia, Słowacja) zastosowany został właśnie model refinansowania 50% kosztów ich zakupu. Jedynie wówczas efektywnie zostaną zrekompensowane wyższe koszty z tym związane w porównaniu do tradycyjnych środków ochrony chemicznej, dzięki czemu można mówić o potencjalnej skuteczności takiej interwencji. Odgrywać ona będzie jedną z kluczowych ról w zakresie dostosowania rolnictwa do nowych wytycznych wynikających ze strategii KE „Od pola do stołu", a zwiększenie zainteresowania rolników zakupem środków biologicznych, które właśnie ze względu na koszty z tym związane jest obecnie marginalne, przyspieszy jednocześnie proces wdrażania na rynek kolejnych tego typu substancji tym samym konwersję rynku ś.o.r. na te produkowane w oparciu o substancje aktywne biologicznego pochodzenia. Jednocześnie proponowana zmiana w opisie interwencji ma zapewnić objęcie ekoschematem wszystkich dopuszczonych do stosowania, niezależnie od gatunkowego/rodzajowego pochodzenia substancji aktywnej, środków biologicznych, co będzie działać jednocześnie stymulująco na rozwój tego rynku i poszukiwanie nowych rozwiązań przez producentów. Przykładem mogą tu być m.in. wyciągi, ekstrakty czy olejki roślinne (wskazywane w ekspertyzie IOR-PIB „Zwiększenie efektywności integrowanej ochrony rzepaku ozimego zgodnie z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu" jako potencjalne źródło ochrony biologicznej poprawiającej kondycję zdrowotną roślin rzepaku) nie mieszczące się w obecnie zaproponowanej przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi definicji środków biologicznych objętych omawianą interwencją. Jednocześnie, zauważyć należy, że zakładany zakres finansowy interwencji, a tym samym powierzchnia upraw nią objęta, jest niewspółmierna do potrzeb i skali działania, jeśli ma ono przynieść jakikolwiek wymierny skutek, dlatego proponujemy przesunięcia finansowe umożliwiające objęcie tego typu wsparciem powierzchni upraw nie mniejszej niż 100 000 hektarów.	Uwaga nieuwzględniona	Płatność roczna przyznawana do hektara powierzchni upraw prowadzonych metodami ekologicznymi. Stawki płatności zostały zróżnicowane ze względu na grupy upraw - różniące się od siebie kierunki produkcji charakteryzują się odmienną wysokością i rodzajem ponoszonych kosztów oraz utraconych korzyści. Stawki płatności do poszczególnych grup upraw zostały również zróżnicowane ze względu na status uprawy, tj. czy znajduje się ona w okresie konwersji, czy też jest już uprawą ekologiczną (po okresie konwersji). Przy przechodzeniu na produkcję ekologiczną spadek dochodów jest wyższy, co wynika przede wszystkim z wyższego ryzyka spadku plonów i jednoczesnego braku możliwości sprzedaży wytworzonych produktów jako produkty ekologiczne.
647	2021-09-15 09:45:21	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 9. Poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt	Dopisać do słabych stron:Niewystarczające stanowienie, wdrażanie i przestrzeganie prawa dotyczącego bezpieczeństwa żywności, zwłaszcza prawa dotyczącego dobrostanu zwierząt gospodarskich	Każdy z systemów kontroli jakości i bezpieczeństwa żywności w Polsce wymaga poprawy. W przypadku kontroli zwierząt i ich dobrostanu brakuje np. odpowiedniego systemu identyfikacji zwierząt gospodarskich w Polsce.	Uwaga nieuwzględniona	W ocenie eksperckiej przepisy analizy nie wymagały doprecyzowania.
648	2021-09-15 09:46:12	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 3. Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości	Dopisać do szans:Budowa kanałów dystrybucji dla lokalnej żywności wysokiej jakości, zwłaszcza ekologicznej w oparciu o stworzenie systemu zielonych zamówień publicznych.	Ogromne znaczenie dla stabilizacji pozycji rolników ekologicznych w łańcuchu wartości ma stworzenie połączenia pomiędzy publiczną polityką dla zrównoważonej diety a rozwojem produkcji ekologicznej w Polsce.	Uwaga częściowo uwzględniona	W Analizie SWOT wskazano, że niewystarczającą dostępność oraz asortyment produktów wysokiej jakości na rynku i ich wysoka cena spowodowana jest m. in. brakiem trwałych wertykalnych łańcuchów produkcyjnych żywności wysokiej jakości (od pola do dystrybucji), tj. zorganizowanej kontraktacji, umów o współpracy pomiędzy poszczególnymi ogniwami łańcucha.
649	2021-09-15 09:46:32	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 9. Poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt	Dopisać do słabych stron:Brak nowoczesnego i bezpiecznego systemu identyfikacji zwierząt gospodarskich umożliwiającego pełną przejrzystość łańcucha produkcji zwierzęcej oraz poprawę reagowania na zagrożenia epizootyczne.	Jak można zapewnić odpowiedni dobrostan zwierzętom gospodarskim bez odpowiedniej ich identyfikacji?	Uwaga nieuwzględniona	W ocenie eksperckiej przepisy analizy nie wymagały doprecyzowania.
650	2021-09-15 09:47:24	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 9. Poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt	Dopisać do mocnych stron:Rosnąca wiedza konsumentów nt. antybiotykoodporności i zwiększone oczekiwania wobec dobrostanu zwierząt gospodarskich.	Najnowsze badania Eurobarometru wykazują tendencję wzrostową świadomości konsumentów związaną z prewencyjnym, powszechnym podawaniem antybiotyków w produkcji zwierzęcej, przede wszystkim intensywnej. Coraz ważniejszy w ocenie konsumentów staje się także dobrostan zwierząt gospodarskich.	Uwaga nieuwzględniona	W ocenie eksperckiej przepisy analizy nie wymagały doprecyzowania.
651	2021-09-15 09:48:20	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 9. Poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt	Dopisać do słabych stron:Jedne z najwyższych w UE zużycie antybiotyków w produkcji zwierzęcej.	Związane z dynamicznym rozwojem intensywnej produkcji zwierzęcej w Polsce, co stoi w sprzeczności z możliwością realizacji celu 9. Negatywnie wpływa na bezpieczeństwo i jakość wód oraz żywności z uwagi na zanieczyszczenie pozostałościami antybiotyków, co prowadzi do wzrostu antybiotykooporności u ludzi.	Uwaga nieuwzględniona	W ocenie eksperckiej przepisy analizy nie wymagały doprecyzowania.
652	2021-09-15 09:48:20	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 3. Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości	Dopisać do zagrożeń:Postępująca presja przemysłowej, intensywnej (zwłaszcza zwierzęcej) produkcji rolnej na wybór metod produkcji przez młodych rolników. Negatywne oddziaływanie na wybór powiązania dochodu z usługami ekosystemowymi.	Uciążliwość oddziaływania intensywnej produkcji rolnej, zwłaszcza zwierzęcej jest jednym z czynników tracenia pozycji rynkowej przez rolników, którzy prowadzą produkcję ekologiczną oraz tym, którzy chcą dywersyfikować dochody gospodarstwa w oparciu o usługi ekosystemowe, w tym agroturystykę i turystykę wiejską.	Uwaga nieuwzględniona	Uwaga nie została uwzględniona z uwagi na brak potwierdzenia przytoczonych danych. Zespół ekspertów IERiGŻ-PIB oraz ewaluator ex-ante Planu nie potwierdził takich zagrożeń.
653	2021-09-15 09:48:22	Organizacje ekologiczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000	Wprowadzenie użytkowania pastwiskowego w przypadku ochrony siedlisk lęgowych derkacza oraz wodniczki	Wnioskujemy o wprowadzenie możliwości użytkowania pastwiskowego w ww. wariantach analogicznie, jak w przypadku ptaków siewkowych. Wypas zwierząt na trwałych użytkach zielonych tworzy w siedliskach urozmaiconą strukturę roślinności oraz ogromną ilość mikrosiedlisk. Późne wykoszenie niedojadów (ograniczone w przypadku wodniczki do restrykcji powierzchni i) tj. nie rzadziej niż raz na dwa lata w okresie od sierpnia do listopada zapewni optymalne siedliska dla derkacza oraz wodniczki.	Uwaga nieuwzględniona	Wypas nie jest optymalnym rodzajem użytkowania dla tych gatunków.

654	2021-09-15 09:49:20	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 9. Poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt	Dopisać do słabych stron:Niewystarczająca wiedza rolników nt. produkcji ekologicznej oraz brak krajowej polityki rozwoju rolnictwa ekologicznego.	W żadnym krajowym dokumencie strategicznym nie został ustalony dokładny harmonogram rozwoju rolnictwa ekologicznego w Polsce.	Uwaga nieuwzględniona	Mając na uwadze, że stały rozwój sektora rolnictwa ekologicznego oraz rynku żywności ekologicznej jest jednym z celów priorytetowych Polski, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przygotowało krajowy dokument strategiczny pt. „Ramowy Plan Działań dla Żywności i Rolnictwa Ekologicznego w Polsce na lata 2021 – 2027". „Ramowy Plan Działań (…)" przedstawia działania, już podejmowane lub planowane do realizacji przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, jednostki podległe lub nadzorowane, aby zapewnić stały rozwój sektora rolnictwa ekologicznego oraz rynku żywności ekologicznej. Dokument ten obejmuje działania nakierowane na rozwój rolnictwa ekologicznego we wszystkich obszarach łańcucha żywności, począwszy od produkcji pierwotnej do oddziaływania na popyt. Dążenia te będą realizowane poprzez działania w czterech głównych obszarach: I. Transfer wiedzy – działania doskonalące, informacyjne i promocyjne, II. Innowacje w produkcji ekologicznej, III. Wsparcie producentów ekologicznych, IV. Utrzymanie zaufania do systemu rolnictwa ekologicznego. „Ramowy Plan Działań dla Żywności i Rolnictwa Ekologicznego w Polsce na lata 2021 – 2027" powstał przed etapem przyjęcia przez właściwe organy UE Planów Strategicznych państw członkowskich oraz przed publikacją finalnego porządku prawnego przepisów Wspólnej Polityki Rolnej oraz przepisów rozporządzeń delegowanych i wykonawczych do rozporządzenia (UE) 2018/848. Powyższe etapy nadal nie zostały zakończone przez organy UE. W związku z powyższym, aktualizacja dokumentu "Ramowy Plan Działań (…)" to proces ciągły z uwagi na dynamiczny charakter w/w prac legislacyjnych na poziomie unijnym. Dokument ten będzie na bieżąco aktualizowany i konsultowany, a wskaźniki celu i poszczególnych działań zostaną określone na podstawie przyjętej WPR. "Ramowy Plan Działań…" był szeroko omawiany z sektorem rolnictwa ekologicznego w drodze otwartych konsultacji. Projekt Ramowego Planu był zamieszczony na stronie MRiRW poświęconej rolnictwu ekologicznemu i każdy podmiot zainteresowany rolnictwem ekologicznym miał możliwość wypowiedzenia się na jego temat. Dokument dostępny jest na stronie internetowej MRiRW, tj.: https://www.gov.pl/web/rolnictwo/ramowy-plan-dzialan-dla-ywnosci-i-rolnictwa-ekologicznego-w-polsce.
655	2021-09-15 09:50:27	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 9. Poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt	Dopisać do szans:Rozwój rolnictwa ekologicznego.	Skoro szansą jest integrowana ochrona roślin, to znacznie większą dla osiągnięcia celu 9 jest z pewnością rolnictwo ekologiczne. Należy także zauważyć w analizach SWOT nadmierną gloryfikację integrowanej produkcji roślinnej, która jest znacznie gorszym instrumentem ochrony środowiska i klimatu niż rolnictwo ekologiczne, biodynamiczne lub regeneratywne, a także wszystkie praktyki agroekologiczne – które także w znacznie większym stopniu przyczyniają się do poprawy zdrowia publicznego.	Uwaga nieuwzględniona	Modyfikacja zagadnień ujętych w macierzy SWOT (w zakresie kompetencji DSI) nie jest uzasadnione. Wynika to z faktu, że analizy SWOT zostały opracowane na podstawie uprzednio przeprowadzonych analiz eksperckich oraz dokumentów opracowanych w tym celu przez Komisję Europejską (m.in. Tool for Specific Objective 9), zatem ich treść jest przemyślana, poparta faktami oraz spełnia wymagania Komisji Europejskiej w zakresie opracowywania tego typu dokumentów.
656	2021-09-15 09:50:42	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Mocne strony: Stosunkowo duży udział trwałych użytków zielonych (TUZ), które mają bardzo duże znaczenie wodo- i glebochronne. Należy zmienić na: Stosunkowo duży udział trwałych użytków zielonych (TUZ), które mają bardzo duże znaczenie wodo- i glebochronne, a także potencjał rozwoju rozporoszonej produkcji zwierzęcej z wysokim dobrostanem zwierząt gospodarskich.	Rolę środowiskową TUZ-ów należy łączyć także z możliwością wprowadzenia na nich rozproszonej produkcji zwierzęcej, w której techniki wypasu przyczyniałyby się do zwiększenia sekwestracji węgla w glebie.	Uwaga nieuwzględniona	W szczegółowym opisie analizy SWOT została opisana ta kwestia.
657	2021-09-15 09:52:01	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 9. Poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt	Szanse: upowszechnienie alternatywnych działań ograniczających chemizację rolnictwa Należy dopisać: upowszechnienie alternatywnych działań ograniczających chemizację rolnictwa, zwłaszcza rozwój rynku biologicznych środków ochrony roślin oraz preparatów do leczenia zwierząt.	Oprócz wdrażania odpowiednich praktyk rolniczych umożliwiających zmniejszenie stosowania chemii rolniczej, koniecznej jest budowanie zaplecza produktów, które mogą stanowić substytut dla chemicznych środków ochrony roślin.	Uwaga częściowo uwzględniona	Skorygowano analizę SWOT dla celu 9 o zagadnienia, które były wykazane w uwagach oraz zaleceniach ewaluatora. Tym niemniej starano się zachować spójność z wytycznymi KE co do zakresu tej analizy.
658	2021-09-15 09:52:54	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 9. Poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt	str. 24 Wskazany w opisie:Ramowy Plan Działań dla Żywności i Rolnictwa Ekologicznego na lata 2021-2027 W 2021 r. powstał nowy Ramowy Plan Działań dla Żywności i Rolnictwa Ekologicznego na lata 2021-2027. Projekt Planu był przedmiotem konsultacji z partnerami społecznymi.	Ten plan nie wnosi żadnych konkretów do rozwoju produkcji ekologicznej w Polsce. Nawet jeśli był konsultowany, to z pewnością z niewystarczającą liczbą partnerów społecznych.	Uwaga nieuwzględniona	Mając na uwadze, że stały rozwój sektora rolnictwa ekologicznego oraz rynku żywności ekologicznej jest jednym z celów priorytetowych Polski, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przygotowało krajowy dokument strategiczny pt. „Ramowy Plan Działań dla Żywności i Rolnictwa Ekologicznego w Polsce na lata 2021 – 2027". „Ramowy Plan Działań (…)" przedstawia działania, już podejmowane lub planowane do realizacji przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, jednostki podległe lub nadzorowane, aby zapewnić stały rozwój sektora rolnictwa ekologicznego oraz rynku żywności ekologicznej. Dokument ten obejmuje działania nakierowane na rozwój rolnictwa ekologicznego we wszystkich obszarach łańcucha żywności, począwszy od produkcji pierwotnej do oddziaływania na popyt. Dążenia te będą realizowane poprzez działania w czterech głównych obszarach: I. Transfer wiedzy – działania doskonalące, informacyjne i promocyjne, II. Innowacje w produkcji ekologicznej, III. Wsparcie producentów ekologicznych, IV. Utrzymanie zaufania do systemu rolnictwa ekologicznego. „Ramowy Plan Działań dla Żywności i Rolnictwa Ekologicznego w Polsce na lata 2021 – 2027" powstał przed etapem przyjęcia przez właściwe organy UE Planów Strategicznych państw członkowskich oraz przed publikacją finalnego porządku prawnego przepisów Wspólnej Polityki Rolnej oraz przepisów rozporządzeń delegowanych i wykonawczych do rozporządzenia (UE) 2018/848. Powyższe etapy nadal nie zostały zakończone przez organy UE. W związku z powyższym, aktualizacja dokumentu "Ramowy Plan Działań (…)" to proces ciągły z uwagi na dynamiczny charakter w/w prac legislacyjnych na poziomie unijnym. Dokument ten będzie na bieżąco aktualizowany i konsultowany, a wskaźniki celu i poszczególnych działań zostaną określone na podstawie przyjętej WPR. "Ramowy Plan Działań…" był szeroko omawiany z sektorem rolnictwa ekologicznego w drodze otwartych konsultacji. Projekt Ramowego Planu był zamieszczony na stronie MRiRW poświęconej rolnictwu ekologicznemu i każdy podmiot zainteresowany rolnictwem ekologicznym miał możliwość wypowiedzenia się na jego temat. Dokument dostępny jest na stronie internetowej MRiRW, tj.: https://www.gov.pl/web/rolnictwo/ramowy-plan-dzialan-dla-ywnosci-i-rolnictwa-ekologicznego-w-polsce.
659	2021-09-15 09:53:56	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Dopisać do słabych stron:Pilna potrzeba poprawy funkcjonowania publicznej sieci doradztwa rolniczego. Pilna potrzeba stworzenia linii edukacyjnej dla doradców z zakresu rolnictwa ekologicznego, dobrostanu zwierząt gospodarskich oraz innych praktyk przyjaznych środowisku i klimatowi.	Publiczny system doradztwa rolniczego wymaga zwiększenia zatrudnienia, podniesienia płac doradców, zakazu jednoczesnego świadczenia pracy dla podmiotów handlujących chemicznymi pestycydami oraz nawozami sztucznymi.Wymaga także edukacyjnego przygotowania doradców w zakresie rolnictwa ekologicznego, dobrostanu zwierząt gospodarskich oraz agroekologii, rolnictwa regeneratywnego.	Uwaga nieuwzględniona	W szczegółowym opisie analizy SWOT została opisana ta kwestia.
660	2021-09-15 09:55:24	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Dopisać do słabych stron: Brak wystarczającej kadry doradców rolnych do spraw zrównoważonego gospodarowania wodą w produkcji rolnej.	Publiczny system doradztwa rolniczego wymaga zwiększenia zatrudnienia, podniesienia płac doradców, zakazu jednoczesnego świadczenia pracy dla podmiotów handlujących chemicznymi pestycydami oraz nawozami sztucznymi.Wymaga także edukacyjnego przygotowania doradców w zakresie rolnictwa ekologicznego, dobrostanu zwierząt gospodarskich oraz agroekologii, rolnictwa regeneratywnego.	Uwaga nieuwzględniona	Kwestia doradztwa jest opisana w innych rozdziałach PS
661	2021-09-15 09:57:20	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 9. Poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt	Dopisać do zagrożeń:Brak rozwoju systemu zielonych zamówień publicznych.	Aby zapewnić wzrost krajowej produkcji ekologicznej, skrócić łańcuchy dostaw i rozwinąć lokalną produkcję żywności potrzebne są instrumenty systemowa, takie jak zielone zamówienia publiczne by zagwarantować stabilne i trwałe kanały dystrybucji dla żywności wysokiej jakości, zwłaszcza żywności ekologicznej. Ponadto stworzenie systemu zielonych zamówień publicznych zapewni zgodne z założeniami zrównoważenia diety dostarczanie żywności o najwyższej jakości do placówek żywienia zbiorowego, przede wszystkim żłobków, przedszkoli i szkół.	Uwaga częściowo uwzględniona	Modyfikacja zagadnień ujętych w macierzy SWOT nie jest uzasadnione. Wynika to z faktu, że analizy SWOT zostały opracowane na podstawie uprzednio przeprowadzonych analiz eksperckich oraz dokumentów opracowanych w tym celu przez Komisję Europejską (m.in. Tool for Specific Objective 9), zatem ich treść jest przemyślana, poparta faktami oraz spełnia wymagania Komisji Europejskiej w zakresie opracowywania tego typu dokumentów. Niemniej, w odniesieniu do kwestii zielonych zamówień publicznych, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przygotowuje we współpracy z Urzędem Zamówień Publicznych w zakresie zgodności z regulacjami ustawy Prawo zamówień publicznych, poradnik Zamawiającego pt. Przewodnik po rynku produktów ekologicznych. Przewodnik jest opracowywany, z myślą o wsparciu wykorzystywania produktów rolnictwa ekologicznego w zamówieniach realizowanych przez podmioty publiczne – administrację rządową i samorządową oraz wykorzystanie żywności ekologicznej w żywieniu zbiorowym, w tym w stołówkach szkolnych.
662	2021-09-15 09:57:39	Koła, Zrzeszenia, Kluby	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Zastosowanie na określonej uprawie zabiegu z wykorzystaniem biologicznej ochrony roślin. Jako metody biologicznej ochrony roślin należy rozumieć zabieg z zastosowaniem: - biologicznego środka ochrony roślin, zgodnie z etykietą tego środka, w tym biopestycydów, biofungicydów oraz biostymulatorów lub - zabieg z zastosowaniem makroorganizmów, które nie podlegają w Unii Europejskiej obowiązkowi rejestracji, wymienionych na liście opracowanej w tym celu.	Proponowana zmiana w opisie interwencji ma zapewnić objęcie ekoschematem wszystkich dopuszczonych do stosowania, niezależnie od gatunkowego/rodzajowego pochodzenia substancji aktywnej, środków biologicznych, co będzie działać jednocześnie stymulująco na rozwój tego rynku i poszukiwanie nowych rozwiązań przez producentów. Przykładem mogą tu być m.in. wyciągi, ekstrakty czy olejki roślinne (wskazywane w ekspertyzie IOR-PIB „Zwiększenie efektywności integrowanej ochrony rzepaku ozimego zgodnie z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu" jako potencjalne źródło ochrony biologicznej poprawiającej kondycję zdrowotną roślin rzepaku) nie mieszczące się w obecnie zaproponowanej przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi definicji środków biologicznych objętych omawianą interwencją.	Uwaga nieuwzględniona	Interwencja została ograniczona do wykorzystywania biologicznej ochrony roślin tylko przy użyciu preparatów mikrobiologicznych. W związku z tym zaproponowana wysokość stawki uwzględnia ponoszone nakłady związane z realizacją ekoschematu.
663	2021-09-15 09:58:22	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Szanse: Rozwój nowych technik i technologii produkcji żywności zgodnych z zasadami agroekologii1 (zrównoważonego rozwoju) tj.: zachowanie zasobności gleb, racjonalne korzystanie z wody, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i amoniaku do atmosfery. Należy zmienić na: Powszechne stosowanie w rolnictwie zasad zrównoważonego rozwoju, w szczególności zgodnych z zasadami agroekologii oraz rolnictwa ekologicznego i biodynamicznego, a także innych praktyk, które prowadzą do:- poprawy żyzności gleb- ochrony zasobów wodnych,- utrzymywania obiegu zamkniętego w gospodarstwie,- poprawy różnorodności biologicznej na obszarze działalności rolniczej,- poprawy dobrostanu zwierząt gospodarskich, - ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i amoniaku do atmosfery.	Agroekologia nie jest tożsama ze zrównoważonym rozwojem. Jest z pewnością jego elementem, ale także oddzielną koncepcją rozwoju społecznego. W wyliczeniu brakuje metod, które rzeczywiście przyczyniają się do zrównoważenia produkcji rolnej.	Uwaga nieuwzględniona	W ocenie eksperckiej przepisy analizy nie wymagały doprecyzowania.
664	2021-09-15 09:58:34	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 9. Poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt	str. 57 Zagrożeniem dla rozwoju produkcji zwierzęcej z podwyższonym dobrostanem może być postępująca koncentracja i intensyfikacja produkcji zwierzęcej.	W opisie ponownie jako zagrożenie pojawia się koncentracja i intensyfikacja produkcji zwierzęcej.Jest to już kolejny cel, którego SWOT jest sprzeczny ze SWOT-ami dla celów 1,2 i 3.	Uwaga nieuwzględniona	Modyfikacja zagadnień ujętych w macierzy SWOT nie jest uzasadniona. Wynika to z faktu, że analizy SWOT zostały opracowane na podstawie uprzednio przeprowadzonych analiz eksperckich oraz dokumentów opracowanych w tym celu przez Komisję Europejską (m.in. Tool for Specific Objective 9), zatem ich treść jest przemyślana, poparta faktami oraz spełnia wymagania Komisji Europejskiej w zakresie opracowywania tego typu dokumentów.

665	2021-09-15 09:58:50	Koła, Zrzeszenia, Kluby	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Popieramy wersję Ministerstwa Rolnictwa na lata 2023-2027	1.Brak fachowej kadry i pracowników etatowych do obsługi programów w wielu Związkach 2.Brak warunków lokalowych do obsługi beneficjentów i przechowywania dokumentów (RODO) 3.Brak obsługi prawnej w Związkach na które narzucono obowiązek zajmowania się Krajowym Programem Wsparcia Pszczelarstwa	Uwaga uwzględniona	W ramach interwencji I 6.2. – modernizacja gospodarstw pasiecznych, beneficjentem (wnioskującym o pomoc) będą mogły być zarówno organizacje pszczelarskie jak i indywidualni pszczelarze; W ramach interwencji I 6.4. - ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej oraz I 6.7. - wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych, jako wnioskodawcę przewidziano wyłącznie pszczelarza.
666	2021-09-15 09:59:32	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 9. Poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt	Dopisać do szans:Zmniejszenie spożycia mięsa i innych produktów pochodzenia zwierzęcego, rozwój rynku substytutów mięsa.Dopisać do szans:Upowszechnianie standardów wysokiego dobrostanu zwierząt w produkcji zwierzęcej.	Zgodnie z założeniami zrównoważonej diety.Powinno zostać stworzone wsparcie dla tworzenia form współpracy pomiędzy podmiotami chcącymi produkować zgodnie z wysokim dobrostanem zwierząt.	Uwaga nieuwzględniona	Modyfikacja zagadnień ujętych w macierzy SWOT nie jest uzasadnione. Wynika to z faktu, że analizy SWOT zostały opracowane na podstawie uprzednio przeprowadzonych analiz eksperckich oraz dokumentów opracowanych w tym celu przez Komisję Europejską (m.in. Tool for Specific Objective 9), zatem ich treść jest przemyślana, poparta faktami oraz spełnia wymagania Komisji Europejskiej w zakresie opracowywania tego typu dokumentów.
667	2021-09-15 09:59:36	Koła, Zrzeszenia, Kluby	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Produkt – liczba hektarów: 100 000	Zauważyć należy, że zakładany zakres finansowy interwencji, a tym samym powierzchnia upraw nią objęta, jest niewspółmierna do potrzeb i skali działania, jeśli ma ono przynieść jakikolwiek wymierny skutek, dlatego proponujemy przesunięcia finansowe umożliwiające objęcie tego typu wsparciem powierzchni upraw nie mniejszej niż 100 000 hektarów.	Uwaga nieuwzględniona	Uwaga jest nieprecyzyjna - nie wiadomo którego ekoschematu dotyczy.
668	2021-09-15 10:00:20	Jednostki administracji rządowej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.12. Tworzenie zadrzewień śródpolnych	W opisie wymagań interwencji pn. Tworzenie zadrzewień śródpolnych (kod I 10.12) wskazano „w ramach interwencji preferowane będą nasadzenia w formie liniowej (…)". Maksymalna szerokość wspieranego zadrzewienia powinna być ustalona na poziomie minimalizującym potencjalną możliwość ograniczenia realizacji przez rolników inwestycji w zakresie interwencji pn. Zalesianie gruntów ornych (kod I 10.11), w wyniku bardziej konkurencyjnych warunków skorzystania z wsparcia na utworzenie podobnego zadrzewienia. Maksymalna szerokość zadrzewienia powinna znajdować się na poziomie 20-30 metrów.	Zalesienia powinny być preferowane w stosunku do możliwości realizacji dużych zadrzewień (o dużej szerokości i powierzchni, w których w rzeczywistości wykształcają się warunki specyficzne dla wnętrza lasu), w związku z zapewnioną dużą trwałością efektu środowiskowego.	Uwaga częściowo uwzględniona	Zgodnie z licznymi opracowaniami naukowymi w zadrzewieniach premiowane są nasadzenie liniowe jako spełniające jednocześnie szereg funkcji środowiskowych (w szczególności przeciw erozyjnych). Nie są wykluczane nasadzenia kępowe.
669	2021-09-15 10:01:21	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 14.2. Kompleksowe doradztwo rolnicze	Bardzo dobre podejście w PS na określenie 2 modułów oferty kompleksowych usług doradczych dla rolników. Doradztwo indywidualne będzie miało pozytywny wpływ na dotarcie z konkretną usługą do gospodarstw, które mają indywidualne potrzeby merytoryczne w zakresie prowadzenia gospodarstwa zgodnie z profilem gospodarstwa. Bezpośredni kontakt doradcy z producentem będzie bardzo ważnym czynnikiem sprawiającym, że doradztwo będzie dostosowane do realiów danego gospodarstwa. Natomiast moduł z doradztwem grupowym stanowi ciekawe rozwiązanie pracy w grupach, gdzie producenci mający podobne problemy, pod merytoryczną opieką doradcy będą mieli możliwość wymiany doświadczeń i wypracowania najlepszych rozwiązań do zastosowania we własnych gospodarstwach.	Zastosowano dobre podejście w PS dla WPR, więc nie wnoszę uwag	Brak uwag	
670	2021-09-15 10:01:24	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 9. Poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt	Dopisać do zagrożeń:Dalsze wspieranie ze środków publicznych rozwoju intensywnej produkcji zwierzęcej oraz promocji żywności pochodzenia zwierzęcego.	Rozwój rolnictwa przemysłowego, zwłaszcza intensywnej produkcji zwierzęcej uniemożliwia realizację celu 9, także z uwagi na jego negatywny wpływ na jakość żywności.	Uwaga nieuwzględniona	Wsparcie publiczne kierowane jest do projektów, które są realizowane zgodnie z prawem np. z przepisami dotyczącymi odziaływania inwestycji na środowisko.
671	2021-09-15 10:03:04	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 9. Poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt	Dopisać do zagrożeń:Brak wsparcia dla rozwoju form oddolnej współpracy pomiędzy rolnikami i konsumentami, zwłaszcza kooperatyw spożywczych i rolnictwa wspieranego społecznie.	Mimo, że są to najlepsze formy budowania zaufania w łańcuchu żywnościowym oraz kanały dostarczania świeżej, lokalnej, sezonowej żywności, o szerokim zróżnicowaniu produktów.	Uwaga nieuwzględniona	W analizie SWOT dla celu 9 został opisany problem współpracy między rolnikami i konsumentami.
672	2021-09-15 10:04:00	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 9. Poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt	Dopisać do zagrożeń:Pogarszanie się zdrowia publicznego, wzrost chorób dietozależnych.	Brak uwzględnienia tego aspektu w analizie SWOT dla celu 0 odzwierciedla prowadzenie polityki rolnej w odseparowaniu od krajowej polityki zdrowotnej.	Uwaga nieuwzględniona	W analizie SWOT dla celu 9 opisano stan zdrowia Polaków, niewłaściwe odżywanie, choroby z tego wynikające.
673	2021-09-15 10:04:02	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Wysokość pomocy na opracowanie projektu scalenia nie może przekroczyć kwoty: -równowartości 2000 euro na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym; Wysokość pomocy na wykonanie zagospodarowania poscaleniowego nie może przekroczyć kwoty: - równowartości 800 euro na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym ;	Stawki zawarte w PROW 2014-2020 nie były w pełni wykorzystane z uwagi na konieczność ich zmniejszenia celem realizacji większej ilości obiektów scaleniowych. Potrzeby przeprowadzenia prac scaleniowych są ogromne i niezbędne było dostosowanie stawek do potrzeb danego województwa. Ceny materiałów budowlanych, robocizny, minimalnej płacy znacząco wzrosły, ponadto celem uwzględnienia inflacji należałoby przynajmniej utrzymać stawki z poprzedniej perspektywy. W mojej ocenie podział Polski na dwie grupy województw nie znajduje uzasadnienia w praktyce. Ceny materiałów budowlanych, robocizny są zbliżone natomiast każde województwo ma swoją specyfikę i boryka się z innymi problemami i trudnościami danych obiektów. W województwie podlaskim funkcjonują wspólnoty gruntowe i szachownice leśne co generuje konieczność ponoszenia większych kosztów związanych m.in. z szacowaniem drzewostanu, ustaleniem wykazu uprawnionych do udziału we wspólnocie czy trudnościami w stabilizacji granic obiektu. Wnioskuję o jednolite stawki dla obszaru całego kraju, utrzymując te z PROW 2014-2020. Ponadto z uwagi na rozszerzenie katalogu prac poscaleniowych proponowane stawki są zbyt niskie i uzyskana pomoc finansowa uniemożliwi prawidłową realizację zagospodarowania poscaleniowego.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020.
674	2021-09-15 10:04:54	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 9. Poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt	str. 12 „Raport z badania „Polska wieś i rolnictwo" pokazuje, że jest ono jednym z najlepiej rozpoznawalnych logo w zakresie unijnych systemów jakości żywności w Polsce. W 2018 roku wg raportu „Polska wieś i rolnictwo 2018" 75% respondentów odpowiedziało, że znane jest im logo rolnictwa ekologicznego10."	Niewątpliwie logo rolnictwa ekologicznego jest rozpoznawane przez największą liczbę konsumentów w UE. Jednakże podane statystyki w opisie do analizy SWOT dla celu 9 budzą wątpliwości w zestawieniu ze statystyką cytowaną w artykułach naukowych podających, że rozpoznawalność znaku rolnictwa ekologicznego jest w UE na poziomie 15-32%, w zależności od poszczególnego państwa członkowskiego. Trzymając się danych ze SWOT-u, należy zauważyć, że nie została podana informacja na temat rozpoznawalności znaku integrowanej produkcji roślinnej przez konsumentów, pomimo klasyfikowania jej przez Polskę do systemów jakości żywności. Ułamkowy udział producentów w systemie integrowanej produkcji roślinnej oraz niższe rozpoznania logo tej produkcji od loga rolnictwa ekologicznego daje kolejny argument podważający zasadność wydatkowania środków publicznych na rozwijanie Integrowanej Produkcji Roślinnej. W konfrontacji z oczekiwaniami konsumentów IPR będzie ponosić porażkę z uwagi na płynne kryteria i pomimo „stosowania wyselekcjonowanej palety środków ochrony roślin".	Nie dotyczy	Dane nt. rozpoznawalności logo produkcji ekologicznej zostały zaktualizowane na podstawie najnowszego raportu "Polska Wieś i Rolnictwo 2020". Odnosząc się do zgłoszonej uwagi, należy zaznaczyć, że autor powołując się na dane statystyczne artykułów naukowych, gdzie mowa o rozpoznawalności logo rolnictwa ekologicznego w UE na poziomie 15-32%, nie podał źródła tych informacji. W związku z powyższym, nie ma możliwości zweryfikowania podanych informacji. Natomiast, dane przedstawione w analizie SWOT dla celu 9 pochodzą z raportu, przeprowadzonego na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Badanie zrealizowano w okresie sierpień-grudzień 2020 r. techniką wywiadów CAPI na reprezentatywnej próbie ogólnopolskiej mieszkańców wsi oraz mieszkańców miast. Przeprowadzono łącznie 2627 wywiadów, tj. 1560 wśród osób mieszkających na obszarach wiejskich, w tym 824 wywiady z rolnikami, oraz 1067 wśród osób mieszkających w miastach. Zgodnie z wynikami badania, 70,1% respondentów w Polsce zna logo produkcji ekologicznej. Raport dostępny jest na stronie MRiRW: https://www.gov.pl/web/rolnictwo/polska-wies-i-rolnictwo.
675	2021-09-15 10:05:51	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 9. Poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt	Dopisać do zagrożeń:Brak określenia zasad postępowania rekompensującego rolnikom ekologicznym przypadkowe zniesienia zanieczyszczeń chemicznych z rolnictwa konwencjonalnego.	Zabezpieczenie rozwoju produkcji żywności wysokiej jakości dzięki wprowadzeniu jak największej ochrony podstawowej produkcji ekologicznej przed negatywnym wpływem rolnictwa konwencjonalnego jest szczególnie ważną kwestią dla utrzymania stabilności i wzrostu podaży żywności ekologicznej oraz dla budowania zaufania konsumentów do żywności ekologicznej	Nie dotyczy	W zakresie dot. postępowania producentów ekologicznych, przygotowano instrukcję pt: Zasady postępowania producenta ekologicznego w przypadku podejrzenia skażenia uprawy niedozwolonymi środkami ochrony roślin. Dokument ma na celu ułatwienie rolnikom ekologicznym podejmowanie decyzji i prowadzenie działań w sytuacji zniosów środków ochrony roślin z uprawy konwencjonalnej na uprawę ekologiczną. Dokument jest dostepny w Internecie.
676	2021-09-15 10:06:44	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 9. Poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt	Dopisać do słabych stron:Niewystarczające przestrzeganie zasad bezpiecznej aplikacji środków ochrony roślin.	Niewiedza na temat zaleceń bezpiecznego aplikowania środków ochrony roślin lub ich lekceważenie jest przyczyną nie tylko zanieczyszczenia środowiska, ale także pozostawania pozostałości SOR w żywności.	Uwaga nieuwzględniona	W analizie SWOT cel 9 w sposób odpowiedni opisano problematykę stosowania środków ochrony roślin.
677	2021-09-15 10:07:33	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 9. Poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt	Dopisać do słabych stron:Stosowanie glifosatu do desykacji plonów.	Dopuszczanie do powszechnego stosowania desykacji glifosatem uniemożliwia realizację celu 9 i stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia publicznego	Uwaga nieuwzględniona	W analizie SWOT cel 9 w sposób odpowiedni opisano problematykę stosowania środków ochrony roślin.
678	2021-09-15 10:08:29	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 9. Poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt	str. 17 Niedokładna informacja: W 2018 r. poziom nieprawidłowości w zakresie przestrzegania zasad integrowanej ochrony roślin wyniósł 0,03%.	Na jakiej próbie?	Nie dotyczy	W analizie SWOT cel 9 przedstawiono wyniki badania prowadzonego w oparciu o Krajowy plan działania na rzecz ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin
679	2021-09-15 10:09:33	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 9. Poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt	str. 17 Niedokładne dane:W związku z tym należy podkreślić, że Polska wprowadziła mechanizmy zachęcające rolników do ograniczania stosowania chemicznych środków ochrony roślin i jednocześnie monitoruje postępy w ograniczaniu tego stosowania, również w odniesieniu do substancji kwalifikujących się do zastąpienia, o których mowa w strategii „Od pola do stołu".	Jakie to mechanizmy i jak się sprawdzają przy wzroście zużycia środków ochrony roślin w Polsce?	Nie dotyczy	W analizie SWOT cel 9 odniesiono się do Krajowego planu działania na rzecz ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin
680	2021-09-15 10:10:25	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 9. Poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt	str. 23 Przestarzałe dane: Pomimo postępującej koncentracji produkcji zwierzęcej i spadającej liczby gospodarstw zajmujących się produkcją zwierzęcą, wciąż duża liczba gospodarstw utrzymuje zwierzęta gospodarskie, w 2016 r. było to 719 tys.	A co z danymi z 2020 roku? Ostatnie 5 lat robi ogromną różnicę, zwłaszcza z uwagi na dynamiczny rozwój przemysłowej produkcji zwierzęcej w Polsce i analiza SWOT powinna zawierać informację jak jest liczba instalacji do intensywnej produkcji zwierzęcej, w podziale na gatunki.	Uwaga nieuwzględniona	Analiza SWOT dla celu 9 oraz pozostałe materiały analityczne opracowanie w związku z przygotowaniem Planu strategicznego WPR w wystarczający sposób przedstawiają aktualny stan produkcji zwierzęcej.

681	2021-09-15 10:10:45	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.1 Definicje i minimalne wymagania	Utrzymywanie użytków rolnych w stanie nadającym się do wypasu lub uprawy –obowiązek wykonania co najmniej jednego zabiegu agrotechnicznego mającego na celu usunięcie "lub zniszczenie niepożądanej" roślinności w terminie do dnia 31 lipca roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności bezpośrednich. Możliwe będzie zastosowanie wyjątków od tej zasady z uwagi na cele środowiskowe. - usunąć zaznaczony tekst oznaczony średnikami. Rolnik aktywny zawodowo – "rolnik, którego kwota otrzymanych płatności bezpośrednich za rok poprzedni nie przekracza 5 000 EUR. W przypadku, gdy kwota płatności bezpośrednich otrzymanych przez danego rolnika za rok poprzedni przekracza 5 000 EUR", rolnik jest uznawany za aktywnego jeżeli: 1. posiada zarejestrowane w IRZ zwierzęta zapewniające minimalną obsadę, lub 2. w CEiDG działalność rolnicza tego rolnika została wskazana jako główna, lub 3. dokumenty z KRS lub REGON potwierdzą, że wykonywana przez tego rolnika działalność rolnicza stanowi główną działalność gospodarczą, lub 4. udokumentuje, że: • poniósł koszty na działalność rolniczą w minimalnej wysokości, lub • osiągnął przychód ze sprzedaży płodów rolnych na minimalnym poziomie, lub • jego przychód z działalności rolniczej stanowi co najmniej 1/3 całego przychodu w gospodarstwie, lub • roczna kwota płatności bezpośrednich wynosi co najmniej 5% całości przychodów z działalności pozarolniczej. - usunąć zaznaczony tekst oznaczony średnikami.	Uzasadnienie – wykonywanie na trwałych użytkach zielonych jedynie zabiegu polegającego na „zniszczeniu niepożądanej roślinności, powoduję po kilku latach degradację tych terenów, wyparcie cennej roślinności oraz utratę lub znaczne ograniczenie właściwości retencjonowania wody. Uzasadnienie – nie można uznać, że każda osoba pobierająca do 5000 EURO dopłat bezpośrednich, jest Rolnikiem aktywnym zawodowo. Najwięcej pseudo rolników stanowią osoby, które posiadają niewielki areał gruntów rolnych i co za tym idzie uzyskiwane przez nich kwoty dopłat bezpośrednich są zdecydowanie poniżej 5000 EURO.	Uwaga nieuwzględniona	Uwaga nieuwzględniona w zakresie zabiegów agrotechnicznych - celem zabiegu agrotechnicznego jest utrzymanie gruntów w dobrej kulturze rolnej. Zniszczeniu ma ulec wyłącznie roślinność niepożądana, zachwaszczająca. Definicja została tak sformułowana, żeby nie ograniczać rolników w wyborze zabiegów. Zniszczenie może być dokonane np. herbicydem selektywnym. Celem tego przepisu nie jest tworzenie rozwiązań na rzecz środowiska, tylko zdefiniowanie działalności rolniczej. Uwaga nieuwzględniona w zakresie aktywnego rolnika - zaproponowana definicja jest rozwiązaniem optymalnym, które z jednej strony pozwoli skutecznie i efektywnie weryfikować fakt pozostawania „rolnikiem aktywnym" (z uwzględnieniem rozwiązań prawnych przewidzianych na nową perspektywę finansową), a z drugiej strony stworzy system możliwie mało skomplikowany i nieuciążliwy dla większości gospodarstw, biorąc pod uwagę doświadczenia z lat 2015-2017. Definicja aktywnego rolnika dotyczy sprawdzania kryteriów dochodowych i nie służy innym celom, np. regulowaniu stosunków własnościowych.
682	2021-09-15 10:11:23	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 9. Poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt	str. 23 Niedokładne dane: Brak jest danych dotyczących stosowania przez rolników utrzymujących zwierzęta gospodarskie praktyk wykraczających ponad minimalne wymagania określone w przepisach o ochronie zwierząt.	Dane takie można zebrać chociażby od ODR-ów oraz z danych, którymi dysponuje Inspekcja Weterynaryjna. Z pewnością również wszystkie gospodarstwa z ekologiczną produkcją zwierzęcą utrzymują zwierzęta w podwyższonym dobrostanie. Należy podać ile jest takich gospodarstw oraz jakie jest w nich pogłowie zwierząt.	Uwaga nieuwzględniona	Analiza SWOT dla celu 9 oraz pozostałe materiały analityczne opracowanie w związku z przygotowaniem Planu strategicznego WPR w wystarczający sposób przedstawiają aktualny stan produkcji zwierzęcej.
683	2021-09-15 10:12:29	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 9. Poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt	Dopisać do słabych stron:Powszechne, prewencyjne obcinanie ogonów prosiętom oraz ich kastracji bez podawania znieczulenia oraz środków przeciwbólowych.Także inne formy okaleczania zwierząt gospodarskich.	Zgodnie z Zaleceniami KE dla Polski w odniesieniu do celu 9, poważnym problemem jest brak zachowania nawet minimalnych wymogów dobrostanu zwierząt gospodarskich.	Uwaga nieuwzględniona	Analiza SWOT dla celu 9 oraz pozostałe materiały analityczne opracowanie w związku z przygotowaniem Planu strategicznego WPR w wystarczający sposób przedstawiają aktualny stan produkcji zwierzęcej. Jednocześnie w ramach ekoschemtu Dobrostan zwierząt wprowadzono zakaz rutynowego skracania ogona.
684	2021-09-15 10:12:49	Jednostki administracji rządowej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	W interwencji LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) zwiększyć wysokość środków finansowych	Zbyt mała alokacja na podejście LEADER (zapewnienie 8% od zmniejszonej alokacji dla II filaru WPR powoduje, iż końcowo na podejście LEADER alokowanych zostało w porównaniu do perspektywy 2014-2020 około 80% środków), co nie zapewni możliwości realizacji w całej Polsce tego, jakże potrzebnego w społecznościach lokalnych oddolnego podejścia – mogą pozostać tzw. „białe plamy" na mapie Polski, co w dłuższej perspektywie doprowadzi do jeszcze większych nierówności rozwojowych nie tylko pomiędzy miastami a obszarami wiejskimi, lecz także wewnętrznie pomiędzy poszczególnymi miejscowościami wiejskimi.	Uwaga nieuwzględniona	Na interwencję LEADER przewidziano 8% środków EFRROW dla Planu Strategicznego, co wykracza poza 5% minimum wskazane w przepisach. Budżet Planu Strategicznego i potrzeby, które zaspokajają inne interwencje nie pozwalają na dalsze zwiększanie budżetu interwencji LEADER.
685	2021-09-15 10:13:10	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 9. Poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt	str. 24 Niedokładna informacja:Jednakże należy odnotować duże zainteresowanie działaniem Dobrostan zwierząt w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, dotyczące poprawy warunków utrzymania bydła i świń. Z danych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wynika, że w 2020 r. złożono 44 tysiące wniosków.	To działanie nie zapewnia wysokiego dobrostanu zwierząt gospodarskich. 6% zainteresowanie płatnością ciężko nazwać dużym zainteresowaniem. Zwłaszcza w porównaniu z zainteresowaniem płatnościami, np. na modernizację.	Uwaga nieuwzględniona	W ocenie eksperckiej przepisy analizy nie wymagały doprecyzowania.
686	2021-09-15 10:13:59	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 9. Poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt	str. 34 Niedokładna informacja: Mało gospodarstw uczestniczących w systemach jakości przy podwyższonym dobrostanie zwierząt	Jedynym systemem jakości żywności gwarantującym wysokie standardy dobrostanu zwierząt gospodarskich jest rolnictwo ekologiczne lub biodynamiczne. W tym kontekście podana w analizie SWOT dla celu 9 jest prawdziwa. Natomiast nie ma w Polsce innych systemów jakości żywności opartych na dobrostanie. Są systemy, które mogą pozytywnie wpływać na zwiększenie dobrostanu, np. ochrona nazw produktów regionalnych i tradycyjnych albo zawierają elementy dobrostanu jak np. krajowe systemy jakości żywności. Te ostatnie wskazują także minimalne wymagania utrzymania zwierząt jako coś ekstra.	Uwaga nieuwzględniona	Analiza SWOT dla celu 9 oraz pozostałe materiały analityczne opracowanie w związku z przygotowaniem Planu strategicznego WPR w wystarczający sposób przedstawiają aktualny stan produkcji zwierzęcej.
687	2021-09-15 10:16:35	Jednostki administracji rządowej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.14. Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych	W opisie warunków kwalifikowalności interwencji pn. Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych (kod I 10.14) wskazano, że „w przypadku lasów o powierzchni powyżej 10 ha wymagane jest potwierdzenie, że realizacja inwestycji nie stoi w sprzeczności z zapisami Uproszczonego Planu Urządzenia Lasu lub dokumentu równoważnego". Po pierwsze wątpliwości budzi interpretacja sformułowania „lasy o powierzchni powyżej 10 ha". W tym przypadku nie jest jasne, czy należy rozpatrywać strukturę kompleksów leśnych w związku z art. 19 ust. 1 wyżej wskazanej ustawy o lasach (dla lasów rozdrobnionych o powierzchni 3 do 10 ha, niestanowiących własności Skarbu Państwa sporządza się dokumentację urządzeniową w postaci inwentaryzacji stanu lasów), powierzchnię lasu we władaniu jednego właściciela, czy też wskazaną powierzchnię lasu, która zostanie wskazana przez beneficjenta na wniosku o wsparcie	Wyłączenie części wniosków z weryfikacji ich zgodności z dokumentacją urządzeniową przez służby starosty może powodować konflikty z obowiązującym w Polsce, na podstawie przepisów ustawy o lasach, systemem nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa. Ponadto należy zwrócić uwagę, że dane taksacyjne z dokumentacji urządzeniowej są każdorazowo niezbędne nadleśniczemu PGL Lasy Państwowe do sporządzenia planu inwestycji.	Uwaga uwzględniona	W Planie określono następujące warunki przyznania wsparcia: • minimalna powierzchnia gruntu objętego pomocą - 0,1 ha; • w jednym roku beneficjent może uzyskać pomoc maksymalnie do 40 ha; • wymagane jest potwierdzenie, że realizacja inwestycji nie stoi w sprzeczności z zapisami Uproszczonego Planu Urządzenia Lasu lub dokumentu równoważnego.
688	2021-09-15 10:17:27	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	"b. premia ubojowa – dla opasów ubitych metodą z ogłuszeniem:" B dodatkowa opcja dla gospodarstw realizujących dobrostan opasów, w odniesieniu do opasów kwalifikujących się do płatności podstawowej, które od ukończenia 4 miesiąca życia do momentu przemieszczenia do rzeźni przebywały w jednym gospodarstwie rolnym. - usunąć zaznaczony tekst oznaczony średnikami.	Uzasadnienie – premia taka pozwoli podmiotom skupowym, pośrednikom na zaniżanie ceny skupu w zamian za wystawienie zaświadczenia o sposobie ubicia zwierzęcia. Kwota premii 107 zł / opasa jest zbyt mała (około 0,15 zł / kg) by zrekompensować ograniczenie rynku zbytu żywca.	Uwaga uwzględniona	Odstąpiono od wprowadzenia premii ubojowej.
689	2021-09-15 10:18:29	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Kod interwencji I 4 10 – Ekoschemat - Utrzymanie zadrzewień śródpolnych Zadrzewienia śródpolne - liczba hektarów - 1840	Zakładany produkt – 1840 ha – wydaje się za niski do odbudowania zielonej architektury na terenach rolniczych w stosunku do ich całościowej powierzchni.	Uwaga nieuwzględniona	Zakładany produkt jest skorelowany z zadrzewieniami śródpolnymi, które zostaną utworzone w 2022 r w ramach PROW 2014 – 2020 i od 2023 r w ramach interwencji PS WPR na lata 2023-2027. Ekoschemat nie ma wpływu na ilość założonych zadrzewień w ramach innych interwencji.
690	2021-09-15 10:18:57	Jednostki administracji rządowej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	W interwencji "Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym" proponuje się wprowadzenie możliwości realizacji operacji typu „Scalanie gruntów" w dwóch etapach - etap I „Scalenie gruntów" oraz etap II „Zagospodarowanie poscaleniowe". Z uwagi na duże ryzyko niezrealizowania całości operacji realizowanych w ramach PROW 2014-2020, należy umożliwić kontynuowanie realizacji etapu II w ramach PS WPR 2023-2027.	Operacja typu „Scalanie gruntów" jest procesem wielopłaszczyznowym, długotrwałym i skomplikowanym. Szacowany czas potrzebny na realizację całego przedsięwzięcia wynosi – w zależności od wielkości obiektu scaleniowego – nawet 6-7 lat. Czasochłonność poszczególnych etapów realizacji przedsięwzięcia wynika m.in. z konieczności pozyskania niezbędnych opinii, uzgodnień, decyzji środowiskowych (wymagających niekiedy sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko), pozwoleń na budowę i pozwoleń wodnoprawnych, wyłonienia wykonawców w drodze postępowań przetargowych, a także z innych okoliczności niezależnych od Beneficjenta (starosty). Pozostały czas na realizację rozpoczętych oraz nowych operacji typu „Scalanie gruntów" w ramach PROW 2014-2020 to w rzeczywistości niecałe 4 lata. Należy mieć na uwadze, że postępowanie administracyjne w zakresie scaleń gruntów trwa w skrajnych przypadkach 3-5 lat. Jakiekolwiek opóźnienia na jednym z etapów prac scaleniowych mogą spowodować przekroczenie ostatecznego terminu realizacji operacji, tj. 30 czerwca 2025 r. i konieczności ponoszenia kar finansowych.	Wyjaśniono	W ramach opisu interwencji nie określono liczby etapów
691	2021-09-15 10:19:03	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 4 ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.6. Elementy wspólne dla rodzajów interwencji w zakresie rozwoju obszarów wiejskich	Wykreślenie zapisu o wyłączeniu z możliwości ubiegania się o dotację gospodarstw o powierzchni powyżej 300 ha UR w ramach Inwestycji w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej.	W ocenie Fundacji wyłączenie gospodarstw powyżej 300 ha z inwestycji w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej znacząco ograniczy możliwość realizacji celów polityki klimatycznej.	Uwaga uwzględniona	Gospodarstwa o powierzchni powyżej 300 ha mają możliwość ubiegania się o dotację w ramach interwencji "Inwestycje w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej"
692	2021-09-15 10:19:30	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Kod interwencji I 4 14 - Ekoschemat - Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin Z uwagi na to, że produkcja roślin w certyfikowanym systemie jakości wpływa na zachowanie równowagi biologicznej oraz jest gwarancją wprowadzania na rynek bezpiecznej żywności, wskazane jest promowanie tego systemu jakości w całej Polsce. Prowadzenie w danym roku uprawy zgodnie z metodyką integrowanej produkcji roślin dla danego rodzaju uprawy, potwierdzone certyfikatem krajowego systemu jakości - Integrowana Produkcja. Metodyki integrowanej produkcji opracowywane są przy współudziale jednostek naukowych i mogą być modyfikowane zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami oraz możliwościami. Szacowana stawka: 1300 zł/ha 20 871 ha.	Wskazane jest promowanie rolnictwa ekologicznego jako systemu o znacznie większym wpływie na bezpieczeństwo żywności, zwłaszcza brak pozostałości zanieczyszczeń chemicznych oraz zachowanie równowagi ekosystemów. Rolnicy w obecnej chwili stosujący IPR powinny być zachęceni do podnoszenia standardów produkcji przez przechodzenie na system produkcji ekologicznej. Problematyczne w certyfikacji IPR jako systemu jakości jest właśnie jego roczne ograniczenie. Nawet bowiem, jeśli w danym roku producent rygorystycznie przestrzegał zasad IPR, to nie znaczy, że robił to w latach poprzednich, co mogło prowadzić do pozostania zanieczyszczenia chemicznego w miejscu produkcji. Jest to możliwe, gdyż kryteria IPR są płynne w zależności od ekonomicznych potrzeb uczestnika systemu. Na takiej podstawie nie można kierować informacji do konsumentów. Stawka jest tylko nieco niższa od stawek dla rolnictwa ekologicznego, mimo, że produkcja ekologiczna spełnia o wiele więcej kryteriów mających wpływ na ochronę środowiska i klimatu oraz jakość żywności. Jak podaje analiza SWOT dla celu 9, w 2019 r. powierzchnia upraw IP wynosiła 21301 ha. Czy wzrost powierzchni pod IP nie jest zakładany?	Uwaga nieuwzględniona	Wysokość wsparcia została określona jako płatność dodatkowa.Będzie taka sama niezależnie od typu użytkowania czy rodzaju gruntu. Z jednej strony uwzględnia poziom ambicji interwencji oraz ponoszone nakłady związane z przestrzeganiem wymogów krajowego systemu jakości - Integrowana Produkcja , a z drugiej strony - zachowuje proporcje pomiędzy poziomem wsparcia upraw w ekoschemacie – Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin a wysokością wsparcia do upraw prowadzonych zgodnie z zasadami rolnictwa ekologicznego (który co do zasady jest bardziej wymagający czego odzwierciedleniem są wyższe stawki wsparcia niż w omawianym ekoschemacie). Należy mieć na uwadze,że obecnie trwają prace nad zmianą metodyk integrowanej produkcji polegające na wprowadzeniu obowiązku stosowania biologicznych metod ochrony, a co za tym idzie zostaną zaostrzone wymogi systemu jakości.
693	2021-09-15 10:20:10	Jednostki administracji rządowej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.9.2. Rozwój usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa (instrumenty finansowe)	W zakresie wsparcia proponowanego w ramach interwencji pn. Rozwój usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa (kod I 10.9.2) mikro-, małym- lub średnim przedsiębiorcom prowadzącym działalność gospodarczą w ramach świadczenia usług leśnych, konieczne jest zakwalifikowanie możliwie szerokiego zakresu inwestycji, w tym w szczególności w postaci zakupu leśnych maszyn wielooperacyjnych (maszyn ścinkowo-układających, procesorów i harwesterów) oraz specjalistycznych środków transportowych (np. forwardery).	Rozwój tzw. zakładów usług leśnych idealnie wpisuje się w cele dotyczące wzrostu przedsiębiorczości i różnicowania działalności na obszarach wiejskich. Ponadto nowoczesne maszyny w leśnictwie znaczaco przyczyniają się do bezpieczeństwa i higieny pracy w leśnictwie (gdzie pracują w większości osoby mieszkające na obszarach wiejskich) oraz ochrony środowiska naturalnego (brak wycieków płynów eksploatacyjnych, czy zmniejszenie nacisku jednostkowego na podłoże).	Uwaga nieuwzględniona	Zapisy PS WPR mają charakter ogólny, przewidują wsparcie na działalność w zakresie usług rolniczych i leśnych. Katalog możliwych wydatków ma charakter otwarty (ogólny) nie jest w formie zamkniętej. Katalog wydatków niekwalifikowalnych zostanie określony przez IZ w odrębnym dokumencie.
694	2021-09-15 10:20:12	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Wykreślenie z opisu warunków kwalifikowalności punktu: - umieszcza na rynku produkty pszczele, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (na przykład w ramach sprzedaży bezpośredniej czy rolniczego handlu detalicznego).	Wymaganie dotyczące RHD lub SB w przypadku interwencji mającej na celu poprawę wartości pogłowia nie ma uzasadnienia merytorycznego. Odbudowa oraz poprawa pogłowia musi być realizowana we wszystkich pasiekach również w takich, które nie wprowadzają produktów pszczelich do obrotu. W przeciwnym wypadku wartość hodowlana i użytkowa pogłowia pszczół ulegnie obniżeniu m.in. poprzez nabywanie matek pochodzących z pasiek, w których nie prowadzi się selekcji.	Uwaga częściowo uwzględniona	Celem interwencji w sektorze pszczelarskim określonych w przepisach art. 6 rozporządzenia o Planach Strategicznych jest zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację. W związku z tym, zaplanowano pomoc głównie dla pszczelarzy umieszczających produkty pszczele na rynku. Biorąc pod uwagę potrzebę udostępnienia pomocy dla małych pasiek, w ramach interwencji I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, zwolnieni z warunku (opis warunków kwalifikowalności): „umieszcza na rynku produkty pszczele, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (na przykład w ramach sprzedaży bezpośredniej czy rolniczego handlu detalicznego)" będą pszczelarze posiadający do 10 pni pszczelich.

695	2021-09-15 10:20:41	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Kod interwencji – I 4 17 – Ekoschemat – Dobrostan ZwierzątInterwencja obejmuje świnie (lochy i tuczniki), bydło (krowy i opasy), owce, kury nioski, kurczęta brojlery, indyki utrzymywane z przeznaczeniem na produkcję mięsa, konie i kozy.	Brak wszystkich gatunków, co może stwarzać warunki nierównej konkurencji dla wykluczonych z tej płatności sektorów produkcji zwierzęcej oraz wykluczenie gatunków częstych w produkcji regionalnej, tj. gęsi i kaczek. Należy zwrócić uwagę, że również gęsi doświadczają braku dobrostanu związanego np. z skubaniem żywcem, a także gęsi i kaczki często cierpią z powodu wystarczającego dostępu do zbiorników z wodą. Brakuje także królików i ryb hodowlanych.	Uwaga nieuwzględniona	Wsparcie do dobrostanu zwierząt zostało w Polsce uruchomione po raz pierwszy w 2020 roku. Zostało ono uruchomione w ramach działania Dobrostan zwierząt PROW 2014-2020 i obejmowało początkowo świnie i krowy. Od tego czasu stopniowo jest rozszerzany zakres jego wsparcia – od 2021 r. wsparcie obejmuje również owce, a od 2023 r. planuje się, że wsparciem objęte będą również kury nioski, brojlery, indyki, opasy, konie i kozy. Biorąc pod uwagę planowany zakres wsparcia w ramach interwencji dotyczącej dobrostanu zwierząt i kwestie budżetowe, dopiero po zakończeniu pierwszego roku jej wdrażania i tym samym rozpoznaniu skali zainteresowania interwencją będzie można określić, czy możliwości budżetowe są wystarczające na rozszerzenie wsparcia o kolejne grupy zwierząt. W kontekście możliwości budżetowych istotne jest tu przede wszystkim zapewnienie utrzymania pełnych wyliczonych stawek płatności, a dołączenie kolejnych gatunków/grup zwierząt może spowodować konieczność ich obniżenia. Obniżenie wysokości stawek płatności spowoduje natomiast, że płatności dobrostanowe nie będą rekompensowały rolnikom poniesionych w wyniku podjętych zobowiązań kosztów i utraconych dochodów.
696	2021-09-15 10:20:55	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 1. Podstawowe wsparcie dochodu	Przyjęty w opisie warunków kwalifikowalności podział kraju na województwa , w których średnia wielkość gruntów rolnych jest większa niż średnia krajowa ,w których rolnik by otrzymać wsparci musi mieć co najmniej 3 sztuki zwierząt kwalifikujących się by otrzymać wsparcie i te w których średnia wielkość gruntów rolnych jest mniejsza niż średnia krajowa , w których rolnik otrzyma wsparci jeżeli ma 1 sztukę zwierzęcia kwalifikującego się do wsparcia , jest niczym nieuzasadniony . Dlaczego rolnik utrzymujący jedną krowę , mieszkający w województwie dolnośląskim czy podlaskim nie zasługuje na wsparci a rolnik utrzymujący jedną krowę w województwie małopolskim czy lubelskim takie wsparcie otrzyma ? To propozycja , nie mająca żadnego merytorycznego uzasadnienia , wprowadza do rolnictwa niepotrzebne podziały . Nie ma różnicy między rolnikiem utrzymującym jedną krowę na Dolnym Śląsku czy w Wielkopolsce a rolnikiem utrzymującym krowę w Małopolsce czy na Mazowszu . Warunki przyznania tego wsparcia powinny być jednakowe dla całego kraju i obejmować nie mniej niż 30 sztuk zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie .	Uzasadnienie – jest niedopuszczalne dzielenie beneficjentów w zależności od województwa w jakim mieszkają. Co prawda średnia wielkość gospodarstwa w województwie dolnośląskim jest wyższa niż średnia krajowa, jednak obsada zwierząt na 1 ha użytków rolnych jest jedna z najniższych w kraju.	Uwaga nieuwzględniona	Struktura gospodarstw oraz warunki ekonomiczne i środowiskowe w zaproponowanych województwach, tj. lubelskim, łódzkim, małopolskim, mazowieckim, podkarpackim, śląskim i świętokrzyskim powodują, że prowadzenie gospodarstw większych jest tam utrudnione. W województwach tych dominują jednostki dysponujące małym areałem użytków rolnych, a zatem słabsze ekonomicznie i dlatego mają one ograniczone możliwości inwestowania w rozwój. W związku z powyższym zasadne jest zastosowanie w regionach o większym rozdrobnieniu odmiennych narzędzi wsparcia niż w województwach, w których średnia powierzchnia gospodarstw jest większa.
697	2021-09-15 10:21:07	Jednostki administracji rządowej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	w interwencji "Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym" proponuje się zwiększenia kwot limitów pomocy finansowej.	Zaproponowane w przedłożonym do konsultacji projekcie Planu stawki na projekt scaleniowy i zagospodarowanie poscaleniowe są dużo niższe niż obowiązujące w PROW 2014-2020 stawki. Tymczasem koszty prac inwestycyjnych zagospodarowania poscaleniowego względem roku 2016, kiedy podpisywane były pierwsze umowy o finansowanie tych prac wzrosły o blisko 100%.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020.
698	2021-09-15 10:21:37	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Rolnik realizujący interwencję dotyczącą dobrostanu zwierząt po raz pierwszy w nowym okresie programowania zobowiązany jest do odbycia szkolenia z zakresu metod ograniczających stosowanie antybiotyków.	Rolnik powinien zostać także zobowiązany do odbycia szkolenia dotyczącego dobrostanu zwierząt gospodarskich, ponieważ jego zachowanie jest podstawą dla poprawy odporności zdrowotnej zwierząt, w związku z czym nie ma konieczności podawania antybiotyków. Zakres szkolenia o dobrostanie powinien być zgodny z zaleceniami i metodyką produkcji wypracowaną w ramach Animal Welfare Project oraz Animal Welfare Platform.	Uwaga uwzględniona	Uwaga zostanie wzięta pod uwagę przy opracowywaniu szczegółowego zakresu szkolenia.
699	2021-09-15 10:24:40	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Rolnik posiada plan poprawy dobrostanu zwierząt (nie dotyczy wypasu krów mlecznych).	Dlaczego nie dotyczy wypasu krów mlecznych?	Uwaga nieuwzględniona	W Planie poprawy dobrostanu zwierząt określana jest m.in. maksymalna liczba zwierząt danego gatunku/grupy, które mogą przebywać jednocześnie w gospodarstwie przy uwzględnieniu wymogów dobrostanu. Tym samym rolnik na tej podstawie realizuje wymogi interwencji. Tym samym zakres planu nie obejmuje kwestii wypasu. W przypadku wypasu krów mlecznych rolnik jest zobowiązany do prowadzenia rejestru wypasu krów mlecznych.
700	2021-09-15 10:25:43	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Kod interwencji I 4.17 Nazwa interwencji Ekoschemat – Dobrostan zwierząt "b. premia ubojowa – dla opasów ubitych metodą z ogłuszeniem:" dodatkowa opcja dla gospodarstw realizujących dobrostan opasów, w odniesieniu do opasów kwalifikujących się do płatności podstawowej, które od ukończenia 4 miesiąca życia do momentu przemieszczenia do rzeźni przebywały w jednym gospodarstwie rolnym. - usunać zaznaczony tekst oznaczony średnikami.	Uzasadnienie – premia taka pozwoli podmiotom skupowym, pośrednikom na zaniżanie ceny skupu w zamian za wystawienie zaświadczenia o sposobie ubicia zwierzęcia. Kwota premii 107 zł / opasa jest zbyt mała (około 0,15 zł / kg) by zrekompensować ograniczenie rynku zbytu żywca.	Uwaga uwzględniona	Odstąpiono od wprowadzenia premii ubojowej.
701	2021-09-15 10:25:43	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Utrzymywanie loch w jarzmie w okresie okołoporodowym nie dłużej jednak niż przez 8 dni;	To nie ma nic wspólnego z dobrostanem. Zwłaszcza, że okres ten może zostać wydłużony na wniosek producentów, jak miało to miejsce w zmianie rozporządzenia o płatność „Dobrostan zwierząt" z PROW 2014-2020. Ponadto dobrostan w tym okresie umożliwiający gniazdowanie oraz brak stresu związanego z unieruchomieniem mają pozytywny wpływ na ograniczenie podawania antybiotyków.	Uwaga nieuwzględniona	W ramach interwencji lochy nie powinny być utrzymywane w systemie jarzmowym, niemniej jednak ze względu na potrzebę znalezienia kompromisu między dobrostanem loch a prosiąt i ludzi opiekujących się tymi zwierzętami zaproponowano odstępstwo w okresie okołoporodowym tak, aby lochy mogły być utrzymywane w systemie jarzmowym nie dłużej jednak niż do 8 dni.
702	2021-09-15 10:26:49	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 1. Podstawowe wsparcie dochodu	Beneficjent jest posiadaczem gospodarstwa rolnego położonego w granicach Rzeczypospolitej Polskiej i prowadzi działalność rolniczą. Od roku n+3 warunkiem uzyskania wsparcia jest posiadanie gospodarstwa o pow. co najmniej 3 ha UR (z wyłączeniem działów specjalnych produkcji rolnej).	Realizacja WPR w latach 2023-2027 musi być przede wszystkim ukierunkowana na wsparcie rynkowych gospodarstw rozwojowych o sile ekonomicznej powyżej 25 tys. euro (bez określania limitu powierzchniowego) oraz na gospodarstwa o mniejszej sile ekonomicznej, ale mających szansę, aby osiągnąć ten próg wielkości ekonomicznej po uzyskaniu dedykowanego wsparcia w oparciu o dobrze zaprojektowany biznesplan (ścieżka dojścia). Uzasadnieniem tego postulatu jest fakt, że archaiczna struktura agrarna jest dziś fundamentalnym zagrożeniem dla utrzymania konkurencyjności polskiego rolnictwa w średnim i długim okresie. Jak wskazują wyniki badań, gospodarstwa rolne poniżej progu 25 tys. euro nie są w stanie, pomimo kilkunastoletniego wspierania ich dochodów w ramach systemu wsparcia bezpośredniego UE, wypracować dochodu parytetowego w relacji do działów poza rolniczych gospodarki narodowej. Koncentracja wsparcia z funduszy publicznych na gospodarstwach gwarantujących polską suwerenność żywnościową jest obowiązkiem i koniecznością, jaką ma realizować krajowa polityka rolna wspierana z funduszy publicznych (krajowych i unijnych). Dlatego też należy rozważyć stopniowe podwyższenie progu powierzchni gruntów z obowiązującego dziś minimalnego obszaru 1 ha do 3 ha (z wyłączeniem działów specjalnych produkcji rolnej) jako kryterium pozwalające na ubieganie się o wsparcie z tytułu płatności bezpośrednich. Uzasadnieniem takiej propozycji jest brak możliwości uzyskiwania w gospodarstwach do 3 ha oraz tych do 4 000 produkcji standardowej (Standard Output, SO), dochodów w przeliczeniu na pełnozatrudnionego (AWU) na chociażby zbliżonym poziomie do średniej dla działów pozarolniczych, ale także do płacy minimalnej, co nadaje płatnościom w tej grupie obszarowej typowy socjalny wymiar. Podwyższenie minimalnego progu uprawniającego do ubiegania się o dopłaty bezpośrednie musi być powiązane z ofertą wsparcia procesu restrukturyzacji w grupie gospodarstw rolnych 1 - 3 ha (lub wartości SO do 4 tys. euro) finansowaną z funduszy publicznych, także krajowych. Wsparcie powinno być udzielane tylko pod warunkiem akceptacji przedłożonego biznes planu, zakładającego osiągnięcie przez gospodarstwo wielkości ekonomicznej 25 tys. euro w ciągu 5-7 lat jego realizacji. Zmianę kryteriów dostępu do systemu wsparcia bezpośredniego, należy połączyć z procesem znaczącej poprawy struktur agrarnych. Instrumenty restrukturyzacji muszą być elementem sprawiedliwej społecznie, rozłożonej w czasie reformy, oferując ekwiwalentne rekompensaty utraconych korzyści w formie jednorazowej skumulowanej płatności obszarowej dla gospodarstw, które nie mieszczą się w kryteriach dostępu do pomocy, za okres do dnia nabycia praw emerytalnych. Restrukturyzacja musi gwarantować zachowanie praw nabytych (np. prawa do emerytury KRUS) dla tych wszystkich, którzy zdecydują się zaprzestać prowadzenia gospodarstwa rolnego. Wnikliwej analizie należy poddać możliwości alternatywnego wykorzystania funduszy krajowych na działania wspierające te przemiany agrarne. Bez wątpienia elementem tego procesu powinno być dążenie do wyeliminowania procederu „nieformalnych" dzierżaw i dążenie do ich ujawniania i zalegalizowania na przykład poprzez określenie jaki procent płatności podstawowej może być przeznaczony dla wydzierżawiającego. Powiązanie to powinno być ze wzmocnieniem pozycji rolnika. Przy czym już samo sformalizowanie dzierżawy jest takim wzmocnieniem.	Uwaga nieuwzględniona	W opinii MRiRW posiadanie mniejszego gospodarstwa nie powinno być powodem wykluczenia ze wsparcia. Dla wielu małych gospodarstw rolnictwo jest ważnym dodatkowym źródłem dochodu lub samozaopatrzenia.
703	2021-09-15 10:26:58	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	W ramach corocznych zrzutów z samolotów szczepionek do zwalczania wścieklizny u lisów dodawać środki antykoncepcyjne w sensownej dawce i czasie. O tym mówia przyrodnicy od wielu lat. Myśliwi - tylko w nielicznych kołach- dokonują darmowego odstrzału lisa.	Duzym problemem w ochronie ptaków łąkowych i kuraków lesnych jest drapieznictwo lisów. Nowe działania WPR zakładaja zwiekszenie liczby ptaków chronionych. Z praktyki wiemy ze jezeli jest w terenie wiecej pokarmu dla lisów to gatunek ten wydaje wieksze mioty młodych, podobnie u bociana. Wiecej lisów w terenie powoduje szkody w drobiu domostw u rolników. Rolnicy niektórzy wówczas wystawiaja trutki z padlina w terenie i mamy przykłady w całaj PL zatrutych bielików i innych gat. chronionych.	Uwaga nieuwzględniona	Uwaga nie dotyczy PS WPR. Uwaga została przekazana do właściwej jednostki org MRIRW
704	2021-09-15 10:27:02	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Dodać kryterium dotyczące wydłużenie czasu odsadzania młodych od matek.	Do płatności dobrostanowej powinno zostać dodane kryterium czasu odsadzania młodych, wydłużone w stosunku do czasu zgodnego z minimalnych warunków utrzymania zwierząt. Z najnowszych badań (Sjolund et al. 2016) wynika, że wydłużenie czasu odsadzania młodych, zwłaszcza prosiąt o 10 dni pozwala trzykrotnie obniżyć dawkę stosowanych antybiotyków u młodych zwierząt. Chcąc realizować założenia Strategii „Od pola do stołu" w zakresie dobrostanu oraz redukcji antybiotyków należy do płatności dobrostanowej, przy odpowiednim jej podniesieniu, dodać kryterium wydłużenia czasu odsadzania młodych zwierząt. Według raportu ESVAC Europejskiej Agencji Leków https://www.ema.europa.eu/en/documents/report/sales-veterinary-antimicrobial-agents-31-european-countries-2018-trends-2010-2018-tenth-esvac-report_en.pdf, zużycie antybiotyków na PCU w Polsce wynosi 167,4 mg/kg. To wzrost o 32% od 2012 roku i najwyższy w historii. Dodatkowo w porównaniu ze średnią UE 103,2 mg/kg i medianą UE 52 mg/kg	Uwaga nieuwzględniona	Interwencja związana z dobrostanem zwierząt koncentruje się na wymogach związanych z zapewnieniem zwiększonej powierzchni bytowej i dostępem do środowiska zewnętrznego i tym samym nie obejmuje innych aspektów związanych z utrzymaniem zwierząt.
705	2021-09-15 10:27:05	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Proponujemy następującą treść punktu beneficjent: Pszczelarz, producent produktów pszczelich prowadzący działalność nadzorowaną w zakresie utrzymywania pszczół, który może się ubiegać o pomoc za pośrednictwem organizacji pszczelarskiej działającej w formie: 1) związków pszczelarskich; 2) stowarzyszeń pszczelarzy; 3) zrzeszeń pszczelarzy; 4) spółdzielni pszczelarskich; 5) grup producentów rolnych – w zakresie działalności pszczelarskiej.	Ze względu na specyfikę branży pszczelarskiej, która w zdecydowanej większości opiera się na małych hobbystycznych pasiekach zasadny jest współudział organizacji pszczelarskich w dystrybucji matek pszczelich, pakietów i odkładów w ramach wsparcia. Obsługa indywidualnych pszczelarzy spowoduje wykluczenie dużej liczby pszczelarzy oraz zwiększy koszt dystrybucji matek pszczelich, odkładów i pakietów. Zmiany te doprowadzą do zmniejszenia się liczby wymienianych matek pszczelich co w efekcie doprowadzi do bardzo szybkiego spadku wartości hodowlanej i użytkowej pogłowia pszczół w Polsce.	Uwaga uwzględniona	Biorąc pod uwagę potrzebę zwiększenia dostępności pomocy zaplanowano: 1. W ramach interwencji I 6.3. – wsparcie walki z warrozą oraz I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, wnioskującym o pomoc będą mogły być wyłącznie organizacje pszczelarskie; 2. W ramach interwencji I 6.2. – modernizacja gospodarstw pasiecznych, beneficjentem (wnioskującym o pomoc) będą mogły być zarówno organizacje pszczelarskie jak i indywidualni pszczelarze;
706	2021-09-15 10:28:16	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Dodać kryterium zakazu obcinania ogonów oraz innych form okaleczania zwierząt. Dodać kryterium wzbogaconego środowiska w chowie trzody chlewnej.	Zakaz obcinania ogonów u świń wynika wprost z przepisów obowiązującego prawa. Nie jest jednak przestrzegany albo dopuszczany wyjątkami w przepisach krajowych. W związku z tym, zakaz obcinania ogonów u świń powinien zostać wprost wpisany do kryteriów dla płatności dobrostanowej, zwłaszcza, że inne kryterium - podniesienie powierzchni o 20% ma służyć eliminacji zjawiska wzajemnego obgryzania ogonów przez świnie.	Uwaga nieuwzględniona	Interwencja związana z dobrostanem zwierząt koncentruje się na wymogach związanych z zapewnieniem zwiększonej powierzchni bytowej i dostępem do środowiska zewnętrznego i tym samym nie obejmuje innych aspektów związanych z utrzymaniem zwierząt, niemniej jednak należy mieć na względzie, że w przypadku trzody chlewnej kwestia wzbogacania środowiska jest już obecnie uregulowana w przepisach podstawowych.

707	2021-09-15 10:29:20	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Konieczna jest zmiana kryteriów wyboru w ramach interwencji związana z ograniczeniem dostępu w przypadku miejsc produkcji z dużą obsadą DJP. Proponowane jest wyłączenie z płatności obsady powyżej 210 DJP oraz przyjęcie regresywności płatności od obsady powyżej 40 DJP.	Ten ekoschemat odnosi się wyłącznie do minimalnej, wymaganej obsady zwierząt. Konieczne jest ustanowienie kryterium, która wyłącza z finansowania środkami intensywną produkcję zwierzęcą. Duża koncentracja zwierząt intensywnie wpływa na otoczenie. Ustawodawca określił fermy powyżej 40 DJP jako mogące potencjalnie lub zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Producenci z obsadą powyżej 40 DJP powinni mieć zapewniony dostęp do innych instrumentów finansowych, kredytów i pożyczek na podniesienie poziomu dobrostanu zwierząt gospodarskich. Jest to uzasadnione możliwościami finansowymi, która w produkcji zwierzęcej o obsadzie powyżej 40DJP pozwalana na samodzielne lub częściowo samodzielne realizowanie działań poprawiających dobrostan.	Uwaga nieuwzględniona	W ramach interwencji dotyczącej dobrostanu zwierząt nie przewiduje się obecnie wprowadzania maksymalnego limitu liczby zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie. Największy problem z zapewnieniem dobrostanu występuje bowiem w gospodarstwach z przemysłową produkcją.
708	2021-09-15 10:29:56	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 1. Podstawowe wsparcie dochodu	Stawka jednostkowa stanowi iloraz budżetu rocznego interwencji i produktów (liczba kwalifikujących się ha) wynikających ze złożonych przez rolników wniosków w danym roku kalendarzowym. Kwoty płatności ponad 100 000 EUR nie będą wypłacane (capping). Podstawę redukcji będzie można zmniejszyć uwzględniając faktycznie poniesione koszty pracy najemnej (zatrudnienie, prace zlecone) oraz ryczałtowe koszty pracy własnej (ustalone na poziomie krajowym). W okresie przejściowym – wychodzenie z kryzysu po Covid 19 – kwota cappingu wyniesie 200 000 EUR.	O ile capping potencjalnie może być zgodny z celem zmniejszania różnic pomiędzy gospodarstwami różnej wielkości, to w praktyce capping na niższym (100 tys. euro) niż obecnie poziomie (150 tys. euro) może oznaczać ograniczenie możliwości rozwoju najbardziej konkurencyjnych podmiotów, zdolnych do implementacji nowoczesnych i przyjaznych dla środowiska metod produkcji (w tym głównie rolnictwa precyzyjnego). Dlatego w okresie wychodzenia z kryzysu po pandemii COVID19, należy czasowo zawiesić capping płatności bezpośrednich ewentualnie zwiększyć limit naliczania capping'u do 200 tys. euro. W świetle spodziewanego wzrostu kosztów produkcji rolniczej i dalszego niekorzystnego dla rolnictwa rozwierania się nożyc cen, przejściowe ograniczenie mechanizmu cappingu będzie służyło stabilizacji dochodów gospodarstw rodzinnych, wnoszących największy wkład do bezpieczeństwa żywnościowego kraju, oraz podtrzymywania konkurencyjności polskiego rolnictwa na rynkach zagranicznych, ale także wspierało odporność polskiego rolnictwa na ryzyka i szoki cenowe, wysoką niestabilność uzyskiwanych dochodów, czy też katastroficzne zjawiska pogodowe związane ze zmianami klimatycznymi. Jeśli jednak capping zostanie wprowadzony na poziomie 100 tys. euro, należy zaproponować dodatkowy dobrowolny mechanizm wsparcia w II filarze w formie dotacji ukierunkowanej na gospodarstwa objęte capping'iem, np. do 50 tys. euro na gospodarstwo, z przeznaczeniem finansowych środków wsparcia na pokrycie kosztów upowszechniania nowoczesnych technologii koniecznych do wdrożenia w związku z wymogami EZŁ, szczególnie w obszarze redukcji zużycia chemicznych środków ochrony roślin i nawozów sztucznych, co oferują rozwiązania rolnictwa precyzyjnego.	Nie dotyczy	Odstąpiono od cappingu.
709	2021-09-15 10:30:39	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Zwierzęta, w tym brojlery powinny mieć zapewniony 8 godziny nieprzerwanej ciemności.	Jeżeli rzeczywiście płatność dobrostanowa ma się przyczynić do przerwania przyspieszonego cyklu życia zwierzęcia	Uwaga nieuwzględniona	Względem obowiązujących przepisów podstawowych w zakresie zapewnienia zaciemnienia – zaproponowany wymóg jest znacznym poprawieniem dobrostanu w tym zakresie. Niemniej jednak planuje się przeredagowanie jego brzmienia.
710	2021-09-15 10:31:50	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	do płatności kwalifikuje się bydło opasowe w wieku od ukończenia 4 miesiąca życia do ukończenia 18 miesiąca życia, utrzymywane w danym gospodarstwie, w tym okresie, co najmniej przez 120 dni; wymogami objęte jest bydło opasowe w wieku od ukończenia 4 miesiąca życia do ukończenia 18 miesiąca życia;	Na czym polega różnica pomiędzy tymi dwoma zdaniami?	Uwaga nieuwzględniona	Są to dwa odrębne warunki kwalifikowalności. Pierwszy z nich brzmi: „do płatności kwalifikuje się bydło opasowe w wieku od ukończenia 4 miesiąca życia do ukończenia 18 miesiąca życia, utrzymywane w danym gospodarstwie, w tym okresie, co najmniej przez 120 dni". Oznacza to, że płatność przysługuje tylko do takiego bydła opasowego, które w okresie od ukończenia 4 do ukończenia 18 miesiąca życia przebywa w jednym gospodarstwie rolnym przez minimum 120 dni. Innymi słowy, jeśli bydło opasowe w tym przedziale wiekowym będzie się znajdowało w gospodarstwie przez np. 100 dni to do takiej sztuki bydła opasowego płatność nie będzie przysługiwała. Drugi z warunków brzmi: „wymogami objęte jest bydło opasowe w wieku od ukończenia 4 miesiąca życia do ukończenia 18 miesiąca życia". Oznacza to, że każdej sztuce bydła opasowego w tym przedziale wiekowym należy zapewnić podwyższone warunki dobrostanowe, niezależnie od czasu jaki przebywa ono w gospodarstwie – nawet jeśli będzie to tylko np. 100 dzień.
711	2021-09-15 10:32:50	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Usunąć:W przypadku płatności dotyczących dobrostanu zwierząt, w odniesieniu do krów mlecznych oraz opasów utrzymywanych zgodnie z system rolnictwa ekologicznego, będą one przyznawane z zastosowaniem poniższych progów degresywności: - do 100 sztuki – 100% - 101-150 sztuki – 75% - powyżej 150 sztuki – 50%	Degresywność powinna wystąpić w konwencji, zwłaszcza w intensywnej produkcji zwierzęcej, ale nie w rolnictwie ekologicznym, gdyż ma ona znacznie zwiększone kryteria dobrostanu zwierząt gospodarskich w porównaniu do kryteriów płatności dobrostanowej.	Uwaga nieuwzględniona	Propozycja wprowadzenia degresywności płatności dobrostanowych wynika m.in. z potrzeby skierowania środków do jak największej liczby gospodarstw. Ponadto, w przypadku gospodarstw z większą liczbą zwierząt ma miejsce .tzw. efekt skali, pozwalający na samofinansowanie przez gospodarstwo niektórych działań.
712	2021-09-15 10:33:51	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Kalkulacje stawek płatności zostały opracowane przez Instytut Zootechniki – PIB, co potwierdza odpowiedni certyfikat.	Jaki certyfikat?	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami unijnymi podmiot niezależny, którzy opracowuje kalkulacje płatności musi dostarczyć dokument potwierdzający adekwatność i dokładność obliczeń - zwany certyfikatem.
713	2021-09-15 10:35:46	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 9. Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)	Zamienić na obsadę 0,3 DJP. płatności dla gospodarstw rolnych posiadających minimalną obsadę zwierząt, co najmniej 0,3 DJP/ha UR w całym gospodarstwie, położonych na obszarach ONW typ górski i tzw. podgórskich (tj. obszarów ONW typ specyficzny strefy II, które spełniają warunek „co najmniej 50% powierzchni użytków rolnych znajduje się powyżej 350 m n.p.m.").	Obsada w wysokości DJP 0,5 z uwagi na strukturę i wielkość gospodarstw, położenie geograficzne i zmianę klimatu może być trudne do osiągnięcia.	Uwaga nieuwzględniona	Według danych Polskiego FADN, gospodarstwa ze zwierzętami przeżuwającymi na terenach ONW typ górski, uzyskują dochód w przeliczeniu na 1 ha UR (bez odłogów) w wysokości mniejszej niż analogiczne gospodarstwa spoza tych terenów. Ponadto, według ogólnodostępnych danych jeden hektar pastwiska jest w stanie wyżywić od 1,0 do 1,8 DJP. Obsada 0,5 DJP/ha oznacza wyżywienie zaledwie 5 owiec (lub jednej jałówki). Wartość optymalna dla równoważenia potrzeb siedliskowych, gospodarczych i rolnośrodowiskowych, zapewniająca zrównoważone i trwałe użytkowanie górskich pastwisk wynosi około 1,5 DJP/ha, czyli 15-16 sztuk owiec. Niższa obsada nie jest optymalna. Z powyższych argumentów wynika, że aby spełnić cel działania ONW, jakim jest m. in. tworzenie warunków do kontynuowania działalności rolniczej i ochrona krajobrazu górskiego, minimalna obsada powinna wynosić co najmniej 0,5 DJP.
714	2021-09-15 10:36:26	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Rozdział 5. Opis interwencji : płatności bezpośrednie , interwencje sektorowe … Kod I.4.2 Ekoschemat – ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt . Proponowana obsada zwierząt na TUZ użytkowanych ekstensywnie została przewidziana dla obszaru całego kraju , nie uwzględnia jednak faktu różnicy w pomiędzy TUZ położonymi w górach a na obszarze niżu . Wraz ze wzrostem wysokości nad poziomem morza skraca się okres wegetacji , według opracowania Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego „Racjonalne użytkowanie łąk górskich" , na każde wzniesienie powyżej 300 m.n.p.m. okres wegetacyjny skraca się o 8-10 dni . Dlatego obsada minimalna zwierząt na na TUZ ekstensywnych położony powyżej 600 m.n.p.m. powinna być obniżona do poziomu 0,2 DJP na ha użytków rolnych . Wyższa obsada nie tylko jest nie możliwa do utrzymania na tej wysokości , przyczyni się również siedlisk , poprzez nadmierny wypas . Kod I.4.16 Ekoschemat – rolnictwo ekologiczne Proponowana obsada zwierząt na poziomie 0,5-1,5 DJP na ha. użytków rolnych jest za wysoka dla gospodarstw położonych w obszarach górskich . Wraz ze wzrostem wysokości położenia gruntów nad poziomem morza , skraca się okres wegetacji roślin o 8-10 dni na każde 100 m. powyżej 300 m.n.p.m. . Oznacza to , że utrzymanie obsady zwierząt na minimalnym poziomie 0,5 DJP w gospodarstwach położonych powyżej 500 m.n.p.m. jest nie możliwe . Tak liczna obsada zwierząt wymaga bardzo intensywnego wykorzystania użytków rolnych , w przypadku TUZ przyczyni się do zniszczenia siedlisk a na terenach o dużym nachyleniu terenu , spowoduje erozję gleby . Nie takie są założenia tego ekoschematu , tak liczna obsada minimalna w górach nie powinna być wymagana . Proponuję by wymagana obsada zwierząt dla gospodarstw ekologicznych położonych powyżej 500 m.n.p.m. Nie była wyższa niż 0,3 DJP na ha . Kod I.4.17 Ekoschemat – dobrostan zwierząt Brak opisu zasad ochrony zwierząt przed drapieżnikami . Ataki drapieżników , które w Polsce podlegają ochronie , zdarzają się coraz częściej , ochrona zwierząt staje się coraz częstsza . Wymaga to dodatkowych nakładów finansowych . Takie nakłady powinny być uwzględnione w ramach Ekoschematu . Kod I.4.16 Ekoschemat – rolnictwo ekologiczne Proponowana obsada zwierząt na poziomie 0,5-1,5 DJP na ha. użytków rolnych jest za wysoka dla gospodarstw położonych w obszarach górskich . Wraz ze wzrostem wysokości położenia gruntów nad poziomem morza , skraca się okres wegetacji roślin o 8-10 dni na każde 100 m. powyżej 300 m.n.p.m. . Oznacza to , że utrzymanie obsady zwierząt na minimalnym poziomie 0,5 DJP w gospodarstwach położonych powyżej 500 m.n.p.m. jest nie możliwe . Tak liczna obsada zwierząt wymaga bardzo intensywnego wykorzystania użytków rolnych , w przypadku TUZ przyczyni się do zniszczenia siedlisk a na terenach o dużym nachyleniu terenu , spowoduje erozję gleby . Nie takie są założenia tego ekoschematu , tak liczna obsada minimalna w górach nie powinna być wymagana . Proponuję by wymagana obsada zwierząt dla gospodarstw ekologicznych położonych powyżej 500 m.n.p.m. Nie była wyższa niż 0,3 DJP na ha . Kod I.4.17 Ekoschemat – dobrostan zwierząt Brak opisu zasad ochrony zwierząt przed drapieżnikami . Ataki drapieżników , które w Polsce podlegają ochronie , zdarzają się coraz częściej , ochrona zwierząt staje się coraz częstsza . Wymaga to dodatkowych nakładów	Uzasadnienie. Proponowana obsada zwierząt na TUZ użytkowanych ekstensywnie została przewidziana dla obszaru całego kraju , nie uwzględnia jednak faktu różnicy w pomiędzy TUZ położonymi w górach a na obszarze niżu . Wraz ze wzrostem wysokości nad poziomem morza skraca się okres wegetacji , według opracowania Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego „Racjonalne użytkowanie łąk górskich" , na każde wzniesienie powyżej 300 m.n.p.m. okres wegetacyjny skraca się o 8-10 dni . Dlatego obsada minimalna zwierząt na na TUZ ekstensywnych położony powyżej 600 m.n.p.m. powinna być obniżona do poziomu 0,2 DJP na ha użytków rolnych . Wyższa obsada nie tylko jest nie możliwa do utrzymania na tej wysokości , przyczyni się również siedlisk , poprzez nadmierny wypas Uzasadnienie. Proponowana obsada zwierząt na poziomie 0,5-1,5 DJP na ha. użytków rolnych jest za wysoka dla gospodarstw położonych w obszarach górskich . Wraz ze wzrostem wysokości położenia gruntów nad poziomem morza , skraca się okres wegetacji roślin o 8-10 dni na każde 100 m. powyżej 300 m.n.p.m. . Oznacza to , że utrzymanie obsady zwierząt na minimalnym poziomie 0,5 DJP w gospodarstwach położonych powyżej 500 m.n.p.m. jest nie możliwe . Tak liczna obsada zwierząt wymaga bardzo intensywnego wykorzystania użytków rolnych , w przypadku TUZ przyczyni się do zniszczenia siedlisk a na terenach o dużym nachyleniu terenu , spowoduje erozję gleby . Nie takie są założenia tego ekoschematu , tak liczna obsada minimalna w górach nie powinna być wymagana . Proponuję by wymagana obsada zwierząt dla gospodarstw ekologicznych położonych powyżej 500 m.n.p.m. Nie była wyższa niż 0,3 DJP na ha . Uzasadnienie. Brak opisu zasad ochrony zwierząt przed drapieżnikami . Ataki drapieżników , które w Polsce podlegają ochronie , zdarzają się coraz częściej , ochrona zwierząt staje się coraz częstsza . Wymaga to dodatkowych nakładów finansowych . Takie nakłady powinny być uwzględnione w ramach Ekoschematu .	Uwaga nieuwzględniona	Ekstensywne użytkowanie TUZ - uwaga nieuwzględniona W Polsce od lat obserwujemy dynamiczne zmiany w strukturze wykorzystania trwałych użytków zielonych – podczas, gdy w niektórych regionach obsada zwierząt wzrasta, w innych następuje jej zmniejszanie lub wręcz całkowity zanik. Zjawisko to należy uznać za niekorzystne nie tylko ze względu na niepełne wykorzystanie krajowych zasobów do produkcji, lecz także z punktu widzenia środowiskowego. Wypas zwierząt jest bardzo istotny dla wzrostu biomasy, urozmacienia i wzbogacenia składu gatunkowego, odtwarzania się zbiorowisk roślinnych oraz dla zachowania ciągłości układów troficznych. Biorąc pod uwagę powyższe, opinie instytutów (że nie zaszkodzi to bioróżnorodności), a także uwzględniając uwagi organizacji rolniczych zgłoszone podczas konsultacji społecznych Planu Strategicznego, zdecydowano się na przyjęcie możliwie wysokiego poziomu górnego limitu obsady zwierząt w ramach tego ekoschematu. Rolnictwo ekologiczne - uwaga nieuwzględniona Dostępne publikacje dotyczące zarządzania gospodarstwem ekologicznym (w tym prowadzenia produkcji zwierzęcej w takim gospodarstwie) wskazują, że przy obsadzie zwierząt od 0,5 DJP/ha do 1,5 DJP/ha jest zabezpieczona w gospodarstwie samowystarczalność paszowo-nawozowa. Zgodnie z opinią IERiGŻ minimalna obsada zwierząt na poziomie 0,5 DJP/ha UR pozwala gospodarstwu w pełni bilansować mineralizującą się w procesie produkcji materię organiczną. Natomiast obsada na poziomie 1,5 DJP/ha pozwala potroić zasoby mineralizującej się w procesie produkcji materii organicznej w glebie i jednocześnie zachować w gospodarstwie produkcję o zrównoważonej organizacji produkcji zwierzęcej. Ponadto, wskazany przedział obsady zwierząt dotyczy tylko dodatkowej premii za zrównoważona produkcję roślinno-zwierzęcą, a tym samym nie warunkuje możliwości otrzymania płatności ekologicznej do powierzchni TUZ i upraw paszowych. Dobrostan zwierząt - uwaga nieuwzględniona ad 2) Zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami zwierzętom utrzymywanym w systemie otwartym rolnik zobowiązany jest do zapewnienia możliwości ochrony przed m.in. zwierzętami drapieżnymi. W tym kontekście należy zauważyć, że wymogi w ramach interwencji dotyczącej dobrostanu zwierząt muszą wykraczać ponad powszechnie obowiązujące przepisy. Ponadto, interwencja związana z dobrostanem zwierząt koncentruje się na wymogach związanych z zapewnieniem zwiększonej powierzchni bytowej i dostępem do środowiska zewnętrznego i tym samym nie obejmuje innych aspektów związanych z utrzymaniem zwierząt. Jednocześnie, zgodnie z przepisami unijnymi kwestie związane z inwestycjami nie mogą być elementem kalkulacji płatności w ramach ekoschematów.
715	2021-09-15 10:37:38	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Płatność powinna być do wszystkich odmian ziemniaków, a nie tylko do ziemniaków skrobiowych.	Koalicja Żywa Ziemia ponawia tę uwagę. Wszystkie odmiany ziemniaków powinny zostać objęte ochroną z uwagi na:- jest to uprawa wrażliwa na zmiany klimatyczne, zwłaszcza wzrost temperatury,- ziemniaki stanowią ważny element w tradycji kulinarnej Polski, ważne jest zatem by te wspierać również odmiany, które nią mają przeznaczenia na pasze albo do przetwórstwa i przemysłu.	Uwaga nieuwzględniona	Przepisy unijne stanowią, że wsparcie związane z produkcją może być przyznawane jedynie do sektorów, które zostały wskazane na zamkniętej liście zawartej w przepisach UE oraz które są istotne pod względem gospodarczym, społecznym i środowiskowym, a także znajdują się w trudnej sytuacji. W tym kontekście należy uznać, że sektor ziemniaków jadalnych nie spełnia warunków uprawniających do przyznania wsparcia związanego.

716	2021-09-15 10:42:43	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	Kod interwencji I 13.3 Punkt ten powinien brzmieć: Wskaźnik (wskaźniki) rezultatu:(P) R.10 Udział gospodarstw uczestniczących w grupach producentów, organizacjach producentów, rynkach lokalnych, krótkich łańcuchach dostaw i systemach jakości wspieranych przez WPR. Opis wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego: (…) Działania promocyjne, informacyjne i marketingowe muszą dotyczyć sytemu jakości żywności lub produktów wytworzonych w systemach, w tym symboli, oznaczeń, skrótów oznaczających uczestnictwo w systemach jakości żywności.	Wskaźnik (wskaźniki) rezultatu – wskaźnik odnosi się jedynie do CS 3. P 2. Wspieranie alternatywnych łańcuchów wartości, w tym krótkich łańcuchów żywnościowych związanych z wytwarzaniem produktów wysokiej jakości. Nie odnosi się ani do kampanii, ani do podnoszenia świadomości, ani do grup, ani do dostępności.W przypadku podnoszenia świadomości konsumentów wskaźniki powinny być następujące: Zasięg prowadzonych kampanii wskazujących dotarcie do konsumentów z opisem grup docelowych kampanii Jakość powstałych grup i ich horyzontalnych relacji z nastawieniem na możliwość osiągania wspólnych celów Zasięg powiększonej dostępności produktów ekologicznych i innych wysokojakościowych. Tego rodzaju działania są zaprojektowane w szczególności w taki sposób, aby zachęcić konsumentów do zakupu produktów objętych systemem jakości żywności oraz koncentrują się na szczególnych cechach lub korzyściach danych produktów, w szczególności na ich jakości, szczególnych metodach produkcji, wysokich normach w zakresie dobrostanu zwierząt i poszanowania środowiska, związanych z danym systemem jakości. Działania te mogą również dotyczyć wartości odżywczych produktu w promowaniu zasad zdrowego żywienia i zbilansowanej diety. Działania promocyjne i informacyjne powinny być nakierowane również na wskazywanie różnicy w jakości certyfikowanych i wysokojakościowych produktów oraz różnicy w ich wytwarzaniu z poszanowaniem środowiska. Ponadto należy wskazywać jak wygląda proces certyfikacji i kontroli, by konsumenci mogli go zrozumieć i by zwiększyć ich wiarygodność	Uwaga nieuwzględniona	Wskaźnik rezultatu R10 jest wskaźnikiem horyzontalnym, dotyczącym kilku interwencji jednocześnie, realizujących cel 3 "Poprawa rolników w łańcuchu wartości". W związku z czym, nie jest on adresowany wyłącznie dla interwencji I. 13.3. MRiRW nie ma wpływu na brzmienie wskaźników rezultatu.
717	2021-09-15 10:43:07	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	W pierwszej kolejności należy zróżnicować stawki dopłaty w zależności od roślliny. Biorąc pod uwagę cel zwiększenia krajowej produkcji białka roślinnego na pasze zasadnym wydaje się podniesienie stawki dla bobiku i soi. Jednocześnie konieczne jest uzależnienie otrzymania wyższej stawki (o 25%) od zawarcia umowy na odbiór ziarna z producentem pasz przemysłowych. Należy również rozważyć możliwość dodatkowego wsparcia w postaci dopłat do materiału siewnego bobiku i soi.	Dzięki wdrożeniu proponowanego wyżej podejścia będzie możliwe osiągnięcie długofalowego efektu wzrostu produkcji. Jedną z przyczyn ograniczonego wzrostu produkcji bobowatych w Polsce było małe zainteresowanie producentów pasz trwałym włączaniem strączkowych do receptur pasz z uwagi na ich niestabilną podaż.	Uwaga nieuwzględniona	Zróżnicowanie wysokości stawek płatności do poszczególnych roślin wymagałoby stworzenia, dla każdego gatunku, odrębnego instrumentu wsparcia/wydzielenia kopert sektorowych, co skutkowałoby zwiększeniem skomplikowania systemu wsparcia. Jednocześnie należy zaznaczyć, że w przypadku płatności bezpośrednich faktyczna stawka płatności stanowi iloraz dostępnej puli środków oraz powierzchni (ew. liczby sztuk zwierząt) zatwierdzonej do danej płatności. Tak stanowią przepisy unijne. Gdy powierzchnia jest wyższa, stawka jest odpowiednio zmniejszana, a przy niższej powierzchni stawka jest odpowiednio wyższa. Ten mechanizm swoistej samoregulacji gwarantuje przestrzeganie (nieprzekraczanie) koperty finansowej przeznaczonej na daną płatność oraz umożliwia pełne wykorzystanie dostępnych środków.
718	2021-09-15 10:43:40	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	Kryteria wyboru operacji: 1. Znaczenie proponowanych działań informacyjno-promocyjnych dla realizacji celów, o których mowa w art. 6 ust. 1 projektu rozporządzenia PEiR dotyczącego wsparcia na podstawie planów strategicznych WPR. 2. Jakość i istotność analizy rynkowej systemu certyfikacji lub produktu wytwarzanego w ramach systemu jakości w odniesieniu do proponowanych działań informacyjno-promocyjnych. 3. Spójność zaproponowanych działań informacyjno-promocyjnych, celów, grup docelowych i ich przesłania. 4. Szczegółowy opis działań informacyjno-promocyjnych i ich przewidywanych rezultatów. Dodatkowe kryteria wyboru operacji: 1. Wnioskodawca składa się wyłącznie z producentów i przetwórców żywności wysokojakościowej wytwarzanych w ramach systemów jakości 2. Preferowane będą operacje realizowane wspólnie przez więcej niż jeden podmiot działający w ramach jednego systemu jakości, których planowana operacja ma dotyczyć produktów wytworzonych w ramach tego systemu. Przy czym organizacje producenckie i grupy producentów z założenia reprezentują wiele podmiotów.	Kryteria należy zmienić i rozszerzyć, by zwiększona została dostępność interwencji dla większej grupy podmiotów oraz by lepiej umożliwiały efektywniejsze prowadzenie działań promocyjnych.	Uwaga częściowo uwzględniona	Kryteria wyboru zostaną dookreślone w wytycznych dotyczących interwencji 13.3. Z uwagi na ograniczny budżet interwencji 13.3, kryteria wyboru w tym mechanizmie wsparcia, analogicznie do innych interwencji w ramach PS WPR 2023-2027, muszą być ukierunkowane na wybór operacji, które w jak najlepszym stopniu realizują zamierzone cele poszczególnych interwencji.
719	2021-09-15 10:44:32	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 9. Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)	Kod I.9 Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub z innymi ograniczeniami ONW Proponowana w ramach tej interwencji minimalna obsada zwierząt trawożernych w wysokości 0,5 DJP na ha. użytków rolnych jest za wysoka . Tak liczna obsada zwierząt jest nie możliwa do utrzymania w obszarach górskich bez nadmiernego wypasu i intensywnego nawożenia . Przyczyni się do zmian w środowisku i zaniku siedlisk . Grunty rolne położone w górach zwłaszcza TUZ to przeważnie cenne siedliska przyrodnicze, bardzo wrażliwe , na zbyt intensywne użytkowanie . Ponad to w naszej strefie klimatycznej wraz ze wzrostem wysokości położenia gruntów rolnych nad poziomem morza skraca się okres wegetacji krótszy o 8-10 dni , wzrost roślin jest wolniejszy . Dokładnie opisane zostało to zostało opisane w opracowaniu Instytutu Technologiczno -Przyrodniczego „Racjonalne użytkowanie łąk górskich" . W projekcie , dla gospodarstw kwalifikujących się do dodatkowego wsparcia ze względu na zwiększoną obsadę zwierząt , przyjęto taką samą min. obsadę zwierząt dla gospodarstw położonych w strefie II ONW specyficzne i dla gospodarstw położonych w strefie górskiej . Już określona dla obu stref minimalna wysokość położenia gruntów nad poziomem morza , odpowiednio 350 m.n.p.m. I 500 m.n.p.m. , oznacza okres wegetacji krótszy o dwa tygodnie . Dla gruntów rolnych położonych 600 m.n.p.m. jest to już trzy tygodnie . Dlatego minimalna obsada zwierząt trawożernych, uprawniająca do uzyskania dodatkowego wsparcia za utrzymywanie minimalnej obsady w strefie górskiej ONW powinna być zmniejszona do wielkości 0,3 DJP na ha użytków rolnych .	Uzasadnienie. Proponowana w ramach tej interwencji minimalna obsada zwierząt trawożernych w wysokości 0,5 DJP na ha. użytków rolnych jest za wysoka . Tak liczna obsada zwierząt jest nie możliwa do utrzymania w obszarach górskich bez nadmiernego wypasu i intensywnego nawożenia . Przyczyni się do zmian w środowisku i zaniku siedlisk . Grunty rolne położone w górach zwłaszcza TUZ to przeważnie cenne siedliska przyrodnicze, bardzo wrażliwe , na zbyt intensywne użytkowanie . Ponad to w naszej strefie klimatycznej wraz ze wzrostem wysokości położenia gruntów rolnych nad poziomem morza skraca się okres wegetacji krótszy o 8-10 dni , wzrost roślin jest wolniejszy . Dokładnie opisane zostało to zostało opisane w opracowaniu Instytutu Technologiczno -Przyrodniczego „Racjonalne użytkowanie łąk górskich" . W projekcie , dla gospodarstw kwalifikujących się do dodatkowego wsparcia ze względu na zwiększoną obsadę zwierząt , przyjęto taką samą min. obsadę zwierząt dla gospodarstw położonych w strefie II ONW specyficzne i dla gospodarstw położonych w strefie górskiej . Już określona dla obu stref minimalna wysokość położenia gruntów nad poziomem morza , odpowiednio 350 m.n.p.m. I 500 m.n.p.m. , oznacza okres wegetacji krótszy o dwa tygodnie . Dla gruntów rolnych położonych 600 m.n.p.m. jest to już trzy tygodnie . Dlatego minimalna obsada zwierząt trawożernych, uprawniająca do uzyskania dodatkowego wsparcia za utrzymywanie minimalnej obsady w strefie górskiej ONW powinna być zmniejszona do wielkości 0,3 DJP na ha użytków rolnych .	Uwaga nieuwzględniona	Według danych Polskiego FADN, gospodarstwa ze zwierzętami przeżuwającymi na terenach ONW typ górski, uzyskują dochód w przeliczeniu na 1 ha UR (bez odłogów) w wysokości mniejszej niż analogiczne gospodarstwa spoza tych terenów. Ponadto, według ogólnodostępnych danych jeden hektar pastwiska jest w stanie wyżywić od 1,0 do 1,8 DJP. Obsada 0,5 DJP/ha oznacza wyżywienie zaledwie 5 owiec (lub jednej jałówki). Wartość optymalna dla równoważenia potrzeb siedliskowych, gospodarczych i rolnośrodowiskowych, zapewniająca zrównoważone i trwałe użytkowanie górskich pastwisk wynosi około 1,5 DJP/ha, czyli 15-16 sztuk owiec. Niższa obsada nie jest optymalna. Z powyższych argumentów wynika, że aby spełnić cel działania ONW, jakim jest m. in. tworzenie warunków do kontynuowania działalności rolniczej i ochrona krajobrazu górskiego, minimalna obsada powinna wynosić co najmniej 0,5 DJP.
720	2021-09-15 10:45:46	Koła, Zrzeszenia, Kluby	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt		Propozycja nowej inwentaryzacji.	Uwaga nieuwzględniona	Wsparcie do biologicznej ochrony zostało przewidziane w ekoschemacie Biologiczna ochrona upraw. Ponadto rolnicy mogą także korzystać z ekoschematu Prowadzenie produkcji roślinej w systemami integrowanej produkcji, w którym przeiwduje się wyższa płatność za spełnianie ambitniejszych wymogów w tym m.in. obowiązek stosowania biologicznej ochrony.
721	2021-09-15 10:45:49	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	Płatność do ogierów licencjonowanych	Dotacja do ogierów będzie motywacja dla hodowców by utrzymywać młode ogiery z zadatkami na ogiery licencjonowane	Uwaga uwzględniona	
722	2021-09-15 10:46:49	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	Opis warunków kwalifikowalności: Należy zmienić warunki kwalifikowalności.	Pragniemy zwrócić uwagę, że ten zapis uniemożliwi udział w projektach wielu organizacjom:„w swoim składzie nie posiada członków będących członkami innej grupy producentów ubiegającej się o przyznanie pomocy ze środków przedmiotowej interwencji, której złożony wniosek o przyznanie pomocy dotyczy co najmniej jednego tego samego produktu rolnego lub środka spożywczego, wytwarzanego w ramach systemów jakości."Producenci często bowiem są członkami kilku organizacji. W przypadku gdyby organizacja składająca się ze 100 członków składała wniosek do konkursu w którym bierze udział inna organizacja z tego samego zakresu certyfikowanych produktów – co w przypadku choćby żywności ekologicznej jest możliwe – uniemożliwia to składanie oferty obu. Konkretny przykład to choćby członkowie Polskiej Izby Żywności Ekologicznej i Polskiej Ekologii, których około dziesięciu są w obu tych organizacjach. Wyklucza to udział w konkursach dwóch największych organizacji producenckich z zakresu żywności ekologicznej.Dodatkowo, w ramach jednego naboru wniosków o przyznanie pomocy jeden wnioskodawca może złożyć jeden wniosek o przyznanie pomocy.Ten zapis na etapie planowania wydaje nam się nieuzasadniony utrudnieniem, proponujemy jego usunięcie.	Uwaga częściowo uwzględniona	Uwaga dotycząca kwestii składu członkowskiego zostanie rozpatrzona na etapie dalszych prac nad PS WPR 2023-2027. Odnosząc się natomiast do kwestii możliwości składania tylko jednego wniosku o przyznanie pomocy w ramach jednego naboru wniosków o przyznanie pomocy przez jednego wnioskodawcę, informujemy iż warunek ten wynika z konieczności wprowadzenia kryteriów wyboru oraz uszeregowania wnioskodawców na liście rankingowej. Przyjęcie rozwiązania polegającego na umożliwieniu złożenia kilku wniosków przez jednego wnioskodawcę spowodowałoby, iż konkurowałby on z samym sobą o przyznanie pomocy.
723	2021-09-15 10:47:57	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.4. Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	Kod interwencji - I 13.4. Proponujemy dołożenie finansowania kosztów szkoleń marketingowych i produkcyjnych, na których przyszli producenci i przetwórcy dowiedzą się:Jak się przygotować do konwersji formalnie i administracyjnieJak przestawić produkcję na ekologiczną – technicznie, logistycznie i innowacyjnieJak sprzedawać żywność ekologiczną – kanały sprzedaży, zasady marketingu	Proponujemy też by dofinansowanie na takie kompleksowe szkolenia były dostępne nie dla uczestników, a dla organizatorów. W badaniu przeprowadzonym przez PIZE w 2021 roku jako jeden z głównych czynników nie przechodzenia na ekologię wskazuje się zaraz obok skomplikowanych przepisów i procedur brak wiedzy na ten temat wśród producentów. Szkolenia powinny obejmować nie tylko system certyfikacji – ale też praktyczną wiedzę rolniczą, przetwórczą i marketingową. Szkolenia powinny być realizowane przez grupy producentów i przetwórców we współpracy z uczelniami, instytutami i środowiskiem wspierającym branże tak, by były kompleksowe.	Uwaga nieuwzględniona	Proponowany zakres kosztów wykracza poza zakres, który mógłby zostać sfinansowany ze środków przedmiotowej interwencji, a który wiąże się możliwością refundacji kosztów kwalifikowalnych dotyczących uczestnictwa w danym systemie jakości. Proponowane koszty nie wiążą się w bezpośredni sposób z kosztami, które są wymagane w związku z uzyskaniem certyfikatu zgodności/świadectwa jakości potwierdzającym uczestnictwo w danym systemie jakości.
724	2021-09-15 10:49:57	Koła, Zrzeszenia, Kluby	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Wszystkie dotacje powinny być kierowane bezpośrednio do pszczelarzy żadnych pośredników i żadnych organizacji które z tego żyją.	Wykluczenie pośredników spowoduje urealnienie programów i brak możliwości manipulowania cenami przez producentów sprzętu pszczelarskiego lub leków. Dopłaty powinny być bezpośrednie a po stronie pszczelarza przedstawienie dokumentów zakupowych na sprzęt który jest potrzebny do prowadzenia gospodarki pszczelarskiej lub leczenia rodzin. oraz co roczna ewidencja stanów rodzin u PLW (obecnie to jest fikcja) . Zamiast szkoleń przekazać środki na badania naukowe i tutaj dopuścić organizacje do określenia projektów oraz ich ważności.	Uwaga częściowo uwzględniona	W ramach interwencji I 6.2. – modernizacja gospodarstw pasiecznych, beneficjentem (wnioskującym o pomoc) będą mogły być zarówno organizacje pszczelarskie jak i indywidualni pszczelarze; W ramach interwencji I 6.4. - ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej oraz I 6.7. - wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych, jako wnioskodawcę przewidziano wyłącznie pszczelarza.
725	2021-09-15 10:50:05	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 3. SPÓJNOŚĆ STRATEGII I KOMPLEMENTARNOŚĆ 3.2. Przegląd architektury środowiskowej i klimatycznej	W prpozycjach WPR dot. spójności środowisko i klimat za mało wystarczające beda działania w temacie OZE gdyz mały nacisk jest nad wykorzystaniem suchej biomasy z siana i słomy. Brak jest nacisku na pomoc w rozwiazywaniu tego problemu w postaci tworzenia gminnych punktów brykietowania tej biomasy i wykorzystywaniea jej przez rolników do opału w zamian za węgiel.	W PROW jest słuszny nacisk na zakaz koszenia mulczerem i zakaz pozostawiania biomasy. Jest to słuszny przyrodniczo obowiazek i widoczny w terenie. Tylko taki koszone i ze zbiorem siana daja laki miododajne i chronione sa tam cenne gatunki roslin , owadów i ptaków. Obecnie we wschodniej PL rolnicy maja problem z zagospodarowaniem siana z uwagoi na małą ilość hodowli. Powszechy jest widok stert siana i słomy z 2020- czyli ubiegłego sezonu. W ustawi OZE pozwolono na import paletu z Ukrainy, który jest tańszy dla elektrowni w PL i dlatego zanikło skupowanie siana od rolników do elektrowni. Dlatego prpopnujemy aby pozwolić rolnikom zagospodarowac w swoich piecach ten ukryuty wegiel. Jezeli rolnik z ha laki będziemiał 1,5- 2,0 tony wegla z siana to chetniej wykosi łake i zagospodaruje siano. W PROW-ach będziemniej udawania, że problemu z sianem nie ma. W wariantach derkacza , trzelicy i torfowisk problemem jest zagospodarowanie siana. Bywa że Agencja i rolnicy udają, że siano zostało zebrane., a zostało dokonane tylko koszenie lub mulczerowanie. Siano koszone w sierpniu nie nadaje sie do skarmiana dla normalnego bydła czy koni. Jest to zwykła słoma z chwastami, która nie ma popytu w hodowli- jedynie jako biomasa do elektrowni lub kompost z chwastami.	Uwaga uwzględniona	Rozdział został przeredagowany.
726	2021-09-15 10:51:04	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 9. Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)	Należy rozważyć wprowadzenie minimalnych wymagań dla odbiorców wsparcia takich jak np. obowiązek wapnowania na glebach zakwaszonych.	Z jednej strony prostota tak zaprojektowanego działania oraz przyzwyczajenie producentów wydają się przemawiać za proponowanymi rozwiązaniami, jednak zasadne jest rozważenie powiązania płatności z wymogiem stosowania podstawowych elementów dobrej praktyki rolniczej.	Uwaga nieuwzględniona	Postulat dotyczący powiązania płatności ONW z obowiązkiem wapnowania nie może zostać uznany, gdyż celem płatności ONW jest rekompensata wynikająca z większych kosztów prowadzenia działalności rolniczej. Zgodnie z przepisami UE działanie to jest instrumentem wsparcia finansowego dla rolników, którzy prowadzą działalność rolniczą na terenach ONW. Jego realizacja ma ułatwić rolnikom kontynuowanie rolniczego użytkowania ziemi, a tym samym umożliwić zachowanie walorów krajobrazowych obszarów wiejskich oraz utrzymanie i promowanie zrównoważonych systemów działalności rolniczej na tych terenach. Wymogi z zakresu dobrych praktyk rolniczych, w tym obowiązek wapnowania, planowane są do realizacji w ramach innych interwencji Planu strategicznego.
727	2021-09-15 10:53:46	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 3. SPÓJNOŚĆ STRATEGII I KOMPLEMENTARNOŚĆ 3.3. Przegląd interwencji sektorowych	-Nowy system ubezpieczeń od klęsk żywiołowych. -Przywrócenie "działania 126"	Proponowany program ubezpieczeń jest jak dotychczasowy-system, który się nie sprawdza	Uwaga nieuwzględniona	Zaproponowane dopłaty do ubezpieczenia produkcji zwierzęcej od ryzyka strat spowodowanych wystąpieniem chorób zwierząt są nową propozycją wsparcia producentów rolnych. Dotychczas ryzyko z tytułu strat spowodowanych wystąpieniem chorób zwierząt nie było objęte systemem ubezpieczeń z gwarantowaną dotacją do składek ubezpieczenia finansowana ze środków publicznych. Teza o jego niesprawdzalności jest nieuzasadniona.

728	2021-09-15 10:54:25	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	W I 5 2 wprowadzić zmianę, że posiadacz otrzyma wsparcie do 50 sztuk młodego bydła niezależnie od posiadanej ilości.	zmiana nie wprowadzi radykalnej zmiany w wielkości otrzymanych dopłat i rolnik nie będzie sztucznie zmniejszał posiadanego stada.	Uwaga częściowo uwzględniona	Zgodnie z przepisami UE wsparcie związane z produkcją do zwierząt można przyznawać tylko, gdy dany sektor znajduje się w trudnej sytuacji. Jak wynika z dostępnych analiz, w najtrudniejszej sytuacji znajdują się gospodarstwa ze stadami do 20-25 szt. (90% wszystkich gospodarstw). Rozszerzenie zakresu wsparcia (poprzez zwiększenie górnego limitu do 50 szt.) będzie skutkowało zmniejszeniem szacunkowej stawki płatności. Wynika to z tego, że: (i) roczna stawka płatności do bydła i krów oparta jest na ustalonej liczbie zwierząt; (ii) na wsparcie związane z produkcją Polska zamierza przeznaczyć maksymalny przewidywany przepisami UE odsetek pułapu krajowego (15%), a więc nie ma możliwości zwiększenia tego odsetka, a jedynie ewentualne przesuwanie środków pomiędzy poszczególnymi kopertami finansowymi na płatności związane (w ramach tych 15%).
729	2021-09-15 10:56:15	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 12.2. Dofinansowanie Funduszy Wzajemnościowych	Zmiana dotyczy rozważenia możliwość rozszerzenia instrumentów zabezpieczenia dochodów rolników o dodatkowe instrumenty zarządzania ryzykiem i stabilizacji dochodów takich jak Price Loss Coverage Program (PLC) oraz Agricultural Risk Coverage Program (ARC).	W związku z coraz częściej występującymi suszami, rekomenduje się uruchomienie wsparcia na cele związane z gospodarką kurczącymi się zasobami wodnymi, wspieranego szerokim zakresem instrumentarium zarządzania ryzykiem (nie tylko ubezpieczenia od skutków suszy, czy innych katastrof atmosferycznych). Godnym rozważenia jest uruchomienie instrumentów stabilizacji dochodów powiązanych z rynkiem na wzór stosowanych od lat w USA, takich jak Price Loss Coverage Program (PLC) oraz Agricultural Risk Coverage Program (ARC).	Uwaga nieuwzględniona	Określone w USA w ustawie Farm Bill 2018 programy wspierające dochody producentów rolnych mają na celu minimalizację ryzyka cenowego. Wypłata płatności uczestnikom programu Price Loss Coverage (PLC) następuje w okresach spadku cen a uczestnikom programu Agricultural Risk Coverage (ARC) w okresach spadku średniej dochodowości w regionie. Programy te nie kolidują z ubezpieczeniami a jedynie je uzupełniają. ARC i PLC są programami skupiającymi się na zapobieganiu niewielkich obniżek plonów lub przychodów. Stosownie do art. 76 rozporządzenia nr 2021/2115 wsparcie w ramach narzędzi zarządzania ryzykiem może dotyczyć dotowania składek ubezpieczenia albo dofinansowania funduszy ubezpieczeń wzajemnych. Dotacje dla producentów rolnych będą wypłacane w ramach interwencji w formie płatności bezpośrednich.
730	2021-09-15 11:04:30	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 12.2. Dofinansowanie Funduszy Wzajemnościowych	Proponujemy dokonanie ponownej analizy założonej skali wsparcia w zakresie obydwu interwencji.	Pomimo pozytywnej oceny zaproponowanego wsparcia w postaci dopłat do ubezpieczenia zwierząt gospodarskich i dofinansowanie funduszy wzajemnościowych. Jednocześnie założona skala tego wsparcia wydaje się niewspółmierna do potrzeb. Przy zakładanych wskaźnikach maksymalna liczba polis objętych wsparciem wyniesie rocznie nie więcej niż 24 tys. Co najmniej takie same wątpliwości budzi zakładany wskaźnik wsparcia zaledwie dla 6 funduszy wzajemnościowych.	Uwaga nieuwzględniona	Skala finansowania jest dostosowana do możliwości i potrzeb na jakie ma odpowiedzieć Plan strategiczny WPR.
731	2021-09-15 11:08:04	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.6.2. Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (instrumenty finansowe) – w gospodarstwie	Proponujemy rozważenie wprowadzenia dodatkowych adekwatnie adresowanych form wsparcia oraz usuwanie praktyk dyskryminujących, poprzez wspieranie grupowych form organizowania się rolników, w tym specjalizujących się w produkcji ekologicznej i małym przetwórstwie.	Przedmiotowe działania będą dodatkowo stymulować skracanie łańcucha żywnościowego i zwiększać udział producentów rolnych w wartości dodanej generowanej w sektorze.	Uwaga uwzględniona	Instrumenty finansowe będą dotyczyć szerokiej grupy potencjalnych wnioskodawców - gwarancja do 80% kwoty kapitału kredytu pozostającego do spłaty oraz 50% dotacja na spłatę odsetek, w przypadku gdy inwestycja przyczynia się do ochrony środowiska i klimatu lub realizacji celów Strategii "Od pola do stołu" (zielone inwestycje). Dotacja na spłatę odsetek dotyczy kredytów objętych gwarancją.
732	2021-09-15 11:08:59	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 11. Premie dla młodych rolników	Wzmocnienie preferencji w dostępie do kapitału dla młodych - także w formie zwrotnych instrumentów finansowych i ułatwień systemowych w dostępie do dzierżawy ziemi rolniczej z KOWR (preferencje dla młodych na wzór francuski) oraz zwiększenia intensywności wsparcia w ramach proponowanych interwencji w stosunku do pozostałych potencjalnych beneficjentów.	Należy zagwarantować i jak najintensywniej stymulować zdolność do dokonania się zmiany pokoleniowej w polskim rolnictwie poprzez tworzenie systemu silnych zachęt dla młodych rolników i nowo wchodzących do rolnictwa (tzw. new entrants).	Uwaga uwzględniona	Uwzględniono w zakresie "Premii dla młodych rolników".
733	2021-09-15 11:09:32	LGD	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	Cele interwencji będą osiągnięte przez realizację operacji w następujących zakresach wsparcia: 1) kształtowanie świadomości obywatelskiej o znaczeniu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego polskiej wsi, m.in. poprzez wzmacnianie programów edukacji liderów życia publicznego i społecznego; 2) poprawa dostępu do infrastruktury publicznej, w szczególności małej infrastruktury publicznej mającej na celu wzmocnienie przewag danego obszaru oraz wyrównywanie szans rozwojowych wszystkich mieszkańców; 3) stymulowanie rozwoju gospodarczego i innowacyjności poprzez tworzenie i rozwój przedsiębiorczości oraz współpracę, w tym ekonomii społecznej oraz rozwój sektora usług czasu wolnego i gospodarki doświadczeń, w tym rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych m.in. w ramach gospodarstw agroturystycznych i zagród edukacyjnych, a także krótkich łańcuchów żywnościowych oraz biogospodarki; 4) poszukiwanie sposobów dostarczania usług dla lokalnych społeczności, m.in. poprzez rozwój usług opiekuńczych, ochrony zdrowia, kultury i dziedzictwa kulturowego, z wyłączeniem inwestycji w publiczną infrastrukturę techniczną; 5) rozwój zielonej gospodarki i przeciwdziałanie zmianom klimatycznym, w tym przez zastosowanie odnawialnych źródeł energii. Realizacja powyższych celów będzie możliwa przez zaangażowanie lokalnych społeczności w przygotowanie i wdrożenie LSR. W celu zapewnienia jednolitości i obiektywności w ocenie kryteriów wyboru LSR, zostaną one określone i szczegółowo zdefiniowane w regulaminie konkursu na wybór LSR. W regulaminie zaproponowany zostanie szeroki katalog kryteriów: - mierzalnych (ok. 40% wagi) np. odwołujących się do oficjalnych opublikowanych danych statystycznych, tj. np. wskaźniki dot. rolnictwa oraz środowiska i klimatu, demograficzne, społeczne czy gospodarcze, - niemierzalnych, (eksperckich, ok 60% wagi), tj. np.: zintegrowanie, partnerstwo we wdrażaniu LSR, innowacyjność, terytorialność. Zakłada się aktywny udział ludzi młodych w przygotowaniu LSR. Przez ludzi młodych rozumie się osoby, które nie ukończyły 25 roku życia.	Oby budzą zapisy "w tym". Czy "w tym" to katalog zamknięty, czy oznacza to samo co między innymi? pkt. 4 - poszukiwanie sposobów dostarczania usług dla lokalnych społeczność - co to w ogóle oznacza? - "mierzalnych (ok. 40% wagi) np. odwołujących się do oficjalnych opublikowanych danych statystycznych, tj. np. wskaźniki dot. rolnictwa oraz środowiska i klimatu, demograficzne, społeczne czy gospodarcze," - nie powinny tak dużej wagi mieć kryteria na które żadna LGD nie ma wpływu. Warunek udziału osób do 25 r. ż. na etapie tworzenia LSR jak najbardziej na TAK. Ale warunek by osoby takie zasiadały w Organach LGD zdecydowanie na NIE. Po pierwsze by nie zmieniać co chwila składu osób, które LGD wyszkoliła, które nauczyły się procedur należałoby wybrać osobę w wieku 20 lat, tak by przynajmniej 1 kadencję mogła swobodnie podziałać. Ponadto obecnie mamy osoby z doświadczenie potencjałem, na które KGD przeznaczyła spore środki na szkolenia. Dlaczego nie możemy korzystać z doświadczeń i kadry które mamy? Taki warunek spowoduje sztuczny wybór młodych osób, bo je musimy mieć. Co oznacza określenie: "koncepcja wdrożenia systemów jakości wiejskiej bazy noclegowej oraz rozwoju usług czasu wolnego i gospodarki doświadczeń" - czy jest jakiś wzór, procedura tworzenia takiej koncepcji czy każdy indywidulanie?	Uwaga nieuwzględniona	Informujemy, iż brzmienie "w szczególności" oraz "w tym" zawsze oznacza katalog otwarty. W przypadku celu nr 1. intencją jest objęcie wsparciem również działań proekologicznych (dot. dziedzictwa przyrodniczego ow). W przypadku celu nr 2. - w zakresie infrastruktury mowa jest o małej infrastrukturze. Z dokumentu zostaną usunięte fragmenty dot. struktury kryteriów wyboru LSR, gdyż kwestia ta zostanie poddana uzgodnieniom z pozostałymi interesariuszami, a same kryteria zostaną określone w regulaminie konkursu na wybór LSR. Rozumienie określenia "ludzie młodzi" jako osób w wieku do 25 lat jest kontynuacją podejścia przyjętego w Wytycznych nr 5/3/2017 stosowanych w okresie 2014-2020/22. Rozumienie to jest także zbieżne z podejściem statystycznym GUS do badań stopy bezrobocia.
734	2021-09-15 11:13:07	LGD	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	Zbyt mała alokacja i zbyt wąski wachlarz możliwych do realizacji inwestycji lokalnych w ramach WPR	Zwiększenie zarówno typów możliwych do sfinansowania inwestycji, jak i przeznaczonej na nie alokacji. Dotychczasowe Programy rozwoju obszarów wiejskich były JEDYNYMI źródłami możliwości pozyskania przez JST dofinansowania na lokalne inwestycje publiczne, zwłaszcza w zakresie gospodarki wodociągowo-kanalizacyjnej czy „odnowy miejscowości". Również przyszły okres finansowy 2023-2027 w zakresie Polityki Spójności wprowadza tak daleko idące ograniczenia, iż zahamowany może zostać zrównoważony rozwój obszarów wiejskich. W ramach polityki spójności inwestycje, zwłaszcza w sieci kanalizacyjne są możliwe tylko w obszarach objętych aglomeracjami określonymi w KPOSK (w chwili obecnej są to aglomeracje powyżej 2 tys. RLM, a KE dąży do podwyższenia tej granicy do aglomeracji pow. 10 tys. RLM), natomiast pozostałe obszary zostaną pozbawione możliwości rozwoju niezbędnej, podstawowej infrastruktury. Trudno dążyć do produkcji zdrowej żywności w zatrutym środowisku. Z kolei w odniesieniu do sieci wodociągowych, to żadne inne programy, czy to polityka spójności, czy programy krajowe nie dają możliwości ubiegania się o dofinansowanie na ten typ infrastruktury. Tymczasem przykładowo, wg badania przeprowadzonego w 2020 r., 40% mieszkańców Małopolski nadal nie ma dostępu do wody pitnej z wodociągów. Jednocześnie na obszarach wiejskich jest jeszcze bardzo duża liczba kilometrów wodociągów budowanych z rur azbestowych, które wymagają wymiany. Z kolei w ramach polityki spójności w przyszłym okresie finansowym UE dofinansowanie mogą uzyskać tylko te inwestycje drogowe, które wprost umożliwiają połączenie z siecią TEN-T. Zatem gros dróg lokalnych zostanie również pozbawionych możliwości wsparcia. Dotychczasowy PROW był także jedynym źródłem możliwości pozyskania wsparcia na inwestycje w ramach szeroko rozumianej odnowy przestrzeni małych wsi. Ponadto wprowadzony został kolejny możliwy do realizacji zakres, tj. kompleksowy projekt realizowany na bazie koncepcji SMART VILLAGE (z planowanym możliwym dofinansowaniem do 20 mln zł), co ogromnie uszczupli i tak bardzo nikłą alokację na ten instrument.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni.
735	2021-09-15 11:17:37	LGD	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Zbyt małe kwoty na przygotowanie projektu scalenia i na zagospodarowanie poscaleniowe.	Z niewiadomych przyczyn projekt Planu zakłada drastyczne obniżenie stawek na projekt scaleniowy i zagospodarowanie poscaleniowe. Przykładowo w bieżącej perspektywie 2014-2020 kwota przeznaczona na projekt scaleń dla województw południa Polski wynosi 800,00 Euro/1ha, zaś na zagospodarowanie poscaleniowe 2.000,00 EUR/1ha. Już te kwoty w obecnej chwili, przy dużym skoku cen inwestycji, wydają się być niewystarczające. Tymczasem w nowym okresie zaproponowano dużo niższe stawki – odpowiednio 3.000,00 zł/1ha na projekt scaleniowy (tj. o ok. 600 zł/1ha mniej niż obecnie) oraz 6.500,00 z/1ha na zagospodarowanie poscaleniowe (tj. o ok. 2.500,00 zł/1ha mniej niż obecnie), które z pewnością będą niewystarczające. Wnosimy o zmianę stawek przynajmniej na takie, jak obowiązujące w obecnej perspektywie.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020.
736	2021-09-15 11:18:15	Koła, Zrzeszenia, Kluby	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Pszczelarze powinni mieć dofinansowanie do zakupu auta tak jak rolnicy mają prawo do zakupu ciągnika.	Często gęsto auto musi być terenowe aby dowieźć pszczoły na pożytki.	Uwaga nieuwzględniona	Ze względu na ograniczony budżet tej interwencji nie przewidziano refundacji kosztów zakupu samochodów.

737	2021-09-15 11:18:17	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	EKOSCHEMATY I 4.2 Ekoschemat - Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt" Propozycja zmiany: Jednym z warunków przyznania płatności w ramach tego ES powinno być utrzymanie pH na odpowiednim dla TUZ poziomie adekwatnym do przypisanej do stanowiska kategorii agronomicznej gleby. Uzasadnienie: Nie ma możliwości osiągnięcia odpowiedniej bioróżnorodności bez zadbania o odpowiednie pH. Znaczna część gatunków runi pastwiskowej wypada, jeśli pojawiają się niekorzystne warunki glebowe. Pozostają w składzie tylko gatunki o niskiej wartości paszowej, małej smakowitości i strawności. Obieg materii w gospodarstwie zostanie zaburzony, a potencjał paszowy nie zostanie wykorzystany. Jego odtworzenie jest bardzo drogim, pracochłonnym i czasochłonnym procesem. I 4.3 Ekoschemat - Międzyplony ozime/Wsiewki śródplonowe Propozycja zmiany: Jednym z warunków przyznania płatności w ramach tego Ekoschematu powinno być utrzymanie pH na odpowiednim poziomie adekwatnym do przypisanej do stanowiska kategorii agronomicznej gleby gwarantującym skuteczne tworzenie się i rozwój bakterii brodawkowych np. Rhizobium na korzeniach roślin. Uzasadnienie: Tylko w sprzyjających warunkach taka symbioza daje oczekiwane przez twórców tego Ekoschematu efekty. Możliwe będzie osiągnięcie celu tej interwencji tj. przede wszystkim poprawa jakości gleb, wzbogacenie gleby w substancję organiczną i składniki pokarmowe, ograniczenie erozji, przeciwdziałanie przesuszeniu gleb. I 4.4 Ekoschemat – Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia / narzędzie FAST Uwaga: Narzędzie FaST nie może być jedynym wymaganym do używania przy tym ekoschemacie, ze względu na niewielkie praktyczne doświadczenie tego narzędzia. Według informacji Komisji Europejskiej ze strony https://fastplatform.eu/, pierwsza wersja tego narzędzia została udostępniona zaledwie w paru krajach UE dopiero w marcu 2021 r., a COVID-19 utrudnia realizację projektu. Co ważne, część polskich rolników stosuje już z powodzeniem inne rozwiązania cyfrowe do optymalizacji nawożenia w swoich gospodarstwach, które np. – w odróżnieniu od narzędzia FaST – są w stanie automatycznie pobierać dane z opryskiwaczy nawozów, co zapewnia wiarygodność tych danych. Obowiązek używania FaST będzie więc przez rolników postrzegany jako nieuzasadniona biurokracja. W związku z powyższym, narzędzie FaST może być ewentualnie działaniem rekomendowanym, a nie obowiązkowym. Propozycja zmiany: Opis wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego: Propozycja zapisu: (…) „Wariant z wapnowaniem: obejmuje opisany wyżej zakres podstawowy rozszerzony o zastosowanie wapnowania, którego potrzeba wynika z przeprowadzonych w ramach wariantu podstawowego badań gleby, przy czym wsparcie do wapnowania przysługuje do powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie o pH określonym w wynikach badań jako konieczne, potrzebne, wskazane lub ograniczone właściwe dla przypisanej kategorii agronomicznej gleby, na których wykonywany jest zabieg wapnowania. Wsparcie w zakresie wapnowania przysługuje w miarę potrzeb co roku w celu skutecznej i szybkiej poprawy stanu gleby". Uzasadnienie: Oczywistym i znanym jest fakt, że stałe utrzymanie pH gleby na optymalnym poziomie skuteczniej wpływa na pobieranie składników pokarmowych z gleby oraz jej właściwości fizyczne, chemiczne i Biologiczne niż stosowanie akcyjne raz na 4 lata. Przy tak rzadkim stosowaniu wapna uzyskujemy efekt sinusoidalnych wahań jej właściwości co powoduje ogromne straty w okresach spadku pH. Aktualnie dążymy do jak najbardziej precyzyjnego stosowania nawozów, a założenie wapnowania co 4 lata lub rzadziej wyraźnie temu przeczy. Kluczowe dla efektywności nawożenia NPK, Mg, S i innych składników mineralnych i organicznych jest ustabilizowanie warunków w glebie dla poprawy jej sprawności. Jeśli ten warunek nie zostanie zmieniony to cele wymienione dalej w tym programie nie zostaną osiągnięte. Należy pamiętać że przy dużych zaniedbaniach względem wapnowania niezbędna dawka wapnia potrzebna do zaaplikowania na 1 ha UR jest bardzo wysoka. Aktualne zalecenia agrotechniczne (IUNG- PIB) zmierzają do tego aby dawkę wapna podzielić i aplikować sukcesywnie przy okazji kolejnych zabiegów agrotechnicznych i w kolejnych sezonach. Wówczas unikamy zaburzeń w biologicznych, chemicznych i fizycznych funkcjach gleby. Utrzymanie pH na poziomie odpowiednim dla danej kategorii agronomicznej gleby jest fundamentalnym zabiegiem w agrotechnicznym przed wszystkimi innymi. Aktualne dane GUS na podstawie przebadanych 1 678 048 próbek w latach 2016-2019 wskazują, że areał gleb sklasyfikowanych jako bardzo kwaśne, kwaśnych i lekko kwaśnych wynosi łącznie 73%. Natomiast potrzeby wapnowania sklasyfikowane jako konieczne, potrzebne, wskazane i ograniczone dotyczą 69%. Oznacza to, że przy areale UR w Polsce 14 682 000 ha, areał gleb objęty programem powinien wynosić 10 130 000 ha.	EKOSCHEMATY I 4.2 Ekoschemat - Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt" Propozycja zmiany: Jednym z warunków przyznania płatności w ramach tego ES powinno być utrzymanie pH na odpowiednim dla TUZ poziomie adekwatnym do przypisanej do stanowiska kategorii agronomicznej gleby. Uzasadnienie: Nie ma możliwości osiągnięcia odpowiedniej bioróżnorodności bez zadbania o odpowiednie pH. Znaczna część gatunków runi pastwiskowej wypada, jeśli pojawiają się niekorzystne warunki glebowe. Pozostają w składzie tylko gatunki o niskiej wartości paszowej, małej smakowitości i strawności. Obieg materii w gospodarstwie zostanie zaburzony, a potencjał paszowy nie zostanie wykorzystany. Jego odtworzenie jest bardzo drogim, pracochłonnym i czasochłonnym procesem. I 4.3 Ekoschemat - Międzyplony ozime/Wsiewki śródplonowe Propozycja zmiany: Jednym z warunków przyznania płatności w ramach tego Ekoschematu powinno być utrzymanie pH na odpowiednim poziomie adekwatnym do przypisanej do stanowiska kategorii agronomicznej gleby gwarantującym skuteczne tworzenie się i rozwój bakterii brodawkowych np. Rhizobium na korzeniach roślin. Uzasadnienie: Tylko w sprzyjających warunkach taka symbioza daje oczekiwane przez twórców tego Ekoschematu efekty. Możliwe będzie osiągnięcie celu tej interwencji tj. przede wszystkim poprawa jakości gleb, wzbogacenie gleby w substancję organiczną i składniki pokarmowe, ograniczenie erozji, przeciwdziałanie przesuszeniu gleb. I 4.4 Ekoschemat – Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia / narzędzie FAST Uwaga: Narzędzie FaST nie może być jedynym wymaganym do używania przy tym ekoschemacie, ze względu na niewielkie praktyczne doświadczenie tego narzędzia. Według informacji Komisji Europejskiej ze strony https://fastplatform.eu/, pierwsza wersja tego narzędzia została udostępniona zaledwie w paru krajach UE dopiero w marcu 2021 r., a COVID-19 utrudnia realizację projektu. Co ważne, część polskich rolników stosuje już z powodzeniem inne rozwiązania cyfrowe do optymalizacji nawożenia w swoich gospodarstwach, które np. – w odróżnieniu od narzędzia FaST – są w stanie automatycznie pobierać dane z opryskiwaczy nawozów, co zapewnia wiarygodność tych danych. Obowiązek używania FaST będzie więc przez rolników postrzegany jako nieuzasadniona biurokracja. W związku z powyższym, narzędzie FaST może być ewentualnie działaniem rekomendowanym, a nie obowiązkowym. Propozycja zmiany: Opis wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego: Propozycja zapisu: (…) „Wariant z wapnowaniem: obejmuje opisany wyżej zakres podstawowy rozszerzony o zastosowanie wapnowania, którego potrzeba wynika z przeprowadzonych w ramach wariantu podstawowego badań gleby, przy czym wsparcie do wapnowania przysługuje do powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie o pH określonym w wynikach badań jako konieczne, potrzebne, wskazane lub ograniczone właściwe dla przypisanej kategorii agronomicznej gleby, na których wykonywany jest zabieg wapnowania. Wsparcie w zakresie wapnowania przysługuje w miarę potrzeb co roku w celu skutecznej i szybkiej poprawy stanu gleby". Uzasadnienie: Oczywistym i znanym jest fakt, że stałe utrzymanie pH gleby na optymalnym poziomie skuteczniej wpływa na pobieranie składników pokarmowych z gleby oraz jej właściwości fizyczne, chemiczne i Biologiczne niż stosowanie akcyjne raz na 4 lata. Przy tak rzadkim stosowaniu wapna uzyskujemy efekt sinusoidalnych wahań jej właściwości co powoduje ogromne straty w okresach spadku pH. Aktualnie dążymy do jak najbardziej precyzyjnego stosowania nawozów, a założenie wapnowania co 4 lata lub rzadziej wyraźnie temu przeczy. Kluczowe dla efektywności nawożenia NPK, Mg, S i innych składników mineralnych i organicznych jest ustabilizowanie warunków w glebie dla poprawy jej sprawności. Jeśli ten warunek nie zostanie zmieniony to cele wymienione dalej w tym programie nie zostaną osiągnięte. Należy pamiętać że przy dużych zaniedbaniach względem wapnowania niezbędna dawka wapnia potrzebna do zaaplikowania na 1 ha UR jest bardzo wysoka. Aktualne zalecenia agrotechniczne (IUNG- PIB) zmierzają do tego aby dawkę wapna podzielić i aplikować sukcesywnie przy okazji kolejnych zabiegów agrotechnicznych i w kolejnych sezonach. Wówczas unikamy zaburzeń w biologicznych, chemicznych i fizycznych funkcjach gleby. Utrzymanie pH na poziomie odpowiednim dla danej kategorii agronomicznej gleby jest fundamentalnym zabiegiem w agrotechnicznym przed wszystkimi innymi. Aktualne dane GUS na podstawie przebadanych 1 678 048 próbek w latach 2016-2019 wskazują, że areał gleb sklasyfikowanych jako bardzo kwaśne, kwaśnych i lekko kwaśnych wynosi łącznie 73%. Natomiast potrzeby wapnowania sklasyfikowane jako konieczne, potrzebne, wskazane i ograniczone dotyczą 69%. Oznacza to, że przy areale UR w Polsce 14 682 000 ha, areał gleb objęty programem powinien wynosić 10 130 000 ha. I 4.5 Ekoschemat - Zróżnicowana struktura upraw Propozycja zmiany: Jednym z warunków przyznania płatności w ramach tego Ekoschematu powinno być utrzymanie pH na odpowiednim poziomie adekwatnym do przypisanej do stanowiska kategorii agronomicznej gleby. Da to szansę na utrzymanie się 20% gatunków roślin mających pozytywny wpływ na bilans glebowej materii organicznej (m.in. rośliny bobowate) w strukturze zasiewów. Uzasadnienie: Wówczas dopiero możliwe będzie osiągnięcie celu interwencji jakim jest poprawa jakości gleby i potrzeba odbudowy materii organicznej poprzez zwiększenie udziału upraw mających pozytywny wpływ na bilans glebowej materii organicznej oraz zwiększenie udziału różnych upraw w gospodarstwie co przyczyni się do ochrony różnorodności biologicznej. I 4.8	Uwaga nieuwzględniona	załączniki pt ekoschematy i rolnictwo zrównoważone 4.14. Ekoschemat - Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin System integrowanej produkcji uwzględnia w ramach wybranych metodyk obowiązek określania odczynu gleby i wykonania wapnowania, jeśli taką potrzebę wykaże analiza gleby. Jest tak np. w przypadku uprawy kalafiora, pomidora, marchewki czy papryki. 4.15 .Biologiczna ochrona upraw- Interwencja została ograniczona do wykorzystywania biologicznej ochrony roślin tylko przy użyciu preparatów mikrobiologicznych. W związku z tym zaproponowana wysokość stawki uwzględnia ponoszone nakłady związane z realizacją ekoschematu. Uwaga dot.ekoschematów 4.2 Ekoschemat - Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt, 4.3 Ekoschemat Międzyplony ozime/Wsiewki śródplonowe i 4.5 Ekoschemat - Zróżnicowana struktura upraw - nieuwzględniona ze względu na inne rozwiązania proponowane dla gruntów ornych w ramach ekoschematów, dające rolnikowi swobodę wyboru w podejmowanych decyzjach gospodarczych, a mianowicie możliwość: (i) skorzystania z oddzielnego ekoschematu Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia , (ii) łączenia w danym roku ekoschematów np. Zróżnicowana struktura upraw z Opracowaniem i przestrzeganiem planu nawożenia Uwaga dot. ekoschematu 4.4 Ekoschemat – Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia - nieuwzględniona. Trwają prace nad oprogramowaniem dla zrównoważonego i kompleksowego systemu nawożenia. Kwestia zastosowania właściwego narzędzia będzie zaproponowana na poziomie legislacji krajowej. Uwaga dot. zwiększenia powierzchni pod wapnowaniem - nieuwzględniona. Przedstawione w PS wartości dotyczące powierzchni przewidzianej do wsparcia wskazane zostały na podstawie analiz prowadzonych przez Instytuty podległe MRiRW. Na tym etapie nie przewiduje się wprowadzania zmian, Jeżeli faktyczny poziom zainteresowania realizacją ww. ekoschematów okaże się wyższy niż oszacowano - podejmowane mogą być decyzje o zmianie wskaźnika dotyczącego powierzchni tej interwencji.
738	2021-09-15 11:20:39	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.1.1. Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje)	DZIAŁANIA INWESTYCYJNE I 10.1.1 Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje) Proponowana zmiana: W zakresie interwencji: rozszerzenie dotacji również dla małych i średnich gospodarstw do 200 ha. Uzasadnienie: Ograniczenie dotacji tylko na produkcję ekologiczną w wariancie a) wyklucza gospodarstwa, które chciałyby produkować w modelu rolnictwa zrównoważonego – z poszanowaniem dla klimatu i środowiska, natomiast z uwagi na model produkcji jest dla nich nieuzasadniona ekonomicznie decyzja przejścia na produkcję ekologiczną. Rolnictwo zrównoważone potrzebuje również wsparcia na rozwiązania cyfrowe w postaci dotacji, aby sprostać wymogom Europejskiego Zielonego Ładu i być konkurencyjnym na rynku. Korzyści ekonomiczne i środowiskowe rolnictwa zrównoważonego powodują, że powinno być on mocno wsparte w Planie. Wymogi rolnictwa zrównoważonego może spełnić zdecydowanie więcej rolników w Polsce niż te dla rolnictwa ekologicznego. W rezultacie korzyści dla środowiska i klimatu będą większe dzięki wsparciu także tego modelu rolnictwa, a nie tylko rolnictwa ekologicznego. W naszej ocenie Polska powinna się stać liderem rolnictwa zrównoważonego w Unii Europejskiej.	DZIAŁANIA INWESTYCYJNE I 10.1.1 Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje) Proponowana zmiana: W zakresie interwencji: rozszerzenie dotacji również dla małych i średnich gospodarstw do 200 ha. Uzasadnienie: Ograniczenie dotacji tylko na produkcję ekologiczną w wariancie a) wyklucza gospodarstwa, które chciałyby produkować w modelu rolnictwa zrównoważonego – z poszanowaniem dla klimatu i środowiska, natomiast z uwagi na model produkcji jest dla nich nieuzasadniona ekonomicznie decyzja przejścia na produkcję ekologiczną. Rolnictwo zrównoważone potrzebuje również wsparcia na rozwiązania cyfrowe w postaci dotacji, aby sprostać wymogom Europejskiego Zielonego Ładu i być konkurencyjnym na rynku. Korzyści ekonomiczne i środowiskowe rolnictwa zrównoważonego powodują, że powinno być on mocno wsparte w Planie. Wymogi rolnictwa zrównoważonego może spełnić zdecydowanie więcej rolników w Polsce niż te dla rolnictwa ekologicznego. W rezultacie korzyści dla środowiska i klimatu będą większe dzięki wsparciu także tego modelu rolnictwa, a nie tylko rolnictwa ekologicznego. W naszej ocenie Polska powinna się stać liderem rolnictwa zrównoważonego w Unii Europejskiej.	Uwaga nieuwzględniona	Pomoc dla mniejszych gospodarstw do 25 tys. euro wielkości ekonomicznej przewidziana jest w interwencji Rozwój małych gospodarstw.
739	2021-09-15 11:23:35	LGD	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	Zbyt mała alokacja na interwencję. Proponowane ograniczenie poziomu dofinansowani dla inwestycji produkcyjnych (tj. premii na podejmowanie działalności gospodarczej, wsparcia na rozwój już istniejących przedsiębiorców, podejmowanie działalności w zakresie agroturystyki czy zagród edukacyjnych) na poziomie maksymalnie 50% w porównaniu do obecnego okresu programowania, gdzie dla premii dofinansowanie obejmowało 100% kosztów, a dopuszczalne dofinansowanie dla już funkcjonujących firm wynosi 70% może spowodować znaczne zmniejszenie zainteresowanie środkami dla przedsiębiorców.	Co prawda w drugim projekcie zaplanowano większe wsparcie niż wymagane minimum 5% II filara, lecz jak wskazano w Planie, nawet ten zwiększony odsetek nie pozwoli na sfinansowanie wszystkich LSR, a co za tym idzie już teraz prognozowane jest zmniejszenie liczby lokalnych grup działania. Byłoby to zrozumiałe, gdyby wynikało przykładowo z wewnętrznej konsolidacji poszczególnych LGD, a nie z faktu niezabezpieczenia alokacji pozwalającej na dalsze kontynuowanie działań osadzonych już mocno w lokalnych społecznościach grup. Jednocześnie ze zmniejszeniem środków projektowany jest szerszy niż dotychczas wachlarz potencjalnych instrumentów realizowanych przez poszczególne LSR. Przy jednoczesnym projektowanym podwyższeniu maksymalnych kwot wsparcia dla beneficjentów, zmniejszenie alokacji na podejście doprowadzi do wypaczenia założeń tej interwencji, według których to właśnie w drodze tego działania mają być wspierane inwestycje w rynek pracy poza rolnictwem – przy tak dużym obniżeniu alokacji wspierane będą podmioty punktowo, a nie systemowo. Co jeszcze bardziej dziwne, to włączenie dwóch, realizowanych dotychczas za pośrednictwem ARiMR z wyodrębnionymi budżetami, działań wspierających krótkie łańcuchy żywnościowe oraz podejmowanie pozarolniczej działalności w gospodarstwie rolnym w formie agroturystyki lub zagród edukacyjnych do lokalnych strategii rozwoju. Nie zaprzeczając merytorycznemu uzasadnieniu włączenia tego typu wsparcia w realizację lokalnych strategii, trudno jest pogodzić się z brakiem na ten cel większych środków. Intensywność wsparcia: Do 70% (inwestycje produkcyjne) Uzasadnienie: W sytuacji borykania się przedsiębiorców z trudnościami finansowymi spowodowanymi stanem zagrożenia epidemicznego i licznymi ograniczeniami prowadzenia działalności, zwłaszcza w branżach usługowych, poziom wsparcia dla przedsiębiorców powinien pozostać na poziomie porównywalnym do obecnego okresu programowania, tj. do 70%. Zmniejszenie intensywności wparcia może skutecznie uniemożliwić wykorzystanie środków na rozwój działalności gospodarczej. Jednocześnie wprowadzenie intensywność wsparcia 50% dla premii na podejmowanie działalności gospodarczej spowoduje ogromny spadek zainteresowania tym instrumentem, gdyż rzadko kiedy osoby chcące podjąć działalność gospodarczą dysponują tak dużym kapitałem własnym. Trzeba mieć na względzie, że jednym z celów szczegółowych nowej WPR jest rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej.	Uwaga nieuwzględniona	Na interwencję LEADER przewidziano 8% środków EFRROW dla Planu Strategicznego, co wykracza poza 5% minimum wskazane w przepisach. Budżet Planu Strategicznego i potrzeby, które zaspokajają inne interwencje nie pozwalają na dalsze zwiększanie budżetu interwencji LEADER.

740	2021-09-15 11:24:10	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.4. Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu	I 10.4 Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu – rolnictwo zrównoważone Proponowana zmiana: Budżet: zwiększenie budżetu do 427 ml euro wsparcia ogółem. Dodanie w nazwie interwencji zwrotu „rolnictwo zrównoważone". Uzasadnienie: Zwiększenie budżetu w ramach kluczowej interwencji dla inwestycji do ochrony środowiska i klimatu przyczyni się do wzmocnienia spełnienia wymogów Europejskiego Zielonego ładu przez Polskę. Znaczący wzrost cyfryzacji wśród rolników pozostaje niezbędny do tego, by skutecznie ograniczyć wpływ rolnictwa na środowisko i emisje gazów cieplarnianych m.in. poprzez optymalizację nawożenia i stosowania środków ochrony roślin. Ze względu na znaczenie tej interwencji, proponujemy rozłożenie wsparcia w ramach interwencji 10.1.1 i 10.1.4 równomiernie. Uzasadnienie do dodania „rolnictwa zrównoważonego" znajduje się w naszych uwagach dodatkowych. UWAGI DODATKOWE Definicja rolnictwa zrównoważonego: Uzasadnienie: W projekcie Planu brakuje nawiązania bezpośrednio do rolnictwa zrównoważonego, które nie jest tym samym co rolnictwo ekologiczne. Polska powinna się stać liderem rolnictwa zrównoważonego w Unii Europejskiej. Rolnictwo zrównoważone budzi coraz większe zainteresowanie wśród rolników w Polsce i jest już rozpoznawane przez konsumentów w Polsce, na co wskazuje raport „Zrównoważona żywność w Polsce" opublikowany przez firmę Accenture i Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego w Polsce „ASAP" w czerwcu br. Według wyników badania w ramach ww. raportu 76% Polaków uważa, że producenci żywności powinni korzystać z surowców pochodzących z upraw rolnictwa zrównoważonego. Rolnictwo zrównoważone to wszelkie działania ograniczające wpływ rolnictwa na środowisko, umożliwiające bardziej efektywne i przyjazne dla środowiska wykorzystanie zasobów, np. gleby, ziemi, wody, maszyn, środków ochrony roślin, nasion, nawozów czy energii, przy zachowaniu opłacalności produkcji rolniczej i jej akceptacji społecznej (Źródło: Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego „ASAP"). Ponadto upowszechnienie żywności z upraw zrównoważonych przyczyni się do realizacji ambitnych celów strategii „Od pola do stołu" dot. zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego oraz jakości wytwarzanej żywności, jak również celu 9 WPR dot. poprawy reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym	I 10.1.4 Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu – rolnictwo zrównoważone Proponowana zmiana: Budżet: zwiększenie budżetu do 427 ml euro wsparcia ogółem. Dodanie w nazwie interwencji zwrotu „rolnictwo zrównoważone". Uzasadnienie: Zwiększenie budżetu w ramach kluczowej interwencji dla inwestycji do ochrony środowiska i klimatu przyczyni się do wzmocnienia spełnienia wymogów Europejskiego Zielonego ładu przez Polskę. Znaczący wzrost cyfryzacji wśród rolników pozostaje niezbędny do tego, by skutecznie ograniczyć wpływ rolnictwa na środowisko i emisje gazów cieplarnianych m.in. poprzez optymalizację nawożenia i stosowania środków ochrony roślin. Ze względu na znaczenie tej interwencji, proponujemy rozłożenie wsparcia w ramach interwencji 10.1.1 i 10.1.4 równomiernie. Uzasadnienie do dodania „rolnictwa zrównoważonego" znajduje się w naszych uwagach dodatkowych. UWAGI DODATKOWE Definicja rolnictwa zrównoważonego: Uzasadnienie: W projekcie Planu brakuje nawiązania bezpośrednio do rolnictwa zrównoważonego, które nie jest tym samym co rolnictwo ekologiczne. Polska powinna się stać liderem rolnictwa zrównoważonego w Unii Europejskiej. Rolnictwo zrównoważone budzi coraz większe zainteresowanie wśród rolników w Polsce i jest już rozpoznawane przez konsumentów w Polsce, na co wskazuje raport „Zrównoważona żywność w Polsce" opublikowany przez firmę Accenture i Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego w Polsce „ASAP" w czerwcu br. Według wyników badania w ramach ww. raportu 76% Polaków uważa, że producenci żywności powinni korzystać z surowców pochodzących z upraw rolnictwa zrównoważonego. Rolnictwo zrównoważone to wszelkie działania ograniczające wpływ rolnictwa na środowisko, umożliwiające bardziej efektywne i przyjazne dla środowiska wykorzystanie zasobów, np. gleby, ziemi, wody, maszyn, środków ochrony roślin, nasion, nawozów czy energii, przy zachowaniu opłacalności produkcji rolniczej i jej akceptacji społecznej (Źródło: Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego „ASAP"). Ponadto upowszechnienie żywności z upraw zrównoważonych przyczyni się do realizacji ambitnych celów strategii „Od pola do stołu" dot. zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego oraz jakości wytwarzanej żywności, jak również celu 9 WPR dot. poprawy reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt. Korzyści ekonomiczne i środowiskowe rolnictwa zrównoważonego powodują, że powinno być on mocno wsparte w Planie. Wymogi rolnictwa zrównoważonego może spełnić zdecydowanie więcej rolników w Polsce niż te dla rolnictwa ekologicznego. W rezultacie korzyści dla środowiska i klimatu będą większe dzięki wsparciu także tego modelu rolnictwa, a nie tylko rolnictwa ekologicznego.	Uwaga nieuwzględniona	Ze względu na ograniczoną pulę środków nie jest możliwe zwiekszenie budżetu tej interwencji. Ze względu na brak regulacji prawnych w przepisach krajowych dot. definicji rolnictwa zrównoważonego, certyfikacji takich gospodarstw itp.. Nie planuje się zmiany opisy tej interwencji w tym zakresie.
741	2021-09-15 11:25:13	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 1. DEKLARACJA STRATEGICZNA	Odnieść się do celów UE do 2030 r. zawartych w ZAŁĄCZNIKI do KOMUNIKATU KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW Zalecenia dla państw członkowskich w sprawie planów strategicznych dotyczących wspólnej polityki rolnej. Dotyczy także Załącznika nr 1.	Zarówno w głównym tekście, jak iw osobnym załączniku jest odniesienie do zaleceń Komisji Europejskiej odnośnie Planu. Tyle tylko, że pomija się liczby, które KE zawarła w w/w aneksie do Planu, podając cele UE do 2030 r . i wartości odniesienia – średnią dla UE i wartości dla poszczególnych krajów. W Planie mamy za to wskaźniki rezultatu do celów Planu, które możemy porównać. Niestety analiza ta nie wypada dobrze. Być może część celów zostanie osiągnięta z innych środków, o czym jest mowa w Planie (pestycydy) lub jak jest w przypadku sieci szerokopasmowej, ale brak jest informacji w tym zakresie, a podane w Rozdziale II wskaźniki nie do końca wiadomo jak należy interpretować w kontekście tych celów. 1.Zaczniemy od sytuacji dobrej, choć w Planie brak o niej informacji. Chodzi o sieć szerokopasmową – UE oczekuje, że 2025 r. obszary wiejskie będą nią pokryte w 100%. I w wysłuchaniu do Krajowego Planie Odbudowy, zorganizowanym przez OFOP i Pracownią Stocznia, zapytałem o to zagadnienie i z przyjemnością stwierdziłem, że nowej wersji KPO pojawiała się informacja, że do 2025 r. 100% obszaru Polski będzie pokryte szerokopasmowym Internetem. Informacja ta, uważam, powinna być też w Planie Strategicznym WPR wraz celem UE w tym zakresie. 2.Rolnictwo ekologiczne – UE oczekuje, że obejmie ono w 2030 r. 25% gruntów rolnych. Wartość odniesienia dla Polski to 3,3% w 2018 r. (średnia UE – 8%). W Planie mamy wskaźnik rezultatu „Udział powierzchni użytków rolnych wspieranych przez WPR dla rolnictwa ekologicznego – 3,52%. 3.Cel UE do 2030 r. to 50% redukcji stosowania pestycydów chemicznych. Dziś Polska zużywa ich około tyle, co średnio UE. W Planie, z liczb o przyszłości mamy tylko wskaźnik „Udział powierzchni użytków rolnych objętych wspieranymi zobowiązaniami szczegółowymi, które prowadzą do zrównoważonego stosowania pestycydów" - .. 0,18%. Czy to doprowadzi nas do celu UE w 2030 r? 4.W przypadku stosowania antybiotyków – oczekiwania w 2030 r. są podobne – 50% redukcji. W Planie nie mamy żadnych liczb. Dziś Polska jest w piątce krajów UE o największym stosowaniu antybiotyków, 140% średniej unijnej. 5.Kolejny cel UE do 2030 r. to 10 % użytków rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności. Dziś wartość odniesienia Polski to 2,3%, przy średniej unijnej – 4,6%. W Planie mamy powiązany wskaźnik „odsetek gruntów rolnych objętych zobowiązaniami w zakresie zarządzania elementami krajobrazu" z wartością 3,11%	Uwaga nieuwzględniona	Wartości 3,52% oraz 512 649 ha dotyczą zakładanego dla ekoschematu – Rolnictwo ekologiczne (tj. wsparcia powierzchniowego w ramach WPR) odpowiednio: (i) wskaźnika rezultatu – zakładanego udziału UR objętych wsparciem w ramach WPR w całkowitej powierzchni UR w Polsce oraz (ii) wskaźnika produktu – zakładanej powierzchni UR wspieranych w ramach WPR. Wskaźniki te zostały oszacowane przy uwzględnieniu dotychczasowych doświadczeń i trendów. Ww. wartości wskaźników nie są równoznaczne z celami dla Polski w zakresie zwiększenia powierzchni UR objętych takim systemem w ogólnej powierzchni UR w Polsce jakie wynikają z Europejskiego Zielonego Ładu.
742	2021-09-15 11:26:06	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Definicja rolnictwa zrównoważonego: Uzasadnienie: W projekcie Planu brakuje nawiązania bezpośrednio do rolnictwa zrównoważonego, które nie jest tym samym co rolnictwo ekologiczne. Polska powinna się stać liderem rolnictwa zrównoważonego w Unii Europejskiej. Rolnictwo zrównoważone budzi coraz większe zainteresowanie wśród rolników w Polsce i jest już rozpoznawane przez konsumentów w Polsce, na co wskazuje raport „Zrównoważona żywność w Polsce" opublikowany przez firmę Accenture i Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego w Polsce „ASAP" w czerwcu br. Według wyników badania w ramach ww. raportu 76% Polaków uważa, że producenci żywności powinni korzystać z surowców pochodzących z upraw rolnictwa zrównoważonego. Rolnictwo zrównoważone to wszelkie działania ograniczające wpływ rolnictwa na środowisko, umożliwiające bardziej efektywne i przyjazne dla środowiska wykorzystanie zasobów, np. gleby, ziemi, wody, maszyn, środków ochrony roślin, nasion, nawozów czy energii, przy zachowaniu opłacalności produkcji rolniczej i jej akceptacji społecznej (Źródło: Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego „ASAP"). Ponadto upowszechnienie żywności z upraw zrównoważonych przyczyni się do realizacji ambitnych celów strategii „Od pola do stołu" dot. zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego oraz jakości wytwarzanej żywności, jak również celu 9 WPR dot. poprawy reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt. Korzyści ekonomiczne i środowiskowe rolnictwa zrównoważonego powodują, że powinno być on mocno wsparte w Planie. Wymogi rolnictwa zrównoważonego może spełnić zdecydowanie więcej rolników w Polsce niż te dla rolnictwa ekologicznego. W rezultacie korzyści dla środowiska i klimatu będą większe dzięki wsparciu także tego modelu rolnictwa, a nie tylko rolnictwa ekologicznego. „Rolnictwo zrównoważone" powinno pojawić się dodatkowo w tytułach interwencji mających wpływ na klimat i środowisko (np. I.10.1.1, I.10.1.2, 1.10.4 oraz ekoschematy, bez rolnictwa ekologicznego), jak również w ramach przewidzianych działań promocyjnych (I 1.13.3). Zwiększyłoby to zdecydowanie rozpoznawanie tego modelu produkcji	Definicja rolnictwa zrównoważonego: Uzasadnienie: W projekcie Planu brakuje nawiązania bezpośrednio do rolnictwa zrównoważonego, które nie jest tym samym co rolnictwo ekologiczne. Polska powinna się stać liderem rolnictwa zrównoważonego w Unii Europejskiej. Rolnictwo zrównoważone budzi coraz większe zainteresowanie wśród rolników w Polsce i jest już rozpoznawane przez konsumentów w Polsce, na co wskazuje raport „Zrównoważona żywność w Polsce" opublikowany przez firmę Accenture i Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego w Polsce „ASAP" w czerwcu br. Według wyników badania w ramach ww. raportu 76% Polaków uważa, że producenci żywności powinni korzystać z surowców pochodzących z upraw rolnictwa zrównoważonego. Rolnictwo zrównoważone to wszelkie działania ograniczające wpływ rolnictwa na środowisko, umożliwiające bardziej efektywne i przyjazne dla środowiska wykorzystanie zasobów, np. gleby, ziemi, wody, maszyn, środków ochrony roślin, nasion, nawozów czy energii, przy zachowaniu opłacalności produkcji rolniczej i jej akceptacji społecznej (Źródło: Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego „ASAP"). Ponadto upowszechnienie żywności z upraw zrównoważonych przyczyni się do realizacji ambitnych celów strategii „Od pola do stołu" dot. zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego oraz jakości wytwarzanej żywności, jak również celu 9 WPR dot. poprawy reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt. Korzyści ekonomiczne i środowiskowe rolnictwa zrównoważonego powodują, że powinno być on mocno wsparte w Planie. Wymogi rolnictwa zrównoważonego może spełnić zdecydowanie więcej rolników w Polsce niż te dla rolnictwa ekologicznego. W rezultacie korzyści dla środowiska i klimatu będą większe dzięki wsparciu także tego modelu rolnictwa, a nie tylko rolnictwa ekologicznego. „Rolnictwo zrównoważone" powinno pojawić się dodatkowo w tytułach interwencji mających wpływ na klimat i środowisko (np. I.10.1.1, I.10.1.2, 1.10.4 oraz ekoschematy, bez rolnictwa ekologicznego), jak również w ramach przewidzianych działań promocyjnych (I 1.13.3). Zwiększyłoby to zdecydowanie rozpoznawanie tego modelu produkcji rolniczej wśród polskich rolników.	Uwaga nieuwzględniona	Proponując w Planie Strategicznym szeroki wachlarz praktyk możliwych do realizacji w ramach ekoschematów przyjęto założenie, że takie podejście będzie najwłaściwsze, aby zachęcić jak największą liczbę rolników do ich realizacji. Takie podejście pozwoli rolnikom w elastyczny sposób dopasować ekoschematy do prowadzonego sposobu produkcji rolnej, czy potrzeb gospodarstwa. Zakładamy że dostępność dla wszystkich rolników i powszechność stosowania spowoduje efekt skali, który przyczyniają się do realizacji wszystkich celów środowiskowych WPR (woda, gleba, powietrze, klimat, bioróżnorodność). Szereg z tych praktyk z uwagi na swój zakres i odziaływanie wpisują się w koncepcję rolnictwa zrównoważonego.
743	2021-09-15 11:27:13	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	Definicja rolnictwa zrównoważonego: Uzasadnienie: W projekcie Planu brakuje nawiązania bezpośrednio do rolnictwa zrównoważonego, które nie jest tym samym co rolnictwo ekologiczne. Polska powinna się stać liderem rolnictwa zrównoważonego w Unii Europejskiej. Rolnictwo zrównoważone budzi coraz większe zainteresowanie wśród rolników w Polsce i jest już rozpoznawane przez konsumentów w Polsce, na co wskazuje raport „Zrównoważona żywność w Polsce" opublikowany przez firmę Accenture i Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego w Polsce „ASAP" w czerwcu br. Według wyników badania w ramach ww. raportu 76% Polaków uważa, że producenci żywności powinni korzystać z surowców pochodzących z upraw rolnictwa zrównoważonego. Rolnictwo zrównoważone to wszelkie działania ograniczające wpływ rolnictwa na środowisko, umożliwiające bardziej efektywne i przyjazne dla środowiska wykorzystanie zasobów, np. gleby, ziemi, wody, maszyn, środków ochrony roślin, nasion, nawozów czy energii, przy zachowaniu opłacalności produkcji rolniczej i jej akceptacji społecznej (Źródło: Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego „ASAP"). Ponadto upowszechnienie żywności z upraw zrównoważonych przyczyni się do realizacji ambitnych celów strategii „Od pola do stołu" dot. zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego oraz jakości wytwarzanej żywności, jak również celu 9 WPR dot. poprawy reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt. Korzyści ekonomiczne i środowiskowe rolnictwa zrównoważonego powodują, że powinno być on mocno wsparte w Planie. Wymogi rolnictwa zrównoważonego może spełnić zdecydowanie więcej rolników w Polsce niż te dla rolnictwa ekologicznego. W rezultacie korzyści dla środowiska i klimatu będą większe dzięki wsparciu także tego modelu rolnictwa, a nie tylko rolnictwa ekologicznego. „Rolnictwo zrównoważone" powinno pojawić się dodatkowo w tytułach interwencji mających wpływ na klimat i środowisko (np. I.10.1.1, I.10.1.2, 1.10.4 oraz ekoschematy, bez rolnictwa ekologicznego), jak również w ramach przewidzianych działań promocyjnych (I 1.13.3). Zwiększyłoby to zdecydowanie rozpoznawanie tego modelu produkcji rolniczej wśród polskich rolników.	Definicja rolnictwa zrównoważonego: Uzasadnienie: W projekcie Planu brakuje nawiązania bezpośrednio do rolnictwa zrównoważonego, które nie jest tym samym co rolnictwo ekologiczne. Polska powinna się stać liderem rolnictwa zrównoważonego w Unii Europejskiej. Rolnictwo zrównoważone budzi coraz większe zainteresowanie wśród rolników w Polsce i jest już rozpoznawane przez konsumentów w Polsce, na co wskazuje raport „Zrównoważona żywność w Polsce" opublikowany przez firmę Accenture i Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego w Polsce „ASAP" w czerwcu br. Według wyników badania w ramach ww. raportu 76% Polaków uważa, że producenci żywności powinni korzystać z surowców pochodzących z upraw rolnictwa zrównoważonego. Rolnictwo zrównoważone to wszelkie działania ograniczające wpływ rolnictwa na środowisko, umożliwiające bardziej efektywne i przyjazne dla środowiska wykorzystanie zasobów, np. gleby, ziemi, wody, maszyn, środków ochrony roślin, nasion, nawozów czy energii, przy zachowaniu opłacalności produkcji rolniczej i jej akceptacji społecznej (Źródło: Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego „ASAP"). Ponadto upowszechnienie żywności z upraw zrównoważonych przyczyni się do realizacji ambitnych celów strategii „Od pola do stołu" dot. zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego oraz jakości wytwarzanej żywności, jak również celu 9 WPR dot. poprawy reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt. Korzyści ekonomiczne i środowiskowe rolnictwa zrównoważonego powodują, że powinno być on mocno wsparte w Planie. Wymogi rolnictwa zrównoważonego może spełnić zdecydowanie więcej rolników w Polsce niż te dla rolnictwa ekologicznego. W rezultacie korzyści dla środowiska i klimatu będą większe dzięki wsparciu także tego modelu rolnictwa, a nie tylko rolnictwa ekologicznego. „Rolnictwo zrównoważone" powinno pojawić się dodatkowo w tytułach interwencji mających wpływ na klimat i środowisko (np. I.10.1.1, I.10.1.2, 1.10.4 oraz ekoschematy, bez rolnictwa ekologicznego), jak również w ramach przewidzianych działań promocyjnych (I 1.13.3). Zwiększyłoby to zdecydowanie rozpoznawanie tego modelu produkcji rolniczej wśród polskich rolników.	Uwaga nieuwzględniona	Do wsparcia w ramach interwencji 13.3 kwalifikują się systemy jakości określone w jej opisie i są to zarówno unijne systemy jakości, o których mowa w odrębnych przepisach UE (wskazanych w opisie przedmiotowej interwencji), jak i krajowe systemy jakości żywności. Przy czym, w odniesieniu do krajowych systemów jakości, aby dany system mógł kwalifikować się do wsparcia konieczne jest jego notyfikowanie do KE zgodnie z Dyrektywą (UE) nr 2015/1535 PEiR z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. U. L 241, z dnia 17.09.2015 r., str. 1), a następnie uzyskanie decyzji administracyjnej, wydanej przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o uznaniu systemu jakości za krajowy. Jednocześnie należy mieć na uwadze, iż wykaz systemów jakości określony w tej interwencji może ulec rozszerzeniu w przypadku spełnienia przez dany system jakości przede wszystkim ww. warunków dostępu.
744	2021-09-15 11:27:51	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Popieramy wsparcie dla pasów zadrzewień śródpolnych i samotnych drzew. Ale DODAĆ tu oczkach wodne do 300 mkw, małe i podmokłości śródpolne. W PROW nazywanych jako ostoje przyrody.	Poprawa bioróżnorodności wśród pól. Obecnie wiele takich oczek zostało osuszonych, zasypanych i zaoranych. W tych miejscach na polach nadal topione sa traktory w czasie ich uprawy. Rolnicy tak robią, bo nie maja zysku z tej podmokłości czy podobnej ostoi przyrody. W ostatnich 10 latach - wiele takich śródpolnych ostoi został zniszczonych poprzez politykę WPR i zachłanność rolników.	Uwaga częściowo uwzględniona	Utrzymanie obszarów sprzyjających różnorodności biologicznej będzie wspierane m. in. poprzez ekoschemat Przeznaczenie 7 % powierzchni GO w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne. Realizacja będzie możliwa m. in za pomocą oczek wodnych o określonych wymiarach. Jednocześnie elementy służące do realizacji ekoschematu będą wliczane do powierzchni działki uprawnionej do płatności jpo (dotychczas takie elementy nie były wliczane do tej powierzchni).

745	2021-09-15 11:28:32	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.1.1. Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje)	Definicja rolnictwa zrównoważonego: Uzasadnienie: W projekcie Planu brakuje nawiązania bezpośrednio do rolnictwa zrównoważonego, które nie jest tym samym co rolnictwo ekologiczne. Polska powinna się stać liderem rolnictwa zrównoważonego w Unii Europejskiej. Rolnictwo zrównoważone budzi coraz większe zainteresowanie wśród rolników w Polsce i jest już rozpoznawane przez konsumentów w Polsce, na co wskazuje raport „Zrównoważona żywność w Polsce" opublikowany przez firmę Accenture i Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego w Polsce „ASAP" w czerwcu br. Według wyników badania w ramach ww. raportu 76% Polaków uważa, że producenci żywności powinni korzystać z surowców pochodzących z upraw rolnictwa zrównoważonego. Rolnictwo zrównoważone to wszelkie działania ograniczające wpływ rolnictwa na środowisko, umożliwiające bardziej efektywne i przyjazne dla środowiska wykorzystanie zasobów, np. gleby, ziemi, wody, maszyn, środków ochrony roślin, nasion, nawozów czy energii, przy zachowaniu opłacalności produkcji rolniczej i jej akceptacji społecznej (Źródło: Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego „ASAP"). Ponadto upowszechnienie żywności z upraw zrównoważonych przyczyni się do realizacji ambitnych celów strategii „Od pola do stołu" dot. zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego oraz jakości wytwarzanej żywności, jak również celu 9 WPR dot. poprawy reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt. Korzyści ekonomiczne i środowiskowe rolnictwa zrównoważonego powodują, że powinno być on mocno wsparte w Planie. Wymogi rolnictwa zrównoważonego może spełnić zdecydowanie więcej rolników w Polsce niż te dla rolnictwa ekologicznego. W rezultacie korzyści dla środowiska i klimatu będą większe dzięki wsparciu także tego modelu rolnictwa, a nie tylko rolnictwa ekologicznego. „Rolnictwo zrównoważone" powinno pojawić się dodatkowo w tytułach interwencji mających wpływ na klimat i środowisko (np. I.10.1.1, I.10.1.2, 1.10.4 oraz ekoschematy, bez rolnictwa ekologicznego), jak również w ramach przewidzianych działań promocyjnych (I 1.13.3). Zwiększyłoby to zdecydowanie rozpoznawanie tego modelu produkcji rolniczej wśród polskich rolników.	Definicja rolnictwa zrównoważonego: Uzasadnienie: W projekcie Planu brakuje nawiązania bezpośrednio do rolnictwa zrównoważonego, które nie jest tym samym co rolnictwo ekologiczne. Polska powinna się stać liderem rolnictwa zrównoważonego w Unii Europejskiej. Rolnictwo zrównoważone budzi coraz większe zainteresowanie wśród rolników w Polsce i jest już rozpoznawane przez konsumentów w Polsce, na co wskazuje raport „Zrównoważona żywność w Polsce" opublikowany przez firmę Accenture i Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego w Polsce „ASAP" w czerwcu br. Według wyników badania w ramach ww. raportu 76% Polaków uważa, że producenci żywności powinni korzystać z surowców pochodzących z upraw rolnictwa zrównoważonego. Rolnictwo zrównoważone to wszelkie działania ograniczające wpływ rolnictwa na środowisko, umożliwiające bardziej efektywne i przyjazne dla środowiska wykorzystanie zasobów, np. gleby, ziemi, wody, maszyn, środków ochrony roślin, nasion, nawozów czy energii, przy zachowaniu opłacalności produkcji rolniczej i jej akceptacji społecznej (Źródło: Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego „ASAP"). Ponadto upowszechnienie żywności z upraw zrównoważonych przyczyni się do realizacji ambitnych celów strategii „Od pola do stołu" dot. zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego oraz jakości wytwarzanej żywności, jak również celu 9 WPR dot. poprawy reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt. Korzyści ekonomiczne i środowiskowe rolnictwa zrównoważonego powodują, że powinno być on mocno wsparte w Planie. Wymogi rolnictwa zrównoważonego może spełnić zdecydowanie więcej rolników w Polsce niż te dla rolnictwa ekologicznego. W rezultacie korzyści dla środowiska i klimatu będą większe dzięki wsparciu także tego modelu rolnictwa, a nie tylko rolnictwa ekologicznego. „Rolnictwo zrównoważone" powinno pojawić się dodatkowo w tytułach interwencji mających wpływ na klimat i środowisko (np. I.10.1.1, I.10.1.2, 1.10.4 oraz ekoschematy, bez rolnictwa ekologicznego), jak również w ramach przewidzianych działań promocyjnych (I 1.13.3). Zwiększyłoby to zdecydowanie rozpoznawanie tego modelu produkcji rolniczej wśród polskich rolników.	Uwaga nieuwzględniona	Deklaracja strategiczna wskazuje, że WPR będzie wspierać zrównoważone metody gospodarowania, przyjazne klimatowi i środowisku; chroniące wodę, glebę i powietrze oraz bioróżnorodność. Sprzyjać będzie produkcji i wykorzystaniu zrównoważonej energii. Wzmacniana będzie różnorodność gospodarcza, w tym biogospodarka. Poprawa dynamiki rozwojowej zwiększy aktywności zawodową i społeczną mieszkańców terenów wiejskich, szczególnie osób wykluczonych. Upowszechniane i wdrażane będą rozwiązania naukowe i innowacyjne, w tym cyfrowe, usuwające bariery rozwojowe wsi i rolnictwa.
746	2021-09-15 11:28:42	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	Zwiększyć wsparcie dla istotnych działań związanych szczególnie z Zielonym Ładem. Mniej działań, a więcej środków na naprawdę najważniejsze.	Podane wskaźniki rezultatu, takie jak: a) Udział gruntów leśnych objętych zobowiązaniami do wspierania ochrony lasów i zarządzania funkcjami ekosystemu – 0,01% b) Udział gospodarstw korzystających ze wsparcia inwestycyjnego w ramach WPR przyczyniającego się do zmiany klimatu, łagodzenia jej skutków i dostosowania się do niej oraz do produkcji energii odnawialnej lub biomateriałów – 0,26% c) Odsetek gruntów rolnych objętych zobowiązaniami do poprawy bilansu wodnego – 2,47% wskazują, że w realizację celów Zielonego Ładu, wkład ze strony WPR będzie niewielki. Można odnieść wrażenie, że w Planie ujmuje się wszystko po trochu, a nie stawia się na działania naprawdę najważniejsze jakie są w Zielonym Ładzie, nie dokonuje się strategicznych wyborów, nie mówiąc o śmiałych, nowoczesnych rozwiązaniach. Właściciele gruntów rolnych, jak w wielu już miejscowościach w Europie, nie muszą być rolnikami - mogą być producentami energii, a żywność można produkować w dużych halach zasilanych energią słoneczną, na przedmieściach miast stosując precyzyjne podawanie wody.	Uwaga nieuwzględniona	Dobór wskaźników do realizacji założeń wynika z przyjętej strategii interwencji.
747	2021-09-15 11:29:25	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.1.2. Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (instrumenty finansowe)	Definicja rolnictwa zrównoważonego: Uzasadnienie: W projekcie Planu brakuje nawiązania bezpośrednio do rolnictwa zrównoważonego, które nie jest tym samym co rolnictwo ekologiczne. Polska powinna się stać liderem rolnictwa zrównoważonego w Unii Europejskiej. Rolnictwo zrównoważone budzi coraz większe zainteresowanie wśród rolników w Polsce i jest już rozpoznawane przez konsumentów w Polsce, na co wskazuje raport „Zrównoważona żywność w Polsce" opublikowany przez firmę Accenture i Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego w Polsce „ASAP" w czerwcu br. Według wyników badania w ramach ww. raportu 76% Polaków uważa, że producenci żywności powinni korzystać z surowców pochodzących z upraw rolnictwa zrównoważonego. Rolnictwo zrównoważone to wszelkie działania ograniczające wpływ rolnictwa na środowisko, umożliwiające bardziej efektywne i przyjazne dla środowiska wykorzystanie zasobów, np. gleby, ziemi, wody, maszyn, środków ochrony roślin, nasion, nawozów czy energii, przy zachowaniu opłacalności produkcji rolniczej i jej akceptacji społecznej (Źródło: Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego „ASAP"). Ponadto upowszechnienie żywności z upraw zrównoważonych przyczyni się do realizacji ambitnych celów strategii „Od pola do stołu" dot. zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego oraz jakości wytwarzanej żywności, jak również celu 9 WPR dot. poprawy reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt. Korzyści ekonomiczne i środowiskowe rolnictwa zrównoważonego powodują, że powinno być on mocno wsparte w Planie. Wymogi rolnictwa zrównoważonego może spełnić zdecydowanie więcej rolników w Polsce niż te dla rolnictwa ekologicznego. W rezultacie korzyści dla środowiska i klimatu będą większe dzięki wsparciu także tego modelu rolnictwa, a nie tylko rolnictwa ekologicznego. „Rolnictwo zrównoważone" powinno pojawić się dodatkowo w tytułach interwencji mających wpływ na klimat i środowisko (np. I.10.1.1, I.10.1.2, 1.10.4 oraz ekoschematy, bez rolnictwa ekologicznego), jak również w ramach przewidzianych działań promocyjnych (I 1.13.3). Zwiększyłoby to zdecydowanie rozpoznawanie tego modelu produkcji rolniczej wśród polskich rolników.	Definicja rolnictwa zrównoważonego: Uzasadnienie: W projekcie Planu brakuje nawiązania bezpośrednio do rolnictwa zrównoważonego, które nie jest tym samym co rolnictwo ekologiczne. Polska powinna się stać liderem rolnictwa zrównoważonego w Unii Europejskiej. Rolnictwo zrównoważone budzi coraz większe zainteresowanie wśród rolników w Polsce i jest już rozpoznawane przez konsumentów w Polsce, na co wskazuje raport „Zrównoważona żywność w Polsce" opublikowany przez firmę Accenture i Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego w Polsce „ASAP" w czerwcu br. Według wyników badania w ramach ww. raportu 76% Polaków uważa, że producenci żywności powinni korzystać z surowców pochodzących z upraw rolnictwa zrównoważonego. Rolnictwo zrównoważone to wszelkie działania ograniczające wpływ rolnictwa na środowisko, umożliwiające bardziej efektywne i przyjazne dla środowiska wykorzystanie zasobów, np. gleby, ziemi, wody, maszyn, środków ochrony roślin, nasion, nawozów czy energii, przy zachowaniu opłacalności produkcji rolniczej i jej akceptacji społecznej (Źródło: Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego „ASAP"). Ponadto upowszechnienie żywności z upraw zrównoważonych przyczyni się do realizacji ambitnych celów strategii „Od pola do stołu" dot. zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego oraz jakości wytwarzanej żywności, jak również celu 9 WPR dot. poprawy reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt. Korzyści ekonomiczne i środowiskowe rolnictwa zrównoważonego powodują, że powinno być on mocno wsparte w Planie. Wymogi rolnictwa zrównoważonego może spełnić zdecydowanie więcej rolników w Polsce niż te dla rolnictwa ekologicznego. W rezultacie korzyści dla środowiska i klimatu będą większe dzięki wsparciu także tego modelu rolnictwa, a nie tylko rolnictwa ekologicznego. „Rolnictwo zrównoważone" powinno pojawić się dodatkowo w tytułach interwencji mających wpływ na klimat i środowisko (np. I.10.1.1, I.10.1.2, 1.10.4 oraz ekoschematy, bez rolnictwa ekologicznego), jak również w ramach przewidzianych działań promocyjnych (I 1.13.3). Zwiększyłoby to zdecydowanie rozpoznawanie tego modelu produkcji rolniczej wśród polskich rolników.	Uwaga nieuwzględniona	Uwaga nie dotyczy bezpośrednio instrumentów finansowych. Rolnictwo zrównoważone może być promowane na poziomie horyzontalnym.
748	2021-09-15 11:30:15	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.4. Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu	Definicja rolnictwa zrównoważonego: Uzasadnienie: W projekcie Planu brakuje nawiązania bezpośrednio do rolnictwa zrównoważonego, które nie jest tym samym co rolnictwo ekologiczne. Polska powinna się stać liderem rolnictwa zrównoważonego w Unii Europejskiej. Rolnictwo zrównoważone budzi coraz większe zainteresowanie wśród rolników w Polsce i jest już rozpoznawane przez konsumentów w Polsce, na co wskazuje raport „Zrównoważona żywność w Polsce" opublikowany przez firmę Accenture i Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego w Polsce „ASAP" w czerwcu br. Według wyników badania w ramach ww. raportu 76% Polaków uważa, że producenci żywności powinni korzystać z surowców pochodzących z upraw rolnictwa zrównoważonego. Rolnictwo zrównoważone to wszelkie działania ograniczające wpływ rolnictwa na środowisko, umożliwiające bardziej efektywne i przyjazne dla środowiska wykorzystanie zasobów, np. gleby, ziemi, wody, maszyn, środków ochrony roślin, nasion, nawozów czy energii, przy zachowaniu opłacalności produkcji rolniczej i jej akceptacji społecznej (Źródło: Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego „ASAP"). Ponadto upowszechnienie żywności z upraw zrównoważonych przyczyni się do realizacji ambitnych celów strategii „Od pola do stołu" dot. zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego oraz jakości wytwarzanej żywności, jak również celu 9 WPR dot. poprawy reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt. Korzyści ekonomiczne i środowiskowe rolnictwa zrównoważonego powodują, że powinno być on mocno wsparte w Planie. Wymogi rolnictwa zrównoważonego może spełnić zdecydowanie więcej rolników w Polsce niż te dla rolnictwa ekologicznego. W rezultacie korzyści dla środowiska i klimatu będą większe dzięki wsparciu także tego modelu rolnictwa, a nie tylko rolnictwa ekologicznego. „Rolnictwo zrównoważone" powinno pojawić się dodatkowo w tytułach interwencji mających wpływ na klimat i środowisko (np. I.10.1.1, I.10.1.2, 1.10.4 oraz ekoschematy, bez rolnictwa ekologicznego), jak również w ramach przewidzianych działań promocyjnych (I 1.13.3). Zwiększyłoby to zdecydowanie rozpoznawanie tego modelu produkcji rolniczej wśród polskich rolników.	Definicja rolnictwa zrównoważonego: Uzasadnienie: W projekcie Planu brakuje nawiązania bezpośrednio do rolnictwa zrównoważonego, które nie jest tym samym co rolnictwo ekologiczne. Polska powinna się stać liderem rolnictwa zrównoważonego w Unii Europejskiej. Rolnictwo zrównoważone budzi coraz większe zainteresowanie wśród rolników w Polsce i jest już rozpoznawane przez konsumentów w Polsce, na co wskazuje raport „Zrównoważona żywność w Polsce" opublikowany przez firmę Accenture i Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego w Polsce „ASAP" w czerwcu br. Według wyników badania w ramach ww. raportu 76% Polaków uważa, że producenci żywności powinni korzystać z surowców pochodzących z upraw rolnictwa zrównoważonego. Rolnictwo zrównoważone to wszelkie działania ograniczające wpływ rolnictwa na środowisko, umożliwiające bardziej efektywne i przyjazne dla środowiska wykorzystanie zasobów, np. gleby, ziemi, wody, maszyn, środków ochrony roślin, nasion, nawozów czy energii, przy zachowaniu opłacalności produkcji rolniczej i jej akceptacji społecznej (Źródło: Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego „ASAP"). Ponadto upowszechnienie żywności z upraw zrównoważonych przyczyni się do realizacji ambitnych celów strategii „Od pola do stołu" dot. zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego oraz jakości wytwarzanej żywności, jak również celu 9 WPR dot. poprawy reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt. Korzyści ekonomiczne i środowiskowe rolnictwa zrównoważonego powodują, że powinno być on mocno wsparte w Planie. Wymogi rolnictwa zrównoważonego może spełnić zdecydowanie więcej rolników w Polsce niż te dla rolnictwa ekologicznego. W rezultacie korzyści dla środowiska i klimatu będą większe dzięki wsparciu także tego modelu rolnictwa, a nie tylko rolnictwa ekologicznego. „Rolnictwo zrównoważone" powinno pojawić się dodatkowo w tytułach interwencji mających wpływ na klimat i środowisko (np. I.10.1.1, I.10.1.2, 1.10.4 oraz ekoschematy, bez rolnictwa ekologicznego), jak również w ramach przewidzianych działań promocyjnych (I 1.13.3). Zwiększyłoby to zdecydowanie rozpoznawanie tego modelu produkcji rolniczej wśród polskich rolników.	Uwaga nieuwzględniona	Ze względu na ograniczoną pulę środków nie jest możliwe zwiekszenie budżetu tej interwencji. Ze względu na brak regulacji prawnych w przepisach krajowych dot. definicji rolnictwa zrównoważonego, certyfikacji takich gospodarstw itp.. Nie planuje się zmiany opisy tej interwencji w tym zakresie.
749	2021-09-15 11:32:06	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.2. Opis korzystania z pomocy technicznej	W puncie 4.3.2 Cele KSOW+ proponuję dopisać 8 punkt. 8. Wspieranie doradztwa rolniczego w zakresie tworzenia sieci na rzecz innowacji w rolnictwie (SIR) i transferu wiedzy z ośrodków naukowych do praktyki rolniczej i przetwórstwa rolno-spożywczego.	W perspektywie 2014-2020 funkcjonuje Sieć na Rzecz Innowacji w Rolnictwie (SIR). Jednostki Doradztwa Rolniczego bardzo dobrze wykorzystują wsparcie doradztwa instrumentami SIR. Zasoby kadrowe bardzo dobrze przygotowane do realizacji zadań w ramach SIR. Wszelkie zmiany ujemnie wpływają na funkcjonowanie. Nie jest logiczna zmiana czegoś co jest sprawdzone w praktyce. Praca doradców ze wspomaganiem działań w ramach SIR przynosi ogromne korzyści dla rolnictwa, szczególnie działania niosące innowacje w rolnictwie. W dokumencie brak jakichkolwiek wzmianek na temat działań SIR.	Uwaga nieuwzględniona	W PS WPR jest wyodrębniona KSOW+, natomiast w ramach KSOW+ mogą funkcjonować inne sieci, ale nie ma potrzeby wpisywania ich osobno w PS WPR. Proponowany postulat uwzględniony jest w zakresie celu 4 KSOW tj. wspieranie innowacyjności w rolnictwie i rozwoju obszarów wiejskich oraz włączenie i interakcja między wszystkimi zainteresowanymi stronami w procesie wymiany i budowania wiedzy. Ponadto KSOW+ w ramach swoich działań wspierać będzie wymianę wiedzy i innowacji w rolnictwie pomiędzy partnerami systemu AKIS. Formy tego wsparcia zostały wskazane w PS WPR.

750	2021-09-15 11:35:34	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	Nieuzasadniona wydaje się próba odejścia w Planie Strategicznym dla Wspólnej polityki Rolnej od realizacji dużych projektów infrastrukturalnych wdrażanych przez samorząd województwa, finansowanych ze środków EFRROW, wdrażanych w obecnej perspektywie w ramach działania 7 Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich PROW 2014-2020. Wsparcie w ramach Planu Strategicznego dla WPR powinno dotyczyć także infrastruktury technicznej (drogi, gospodarka wodno-ściekowa). Powyższy zakres pomocy nie powinien być finansowany tylko z Polityki spójności, Krajowego Planu Odbudowy i środków krajowych. Biorąc pod uwagę ograniczony dostęp do środków Polityki Spójności 2021-2027 dla małych gmin wiejskich oraz brak długotrwałych ram finansowych wsparcia projektów wod.-kan. na terenach wiejskich w ramach KPO obecne zapisy Planu mogą spowodować istotne ograniczenie możliwości wsparcia dla tego typu operacji na obszarach poza aglomeracjami.	Należy podjąć działania mające na celu zapewnienie finansowania infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich ze środków EFRROW. Wieloletnie doświadczenie samorządów w zakresie wdrażania projektów infrastrukturalnych na obszarach wiejskich we wszystkich dotychczasowych perspektywach finansowych SPO i PROW, wykwalifikowana kadra o wysokich kompetencjach, dobra dotychczasowa współpraca z samorządami lokalnymi oraz znajomość obszarów wiejskich i potrzeb województwa w naturalny sposób predestynują samorządy województw do pełnienia roli podmiotów wdrażających w zakresie dużych projektów infrastrukturalnych na obszarach wiejskich, finansowanych ze środków EFRROW. Włączenie do zakresu pomocy w ramach WPR 2023-2027 inwestycji w zakresie retencji oraz przeciwdziałania powodziom i suszom oraz przydomowych oczyszczalni ścieków nie wystarczy dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców obszarów wiejskich. Brak inwestycji wodociągowych i kanalizacyjnych oraz drogowych w katalogu pomocy w ramach WPR przyczyni się do zahamowania rozwoju terenów wiejskich. Alternatywnie, rozważyć należy zwiększenie katalogu działań/zakresów infrastrukturalnych w ramach instrumentu LEADER. Zapewnić to może odpowiedni rozwój infrastruktury na obszarach wiejskich w tych województwach, które zdecydują się na realizację LSR finansowanych wyłącznie ze środków EFRROW. Poza tym dostęp do dofinansowania w ramach Polityki Spójności może być ograniczony, gdyż w ramach Polityki Spójności (FEŁ 2027) linią demarkacyjną jest realizowanie projektów z zakresu infrastruktury kanalizacyjnej tylko w aglomeracjach (od 2 tys. RLM włącznie do poniżej 10 tys. RLM) w oparciu o KPOŚK, co spowoduje, że wiele gmin wiejskich będzie wykluczonych z możliwości otrzymania wsparcia na tego typu inwestycje. W ramach Polityki Spójności (FEŁ2027) pomoc w zakresie lokalnej (powiatowej i gminnej) infrastruktury dotyczyć będzie tylko dróg lokalnych o charakterze dostępowym, które muszą spełniać jeden z warunków: stanowić brakujące połączenie do sieci TEN-T, terminali intermodalnych, centrów logistycznych, terenów inwestycyjnych lub innych gałęzi transportu, co spowoduje, że wiele gmin wiejskich z terenu województwa łódzkiego również nie będzie miało możliwości otrzymania wsparcia na budowę/przebudowę dróg lokalnych bowiem drogi te nie będą miały charakteru dostępowego o którym mowa w treści FEŁ2027, a jedynie lokalny służący mieszkańcom. W związku z powyższym może okazać się, iż pomimo założenia, iż ww. infrastruktura będzie finansowana w ramach Polityki Spójności, to ze względu na warunki przyznania pomocy, inwestycje wodno-kanalizacyjne i drogowe na obszarach wiejskich nie będą realizowane, a jak wskazują zapisy Planu nadal jest to obszar niedostatecznie rozwinięty. Dotychczas wdrażane przez samorządy województw działania dotyczące dofinansowania dróg, zakresu gospodarki wodno-ściekowej oraz infrastruktury kulturalnej spotykały się z ogromnym i niesłabnącym zainteresowaniem ze strony Beneficjentów. Zapewnienie dostępu do podstawowej infrastruktury oraz usług publicznych jest niezbędne do rozwoju obszarów wiejskich i poprawy jakości życia na wsi, a potrzeby mieszkańców wsi w tym zakresie nadal są niezaspokojone. Brak dostępu do dobrze rozwiniętej infrastruktury (wodno-kanalizacyjnej, drogowej, itd.) dalej będzie przyczyniało się do osłabienia, marginalizacji i depopulacji obszarów wiejskich oraz będzie stanowić poważną barierę dla pozyskania inwestorów i tworzenia pozarolniczych miejsc pracy. Postuluje się uwzględnienie możliwości wsparcia w ramach realizacji Planu Strategicznego WPR inwestycji typu kanalizacje, zbiorcze oczyszczalnie ścieków (na terenach poza aglomeracjami) oraz inwestycji z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę na wszystkich zdefiniowanych obszarach wiejskich.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, Środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni. Jednocześnie biorąc pod uwagę planowany zakres wsparcia alokacja środków wydaje się wystarczająca
751	2021-09-15 11:37:14	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 7. OPIS SYSTEMU ZARZĄDZANIA I KOORDYNACJI PLANU	Satelitarny system monitorowania obszarów Warto rozważyć możliwość używania danych satelitarnych z dostępnych już platform cyfrowych, które używają aktualnie polscy rolnicy, do kontroli przed i po 2024 r. Pozostajemy do Państwa dyspozycji, aby opowiedzieć więcej o możliwościach takich platform dla satelitarnego monitorowania obszarów.	Satelitarny system monitorowania obszarów Warto rozważyć możliwość używania danych satelitarnych z dostępnych już platform cyfrowych, które używają aktualnie polscy rolnicy, do kontroli przed i po 2024 r. Pozostajemy do Państwa dyspozycji, aby opowiedzieć więcej o możliwościach takich platform dla satelitarnego monitorowania obszarów.	Nie dotyczy	Uwaga nie dotyczy PS WPR. Uwaga została udostępniona właściwemu zespołowi w MRiRW
752	2021-09-15 11:38:58	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Propozycja dodatkowego ekoschematu: Kod interwencji: I 4.18 (propozycja nowej interwencji) Interwencja: Ekoschemat – Odmiany odporne i tolerancyjne Kod interwencji I14.15 Nazwa interwencji Ekoschemat – Odmiany odporne i tolerancyjne rzepaku Fundusz EFRG - Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji Rodzaj interwencji Systemy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt (art. 28 projektu rozporządzenia o Planach strategicznych WPR). Wskaźnik produktu O.6b Liczba jednostek (ha lub jednostek przeliczeniowych inwentarza) dla ekoschematu Zakres terytorialny Cały kraj Z uwagi na to, że produkcja rzepaku z wykorzystaniem kwalifikowanego materiału siewnego o wykazanych cechach odporności lub tolerancji na czynniki biotyczne wpływa na zachowanie równowagi biologicznej oraz zmniejsza depozycję środków ochrony roślin do środowiska, wskazane jest stosowanie tej interwencji w całej Polsce. Powiązane cele szczegółowe Cel 6 Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu Cel 9 Poprawa reakcji unijnego rolnictwa na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym wysokiej jakości, bezpiecznej i bogatej w składniki odżywcze żywności, produkowanej w sposób zrównoważony, ograniczenie marnowania żywności a także poprawa dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe Potrzeba(-y), na którą(-e) odpowiada interwencja ES 6. P 2. - Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin i nawozów CS 9. P 2. - Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin i nawozów Wskaźnik (wskaźniki) rezultatu R.37.Udział powierzchni użytków rolnych objętych wspieranymi zobowiązaniami szczegółowymi, które prowadzą do zrównoważonego stosowania pestycydów w celu zmniejszenia zagrożeń i wpływu pestycydów, takich jak wyciek pestycydów. do ewentualnego uzupełnienia Opis wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego Zastosowanie kwalifikowanego materiału siewnego rzepaku ozimego i jarego o wykazanych cechach odporności lub tolerancji na czynniki biotyczne (choroby, szkodniki) potwierdzonych w badaniach COBORU.	Propozycja dodatkowego ekoschematu: Kod interwencji: I 4.18 (propozycja nowej interwencji) Interwencja: Ekoschemat – Odmiany odporne i tolerancyjne Kod interwencji I14.15 Nazwa interwencji Ekoschemat – Odmiany odporne i tolerancyjne rzepaku Fundusz EFRG - Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji Rodzaj interwencji Systemy na rzecz klimatu, środowiska i dobrostanu zwierząt (art. 28 projektu rozporządzenia o Planach strategicznych WPR). Wskaźnik produktu O.6b Liczba jednostek (ha lub jednostek przeliczeniowych inwentarza) dla ekoschematu Zakres terytorialny Cały kraj Z uwagi na to, że produkcja rzepaku z wykorzystaniem kwalifikowanego materiału siewnego o wykazanych cechach odporności lub tolerancji na czynniki biotyczne wpływa na zachowanie równowagi biologicznej oraz zmniejsza depozycję środków ochrony roślin do środowiska, wskazane jest stosowanie tej interwencji w całej Polsce. Powiązane cele szczegółowe Cel 6 Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu Cel 9 Poprawa reakcji unijnego rolnictwa na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym wysokiej jakości, bezpiecznej i bogatej w składniki odżywcze żywności, produkowanej w sposób zrównoważony, ograniczenie marnowania żywności a także poprawa dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe Potrzeba(-y), na którą(-e) odpowiada interwencja ES 6. P 2. - Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin i nawozów CS 9. P 2. - Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin i nawozów Wskaźnik (wskaźniki) rezultatu R.37.Udział powierzchni użytków rolnych objętych wspieranymi zobowiązaniami szczegółowymi, które prowadzą do zrównoważonego stosowania pestycydów w celu zmniejszenia zagrożeń i wpływu pestycydów, takich jak wyciek pestycydów. do ewentualnego uzupełnienia Opis wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego Zastosowanie kwalifikowanego materiału siewnego rzepaku ozimego i jarego o wykazanych cechach odporności lub tolerancji na czynniki biotyczne (choroby, szkodniki) potwierdzonych w badaniach COBORU. Celem interwencji jest ograniczenie stosowania chemicznych środków ochrony roślin w uprawie rzepaku, co będzie miało pozytywny wpływ na ochronę różnorodności biologicznej i zmniejszy depozycję chemicznych środków ochrony roślin do środowiska. Wsparcie przyczyni się do złagodzenia trudności występujących w produkcji rzepaku w kontekście nasilającej się presji patogenów na jego uprawy wobec ograniczanej dostępności środków ochrony roślin	Uwaga nieuwzględniona	W projekcie PS WPR zaproponowano już dwa ekoschematy wpływające na redukcję pestycydów. W ekoschemacie -Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin, wsparcie będzie ukierunkowane na prowadzenie produkcji roślinnej zgodnie z metodykami integrowanej produkcji roślin. Należy mieć na uwadze, że w metodykach mogą być wskazane do uprawy konkretne odmiany roślin , w tym odporne na szkodniki, choroby czy też niedobory wody. Dlatego na tym etapie programowania proponuje się ukierunkowac wsparcie na ekoschemat dotyczący integrowanej produkcji.
753	2021-09-15 11:41:40	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Dać możliwość dofinansowania działań na uzytkach ekologicznych, które leża na gruntach prywatnych -rolników. Uzytki te maja status prawny i nawet PZO. W ostatnich latach nawet do zazielenienia -punktów EFA- rolnik nie mógł sobie wliczyć tego uzytku, mimo naszej interwencj w ARiMRol./Tomaszów Lub.	Mamy sytuacje że rolnik nie ma wsparcia do tego, że wykarczuje nieporządane zakrzewienia lub rośliny inwazyjne, które corocznie zarastaja na chronionych uzytkach ekologicznych. Uzytki takire sa cenne i zatwierdzone prawnie. Rolnik ma w PZO obowiazki , ale ich nie robi bo nikt mu tego nie dofinansuje. W efekcie tego robimy to społecznie jako Towarzystwo, aby uchronic murawy np. Zurawce, Kąty koło Zamościa. Efektem jest zarastanie wielu uzytków na gruntach prywatnych np. powiat tomaszowski- Zurawce, Biała Góra-. podobnie jest w wielu miejscach w PL.	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z obowiązującymi przepisami UE rolnicy, którzy ubiegają się o płatności bezpośrednie oraz niektóre płatności w ramach PROW 2014-2020 zobowiązani są do przestrzegania norm dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (DKR) oraz wymogów SMR. Jednym z tych obowiązków jest m.in. wymóg dotyczący przestrzegania wymagań obligatoryjnych określonych w ramach PZO/PO na obszarach Natura 2000. Przepisy te będą obowiązywały rolników również w kolejnym okresie programowania w ramach warunkowości WPR 2023-2027. Powyższe normy i wymogi stanowią podstawę do określania wymogów za które rolnicy mogą być dodatkowo wynagradzani, np. w ramach ekoschematów – nowych płatności bezpośrednich, które mają na celu realizację kwestii środowiskowo-klimatycznych. Oznacza to, że płatności te nie mogą obejmować praktyk, które wynikają z przepisów krajowych wchodzących w zakres wymogów podstawowych (warunkowości).
754	2021-09-15 11:42:14	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	Koncepcje Smart Village powinny służyć wsparciu szczególnie atrakcyjnych miejscowości regionu, które mają duży potencjał przyciągania turystów. Tym samym realizacja koncepcji powinna przekładać się na rozwój całego regionu, a nie wyłącznie służyć poprawie jakości życia w wybiórczo wybranych miejscowościach. Jednocześnie, z uwagi na to, że o wyborze koncepcji powinny decydować uwarunkowania wynikające ze specyfiki regionów, weryfikacja merytoryczna oraz wybór ww. koncepcji powinny odbywać się na szczeblu regionalnym. Ponadto należałoby jednoznacznie wskazać, aby koncepcje Smart Villages zapewniały realizację multidyscyplinowych projektów, które dawałyby pewną synergię, korzyść z ich wykonania na ściśle określonym terenie. Warto tu dodać wymóg realizacji w ramach koncepcji co najmniej trzech współoddziaływujących na siebie projektów inwestycyjnych spośród dopuszczalnych typów inwestycji takich jak np.: technologie cyfrowe i telekomunikacyjne lub lepsze wykorzystanie wiedzy; ochrona środowiska i klimatu; infrastruktura techniczna na obszarach wiejskich; infrastruktura sportowa, turystyczna lub rekreacyjna; infrastruktura kulturalna. Proponuje się doprecyzować zapis, iż LGD może realizować operację własną pod warunkiem potwierdzenia, że na obszarze LGD nie występuje podmiot gotowy do realizacji „operacji własnej", na wzór rozwiązań PROW na lata 2014-2020.	Realizacja koncepcji Smart Village w proponowanym brzmieniu sprzyja niesprawiedliwej i nieracjonalnej alokacji ograniczonych środków Programu, które skierowane będą do wąskiego grona odbiorców. W ramach ww. koncepcji możliwe ma być wsparcie kwotą środków do 15 mln zł jednej (lub kilku) miejscowości, która to koncepcja ma cyt. „wykazywać korzyść dla lokalnej społeczności". W naszej opinii alokacja środków w takiej wysokości, dla tak niewielkiego obszaru, powinna być możliwa wyłącznie w przypadku projektów, które nie tyle służą poprawie jakości życia lokalnej społeczności, ale przede wszystkim przyczyniają się do istotnego podniesienia oferty turystycznej całego regionu. Utrzymana powinna być zasada, zgodnie z którą LGD pełni rolę podmiotu odpowiedzialnego za realizację LSR, lecz strategia ta realizowana jest przez podmioty trzecie tj. mieszkańców, podmioty gospodarcze, organizacje pozarządowe czy jednostki samorządu terytorialnego. Korzyści z realizacji operacji powinny być czerpane przez podmioty zamieszkujące bądź prowadzące działalność na obszarze LGD a główną i najważniejszą rolą LGD powinno być przeprowadzenie naboru, wybór operacji do dofinansowania oraz udzielanie wsparcia finansowego podmiotom funkcjonującym na ich obszarze, przy obustronnej korzyści. LGD realizuje w ten sposób strategię a uczestnicy naborów otrzymują dotację, co jest szczególnie istotne dla wielu podmiotów w obecnej trudnej sytuacji społecznej i gospodarczej spowodowanej epidemią COVID-19. Zastosowanie operacji własnej jako sposobu realizacji LSR nie powinno być wykorzystywane w sposób nadmierny. Powinno być wykorzystywane w sytuacji, gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie niewystępowania na danym obszarze podmiotów zainteresowanych uzyskaniem dotacji UE na realizację danego przedsięwzięcia, potwierdzone rzetelną analizą LGD.	Uwaga nieuwzględniona	Realizacja wybranych elementów Smart Village ma charakter pilotażowy dlatego przewidziano wyłącznie 1 nabór.

755	2021-09-15 11:45:34	JST	ROZDZIAŁ 4 ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.4. Informacja dotycząca spójności Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 z innymi instrumentami i politykami UE oraz możliwej synergii między tymi instrumentami	Należy podjąć działania mające na celu zapewnienie finansowania infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich ze środków EFRROW. Wieloletnie doświadczenie samorządów w zakresie wdrażania projektów infrastrukturalnych na obszarach wiejskich we wszystkich dotychczasowych perspektywach finansowych SPO i PROW, wykwalifikowana kadra o wysokich kompetencjach, dobra dotychczasowa współpraca z samorządami lokalnymi oraz znajomość obszarów wiejskich i potrzeb województwa w naturalny sposób predestynują samorządy województw do pełnienia roli podmiotów wdrażających w zakresie dużych projektów infrastrukturalnych na obszarach wiejskich, finansowanych ze środków EFRROW. Włączenie do zakresu pomocy w ramach WPR 2023-2027 inwestycji w zakresie retencji oraz przeciwdziałania powodziom i suszom oraz przydomowych oczyszczalni ścieków nie wystarczy dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców obszarów wiejskich. Brak inwestycji wodociągowych i kanalizacyjnych oraz drogowych w katalogu pomocy w ramach WPR przyczyni się do zahamowania rozwoju terenów wiejskich. Alternatywnie, rozważyć należy zwiększenie katalogu działań/zakresów infrastrukturalnych w ramach instrumentu LEADER. Zapewnić to może odpowiedni rozwój infrastruktury na obszarach wiejskich w tych województwach, które zdecydują się na realizację LSR finansowanych wyłącznie ze środków EFRROW. Poza tym dostęp do dofinansowania w ramach Polityki Spójności może być ograniczony, gdyż w ramach Polityki Spójności (FEL 2027) linią demarkacyjną jest realizowanie projektów z zakresu infrastruktury kanalizacyjnej tylko w aglomeracjach (od 2 tys. RLM włącznie do poniżej 10 tys. RLM) w oparciu o KPOŚK, co spowoduje, że wiele gmin wiejskich będzie wykluczonych z możliwości otrzymania wsparcia na tego typu inwestycje. W ramach Polityki Spójności (FEL2027) pomoc w zakresie lokalnej (powiatowej i gminnej) infrastruktury dotyczyć będzie tylko dróg lokalnych o charakterze dostępowym, które muszą spełniać jeden z warunków: stanowić brakujące połączenie do sieci TEN-T, terminali intermodalnych, centrów logistycznych, terenów inwestycyjnych lub innych gałęzi transportu, co spowoduje, że wiele gmin wiejskich z terenu województwa łódzkiego również nie będzie miało możliwości otrzymania wsparcia na budowę/przebudowę dróg lokalnych bowiem drogi te nie będą miały charakteru dostępowego o którym mowa w treści FEL2027, a jedynie lokalny służący mieszkańcom. W związku z powyższym może okazać się, iż pomimo założenia, iż ww. infrastruktura będzie finansowana w ramach Polityki Spójności, to ze względu na warunki przyznania pomocy, inwestycje wodno-kanalizacyjne i drogowe na obszarach wiejskich nie będą realizowane, a jak wskazują zapisy Planu nadal jest to obszar niedostatecznie rozwinięty. Dotychczas wdrażane przez samorządy województw działania dotyczące dofinansowania dróg, zakresu gospodarki wodno-ściekowej oraz infrastruktury kulturalnej spotykały się z ogromnym i niesłabnącym zainteresowaniem ze	Nieuzasadniona wydaje się próba odejścia w Planie Strategicznym dla Wspólnej polityki Rolnej od realizacji dużych projektów infrastrukturalnych wdrażanych przez samorząd województwa, finansowanych ze środków EFRROW, wdrażanych w obecnej perspektywie w ramach działania 7 Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich PROW 2014-2020. Wsparcie w ramach Planu Strategicznego dla WPR powinno dotyczyć także infrastruktury technicznej (drogi, gospodarka wodno-ściekowa). Powyższy zakres pomocy nie powinien być finansowany tylko z Polityki spójności, Krajowego Planu Odbudowy i środków krajowych. Biorąc pod uwagę ograniczony dostęp do środków Polityki Spójności 2021-2027 dla małych gmin wiejskich oraz brak długotrwałych ram finansowych wsparcia projektów wod.-kan. na terenach wiejskich w ramach KPO obecne zapisy Planu mogą spowodować istotne ograniczenie możliwości wsparcia dla tego typu operacji na obszarach poza aglomeracjami.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni. Jednocześnie biorąc pod uwagę planowany zakres wsparcia alokacja środków wydaje się wystarczająca
756	2021-09-15 11:51:19	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	Konieczna jest zmiana zaproponowanego sposobu definiowania osób młodych - winny być to osoby, które nie ukończyły 35 roku życia	Tworząc definicję pominięto niejako fakt, iż w ostatnich latach zaszły na wsi istotne zmiany społeczno-obyczajowe, które: 1. Wydłużyły moment "wkraczania w dorosłość" osób młodych. Czas ten bardzo często nie przypada już bezpośrednio po zakończeniu edukacji, ale jest odroczony, na okres po zdobyciu kompleksowego wykształcenia i ugruntowanej sytuacji zawodowej. Tendencja ta wyraźnie rysuje się na wsi, gdzie rokrocznie zwiększa się liczba osób wykształconych i kształcących się. 2. W związku z przesunięciem okresu "wkraczania w dorosłość", zmienia się także sposób postrzegania ludzi jako młodych. Jest to zarówno młodzież ucząca się, jaki i osoby które stawiają pierwsze samodzielne kroki na rynku pracy, decydują o założeniu odrębnych gospodarstw domowych, posiadaniu potomstwa (osoby młode to również jak nazwa wskazuje młode matki, a średni wiek matki rodzącej dziecko wynosi w RP wynosi 29,5 - wg badań demograficznych z 2019 r.). Oznacza to, że okres młodości wydłuża sie (co wynika min z wydłużania sie średniej dłuzości życia człowieka).	Uwaga nieuwzględniona	Rozumienie określenia "ludzie młodzi" jako osób w wieku do 25 lat jest kontynuacją podejścia przyjętego w Wytycznych nr 5/3/2017 stosowanych w okresie 2014-2020/22. Rozumienie to jest także zbieżne z podejściem statystycznym GUS do badań stopy bezrobocia.
757	2021-09-15 11:56:52	Jednostki administracji rządowej	ROZDZIAŁ 4 ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.4. Informacja dotycząca spójności Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 z innymi instrumentami i politykami UE oraz możliwej synergii między tymi instrumentami	Prośba, aby na stronie 83 w drugim akapicie punktu 4.4 uwzględnić Nową Strategię Leśną UE po 2030 roku w miejscu wymienionych innych dokumentów unijnych, na które powołuje się WPR.	Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej powołując się na spójność i komplementarność wsparcia sektora rolnego w ramach zróżnicowanych unijnych dokumentów strategicznych wymienionych w Planie, nie uwzględnia opublikowanej w lipcu br. Nowej Strategii Leśnej w 2030 r. jako jednej z kluczowych inicjatyw podejmowanych w ramach Europejskiego Zielonego Ładu i opiera się na strategii na rzecz bioróżnorodności 2030. Nowa Strategia Leśna nie znalazła się w Planie ze względu na zbieżny termin opublikowania obu tych dokumentów (druga wersja PS WPR oraz Strategia Leśna zostały opublikowane w lipcu).	Uwaga częściowo uwzględniona	Opisy interwencji leśnych i zadrzewieniowych zostały uzupełnione o odpowiednie odniesienie do Nowej Strategii Leśnej.
758	2021-09-15 11:56:53	LGD	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	Przez ludzi młodych rozumie się osoby, które nie ukończyły 35 roku życia W przypadku wniosków na realizację koncepcji Smart Villages nabory będą przeprowadzane na poziomie krajowym, a ocena będzie dokonywana przez panel ekspertów. W przypadku wniosków na operacje inne niż dot. realizacji koncepcji Smart Villages nabory odbywać się będą na poziomie regionalnym. Zmiana wagi kryteriów: mierzalne (ok. 40%), niemierzalne (ok. 60%). Usunąć z "formy i wysokości wsparcia" intensywność wsparcia W definicji Grantobiorcy brakuje odniesienia do jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej (np. stowarzyszenia zwykłe) Z 2 Celu interwencji "poprawa dostępu do infrastruktury publicznej (…) "należy usunąć, iż ma służyć dywersyfikacji zatrudnienia Kryteria wyboru koncepcji rozwoju skali mikro - należy usunąć, iż LGD powinny premiować projekty z każdej koncepcji na utworzenie której LGD udzieliło wsparcia Zweryfikowac poprawność zdania "W ramach projektu grantowego udziela się minimum 2 grantów na realizację zadań w ramach operacji w wysokości nie wyższej niż minimalna kwota pomocy na operacje określona w przepisach krajowych." W części dotyczącej opisu beneficjentów brakuje punktu 3 dotyczącego międzyregionalnych i międzynarodowych projektów współpracy W części dotyczącej formy i wysokości wsparcia pojawia się niespójny zapis na temat ryczałtu dla operacji tworzenia krótkich łańcuchów żywnościowych a pod tym zapisem pojawia się urwane zdanie o środku transportu i pozostałych operacjach W części dotyczącej formy i wysokości wsparcia w formie ryczałtu dla projektów grantowych w zakresie Smart	Zakresy działań jakie są oferowane w programie Leader w znikomym zakresie odpowiadają potrzebom i zainteresowaniom młodych ludzi, którzy są na etapie nauki w szkołach średnich i studentów, wobec tego mieszkańcy wsi w tym przedziale wiekowym nie wykazują aktywności i zaangażowania w lokalnych grupach działania. Zawężenie wieku młodego człowieka do 25 może spowodować, iż w organach LGD "sztucznie" będzie się umieszczać ludzi młodych, niezainteresowanych tematyką, tylko i wyłącznie po to aby otrzymać dodatkowe punkty jeśli będzie to premiowane w kryteriach wyboru. Dodatkowo należy pamiętać, iż z każdym rokiem wiek ludzi sie zmienia.Co w sytuacji, gdy któryś z członków organów przekroczy 25 rok życia? Ograniczenie do jednego naboru wniosków na realizację koncepcji Smart Villages pozbawia możliwości udziału w naborze tych wnioskodawców, na których terenie koncepcji Smart Villages nie ma, a powstaną dopiero po zapoznaniu się LGD z efektami pilotażu. Naborów powinno być więcej i na pewno nie na początku przyszłej perspektywy, tak aby dać możliwość kolejnym LGDom do umieszczenia grantów na stworzenie koncepcji SV w swoich strategiach. Dążenie do konkurencyjności LSR winno mieć odzwierciedlenie również w kryteriach. Większa waga w stosunku do kryteriów punktujących wskaźniki niezależne od LGD, nie sprzyja wspomnianej konkurencyjności. W opisie wymagań interwencji (str. 278) wskazano: „Interwencja Leader ukierunkowana jest na budowanie lokalnej tożsamości bazującej na aktywizacji społecznej i przy wykorzystaniu miejscowych zasobów w sposób zapewniający najlepsze zaspokojenie potrzeb społeczności wiejskich, w tym poprzez wykorzystanie wiedzy, innowacji i rozwiązań cyfrowych". Skoro tak kryteria wyboru powinny odnosić się do wskaźników lokalnej tożsamości, aktywności społecznej itp. Ponadto – w naszej ocenie – kryteria powinny być powiązane z zakresem wsparcia, wskazanym na str. 278. Intensywność wsparcia była dotychczas regulowana na poziomie rozporządzenia. W dalszym opisie Beneficjentów Wdrażania LSR pojawiają się już m.in. JONOPy. W obecnej perspektywie wiele organizacji tego typu sięgało po środki w ramach Grantów, warto zatem aby i w przyszłej perspektywie dać im taką możliwość. Nie widzimy związku pomiędzy tymi dwoma zagadnieniami LGD powinna premiować dobre projekty, z dobrych koncepcji. LGD ogłosi konkurs grantowy na przygotowanie koncepcji ale nie ma gwarancji ich jakości. Możliwe jest zatem, że nie każda koncepcja, na utworzenie której LGD udzieliło wsparcia, będzie dobra. Powinno być: nie niższej Brak opisu powoduje niejasność	Uwaga nieuwzględniona	Rozumienie określenia "ludzie młodzi" jako osób w wieku do 25 lat jest kontynuacją podejścia przyjętego w Wytycznych nr 5/3/2017 stosowanych w okresie 2014-2020/22. Rozumienie to jest także zbieżne z podejściem statystycznym GUS do badań stopy bezrobocia.
759	2021-09-15 11:57:50	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	ZWIĘKSZENIE KWOT: - 1000 euro na scalenie - 2500 euro na zagospodarowanie stawki w PROW 2014-2020 sa: 800 euro na scalenie i 2000 euro na zagospodarowanie.	wysokość wsparcia powinna wynosić nie mniej jak w PROW 2014-2020. Ceny wszelkich produktów a przede wszystkim materiałów budowlanych wzrosły, w związku z powyższym zmniejszenie środków na realizację wymienionych powyżej prac spowoduje brak możliwości ich wykonania.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020.
760	2021-09-15 11:58:50	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 11. Premie dla młodych rolników	1. Wydłużenie w „uzasadnionych wypadkach" możliwości ubiegania się o wsparcie przez beneficjentów, którzy rozpoczęli prowadzenie działalności rolniczej wcześniej niż w okresie 24 miesięcy (np. do okresu 36 miesięcy). 2. Usunięcie górnej granicy wielkości SO tworzonego gospodarstwa (zastąpienie odniesieniem do limitu wielkości indywidualnego gospodarstwa rodzinnego). 3. Analogicznie do interwencji „Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu" wprowadzenie obowiązku skorzystania przez beneficjenta ze szkolenia w zakresie podstaw rachunku ekonomicznego lub/i zarządzania gospodarstwem rolnym i podstaw planowania. 4. Usunięcie zobowiązania 4) „stopniowego powiększania udziału przychodów z prowadzonej w gospodarstwie działalności rolniczej we wszystkich przychodach beneficjenta …" 5. Jednolicenie zobowiązania 5) do osiągnięcia w wyniku realizacji biznesplanu wzrostu wielkości ekonomicznej gospodarstwa na poziomie 10-15% w stosunku do wielkości wyjściowej. 6. Usunięcie z zobowiązania 7) słów „i osiągniętego co najmniej 60-procentowego udziału przychodów z prowadzonej w gospodarstwie rolnym działalności rolniczej we wszystkich przychodach beneficjenta"	Ad 1. Z uwagi na często losowy charakter zdarzeń zmierzających do objęcia gospodarstwa a także, zmieniające się uwarunkowania gospodarowania (na przykład możliwość objęcia dzierżaw lub dokupienia gruntów) uzasadnione jest wydłużenie okresu, w którym młody rolnik, który rozpoczął tworzenie gospodarstwa. Ad 2. Celem działania nie powinno być wyłącznie tworzenie licznych rozdrobnionych gospodarstw (kwalifikujących się zasadniczo do objęcia restrukturyzacją), brak jest racjonalnego uzasadnienia dla wskazanego górnego progu SO na poziomie 150 tys. euro. Dodatkowo w opisie interwencji znajduje się wyraźny błąd logiczny polegający z jednej strony na zobowiązaniu rolnika do wykazywania 60% udziału przychodów z gospodarstwa z drugiej zaś strony ograniczenie wielkości tworzonego gospodarstwa (ogranicza się rolnikowi możliwość pracy poza gospodarstwem jednocześnie wprowadzając limit wielkości tworzonego gospodarstwa). Ad 3. Osiągnięcie celu interwencji nie może sprowadzać się wyłącznie do realizacji inwestycji, konieczna jest znajomość podstawowych zagadnień z zakresu ekonomii i zarządzania, aby działania towarzszące inwestycji były racjonalne i uzasadnione ekonomicznie co jest szczególnie ważne z uwagi na grupę docelową młodych rolników nie posiadających często doświadczenia i wystarczającej wiedzy w zakresie zarządzania własnym gospodarstwem. Ad 4. Jest to zobowiązanie znacząco ograniczające możliwość równoległej do prowadzenia gospodarstwa pracy zarobkowej. Należy pamiętać, że młody rolnik tworząc gospodarstwo staje się nowym podmiotem i jego zorientowanie rynkowe jest bardzo ograniczone, niejednokrotnie aby utrzymać rodzinę musi posiłkować się zwłaszcza w pierwszych latach dodatkową pracą zarobkową. Dodatkowo należy zwrócić uwagę, że zaproponowane rozwiązanie nie odzwierciedla specyfiki produkcji rolnej, w której często rok kalendarzowy nie pokrywa się z kalendarzem zdarzeń gospodarczych. Dodatkowo często płody rolne są przechowywane do kolejnego roku kalendarzowego w oczekiwaniu na lepszą ceną, bywają sytuacje, zwłaszcza w przypadku gospodarstw prowadzących wyłącznie produkcję roślinną, w których w jednym roku kalendarzowym następuje sprzedaż płodów rolnych z dwóch sezonów wegetacyjnych a w innym brak jakiejkolwiek sprzedaży. Obecnie zaproponowane rozwiązanie wymuszałoby na beneficjentach sprzedaż wyprodukowanych płodów w danym roku kalendarzowym celem wywiązania się z zobowiązania wobec ARiMR bez względu na racjonalność takiego działania (tj. w gorszej cenieni niż mogliby uzyskać), powstaje zatem pytanie dotyczące właściwego celu Interwencji skoro nie jest nim orientacja na rynek a jedynie sprostanie nałożonym wymogom. Ad 5. Przyjęte zobowiązanie w sposób nieuzasadniony różnicuje poziom zobowiązania dla różnych gospodarstw. Należy zwrócić uwagę, że w dotychczasowej praktyce przyjmowano stały procentowy wskaźnik celu nie faworyzujący gospodarstw o konkretnej wielkości. W obecnej propozycji wyraźnie widoczna jest dyskryminacja części gospodarstw rolnych poprzez ustanowienie dla nich wyższego wskaźnika celu. Dodatkowo należy zwrócić uwagę na fakt ograniczonego lub żadnego wpływu młodego rolnika na strukturę produkcji w gospodarstwie osoby przekazującej. Obecna struktura zobowiązania znacząco utrudni jego weryfikację, przyczyni się do licznych sankcji lub tworzenia sztucznych warunków. Prawidłowe rozwiązanie powinno bazować na stałym wskaźniku na poziomie 15% (który z natury jest już proporcjonalnie dostosowany do wielkości bazowej), dodatkowo możliwe jest wprowadzenie analogicznie do rozwiązania jakie stosowane było w okresie programowania 2014-2020 dla małych gospodarstw równoległe minimalnej docelowej wielkości bazowej na poziomie 25 tys. euro. Ad 6. Miernik przychodów z gospodarstwa stanowi ograniczenie w zakresie zapewnienia godziwego poziomu życia rodziny rolnika, natomiast nie odzwierciedla kompetencji prowadzącego gospodarstwo ani stopnia ukierunkowania gospodarstwa na potrzeby rynku.	Uwaga częściowo uwzględniona	Ad 1) Premia dla młodych rolników jest przeznaczona dla osób, które po raz pierwszy rozpoczynają prowadzenie działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym. Dlatego musi być określony obiektywny maksymalny czas pozwalający stwierdzić, że dana osoba dopiero rozpoczyna działalność w rolnictwie. Czas ten został określony na 24 miesiące. Nabory wniosków o przyznanie pomocy w ramach "Premii dla młodych rolników" odbywają się corocznie, aby umożliwić młodym osobom podejmującym decyzję o rozpoczęciu prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym złożenie wniosku o przyznanie pomocy i uzyskanie wsparcia w tym maksymalnym okresie. Ad 2) Ze względu na dostępny budżet interwencji wsparcie zostało ukierunkowane m.in. poprzez określenie dolnego i górnego progu wielkości ekonomicznej gospodarstwa młodego rolnika. Progi te określono na poziomie 15 tys. oraz 150 tys. euro . Zakłada się, że problem z przekazywaniem i przejmowaniem gospodarstw jest najbardziej palący w przypadku gospodarstw poniżej do 150 tys. euro SO. Określono również górny próg wielkości fizycznej - na poziomie 300 ha, czyli zgodnie z przepisami o kształtowaniu ustroju rolnego. Ad 3) Zgodnie z opisem interwencji beneficjent "Premii dla młodych rolników" będzie zobowiązany do korzystania z doradztwa indywidualnego dla osób rozpoczynających po raz pierwszy prowadzenie gospodarstwa jako młody rolnik w ramach interwencji „Kompleksowe doradztwo rolnicze". Ad 4 i 6) Docelowy poziom udziału przychodów uzyskiwanych w związku z prowadzoną w gospodarstwie działalnością rolniczą z prowadzonej w gospodarstwie rolnym działalności rolniczej we wszystkich przychodach beneficjenta stanowi alternatywę dla ubezpieczenia w KRUS i ma na celu skierowanie wsparcia do osób, dla których prowadzenie działalności rolniczej (i działalności ściśle z nią związanych) w gospodarstwie rolnym będzie głównym zajęciem/ podstawowym źródłem utrzymania Ad 5) Rozwiązanie polegające na degresywnym ujęciu warunku dot. zwiększenia wielkości ekonomicznej gospodarstwa wynika z propozycji ewaluatora ex-ante. Według ewaluatora uzyskiwanie satysfakcjonującego dochodu z tytułu prowadzenia działalności rolniczej wymaga osiągnięcia wielkości ekonomicznej wynoszącej co najmniej 25 000 euro SO. Proponowane progi mają zachęcić młodych rolników, przejmujących lub tworzących gospodarstwa mniejsze, do przekroczenia w przyszłości progu 25 000 euro SO - w wyniku realizacji biznesplanu i rozwoju działalności w przyszłości.

761	2021-09-15 11:59:37	LGD	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	Przez ludzi młodych rozumie się osoby, które nie ukończyły 35 roku życia W przypadku wniosków na realizację koncepcji Smart Villages nabory będą przeprowadzane na poziomie krajowym, a ocena będzie dokonywana przez panel ekspertów. W przypadku wniosków na operacje inne niż dot. realizacji koncepcji Smart Villages nabory odbywać się będą na poziomie regionalnym. Zmiana wagi kryteriów: mierzalne (ok. 40%), niemierzalne (ok. 60%). Usunąć z "formy i wysokości wsparcia" intensywność wsparcia W definicji Grantobiorcy brakuje odniesienia do jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej (np. stowarzyszenia zwykłe) Z 2 Celu interwencji "poprawa dostępu do infrastruktury publicznej (...) "należy usunąć, iż ma służyć dywersyfikacji zatrudnienia Kryteria wyboru koncepcji rozwoju skali mikro - należy usunąć, iż LGD powinny premiować projekty z każdej koncepcji na utworzenie której LGD udzieliło wsparcia Zweryfikowac poprawność zdania "W ramach projektu grantowego udziela się minimum 2 grantów na realizację zadań w ramach operacji w wysokości nie wyższej niż minimalna kwota pomocy na operacje określona w przepisach krajowych." W części dotyczącej opisu beneficjentów brakuje punktu 3 dotyczącego międzyregionalnych i międzynarodowych projektów współpracy W części dotyczącej formy i wysokości wsparcia pojawia się niespójny zapis na temat ryczałtu dla operacji tworzenia krótkich łańcuchów żywnościowych a pod tym zapisem pojawia się urwane zdanie o środku transportu i pozostałych operacjach W części dotyczącej formy i wysokości wsparcia w formie ryczałtu dla projektów grantowych w zakresie Smart Villages należy usunąć zapis mówiący o pilotażu	Zakresy działań jakie są oferowane w programie Leader w znikomym zakresie odpowiadają potrzebom i zainteresowaniom młodych ludzi, którzy są na etapie nauki w szkołach średnich i studentów, wobec tego mieszkańcy wsi w tym przedziale wiekowym nie wykazują aktywności i zaangażowania w lokalnych grupach działania. Zawężenie wieku młodego człowieka do 25 może spowodować, iż w organach LGD "sztucznie" będzie się umieszczać ludzi młodych, niezainteresowanych tematyką, tylko i wyłącznie po to aby otrzymać dodatkowe punkty jeśli będzie to premiowane w kryteriach wyboru. Dodatkowo należy pamiętać, iż z każdym rokiem wiek ludzi sie zmienia.Co w sytuacji, gdy któryś z członków organów przekroczy 25 rok życia? Ograniczenie do jednego naboru wniosków na realizację koncepcji Smart Villages pozbawia możliwości udziału w naborze tych wnioskodawców, na których terenie koncepcji Smart Villages nie ma, a powstaną dopiero po zapoznaniu się LGD z efektami pilotażu. Naborów powinno być więcej i na pewno nie na początku przyszłej perspektywy, tak aby dać możliwość kolejnym LGDom do umieszczenia grantów na stworzenie koncepcji SV w swoich strategiach. Dążenie do konkurencyjności LSR winno mieć odzwierciedlenie również w kryteriach. Większa waga w stosunku do kryteriów punktujących wskaźniki niezależne od LGD, nie sprzyja wspomnianej konkurencyjności. W opisie wymagań interwencji (str. 278) wskazano: „Interwencja Leader ukierunkowana jest na budowanie lokalnej tożsamości bazującej na aktywizacji społecznej i przy wykorzystaniu miejscowych zasobów w sposób zapewniający najlepsze zaspokojenie potrzeb społeczności wiejskich, w tym poprzez wykorzystanie wiedzy, innowacji i rozwiązań cyfrowych". Skoro tak kryteria wyboru powinny odnosić się do wskaźników lokalnej tożsamości, aktywności społecznej itp. Ponadto – w naszej ocenie – kryteria powinny być powiązane z zakresem wsparcia, wskazanym na str. 278. Intensywność wsparcia była dotychczas regulowana na poziomie rozporządzenia. W dalszym opisie Beneficjentów Wdrażania LSR pojawiają się już m.in. JONOPy. W obecnej perspektywie wiele organizacji tego typu sięgało po środki w ramach Grantów, warto zatem aby i w przyszłej perspektywie dać im taką możliwość. Nie widzimy związku pomiędzy tymi dwoma zagadnieniami LGD powinna premiować dobre projekty, z dobrych koncepcji. LGD ogłosi konkurs grantowy na przygotowanie koncepcji ale nie ma gwarancji ich jakości. Możliwe jest zatem, że nie każda koncepcja, na utworzenie której LGD udzieliło wsparcia, będzie dobra. Powinno być: nie niższej Brak opisu powoduje niejasność Wygląda na wstawienie dodatkowych myślników pozbawiających zdanie sensu Pozostawienie tego zapisu sugeruje, iż w formie ryczałtu będą wspierane tylko te operacje, które są efektem przeprowadzonego w obecnej perspektywie pilotażu.wyklucza to nowe LGD z tej formy wsparcia, jak i te, które obecnie do pilotażu nie przystąpiły	Uwaga nieuwzględniona	Rozumienie określenia "ludzie młodzi" jako osób w wieku do 25 lat jest kontynuacją podejścia przyjętego w Wytycznych nr 5/3/2017 stosowanych w okresie 2014-2020/22. Rozumienie to jest także zbieżne z podejściem statystycznym GUS do badań stopy bezrobocia.
762	2021-09-15 12:02:34	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	Wymogi koszenia mozaikowego - są niezrozumiałe. Uważamy ze winno dotyczyc łak powyżej np. 10 ha. W ciagu dnia mozna wykosic do 10 ha równych i suchych łąk. W innych dniach kolejne łaki. Szkodliwe przyrodniczo jest koszenie jednego dnia powierzchni np. 50ha. Brak nacisku na stosowanie wypłaszaczy przy kosiarkach lub innych dzwonków, brzeczek które ostrzegają ptaki i zajace przed kosami. Tu jest ogromna strata w przyrodzie. Brak wyraźnego okreslenia zakazu zostawiania biomasy na łące i problem cojak zagospodarować siano w belach - skoro nie ma kupców na nie- bo elektrownie importuja tańszy pelet z Ukrainy. Zwiekszyc liczbe pakietów pastwiskowych i okreslić minimu dni wypasu dla 0,5 DJP (beda kombinacje rolników z kozami na 2 dni - jako wypas). Dodać wypas całorocznv dla bydła miesnego . a nie tylko dla konika polskiego.	Koszenie małych działek wieloetapowo jest snieekonomiczne kosztowo i czasowo. będzieejawisko udawania że wykonuje sie kosznei etapowo. Rolnicy niekiedy musza kosić łaki w dobrym oknie pogodowym i nie beda patrzec na etapowość, bo im siano zgnije. Niektórzy maja łaki znacnie oddalone od domu i będa musieli jeździć kilka razy wiecej do ich zbioru - to są koszty i czas. Pozostałe nasze propozycje zwiekszа efekty przyrodnicze na łakach.	Uwaga częściowo uwzględniona	Zrezygnowano z wymogu dot. mozaikowatego koszenia. W odniesieniu do: - stosowania wypłaszaczy to z uwagi na niekontrolowalność tego wymogu nie może to być kwestia do uregulowania w przepisach krajowych - wypasu całorocznego - z uwagi na kwestie środowiskowe związane z nawożeniem, zasadnym jest umożliwienie wypasu całorocznego w ograniczonym zakresie w kwestii biomasy - jest wymóg zakazujacy pozostawiania skoszonej biomasy. W odniesieniu do zwiększenia liczby pakietów pastwiksowych - uwaga niezrozumiała (większość wspieranych siedlisk moze być zarówno koszona jak i wypasana).
763	2021-09-15 12:06:27	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	W Interwencji: Ekoschemat – Biologiczna ochrona upraw (I 4.15) proponowana zmiana w opisie wymagań: Zastosowanie na określonej uprawie zabiegu z wykorzystaniem biologicznej ochrony roślin. Jako metody biologicznej ochrony roślin należy rozumieć zabieg z zastosowaniem: - biologicznego środka ochrony roślin, zgodnie z etykietą tego środka, w tym biopestycydów, biofungicydów oraz biostymulatorów lub - zabieg z zastosowaniem makroorganizmów, które nie podlegają w Unii Europejskiej obowiązkowi rejestracji, wymienionych na liście opracowanej w tym celu. Forma i wysokość wsparcia: Proponowana zmiana: płatność roczna przyznawana do powierzchni gruntów objętych ekoschematem. Poziom wsparcia: refundacja 50% kosztów poniesionych na zakup preparatów biologicznej ochrony roślin udokumentowanych na podstawie faktur VAT wystawionych na beneficjenta pomocy. W przypadku konieczności pozostawienia płatności w formie dopłaty do powierzchni objętej ekoschematem stawka powinna wynosić nie mniej niż 800 zł / ha. W przypadku większego zainteresowania ekoschematem, faktyczna wypłacona stawka może być niższa. Proponowana zmiana: Produkt – liczba hektarów: 100 000	Proponowana stawka (400 zł/ha) jest niewspółmiernie niska w stosunku do kosztów wdrożenia ochrony roślin w oparciu o środki biologicznego pochodzenia. W większości krajów UE, gdzie wprowadzono już analogiczne wsparcie (m.in. Francja, Czechy, Belgia, Słowacja) zastosowany został właśnie model refinansowania 50% kosztów ich zakupu. Jedynie wówczas efektywnie zostaną zrekompensowane wyższe koszty z tym związane w porównaniu do tradycyjnych środków ochrony chemicznej, dzięki czemu można mówić o potencjalnej skuteczności takiej interwencji. Odgrywać ona będzie jedną z kluczowych ról w zakresie dostosowania rolnictwa do nowych wytycznych wynikających ze strategii KE „Od pola do stołu", a zwiększenie zainteresowania rolników zakupem środków biologicznych, które właśnie ze względu na koszty z tym związane jest obecnie marginalne, przyspieszy jednocześnie proces wdrażania na rynek kolejnych tego typu substancji tym samym konwersję rynku ś.o.r. na te produkowane w oparciu o substancje aktywne biologicznego pochodzenia. Jednocześnie proponowana zmiana w opisie interwencji ma zapewnić objęcie ekoschematem wszystkich dopuszczonych do stosowania, niezależnie od gatunkowego/rodzajowego pochodzenia substancji aktywnej, środków biologicznych, co będzie działać jednocześnie stymulująco na rozwój tego rynku i poszukiwanie nowych rozwiązań przez producentów. Przykładem mogą tu być m.in. wyciągi, ekstrakty czy olejki roślinne (wskazywane w ekspertyzie IOR-PIB „Zwiększenie efektywności integrowanej ochrony rzepaku ozimego zgodnie z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu" jako potencjalne źródło ochrony biologicznej poprawiającej kondycję zdrowotną roślin rzepaku) nie mieszczące się w obecnie zaproponowanej przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi definicji środków biologicznych objętych omawianą interwencją. Jednocześnie, zauważyć należy, że zakładany zakres finansowy interwencji, a tym samym powierzchnia upraw nią objęta, jest niewspółmierna do potrzeb i skali działania, jeśli ma ono przynieść jakikolwiek wymierny skutek, dlatego proponujemy przesunięcia finansowe umożliwiające objęcie tego typu wsparciem powierzchni upraw nie mniejszej niż 200 000 hektarów.	Uwaga nieuwzględniona	Interwencja została ograniczona do wykorzystywania biologicznej ochrony roślin tylko przy użyciu preparatów mikrobiologicznych. W związku z tym zaproponowana wysokość stawki uwzględnia ponoszone nakłady związane z realizacją ekoschematu. Budżet dla interwencji został oszacowany na podstawie dotychczasowych doświadczeń i danych z GUS. Jeżeli faktyczny poziom zainteresowania realizacją ww. ekoschematów okaże się wyższy niż oszacowano - podejmowane mogą być decyzje o zmianie wskaźnika dotyczącego powierzchni tej interwencji.
764	2021-09-15 12:08:31	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Związek Producentów Cukru w Polsce wyraża poparcie dla zapisów zawartych w drugim projekcie Planu Strategicznego dla WPR opublikowanym 30 lipca 2021 r., które dotyczą kontynuacji stosowania wsparcia związanego z produkcją buraków cukrowych.	Płatności powiązane z produkcją buraków cukrowych wpływają nie tylko na sytuację samych gospodarstw rolnych, ale mają duże znaczenie w produkcji cukru. Biorąc pod uwagę zmiany sytuacji rynkowej, zagrożenie wycofywaniem się plantatorów z produkcji buraków cukrowych w związku z niskim poziomem opłacalności produkcji oraz uwzględniając istotne korzyści w zakresie agrotechniki oraz korzystny wpływ na środowisko naturalne wyrażamy poparcie dla zapisów zawartych w drugim projekcie Planu Strategicznego dla WPR opublikowanym 30 lipca 2021 r., które dotyczą kontynuacji stosowania wsparcia związanego z produkcją buraków i przeznaczenia na ten cel 422,73 milionów euro w latach 2023 – 2027. Kontynuacja tego instrumentu w naszym sektorze jest kluczowa, aby utrzymać uprawę buraków cukrowych i produkcję cukru w Polsce na dotychczasowym poziomie.	Uwaga częściowo uwzględniona	Wsparcie związane do buraków cukrowych będzie kontynuowane w latach 2023-2027. Środki przeznaczane na płatności związane z produkcją, w tym na sektor buraków cukrowych, to środki pochodzące z pomniejszenia puli środków na płatność podstawową (obecnie jednolita płatność obszarowa). Dodatkowo, zgodnie z opinią przedstawioną przez ewaluatora przeprowadzającego ocenę ex-ante Planu Strategicznego dla WPR 2023-2027, wsparcie w niektórych sektorach, m.in. w sektorze buraków cukrowych, jest dyskusyjne. W ocenie ewaluatora jest to jeden z produktów rynkowych, zatem podstawowym regulatorem struktury i wielkości produkcji powinien być rynek. W związku z powyższym zaproponowano pomniejszenie puli środków na buraki cukrowe - w latach 2023-2026 roczna alokacja finansowa będzie odpowiadała alokacji na rok 2022 pomniejszonej o 10%.
765	2021-09-15 12:09:19	Związki zawodowe	ROZDZIAŁ 3. SPÓJNOŚĆ STRATEGII I KOMPLEMENTARNOŚĆ 3.1. Przegląd interwencji, które przyczyniają się do zapewnienia spójnego i zintegrowanego podejścia do zarządzania ryzykiem	1/ ZGŁASZANA UWAGA ODNOSZĄCA SIĘ DO REALIZACJI WSPARCIA inicjatywy Lubelskiego Okręgu Przemysłu Rolno-Spożywczego (LOPRS (OSI Żywicielskie Województwa Lubelskiego) Cel ze Strategii Rozwoju Województw Lubelskiego: 1.2 Rozwój przedsiębiorczości wykorzystującej surowce rolne •Rozwój podmiotów przetwórstwa rolno-spożywczego •Rozwój infrastruktury i obiektów przechowalniczych •Tworzenie warunków oraz działania na rzecz lokalizacji na terenie województwa lubelskiego siedziby oraz podmiotów Krajowej Grupy Spożywczej LOPRS wnosi o ujęcie poza konkurencyjnego wsparcia dla projektu kluczowego LOPRS: Utworzenie CENTRUM ROZWOJU KOMPETENCJI, INNOWACJI I TECHNOLOGII DLA ROLNICTWA I PRZEMYSŁU ROLNO – SPOŻYWCZEGO WRAZ Z ZAPLECZEM KONFERENCYJNO-WYSTAWIENNICZYM. Projekt powinien być uzgodniony, w ramach programu służącemu realizacji umowy partnerstwa i otrzymać finansowanie w trybie trybu niekonkurencyjnym. Projekt będzie służył realizacji celów Strategii zrównoważonego rozwoju wsi rolnictwa i rybactwa, KSRR, SRWL i ponadlokalnej strategii LOPRS. 2/ ZGŁASZANA UWAGA ODNOSZĄCA SIĘ DO REALIZACJI WSPARCIA inicjatywy Lubelskiego Okręgu Przemysłu Rolno-Spożywczego (LOPRS (OSI Żywicielskie Województwa Lubelskiego) Cel ze Strategii Rozwoju Województw Lubelskiego: 1.2 Rozwój przedsiębiorczości wykorzystującej surowce rolne •Rozwój podmiotów przetwórstwa rolno-spożywczego •Rozwój infrastruktury i obiektów przechowalniczych •Tworzenie warunków oraz działania na rzecz lokalizacji na terenie województwa lubelskiego siedziby oraz podmiotów Krajowej Grupy Spożywczej LOPRS wnosi o ujęcie poza konkurencyjnego wsparcia dla projektu kluczowego LOPRS: BUDOWA ZAKŁADÓW PRZETWARZANIA SUROWCA POCHODZENIA ROŚLINNEGO LUB HODOWLANEGO WRAZ Z BAZĄ	Projekty ww. powinny być uzgodnione, w ramach programu służącemu realizacji umowy partnerstwa i otrzymać finansowanie w trybie trybu niekonkurencyjnym. Projekt będzie służył realizacji celów Strategii zrównoważonego rozwoju wsi rolnictwa i rybactwa, KSRR, SRWL i ponadlokalnej strategii LOPRS.	Uwaga nieuwzględniona	W planie zawarto tabelę zgodnie z ustaleniami w zakresie Krajowego Planu Odbudowy, Polityki Spójności Planu Strategicznego WPR, co do demarkacji wsparcia realizowanego w ramach ww. programów i polityk. Zakres realizowanych operacji został ustalony pomiędzy poszczególnymi resortami.

766	2021-09-15 12:12:24	LGD	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	1. Strona 280: a. zapis: W regulaminie zaproponowany zostanie szeroki katalog kryteriów: - mierzalnych (ok. 60% wagi) np. odwołujących się do oficjalnych opublikowanych danych statystycznych, tj. np. wskaźniki dot. rolnictwa oraz środowiska i klimatu, demograficzne, społeczne czy gospodarcze, - niemierzalnych, (eksperckich, ok 40% wagi), tj. np.: zintegrowanie, partnerstwo we wdrażaniu LSR, innowacyjność, terytorialność. - propozycja zmiany: zmiana wagi poszczególnych kryteriów na: 40% mierzalne; 60% niemierzalne, 2. Strona 280: a. zapis: Przez ludzi młodych rozumie się osoby, które nie ukończyły 25 roku życia. b. propozycja zmiany: Przez ludzi młodych rozumie się osoby, które nie ukończyły 30 roku życia. 3. Strona 282: a. zapis: Rozwiązania te powinny: a) uwzględniać użycie technologii cyfrowych i telekomunikacyjnych lub lepsze wykorzystanie wiedzy, b) wykazywać korzyść dla lokalnej społeczności, m.in. w zakresie poprawy jakości życia, podniesienia jakości usług lokalnych lub bezpieczeństwa, poszanowania środowiska i klimatu, problemów dotyczących niedoinwestowania, starzejącego się społeczeństwa, wyludnienia, niewystarczającej ilości miejsc pracy, przepaści cyfrowej. b. propozycja zmiany: proponuje się dodać wyraz „lub" między podpunktem a i b. 4. Strona 284-285: a. zapis: tabela z kwotami budżetów na wdrażanie LSR oraz zarzadzanie LSR i animację wraz z opisem. b. propozycja zmiany: proponuje się usunąć przedmiotową tabelę wraz z dokładnym wyliczeniem kosztów z Planu. 5. Strona 288: a. zapis: Nie przewiduje się wyboru jednego funduszu w celu wspierania kosztów zarządzania LSR i animacji, w rozumieniu art. 31 ust. 3 rozporządzenia 2021/1060. b. propozycja zmiany: proponuje się zastosowanie zapisu: „Decyzja dotycząca jednego funduszu w celu wspierania kosztów zarządzania LSR i animacji, w rozumieniu art. 31 ust. 3 rozporządzenia 2021/1060 zostanie uzgodniona z instytucjami zarządzającymi pozostałymi programami, w ramach których przewidziane będzie wsparcie RLKS, po wcześniejszym podjęciu przez poszczególne zarządy województw decyzji czy w poszczególnych RPO będzie realizowany RLKS i w jakim zakresie".	1. uzasadnienie: kryteria niemierzalne pozwolą na wybór LGR i LSR o lepszej jakości, której nie są w stanie zapewnić kryteria mierzalne oparte o dane statystyczne 2. uzasadnienie: zaproponowana definicja ludzi młodych jest zbliżona do definicji stosowanej w innych programach i badaniach a jednocześnie jest zapisem bardziej elastycznym do praktycznego zastosowania dla LGD – często niska aktywność społeczna osób w wieku 20-25 lat nie wynika z braku oferty LGD skierowanej do tej grupy osób ale ze zmian cywilizacyjno - kulturowych w zakresie zainteresowań tych osób, 3. uzasadnienie: wydaje się iż nie jest konieczne aby wszystkie operacje w ramach SV uwzględniały użycie technologii cyfrowych i telekomunikacyjnych – wystarczający i ważniejszy z punktu widzenia terenów wiejskich w Polsce jest w tym zakresie wymóg wskazany w pkt. b, 4. uzasadnienie: proponuje się pozostawienie kwestii szczegółowego rozpisania budżetu w zależności od wielkości LGD na poziom przepisów wykonawczych do Planu z uwagi m.in. na trwające dyskusje dotyczące RLKS z wykorzystaniem EFRR i EFS+, 5. uzasadnienie: zastosowanie jednego funduszu w celu wspierania kosztów zarządzania LSR i animacji znacznie uprościłoby kwestie finansowania działalności LGD w nowym okresie programowania. Poza tym nieznane jest obecnie stanowisko poszczególnych Samorządów Województw w tym zakresie – decyzja ta wymaga przeprowadzenia dalszych konsultacji i analiz, 6. uzasadnienie: poziom regionalny jest, szczególnie w przypadku koncepcji oddolnych SV znaczenie korzystniejszym rozwiązaniem, gdyż pozwala uchwycić specyfikę danego regionu i wybrać operacje spełniające ideę Smart charakterystyczne dla danego obszaru województwa. Realizacja koncepcji SV jest nowym zakresem, wprowadzanym i nie ma powodów ograniczania liczby naborów wniosków. Wdrażanie koncepcji SV wymaga pogłębionej analizy. Dlatego też w PS WPR powinny znaleźć się wyłącznie niezbędne elementy, które nie będą ograniczać doprecyzowywania zasad na późniejszym etapie. Niemniej, za wdrażaniem na poziomie regionów przemawia m.in. fakt premiowania projektów wynikających z SV przez LGD. 7. uzasadnienie: w kolejnych perspektywach finansowanych działania związane z inwestycjami na obszarach wiejskich zasilane były wyłącznie „in plus" i wszystkie dostępne środki były wykorzystywane. Należy zwiększyć alokację środków na podejście LEADER w okresie 2023-2027 do nominalnej wartości nie niższej niż w okresie programowania 2014-2020.	Uwaga nieuwzględniona	Rozumienie określenia "ludzie młodzi" jako osób w wieku do 25 lat jest kontynuacją podejścia przyjętego w Wytycznych nr 5/3/2017 stosowanych w okresie 2014-2020/22. Rozumienie to jest także zbieżne z podejściem statystycznym GUS do badań stopy bezrobocia.
767	2021-09-15 12:12:46	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Propozycja ustanowienia nowej interwencji „Ekoschemat – Odmiany odporne i tolerancyjne rzepaku". Przewidziane w jej ramach wsparcie polegałoby na możliwości przyznania płatności w przypadku zastosowania w uprawie kwalifikowanego materiału siewnego nasion rzepaku o wykazanych cechach odporności lub tolerancji na czynniki biotyczne (choroby, szkodniki). Celem takiej interwencji jest ograniczenie stosowania chemicznych środków ochrony rzepaku, co będzie miało pozytywny wpływ na ochronę różnorodności biologicznej i zmniejszy depozycję chemicznych środków ochrony roślin do środowiska. Wsparcie przyczyniłoby się wprost do złagodzenia trudności występujących w produkcji roślinnej w kontekście nasilającej się presji patogenów na uprawy wobec ograniczanej dostępności środków ochrony roślin opartych na substancjach aktywnych pochodzenia chemicznego. Proponujemy, aby ustanowiona płatności tytułem zakupu kwalifikowanego materiału siewnego rzepaku ozimego wyniosła 150 zł/ha, a wysokość środków poznaczonych na tę interwencję (ok. 6,6 mln euro) pozwoliła na objecie powierzchni uprawy co najmniej 200 tys. hektarów, co i tak stanowiłoby jedynie ok. 20% powierzchni upraw tej rośliny w Polsce.	Niezwykle ważną kwestią jest nakładający się na cele redukcyjne strategii „Od pola do stołu" w zakresie stosowania środków ochrony roślin, a postępujący niejako niezależnie już od kilku lat w UE proces wycofywania poszczególnych substancji czynnych. Rzepak, przebywając na polu prawie 11 miesięcy, jest szczególnie narażony na agrofagi, które chętnie atakują tę roślinę w ilości ponad 100 gatunków – mówimy tu o chorobach, chwastach oraz szkodnikach. Bez efektywnej ochrony nie da się uprawiać rzepaku, zatem ryzyko w tym przypadku musi zostać w odpowiedni sposób zniwelowane, czemu służyć może i powinno promocja stosowania środków biologicznych oraz odmian odpornych. Interwencja zwiększy konkurencyjność sektora, a przede wszystkim pozwoli na zniwelowanie ryzyka ograniczania produkcji rzepaku ze względu na brak efektywnej możliwości ochrony uprawy i związane z tym zmniejszenie efektywności. Co równie ważne, wsparcie tego rodzaju mogłoby być możliwe do uruchomienia praktycznie „od zaraz", co wynika z faktu, że już na Liście odmian zalecanych do uprawy rzepaku ozimego na obszarze województw na rok 2021 COBORU znajdują się odmiany o potwierdzonej w badaniach IOR-PIB odporności na kiłę kapusty. Uprawa rzepaku ma w Polsce strategiczne znaczenie w kontekście dostaw oleju na cele spożywcze i biopaliwowe oraz rodzimej produkcji białka paszowego. Polska jest obecnie 3 producentem rzepaku w UE i jest to najważniejsza uprawa oleista w Polsce, która słusznie została zdefiniowana przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w Programie Rozwoju Głównych Rynków Rolnych w Polsce na lata 2016-2020 jako jedna z najważniejszych dziedzin krajowej produkcji rolnej. Rolą i kluczową istotą obecnie opracowywanego Planu Strategicznego WPR jest wsparcie producentów rolnych w pokonywaniu wyzwań i barier, wśród których coraz większą rolę odgrywają kwestie środowiskowe. Opracowana w ostatnim czasie przez Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy ekspertyza pt. „Zwiększenie efektywności integrowanej ochrony rzepaku ozimego zgodnie z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu" dobitnie wskazuje na potrzeby ustanowienia realnych i skutecznych narzędzi pomocowych ukierunkowanych na dostosowanie praktyki rolniczej do wyśrubowanych obostrzeń związanych z ochroną upraw wskazując jednocześnie szczególną rolę, jaką zrównoważona produkcja rzepaku może odgrywać dla zachowania bioróżnorodności w ekosystemach rolniczych.	Uwaga nieuwzględniona	W projekcie PS WPR zaproponowano już dwa ekoschematy wpływające na redukcję pestycydów. W ekoschemacie -Prowadzenie produkcji roslinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roslin, wsparcie będzie ukierunkowane na prowadzenie produkcji roślinnej zgodnie z metodykami integrowanej produkcji roślin. Należy mieć na uwadze, że w metodykach mogą być wskazane do uprawy konkretne odmiany roślin , w tym odporne na szkodniki, choroby czy też niedobory wody. Dlatego na tym etapie programowania proponuje się ukierunkowac wsparcie na ekoschemat dotyczący integrowanej produkcji.
768	2021-09-15 12:13:11	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 14.2. Kompleksowe doradztwo rolnicze	1. W sekcji Opis wymagań interwencji … Proponuje się zmianę zapisu: „Usługi doradcze będą świadczone w oparciu o metodyki doradzania, opracowane i aktualizowane przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie" na zapis „Usługi doradcze będą świadczone w oparciu o metodyki doradzania, opracowane i aktualizowane przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie w uzgodnieniu w Wojewódzkimi Ośrodkami Doradztwa Rolniczego"	Ad 1. Należy podkreślić konieczność współpracy WODR w tworzeniu metodyk Usług doradczych. Jasnym jest, że w zakresie aspektów metodologicznych CDR posiada najwyższe kompetencje, jednak dotychchzasowe doświadczenie w realizacji usług wskazuje na konieczność wzajemnych uzgodnień dotyczących aspektów technicznych i praktycznych wykonalności poszczególnych elementów projektowanej usługi doradczej.	Uwaga nieuwzględniona	Uwaga zostanie uwzględniona na etapie wdrożenia.
769	2021-09-15 12:16:40	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Do tematów, które zaleca się poruszać podczas szkoleń dla pszczelarzy należy dodać temat: „Zagrożenia roślin ze strony obcych gatunków w pszczelarstwie i środowisku".	Zagrożenia ze strony obcych gatunków roślin w pszczelarstwie i środowisku w szczególności dotyczy gatunków, takich jak nawłocie późna Solidago gigantea i kanadyjska S. canadensis. Są to gatunki do niedawna uważane za korzystny dla pszczelarstwa. Choć wykazano, że rozprzestrzenianie się nawłoci negatywnie wpływa na produkcję miodu, to niedoinformowani pszczelarze nadal preferują ten inwazyjny gatunek obcy i celowo go sieją (np. Lenda i in. 2021). Inwazyjne gatunki obce ponadto wpływają negatywnie na rodzimą florę i faunę (np. Baličević i in. 2015, Kajzer-Bonk 2016,). Podobnie cenioną obcą rośliną inwazyjną jest trojeść amerykańska Asclepias syriaca. Na razie nie tak powszechna jak nawłoć.	Uwaga nieuwzględniona	W KPS zaplanowano, że: "Tematy szkoleń pszczelarskich obejmujące inny niż wyżej wyszczególniony zakres, nie mogą przekroczyć 30% godzin szkoleniowych". W związku z tym możliwe są również szkolenia w proponowanym kierunku.
770	2021-09-15 12:17:57	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	wnioskuję o ZWIĘKSZENIE KWOT: - 1000 euro na 1 ha gruntów objętych scaleniem, prace geodezyjne - 2500 euro na zagospodarowanie poscaleniowe	Z uwagi na aktualnie wykorzystywane w rolnictwie maszyn rolnicze, drogi transportu rolniczego powinny mieć mocniejszą podbudowę ,powinny być szersze, jak również powinny mieć urządzone pobocze . To przekłada się na realny wzrost kosztów wykonania 1 km drogi poscsaleniowej. Poza tym o 100% wzrosły ceny usług dot. gruntownej konserwacji rowów melioracyjnych. Rolnicy wymagają większej ilości przepustów.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020.
771	2021-09-15 12:21:34	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 14.3. Doskonalenie zawodowe kadr doradczych	1. Bezwzględne włączenie podmiotów doradczych do których będą kierowane studia podyplomowe w proces opracowania zakresu tematycznego studiów.	Ad 1. Należy bezwzględnie włączyć zainteresowane podmioty doradcze, do których będą kierowane studia podyplomowe w proces opracowania zakresu tematycznego studiów, aby uniknąć sytuacji opracowania kierunków całkowicie nie odpowiadających realizowanym w WODR celom i potrzebom doradczym.	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z założeniami interwencji "Doskonalenie zawodowe kadr doradczych", doradca będzie wybierać studia podyplomowe z oferty dostępnej na rynku.
772	2021-09-15 12:22:28	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	W zaproponowanym ekoschemacie sugeruje się wysiewanie na obszarach z pożądanymi roślinami co najmniej dwóch gatunków roślin. Sugerujemy zwiększenie tej liczby do trzech. Taką liczbę gatunków koalicja „Rolnictwo dla Przyrody" sugerowała już podczas konsultacji pierwszej wersji Krajowego Planu Strategicznego dla WPR. Zwiększenie minimalnej liczby roślin koniecznych do wysiania nie wpłynie na koszty ponoszone przez rolników przy wdrażaniu omawianego ekoschematu. Nie powinno zatem wpłynąć na chęć przystępowania do niego. Może to natomiast istotnie zwiększyć jego efektywność poprzez wsparcie większej liczby owadów zapylających. Dobór odpowiednich gatunków roślin może istotnie zwiększyć efektywność ekoschematu. Na liście roślin dopuszczonych do wysiewania powinno znaleźć się jak najwięcej gatunków roślin rodzimych. Sugerujemy skorzystanie z listy roślin stworzonej przez zespół Instytutu Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN na potrzeby interwencji „Wieloletnie pasy kwietne" (Kujawa i in.). W skład mieszkanki mogą wchodzić nasiona roślin długo kwitnących, których nektar jest wykorzystywany przez owady zapylające: - słonecznika zwyczajnego Helianthus annuus, - facelii błękitnej Phacelia tanacetifolia, - gryki zwyczajnej Fagopyrum esculentum, - koniczyny czerwonej Trifolium pratense, - lucerny siewnej Medicago sativa, - wyki siewnej Vicia sativa, - lnu zwyczajnego Linum usitatissimum, - ogórecznika lekarskiego Borago officianalis, - nostrzyka białego Melilotus albus. Ważny jest również udział nasion poszczególnych gatunków w wysiewanej mieszance. Niedopuszczalna jest sytuacja, w której jeden gatunek dominuje, a pozostałe występują jedynie w śladowych ilościach. Optymalne jest równomierny udział poszczególnych gatunków. Dlatego w przypadku 3-gatunkowej mieszanki sugerujemy udział jednego gatunku w granicach od 20 do 50%. Sugerujemy przesunięcie terminu, od którego dopuszczalne będzie koszenie obszaru uprawianego w ramach ekoschematu. W drugiej wersji KPS dla WPR zaproponowano, by był to 31 sierpnia. Proponujemy, by termin ten wyznaczyć na 1 października. Ponadto ważne, by w ekoschemacie obowiązywał zakaz:	Ekoschemat z jednej strony przyczyni się do zwiększenia różnorodności gatunkowej owadów zapylających w krajobrazie rolniczym (dziko występujących pszczół, w tym trzmieli, a także motyli, chrząszczy czy muchówek), z drugiej zaś wpłynie pozytywnie na usługę ekosystemową, jaką dostarczają te owady – zapylanie roślin użytkowych. Co więcej, przysłuży się także efektywniejszej produkcji miodu przez pszczołę miodną. Zatem obejmie swoim oddziaływaniem kilka istotnych aspektów związanych z gospodarką rolną, jak i funkcjonowaniem dzikiej przyrody w krajobrazie rolniczym. Dodatkowo, „efektem ubocznym" tworzenia obszarów z roślinami nektarodajnymi, może być wsparcie naturalnych wrogów pasożytów roślin – drapieżnych owadów i pajęczaków, które są sprzymierzeńcami rolników w walce z niepożądanymi zwierzętami roślinożernymi. Zwierzęta te odnajdują bowiem dogodne miejsca bytowania w obszarach z taką roślinnością. Różnorodność gatunkowa roślin pyłko- i nektarodajnych, dostępnych dla owadów zapylających, jest istotnym czynnikiem wpływającym na różnorodność gatunkową tych zwierząt. Większa różnorodność odpowiednich roślin przekłada się bowiem na większą różnorodność gatunkową owadów zapylających, a co za tym idzie na efektywniejsze zapylanie roślin, w tym roślin użytkowych, uprawianych w danym krajobrazie rolniczym. Dowodzą tego liczne badania naukowe (np. Rogers i in. 2014, Sutter i in. 2017, Woodcock 2020). Dlatego istotne jest jak największe zróżnicowanie gatunkowe w obrębie poletek z roślinami nektarodajnymi, które powstają i powstawać będą w krajobrazie rolniczym. Wiele owadów zapylających, w tym pszczoła miodna, pozostaje aktywnych do wczesnej jesieni, a ich wsparcie poprzez dostęp do roślin żywicielskich jest kluczowa dla ich przetrwania w krajobrazie rolniczym. Dlatego zaproponowano wydłużenie okresu, w którym niedopuszczalne będzie koszenie obszarów z roślinami miododajnymi.	Uwaga częściowo uwzględniona	W ekoschemacie Obszary z roślinami miododajnymi, wymóg co najmniej dwóch gatunków roślin miododajnych z jednej strony wystarczająco zapewnia różnorodność gatunkową roślin i owadów zapylających, a z drugiej nie wprowadza dodatkowych utrudnień w stosowaniu ekoschematu. Będzie w nim obowiązywał zakaz prowadzenia produkcji rolnej (w czym mieści się zakaz nawożenia) i zakaz stosowania środków ochrony roślin.
773	2021-09-15 12:32:37	Instytuty, w tym instytuty naukowe/badawcze	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.2. Opis korzystania z pomocy technicznej	W rozdziale 4.2.3. Beneficjenci pomocy technicznej, proponuję dopisać na str 79 "- instytuty badawcze;"	Beneficjentami pomocy technicznej muszą być także instytuty badawcze, które są nadzorowane przez MRiRW.	Uwaga nieuwzględniona	Beneficjentami pomocy technicznej w ramach struktury KSOW+ mogą być jednostki sektora finansów publicznych. Jeżeli pomoc miałaby zostać udzielona instytutom badawczym na realizację konkretnych operacji, konieczne byłoby zastosowanie procedury wyboru takiego instytutu w trybie zamówienia publicznego lub delegowanie ustawowe zadań instytutom badawczym. Zdaniem MRiRW taka forma współpracy nie jest obecnie optymalnym rozwiązaniem dla wdrażania PS WPR. Instytuty badawcze jak również inne podmioty działające na rzecz rolnictwa i obszarów wiejskich będą mogły brać aktywny udział w wymianie wiedzy i innowacji poprzez włączanie ich jako partnerów do operacji realizowanych przez jednostki wsparcia sieci.

774	2021-09-15 12:33:48	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.2. Opis korzystania z pomocy technicznej	Brak jednoznacznego określenia zadań i związanych z tym środków finansowych dotyczących wymiany wiedzy i innowacji w rolnictwie którymi w mijającej perspektywie zajmowały się Ośrodki Doradztwa Rolniczego w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR). Wnioskujemy o utrzymanie dotychczasowej nazwy SIR i wydzielenia tego obszaru w ramach KSOW +	SIR w ODR- ach funkcjonuje od 2015 roku i został dobrze przyjęty wśród rolników i mieszkańców obszarów wiejskich. Dzięki wydzieleniu z KSOW + już na poziomie Planu Strategicznego zapewni bezpieczną kontynuację i rozwijanie dobrych praktyk w zakresie przekazywania wiedzy i wdrażania innowacji. Ponadto już samo określenie SIR utożsamiane jest w środowisku wiejskim z ODR i innowacyjnością .Ujęcie wszystkich zadań finansowanych z Pomocy Technicznej przez różne instytucje w jedno określenie KSOW + nie jest przejrzyste i wprowadza niepotrzebny niepokój o przyszłe rozwiązania organizacyjne i finansowe. Szczególnie dotyczy to relacji samorządów i ODR-ów.	Uwaga nieuwzględniona	KSOW+ zostanie utworzona w oparciu o istniejącą KSOW oraz SIR umożliwiając wykorzystanie zbudowanego dotychczas potencjału, zgodnie z zapisami rozporządzenia o planach strategicznych. W PS WPR jest wyodrębniona KSOW+, natomiast w ramach KSOW+ mogą funkcjonować inne sieci, ale nie ma potrzeby wpisywania ich osobno w PS WPR.
775	2021-09-15 12:36:13	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 1. DEKLARACJA STRATEGICZNA	1.1Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Mięsnego (UPEMI) podtrzymuje swój postulat, zawarty w Petycji do Pana Ministra z dnia 06.09.2021 r. o uwzględnienie w ramach prac nad Planem Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej, na lata 2023-2027, zagadnień związanych z wnioskowanym opracowaniem i wdrożeniem przez MRiRW Programu stabilizacji branży wieprzowiny w Polsce.	Opracowanie i wdrożenie w/w Programu jest zasadne w sytuacji narastającego, dramatycznego kryzysu na rynku wieprzowiny w Polsce, w tym zagrożenia dla funkcjonowania dziesiątków tysięcy polskich gospodarstw rolnych. W ramach w/w Programu mogą być ujęte m.in. już proponowane w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej, na lata 2023-2027 mechanizmy i interwencje dotyczące branży wieprzowiny jak i ewentualnie nowe mechanizmy i interwencje zaproponowane w toku wnioskowanych prac nad utworzeniem w/w Programu, zmierzające i ukierunkowane na: - wsparcie polskich rolników – hodowców trzody chlewnej i przetwórców wieprzowiny w ich obecnej, trudnej sytuacji ekonomiczno-finansowej, - stworzenie wieloletnich, stabilnych rozwiązań prawnych, finansowych, organizacyjnych dla odbudowy i rozwoju polskiej branży wieprzowiny, - zapewnienie, w wieloletniej perspektywie, równości szans rynkowych w zakresie warunków produkcji, zbytu i eksportu polskiej wieprzowiny, w ramach UE. 2.Z w/w zagadnieniem programu stabilizacji branży wieprzowiny w Polsce, wiąże się zagadnienie utrzymania priorytetu samowystarczalności żywnościowej Polski w sytuacji zagrożeń ograniczenia produkcji roślinnej i zwierzęcej spowodowanej konsekwencjami przyjęcia bardzo ambitnych celów klimatycznych przez UE. Samowystarczalność żywnościowa, w praktyce oznacza istnienie stałej wyraźnej nadwyżki eksportowej, w podstawowych branżach, która może amortyzować ewentualne kryzysy np. przyrodnicze (susze, itp.) lub choroby. Jedną z podstaw jest stabilna baza paszowa, w tym przywracanie rolniczego wykorzystania obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania, np. dla chowu bydła mięsnego. Innym priorytetowym zagadnieniem powinno być utrzymanie na stabilnym poziomie krajowej produkcji żywca, w tym w szczególności wieprzowiny. W skali spożycia mięsa i wyrobów mięsnych w Polsce, od szeregu lat, utrzymuje się ponad 60 % udział wieprzowiny w zaspokajaniu spożycia mięsa przez mieszkańców Polski. Niestety jednocześnie od wielu lat Polska ma ujemne saldo w zakresie obrotów handlu zagranicznego w branży wieprzowiny. Podstawą dla zapewnienia stabilnego poziomu spożycia dla „statystycznego Polaka" jest wobec powyższego utrzymanie i rozwój krajowej hodowli i chowu świń. Wobec powyższego szczególne znaczenie ma zapewnienie stabilnych warunków funkcjonowania gospodarstw rolnych zajmujących się produkcją żywca, w tym trzody chlewnej, w szczególności dla średnich i małych producentów. To właśnie średni i mali producenci są bardziej odporni na ewentualne kryzysy cenowe lub chorobowe (jak wskazują dane wielkości zakażeń ASF w stadach świń, jest kilkakrotnie niższa w przypadku gospodarstw średnich i małych, niż w przypadku wielkich ferm przemysłowych). Nie można jednak pomijać także znaczenia produkcji dużych ferm trzody chlewnej, gdyż to one mają bardzo duże znaczenie dla produkcji towarowej trzody chlewnej, w tym dla zapewnienia stabilności dostaw dla zakładów przetwórczych. Wobec powyższego zasadne jest kontynuowanie dotychczasowych działań administracji rządowej, w szczególności działań MRiRW oraz podmiotów i instytucji podporządkowanych, nadzorowanych przez MRiRW, w zakresie rozwoju i utrzymania stabilnej produkcji zbóż, kukurydzy, roślin wysokobiałkowych, jako podstawy dla stabilnej wielkości krajowej hodowli i chowu żywca. Jednocześnie aktualnie i w najbliższej przyszłości szczególnie istotnym zagadnieniem dla stabilizacji i rozwoju krajowej branży wieprzowiny jest ograniczanie i zwalczanie ASF.	Uwaga uwzględniona	W planie zaprojektowano wsparcie dla producentów wieprzowiny
776	2021-09-15 12:36:39	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Wsparcie realizowane w gospodarstwach posiadających Trwałe Użytki Zielone, okresowo zalewane	Gospodarstwa posiadające TUZ i realizujące działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne w zakresie pakietów przyrodniczych już dostaje dofinasowanie do utraconych korzyści jakimi sa np opóźnione zbiory takze ze względu na występujące czasowe podtopienia. Zależny nam na zatrzymywaniu wody w każdym miejscu opadu oraz zalania. Ze względu na retencje ważniejsze wydają się TUZy poza zobowiązaniami	Uwaga częściowo uwzględniona	Ekoschemat Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych będzie stanowił kontynuację analogicznego działania wdrożonego w ramach PROW w 2022 r., ograniczonego do trwałych użytków zielonych objętych zobowiązaniami w ramach wybranych wariantów pakietów przyrodniczych. Ekoschemat został rozszerzony, oprócz ww. trwałych użytków zielonych objętych zobowiązaniami w ramach wybranych wariantów pakietów przyrodniczych, do trwałych użytków zielonych objętych ekoschematem Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt lub ekologicznym systemem produkcji, co jest podyktowane potrzebą ukierunkowania tego rodzaju wsparcia na siedliska hydrogeniczne, szczególnie predestynowane do funkcji retencyjnej, których kondycja przyrodnicza jest uzależniona od obecności wody, i na tereny o ekstensywnym lub ekologicznym systemie produkcji, gdzie możliwości/potrzeby produkcyjne mogą być stosunkowo łatwe do pogodzenia z wykorzystaniem terenu na cele usług ekosystemowych w zakresie retencjonowania wody.
777	2021-09-15 12:38:43	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Stawka płatności - 836 zł/ha	Stawka wyliczona dla interwencji Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000 wydaje się adekwatna dla ekoschematy retencyjnego. Zbyt niskie wsparcie spowoduje nikłe zainteresowanie ekoschematem, a tym samym niewykorzystanie funduszy unijnych ale takze możliwości zatrzymania wody przez rolników.	Uwaga nieuwzględniona	Kalkulacja stawki płatności "ekoschemat - Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt" została opracowana przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB (IERIGŻ-PIB), co potwierdza odpowiedni certyfikat. Wysokość szacowanej stawki płatności stanowi częściową rekompensatę (ok. 72%) utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z realizacją ekoschematu, tzn. praktyk wykraczających ponad obowiązujące standardy. Stawka płatności w ramach ekoschematu jest wynikiem bilansu poszczególnych pozycji kosztów i korzyści związanych z różnicą między średnim poziomem dochodu pomiędzy gospodarstwami o niezrównoważonej (<0,3 i> 2 DJP/ha TUZ) a zrównoważonej obsadzie zwierząt (0,3 – 2 DJP/ha TUZ) oraz dodatkowym kosztem pracy własnej.
778	2021-09-15 12:40:06	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	4.3ad. Podsumowanie analizy SWOT oraz opis strategii interwencji – cel 1 (str. 15) 1) W ramach realizacji potrzeby: Zwiększenie indywidualnego dochodu w rolnictwie w celu zapewnienia rolnikom godnego poziomu życia i wyrównywania szans rozwojowych, ekonomicznych, społecznych (str. 15) w zakresie branży mięsnej, w szczególności wieprzowiny wskazane jest rozważyć zagadnienia: wsparcia wzrostu chowu świń na potrzeby lokalnego rynku, wsparcia rolników stosujących podwyższony dobrostan przy jednoczesnym wzroście wsparcia dla bioasekuracji i ograniczaniu barier administracyjnych. Ponadto w ramach szerokiego zakresu możliwości pomocowych, w tym poza WPR istotne jest wsparcie rekompensowania wzrostu kosztów produkcji, w tym energii, paliw. 2) ad. realizacja potrzeby: Zapewnienie stabilności dochodów gospodarstw przez łagodzenie skutków ryzyka cenowego (wynikającego ze zmienności koniunktury) i produkcyjnego (wynikającego ze zmienności uwarunkowań klimatyczno-pogodowych oraz występowania klęsk żywiołowych, inwazji szkodników, chorób zwierząt i roślin (str. 16) – należy zauważyć, że w ramach PS WPR nie ma przedstawionych adekwatnych mechanizmów wsparcia/interwencji w celu realizacji w/w potrzeby. 3) ad. realizacja potrzeby: Przeciwdziałanie spadkowi opłacalności produkcji rolnej w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta w szczególności na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania, w celu zmniejszenia presji na środowisko poprzez bardziej równomierne rozłożenie terytorialne produkcji zwierzęcej (str. 16) UPEMI zdecydowanie popiera działania w kierunku utrzymania i rozwoju chowu i hodowli żywca na w/w terenach. Wnioskujemy o rozszerzenie zakresu wsparcia dla rolników tworzących własną bazę paszową, np. wykorzystujących łąki i pastwiska, w szczególności na terenach podgórskich dla hodowli bydła mięsnego. Poza pozytywnymi efektami dla środowiska naturalnego, przyczyni się to do rozwoju i dywersyfikacji bazy surowcowej dla polskiego przemysłu mięsnego. 5.3ad. Cel 2 (str. 19 i nast.) Popierając zawarte w tej części PS WPR stwierdzenie, że Polska posiada duży potencjał produkcyjny w produkcji zwierzęcej, zwracamy się o wsparcie dla produkcji zwierzęcej w małych i średnich gospodarstwach, w celu zróżnicowania źródeł dochodów, dywersyfikacji ryzyka zmian rynkowych oraz zmian wielkości przychodów i dochodów. UPEMI zdecydowanie popiera kontynuowanie i rozwój działań oraz wsparcia w zakresie realizacji potrzeb: - rozwoju produkcji żywności wysokiej jakości, - zapewnienia promocji produktów żywnościowych i nieżywnościowych (pochodzących z rolnictwa) na rynkach światowych. Jednocześnie w ramach realizacji Celu 2 wnioskujemy o uwzględnienie wsparcia dla przetwórstwa rolno-	zawarte w opisie uwagi	Uwaga uwzględniona	Zagadnienia poruszone w uwagach stanowią integralny element Planu.
779	2021-09-15 12:40:44	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	prowadząca działalność gospodarczą w ramach świadczenia usług rolniczych jako mikro-, małe- lub średnie- przedsiębiorstwo z wykorzystaniem technologii cyfrowych (Rolnictwo 4.0) lub w zakresie zabezpieczenia/utrzymania właściwości nawadniająco-odwadniających urządzeń wodnych dla spółek wodnych lub związków spółek wodnych w rozumieniu ustawy prawo wodne;	Istnieje duże prawdopodobieństwo, ze spółki wodne będą prowadziły tylko działania odwadniające czyli prace utrzymaniowe. Zakup wydajniejszego sprzętu, który skuteczniej udrożni rowy a tym samym uniemożliwi zatrzymanie wody nie powinien być finansowany ze środków UE.	Uwaga nieuwzględniona	w ramach interwencji pn. Rozwój usług rolnictwa precyzyjnego na rzecz ochrony środowiska i klimatu, będą mogły być wspierane podmioty świadczące usługi rolnicze z wykorzystaniem technologii rolnictwa precyzyjnego w następujących obszarach tematycznych: ograniczenie zużycia środków ochrony roślin i nawozów, zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi, ograniczenie uciążliwości środowiskowej produkcją zwierzęcą. W ramach tej interwencji nie są planowane usługi w zakresie zabezpieczenia/utrzymania właściwości nawadniająco-odwadniających urządzeń wodnych dla spółek wodnych lub związków spółek wodnych w rozumieniu ustawy prawo wodne.

780	2021-09-15 12:44:54	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 1. Podstawowe wsparcie dochodu	Interwencje (str. 90 i nast.) 1) ad. I 4.2 Ekoschemat - Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt (str. 98) Po wstępnej analizie powstaje wątpliwość co do wymogów obsady zwierząt trawożernych w gospodarstwie: co najmniej 0,3 DJP/ha TUZ i maksymalnie 1,5 DJP/ha TUZ, w sytuacji bardzo zróżnicowanych stanów faktycznych prowadzenia działalności przez rolników np. rozdrobnienie działek, odległości pomiędzy siedzibą stada a działkami, itp. Wskazane jest dokonanie ewaluacji praktyki realizacji tego ekoschematu po analizie doświadczeń z realizacji tego ekoschematu w pierwszych latach i dokonanie ewentualnych korekt w zakresie wymagań interwencji. 2) ad. I 4.17 Ekoschemat – Dobrostan zwierząt (str. 132) Wnioskujemy, aby dopłaty do podwyższonego standardu utrzymania zwierząt uzależnić od kilku a nie od jednego czynnika. Wymogi powinny uwzględniać rzeczywiste potrzeby zwierząt i to w zakresie całego wachlarza „wolności" im dedykowanego dotyczącego zarówno produkcji tuczników jak i prosiąt np.: 1.Z pakietu sześciu elementów decydujących o poziomie dobrostanu, producent/rolnik musi zagwarantować trzy, aby otrzymać dopłatę z programu „dobrostan plus". W zakres tych sześciu elementów proponowanych mogą wchodzić: a)Zwiększenie powierzchni bytowania o 20% - parametry jak dotychczas w „dobrostan plus", dodatkowo: produkcja warchlaków w systemie + 20% powierzchni (od odsadzenia od lochy 28 [21] – 80 dzień życia 5 - 30 kg m.c. Kontrola - IW na parametrach do tej pory obowiązujących b)Zapewnienie przez cały rok optymalnych warunków zoohigienicznych w budynkach produkcyjnych tj. temperatury, składu powietrza i światła. Kontrola – inspekcja weterynaryjna kontroluje wyrywkowo parametry ze szczególnym uwzględnieniem okresów upałów i największych mrozów. Temperatura nie może odbiegać od norm „dobrostanowych dla gatunku" uwzględniając wilgotność względną (+) 8 stopni powyżej (lato) oraz (-) 4 stopnie poniżej norm (zima). Pozostałe, wymienione parametry zoohigieniczne, z zachowaniem norm z przyjętym odchyleniem, w zakresie akceptowalnym fizjologicznie przez zwierzę (nie przez człowieka). c)Ochrona i profilaktyka zdrowia. Wymagania – status zdrowotny stada SPF lub SPF (-) w zakresie jednej jednostki chorobowej (nie dotyczy chorób zwalczanych z urzędu tu: Ch.A oraz chorób immunosupresyjnych tu: PRRS). SPF (Specified Pathogen Free) oznacza status immunologiczny stada monitorowany poprzez obecność lub brak (generalnie na podstawie badań immunologicznych) uciążliwych z epizootiologicznego i ekonomicznego punktu widzenia jednostek chorobowych, takich jak: Leptospiroza; Bruceloza; Choroba Aujeszkego; Zakaźnego zanikowego zapalenia nosa (ZZZN); Pleuropneumonii (App); Dezynterii świń; PRRS (Zespół rozrodczo-oddechowy świń);	Uzasadnienie: Dotychczas w ramach działania Dobrostan zwierząt w zakresie: •Dobrostan loch złożono 2 454 wniosków w roku 2020 i 22 509 wniosków w 2021 roku •Dobrostan tuczników złożono 2 104 w 2020 roku i 2 156 wniosków w 2021 roku Niskie zainteresowanie działaniem wynika z braku rekompensaty utraconych korzyści i poniesionych kosztów wynikających z dostosowania się do wymagań określonych w działaniu Dobrostan zwierząt.	Uwaga nieuwzględniona	Ad 1) Interwencja związana z dobrostanem zwierząt koncentruje się na wymogach związanych z zapewnieniem zwiększonej powierzchni bytowej i dostępem do środowiska zewnętrznego i tym samym nie obejmuje innych aspektów związanych z utrzymaniem zwierząt. Należy jednak wskazać, że w dużej części zaproponowane wymogi są już określone na poziomie przepisów podstawowych, tj. przepisów powszechnie obowiązujących wszystkich rolników. Ad.2) Płatności w ramach interwencji dotyczącej dobrostanu zwierząt mogą obejmować jedynie dodatkowe koszty i utracone dochody wynikające z podjętych zobowiązań dobrostanowych. Dodatkowo kalkulacja płatności musi zostać przygotowana przez podmiot funkcjonalnie niezależny od organów odpowiedzialnych za realizację planu strategicznego WPR oraz posiadający odpowiednią wiedzę fachową, który przeprowadza obliczenia. W przypadku interwencji dotyczącej dobrostanu zwierząt takim podmiotem jest Instytut Zootechniki-PIB, który dokonał kalkulacji płatności dobrostanowych, z których wynikają wysokości stawek płatności za lochę i tucznika.
781	2021-09-15 12:45:51	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	Do usunięcia: Urządzenia wodne piętrzące wodę będą mogły być wyposażone w instalacje do pozyskiwania energii z OZE (mikroinstalacje wodne). Poprawi to efektywność wykorzystania dostępnych zasobów wodnych zarówno w produkcji energii, jak i produkcji rolnej.	W analizie interwencji zabrakło informacji o oddziaływaniu elektrowni wodnych na różnorodność biologiczną, stan wód gruntowych oraz opłacalność budowy spiętrzeń oraz elektrowni	Uwaga nieuwzględniona	Inwestycja związana z budową elektrowni wodnej poprzedzona jest szczegółową analizą (zgodnie z art. 46 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko). Wiąże się to m.in. ze złożeniem wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.
782	2021-09-15 12:47:29	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 6. Przyczynianie się do ochrony różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu	Do Analizy SWOT Celu 6.dodać informację w Słabych stronach o wskaźniku FBI dla Polski.	Farmland Bird Index - wskaźnik liczebności ptaków krajobrazu rolniczego, jest jednym z oficjalnych wskaźników stanu środowiska w krajach członkowskich Unii Europejskiej. Jest on traktowany jako wskaźnik stanu "zdrowia" ekosystemów użytkowanych rolniczo. W Polsce od 2009 r. obserwuje się systematyczny spadek liczebności gatunków ptaków terenów rolnych. Redukcja liczebności pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego jest silniejsza na terenach położonych poza siecią Natura 2000 – w ostojach ptasich Natura 2000 trend wskaźnika FBI jest stabilny	Uwaga uwzględniona	W opisie słabych stron jest zawarta informacja o FBI.
783	2021-09-15 12:48:24	JST	ROZDZIAŁ 1. DEKLARACJA STRATEGICZNA	Plan Strategiczny jest komplementarny w stosunku do działań, które mogą być również finansowane w ramach programów finansowanych z funduszy strukturalnych i Krajowego Planu Odbudowy a także programów finansowanych z budżetu krajowego. Ww. programy również będą finansować inwestycje w zakresie budowy i modernizacji dróg lokalnych, gospodarki wodno-ściekowej oraz rozwoju sieci Internetu szerokopasmowego. Dodatkowo programy Polityki Spójności będą także wspierać inwestycje z zakresu rozwoju 13 przedsiębiorczości oraz zapewnienia dostępności do usług publicznych, a także rozwój kapitału ludzkiego na obszarach wiejskich. Należy zaznaczyć, iż wsparcie inwestycji w infrastrukturę publiczną jest jednym z ważniejszych elementów zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i tworzenia warunków do rozwoju społecznego, obywatelskiego i gospodarczego, dlatego też zostana uwzględnione w planie Strateiicznym.	Zaprezentowany Projekt Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej po 2023 roku to wizja rozwoju polskiej wsi z udziałem Europejskiego Funduszu na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich marginalizująca jeden z istotnych aspektów obszarów wiejskich: wsparcie dla infrastruktury publicznej. Nowa perspektywa finansowa w zakresie WPR nie uwzględnia finansowania dróg, ograniczone wsparcie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, oraz innych inwestycji realizowanych dla ogółu mieszkańców. Założono, że powyższe zadania będą finansowane głównie z Polityki Spójności czy Krajowego Planu Odbudowy, bez określenia konkretnych środków interwencji, celów, zasad i warunków przyznawania pomocy. Takie niezobowiązujące stwierdzenia w konsekwencji mogą oznaczać w przyszłości bardzo ograniczone źródła finansowania tak ważnych inwestycji podnoszących jakość życia na obszarach wiejskich.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni.
784	2021-09-15 12:48:31	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 6. Przyczynianie się do ochrony różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu	Wyjaśnić metodykę wyznaczania TUZ cennych przyrodniczo TUZ C. Obecność TUZ cennych (przyrodniczo) jest wskazywana jako mocna strona w analizie celu 6. Wyjaśnić metodykę wyznaczania TUZ cennych przyrodniczo TUZ C.	Metodyka wyznaczania TUZ cennych przyrodniczo nie jest jawna i nie jest poddana dyskusji naukowej. W wielu miejscach nie jest jasne w jaki sposób TUZ zostały zaklasyfikowane jako cenne przyrodniczo lub są poza nimi. Sa miejsca, gdzie TUZ podzielony jest sztucznie na TUZ cenny i TUZ. W ten sposób rzeczywiście cenne przyrodniczo łąki i pastwiska mogą być niekorzystnie zmienione (np. zaorane) i utracić bezpowrotnie walory przyrodnicze na skutek niewłaściwego użytkowania.	Uwaga nieuwzględniona	W SWOT jest ogólna informacja na jakiej podstawie zostały wydzielone TUZ cenne przyrodniczo i co obejmują. Analiza SWOT nie jest miejscem na wskazywanie metodyki wyznaczenia TUZ cennych przyrodniczo.
785	2021-09-15 12:49:49	JST	ROZDZIAŁ 1. DEKLARACJA STRATEGICZNA	wsparcie inwestycji w infrastrukturę techniczną, w szczególności związaną z gospodarką wodno-ściekową; z zakresu rewitalizacji małych miejscowości wiejskich, wzmocnienie infrastruktury drogowej i kulturalnej.	Zaprezentowany Projekt Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej po 2023 roku to wizja rozwoju polskiej wsi z udziałem Europejskiego Funduszu na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich marginalizująca jeden z istotnych aspektów obszarów wiejskich: wsparcie dla infrastruktury publicznej. Nowa perspektywa finansowa w zakresie WPR nie uwzględnia finansowania dróg, ograniczone wsparcie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, oraz innych inwestycji realizowanych dla ogółu mieszkańców. Założono, że powyższe zadania będą finansowane głównie z Polityki Spójności czy Krajowego Planu Odbudowy, bez określenia konkretnych środków interwencji, celów, zasad i warunków przyznawania pomocy. Takie niezobowiązujące stwierdzenia w konsekwencji mogą oznaczać w przyszłości bardzo ograniczone źródła finansowania tak ważnych inwestycji podnoszących jakość życia na obszarach wiejskich.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni.
786	2021-09-15 12:51:29	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	1) ad. I 4.2 Ekoschemat - Wskazane jest dokonanie ewaluacji praktyki realizacji tego ekoschematu po analizie doświadczeń z realizacji tego ekoschematu w pierwszych latach i dokonanie ewentualnych korekt w zakresie wymagań interwencji.	Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt (str. 98) Po wstępnej analizie powstaje wątpliwość co do wymogów obsady zwierząt trawożernych w gospodarstwie: co najmniej 0,3 DJP/ha TUZ i maksymalnie 1,5 DJP/ha TUZ, w sytuacji bardzo zróżnicowanych stanów faktycznych prowadzenia działalności przez rolników np. rozdrobnienie działek, odległości pomiędzy siedzibą stada a działkami, itp.	Uwaga uwzględniona	Wymagania w ramach interwencji: -Obsada zwierząt trawożernych w gospodarstwie wynosi co najmniej 0,3 DJP/ha TUZ i maksymalnie 2 DJP/ha TUZ w okresie wegetacyjnym roślin.
787	2021-09-15 12:52:07	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	W ramach interwencji wspierane będą inwestycje dotyczące: - systemów zrównoważonego gospodarowania wodami opadowymi w tym ich retencji - systemów indywidualnego oczyszczania ścieków - ukształtowanie przestrzeni publicznej uwzględniających przeciwdziałanie zmianom klimatu, - odnowienie lub poprawa stanu zabytkowych obiektów budowlanych z przeznaczeniem na cele publiczne - budowy, przebudowy i wyposażenia obiektów budowlanych służących do zaopatrzenia w wodę lub odprowadzania ścieków - budowy, przebudowy dróg publicznych - inwestycji w obiekty pełniące funkcje kulturalne	Dodanie dodatkowych zakresów (wod-kan, drogi, świetlice) uzupełni interwencję w zakresie wsparcia rozwoju infrastruktury wiejskiej o obszary, które nadal są niedoinwestowane a mają duży wpływ na jakość życia na terenach wiejskich i wpływają na potencjał do prowadzenia działalności gospodarczej. Kompleksowe podejście do rozwoju infrastruktury publicznej i technicznej na polskiej wsi dają perspektywę uatrakcyjnienia i zrównoważonego rozwoju polskiej wsi	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni.
788	2021-09-15 12:52:44	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 2. Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu	1.R2 Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów Zawężając przedział powierzchni gospodarstw do 50 ha spowoduje, iż rolnicy niechętnie będą powiększać swoje gospodarstwa o dzierżawy, gdyż przekroczą często próg 50 ha i wówczas tej płatności nie uzyskają. Po wejściu Polski do UE sytuacja na wsi uległa znacznej zmianie, gdyż dziś 50 ha to nie jest duża powierzchnia - to są głównie gospodarstwa rodzinne, dlatego proponujemy zwiększenie powierzchni do 100 ha w ramach płatności redystrybucyjnej co pozwoli na rozwój gospodarstw rodzinnych. Płatność redystrybucyjna stanowiąca podstawowe wsparcie powinna zostać zwiększona do kwoty 150 zł/ha, gdyż pozostałe formy wsparcia mogą być niedostępne dla większości gospodarstw rolnych.	1.R2 Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów Zawężając przedział powierzchni gospodarstw do 50 ha spowoduje, iż rolnicy niechętnie będą powiększać swoje gospodarstwa o dzierżawy, gdyż przekroczą często próg 50 ha i wówczas tej płatności nie uzyskają. Po wejściu Polski do UE sytuacja na wsi uległa znacznej zmianie, gdyż dziś 50 ha to nie jest duża powierzchnia - to są głównie gospodarstwa rodzinne, dlatego proponujemy zwiększenie powierzchni do 100 ha w ramach płatności redystrybucyjnej co pozwoli na rozwój gospodarstw rodzinnych. Płatność redystrybucyjna stanowiąca podstawowe wsparcie powinna zostać zwiększona do kwoty 150 zł/ha, gdyż pozostałe formy wsparcia mogą być niedostępne dla	Uwaga nieuwzględniona	Mając na uwadze cel płatności redystrybucyjnej oraz wynikający z analizy dochodów rolniczych w poszczególnych przedziałach powierzchniowych zaproponowany zakres powierzchniowy, należy stwierdzić, że ukierunkowanie wsparcia do gospodarstw osiągających dochód parytetowy jest nieuzasadnione. Ponadto w rekomendacjach odnośnie polskiego PS, KE zwraca uwagę na konieczność redukcji różnic w dochodach między różnymi wielkościowo grupami gospodarstw na rzecz tych mniejszych poprzez m.in. stosowanie płatności redystrybucyjnej. Przyznanie płatności redystrybucyjnej dla gospodarstw posiadających max pow 50 ha spełnia powyższe założenia.
789	2021-09-15 12:53:19	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	Wdrożenie wybranych elementów koncepcji Smart Villages obejmującej również wymienione wyżej zakresy inwestycji oraz w szczególności inwestycje w zakresie budowy instalacji odnawialnych źródeł energii, „zielonych" ścieżek rowerowych Lub Wdrożenie wybranych elementów koncepcji Smart Villages w szczególności inwestycje w zakresie budowy instalacji odnawialnych źródeł energii, „zielonych" ścieżek rowerowych	Dodanie słowa „również". Dotychczasowy zapis może sugerować, iż SV mają wdrażać wyłącznie wyżej wymienione zakresy wsparcia + oze. Z drugiej strony należy się zastanowić czy koncepcje SV powinny w ogóle realizować wskazane w interwencji zakresy. Poza tym należy doprecyzować zakres koncepcji i sam mechanizm działania i realizacji SV w odniesieniu do zapisów zawartych w sekcji LEADER, gdzie wskazano, iż rozwiązania SV powinny uwzględniać użycie technologii cyfrowych i telekomunikacyjnych lub lepsze wykorzystanie wiedzy. Nie jest jasne czy w ramach interwencji I 10.10 mają być (albo mogą być/muszą być) wdrażane koncepcje, które zostały przygotowane i sfinansowane w ramach LEADERA. Jeśli faktycznie taki jest zamysł, przy założeniu, że prawidłowe jest wskazanie, iż SV realizują wymienione w interwencji zakresy, trudno będzie o inwestycje polegające na odnowieniu zabytku czy budowie przydomowej oczyszczalni ścieków przy wykorzystaniu technologii cyfrowych i telekomunikacyjnych	Uwaga częściowo uwzględniona	prowadzono zapis: W ramach tego obszaru przewiduje realizację wdrożenia wybranych elementów koncepcji inteligentnych wsi obejmujących inwestycje infrastrukturalne w zakresie adaptacji do zmian klimatu i środowiska w tym w szczególności budowy instalacji odnawialnych źródeł energii, budownictwa pasywnego, budowy zbiorników retencyjnych w celu gromadzenia wód opadowych i roztopowych.

790	2021-09-15 12:53:50	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	ad. I 4.17 Ekoschemat – Dobrostan zwierząt (str. 132) Wnioskujemy, aby dopłaty do podwyższonego standardu utrzymania zwierząt uzależnić od kilku a nie od jednego czynnika. Wymogi powinny uwzględniać rzeczywiste potrzeby zwierząt i to w zakresie całego wachlarza „wolności" im dedykowanego dotyczącego zarówno produkcji tuczników jak i prosiąt np.: 1.Z pakietu sześciu elementów decydujących o poziomie dobrostanu, producent/rolnik musi zagwarantować trzy, aby otrzymać dopłatę z programu „dobrostan plus". W zakres tych sześciu elementów proponowanych mogą wchodzić: a)Zwiększenie powierzchni bytowania o 20% - parametry jak dotychczas w „dobrostan plus", dodatkowo: produkcja warchlaków w systemie + 20% powierzchni (od odsadzenia od lochy 28 (21) – 80 dzień życia 5 - 30 kg m.c. Kontrola - IW na parametrach do tej pory obowiązujących b)Zapewnienie przez cały rok optymalnych warunków zoohigienicznych w budynkach produkcyjnych tj. temperatury, składu powietrza i światła. Kontrola – inspekcja weterynaryjna kontroluje wyrywkowo parametry ze szczególnym uwzględnieniem okresów upałów i największych mrozów. Temperatura nie może odbiegać od norm „dobrostanowych dla gatunku" uwzględniając wilgotność względną (+) 8 stopni powyżej (lato) oraz (-) 4 stopnie poniżej norm (zima). Pozostałe, wymienione parametry zoohigieniczne, z zachowaniem norm z przyjętym odchyleniem, w zakresie akceptowalnym fizjologicznie przez zwierzę (nie przez człowieka). c)Ochrona i profilaktyka zdrowia. Wymagania – status zdrowotny stada SPF lub SPF (-) w zakresie jednej jednostki chorobowej (nie dotyczy chorób zwalczanych z urzędu tu: Ch.A oraz chorób immunosupresyjnych tu: PRRS). SPF (Specified Pathogen Free) oznacza status immunologiczny stada monitorowany poprzez obecność lub brak (generalnie na podstawie badań immunologicznych) uciążliwych z epizootiologicznego i ekonomicznego punktu widzenia jednostek chorobowych, takich jak: Leptospiroza; Bruceloza; Choroba Aujeszkyego; Zakaźnego zanikowego zapalenia nosa (ZZZN); Pleuropneumonii (App); Dezynterii świń; PRRS (Zespół rozrodczo-oddechowy świń); Mycoplasma hyopneumoniae. Kontrola – inspekcja weterynaryjna kontroluje wyrywkowo (raz na rok) wyniki na obecność chorób, jak wyżej. Raz w roku producent zobowiązany jest przeprowadzić badanie poubojowe zwierząt w ubojni. Producent posiada raport, potwierdzający brak obciążeń immunologicznych min. jak wyżej, do zatwierdzenia przez IW oraz zatwierdzony przez IW plan szczepień profilaktycznych stada. d)Zapewnienie odpowiedniej, potwierdzonej jakości paszy i wody. Wymagania – każda pasza „Finiszer" – ostatnie 6 tygodni tuczu musi posiadać certyfikat/ świadectwo wytwórni pasz na zgodność z normą i potrzebami fizjologicznymi zwierząt oraz spełnienie norm w zakresie czystości mikrobiologicznej (Salmonella, Listerioza, B. Coli. MRSA) oraz norm	Uzasadnienie: Dotychczas w ramach działania Dobrostan zwierząt w zakresie: •Dobrostan loch złożono 2 454 wniosków w roku 2020 i 22 509 wniosków w 2021 roku •Dobrostan tuczników złożono 2 104 w 2020 roku i 2 156 wniosków w 2021 roku Niskie zainteresowanie działaniem wynika z braku rekompensaty utraconych korzyści i poniesionych kosztów wynikających z dostosowania się do wymagań określonych w działaniu Dobrostan zwierząt.	Uwaga nieuwzględniona	Ad 1) Interwencja związana z dobrostanem zwierząt koncentruje się na wymogach związanych z zapewnieniem zwiększonej powierzchni bytowej i dostępem do środowiska zewnętrznego i tym samym nie obejmuje innych aspektów związanych z utrzymaniem zwierząt. Należy jednak wskazać, że w dużej części zaproponowane wymogi są już określone na poziomie przepisów podstawowych, tj. przepisów powszechnie obowiązujących wszystkich rolników. Ad 2) Płatności w ramach interwencji dotyczącej dobrostanu zwierząt mogą obejmować jedynie dodatkowe koszty i utracone dochody wynikające z podjętych zobowiązań dobrostanowych. Dodatkowo kalkulacja płatności musi zostać przygotowana przez podmiot funkcjonalnie niezależny od organów odpowiedzialnych za realizację planu strategicznego WPR oraz posiadający odpowiednią wiedzę fachową, który przeprowadza obliczenia. W przypadku interwencji dotyczącej dobrostanu zwierząt takim podmiotem jest Instytut Zootechniki-PIB, który dokonał kalkulacji płatności dobrostanowych, z których wynikają wysokości stawek płatności za lochę i tucznika.
791	2021-09-15 12:54:28	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	Wysokość pomocy nie może przekroczyć 3 mln zł (nie dotyczy koncepcji Smart Villages) na obszar gminy w okresie realizacji Programu	Podniesienie limitu pomocy do 3 mln – przy jednoczesnym podniesieniu budżetu na interwencję i rozszerzeniu katalogu wsparcia da możliwość realizacji różnych inwestycji z różnych zakresów na danym obszarze, co realizuje koncepcję zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich	Uwaga nieuwzględniona	Biorąc pod uwagę planowany zakres wsparcia kwota pomocy jest wystarczająca.
792	2021-09-15 12:55:23	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.9.2. Rozwój usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa (instrumenty finansowe)	prowadząca działalność gospodarczą w ramach świadczenia usług rolniczych jako mikro-, małe- lub średnie- przedsiębiorstwo z wykorzystaniem technologii cyfrowych (Rolnictwo 4.0) lub w zakresie zabezpieczenia/utrzymania oraz budowy właściwości nawadniająco-odwadniających urządzeń wodnych dla spółek wodnych lub związków spółek wodnych w rozumieniu ustawy prawo wodne:	Istnieje konieczność dofinasowania rolników oraz spółek wodnych do budowy zastawek, dzięki którym będzie można regulować poziom wód na danym terenie. W proponowanej formie zapisu istnieje tylko możliwość ich modernizacji	Uwaga częściowo uwzględniona	Wg obecnych zapisów PS WPR do wsparcia udzielanego w formie instrumentów finansowych kwalifikują się inwestycje materialne i niematerialne oraz kapitał obrotowy. Zapisy przewidują wsparcie w zakresie zabezpieczenia/utrzymania urządzeń wodnych dla spółek wodnych lub związków spółek wodnych. Jeśli dany wydatek nie znajdzie się na liście wydatków niekwalifikowalnych, będzie możliwy do objęcia wsparciem, ale zapisy PSWPR musza pozostać ogólne.
793	2021-09-15 12:55:34	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	Zwiększenie budżetu	Należy zwiększyć alokację na realizację interwencji I 10.10. Inwestycje w infrastrukturę publiczną są jednym z kluczowych aspektów poprawy życia i podniesienia standardów do mieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej na obszarach wiejskich.	Uwaga nieuwzględniona	Biorąc pod uwagę planowany zakres wsparcia alokacja środków wydaje się wystarczająca
794	2021-09-15 12:55:53	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	ad. I 5.2 Wsparcie dochodów związane z produkcją do młodego bydła – (str. 143) W zakresie tej formy interwencji UPEMI wnioskuje o zwiększenie poziomu interwencji - zwiększenie limitu z 20 szt. młodego bydła w wieku do 24 miesięcy do co najmniej 30 szt.	jw	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE wsparcie związane z produkcją do zwierząt można przyznawać tylko, gdy dany sektor znajduje się w trudnej sytuacji. Jak wynika z dostępnych analiz, w najtrudniejszej sytuacji znajdują się gospodarstwa ze stadami do 20-25 szt. (90% wszystkich gospodarstw). Rozszerzenie zakresu wsparcia będzie skutkowało zmniejszeniem szacunkowej stawki płatności. Wynika to z tego, że: (i) roczna stawka płatności do bydła i krów oparta jest na ustalonej liczbie zwierząt; (ii) na wsparcie związane z produkcją Polska zamierza przeznaczyć maksymalny przewidywany przepisami UE odsetek pułapu krajowego (15%), a więc nie ma możliwości zwiększenia tego odsetka, a jedynie ewentualne przesuwanie środków pomiędzy poszczególnymi kopertami finansowymi na płatności związane (w ramach tych 15%).
795	2021-09-15 12:56:57	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 4. Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej, a także wykorzystanie zrównoważonej energii	do usunięcia: W dodatku z uwagi na pozytywny wpływ na retencjonowanie wody, małe elektrownie wodne mają też znaczenie dla zapobiegania skutkom powodzi i suszy.	Ani zbiorniki wodne ani budowle spiętrzające nie przeciwdziałają suszy. Woda ta jest niedostępna dla roślin, obniża poziom wód gruntowych powodując efekt pustynnienia "za" wybudowanym zbiornikiem bądź też zaporą https://straznicy.wwf.pl/manifest-nie-dla-elektrowni-wodnych/	Uwaga nieuwzględniona	Funkcja retencyjna MEW dotyczy obszarów powyżej urządzenia piętrzącego, natomiast warunki korzystania z wód, obejmujące m.in. sposób gospodarowania wodą, w tym charakterystyczne rzędne piętrzenia wraz z terminami i warunkami ich utrzymywania oraz wielkość przepływu nienaruszalnego i ograniczenia wynikające z konieczności jego zachowania są określane w pozwoleniu wodnoprawnym.
796	2021-09-15 12:57:47	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	Zwiększenie budżetu	Należy założyć co najmniej taką wartość alokacji, która obowiązywała w ramach PROW 14-20. Leader jako istotny element polityki rozwoju obszarów wiejskich jest nastawiony na przedsiębiorczość pozarolniczą, aktywizację lokalną oraz poprawę infrastruktury publicznej w związku z czym ma bardzo duże możliwości konsumpcji środków w bardzo ważnych z punktu widzenia rozwoju polskiej wsi sferach. Pomniejszenie budżetu LEADERA doprowadzi do wyłączenia wielu obszarów ze wsparcia w ramach tej koncepcji a tym samym pogłębi różnice rozwojowe pomiędzy poszczególnymi regionami i wzmocni negatywne procesy zachodzące na obszarach wiejskich (niedoinwestowanie, depopulacja, ubożenie itp.).	Uwaga nieuwzględniona	Biorąc pod uwagę planowany zakres wsparcia alokacja środków wydaje się wystarczająca.
797	2021-09-15 12:58:22	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.3. Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF	ad. I 10.3 Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF (str. 230) UPEMI zdecydowanie popiera tę formę wsparcia. Zgłaszamy jednak w tym przedmiocie następujące uwagi i wnioski: - rozważenie zwiększenia limitu pomocy dla operacji realizowanych np. w ramach grup producentów rolnych, - zwiększenie ogólnej kwoty środków finansowych na ta interwencję, w PS WPR zakłada się, że środki w ramach tej interwencji wystarczą na 6230 operacji. W porównaniu do: - ilości rolników prowadzących chów trzody chlewnej oraz - założenia, że (na podstawie dotychczasowego przebiegu ASF w Polsce) problemem ASF, a w konsekwencji konieczność prowadzenia bioasekuracji, będzie występować do końca okresu PS WPR tj. do 2027 r., przewidziana na tę interwencję kwota 46,2 mln EUR jest zbyt niska.	przewidziana na tę interwencję kwota 46,2 mln EUR jest zbyt niska.	Uwaga nieuwzględniona	Środki publiczne na realizację inwestycji dotyczących zapobiegania rozprzestrzenianiu się ASF wynoszą 70 mln EUR. Kwota 38,5 mln EUR stanowi wkład EFRROW w całości środków przeznaczonych na ww. inwestycje. Określając wysokość środków publicznych na inwestycje dotyczące bioasekuracji wzięto pod uwagę ograniczenia finansowe w Planie Strategicznym WPR i potrzebę realizacji również innych celów Wspólnej Polityki Rolnej.
798	2021-09-15 12:59:43	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 3. SPÓJNOŚĆ STRATEGII I KOMPLEMENTARNOŚĆ 3.2. Przegląd architektury środowiskowej i klimatycznej	Spowalnianie krążenia wody w środowisku jest korzystne dla ochrony klimatu i jako takie powinno być wspierane, zwłaszcza, że nadmierne oraz brak uwilgocenia(z punktu widzenia optymalizacji warunków produkcyjnych) uwilgotnienie gleby wiąże się ze stratami w produkcji rolnej.	Na przestrzeni ostatnich lat, oraz corocznych wypłat odszkodowania za suszę rolnikom, problemem jest raczej brak wody, przesuszenie gleby a nie nadmierne uwilgocenie.	Uwaga uwzględniona	Stosowane praktyki i inwestycje zaplanowano w ramach Planu.
799	2021-09-15 13:00:03	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.3. Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF	Poszerzenie tego wsparcia również dla producentów drobiu w związku z zapobieganiem rozprzestrzeniana się zjadliwej grypy ptaków. Przenalizowania wymaga maksymalna kwota wsparcia dla jednego beneficjenta (w wysokości 100 tys. zł) w celu zapobiegania rozprzestrzenianiu się ASF.	Limit 100 tys. zł udzielonej jednemu beneficjentowi jest nieuzasadniony biorąc pod uwagę, że wystąpienie ASF dotyka całego sektora produkcji wieprzowiny niezależnie od wielkości gospodarstwa. Oznacza to, że poziom zabezpieczeń musi być adekwatny do potrzeb, wynikających z zaleceń służb weterynaryjnych i w przypadku większych ferm kwota 100 tys. zł może okazać się niewystarczająca. Dlatego o wiele lepszym rozwiązaniem będzie ustalenie maksymalnego wsparcia na obiekt produkcyjny (chlewnia). Dodatkowo takie samo wsparcie powinno objąć producentów drobiu w związku z zapobieganiem rozprzestrzeniana się zjadliwej grypy ptaków, która również dotyka gospodarstwa rolne.	Uwaga nieuwzględniona	Kwota pomocy została określona na podstawie doświadczeń z PROW 2014-2020 gdzie średnia wartość operacji dotyczących inwestycji bioasekuracyjnych wynosiła 48 tys. zł. Kwota pomocy określona w PS WPR 100 zł 100 tys. zł uwzględnia wzrost cen. Dodatkowo zwiększenie kwoty pomocy mogłoby oznaczać, że mniej rolników mogłoby skorzystać z pomocy.
800	2021-09-15 13:00:19	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 12.1. Dopłaty do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich	UPEMI wnioskuje po ponowną analizę wymagań interwencji, w szczególności ograniczenia wysokości ochrony ubezpieczeniowej – „Ochroną ubezpieczeniową objęte zostaną straty, które przekroczą 20 % średniej rocznej produkcji z poprzednich trzech lat lub średniej z trzech lat opartej na okresie pięciu wcześniejszych lat, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej"	Zaproponowane rozwiązanie nie uwzględnia specyfiki młodych rolników, rolników rozpoczynających produkcje zwierzęcą lub znacznie zwiększających zakres produkcji zwierzęcej. Właśnie w przypadku tych kategorii rolników jest istotna ochrona ubezpieczeniowa w pełnym zakresie a nie na bazie wcześniejszych lat, w których np. nie mieli w ogóle chowu zwierząt lub mieli w znacznie mniejszym zakresie. To właśnie na etapie uruchamiania lub zwiększania produkcji zwierzęcej ryzyko szkód jest największe – w konsekwencji wnioskujemy o uwzględnienie w wymaganiach interwencji w/w sytuacji szczególnych.	Uwaga nieuwzględniona	Zaproponowane podejście w Planie jest zgodne z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013.

801	2021-09-15 13:00:28	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	2.II4.2 Ekoschemat - Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt Umożliwienie realizowania wypasu także na użytkach zielonych założonych na gruntach ornych (GO). W Polsce często poprzez zapisy we wnioskach o płatności bezpośrednie funkcjonuje duża ilość użytków zielonych założonych na GO. Takie grunty będą pozbawione większości płatności w ramach ekoschematów. Część gospodarstw z produkcją zwierzęcą posiada wyłącznie trawy na GO na których wypasa zwierzęta, wówczas będą one pozbawione tego wsparcia. 3.II4.5 Ekoschemat - Zróżnicowana struktura upraw Zwiększenie na okres 3 lat możliwości zapewnienia w strukturze zasiewów udziału zbóż do 65%. Wydłużenie tego okresu będzie ważne w przypadku mniejszych gospodarstw, które nie będą musiały dzielić swoich działek na jeszcze mniejsze. Polscy rolnicy w większości przypadków stosują w swoich gospodarstwach 3 letni płodozmian. 4.II4.6 Ekoschemat - Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji Usunięcie dodatkowego obowiązku związanego z przykryciem obornika w miejscu jego składowania. W/w wymóg spowoduje, iż większość rolników nie skorzysta z tego ekoschematu, gdyż koszty zadaszenia płyty obornikowej będą zbyt wysokie w stosunku do tej płatności, a tymczasowe przykrywanie pryzmy np. folią nie ma w większości racji bytu, gdyż przy płytkim systemie utrzymania obornik usuwa się z obory na pryzmę 2 razy dziennie i nie ma możliwości dwukrotnego zbierania i rozścielania folii. Do tego dochodzą względy środowiskowe, jak np. koszty utylizacji foli, które obecnie są bardzo wysokie, co może powodować gorsze zaśmiecanie środowiska. 5.II4.7 Ekoschemat - Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo, tj. w formie aplikacji doglebowej Stosowanie płynnych nawozów naturalnych za pomocą aplikatorów doglebowych jest bardzo kosztowną metodą dlatego proponujemy aby ta metoda była wymagana tylko na użytkach zielonych i plantacjach wieloletnich z wyłączeniem GO na których występuje możliwość szybkiego wymieszania z glebą np. poprzez takie narzędzia jak kultywator, brona talerzowa.	2.II4.2 Ekoschemat - Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt Umożliwienie realizowania wypasu także na użytkach zielonych założonych na gruntach ornych (GO). W Polsce często poprzez zapisy we wnioskach o płatności bezpośrednie funkcjonuje duża ilość użytków zielonych założonych na GO. Takie grunty będą pozbawione większości płatności w ramach ekoschematów. Część gospodarstw z produkcją zwierzęcą posiada wyłącznie trawy na GO na których wypasa zwierzęta, wówczas będą one pozbawione tego wsparcia. 3.II4.5 Ekoschemat - Zróżnicowana struktura upraw Zwiększenie na okres 3 lat możliwości zapewnienia w strukturze zasiewów udziału zbóż do 65%. Wydłużenie tego okresu będzie ważne w przypadku mniejszych gospodarstw, które nie będą musiały dzielić swoich działek na jeszcze mniejsze. Polscy rolnicy w większości przypadków stosują w swoich gospodarstwach 3 letni płodozmian. 4.II4.6 Ekoschemat - Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji Usunięcie dodatkowego obowiązku związanego z przykryciem obornika w miejscu jego składowania. W/w wymóg spowoduje, iż większość rolników nie skorzysta z tego ekoschematu, gdyż koszty zadaszenia płyty obornikowej będą zbyt wysokie w stosunku do tej płatności, a tymczasowe przykrywanie pryzmy np. folią nie ma w większości racji bytu, gdyż przy płytkim systemie utrzymania obornik usuwa się z obory na pryzmę 2 razy dziennie i nie ma możliwości dwukrotnego zbierania i rozścielania folii. Do tego dochodzą względy środowiskowe, jak np. koszty utylizacji foli, które obecnie są bardzo wysokie, co może powodować gorsze zaśmiecanie środowiska. 5.II4.7 Ekoschemat - Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo, tj. w formie aplikacji doglebowej Stosowanie płynnych nawozów naturalnych za pomocą aplikatorów doglebowych jest bardzo kosztowną metodą dlatego proponujemy aby ta metoda była wymagana tylko na użytkach zielonych i plantacjach wieloletnich z wyłączeniem GO na których występuje możliwość szybkiego wymieszania z glebą np. poprzez takie narzędzia jak kultywator, brona talerzowa. 6.II4.10 Ekoschemat - Utrzymanie zadrzewień śródpolnych Umożliwienie wsparcia do zadrzewień położonych na TUZ. Jest to uzasadnione, gdyż takich zadrzewień jest dużo, brak wsparcia może wpłynąć na ich likwidację. Zadrzewienia na łące są utrudnieniem przy wszelkich pracach i tu niczym nie różnią się GO od TUZ.	Uwaga nieuwzględniona	2. I 4.2 Ekoschemat - Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt - nieuwzględniona Biorąc pod uwagę cel ekoschematu jakim jest ochrona siedlisk i zapewnienie im odpowiedniego użytkowania utrzymano dotychczasowe założenie odnośnie uwzględniania jedynie trwałych użytków zielonych w wyliczaniu obsady (trawy na gruntach ornych służą wyżywieniu zwierząt, są siedliskiem nietrwałym o mniejszej różnorodności) I 4.10 Ekoschemat - Utrzymanie zadrzewień śródpolnych Realizacja ekoschematu uzależniona jest od kryteriów określonych w interwencjach związanych z zakładaniem zadrzewień śródpolnych (założonych w 2022 r w ramach PROW 2014 – 2020 i od 2023 r w ramach interwencji P5 WPR na lata 2023-2027). Ekoschemat nie określa sposobu zakładania zadrzewień i ich lokalizacji. I 4.17 Ekoschemat – Dobrostan zwierząt: Płatności w ramach interwencji dotyczącej dobrostanu zwierząt mogą obejmować jedynie dodatkowe koszty i utracone dochody wynikające z podjętych zobowiązań dobrostanowych. Dodatkowo kalkulacja płatności musi zostać przygotowana przez podmiot funkcjonalnie niezależny od organów odpowiedzialnych za realizację planu strategicznego WPR oraz posiadający odpowiednią wiedzę fachową, który przeprowadza obliczenia. W przypadku interwencji dotyczącej dobrostanu zwierząt takim podmiotem jest Instytut Zootechniki-PIB, który dokonał kalkulacji płatności dobrostanowych, z których wynikają wysokości stawek płatności dla koni. I 4.5 Ekoschemat - Zróżnicowana struktura upraw Ekoschematy są to interwencje roczne, stąd zostały zaproponowane wymogi dotyczące zróżnicowania upraw w danym roku. Uwaga natomiast dotyczy organizacji produkcji roślinnej w gospodarstwie w systemie wieloletnim.
802	2021-09-15 13:01:06	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Ekoschemat - Uproszczone systemy uprawy; Przy tym systemie konieczne jest jednoczesne ograniczenie stosowania środków ochrony roślin, zwłaszcza zawierających sole glifosatu. Odpowiednie zapisy powinny być wpisanie bezpośrednio w Krajowy Plan Strategiczny albo powinny się znaleźć w w szczegółowych przepisach określających warunki przyznania pomocy.	Pomimo wielu zalet uproszczonego systemu upraw (np. wzrost poziomu próchnicy czy zwiększenie pojemności wodnej) ma on również wadę, na którą trzeba zwrócić uwagę. Jest to znaczny wzrost zachwaszczenia, który pociąga za sobą możliwość stosowania przez rolników konwencjonalnych większej ilości herbicydów, w tym zawierających sole glifosatu. Konieczne jest wykluczenie możliwości stosowania w ekoschemacie " uproszczone systemy uprawy" chemicznych herbicydów, w tym tych zawierających glifosat. Zamiast chemicznych śor w ekoschemacie powinny być dopuszczone niechemiczne metody ochrony roślin, np. biologiczna czy agrotechniczna czy stosowanie środków ochrony roślin dopuszczonych w rolnictwie ekologicznym. W Krajowym Planie Strategicznych powinno być zaprezentowane konkretne podejście do celów redukcji pestycydów przedstawionych w Europejskim Zielonym Ładzie UE.	Uwaga nieuwzględniona	Problem ten wzięto pod uwagę na etapie projektowania ekoschematu, gdy wykluczono możliwość dopuszczenia w ramach upraw uproszczonych – uprawy zerowej (z uwagi na zbyt duże negatywne konsekwencje stosowania herbicydów jako jedynej formy przygotowywania gruntu pod zasiew roślin w tym typie upraw). W przypadku pozostałych rodzajów upraw bezorkowych zwalczanie chwastów prowadzone jest w oparciu o metody integrowanej ochrony roślin, również poprzez zabiegi uprawowe przy pomocy kultywatorów, gruberów i bron talerzowych. Stosowanie śor stanowi kolejne (nie jedyne) narzędzie przeciwdziałające zachwaszczeniu. W opinii IUNG racjonalne stosowanie śor w powiązaniu z integracją metod chemicznych i mechanicznych nie stanowi zagrożenia środowiskowego i może przynieść korzystne efekty ekonomiczne.
803	2021-09-15 13:02:15	JST	ROZDZIAŁ 6. CELE I PLAN FINANSOWY	zwiększenie budżetu na I.10.10, I.13.1 oraz pomoc techniczna	adekwatny do istniejących potrzeb zasięg interwencji - celem zapenienia zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich. Zapewnienie pomocy technicznej dla podmiotów wdrażających w wysokości realnie zapewniającej sprawne i efektywne wdrażanie programu	Uwaga uwzględniona	Budżet PT wynosi 340 mln euro.
804	2021-09-15 13:02:29	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	zwiększenie limitu pomocy na jedną operację z dotychczasowego i proponowanego poziomu: 421 tys. EUR/operacja do wysokości np. 500 tys. EUR/operacja.	pozytywna ocena realizacji tego typu operacji, fakt znaczącego wzrostu cen i kosztów	Uwaga nieuwzględniona	Ze względu na ograniczony budżet, nie przeiwduje się zwiększenia limitu wsparcia na jedną operację informacyjno-promocyjno-marketingową.
805	2021-09-15 13:02:38	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Ekoschemat - Przeznaczenie 10% powierzchni UR w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne Należy uprościć opis ekoschematu, w szczególności część dotycząco udziału obszarów nieprodukcyjnych w powierzchni użytków rolnych oraz płatności przysługującej za ten ekoschemat. Jako obszary nieprodukcyjne powinny kwalifikować się także elementy krajobrazu niewymienione w Krajowym Planie Strategicznym. Powinny to być – na gruntach ornych – pasy kwietne oparte wyłącznie o rodzime gatunki roślin (roczne); na trwałych użytkach zielonych – mokradła; na gruntach przeznaczonych pod sady (w tym sady, szkółki drzew owocowych, plantacje krzewów owocowych, winnice) - pasy kwietne oparte wyłącznie o rodzime gatunki roślin (roczne) oraz uprawy współrzędne. Przy czym przez mokradła rozumie się: 1. Rozlewiska, które są okresowo zalewanymi TUZ (obecnie najczęściej wyłączanymi z obszarów objętych programem rolno-środowiskowo-klimatycznym) o powierzchni od 10 do 50 arów. 2. Szuwary o powierzchni od 10 do 50 arów, w tym: a. szuwary wysokie, inaczej właściwe (All. Phragmition) – szuwar oczeretowy (Scirpetum lacustris), szuwar szerokopałkowy (Typhetum latifoliae), szuwar wąskopałkowy (Typhetum angustifoliae), szuwar tatarakowy (Acoretum calami), szuwar trzcinowy (Phragmitetum communis), szuwar jeżogłówki gałęzistej (Sparganietum erecti), szuwar prześlki pospolitej (Hippuridetum vulgaris), szuwar strzałki wodnej i jeżogłówki pojedynczej (Sagittario-Sparganietum emersi), szuwar ponikła błotnego (Eleocharitetum palustris), szuwar skrzypowy (Equisetetum limosi), szuwar mannowy (Glycerietum maximae), b. szuwary wielkoturzycowe (All. Caricion elatae, = Magnocaricion) – szuwar kosaćcowy Iridetum pseudacori, szuwar turzycy prosowej (Caricetum paniculatae), szuwar turzycy błotnej (Caricetum acutiformis), szuwar turzycy zaostrzonej (Caricetum gracilis), szuwar z turzycą sztywną (Caricetum elatae), szuwar mozgowy (Phalaridetum arundinaceae), c. szuwary nad wodami płynącymi lub na obszarach źródliskowych (All. Sparganio Glycerion fluitantis) – szuwar z manną jadalną (Sparganio-Glycerietum fluitantis), szuwar z manną fałdowaną (Glycerietum plicatae), szuwar rukwiowy (Nasturtietum officinalis). Na liście obszarów kwalifikujących się jako nieprodukcyjne nie mogą znajdować się międzyplony.	Co do zasady ekoschemat odpowiada na potrzebę zapewnienia większej powierzchni obszarów sprzyjających różnorodności biologicznej związanej z krajobrazem rolniczych (tzw. obszarów nieprodukcyjnych). Warto jaśniej opisać zasady związane z tym ekoschematem. Obecny zapis nie jest zrozumiały i może zniechęcać rolników do wdrażania tych niezwykle ważnych dla przyrody praktyk. Ważne, by na liście obszarów nieprodukcyjnej znalazły się wszystkie możliwe sprzyjające bioróżnorodności elementy krajobrazu (obszary nieprodukcyjne). Zwiększy to efektywność ekoschematu.	Uwaga częściowo uwzględniona	Ekoschemat Przeznaczenie 7 % powierzchni GO w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne: doprecyzowano zapisy dotyczące ekoschematu. Natomiast nie przewiduje się poszerzenia katalogu obszarów realizujących ekoschemat o takie obszary jak szuwary czy rozlewiska na TUZ, m. in ze względu na fakt, że ekoschemat będzie realizowany na gruntach ornych.
806	2021-09-15 13:03:52	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Ekoschemat „Obszary z roślinami miododajnymi" W zaproponowanym ekoschemacie sugeruje się wysiewanie na obszarach z pożądanymi roślinami co najmniej dwóch gatunków roślin. Sugerujemy zwiększenie tej liczby do trzech. Taką liczbę gatunków koalicja „Rolnictwo dla Przyrody" sugerowała już podczas konsultacji pierwszej wersji Krajowego Planu Strategicznego dla WPR. Zwiększenie minimalnej liczby roślin koniecznych do wysiania nie wpłynie na koszty ponoszone przez rolników przy wdrażaniu omawianego ekoschematu. Nie powinno zatem wpłynąć na chęć przystępowania do niego. Może to natomiast istotnie zwiększyć jego efektywność poprzez wsparcie większej liczby owadów zapylających. Dobór odpowiednich gatunków roślin może istotnie zwiększyć efektywność ekoschematu. Na liście roślin dopuszczonych do wysiewania powinno znaleźć się jak najwięcej gatunków roślin rodzimych. Sugerujemy skorzystanie z listy roślin stworzonej przez zespół Instytutu Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN na potrzeby interwencji „Wieloletnie pasy kwietne" (Kujawa i in.). W skład mieszkanki mogą wchodzić nasiona roślin długo kwitnących, których nektar jest wykorzystywany przez owady zapylające: - słonecznika zwyczajnego Helianthus annuus, - facelii błękitnej Phacelia tanacetifolia, - gryki zwyczajnej Fagopyrum esculentum, - koniczyny czerwonej Trifolium pratense, - lucerny siewnej Medicago sativa, - wyki siewnej Vicia sativa, - lnu zwyczajnego Linum usitatissimum, - ogórecznika lekarskiego Borago officianalis, - nostrzyka białego Melilotus albus. Ważny jest również udział nasion poszczególnych gatunków w wysiewanej mieszance. Niedopuszczalna jest sytuacja, w której jeden gatunek dominuje, a pozostałe występują jedynie w śladowych ilościach. Optymalne jest równomierny udział poszczególnych gatunków. Dlatego w przypadku 3-gatunkowej mieszanki sugerujemy udział jednego gatunku w granicach od 20 do 50%. Sugerujemy przesunięcie terminu, od którego dopuszczalne będzie koszenie obszaru uprawianego w ramach ekoschematu. W drugiej wersji KPS dla WPR zaproponowano, by był to 31 sierpnia. Proponujemy, by termin ten wyznaczyć na 1 października.	Ekoschemat z jednej strony przyczyni się do zwiększenia różnorodności gatunkowej owadów zapylających w krajobrazie rolniczym (dziko występujących pszczół, w tym trzmieli, a także motyli, chrząszczy czy muchówek), z drugiej zaś wpłynie pozytywnie na usługę ekosystemową, jaką dostarczają te owady – zapylanie roślin uzytkowych. Co więcej, przysłuży się także efektywniejszej produkcji miodu przez pszczołę miodną. Zatem obejmie swoim oddziaływaniem kilka istotnych aspektów związanych z gospodarką rolną, jak i funkcjonowaniem dzikiej przyrody w krajobrazie rolniczym. Dodatkowo, „efektem ubocznym" tworzenia obszarów z roślinami nektarodajnymi, może być wsparcie naturalnych wrogów pasożytów roślin – drapieżnych owadów i pajęczaków, które są sprzymierzeńcami rolników w walce z niepożądanymi zwierzętami roślinożernymi. Zwierzęta te odnajdują bowiem dogodne miejsca bytowania w obszarach z taką roślinnością. Różnorodność gatunkowa roślin pyłko- i nektarodajnych, dostępnych dla owadów zapylających, jest istotnym czynnikiem wpływającym na różnorodność gatunkową tych zwierząt. Większa różnorodność odpowiednich roślin przekłada się bowiem na większą różnorodność gatunkową owadów zapylających, a co za tym idzie na efektywniejsze zapylanie roślin, w tym roślin użytkowych, uprawianych w danym krajobrazie rolniczym. Dowodzą tego liczne badania naukowe (np. Rogers i in. 2014, Sutter i in. 2017, Woodcock 2020). Dlatego istotne jest jak największe zróżnicowanie gatunkowe w obrębie poletek z roślinami nektarodajnymi, które powstają i powstawać będą w krajobrazie rolniczym. Wiele owadów zapylających, w tym pszczoła miodna, pozostaje aktywnych do wczesnej jesieni, a ich wsparcie poprzez dostęp do roślin żywicielskich jest kluczowa dla ich przetrwania w krajobrazie rolniczym. Dlatego zaproponowano wydłużenie okresu, w którym niedopuszczalne będzie koszenie obszarów z roślinami miododajnymi. Literatura: Woodcock B. 2020. Field margins for promoting biodiversity in arable farming system	Uwaga częściowo uwzględniona	W ekoschemacie Obszary z roślinami miododajnymi, wymóg co najmniej dwóch gatunków roślin miododajnych z jednej strony wystarczająco zapewnia różnorodność gatunkową roślin i owadów zapylających, a z drugiej nie wprowadza dodatkowych utrudnień w stosowaniu ekoschematu. Będzie w nim obowiązywał zakaz prowadzenia produkcji rolnej (w czym mieści się zakaz nawożenia) i zakaz stosowania środków ochrony roślin.
807	2021-09-15 13:04:38	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	2.2.2.1. Skrót analizy SWOT dla celu szczegółowego 2 (art. 96, ust. 1, lit. a) projektu rozporządzenia o Planach Strategicznych). Barierami dynamicznego rozwoju rynku żywności ekologicznej pozostają bariery biurokratyczne stwarzane polskim rolnikom ekologicznym, relatywnie wysokie ceny oraz niższa siła nabywcza i świadomość krajowych konsumentów w porównaniu z krajami Europy Zachodniej.	Nie jest prawdą, że w Polsce są "niewykształcone" kanały rynkowe żywności ekologicznej. Wartość rynku żywności ekologicznej w Polsce wynosi ok. 1,4 mld zł, kanały rynkowe rozwijają się od 30 lat, są to: sieci supermarketów, sklepy specjalistyczne, bazary, sklepy internetowe, sprzedaż bezpośrednia przez rolników. Autor tego stwierdzenia nie ma podstawowej wiedzy o funkcjonowaniu rynku żywności ekologicznej. Natomiast od wielu lat stwarzane są bariery biurokratyczne, które utrudniają funkcjonowanie gospodarstw ekologicznych, na co zwracają uwagę zwłaszcza opracowania IRWiR PAN oraz problemy zgłaszane przez rolników ekologicznych, doradców i jednostki certyfikujące.	Uwaga uwzględniona	Określenie "niewykształconych kanałów rynkowych" w słabych stronach w SWOT daje podstawę do zaprojektowania wsparcia wzmacniającego i skracającego te kanały. Bariery biurokratyczne także zostały zdiagnozowane i zaproponowane zostały korekty.
808	2021-09-15 13:05:23	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.1.1. Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje)	I 10.1.1 Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje) Zwiększenie progu z 45 do 50% refundacji części kosztów kwalifikowalnych operacji. Nieprzewidywalne dynamiczne zmiany cen rynkowych kosztów produkcyjnych są mało zachęcające do inwestycji, co było widoczne w ostatnim naborze w ramach PROW 2014-2020.	I 10.1.1 Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje) Zwiększenie progu z 45 do 50% refundacji części kosztów kwalifikowalnych operacji. Nieprzewidywalne dynamiczne zmiany cen rynkowych kosztów produkcyjnych są mało zachęcające do inwestycji, co było widoczne w ostatnim naborze w ramach PROW 2014-2020.	Uwaga nieuwzględniona	Poziom refundacji został podniesiony po pierwszej turze konsultacji. Dalsze podwyższanie poziomu refundacji przyczyni się do dalszego spadku liczby beneficjentów oraz spadku łącznej wartości inwestycji zrealizowanych w ramach tej interwencji.

809	2021-09-15 13:05:55	Instytuty, w tym instytuty naukowe/badawcze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Ze względu na znaczne rozszerzenie prac scaleniowych w PROW 2023-2027 o zagadnienia gospodarki wodą i poprawę klimatu (kształtowane granicy rolno-leśniej, przedsięwzięć z zakresu kształtowania krajobrazu itp.) niezbędne są środki na zagospodarowanie postaleniowe na poziomie około 4000 Euro na hektar.	By zrealizować ten zakres brak możliwości środkami mniejszymi.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020.
810	2021-09-15 13:06:10	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 3. SPÓJNOŚĆ STRATEGII I KOMPLEMENTARNOŚĆ 3.2. Przegląd architektury środowiskowej i klimatycznej	2.2.4.2 Opis strategii interwencji dla celu szczegółowego 4. Oferowane wsparcie może przyczynić się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych.	Styl zdania i słownictwo budzą poważne wątpliwości co do treści, która sugeruje, że wsparcie do rolnictwa ekologicznego ograniczy emisje z fermentacji jelitowej. Treść zdania: "Oferowane wsparcie będzie przyczyniać się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych także poprzez ograniczenie emisji z fermentacji jelitowej w zakresie hodowli zwierzęcej." wskazuje na to, że autor błędnie sądzi, że wsparcie finansowego do upraw ekologicznych ograniczy emisję gazów z fermentacji jelitowej zwierząt. Tymczasem wsparcie rolnictwa ekologicznego, które jest związane z powierzchnią upraw ekologicznych nie ma nic wspólnego z fermentacją jelitową.	Uwaga uwzględniona	Zmieniono opis, wskazując, że Analiza SWOT dla celu 4 wskazała, że rolnictwo w Polsce jest współodpowiedzialne za emisję gazów cieplarnianych, wśród których największe znaczenie ma emisja podtlenku azotu z gleby oraz emisja metanu z produkcji zwierzęcej. Źródłem emisji gazów z produkcji zwierzęcej jest fermentacja jelitowa oraz gospodarka nawozami naturalnymi. Z uwagi na cel EZL dotyczący osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. przeciwdziałanie zmianom klimatu jest również udziałem rolnictwa. Na tej podstawie zidentyfikowano potrzebę CS 4. P1. Ograniczanie emisji gazów cieplarnianych z rolnictwa.
811	2021-09-15 13:06:16	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej Do tematów, które zaleca się poruszać podczas szkoleń dla pszczelarzy należy dodać temat: „Zagrożenia ze strony obcych gatunków roślin w pszczelarstwie i środowisku".	Zagrożenia ze strony obcych gatunków roślin w pszczelarstwie i środowisku w szczególności dotyczy gatunków, takich jak nawłocie późna Solidago gigantea i kanadyjska S. canadensis. Są to gatunki do niedawna uważane za korzystny dla pszczelarstwa. Choć wykazano, że rozprzestrzenianie się nawłoci negatywnie wpływa na produkcję miodu, to niedoinformowani pszczelarze nadal preferują ten inwazyjny gatunek obcy i celowo go sieją (np. Lenda i in. 2021). Inwazyjne gatunki obce ponadto wpływają negatywnie na rodzimą florę i faunę (np. Baličević i in. 2015, Kajzer-Bonk 2016,). Podobnie cenioną obcą rośliną inwazyjną jest trojeść amerykańska Asclepias syriaca. Na razie nie tak powszechna jak nawłoć. Literatura: Baličević R., Ravlić M., Živković T. 2015. Allelopathic effect of invasive species giant goldenrod (Solidago gigantea ait.) on crops and weeds. Herbol. Int. J. Weed Res. Control 15: 19-29. Kajzer-Bonk J., Szpilyk D., Woyciechowski M. 2016. Invasive goldenrods affect abundance and diversity of grassland ant communities (Hymenoptera: Formicidae). J. Insect Conserv., 20: 99-105. Lenda M., Skórka P., Kuszewska K, Moroń D., Bełcik M., Baczek Kwinta R., Janowiak F., Duncan D.H., Vesk P. A., Possingham H.P., Knops J.M.H. 2021. Misinformation, internet honey trading and beekeepers drive a plant invasion. Ecol. Lett., 24: 165-169. Skórka P., Lenda M., Tryjanowski P. 2010. Invasive alien goldenrods negatively affect grassland bird communities in Eastern Europe. Biol. Conserv., 143: 856-861	Uwaga nieuwzględniona	W Planie nie przedstawia się tematów szkoleń. Propozycja do ew. wykorzystania na dalszym etapie prac nad Planem.
812	2021-09-15 13:06:43	Instytuty, w tym instytuty naukowe/badawcze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	W kodzie interwencji I 4.15 str 126 Ekoschemat - Biologiczna ochrona upraw w części "Forma i wysokość wsparcia" proponuję zapis "Płatność roczna 50 % zwrotu kosztów zakupu środka biologicznego wg wartości faktury VAT"	Aktualny zapis na str 126 "Płatność roczna przyznana do powierzchni gruntów rolnych objętych ekoschematem. Szacowana stawka: 400 zł/ha", obowiązywała do tego roku w Niemczech, gdyż wynosiła 75 Euro/ha w ciągu roku. Aktualnie Niemcy zmieniają zapis dotyczący zwrotu kosztów zakupu środka biologicznego, który będzie wynosił 50 % wartości faktury VAT. Takie rozwiązanie istnieje od 20 lat w Szwajcarii, natomiast w niektórych krajach UE: Francja, Belgia, Austria, Dania, Czechy, Słowacja obowiązują dopłaty do metod biologicznych, które zostały wypracowane i wdrożone w Szwajcarii. Przyczyniło się to do wzrostu zastosowania metod biologicznych, które są nawet kilkukrotnie droższe na ha niż metody chemiczne. Chcąc spełnić warunki Strategii KE obniżenia stosowania o 50 % chemicznych środków ochrony roślin, muszą zostać wprowadzone mechanizmy dopłat. Proponowana stawka 400 zł/ha nie spowoduje wzrostu stosowania metod biologicznych, które wymagają kilkukrotnych zabiegów ochronnych podczas wegetacji roślin, co niestety generuje koszty.	Uwaga nieuwzględniona	Interwencja została ograniczona do wykorzystywania biologicznej ochrony roślin tylko przy użyciu preparatów mikrobiologicznych. Zaproponowana stawka ma charakter płatności dodatkowej, która nie musi rekompensować całkowitych kosztów związanych z realizacją praktyki. Budżet dla interwencji został oszacowany na podstawie dotychczasowych doświadczeń i danych z GUS. Jeżeli faktyczny poziom zainteresowania realizacją ww. ekoschematów okaże się wyższy niż oszacowano - podejmowane mogą być decyzje o zmianie wskaźnika dotyczącego powierzchni tej interwencji.
813	2021-09-15 13:06:45	Organizacje producentów	Załącznik 1: Propozycja realizacji przez Polskę zaleceń Komisji w sprawie planu strategicznego WPR	ad. Załącznik Nr 1 Propozycja realizacji przez Polskę zaleceń KE w sprawie Planu Strategicznego WPR Ad. Rekomendacja nr 1: Osiągnięcie większej konkurencyjności i wydajności sektora rolno-spożywczego poprzez wsparcie inwestycji i instrumenty finansowe, z uwzględnieniem rzeczywistych potrzeb, potencjału rozwojowego i wyzwań związanych z większą zrównoważonością. W nawiązaniu do w/w rekomendacji UPEMI wnioskuje o przeznaczenie większych środków na wsparcie inwestycji dla przedsiębiorców na inwestycje w zakładach przetwórstwa rolno-spożywczego oraz rozszerzenie zakresu przedmiotowego wsparcia. W sytuacji zmienności zjawisk przyrodniczych (w zakresie znacznie odbiegającym od średniej wieloletniej), zmian na rynkach: lokalnych, UE i światowym, pojawiania się sytuacji nadzwyczajnych o zasięgu globalnym np. COVID-19 oraz wyzwań klimatycznych, w tym do wymogów nowych przepisów, których wdrożenie zakłada UE w ramach dochodzenia do osiągnięcia ambitnych celów klimatycznych konieczny jest wzrost wsparcia dla przedsiębiorców w celu utrzymania ich poziomu konkurencyjności na rynku UE i światowym, w tym dla realizacji celu zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego (w sytuacji podwyższonych norm i warunków prowadzenia działalności). W PS WPR m.in. powinno się wprowadzić większe wsparcie dla wdrażania stosowania niskoemisyjnych technologii oraz w szczególności w sektorze produkcji zwierzęcej, konieczne jest wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań w zakresie technologii linii produkcyjnych, cyfryzacji procesów produkcyjnych oraz automatyzacji.	jak w uwadze	Uwaga częściowo uwzględniona	Uwaga częściowo uwzględniona - ze względu na ograniczony budżet II filara WPR oraz w związku ze zgłoszonym do Krajowego Planu Odbudowy (KPO) projektu.
814	2021-09-15 13:07:33	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym: "interwencja przyczyni się do poprawy rozłogu gruntów, a w konsekwencji - do poprawy konkurencyjności polskiego rolnictwa poprzez realizację inwestycji polegających na budowie lub modernizacji dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych oraz urządzeń wodnych zwiększających retencję.	Doprecyzowania wymaga informacja dot. przewidywanych preferencji. W zaproponowanym ekoschemacie konieczne jest uściślenie wymogów co do zgłaszanych inwestycji, w celu uniknięcia sytuacji, w której większość beneficjentów nie zaplanowała interwencji zwiększających retencję, a jedynie budowę i modernizację dróg dojazdowych.	Uwaga nieuwzględniona	Realizacja inwestycji z zakresu retencji w ramach zagospodarowania poscaleniowego nie jest obligatoryjna.
815	2021-09-15 13:07:45	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	2.2.4.2 Opis strategii interwencji dla celu szczegółowego 4. Udział powierzchni użytków rolnych wspieranych przez WPR dla rolnictwa ekologicznego, z podziałem na utrzymanie i konwersję - 25 % do roku 2030.	Cel rozwoju rolnictwa ekologicznego jest sprzeczny z celami wskazanymi przez politykę Unii Europejskiej - 25% rolnictwa ekologicznego do roku 2030: Błędne założenie: R.39. Rolnictwo ekologiczne: Udział powierzchni użytków rolnych wspieranych przez WPR dla rolnictwa ekologicznego, z podziałem na utrzymanie i konwersję - 3,52%.	Uwaga nieuwzględniona	Wartości 3,52% oraz 512 649 ha dotyczą zakładanego dla ekoschematu – Rolnictwo ekologiczne (tj. wsparcia powierzchniowego w ramach WPR) odpowiednio: (i) wskaźnika rezultatu – zakładanego udziału UR objętych wsparciem w ramach WPR w całkowitej powierzchni UR w Polsce oraz (ii) wskaźnika produktu – zakładanej powierzchni UR wspieranych w ramach WPR. Wskaźniki te zostały oszacowane przy uwzględnieniu dotychczasowych doświadczeń i trendów. Ww. wartości wskaźników nie są równoznaczne z celami dla Polski w zakresie zwiększenia powierzchni UR objętych takim systemem w ogólnej powierzchni UR w Polsce jakie wynikają z Europejskiego Zielonego Ładu.
816	2021-09-15 13:08:12	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Wysokość pomocy na opracowanie projektu scalenia nie może przekroczyć kwoty: •równowartości 800 euro na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla województw: dolnośląskiego, lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego, świętokrzyskiego; •równowartości 650 euro na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla pozostałych województw. Wysokość pomocy na wykonanie zagospodarowania poscaleniowego nie może przekroczyć kwoty: •równowartości 2000 euro na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla województw: dolnośląskiego, lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego, świętokrzyskiego; •równowartości 1900 euro na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla pozostałych województw.	Obniżanie wysokości planowanej pomocy finansowej, nie znajduje odzwierciedlenia z aktualną sytuacją ekonomiczną, związaną z wzrastającymi cenami towarów i usług. Wobec powyższego wnioskujemy o utrzymanie dotychczasowej wysokości pomocy na opracowanie projektu scalenia gruntów oraz wykonanie zagospodarowania poscaleniowego.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020.
817	2021-09-15 13:08:13	Organizacje producentów	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	ad. Załącznik nr 2 Cel. 1 W analizie SWOT, w części Szanse jest zawarte brzmienie: Wsparcie finansowe (unijne i krajowe) adekwatne do faktycznych potrzeb i ukierunkowane na trwałe rozwiązania wspierające potencjał ekonomiczny gospodarstw rolnych. Jeżeli według oceny MRiRW wielkość wsparcia UE i krajowego, co do ich wielkości – kwot, jest adekwatna do potrzeb, to tym samym jest podstawa do uwzględnienia wniosków UPEMI w zakresie podwyższenia limitów pomocy oraz rozszerzenia wsparcia dla przedsiębiorców rolno-spożywczych, w szczególności z branży mięsnej, w celu zapewnienia poziomu ich konkurencyjności na rynku UE i światowym.	jak w sentencji	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE wsparcie związane z produkcją można co do zasady przyznawać tylko, gdy dany sektor znajduje się w trudnej sytuacji. Ponadto rozszerzenie zakresu wsparcia będzie skutkowało zmniejszeniem szacunkowej stawki płatności. Sektory, do których skierowano wsparcie związane zostały wskazane na podstawie analiz. Wynika to z tego, że: (i) roczna stawka płatności do zwierząt oparta jest na ustalonej liczbie zwierząt; (ii) na wsparcie związane z produkcją Polska zamierza przeznaczyć maksymalny przewidywany przepisami UE odsetek pułapu krajowego (15%), a więc nie ma możliwości zwiększenia tego odsetka, a jedynie ewentualne przesuwanie środków pomiędzy poszczególnymi kopertami finansowymi na płatności związane (w ramach tych 15%).
818	2021-09-15 13:09:54	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Ekoschemat I 4.8 Uprawa uproszczona. W punkcie "Opis wymagań (...)" po słowach "Na gruntach ornych prowadzona jest uprawa uproszczona w formie uprawy bezorkowej lub uprawy pasowej" dodać słowa "z wykluczeniem stosowania nieselektywnych herbicydów jako podstawowej metody zwalczania chwastów"	uprawa bezorkowa ze stosowaniem herbicydów jako podstawowa metoda zwalczania chwastów nie jest korzystną praktyką środowiskowo-klimatyczną, przyczynia się do zanieczyszczenia gleby, wody, roślin przeznaczonych na żywność i paszę i nie może być wspierana ze środków publicznych ! Uprawa uproszczona powinna być wspierana ze środków publicznych w ramach ekoschematów wyłącznie, jeśli ograniczanie lub zwalczanie chwastów jest prowadzone metodami mechanicznymi, z wykluczeniem herbicydów	Uwaga nieuwzględniona	Problem ten wzięto pod uwagę na etapie projektowania ekoschematu, gdy wykluczono możliwość dopuszczenia w ramach upraw uproszczonych – uprawy zerowej (z uwagi na zbyt duże negatywne konsekwencje stosowania herbicydów jako jedynej formy przygotowywania gruntu pod zasiew roślin w tym typie upraw). W przypadku pozostałych rodzajów upraw bezorkowych zwalczanie chwastów prowadzone jest w oparciu o metody integrowanej ochrony roślin, również poprzez zabiegi uprawowe przy pomocy kultywatorów, gruberów i bron talerzowych. Stosowanie śór stanowi kolejne (nie jedyne) narzędzie przeciwdziałające zachwaszczeniu. W opinii IUNG racjonalne stosowanie śór w powiązaniu z integracją metod chemicznych i mechanicznych nie stanowi zagrożenia środowiskowego i może przynieść korzystne efekty ekonomiczne.

819	2021-09-15 13:10:14	Organizacje producentów	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 10 (przekrojowego). Modernizacja sektora poprzez wspieranie i dzielenie się wiedzą, innowacjami i cyfryzacją w rolnictwie i na obszarach wiejskich oraz zachęcanie do ich wykorzystywania	ad. załącznik 2.2 Cel. 2 W nawiązaniu do twierdzenia zawartego w części szanse: „Duży potencjał rozwoju produkcji zwierzęcej, w tym w szczególności trzody chlewnej" konsekwentnie powinny być prowadzone działania w celu realizacji w/w szansy w tym, w obecnym okresie, w szczególności działania w zakresie zwalczania ASF oraz zapobiegania przedostawania się ASF na nowe obszary Polski. Natomiast w kontekście zapisu w części zagrożenia „Zmiany preferencji konsumentów prowadzące do wykształcenia się trendów skutkujących spadkiem popytu na produkty rolno-żywnościowe pochodzenia krajowego." zasadne są wnioski w celu wzrostu wsparcia promocji produktów rolno-żywnościowych pochodzenia krajowego, np. podniesienie limitu pomocy na operację oraz propagowanie polskich produktów rolno-żywnościowych, wytwarzanych w ramach systemów jakości, które mają szansę do konkurowania z produktami importowanymi. 15. ad. załącznik 2.3 - Cel. 3 W nawiązaniu do twierdzenia zawartego w części szanse: „Rozwój produkcji żywności wysokiej jakości, w tym systemów jakości" konsekwentnie powinny być prowadzone działania w celu realizacji w/w szansy, w tym rozszerzenie wsparcia nie tylko do wsparcia certyfikacji rolników przystępujących do systemów jakości lecz wsparcie w zakresie refundacji części kosztów niezbędnych do rozpoczęcia produkcji w ramach systemów jakości – spełnienia podwyższonych wymogów obowiązujących w ramach systemów jakości. 16. ad. załącznik 2.5 - Cel. 5 UPEMI jako organizacja zrzeszająca polskich rolników, prowadzących produkcje zwierzęcą oraz polskich przetwórców branży mięsnej, uważa za co najmniej dyskusyjne zawarcie w części Szanse twierdzenia: „Zmiana zwyczajów konsumenckich polegająca głównie na ograniczeniu spożycia produktów mięsnych". W sytuacji, gdy aktualnie znaczna część dochodów rolników pochodzi z produkcji zwierzęcej, gdy w wielu miejscach PS WPR wskazuje się na pozytywne aspekty produkcji zwierzęcej dla utrzymania walorów przyrodniczych, w tym np. bioróżnorodności na łąkach i pastwiskach, to upatrywanie szansy na rozwój polskiego sektora rolno-spożywczego oraz szansy dla polskich rolników w spadku popytu na produkcję polskich rolników i polskich przedsiębiorców, poprzez spadek popytu na produkty mięsne, bez jednoczesnego zagwarantowania innych alternatywnych źródeł przychodów oraz wsparcia dla tych alternatywnych źródeł przychodów np. w ramach PS WPR jest co najmniej przedwczesne a tym samym co najmniej dyskusyjne. 17. ad. załącznik 2.9 - Cel. 9 UPEMI pozytywnie ocenia zawarcie w ramach części Mocne strony, stwierdzeń: - rosnący sektor systemów jakości żywności - zaangażowanie organizacji producentów w rozwój systemów jakości żywności.	jak w sentencji	Uwaga nieuwzględniona	Przedstawiona w analizie SWOT słaba strona "Nadmierne bariery administracyjne i proceduralne" dotyczą systemu AKIS. Zgłoszona uwaga odnosi się szerzej, do całego sektora administracji państwowej, wykonującej zadania w zakresie związanym z WPR, oraz ma charakter zalecenia do wykonania w przyszłości.
820	2021-09-15 13:10:14	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.4. Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu	I 10.4 Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu Usunięcie z założeń wspierania inwestycji związanych z pozyskiwaniem i zagospodarowaniem wody deszczowej. Wsparcie w tym kierunku może spowodować powstawanie obiektów wodnych wykorzystywanych jedynie w celach rekreacyjnych (np. wędkowanie).	I 10.4 Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu Usunięcie z założeń wspierania inwestycji związanych z pozyskiwaniem i zagospodarowaniem wody deszczowej. Wsparcie w tym kierunku może spowodować powstawanie obiektów wodnych wykorzystywanych jedynie w celach rekreacyjnych (np. wędkowanie).	Uwaga nieuwzględniona	Pomoc może być przyznana na określone rodzaje inwestycji ograniczające presję produkcji rolnej na zasoby środowiska naturalnego i klimatu albo pozwalające przystosować się do zmian klimatu. Pomoc może być przyznana wyłącznie w przypadku, gdy realizacja inwestycji jest uzasadniona wielkością produkcji prowadzonej w gospodarstwie, adekwatna do panujących w nim warunków gospodarowania oraz racjonalna pod względem kosztów. Inwestycja ma zatem realizować cele zwiazane z działalnością rolniczą.
821	2021-09-15 13:10:18	Organizacje pozarządowe	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Wymogi obowiązkowe dla wariantu "wodniczkowego" 1. Rezygnacja z inwentaryzacji/konieczności stwierdzenia występowania tego gatunku przez ekspertów przyrodniczych w ramach przygotowania ekspertyzy na powierzchniach objętych Monitoringiem Wodniczki (MWO). W zamian za to podstawą do kwalifikacji do płatności PRŚK są wskazanie obszaru na mapach podprogramu MWO Monitoringu Ptaków Polski znajdujących się w gestii GIOŚ. Konieczność przeprowadzenia inwentaryzacji i przygotowania ekspertyzy zachowana na obszarach nie objętych MWO. 2. Pakiet ochrony wodniczki dostępny dla wszystkich działek rolnych położonych na stanowiskach występowania gatunku wskazanych na mapach podprogramu MWO znajdujących się w gestii GIOŚ. Dotyczy to także stanowisk poza OSO i obszarami Natura 2000. 3. Pakiet ochrony wodniczki dostępny dla wszystkich gruntów położonych na stanowiskach występowania wodniczki wykazanych podczas inwentaryzacji. Rekomenduje się niezwłoczne przekazanie informacji o stwierdzeniu wodniczki wraz z dokumentacją do krajowego koordynatora Monitoringu Wodniczki celem wprowadzenia obszaru w zakres monitoringu. 4. Usunąć z zapisu "jeden pokos w roku lub koszenie całej powierzchni działki rolnej co 2 lata" część "lub koszenie całej powierzchni działki rolnej co 2 lata"	dołączony dokument	Uwaga częściowo uwzględniona	Niezrozumiała jest uwaga dot. usunięcia wymogu koszenia. Siedlisko wodniczki wymaga właśnie takiego użytkowania (jeden pokos w roku lub koszenie całej powierzchni działki rolnej co 2 lata).
822	2021-09-15 13:10:51	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 1. DEKLARACJA STRATEGICZNA	w Kluczowe (strategiczne) potrzeby realizacji w ramach planu, w części OCHRONA ŚRODOWISKA I KLIMATU zamiast ( ) zmniejszenie emisji GHG i amoniaku (w zakresie efektywności energrtycznej, OZE, produkcji zwierzęcej, nawożenia, agrotechniki) ( ) wprowadzić zapis ( ) zmniejszenie emisji netto GHG i amoniaku (w zakresie efektywności energrtycznej, OZE, produkcji zwierzęcej, nawożenia, agrotechniki) ( )	Działania zmierzające do ograniczenia bezwzględnej emisji GHG i amoniaku jest działaniem równoważnym z ograniczaniem każdej produkcji zwierzęcej i jako takie kłuci się wprost z pozostałymi celami WPR obejmującymi poprawę wskaźników ekonomicznych gospodarstw rolnych, ochronę określonych gatunków i ras zwierząt, ochronę bioróżnorodności, pielęgnowanie niektórych rodzajów siedlisk i ekosystemów pochodzenia antropogennego etc. Redukcja emisji GHG i amoniaku winna uwzględniać węgiel atmosferyczny, jak i amoniak, czy inne formy azotu wiązane ze środowiska, w tym z atmosfery w procesie polowego wytwarzania pasz. Także zabiegi nawożenia organicznego powiązane ze wzrostem zasobności gleby we frakcje próchnicy równoważone z długotrwałą sekwestracją dwutlenku węgla winny być specjalnie premiowane.	Uwaga uwzględniona	Przeformułowano treść Deklaracji strategicznej
823	2021-09-15 13:12:25	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Ekoschemat I 4.13 - Przeznaczenie 10% powierzchni UR w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne. W Ekoschemacie - Przeznaczenie 10% powierzchni UR w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne powinien być wprowadzony zakaz stosowania środków ochrony roślin	Jeśli w Ekoschemacie - Przeznaczenie 10% powierzchni UR w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne nie będzie zakazu stosowania środków ochrony roślin, to mogą być tam stosowane herbicydy totalne, w związku z czym zamierzony cel: Cel 6. Przyczynianie się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu nie będzie osiągnięty.	Uwaga uwzględniona	Wprowadzono zapis mówiący o utrzymaniu obszarów sprzyjających różnorodności biologicznej (obszarów lub obiektów nieprodukcyjnych) na poziomie co najmniej 7% powierzchni gruntów ornych za pomocą obszarów nieprodukcyjnych tj.: grunty ugorowane, w tym ugory z roślinami miododajnymi, bez stosowania środków ochrony roślin.
824	2021-09-15 13:13:20	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.5. Rozwój małych gospodarstw	I 10.5 Rozwój małych gospodarstw Pozytywna zmiana: - zwiększenie wielkości ekonomicznej do 25 tys. euro dla małych gospodarstw, które mogą skorzystać z interwencji; - zwiększenie wysokości wsparcia dla małych gospodarstw.	I 10.5 Rozwój małych gospodarstw Pozytywna zmiana: - zwiększenie wielkości ekonomicznej do 25 tys. euro dla małych gospodarstw, które mogą skorzystać z interwencji; - zwiększenie wysokości wsparcia dla małych gospodarstw.	Brak uwag	
825	2021-09-15 13:14:42	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Ekoschemat I 4.16 Rolnictwo ekologiczne. Posiadanie zwierząt w obsadzie 0,3 DJP na każdy hektar UR – w przypadku premii za prowadzenie zrównoważonej produkcji roślinno-zwierzęcej.	Posiadanie zwierząt w obsadzie 0,5-1,5 DJP na każdy hektar UR – w przypadku premii za prowadzenie zrównoważonej produkcji roślinno-zwierzęcej jest wskaźnikiem zbyt wygórowanym, zbyt trudnym dla przeciętnego rolnika ekologicznego. Ponadto na słabych glebach oraz w powtarzających się latach suszy są duże trudności z wyżywieniem zwierząt na podstawie własnych zasobów paszowych przy tak wysokim poziomie obsady zwierząt. W rezultacie nieliczne gospodarstwa skorzystają z tej premii. Wsparcie powinno być tak zaplanowane, żeby zachęcać, a nie zniechęcać rolników do prowadzenia produkcji zwierzęcej w gospodarstwach ekologicznych.	Uwaga nieuwzględniona	Dostępne publikacje dotyczące zarządzania gospodarstwem ekologicznym (w tym prowadzenia produkcji zwierzęcej w takim gospodarstwie) wskazują, że przy obsadzie zwierząt od 0,5 DJP/ha do 1,5 DJP/ha jest zabezpieczona w gospodarstwie samowystarczalność paszowo-nawozowa. Zgodnie z opinią IERiGŻ minimalna obsada zwierząt na poziomie 0,5 DJP/ha UR pozwala gospodarstwu w pełni bilansować mineralizującą się w procesie produkcji materię organiczną. Natomiast obsada na poziomie 1,5 DJP/ha pozwala potroić zasoby mineralizującej się w procesie produkcji materii organicznej w glebie i jednocześnie zachować w gospodarstwie produkcję o zrównoważonej organizacji produkcji zwierzęcej. Ponadto, wskazany przedział obsady zwierząt dotyczy tylko dodatkowej premii za zrównoważona produkcję roślinno-zwierzęcą, a tym samym nie warunkuje możliwości otrzymania płatności ekologicznej do powierzchni TUZ i upraw paszowych.
826	2021-09-15 13:15:49	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I.10.9.1. Rozwój usług rolnictwa 4.0 na rzecz ochrony środowiska i klimatu	I 10.9.1 Rozwój usług rolnictwa 4.0 na rzecz ochrony środowiska i klimatu W kryteriach wyboru należy dopuścić możliwość skorzystania z tego działania podmiotów, którzy już otrzymali takie wsparcie w ramach PROW, gdyż pozwoli to na ich dalszy rozwój, a postęp technologiczny nie zatrzymał się w miejscu i wymaga ciągłych inwestycji.	I 10.9.1 Rozwój usług rolnictwa 4.0 na rzecz ochrony środowiska i klimatu W kryteriach wyboru należy dopuścić możliwość skorzystania z tego działania podmiotów, którzy już otrzymali takie wsparcie w ramach PROW, gdyż pozwoli to na ich dalszy rozwój, a postęp technologiczny nie zatrzymał się w miejscu i wymaga ciągłych inwestycji.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowane kryteria wyboru mogą dotyczyć preferencji dla podmiotów, które nie ubiegały się o wsparcie w ramach PROW 2014-2020 w ramach działania Rozwój przedsiębiorczości - rozwój usług rolniczych. Zaprogramowany instrument nie wyklucza podmiotów, które już uzyskały wsparcie z PROW 2014-2020.

827	2021-09-15 13:16:09	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Ekoschemat I 4.16 Rolnictwo ekologiczne. Wsparciem w ramach interwencji objęte są powierzchnie w ramach następujących grup upraw: rolnicze, ogrodnicze oraz paszowe oraz TUZ, prowadzone zgodnie z zasadami rolnictwa ekologicznego.	Mimo uchwał Rady Rolnictwa Ekologicznego oraz wielu uwag, by uprościć system dotacji do upraw ekologicznych, który utrudnia pracę: rolnikom, doradcom jednostkom certyfikującym i ARIMR, nadal proponowane jest błędne, skomplikowane wsparcie do powierzchni w ramach następujących grup upraw: rolnicze, warzywne, zielarskie, sadownicze podstawowe, jagodowe, sadownicze ekstensywne, paszowe oraz TUZ, prowadzonych zgodnie z zasadami rolnictwa ekologicznego. Powoduje to poważne trudności dla rolników, którzy prowadzą uprawy mieszane w zgodzie z dobrą praktyka rolniczą ,	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z opinią IERiGŻ – PIB agregacja dotychczasowej liczby pakietów jest nieuzasadniona gdyż może powodować spadek efektywności wsparcia rolnictwa ekologicznego, negatywnie wpłynąć na wyniki ekonomiczne rolników realizujących/chcących podjąć zobowiązanie (dotyczy to zwłaszcza produkcji wiążącej się ze stosunkowo wyższą utratą dochodów) ze względu na agregację różniących się od siebie kierunków produkcji, powodować zmianę struktury upraw na korzyść tych cechujących się niższym spadkiem dochodów, nadmiernie rekompensowanych nową uproszczoną płatnością (pogoń za rentą ekonomiczną), powodować, że na decyzje rolników wpływałyby nie czynniki rynkowe, lecz wielkość dopłat, powodować znacznie większe ryzyko nadpłat i niedoszacowań dla rolników prowadzących produkcję ekologiczną. Niezasadne jest również ujednolicanie stawek płatności do upraw w okresie konwersji i po okresie konwersji, ponieważ spadek dochodów przy przechodzeniu na produkcję ekologiczną jest znacząco wyższy, co wynika przede wszystkim z wyższego ryzyka spadku plonów. Takie ujednolicenie zmniejszyłoby bodźce do podejmowania produkcji ekologicznej (rolnicy przechodzący na produkcję ekologiczną potrzebują wyższego wsparcia). Niezależnie od powyższego, od 2021 r. wszyscy rolnicy wnioskujący o płatności bezpośrednie mają obowiązek deklarowania we wniosku o przyznanie płatności wszystkich upraw. Tym samym ewentualna agregacja pakietów nie wpłynęłaby na uproszczenie sposobu wnioskowania o płatności ekologiczne. Uproszczenie sposobu wnioskowania zostanie jednak wdrożone i będzie polegało na deklarowaniu przez rolnika określonej grupy upraw, a nie odpowiedniego pakietu w okresie konwersji lub po okresie konwersji. Zachowane zostanie zróżnicowanie stawek płatności dla upraw w okresie konwersji/po okresie konwersji, a informacje dotyczące statusu danej działki rolnej będą pozyskiwane od jednostek certyfikujących.
828	2021-09-15 13:16:55	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000	1/ Pakiet dla siewkowych winien być lepiej płatny niz dla derkacza. Terminy koszenia tak na podłożu torfowym 1x winien zostac od 15 czerwca. będziemniej chetnych na ten pakiet gdyz chodzi o jakość siana. Czajka musi miec wczesniej pokosy, a dubelt w lipcu- tak jak było do 2020.. 2/ Mozaikowe koszenia etapowo winny dotyczyć wszystkich działek rolnika powyzej np. 10 ha. 3/ Brak nacisku na stosowanie wypłaszaczy przy kosiarkach lub innych elementów ostrzegających ptaki przed kosami. 4/ Na wszystkich pakietach ptasich i siedliskowych brak możliwości zapisania zaleceń ekspertowi "koszenia całej działki w celu zwalczenia trzciny czy nawłoci"- jezeli jest taki problem indywidualny. 5/ We wszystkich pakietach, Do Wypasu całoroczngo DODAĆ BYDŁO mięsne - a nie tylko koniki polskie. 6/ W pakiecie łak wilgotnych dodać użytkowanie pastwiskowe od 1 czerwca. 7/Do pakietu derkacza dodać wypas po pokosie. Pomoże to w niektórych regionach rozwijac hodowle.	Populacja derkacza jest znacznie większa niż czajki, a zwłaszcza skromna dla dubelta. To spowoduje, mniej łak koszonych pod kątem siewkowców. Siano z łak derkaczowych (złej jakości dla howowców) będziezalegało w dziwnych miejscach, latami i stanowiło zagrozenia pożarowe. Mozaikowe koszenie, etapami- ma sens przy duzych aralach łak , a nie małych poletek. Śmiertelność ptactwa nadal istnieje podczas sianokosów, mimo nakazu koszenia od środka. Brak mandatów . W przypadku działek powyzej 1 ha Należy zostawiać 5-20% niekoszone. Brak rozwiazania tematu dla działek zagrozonych trzcina i nawłocią. Coroczne pozostawoanie 5% niekoszonych pozwala dalej tworzyc miejsca z zarodnikami na nastepne lata. Ekspert winien miec możliwość dla indywidualnych łak dodać zalecenia specjalne- nawet z mulczerowaniem 1 roku w dogodnym terminie. Caloroczy wypas także bydła znacznie pomoże przyrodzie i rozwojowi bydła ras genatycznych. Łaki wilgotne winny być wiecej wypasane bydłem - dlatego wariant pastwiskowy winien być takze.	Uwaga częściowo uwzględniona	Odnośne: 1)Wariant Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka, dubelt i kulik wielki) z jedna stawką płatności(1055 zł/ha) został podzielony na dwa warianty z różnymi stawkami płatności: Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka) -1055 zł/ha oraz Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego – 1347 zł/ha. Dodatkowo w przypadku Derkacza została obniżona stawka płatności do 1055 zł/ha. 2) zrezygnowano z mozaikowatego koszenia 3) stosowania wypłaszaczy to z uwagi na niekontrolowalność tego wymogu nie może to być kwestia do uregulowania w przepisach krajowych 4) koszenia całej działki w celu zwalczenia trzciny czy nawłoc - jest ogóły wymóg dot. przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się roślin gatunków niepożądanych. szczegółowe rozwiązania zostaną doprecyzowane w przepisach krajowych. 5) wypasu całorocznego - z uwagi na kwestie środowiskowe związane z nawożeniem, zasadnym jest umożliwienie wypasu całorocznego w ograniczonym zakresie 6) termin 1 czerwca nie jest właściwy dla łąk wilgotnych (jest zbyt wczesny)
829	2021-09-15 13:17:28	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Ekoschemat I 4.16 Rolnictwo ekologiczne. W Ekoschemacie Rolnictwo ekologiczne planowana powierzchnia - co najmniej ok. 1 500 000 ha, tj. co najmniej ok. 10% powierzchni użytków rolnych.	Błędne założenie: I.4.16.Ekoschemat - Rolnictwo ekologiczne, 781,1 mln EUR, 512 649 ha. W Ekoschemacie Rolnictwo ekologiczne powierzchnia powinna wynosić co najmniej ok. 1 500 000 ha, tj. co najmniej ok. 10% powierzchni użytków rolnych (wg Spisu Rolnego z 2020 r. całkowita powierzchnia UR wynosiła 14 637 tys. ha.). Zaproponowane podejście jest niezgodne z polityką UE, strategią "od pola do stołu" i strategią bioróżnorodności.	Uwaga nieuwzględniona	Wartości 3,52% oraz 512 649 ha dotyczą zakładanego dla ekoschematu – Rolnictwo ekologiczne (tj. wsparcia powierzchniowego w ramach WPR) odpowiednio: (i) wskaźnika rezultatu – zakładanego udziału UR objętych wsparciem w ramach WPR w całkowitej powierzchni UR w Polsce oraz (ii) wskaźnika produktu – zakładanej powierzchni UR wspieranych w ramach WPR. Wskaźniki te zostały oszacowane przy uwzględnieniu dotychczasowych doświadczeń i trendów. Ww. wartości wskaźników nie są równoznaczne z celami dla Polski w zakresie zwiększenia powierzchni UR objętych takim systemem w ogólnej powierzchni UR w Polsce jakie wynikają z Europejskiego Zielonego Ładu.
830	2021-09-15 13:19:01	Jednostki podległe Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Kod interwencji I 6.5 Wykreślenie z opisu warunków kwalifikowalności punktu: - umieszcza na rynku produkty pszczele, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (na przykład w ramach sprzedaży bezpośredniej czy rolniczego handlu detalicznego).	Wymaganie dotyczące umieszczania przez pszczelarza objętego interwencją produktów na rynku np.: w ramach sprzedaży bezpośredniej czy rolniczego handlu detalicznego w przypadku interwencji mającej na celu odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół nie ma uzasadnienia merytorycznego. Poprawa jakości oraz liczebności pogłowia pszczół powinna być realizowana we wszystkich pasiekach na terenie Polski, również w takich, które nie wprowadzają produktów pszczelich do obrotu, a jedynie zaopatrują się w matki pszczele o znanej wartości użytkowej. W przeciwnym wypadku zakładany cel interwencji może nie zostać osiągnięty, a wartość hodowlana i użytkowa pogłowia pszczół ulegnie obniżeniu m.in. poprzez sprowadzanie matek pszczelich pochodzących z populacji pszczół wywierających negatywny wpływ na jakość pogłowia i pasiek, w których nie prowadzi się selekcji i oceny wartości użytkowej. Ponadto trzeba uwzględnić specyfikę unasieniania pszczół – trutnie latając w powietrzu unasieniają naturalnie matki w całej populacji, dlatego dla podnoszenia wartości użytkowej i hodowlanej pogłowia pszczół niezbędnym jest pochodzenie jak największej liczby tych trutni pochodzących po matkach pszczelich o wysokiej wartości użytkowej i hodowlanej.	Uwaga częściowo uwzględniona	Celem interwencji w sektorze pszczelarskim określonych w przepisach art. 6 rozporządzenia o Planach Strategicznych jest zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację. W związku z tym, zaplanowano pomoc głównie dla pszczelarzy umieszczających produkty pszczele na rynku. Biorąc pod uwagę potrzebę udostępnienia pomocy dla małych pasiek, w ramach interwencji I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, zwolnieni z warunku (opis warunków kwalifikowalności): „umieszcza na rynku produkty pszczele, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (na przykład w ramach sprzedaży bezpośredniej czy rolniczego handlu detalicznego)" będą pszczelarze posiadający do 10 pni pszczelich.
831	2021-09-15 13:19:18	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 11. Premie dla młodych rolników	I 11 Premie dla młodych rolników Zwiększenie kwoty premii do 300 tys. zł, dla rolników, którzy w całości przejmują gospodarstwo rolne o dużych powierzchniach. Przywrócenie punktacji za: - uczestnictwo w szkoleniach zgodnych z prowadzonym kierunkiem produkcji; - korzystanie z usług doradczych.	I 11 Premie dla młodych rolników Zwiększenie kwoty premii do 300 tys. zł, dla rolników, którzy w całości przejmują gospodarstwo rolne o dużych powierzchniach. Przywrócenie punktacji za: - uczestnictwo w szkoleniach zgodnych z prowadzonym kierunkiem produkcji; - korzystanie z usług doradczych.	Uwaga częściowo uwzględniona	W zakresie podwyższenia kwoty premii uwaga nieuwzględniona, natomiast w zakresie korzystania z doradztwa - częściowo uwzględniona. Proponowana kwota premii dla młodych rolników to 200 tys. zł, czyli o 50 tys. zł więcej niż w ramach PROW 2014-2020 (zgodnie z zasadą dostosowywania kwoty premii średnio co 5 lat przede wszystkim do wzrostu cen czynników produkcji w rolnictwie). Określając kwotę premii dla młodych rolników wzięto również pod uwagę średnią wartość inwestycji zrealizowanych przez młodych rolników w ramach „Modernizacji gospodarstw rolnych" PROW 2014-2020 (niecałe 200 tys. zł). System wyboru operacji nie może być zbyt skomplikowany, a kryteria wyboru w jak najmniejszym stopniu powinny się opierać na deklaracjach/ zobowiązaniach podejmowanych przez beneficjentów na przyszłość, w tym również na deklaracjach dotyczących udziału w szkoleniach czy korzystania z doradztwa rolniczego. Zgodnie z opisem interwencji beneficjent "Premii dla młodych rolników" będze będzie natomiast zobowiązany do korzystania z doradztwa indywidualnego dla osób rozpoczynających po raz pierwszy prowadzenie gospodarstwa jako młody rolnik w ramach interwencji „Kompleksowe doradztwo rolnicze".
832	2021-09-15 13:19:47	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	I 5.9. Wsparcie dochodów związane z produkcją do pomidorów. Str. 157 usunąć pomidory z roślin wskazanych do płatności związanych z produkcją	Po raz drugi prosimy o podanie celu dalszego szczególnego wspierania uprawy pomidorów i dlaczego pomidorów, z których uprawą są problemy w polskim klimacie, a nie innych gatunków warzyw np. ogórków, które są popularnym warzywem w kuchni polskiej. Wielohektarowe "uprawy" pomidorów z siewu, które nie są zbierane, lecz zaorywane nie zasługują na wsparcie, ponieważ w wyniku takich "upraw" nie są zbierane płody rolne przeznaczone na rynek, a pieniądze publiczne są marnowane. Z takim samym skutkiem można byłoby wysiewać banany.	Uwaga nieuwzględniona	Gospodarcze znaczenie sektora jako dostawcy surowca dla przemysłu przetwórczego wynika przede wszystkim z zastosowania pomidorów do produkcji soków, przecierów i koncentratów. Wg danych IERiGŻ w ujęciu wartościowym pomidory stanowią blisko 46% wartości produkcji globalnej warzyw ogółem. Jest to sektor relatywnie pracochłonny, który ma szczególne znaczenie ze względu na generowanie miejsc pracy, zwłaszcza w rejonach o rozdrobnionej strukturze agrarnej, co przesądza o jego funkcji społecznej. Środowiskowe znaczenie sektora wynika z roli pomidorów w dywersyfikacji upraw i poprawie jakości gleb. W związku z tym planuje się dalsze wspieranie sektora pomidorów. Wsparcie związane będzie przyznawane do upraw założonych z rozsady, jeśli spełniony będzie wymóg dot. minimalnej obsady, tj. 20 tys. szt./ha. Takie wymogi obowiązują już od roku 2021.
833	2021-09-15 13:20:48	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 1. DEKLARACJA STRATEGICZNA	Uwagi ogólne Fundacji Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej do projektu Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027	Nie ulega wątpliwości, że polskie rolnictwo aktualnie staje przed największymi i trudnymi do łatwego sprostania wyzwaniami od początku transformacji ustrojowej. Nie należy się spodziewać, że nastąpi odwrót od sformułowanego w ostatnich latach nowego paradygmatu rozwoju rolnictwa w UE, a tym samym i w Polsce, opierającego się na zasadach zrównoważenia. Analiza zachodzących procesów politycznych wskazuje raczej na możliwość jeszcze większego nacisku na ustanawianie jeszcze ambitniejszych celów. Wskazują na to dokumenty programowe Komisji Europejskiej (KE), która zobowiązała się do podjęcia kolejnych kroków na rzecz „zrównoważonej przyszłości Europy". Realizacja tak sformułowanego celu uwzględnia globalne uwarunkowania oraz zobowiązanie podjęte przez KE w poprzedniej kadencji przez jej szefa Jean-Claude Juncker'a na forum ONZ odnośnie uwzględnienia w WPR na lata 2021-2027 prawie wszystkich spośród 17 sformułowanych przez FAO (Food and Agriculture Organization) celów zrównoważonego rozwoju (Sustainable Development Goals 2030 - SDGs). W świetle tych założeń jako główne zagrożenia rozwoju świata, w tym UE, wskazywane jest wyczerpywanie zasobów oraz pogorszenie stanu środowiska, które przekłada się na pustynnienie, suszę, ograniczenie potencjału produkcyjnego gleb, zmniejszenie bioróżnorodności oraz niedobory wody słodkiej. Równie istotne w tym kontekście są zmiany klimatu i powodowany nimi wzrost temperatury, podniesienie poziomu wód, zakwaszenie oceanów oraz katastroficzne zjawiska pogodowe. Powyżej wskazane zobowiązania znalazły swoje odzwierciedlenie w kolejnych projektach rozporządzeń, strategii i planów ogłaszanych przez Komisję Europejską. Największy rezonans społeczny, nie tylko w państwach członkowskich UE, wywołało opublikowania Europejskiego Zielonego Ładu wraz z jego głównymi składowymi, tj. Strategii od Pola do Stołu oraz Strategii Bioróżnorodności. Obawy rolników co do negatywnych skutków tak zaproponowanych ram reformy WPR jeszcze bardziej pogłębiło ogłoszenie pakietu projektów „Fit for 55%", podwyższającego m. in. cel zmniejszenia emisji netto do 2030 roku z 40% do 55%. Łatwo więc zauważyć, że WPR w kolejnych okresach programowania staje się w coraz większym stopniu polityką środowiskowo-klimatyczną, a nawet w pewnym zakresie socjalną. Co oznacza, że po raz pierwszy od zarania ludzkości podstawowa funkcja rolnictwa jaką jest produkcja żywności traci na znaczeniu. Mając na uwadze trwające prace nad ostatecznym kształtem krajowego PS WPR dla Polski na lata 2023-2027, EFRWP sformułował zestaw uwag dotyczących systemu wspierania dochodów. W tym miejscu trzeba z całą mocą podkreślić, że niezależnie od zasygnalizowanego wcześniej nowego podejścia, głównym celem unijnego rolnictwa, w tym polskiego, musi pozostać zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego obywatelom UE. W warunkach dużej niestabilności rynków rolnych i okresowego występowania szoków cenowych, WPR musi szybciej i skuteczniej reagować na tego rodzaju zjawiska, aby gwarantować zdolności europejskiego rolnictwa do konkurowania na rynkach globalnych. Komisja Europejska w ramach polityki handlowej i w zawieranych kolejnych umowach handlowych musi zapewnić skuteczną ochronę przed nieekwiwalentną konkurencją ze strony producentów spoza UE wytwarzających płody rolne o niższych standardach jakościowych, nieprzestrzegających dobrostanu zwierząt czy wymogów ochrony klimatu i ambitnych celów redukcji emisji gazów cieplarnianych. W świetle zwiększających się dystansów rozwojowych w relacji wieś-miasto konieczne jest inne niż dotychczas podejście do problemu rozwoju wsi. Na poziomie krajowym udział wspólnotowych funduszy spójności oraz funduszu stabilizacji i odporności w finansowaniu wsparcia rozwoju obszarów wiejskich musi wzrosnąć, zapewniając w ten sposób zintegrowane podejście od rozwoju regionalnego kraju. To zapewni podtrzymanie żywotności obszarów wiejskich i	Nie dotyczy	Uwaga o charakterze ogólnym nie związana z treścią Deklaracji strategicznej.
834	2021-09-15 13:21:15	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	po raz drugi zwracamy uwagę, że należy podać aktualne dane z 2020 r. dotyczące rolnictwa ekologicznego	nadal podawane są nieaktualne dane z 2019, 2018 i 2017 r. podczas, gdy GUHARS opublikował dane z 2020 r. Świadczy to o braku podstawowej wiedzy autora o dostępności danych na temat rolnictwa ekologicznego.	Uwaga częściowo uwzględniona	Rozdział Żywność ekologiczna w dok. Aktualna sytuacja sektora rolno-spożywczego i obszarów wiejskich w Polsce przygotowana dla potrzeb opracowania
835	2021-09-15 13:23:15	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 4 ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.6. Elementy wspólne dla rodzajów interwencji w zakresie rozwoju obszarów wiejskich	po raz drugi zwracamy uwagę, że należy podać aktualne dane z 2020 r. dotyczące rolnictwa ekologicznego	nadal podawane są nieaktualne dane z 2019, 2018 i 2017 r. podczas, gdy GUHARS opublikował dane z 2020 r. Świadczy to o braku podstawowej wiedzy autora o dostępności danych na temat rolnictwa ekologicznego.	Uwaga nieuwzględniona	Rozdział Żywność ekologiczna w dok. Aktualna sytuacja sektora rolno-spożywczego i obszarów wiejskich w Polsce przygotowana dla potrzeb opracowania

836	2021-09-15 13:23:26	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.2. Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych	I 13.2 Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych Kryteria dostępu są zbyt restrykcyjne, wygórowane. Jedyną formą grup producenckich która będzie mogła skorzystać ze wsparcia są spółdzielnie. Wprowadzić możliwość korzystania przez spółki. Liczba członków spółdzielni – 20 jest zbyt wysoka. Pozostawić dotychczasową liczbę 5. Wymogi dot. prowadzenia produkcji w ramach systemów jakości, wymóg zatrudnienia co najmniej 2 osób na pełne etaty na umowę o pracę mogą być wymogami za które dostaje się dodatkowe punkty a nie wymogami warunkującymi wsparcie. Uzasadnienie: Mając doświadczenie z dotychczasowego wsparcia (o łagodniejszych kryteriach) proponowane w Strategii zapisy nie wróżą istotnej poprawy w tworzeniu grup producenckich.	I 13.2 Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych Kryteria dostępu są zbyt restrykcyjne, wygórowane. Jedyną formą grup producenckich która będzie mogła skorzystać ze wsparcia są spółdzielnie. Wprowadzić możliwość korzystania przez spółki. Liczba członków spółdzielni – 20 jest zbyt wysoka. Pozostawić dotychczasową liczbę 5. Wymogi dot. prowadzenia produkcji w ramach systemów jakości, wymóg zatrudnienia co najmniej 2 osób na pełne etaty na umowę o pracę mogą być wymogami za które dostaje się dodatkowe punkty a nie wymogami warunkującymi wsparcie. Uzasadnienie: Mając doświadczenie z dotychczasowego wsparcia (o łagodniejszych kryteriach) proponowane w Strategii zapisy nie wróżą istotnej poprawy w tworzeniu grup producenckich.	Uwaga nieuwzględniona	Rozdział Żywność ekologiczna w dok. Aktualna sytuacja sektora rolno-spożywczego i obszarów wiejskich w Polsce przygotowana dla potrzeb opracowania
837	2021-09-15 13:24:22	Jednostki podległe Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Kod interwencji I 6.5 Propozycja zmiany zapisu punktu beneficjent poprzez wprowadzenie zapisu zgodnego z zapisem pierwszej wersji Planu: Pszczelarz, producent produktów pszczelich prowadzący działalność nadzorowaną w zakresie utrzymywania pszczół, który może się ubiegać o pomoc za pośrednictwem organizacji pszczelarskiej działającej w formie: 1) związków pszczelarskich; 2) stowarzyszeń pszczelarzy; 3) zrzeszeń pszczelarzy; 4) spółdzielni pszczelarskich; 5) grup producentów rolnych – w zakresie działalności pszczelarskiej.	Ze względu na specyfikę branży pszczelarskiej, która w zdecydowanej większości opiera się na małych pasiekach, prowadzonych często przez starszych pszczelarzy wskazane jest pośrednictwo organizacji pszczelarskich w realizacji Interwencji. Zmiany organizacyjne w obsłudze i konieczność indywidualnego składania wniosków w ARiMR spowoduje wykluczenie dużej liczby pszczelarzy. Może to przyczynić się do spadku liczby wprowadzanych do pasiek matek pszczeliło o znanej wartości użytkowej, wprowadzania zamiast nich matek pszczeliło pochodzących z populacji pszczół wywierających negatywny wpływ na jakość pogłowia i pasiek, w których nie prowadzi się selekcji i oceny wartości użytkowej, a w dalszej konsekwencji do obniżenia wartości hodowlanej i użytkowej pogłowia pszczół w Polsce.	Uwaga częściowo uwzględniona	Biorąc pod uwagę potrzebę zwiększenia dostępności pomocy zaplanowano: 1. W ramach interwencji I 6.3. – wsparcie walki z warrozą oraz I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, wnioskującym o pomoc będą mogły być wyłącznie organizacje pszczelarskie; 2. W ramach interwencji I 6.2. – modernizacja gospodarstw pasiecznych, beneficjentem (wnioskującym o pomoc) będą mogły być zarówno organizacje pszczelarskie jak i indywidualni pszczelarze; 3. w ramach interwencji I 6.4. - ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej oraz I 6.7. - wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych, jako wnioskodawcę przewidziano wyłącznie pszczelarza.
838	2021-09-15 13:24:57	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	W pierwszej kolejności należy zróżnicować stawki dopłaty w zależności od rośliny. Biorąc pod uwagę cel zwiększenia krajowej produkcji białka roślinnego na pasze zasadnym wydaje się podniesienie stawki dla bobiku i soi. Jednocześnie konieczne jest uzależnienie otrzymania wyższej stawki (o 25%) od zawarcia umowy na odbiór ziarna z producentem pasz przemysłowych. Należy również rozważyć możliwość dodatkowego wsparcia w postaci wyższych niż w programie krajowym i gwarantowanych (co do wysokości stawki) dopłat do materiału siewnego bobiku i soi, z jednoczesnym wyłączeniem tych roślin z programu krajowego.	Brak zróżnicowania stawek dla poszczególnych roślin jest nieuzasadniony w świetle realnych możliwości wykorzystywania ich w produkcji pasz przemysłowych. Zarówno praktyka jak i prowadzone badania wskazują, że zmniejszenie zużycia importowanych produktów białkowych w paszach będzie możliwe głównie dzięki soi produkowanej w Polsce (choć tu skala z uwagi na ograniczenia klimatyczne nie będzie duża) i przede wszystkim bobiku. Dodatkowo należy wziąć pod uwagę zalety bobiku jeśli chodzi o poprawę jakości gleby i wpływ na ograniczenie emisji GHG. Dzięki wdrożeniu proponowanego wyżej podejścia będzie możliwe osiągnięcie długofalowego efektu wzrostu produkcji. Jedną z przyczyn ograniczonego wzrostu produkcji bobowatych w Polsce było bowiem małe zainteresowanie producentów pasz trwałym włączaniem strączkowych do receptur pasz z uwagi na ich niestabilną podaż. Jednocześnie rolnicy, nie mając gwarancji zbytu nie podejmowali produkcji roślin strączkowych. Powiązanie wyższej stawki z płatności dla tych dwóch gatunków roślin z jednoczesnym obowiązkiem zawarcia umowy na dostawę daje szansę na przełamanie tego swoistego kręgu niemożności.	Uwaga nieuwzględniona	Zróżnicowanie wysokości stawek płatności do poszczególnych roślin wymagałoby stworzenia, dla każdego gatunku, odrębnego instrumentu wsparcia/wydzielenia kopert sektorowych, co skutkowałoby zwiększeniem skomplikowania systemu wsparcia. Jednocześnie należy zaznaczyć, że w przypadku płatności bezpośrednich faktyczna stawka płatności stanowi iloraz dostępnej puli środków oraz powierzchni (ew. liczby sztuk zwierząt) zatwierdzonej do danej płatności. Tak stanowią przepisy unijne. Gdy powierzchnia jest wyższa, stawka jest odpowiednio zmniejszana, a przy niższej powierzchni stawka jest odpowiednio wyższa. Ten mechanizm swoistej samoregulacji gwarantuje przestrzeganie (nieprzekraczanie) koperty finansowej przeznaczonej na daną płatność oraz umożliwia pełne wykorzystanie dostępnych środków.
839	2021-09-15 13:27:06	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.1 Definicje i minimalne wymagania	W definicji rolnika aktywnego zawodowo wnioskujemy o wykreślenie następującego fragmentu: Rolnik aktywny zawodowo – rolnik, którego kwota otrzymanych płatności bezpośrednich za rok poprzedni nie przekracza 5 000 EUR.	Wnioskujemy o sprawdzanie czy właściciel gruntów jest w rzeczywistości aktywnym rolnikiem bez względu na rozmiar gospodarstwa. Właściciel często zawyża wysokość dzierżawy o kwotę dopłaty, bo ma możliwość z nich skorzystania. Dopłaty z definicji powinny być pomocą dla aktywnego rolnika, a nie dodatkowym dochodem dla właściciela gruntu.	Uwaga nieuwzględniona	Zaproponowana definicja jest rozwiązaniem optymalnym , które z jednej strony pozwoli skutecznie i efektywnie weryfikować fakt pozostawania „rolnikiem aktywnym" (z uwzględnieniem rozwiązań prawnych przewidzianych na nową perspektywę finansową), a z drugiej strony stworzy system możliwie mało skomplikowany i nieuciążliwy dla większości gospodarstw, biorąc pod uwagę doświadczenia z lat 2015-2017. Definicja aktywnego rolnika dotyczy sprawdzania kryteriów dochodowych i nie przyczyni się do wyeliminowania innych problemów.
840	2021-09-15 13:28:06	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 9. Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)	Należy rozważyć wprowadzenie minimalnych wymagań dla odbiorców wsparcia takich jak np. obowiązek wapnowania na glebach zakwaszonych.	Z jednej strony prostota tak zaprojektowanego działania oraz przyzwyczajenie producentów wydają się przemawiać za proponowanymi rozwiązaniami, jednak zasadne jest rozważenie powiązania płatności z wymogiem stosowania podstawowych elementów dobrej praktyki rolniczej. Ma to szczególne znaczenie w świetle postępującej degradacji gleb i zmianami klimatycznymi skutkującymi między innymi coraz częstszym występowaniem suszy rolniczej na coraz większym obszarze kraju. Alternatywnie proponujemy rozważenie wprowadzenie specjalnej premii w ramach tego działania za zastosowanie praktyk poprawiających jakość gleby.	Uwaga nieuwzględniona	Postulat dotyczący powiązania płatności ONW z obowiązkiem wapnowania nie może zostać uznany, gdyż celem płatności ONW jest rekompensata wynikająca z większych kosztów prowadzenia działalności rolniczej. Zgodnie z przepisami UE działanie to jest instrumentem wsparcia finansowego dla rolników, którzy prowadzą działalność rolniczą na terenach ONW. Jego realizacja ma ułatwić rolnikom kontynuowanie rolniczego użytkowania ziemi, a tym samym umożliwić zachowanie walorów krajobrazowych obszarów wiejskich oraz utrzymanie i promowanie zrównoważonych systemów działalności rolniczej na tych terenach. Wymogi z zakresu dobrych praktyk rolniczych, w tym obowiązek wapnowania, planowane są do realizacji w ramach innych interwencji Planu strategicznego.
841	2021-09-15 13:28:09	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Uwaga ogólna: w niektórych interwencjach autorzy odnoszą się do rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 jako do podstawy wymogów w zakresie rolnictwa ekologicznego a w innych jako podstawę odniesienia przyjmuje się rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848. Dokument wymaga uspójnienia. Obecna prezentacja wymogów poprzez odwoływanie się raz do obowiązujących, a raz do nowych przepisów powoduje niezrozumienie co do intencji. Dodatkowo w jednej interwencji jest szczegółowe rozwiązanie nie do aktu podstawowego, a do rozporządzenia Komisji (WE) nr 889/2008 rozporządzenia, które z dniem 1 stycznia 2022 r. przestanie obowiązywać.	Rozdział 5 uwagi w załaczonym pismie	Uwaga uwzględniona	
842	2021-09-15 13:28:16	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.4. Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	I 13.2 Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych Kryteria dostępu są zbyt restrykcyjne, wygórowane. Jedyną formą grup producenckich która będzie mogła skorzystać ze wsparcia są spółdzielnie. Wprowadzić możliwość korzystania przez spółki. Liczba członków spółdzielni – 20 jest zbyt wysoka. Pozostawić dotychczasową liczbę 5. Wymogi dot. prowadzenia produkcji w ramach systemów jakości, wymóg zatrudnienia co najmniej 2 osób na pełne etaty na umowę o pracę mogą być wymogami za które dostaje się dodatkowe punkty a nie wymogami warunkującymi wsparcie. Uzasadnienie: Mając doświadczenie z dotychczasowego wsparcia (o łagodniejszych kryteriach) proponowane w Strategii zapisy nie wróżą istotnej poprawy w tworzeniu grup producenckich.	I 13.2 Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych Kryteria dostępu są zbyt restrykcyjne, wygórowane. Jedyną formą grup producenckich która będzie mogła skorzystać ze wsparcia są spółdzielnie. Wprowadzić możliwość korzystania przez spółki. Liczba członków spółdzielni – 20 jest zbyt wysoka. Pozostawić dotychczasową liczbę 5. Wymogi dot. prowadzenia produkcji w ramach systemów jakości, wymóg zatrudnienia co najmniej 2 osób na pełne etaty na umowę o pracę mogą być wymogami za które dostaje się dodatkowe punkty a nie wymogami warunkującymi wsparcie. Uzasadnienie: Mając doświadczenie z dotychczasowego wsparcia (o łagodniejszych kryteriach) proponowane w Strategii zapisy nie wróżą istotnej poprawy w tworzeniu grup producenckich.	Uwaga nieuwzględniona	Zgłoszone uwagi dotyczą kryteriów wyboru, a nie kryteriów dostępu do wsparcia. W związku z powyższym, o wsparcie może ubiegać się podmiot, który nie jest spółdzielnią, który nie zatrudnia pracowników, który ma mniej niż 20 członków. Wymagana minimalna liczba punktów - duża elastyczność.
843	2021-09-15 13:31:06	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Interwencja I 4.16 str.127 Nazwa interwencji:Ekoschemat – Rolnictwo ekologiczne Fiszka interwencji zakłada, iż budżet to 781,10 mln Euro a uzyskany produkt to 512 649 ha. (strona 131- podane kwoty) . Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w 2020 roku wg GUS to 14,981 mln ha . Przy takich danych resort rolnictwa proponuje w Planie Strategicznym cel aby w Polsce wspieranych było 512 649 ha użytków ekologicznych co daje niecałe 3,5 % . Widzimy jak ta propozycja ma się do celów określonych w strategii Farm to Fork (25%) czy do wymienianych nieśmiało (choć nie głoszonych nigdzie) celów krajowych na poziomie 10%? Czy zatem założenie jest takie, że na koniec okresu programowania tylko co trzeci hektar powierzchni użytkowanej ekologicznie jest objęty systemem wsparcia? Czy założenie jest takie, że powinniśmy osiągnąć poziom 1,5 mln ha w rolnictwie ekologicznym z czego miljon hektarów pozbawiony będzie wsparcia? Czy też celem jest utrzymanie 3,5%?	W naszej ocenie powinien być zabezpieczony budżet, który jest wystarczający na pokrycie stawianych celów – czyli budżet trzy razy większy niż zaplanowany.	Uwaga nieuwzględniona	Wartości 3,52% oraz 512 649 ha dotyczą zakładanego dla ekoschematu – Rolnictwo ekologiczne (tj. wsparcia powierzchniowego w ramach WPR) odpowiednio: (i) wskaźnika rezultatu – zakładanego udziału UR objętych wsparciem w ramach WPR w całkowitej powierzchni UR w Polsce oraz (ii) wskaźnika produktu – zakładanej powierzchni UR wspieranych w ramach WPR. Wskaźniki te zostały oszacowane przy uwzględnieniu dotychczasowych doświadczeń i trendów. Ww. wartości wskaźników nie są równoznaczne z celami dla Polski w zakresie zwiększenia powierzchni UR objętych takim systemem w ogólnej powierzchni UR w Polsce jakie wynikają z Europejskiego Zielonego Ładu.
844	2021-09-15 13:32:07	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 3. SPÓJNOŚĆ STRATEGII I KOMPLEMENTARNOŚĆ 3.1. Przegląd interwencji, które przyczyniają się do zapewnienia spójnego i zintegrowanego podejścia do zarządzania ryzykiem	w całym dokumencie wszędzie gdzie mowa o rozporządzeniu Rady (WE) nr 834/2007 i rozporządzeniu Komisji (WE) nr 889/2008 , należy nazwy tych rozporządzeń zastąpić rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848, które będzie stosowane od dnia 1.01.2022 r.	należy podawać nazwy aktów prawnych, które są ogłoszone w 2018 r. , weszły w życie, a ich stosowanie rozpocznie się od dnia 1.01.2022 r.	Uwaga uwzględniona	Przeformułowano opis.
845	2021-09-15 13:32:28	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Interwencja I.10.8 Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym", w części dotyczącej formy i wysokości wsparcia. Zwiększenie dla województwa wielkopolskiego projektowanych kwot w projekcie: 1. wysokość pomocy na opracowanie projektu scalenia nie może przekroczyć dla województwa wielkopolskiego kwoty równowartości 2 500 zł na 1 ha gruntów objętych postepowaniem scaleniowym. 2. wysokość pomocy na wykonanie zagospodarowania poscaleniowego nie może przekroczyć kwoty równowartości 6 000 zł na 1 ha gruntów objętych postepowaniem scaleniowym. Proponowana zmiana: zwiększenie tych kwot co najmniej do wartości limitów określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 grudnia 2015r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Scalanie gruntów" w ramach poddziałania „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz.U. z 2015 r. poz. 2180) tj. dla województwa wielkopolskiego 650 euro na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym 1900 euro na 1 ha scalanych gruntów poniesionych na wykonanie zagospodarowania poscaleniowego	Ceny pracy, usług i materiałów w ostatnich latach na rynku wzrosły, natomiast proponowane kwoty nie są wystarczające na pokrycie kosztów prac związanych ze scaleniem gruntów oraz zagospodarowaniem poscaleniowym.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020.
846	2021-09-15 13:32:56	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 6. CELE I PLAN FINANSOWY	Przedstawiając opinię do drugiej wersji planu strategicznego wraz z planem finansowym należy przyznać, iż wiele postulatów zgłoszonych do pierwszej wersji znalazło uznanie i odzwierciedlenie w zapisach drugiego projektu, co czyni go bardziej przyjaznym i efektywnym dla rozwoju i utrzymania produkcyjności gospodarstw rolnych. Niemniej jednak zawiera on jeszcze wiele zapisów, które należy zmienić i poprawić dla uzyskania lepszych warunków rozwoju polskiego rolnictwa i poprawę dochodowości gospodarstw. Zmniejszone fundusze PROW w zakresie drugiego filaru, a do tego jeszcze przeniesienie przez rząd polski 30% tego uszczuplonego budżetu na dopłaty bezpośrednie może spowodować zmniejszenie aktywności gospodarczej, a przez to produkcyjności gospodarstw towarowych ze względu na dużo mniejsze możliwości inwestycyjne w ramach Modernizacji gospodarstw. W poprzedniej perspektywie finansowej 2014-2021 z Modernizacji gospodarstw skorzystało prawie 70 tysięcy rolników, a w perspektywie 2023-2027 planowane jest w tym działaniu dofinansowanie dla 2 700 gospodarstw. Odejście od bardzo kontrowersyjnego rozwiązania w poprzedniej perspektywie związanego z zazielenieniem jest bardzo słuszne. Niemniej jednak uzależnienie dopłat bezpośrednich od przestrzegania wymogów warunkowości, czyli mix cross-compliance i zazielenienie w zaproponowanej wersji jest trudniejsze i bardziej rygorystyczne szczególnie dla mniejszych gospodarstw. Trudność ta polega również na fakcie, iż te wymogi muszą być spełniane także przez rolników ubiegających się o płatności w zakresie ONW oraz programów rolnośrodowiskowych.	Przedstawiając opinię do drugiej wersji planu strategicznego wraz z planem finansowym należy przyznać, iż wiele postulatów zgłoszonych do pierwszej wersji znalazło uznanie i odzwierciedlenie w zapisach drugiego projektu, co czyni go bardziej przyjaznym i efektywnym dla rozwoju i utrzymania produkcyjności gospodarstw rolnych. Niemniej jednak zawiera on jeszcze wiele zapisów, które należy zmienić i poprawić dla uzyskania lepszych warunków rozwoju polskiego rolnictwa i poprawę dochodowości gospodarstw. Zmniejszone fundusze PROW w zakresie drugiego filaru, a do tego jeszcze przeniesienie przez rząd polski 30% tego uszczuplonego budżetu na dopłaty bezpośrednie może spowodować zmniejszenie aktywności gospodarczej, a przez to produkcyjności gospodarstw towarowych ze względu na dużo mniejsze możliwości inwestycyjne w ramach Modernizacji gospodarstw. W poprzedniej perspektywie finansowej 2014-2021 z Modernizacji gospodarstw skorzystało prawie 70 tysięcy rolników, a w perspektywie 2023-2027 planowane jest w tym działaniu dofinansowanie dla 2 700 gospodarstw. Odejście od bardzo kontrowersyjnego rozwiązania w poprzedniej perspektywie związanego z zazielenieniem jest bardzo słuszne. Niemniej jednak uzależnienie dopłat bezpośrednich od przestrzegania wymogów warunkowości, czyli mix cross-compliance i zazielenienie w zaproponowanej wersji jest trudniejsze i bardziej rygorystyczne szczególnie dla mniejszych gospodarstw. Trudność ta polega również na fakcie, iż te wymogi muszą być spełniane także przez rolników ubiegających się o płatności w zakresie ONW oraz programów rolnośrodowiskowych.	Uwaga nieuwzględniona	Uwaga nieuwzględniona w zakresie warunkowości. Polska na forum UE postulowała o możliwość wyłączenia z obowiązków warunkowości małych gospodarstw, jednak ostatecznie przepisy unijne nie przewidują takiego całościowego wyłączenia.

847	2021-09-15 13:34:42	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 14.1. Doskonalenie zawodowe rolników	Samorząd rolniczy wyraża zaniepokojenie pominięciem izb rolniczych w Module I w wykazie jednostek mających możliwość prowadzenia doskonalenia zawodowego rolników. Pragniemy podkreślić, że izby rolnicze są jednostkami z dużym doświadczeniem w prowadzeniu szkoleń i innych form doskonalenia. Izby rolnicze znają potrzeby środowiska, szybko reagują na zmiany w warunkach prowadzenia działalności, prowadzą szereg działań wyprzedzających dla przyszłych zdarzeń, posiadają kadrę oraz zaplecze w pełni pozwalające na prowadzenie ww. działań na wysokim poziomie. Mając na uwadze powyższe, wnioskujemy o dołączenie izb rolniczych jako podmiot uprawniony do prowadzenia doskonalenia zawodowego rolników.	Samorząd rolniczy wyraża zaniepokojenie pominięciem izb rolniczych w Module I w wykazie jednostek mających możliwość prowadzenia doskonalenia zawodowego rolników. Pragniemy podkreślić, że izby rolnicze są jednostkami z dużym doświadczeniem w prowadzeniu szkoleń i innych form doskonalenia. Izby rolnicze znają potrzeby środowiska, szybko reagują na zmiany w warunkach prowadzenia działalności, prowadzą szereg działań wyprzedzających dla przyszłych zdarzeń, posiadają kadrę oraz zaplecze w pełni pozwalające na prowadzenie ww. działań na wysokim poziomie. Mając na uwadze powyższe, wnioskujemy o dołączenie izb rolniczych jako podmiot uprawniony do prowadzenia doskonalenia zawodowego rolników.	Uwaga nieuwzględniona	Za utrzymaniem dotychczasowej propozycji przemawia potrzeba zapewnienia od początku 2023 roku szkoleń dla rolników. Uprzednie wyznaczenie podmiotów pozwoli uniknąć długotrwałych procedur związanych z wyłanianiem wykonawców poszczególnych szkoleń w drodze konkursu bądź zamówień publicznych, a tym samym zapobiec opóźnieniom, które miały miejsce we wszystkich dotychczasowych perspektywach finansowych. Posiadane doświadczenie w organizacji i realizacji szkoleń o szerokim wachlarzu tematycznym dla rolników, kompetentne zasoby kadrowe, rozbudowana baza dydaktyczno!!szkoleniowa, a także ustawowe zadania wskazane w ustawie z 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (Dz.U. z 2020 r. poz.721) pozwalają na wskazanie ośrodków doradztwa rolniczego jako instytucji właściwych i przygotowanych do organizacji i realizacji szkoleń dla rolników. Szkolenia będą mogły być organizowane i przeprowadzane szybko, w miarę pojawiających się potrzeb wynikających z polityki rolnej państwa lub z WPR. Minister RiRW będzie miał możliwość elastycznego reagowania i zapewniania odpowiedniej oferty szkoleniowej dla rolników. Natomiast rozszerzenie grona beneficjentów będzie wymagało wprowadzenia dodatkowych procedur związanych z wyborem wykonawców szkoleń. Natomiast izby rolnicze będą mogły współpracować z ośrodkami doradztwa rolniczego w realizacji szkoleń w ramach modułu 1 oraz bez żadnych przeszkód realizować – jako beneficjent - szkolenia w ramach modułu 2 „Szkolenia profilowane dla rolników". Zakłada się, że będzie to szeroka oferta szkoleń, w tym szkoleń specjalistycznych.
848	2021-09-15 13:34:52	Instytuty, w tym instytuty naukowe/badawcze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Ze względu na planowane znaczne rozszerzenie zakresu prac scaleniowych w PROW 2023-2027 o zagadnienia gospodarowania wodą i poprawę klimatu (m.in. kształtowanie granicy rolno-leśnej, zmniejszenie problemu erozji gleb oraz elementy krajobrazowe) na realizację zagospodarowania poscaleniowego niezbędna jest kwota na poziomie około 4 tys. Euro na 1 ha.	Mniejsza kwota od w/w spowoduje tylko częściową realizację zadań.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020.
849	2021-09-15 13:35:50	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.1 Definicje i minimalne wymagania	Samorząd rolniczy uważa, że Plan Strategiczny powinien zabezpieczać możliwości rozwoju wszystkich gospodarstw prowadzących działalność rolniczą i chcących ją kontynuować i rozwijać. Dlatego, kluczowym elementem warunkującym trafnie nakierowane wsparcie, jest właściwe sformułowanie definicji rolnika aktywnego zawodowo. Powiązanie definicji rolnika aktywnego z kwotą otrzymanych płatności bezpośrednich wydaje się błędne. Zaproponowana definicja nie poprawi sytuacji rolników faktycznie prowadzących działalność rolniczą. Samorząd rolniczy od wielu lat wnioskuje o wprowadzenie przepisów umożliwiających pobieranie dopłat obszarowych przez użytkowników gruntów, a nie właścicieli. Dopłaty bezpośrednie są pobierane przez wiele osób, które oddały grunt w użytkowanie rolnicze na podstawie umów nieformalnych i tym samym mieszczą się w grupie pobierającej dopłaty do 5000 euro. Istotne jest spowodowanie, aby rolnik uprawiający pole, ponoszący koszty upraw mógł być również beneficjentem dopłat bezpośrednich i innych świadczeń powiązanych z tymi płatnościami.	Samorząd rolniczy uważa, że Plan Strategiczny powinien zabezpieczać możliwości rozwoju wszystkich gospodarstw prowadzących działalność rolniczą i chcących ją kontynuować i rozwijać. Dlatego, kluczowym elementem warunkującym trafnie nakierowane wsparcie, jest właściwe sformułowanie definicji rolnika aktywnego zawodowo. Powiązanie definicji rolnika aktywnego z kwotą otrzymanych płatności bezpośrednich wydaje się błędne. Zaproponowana definicja nie poprawi sytuacji rolników faktycznie prowadzących działalność rolniczą. Samorząd rolniczy od wielu lat wnioskuje o wprowadzenie przepisów umożliwiających pobieranie dopłat obszarowych przez użytkowników gruntów, a nie właścicieli. Dopłaty bezpośrednie są pobierane przez wiele osób, które oddały grunt w użytkowanie rolnicze na podstawie umów nieformalnych i tym samym mieszczą się w grupie pobierającej dopłaty do 5000 euro. Istotne jest spowodowanie, aby rolnik uprawiający pole, ponoszący koszty upraw mógł być również beneficjentem dopłat bezpośrednich i innych świadczeń powiązanych z tymi płatnościami.	Uwaga nieuwzględniona	Zaproponowana definicja jest rozwiązaniem optymalnym , które z jednej strony pozwoli skutecznie i efektywnie weryfikować fakt pozostawania „rolnikiem aktywnym" (z uwzględnieniem rozwiązań prawnych przewidzianych na nową perspektywę finansową), a z drugiej strony stworzy system możliwie mało skomplikowany i nieuciążliwy dla większości gospodarstw, biorąc pod uwagę doświadczenia z lat 2015-2017. Definicja aktywnego rolnika dotyczy sprawdzania kryteriów dochodowych i nie przyczyni się do wyeliminowania innych problemów.
850	2021-09-15 13:36:07	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Wysokość pomocy na opracowanie projektu scalenia nie może przekroczyć kwoty: -równowartości 800 euro na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym; Wysokość pomocy na wykonanie zagospodarowania poscaleniowego nie może przekroczyć kwoty: - równowartości 2000 euro na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym ; Stawki zawarte w PROW 2014-2020 nie były w pełni wykorzystane z uwagi na konieczność ich zmniejszenia celem realizacji większej ilości obiektów scaleniowych. Potrzeby przeprowadzenia prac scaleniowych są ogromne i niezbędne było dostosowanie stawek do potrzeb danego województwa. Ceny materiałów budowlanych, robocizny, minimalnej płacy znacząco wzrosły, ponadto celem uwzględnienia inflacji należałoby przynajmniej utrzymać stawki z poprzedniej perspektywy. W mojej ocenie podział Polski na dwie grupy województw nie znajduje uzasadnienia w praktyce. Ceny materiałów budowlanych, robocizny są w skali kraju zbliżone, natomiast każde województwo ma swoją specyfikę i boryka się z innymi problemami i trudnościami danych obiektów zarówno pod względem geodezyjnym jak i drogowym. W województwie podlaskim funkcjonują wspólnoty gruntowe i szachownice leśne co generuje konieczność ponoszenia większych kosztów związanych m.in. z szacowaniem drzewostanu, ustaleniem wykazu uprawnionych do udziału we wspólnocie czy trudnościami w stabilizacji granic obiektu. Gospodarstwa są rozdrobione, co bloku rozwój rolnictwa na tym terenie. Nie bez znaczenia jest też stan retencja wodnej na obszarach wiejskich, którego poprawę umożliwi kompleksowe uregulowanie stanu ewidencji gruntów i budynków możliwy do wykonania jedynie podczas prac scaleniowych. Wnioskuję o jednolite stawki dla obszaru całego kraju, utrzymując te z PROW 2014-2020. Ponadto z uwagi na rozszerzenie katalogu prac poscaleniowych proponowane stawki są zbyt niskie i uzyskana pomoc finansowa uniemożliwi prawidłową realizację zagospodarowania poscaleniowego, tym samym powodując nieskutecznym cały proces scaleniowy.	j.w,	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020.
851	2021-09-15 13:36:13	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.4. Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	I 13.4 Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności Wprowadzenie zapisu o możliwości refundacji kosztów za pozyskane certyfikaty przed rokiem 2023, gdyż co roku rolnicy ponoszą koszty na ich utrzymanie.	I 13.4 Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności Wprowadzenie zapisu o możliwości refundacji kosztów za pozyskane certyfikaty przed rokiem 2023, gdyż co roku rolnicy ponoszą koszty na ich utrzymanie.	Nie dotyczy	W zakresie możliwości refundacji kosztów uczestnictwa w systemie jakości przed 2023 r., uprzejmie informujemy, co następuje. W ramach perspektywy finansowej 2014-2020, realizowane jest poddziałanie 3.1 "Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości", w zakresie którego możliwe jest uzyskanie wsparcia z tytułu kosztów uczestnictwa w danym systemie jakości, przez okres 5 lat objęcia wsparciem. Kolejny nabór wniosków o przyznanie pomocy zostanie przeprowadzony przez OT KOWR na przełomie listopada i grudnia 2021 r.
852	2021-09-15 13:36:30	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.1 Definicje i minimalne wymagania	Proponujemy usunięcie zapisu „lub zniszczenie" dotyczącego niepożądanej roślinności w definicji „Utrzymania użytków rolnych w stanie nadającym się do wypasu lub uprawy". Wykonywanie na trwałych użytkach zielonych zabiegu polegającego jedynie na zniszczeniu niepożądanej roślinności, spowoduje po kilku latach degradację tych terenów, wyparcie cennej roślinności oraz utratę lub znaczne ograniczenie właściwości retencjonowania wód.	Proponujemy usunięcie zapisu „lub zniszczenie" dotyczącego niepożądanej roślinności w definicji „Utrzymania użytków rolnych w stanie nadającym się do wypasu lub uprawy". Wykonywanie na trwałych użytkach zielonych zabiegu polegającego jedynie na zniszczeniu niepożądanej roślinności, spowoduje po kilku latach degradację tych terenów, wyparcie cennej roślinności oraz utratę lub znaczne ograniczenie właściwości retencjonowania wód.	Uwaga nieuwzględniona	Zabieg agrotechniczny - celem zabiegu agrotechnicznego jest utrzymanie gruntów w dobrej kulturze rolnej. Zniszczeniu ma ulec wyłącznie roślinność niepożądana, zachwaszczająca. Definicja została tak sformułowana, żeby nie ograniczać rolników w wyborze zabiegów. Zniszczenie może być dokonane np. herbicydem selektywnym. Celem tego przepisu nie jest tworzenie rozwiązań na rzecz środowiska, tylko zdefiniowanie działalności rolniczej.
853	2021-09-15 13:37:13	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.1 Definicje i minimalne wymagania	Definicja „Rolnika aktywnego zawodowo" budzi wiele wątpliwości. Narastający problem nieformalnych dzierżaw oraz pobieranie dopłat przez właścicieli, a nie faktycznych użytkowników gruntów jest poważnym argumentem, aby wprowadzić definicję aktywnego rolnika. Propozycja pozostawiająca swobodę wyboru kryteriów i zasad wyznaczania definicji dla danego kraju członkowskiego nie rozwiązuje problemu dzierżaw nieformalnych. Głównym problemem podnoszonym przez rolników jest wysokość progu, od którego rolnik musi udowadniać swoją produktywność. Zaproponowana granica 5000 euro dopłat za poprzedni rok zdaniem dużej części rolników jest zbyt wysoka. Proponują oni obniżenie tej kwoty do 3000 euro. Jednak, aby otrzymać dopłaty bezpośrednie przepisy UE nie zmuszają rolnika do prowadzenia produkcji we własnym gospodarstwie, lecz starczy utrzymywać grunty w dobrej kulturze i gotowości produkcyjnej. Natomiast zaproponowane kryteria dla większych gospodarstw są takie, iż praktycznie wszystkie gospodarstwa spełnią te wymogi. Proponujemy wprowadzenie dodatkowego wymogu warunkowego opartego na używaniu w gospodarstwie do siewu lub sadzenia kwalifikowanego materiału siewnego.	Definicja „Rolnika aktywnego zawodowo" budzi wiele wątpliwości. Narastający problem nieformalnych dzierżaw oraz pobieranie dopłat przez właścicieli, a nie faktycznych użytkowników gruntów jest poważnym argumentem, aby wprowadzić definicję aktywnego rolnika. Propozycja pozostawiająca swobodę wyboru kryteriów i zasad wyznaczania definicji dla danego kraju członkowskiego nie rozwiązuje problemu dzierżaw nieformalnych. Głównym problemem podnoszonym przez rolników jest wysokość progu, od którego rolnik musi udowadniać swoją produktywność. Zaproponowana granica 5000 euro dopłat za poprzedni rok zdaniem dużej części rolników jest zbyt wysoka. Proponują oni obniżenie tej kwoty do 3000 euro. Jednak, aby otrzymać dopłaty bezpośrednie przepisy UE nie zmuszają rolnika do prowadzenia produkcji we własnym gospodarstwie, lecz starczy utrzymywać grunty w dobrej kulturze i gotowości produkcyjnej. Natomiast zaproponowane kryteria dla większych gospodarstw są takie, iż praktycznie wszystkie gospodarstwa spełnią te wymogi. Proponujemy wprowadzenie dodatkowego wymogu warunkowego opartego na używaniu w gospodarstwie do siewu lub sadzenia kwalifikowanego materiału siewnego.	Uwaga nieuwzględniona	Zaproponowana definicja jest rozwiązaniem optymalnym , które z jednej strony pozwoli skutecznie i efektywnie weryfikować fakt pozostawania „rolnikiem aktywnym" (z uwzględnieniem rozwiązań prawnych przewidzianych na nową perspektywę finansową), a z drugiej strony stworzy system możliwie mało skomplikowany i nieuciążliwy dla większości gospodarstw, biorąc pod uwagę doświadczenia z lat 2015-2017. Definicja aktywnego rolnika dotyczy sprawdzania kryteriów dochodowych i nie przyczyni się do wyeliminowania innych problemów.
854	2021-09-15 13:37:24	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 14.4. Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych	Kod interwencji I 10.10 - proponujemy zwiększenie katalogu interwencji o wsparcie na rzecz rozwoju infrastruktury na obszarach wiejskich poprzez dodanie inwestycji z zakresu infrastruktury drogowej oraz wodno-kanalizacyjnej.	Dofinansowanie działań w zakresie infrastruktury drogowej oraz wodno-kanalizacyjnej dla małych miejscowości nie będzie możliwe w ramach Polityki Spójności i Krajowego Planu Odbudowy, w związku z tym proponujemy zwiększenie katalogu interwencji.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni.
855	2021-09-15 13:38:04	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 2. Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu	Zaproponowane rozwiązanie kwalifikowalności gospodarstw 3-50 ha, może spowodować sztuczne ich dzielenie się.	Zaproponowane rozwiązanie kwalifikowalności gospodarstw 3-50 ha, może spowodować sztuczne ich dzielenie się.	Uwaga nieuwzględniona	Mając na uwadze cel płatności redystrybucyjnej oraz wynikający z analizy dochodów rolniczych w poszczególnych przedziałach powierzchniowych zaproponowany zakres powierzchniowy, należy stwierdzić, że ukierunkowanie wsparcia do gospodarstw osiągających dochód parytetowy jest nieuzasadnione. Ponadto w rekomendacjach odnośnie polskiego PS, KE zwraca uwagę na konieczność redukcji różnic w dochodach między różnymi wielkościowo gruparni gospodarstw na rzecz tych mniejszych poprzez m.in. stosowanie płatności redystrybucyjnej. Przyznanie płatności redystrybucyjnej dla gospodarstw posiadających nie więcej niż 50 ha spełnia powyższe założenia.
856	2021-09-15 13:39:14	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Samorząd rolniczy wnioskuje o objęcie płatności upraw miododajnych jednogatunkowych. Miody jednogatunkowe odznaczają się wyższą jakości oraz są bardziej poszukiwane przez konsumentów. Ponadto, w przypadku gospodarstw uprawiających wyłącznie rośliny miododajne, zastosowanie kilku upraw miododajnych jednogatunkowych pozwoliłoby spełnić normę DKR 8.	Samorząd rolniczy wnioskuje o objęcie płatności upraw miododajnych jednogatunkowych. Miody jednogatunkowe odznaczają się wyższą jakości oraz są bardziej poszukiwane przez konsumentów. Ponadto, w przypadku gospodarstw uprawiających wyłącznie rośliny miododajne, zastosowanie kilku upraw miododajnych jednogatunkowych pozwoliłoby spełnić normę DKR 8.	Uwaga nieuwzględniona	W ekoschemacie "Obszary z roślinami miododajnymi" nie przewiduje się możliwości wysiewu pojedynczych gatunków, ponieważ celowe jest stosowanie mieszanek gatunków roślin miododajnych w ekoschemacie nakierowanym głównie na ochronę różnorodności biologicznej poprzez stworzenie pożytków dla pszczół i innych zapylaczy.
857	2021-09-15 13:39:52	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.3. Opis krajowej sieci ds. wspólnej polityki rolnej	4.3. Opis krajowej sieci ds. wspólnej polityki rolnej Brak jednoznacznego określenia zadań i związanych z tym środków finansowych dotyczących wymiany wiedzy i innowacji w rolnictwie którymi w mijającej perspektywie zajmowały się Ośrodki Doradztwa Rolniczego w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR). Wnioskujemy o utrzymanie dotychczasowej nazwy SIR i wydzielenia tego obszaru w ramach KSOW + Uzasadnienie: SIR w ODR- ach funkcjonuje od 2015 roku i został dobrze przyjęty wśród rolników i mieszkańców obszarów wiejskich. Dzięki wydzieleniu z KSOW + już na poziomie Planu Strategicznego zapewni bezpieczną kontynuację i rozwijanie dobrych praktyk w zakresie przekazywania wiedzy i wdrażania innowacji. Ponadto już samo określenie SIR utożsamiane jest w środowisku wiejskim z ODR i innowacyjnością .Ujęcie wszystkich zadań finansowanych z Pomocy Technicznej przez różne instytucje w jedno określenie KSOW + nie jest przejrzyste i wprowadza niepotrzebny niepokój o przyszłe rozwiązania organizacyjne i finansowe. Szczególnie dotyczy to relacji samorządów i ODR-ów.	4.3. Opis krajowej sieci ds. wspólnej polityki rolnej Brak jednoznacznego określenia zadań i związanych z tym środków finansowych dotyczących wymiany wiedzy i innowacji w rolnictwie którymi w mijającej perspektywie zajmowały się Ośrodki Doradztwa Rolniczego w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR). Wnioskujemy o utrzymanie dotychczasowej nazwy SIR i wydzielenia tego obszaru w ramach KSOW + Uzasadnienie: SIR w ODR- ach funkcjonuje od 2015 roku i został dobrze przyjęty wśród rolników i mieszkańców obszarów wiejskich. Dzięki wydzieleniu z KSOW + już na poziomie Planu Strategicznego zapewni bezpieczną kontynuację i rozwijanie dobrych praktyk w zakresie przekazywania wiedzy i wdrażania innowacji. Ponadto już samo określenie SIR utożsamiane jest w środowisku wiejskim z ODR i innowacyjnością .Ujęcie wszystkich zadań finansowanych z Pomocy Technicznej przez różne instytucje w jedno określenie KSOW + nie jest przejrzyste i wprowadza niepotrzebny niepokój o przyszłe rozwiązania organizacyjne i finansowe. Szczególnie dotyczy to relacji samorządów i ODR-ów.	Uwaga nieuwzględniona	KSOW+ zostanie utworzona w oparciu o istniejącą KSOW oraz SIR umożliwiając wykorzystanie zbudowanego dotychczas potencjału, zgodnie z zapisami rozporządzenia o planach strategicznych. W PS WPR jest wyodrębniona KSOW+, natomiast w ramach KSOW+ mogą funkcjonować inne sieci, ale nie ma potrzeby wpisywania ich osobno w PS WPR.

858	2021-09-15 13:40:03	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Rozdział 5. I 4.2. Ekoschemat – Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt. Proponujemy, aby obliczać obsadę DJP na hektar uwzględniając również powierzchnię traw na gruntach ornych (przeznaczając płatność tylko do TUZ). Wielu hodowców bydła, mając ograniczoną powierzchnię TUZ, uprawia też trawy na gruntach ornych (które nie są TUZ-em, ale rolnicy prowadzą na nich wypas i wykorzystują jako bazę paszową dla zwierząt).	Rozdział 5. I 4.2. Ekoschemat – Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt. Proponujemy, aby obliczać obsadę DJP na hektar uwzględniając również powierzchnię traw na gruntach ornych (przeznaczając płatność tylko do TUZ). Wielu hodowców bydła, mając ograniczoną powierzchnię TUZ, uprawia też trawy na gruntach ornych (które nie są TUZ-em, ale rolnicy prowadzą na nich wypas i wykorzystują jako bazę paszową dla zwierząt).	Uwaga nieuwzględniona	Biorąc pod uwagę cel ekoschematu jakim jest ochrona siedlisk i zapewnienie im odpowiedniego użytkowania utrzymano dotychczasowe założenie odnośnie uwzględniania jedynie trwałych użytków zielonych w wyliczaniu obsady (trawy na gruntach ornych służą wyżywieniu zwierząt, są siedliskiem nietrwałym o mniejszej różnorodności)
859	2021-09-15 13:40:35	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Rozdział 5. I 4.1. Ekoschemat – Obszary z roślinami miododajnymi. Samorząd rolniczy wnioskuje o objęcie płatności upraw miododajnych jednogatunkowych. Miody jednogatunkowe odznaczają się wyższą jakości oraz są bardziej poszukiwane przez konsumentów. Ponadto, w przypadku gospodarstw uprawiających wyłącznie rośliny miododajne, zastosowanie kilku upraw miododajnych jednogatunkowych pozwoliłoby spełnić normę DKR 8.	Rozdział 5. I 4.1. Ekoschemat – Obszary z roślinami miododajnymi. Samorząd rolniczy wnioskuje o objęcie płatności upraw miododajnych jednogatunkowych. Miody jednogatunkowe odznaczają się wyższą jakości oraz są bardziej poszukiwane przez konsumentów. Ponadto, w przypadku gospodarstw uprawiających wyłącznie rośliny miododajne, zastosowanie kilku upraw miododajnych jednogatunkowych pozwoliłoby spełnić normę DKR 8.	Uwaga nieuwzględniona	W ekoschemacie "Obszary z roślinami miododajnymi" nie przewiduje się możliwości wysiewu pojedynczych gatunków, ponieważ celowe jest stosowanie mieszanek gatunków roślin miododajnych w ekoschemacie nakierowanym głównie na ochronę różnorodności biologicznej poprzez stworzenie pożytków dla pszczół i innych zapylaczy.
860	2021-09-15 13:41:14	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Rozdział 5 I 4.4. Ekoschemat – Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia / narzędzie FAST. Wnioskujemy, aby plan nawożenia sporządzony przy pomocy narzędzia FAST spełniał jednocześnie wymogi planu nawożenia azotem. Proponujemy, aby wariant 4.4. z wapnowaniem dotyczył poszczególnych działek raz na 4 lata (rolnik może co roku stosować wapnowanie na innych działkach).	Rozdział 5 I 4.4. Ekoschemat – Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia / narzędzie FAST. Wnioskujemy, aby plan nawożenia sporządzony przy pomocy narzędzia FAST spełniał jednocześnie wymogi planu nawożenia azotem. Proponujemy, aby wariant 4.4. z wapnowaniem dotyczył poszczególnych działek raz na 4 lata (rolnik może co roku stosować wapnowanie na innych działkach).	Uwaga uwzględniona	Szczegóły dotyczce sposobu wdrażania ekoschematu zostaną zaproponowane w przepisach krajowych.
861	2021-09-15 13:41:52	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Rozdział 5 I 4.5. Ekoschemat – Zróżnicowana struktura upraw. Postulujemy o przesunięcie środków i objęcie wsparciem większej liczby hektarów, z uwagi na przewidywane większe zainteresowanie tym ekoschematem. Wnosimy o doprecyzowanie, które rośliny mają pozytywny wpływ na bilans glebowej materii organicznej, a które negatywny.	Rozdział 5 I 4.5. Ekoschemat – Zróżnicowana struktura upraw. Postulujemy o przesunięcie środków i objęcie wsparciem większej liczby hektarów, z uwagi na przewidywane większe zainteresowanie tym ekoschematem. Wnosimy o doprecyzowanie, które rośliny mają pozytywny wpływ na bilans glebowej materii organicznej, a które negatywny.	Uwaga nieuwzględniona	Przedstawione w PS wartości dotyczące powierzchni przewidzianej do wsparcia wskazane zostały na podstawie analiz prowadzonych przez Instytuty podległe MRiRW. Na tym etapie nie przewiduje się wprowadzania zmian, Jeżeli faktyczny poziom zainteresowania realizacją ww. ekoschematów okaże się wyższy niż oszacowano - podejmowane mogą być decyzje o zmianie wskaźnika dotyczącego powierzchni tej interwencji.
862	2021-09-15 13:42:48	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Rozdział 5 I 4.6. Ekoschemat – Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji. Mając na uwadze malejącą liczbę gospodarstw zajmujących się hodowlą i chowem zwierząt, wnioskujemy o przesunięcie części środków z ekoschematu 4.6. na ekoschemat 4.5 (Zróżnicowana struktura upraw). Naszym zdanie zainteresowanie ekoschematem 4.6. będzie mniejsze niż przewidziano w projekcie. Wnioskujemy, aby w ramach obowiązku przykrywania obornika w miejscu składowanie, nie wymagać stosowania folii i innych tworzyw sztucznych (które są jednorazowe i trudne w utylizacji). Proponujemy pozostawienie możliwości okrycia pryzmy obornikowej słomą.	Rozdział 5 I 4.6. Ekoschemat – Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji. Mając na uwadze malejącą liczbę gospodarstw zajmujących się hodowlą i chowem zwierząt, wnioskujemy o przesunięcie części środków z ekoschematu 4.6. na ekoschemat 4.5 (Zróżnicowana struktura upraw). Naszym zdanie zainteresowanie ekoschematem 4.6. będzie mniejsze niż przewidziano w projekcie. Wnioskujemy, aby w ramach obowiązku przykrywania obornika w miejscu składowanie, nie wymagać stosowania folii i innych tworzyw sztucznych (które są jednorazowe i trudne w utylizacji). Proponujemy pozostawienie możliwości okrycia pryzmy obornikowej słomą.	Uwaga częściowo uwzględniona	Budżet na ekoschematy został oszacowany na podstawie dotychczasowych doświadczeń i danych z GUS oraz ARiMR. Jeżeli faktyczny poziom zainteresowania realizacją ww. ekoschematów okaże się wyższy niż oszacowano - podejmowane mogą być decyzje o zmianie wskaźnika dotyczącego powierzchni tej interwencji. Usunięto obowiązkowe przykrywania pryzm.
863	2021-09-15 13:43:52	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Rozdział 5 I 4.7. Ekoschemat – Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo, tj. w formie aplikacji doglebowej. Wnioskujemy o dodanie ekoschematu uwzględniającego stosowanie bezpośredniej doglebowej aplikacji nawozów mineralnych, zwłaszcza nawozów azotowych. Przyczyniłoby się to do ograniczenia strat azotu.	Rozdział 5 I 4.7. Ekoschemat – Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo, tj. w formie aplikacji doglebowej. Wnioskujemy o dodanie ekoschematu uwzględniającego stosowanie bezpośredniej doglebowej aplikacji nawozów mineralnych, zwłaszcza nawozów azotowych. Przyczyniłoby się to do ograniczenia strat azotu.	Uwaga nieuwzględniona	Celem ekoschematu jest ograniczenie emisji amoniaku z nawozów naturalnych. Wsparcie ukierunkowane na jak najlepsze stosowanie nawozów naturalnych będzie również przyczyniało się do realizacje celu Strategii na rzecz bioróżnorodności jakim jest ograniczenie o 50 % utraty składników odżywczych, przy jednoczesnym zapewnieniu, by nie doszło do pogorszenia żyzności gleby, co doprowadzi do ograniczenia stosowania nawozów o co najmniej 20 %.
864	2021-09-15 13:44:42	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Rozdział 5 I 4.8. Ekoschemat – Uproszczone systemu upraw Wnioskujemy o objęcie wsparciem co najmniej 3 mln hektarów z uwagi na przewidywane większe zainteresowanie ekoschematem.	Rozdział 5 I 4.8. Ekoschemat – Uproszczone systemu upraw Wnioskujemy o objęcie wsparciem co najmniej 3 mln hektarów z uwagi na przewidywane większe zainteresowanie ekoschematem.	Uwaga częściowo uwzględniona	Wartości wskazane zostały zaproponowane z uwzględnieniem szacunków wykonanych przez instytuty dotyczących potencjalnej powierzchni, która może zostać objętą wsparciem. Nie stanowią oną limitu powierzchni do którego miałyby być realizowane płatności. Jeżeli faktyczny poziom zainteresowania realizacją ww. ekoschematów okaże się wyższy niż oszacowano - podejmowane mogą być decyzje o zmianie wskaźnika dotyczącego powierzchni tej interwencji.
865	2021-09-15 13:45:17	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Rozdział 5 I 4.9. Ekoschemat – Zagospodarowanie resztek pożniwnych w formie mulczu (matowania). Zdaniem samorządu rolniczego ekoschemat 4.9. jest niemożliwy do realizacji w gospodarstwach produkcyjnych. Zakaz stosowania środków ochrony roślin w okresie do 15 lutego przyczyni się niekontrolowanego rozwoju chwastów i roślin niepożądanych.	Rozdział 5 I 4.9. Ekoschemat – Zagospodarowanie resztek pożniwnych w formie mulczu (matowania). Zdaniem samorządu rolniczego ekoschemat 4.9. jest niemożliwy do realizacji w gospodarstwach produkcyjnych. Zakaz stosowania środków ochrony roślin w okresie do 15 lutego przyczyni się niekontrolowanego rozwoju chwastów i roślin niepożądanych.	Uwaga uwzględniona	Zrezygnowano z prac nad ekoschematem.
866	2021-09-15 13:45:52	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 3. Uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników	Wsparcie realizowane w gospodarstwach posiadających Trwałe Użytki Zielone, okresowo zalewane	Gospodarstwa posiadające TUZ i realizujące działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne w zakresie pakietów przyrodniczych już dostaje dofinasowanie do utraconych korzyści jakimi są np. opóźnione zbiory także ze względu na występujące czasowe podtopienia. Zależny nam na zatrzymywaniu wody w każdym miejscu opadu oraz zalania. Ze względu na retencje ważniejsze wydają się TUZy poza zobowiązaniami.	Uwaga częściowo uwzględniona	Ekoschemat Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych będzie stanowił kontynuację analogicznego działania wdrożonego w ramach PROW w 2022 r., ograniczonego do trwałych użytków zielonych objętych zobowiązaniami w ramach wybranych wariantów pakietów przyrodniczych. Ekoschemat został rozszerzony, oprócz ww. trwałych użytków zielonych objętych zobowiązaniami w ramach wybranych wariantów pakietów przyrodniczych, do trwałych użytków zielonych objętych ekoschematem Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt lub ekologicznym systemem produkcji, co jest podyktowane potrzebą ukierunkowania tego rodzaju wsparcia na siedliska hydrogeniczne, szczególnie predestynowane do funkcji retencyjnej, których kondycja przyrodnicza jest uzależniona od obecności wody, i na tereny o ekstensywnym lub ekologicznym systemie produkcji, gdzie możliwości/potrzeby produkcyjne mogą być stosunkowo łatwe do pogodzenia z wykorzystaniem terenu na cele usług ekosystemowych w zakresie retencjonowania wody.
867	2021-09-15 13:45:54	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Rozdział 5 I 4.13. Ekoschemat – Przeznaczenie 10% użytków rolnych w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne. Wnioskujemy, aby ekoschemat spełniał jednocześnie normę DKR 9 tak, aby rolnik realizujący ekoschemat 4.13 był zobowiązany do wyłączenia 10% gruntów z produkcji i nie musiał dodatkowo wyłączać 4% gruntów na poczet wymogu DKR 9. Wnioskujemy o włączenie do ekoschematu istniejących zadrzewień i zakrzaceń śródpolnych o powierzchni do 0,5 ha, które były dotychczas oznaczane na mapie jako nieużytki. Zmiana zachęciłaby rolników do ich utrzymania, bowiem obecnie takie zadrzewienia i zakrzaczenia śródpolne są często usuwane w celu ułatwienia zabiegów agrotechnicznych.	Rozdział 5 I 4.13. Ekoschemat – Przeznaczenie 10% użytków rolnych w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne. Wnioskujemy, aby ekoschemat spełniał jednocześnie normę DKR 9 tak, aby rolnik realizujący ekoschemat 4.13 był zobowiązany do wyłączenia 10% gruntów z produkcji i nie musiał dodatkowo wyłączać 4% gruntów na poczet wymogu DKR 9. Wnioskujemy o włączenie do ekoschematu istniejących zadrzewień i zakrzaceń śródpolnych o powierzchni do 0,5 ha, które były dotychczas oznaczane na mapie jako nieużytki. Zmiana zachęciłaby rolników do ich utrzymania, bowiem obecnie takie zadrzewienia i zakrzaczenia śródpolne są często usuwane w celu ułatwienia zabiegów agrotechnicznych.	Uwaga częściowo uwzględniona	Doprecyzowano zapisy dotyczące ekoschematu Przeznaczenie 7 % powierzchni GO w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne, m. in. wskazano, że rolnicy realizujący ten ekoschemat będą mogli uwzględnić obszary nieprodukcyjne realizujące jednocześnie normę DKR 8 w zakresie obowiązkowego minimalnego odsetka gruntów ornych. Oznacza to, że realizacja ww. ekoschematu na poziomie 7% GO już obejmie realizację normy DKR 8 na poziomie 3% GO. Ekoschemat będzie można realizować za pomocą szerokiego katalogu obszarów takich jak zadrzewienia czy oczka wodne, spełniających określone warunki, w tym przede wszystkim ten, że znajdują się na gruntach ornych. Ponadto, warunkiem ubiegania się o płatności bezpośrednie jest i będzie prowadzenie działalności rolniczej na danym obszarze, w tym prowadzenie produkcji lub wykonanie co najmniej jednego zabiegu agrotechnicznego mającego na celu usunięcie lub zniszczenie niepożądanej roślinności. Jednocześnie warto zaznaczyć, że elementy służące do realizacji ekoschematu będą wliczane do powierzchni działki uprawnionej do płatności jpo (dotychczas takie elementy nie były wliczane do tej powierzchni).
868	2021-09-15 13:46:37	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Rozdział 5 I 4.15 Ekoschemat – Biologiczna ochrona upraw Ekoschemat związany ze stosowaniem biologicznej ochrony to pożądane rozwiązanie przez rolników, jednak wydaje się, że należałoby zróżnicować płatność w przypadku stosowania wielokrotnego i różnych substancji lub mikroorganizmów szczególnie w warzywnictwie i sadownictwie oraz podnieść ten poziom do wysokości 600-700 zł/ha.	Rozdział 5 I 4.15 Ekoschemat – Biologiczna ochrona upraw Ekoschemat związany ze stosowaniem biologicznej ochrony to pożądane rozwiązanie przez rolników, jednak wydaje się, że należałoby zróżnicować płatność w przypadku stosowania wielokrotnego i różnych substancji lub mikroorganizmów szczególnie w warzywnictwie i sadownictwie oraz podnieść ten poziom do wysokości 600-700 zł/ha.	Uwaga nieuwzględniona	Interwencja została ograniczona do wykorzystywania biologicznej ochrony roślin tylko przy użyciu preparatów mikrobiologicznych. W związku z tym zaproponowana wysokość stawki uwzględnia ponoszone nakłady związane z realizacją ekoschematu.
869	2021-09-15 13:47:21	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Rozdział 5 4.16 Ekoschemat – Rolnictwo ekologiczne. Liczba hektarów objęta wsparciem, tj. 512 649 nie odzwierciedla dążenia strategii „Od pola do stołu" do uzyskania poziomu 25% gruntów prowadzonych metodami ekologicznymi (obecnie w systemie ARiMR widnieje ok. 14 mln hektarów użytków rolnych).	Rozdział 5 4.16 Ekoschemat – Rolnictwo ekologiczne. Liczba hektarów objęta wsparciem, tj. 512 649 nie odzwierciedla dążenia strategii „Od pola do stołu" do uzyskania poziomu 25% gruntów prowadzonych metodami ekologicznymi (obecnie w systemie ARiMR widnieje ok. 14 mln hektarów użytków rolnych).	Uwaga nieuwzględniona	Wartości 3,52% oraz 512 649 ha dotyczą zakładanego dla ekoschematu – Rolnictwo ekologiczne (tj. wsparcia powierzchniowego w ramach WPR) odpowiednio: (i) wskaźnika rezultatu – zakładanego udziału UR objętych wsparciem w ramach WPR w całkowitej powierzchni UR w Polsce oraz (ii) wskaźnika produktu – zakładanej powierzchni UR wspieranych w ramach WPR. Wskaźniki te zostały oszacowane przy uwzględnieniu dotychczasowych doświadczeń i trendów. Ww. wartości wskaźników nie są równoznaczne z celami dla Polski w zakresie zwiększenia powierzchni UR objętych takim systemem w ogólnej powierzchni UR w Polsce jakie wynikają z Europejskiego Zielonego Ładu.
870	2021-09-15 13:48:10	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Rozdział 5 I 4.17. Ekoschemat – Dobrostan zwierząt. W sprawie odbycia szkoleń z zakresu metod ograniczających stosowanie antybiotyków przez rolników, pragniemy zauważyć, że o stosowaniu antybiotyków decyduje lekarz weterynarii i on podejmuj decyzję o ich aplikacji i poświadcza to odpowiednią dokumentacją. Premia ubojowa- ubój nie jest elementem dobrostanu, rolnik nie ma wpływu na sposób uboju sprzedawanych zwierząt. W związku z tym, wnioskujemy o bezwzględne wykreślenie tego zapisu. Proponujemy zmniejszenie dni wypasu dla krów mlecznych do 100 dni oraz krów mamek do 120 dni. W interwencji nie uwzględniono rolników prowadzących chów i hodowlę kaczek i gęsi.	Rozdział 5 I 4.17. Ekoschemat – Dobrostan zwierząt. W sprawie odbycia szkoleń z zakresu metod ograniczających stosowanie antybiotyków przez rolników, pragniemy zauważyć, że o stosowaniu antybiotyków decyduje lekarz weterynarii i on podejmuj decyzję o ich aplikacji i poświadcza to odpowiednią dokumentacją. Premia ubojowa- ubój nie jest elementem dobrostanu, rolnik nie ma wpływu na sposób uboju sprzedawanych zwierząt. W związku z tym, wnioskujemy o bezwzględne wykreślenie tego zapisu. Proponujemy zmniejszenie dni wypasu dla krów mlecznych do 100 dni oraz krów mamek do 120 dni. W interwencji nie uwzględniono rolników prowadzących chów i hodowlę kaczek i gęsi.	Uwaga częściowo uwzględniona	Ad 1) W ramach interwencji dotyczącej dobrostanu zwierząt wprowadzono obowiązkowe szkolenia z zakresu metod ograniczających stosowanie antybiotyków, które mają na celu przekazanie rolnikom wiedzy dotyczącej metod/rozwiązań, które wprowadzone w gospodarstwie będą przeciwdziałały (profilaktyka) konieczności zastosowania antybiotyków. Mają one na celu zapoznanie rolników z informacjami jak prowadzić hodowlę zwierząt tak aby minimalizować choroby wśród zwierząt. Ad 2) Odstąpiono od wprowadzenia premii ubojowej Ad 3) Długość wypasu w sezonie wegetacyjnym dla krów mamek i innych gatunków zwierząt została zróżnicowana ze względu na praktykę stosowaną w utrzymaniu tych zwierząt – krowy mamki co do zasady utrzymuje się w systemie pastwiskowym dlatego też dla tego typu bydła wymagana minimalna długość wypasu jest dłuższa niż dla pozostałych zwierząt. Najbardziej optymalnym rozwiązaniem z punktu widzenia dobrostanu zwierząt byłoby zapewnienie im wypasu podczas całego sezonu wegetacyjnego niemniej jednak zaproponowane minimalne okresy wypasu stanowią kompromis pomiędzy dobrostanem zwierząt a możliwością wystąpienia niekorzystnych warunków atmosferycznych i przyczyn uniemożliwiających dłuższy wypas. Ad 4) Wsparcie do dobrostanu zwierząt zostało w Polsce uruchomione po raz pierwszy w 2020 roku. Zostało ono uruchomione w ramach działania Dobrostan zwierząt PROW 2014-2020 i obejmowało początkowo świnie i krowy. Od tego czasu stopniowo jest rozszerzany zakres jego wsparcia – od 2021 r. wsparcie obejmuje również owce, a od 2023 r. planuje się, że wsparciem objęte będą również kury nioski, brojlery, indyki, opasy, konie i kozy. Biorąc pod uwagę planowany zakres wsparcia w ramach interwencji dotyczącej dobrostanu zwierząt i kwestie budżetowe, dopiero po zakończeniu pierwszego roku jej wdrażania i tym samym rozpoznaniu skali zainteresowania interwencją będzie można określić, czy możliwości budżetowe są wystarczające na rozszerzenie wsparcia o kolejne grupy zwierząt. W kontekście możliwości budżetowych istotne jest tu przede wszystkim zapewnienie utrzymania pełnych wyliczonych stawek płatności, a dołączenie kolejnych gatunków/grup zwierząt może spowodować konieczność ich obniżenia. Obniżenie wysokości stawek płatności spowoduje natomiast, że płatności dobrostanowe nie będą rekompensowały rolnikom poniesionych w wyniku podjętych zobowiązań kosztów i utraconych dochodów.

871	2021-09-15 13:48:51	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Rozdział 5 I 5.1. Ekoschemat – Wsparcie dochodów związane z produkcją do krów. Proponujemy o rozszerzenie wsparcia do 30 sztuk zwierząt kwalifikujących się do wsparcia. Ponadto, wnioskujemy o zwiększenie kwalifikowalności stad z 50 sztuk do 100 sztuk. Odnośnie wprowadzenia regionalizacji, uważamy, że nie miejsce prowadzenia działalności powinno warunkować to działanie tylko skala prowadzonych prac. Przykładowo średnia wielkość gospodarstwa w woj. dolnośląskim jest wyższa niż średnia krajowa, jednak obsada na 1 ha użytków rolnych jest jedną z najniższych w kraju.	Rozdział 5 I 5.1. Ekoschemat – Wsparcie dochodów związane z produkcją do krów. Proponujemy o rozszerzenie wsparcia do 30 sztuk zwierząt kwalifikujących się do wsparcia. Ponadto, wnioskujemy o zwiększenie kwalifikowalności stad z 50 sztuk do 100 sztuk. Odnośnie wprowadzenia regionalizacji, uważamy, że nie miejsce prowadzenia działalności powinno warunkować to działanie tylko skala prowadzonych prac. Przykładowo średnia wielkość gospodarstwa w woj. dolnośląskim jest wyższa niż średnia krajowa, jednak obsada na 1 ha użytków rolnych jest jedną z najniższych w kraju.	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE wsparcie związane z produkcją do zwierząt można przyznawać tylko, gdy dany sektor znajduje się w trudnej sytuacji. Jak wynika z dostępnych analiz, w najtrudniejszej sytuacji znajdują się gospodarstwa ze stadami do 20-25 szt. (90% wszystkich gospodarstw). Rozszerzenie zakresu wsparcia będzie skutkowało zmniejszeniem szacunkowej stawki płatności. Wynika to z tego, że: (i) roczna stawka płatności do bydła i krów oparta jest na ustalonej liczbie zwierząt; (ii) na wsparcie związane z produkcją Polska zamierza przeznaczyć maksymalny przewidywany przepisami UE odsetek pułapu krajowego (15%), a więc nie ma możliwości zwiększenia tego odsetka, a jedynie ewentualne przesuwanie środków pomiędzy poszczególnymi kopertami finansowymi na płatności związane (w ramach tych 15%). Struktura gospodarstw oraz warunki ekonomiczne i środowiskowe w zaproponowanych województwach powodują, że prowadzenie gospodarstw większych jest tam utrudnione. W województwach tych dominują jednostki dysponujące małym areałem użytków rolnych, a zatem słabsze ekonomicznie i dlatego mają one ograniczone możliwości inwestowania w rozwój. W związku z powyższym zasadne jest zastosowanie w regionach o większym rozdrobnieniu odmiennych narzędzi wsparcia niż w województwach, w których średnia powierzchnia gospodarstw jest większa.
872	2021-09-15 13:49:26	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Rozdział 5 I 5.2. Ekoschemat – Wsparcie dochodów związane z produkcją do młodego bydła Proponujemy o rozszerzenie wsparcia do 30 sztuk zwierząt kwalifikujących się do wsparcia. Ponadto, wnioskujemy o zwiększenie kwalifikowalności stad z 50 sztuk do 100 sztuk. Odnośnie wprowadzenia regionalizacji, uważamy, że nie miejsce prowadzenia działalności powinno warunkować to działanie tylko skala prowadzonych prac. Przykładowo średnia wielkość gospodarstwa w woj. dolnośląskim jest wyższa niż średnia krajowa, jednak obsada na 1 ha użytków rolnych jest jedną z najniższych w kraju.	Rozdział 5 I 5.2. Ekoschemat – Wsparcie dochodów związane z produkcją do młodego bydła Proponujemy o rozszerzenie wsparcia do 30 sztuk zwierząt kwalifikujących się do wsparcia. Ponadto, wnioskujemy o zwiększenie kwalifikowalności stad z 50 sztuk do 100 sztuk. Odnośnie wprowadzenia regionalizacji, uważamy, że nie miejsce prowadzenia działalności powinno warunkować to działanie tylko skala prowadzonych prac. Przykładowo średnia wielkość gospodarstwa w woj. dolnośląskim jest wyższa niż średnia krajowa, jednak obsada na 1 ha użytków rolnych jest jedną z najniższych w kraju.	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE wsparcie związane z produkcją do zwierząt można przyznawać tylko, gdy dany sektor znajduje się w trudnej sytuacji. Jak wynika z dostępnych analiz, w najtrudniejszej sytuacji znajdują się gospodarstwa ze stadami do 20-25 szt. (90% wszystkich gospodarstw). Rozszerzenie zakresu wsparcia będzie skutkowało zmniejszeniem szacunkowej stawki płatności. Wynika to z tego, że: (i) roczna stawka płatności do bydła i krów oparta jest na ustalonej liczbie zwierząt; (ii) na wsparcie związane z produkcją Polska zamierza przeznaczyć maksymalny przewidywany przepisami UE odsetek pułapu krajowego (15%), a więc nie ma możliwości zwiększenia tego odsetka, a jedynie ewentualne przesuwanie środków pomiędzy poszczególnymi kopertami finansowymi na płatności związane (w ramach tych 15%). Struktura gospodarstw oraz warunki ekonomiczne i środowiskowe w zaproponowanych województwach powodują, że prowadzenie gospodarstw większych jest tam utrudnione. W województwach tych dominują jednostki dysponujące małym areałem użytków rolnych, a zatem słabsze ekonomicznie i dlatego mają one ograniczone możliwości inwestowania w rozwój. W związku z powyższym zasadne jest zastosowanie w regionach o większym rozdrobnieniu odmiennych narzędzi wsparcia niż w województwach, w których średnia powierzchnia gospodarstw jest większa. W przypadku większych gospodarstw rolnych, ze względu na większy potencjał ekonomiczny są one w stanie dokonywać zakupu kolejnych gruntów na powiększenie powierzchni gospodarstw.
873	2021-09-15 13:50:08	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Samorząd rolniczy z niepokojem zauważa, brak przedstawienia przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi interwencji mającej na celu wsparcie dochodów związanych z produkcją trzody chlewnej. Rynek trzody chlewnej i mięsa wieprzowego od kilku lat jest w trudnej sytuacji, co powoduje odchodzenie rolników od tej gałęzi produkcji i uzależnieni się polskiego rynku od importu prosiąt i mięsa wieprzowego.	Samorząd rolniczy z niepokojem zauważa, brak przedstawienia przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi interwencji mającej na celu wsparcie dochodów związanych z produkcją trzody chlewnej. Rynek trzody chlewnej i mięsa wieprzowego od kilku lat jest w trudnej sytuacji, co powoduje odchodzenie rolników od tej gałęzi produkcji i uzależnieni się polskiego rynku od importu prosiąt i mięsa wieprzowego.	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z przepisami UE, brak trzody chlewnej na liście sektorów, które można wspierać w ramach płatności związanych z produkcją. We wcześniejszych latach również nie było odrębnego wsparcia do świń w ramach płatności bezpośrednich.
874	2021-09-15 13:50:44	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Rozdział 5 I 5.3. Ekoschemat – Wsparcie dochodów związane z produkcją do owiec i Rozdział 5 I 5.4 Ekoschemat – Wsparcie dochodów związane z produkcją do kóz Wsparcie dochodów związanych z produkcją do kóz i owiec powinno objąć właścicieli posiadający już 1 sztukę, a nie jak zawarto w projekcie od 5 sztuk kóz i 10 sztuk owiec. Takie wsparcie powinno być ukierunkowane na małe gospodarstwa, które zachęcone dopłatą, będą chciały zwiększyć skalę produkcji.	Rozdział 5 I 5.3. Ekoschemat – Wsparcie dochodów związane z produkcją do owiec i Rozdział 5 I 5.4 Ekoschemat – Wsparcie dochodów związane z produkcją do kóz Wsparcie dochodów związanych z produkcją do kóz i owiec powinno objąć właścicieli posiadający już 1 sztukę, a nie jak zawarto w projekcie od 5 sztuk kóz i 10 sztuk owiec. Takie wsparcie powinno być ukierunkowane na małe gospodarstwa, które zachęcone dopłatą, będą chciały zwiększyć skalę produkcji.	Uwaga nieuwzględniona	Osiągnięciu zakładanych celów (zapobieganie nasileniu się w sektorze owiec i kóz trudności, które mogłyby spowodować zaniechanie produkcji i negatywnie wpłynąć na inne części łańcucha dostaw lub rynki powiązane) sprzyja promowanie stad większych. Dlatego proponuje się wykluczenie ze wsparcia rolników, którzy posiadają mniej niż 10 kwalifikujących się maciorek. Ponadto, w dotychczasowej praktyce hodowlanej przyjęło się, że minimalne stado, które ma możliwość normalnego funkcjonowania liczyć powinno 10 szt. maciorek – zwłaszcza, że w przypadku owiec stosuje się głównie rozród naturalny, więc stado powinno być zdolne do utrzymania tryka. Ze względu na fakt, że stada kóz utrzymywane w Polsce są z reguły mniejsze niż stada owiec, ustanowiony w tym przypadku próg jest niższy.
875	2021-09-15 13:51:21	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Rozdział 5 I 5.13. Ekoschemat – Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin strączkowych na ziarno. W kontekście normy DKR 8 (wymóg 3 upraw) wnioskujemy o zwiększenie puli środków i powiększenie areału do 1 mln hektarów objętych wsparciem. Zmiana pomogłaby również zapewnić bazę paszową dla zwierząt i zwiększyć wartość organicznej w glebie.	Rozdział 5 I 5.13. Ekoschemat – Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin strączkowych na ziarno. W kontekście normy DKR 8 (wymóg 3 upraw) wnioskujemy o zwiększenie puli środków i powiększenie areału do 1 mln hektarów objętych wsparciem. Zmiana pomogłaby również zapewnić bazę paszową dla zwierząt i zwiększyć wartość organicznej w glebie.	Uwaga częściowo uwzględniona	Obie płatności w sektorze roślin wysokobiałkowych (płatność do roślin strączkowych na ziarno oraz płatność do roślin pastewnych) ukierunkowane są na dostarczanie surowca do produkcji pasz poprzez: warunek zbioru ziarna (w podsektorze roślin strączkowych na ziarno) oraz wyłączenie ze wsparcia upraw przeznaczonych na zielony nawóz (w podsektorze roślin pastewnych). Takie ukierunkowanie wsparcia pozwala skuteczniej realizować cele w zakresie budowania samowystarczalności w produkcji pasz wysokobiałkowych. W projekcie PS WPR przekazanym do Komisji Europejskiej zwiększono łączny budżet na płatność do roślin straczkowych na ziarno do ok. 323.3 mln EUR (o ok. 64.4 mln EUR).
876	2021-09-15 13:52:08	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.3. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000	Rozdział 5 I 8.3. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000 Wnioskujemy o poszerzenie interwencji na TUZ poza obszarami Natura 2000. Malejące pogłowie zwierząt może doprowadzić do porzucania łąk i pastwisk, w konsekwencji przekształcając je w nieużytki. Poszerzenie wsparcia przyczyni się do zachowania TUZ w dobrej kulturze rolnej, co stworzy dogodne warunki do bytowania wieli cennych roślin i zwierząt.	Rozdział 5 I 8.3. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000 Wnioskujemy o poszerzenie interwencji na TUZ poza obszarami Natura 2000. Malejące pogłowie zwierząt może doprowadzić do porzucania łąk i pastwisk, w konsekwencji przekształcając je w nieużytki. Poszerzenie wsparcia przyczyni się do zachowania TUZ w dobrej kulturze rolnej, co stworzy dogodne warunki do bytowania wieli cennych roślin i zwierząt.	Uwaga nieuwzględniona	Na terenie całego kraju (w tym poza obszarami Natura 2000) dostępny będzie roczny ekoschemat Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt. Ponadto ekstensywny wypas poza obszarami Natura 2000 wspierany będzie również w ramach zobowiązań wieloletnich poprzez interwencję Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000.
877	2021-09-15 13:52:50	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 9. Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)	Rozdział 5 I 9. Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW). Wnioskujemy o podniesienie płatności, ponieważ zaproponowane stawki są zbyt niskie w stosunku do trudnych warunków użytkowania biorąc pod uwagę wzrosty cen na paliwa, maszyny i środki ochrony roślin. Proponujemy również zmianę poziomów degresywności na: •do 50 ha - 100% płatności •50-75 ha – 50% płatności •75-100 ha – 25% płatności	Rozdział 5 I 9. Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW). Wnioskujemy o podniesienie płatności, ponieważ zaproponowane stawki są zbyt niskie w stosunku do trudnych warunków użytkowania biorąc pod uwagę wzrosty cen na paliwa, maszyny i środki ochrony roślin. Proponujemy również zmianę poziomów degresywności na: •do 50 ha - 100% płatności •50-75 ha – 50% płatności •75-100 ha – 25% płatności	Uwaga nieuwzględniona	Wysokość i degresywność stawek płatności ONW, musi uwzględniać realizację celów działania jak i budżet przewidziany do realizacji tej interwencji w ramach całego programu. Obowiązujące limity degresywności każdorazowo ustalane są w wyniku analizy poszczególnych typów i grup obszarowych gospodarstw, przy uwzględnieniu korzyści osiąganych przez duże gospodarstwa z uwagi na skalę prowadzonej produkcji. Państwa członkowskie mogą przyznawać płatności w ramach tego rodzaju interwencji wyłącznie w celu rekompensowania beneficjentom na danym obszarze całości lub części dodatkowych kosztów i utraconych dochodów związanych z ograniczeniami naturalnymi lub innymi ograniczeniami specyficznymi dla obszaru. Dodatkowe koszty i utracone dochody oblicza się w odniesieniu do ograniczeń naturalnych lub innych ograniczeń specyficznych dla obszaru przez porównanie z obszarami, gdzie nie występują ograniczenia naturalne ani inne ograniczenia specyficzne dla obszaru. Wyliczenia muszą być weryfikowalne i poświadczone przez podmiot niezależny od władz. Potencjalne zwiększenie progów degresywności skutkowałoby koniecznością obniżenia stawek płatności z uwagi na przewidziany budżet, co mogłoby prowadzić do zmniejszenia skuteczności realizacji celów działania
878	2021-09-15 13:52:59	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	OBECNIE JEST: 4. krów mamek: • krowom mamkom, cielętom, jałówkom, a także opasom do 12 m-cy użytkowanym w kierunku mięsnym zapewnienia się: ▯co najmniej 140 dni wypasu w sezonie wegetacyjnym; ▯dostęp (poza sezonem wegetacyjnym) do środowiska zewnętrznego o powierzchni o co najmniej 20% większej niż powierzchnia wymagana w odniesieniu do systemu otwartego utrzymywania bydła; PROPONOWANA ZMIANA: 4. krów mamek: • krowom mamkom, cielętom, jałówkom, a także opasom do 12 m-cy użytkowanym w kierunku mięsnym zapewnienia się: ▯co najmniej 140 dni wypasu lub dostępu do wybiegu w sezonie wegetacyjnym; ▯dostęp (poza sezonem wegetacyjnym) do środowiska zewnętrznego o powierzchni o co najmniej 20% większej niż powierzchnia wymagana w odniesieniu do systemu otwartego utrzymywania bydła;	W wielu gospodarstwach odległość użytków zielonych jest na tyle duża lub posiada na tyle skomplikowany dostęp, że przepędzanie na nie bydła jest nieracjonalne lub wręcz niebezpieczne, zarówno dla samych zwierząt, jak i otoczenia. W takim wypadku pasze objętościowe pochodzące z tych użytków zielonych są przywożone do miejsca składowania i konserwacji pasz lub bezpośrednio są zadawane bydłu do karmienia w oborach, które muszą spełniać jedynie minimalne standardy utrzymania zwierząt. Zaproponowana zmiana daje możliwość zapewnienia podwyższonego dobrostanu zwierzętom z gatunku bydło, gdzie zwierzęta mają nieograniczony dostęp do wybiegu, a pełną dawkę pokarmową złożoną z pasz objętościowych i treściwych dostają w oborze bądź na wybiegu. Taki zapis został zastosowany np. do owiec, co wydaje się bardzo racjonalne.	Uwaga nieuwzględniona	W przypadku krów mamek wymogi obejmują wypas w sezonie wegetacyjnym, a poza sezonem wegetacyjnym – dostęp do środowiska zewnętrznego (w tym również do wybiegów). Z punktu widzenia dobrostanu zwierząt pastwiskowanie w sezonie wegetacyjnym jest znacznie korzystniejsze niż zapewnienie im jedynie wybiegu (możliwość realizowania zachowań behawioralnych i swobodnej eksploracji znacznie bardziej urozmaiconego środowiska niż wybieg). Ponadto, wypas jest promowany jako najkorzystniejsza dla bioróżnorodności forma wykorzystania TUZ. Z tego też względu wsparcie ukierunkowane jest na te gospodarstwa, które zapewniają krowom mamkom wypas w sezonie wegetacyjnym.
879	2021-09-15 13:53:34	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.1.1. Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje)	Rozdział 5 I 10.1.1 Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje) Wnioskujemy o zmniejszenie wymaganego rocznego dochodu ze sprzedaży z wysokości 120 tys. zł na 10 tys. zł (obecnie jest to 5 tys. zł), z uwagi na występowanie w kraju dużej ilości małych i średnich gospodarstw. Kwalifikowalność gospodarstw o wielkości ekonomicznej uprawionych do pomocy wynoszącej co najmniej 25 tys. euro jest zbyt wysoka i nieosiągalna dla wielu mniejszych gospodarstw. Proponujemy utrzymanie dotychczasowej wielkości ekonomicznej na poziomie 13 tys. euro.	Rozdział 5 I 10.1.1 Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje) Wnioskujemy o zmniejszenie wymaganego rocznego dochodu ze sprzedaży z wysokości 120 tys. zł na 10 tys. zł (obecnie jest to 5 tys. zł), z uwagi na występowanie w kraju dużej ilości małych i średnich gospodarstw. Kwalifikowalność gospodarstw o wielkości ekonomicznej uprawionych do pomocy wynoszącej co najmniej 25 tys. euro jest zbyt wysoka i nieosiągalna dla wielu mniejszych gospodarstw. Proponujemy utrzymanie dotychczasowej wielkości ekonomicznej na poziomie 13 tys. euro.	Uwaga częściowo uwzględniona	Pomoc dla mniejszych gospodarstw do 25 tys. euro wielkości ekonomicznej przewidziana jest w interwencji Rozwój małych gospodarstw.
880	2021-09-15 13:54:11	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.5. Rozwój małych gospodarstw	Rozdział 5 I 10.5. Rozwój małych gospodarstw Wnosimy o doprecyzowanie warunków wsparcia, czy będzie możliwe ubieganie się kwotę mniejszą niż maksymalna określona w projekcie (określenie kwoty minimalnej). W interwencji nie określono minimalnej wielkości ekonomicznej, jaką gospodarstwo ma osiągnąć w wyniku realizacji operacji oraz zmniejszenie wymogu wzrostu sprzedaży z gospodarstwa z 30% do 20%. Wnioskujemy, aby w interwencji w zakresie RHD rolnik mógł wytwarzać produkty rolne i nierolne (np. pieczenie chleba), podobnie jak w interwencji 10.6.1 współpraca w ramach łańcucha wartości w gospodarstwie.	Rozdział 5 I 10.5. Rozwój małych gospodarstw Wnosimy o doprecyzowanie warunków wsparcia, czy będzie możliwe ubieganie się kwotę mniejszą niż maksymalna określona w projekcie (określenie kwoty minimalnej). W interwencji nie określono minimalnej wielkości ekonomicznej, jaką gospodarstwo ma osiągnąć w wyniku realizacji operacji oraz zmniejszenie wymogu wzrostu sprzedaży z gospodarstwa z 30% do 20%. Wnioskujemy, aby w interwencji w zakresie RHD rolnik mógł wytwarzać produkty rolne i nierolne (np. pieczenie chleba), podobnie jak w interwencji 10.6.1 współpraca w ramach łańcucha wartości w gospodarstwie.	Uwaga częściowo uwzględniona	Planuje się, że instrument „Rozwój małych gospodarstw" dzięki przyjętej logice interwencji, będzie realizował cel 2 Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację. Celem zaproponowanego warunku dot. osiągnięcia co najmniej 30 % wzrostu wartości sprzedaży produktów z gospodarstwa jest zwiększenie orientacji rynkowej mniejszych gospodarstw rolnych. Możliwość spełnienia tego warunku w grupie docelowej beneficjentów omawianej interwencji została potwierdzona przez instytut zewnętrzny. Interwencja skierowana jest do rolników, którzy prowadzą działalność rolniczą, z której uzyskują przychód ze sprzedaży na ustalonym poziomie minimalnym. Zgodnie z definicją zawartą w projekcie PS WPR działalność rolnicza rozumiana jest jako wytwarzanie produktów rolnych, gdzie produkty rolne oznaczają produkty wymienione w załączniku I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (…). A zatem, zarówno „wyjściowy" przychód ze sprzedaży, jak również jego wzrost (osiągnięty w wyniku realizacji operacji) powinien być wyliczany z produkcji rolnej obejmującej produkty rolne (aneksowe), co oznacza, że wsparcie (w formie ryczałtu) powinno być skierowane na działalność obejmującą wytwarzanie produktów rolnych.

881	2021-09-15 13:55:53	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	Rozdział 5 I 10.5. Rozwój małych gospodarstw Wnosimy o doprecyzowanie warunków wsparcia, czy będzie możliwe ubieganie się kwotę mniejszą niż maksymalna określona w projekcie (określenie kwoty minimalnej). W interwencji nie określono minimalnej wielkości ekonomicznej, jaką gospodarstwo ma osiągnąć w wyniku realizacji operacji oraz zmniejszenie wymogu wzrostu sprzedaży z gospodarstwa z 30% do 20%. Wnioskujemy, aby w interwencji w zakresie RHD rolnik mógł wytwarzać produkty rolne i nierolne (np. pieczenie chleba), podobnie jak w interwencji 10.6.1 współpraca w ramach łańcucha wartości w gospodarstwie.	Rozdział 5 I 10.5. Rozwój małych gospodarstw Wnosimy o doprecyzowanie warunków wsparcia, czy będzie możliwe ubieganie się kwotę mniejszą niż maksymalna określona w projekcie (określenie kwoty minimalnej). W interwencji nie określono minimalnej wielkości ekonomicznej, jaką gospodarstwo ma osiągnąć w wyniku realizacji operacji oraz zmniejszenie wymogu wzrostu sprzedaży z gospodarstwa z 30% do 20%. Wnioskujemy, aby w interwencji w zakresie RHD rolnik mógł wytwarzać produkty rolne i nierolne (np. pieczenie chleba), podobnie jak w interwencji 10.6.1 współpraca w ramach łańcucha wartości w gospodarstwie.	Uwaga nieuwzględniona	Planuje się, że instrument „Rozwój małych gospodarstw" dzięki przyjętej logice interwencji, będzie realizował cel 2 Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację. Celem zaproponowanego warunku dot. osiągnięcia co najmniej 30 % wzrostu wartości sprzedaży produktów z gospodarstwa jest zwiększenie orientacji rynkowej mniejszych gospodarstw rolnych. Możliwość spełnienia tego warunku w grupie docelowej beneficjentów omawianej interwencji została potwierdzona przez instytut zewnętrzny. Interwencja skierowana jest do rolników, którzy prowadzą działalność rolniczą, z której uzyskują przychód ze sprzedaży na ustalonym poziomie minimalnym. Zgodnie z definicją zawartą w projekcie PS WPR działalność rolnicza rozumiana jest jako wytwarzanie produktów rolnych, gdzie produkty rolne oznaczają produkty wymienione w załączniku I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (…). A zatem, zarówno „wyjściowy" przychód ze sprzedaży, jak również jego wzrost (osiągnięty w wyniku realizacji operacji) powinien być wyliczany z produkcji rolnej obejmującej produkty rolne (aneksowe), co oznacza, że wsparcie (w formie ryczałtu) powinno być skierowane na działalność obejmującą wytwarzanie produktów rolnych.
882	2021-09-15 13:56:31	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.5. Rozwój małych gospodarstw	Rozdział 5 I 10.5. Rozwój małych gospodarstw Wnosimy o doprecyzowanie warunków wsparcia, czy będzie możliwe ubieganie się kwotę mniejszą niż maksymalna określona w projekcie (określenie kwoty minimalnej). W interwencji nie określono minimalnej wielkości ekonomicznej, jaką gospodarstwo ma osiągnąć w wyniku realizacji operacji oraz zmniejszenie wymogu wzrostu sprzedaży z gospodarstwa z 30% do 20%. Wnioskujemy, aby w interwencji w zakresie RHD rolnik mógł wytwarzać produkty rolne i nierolne (np. pieczenie chleba), podobnie jak w interwencji 10.6.1 współpraca w ramach łańcucha wartości w gospodarstwie.	Rozdział 5 I 10.5. Rozwój małych gospodarstw Wnosimy o doprecyzowanie warunków wsparcia, czy będzie możliwe ubieganie się kwotę mniejszą niż maksymalna określona w projekcie (określenie kwoty minimalnej). W interwencji nie określono minimalnej wielkości ekonomicznej, jaką gospodarstwo ma osiągnąć w wyniku realizacji operacji oraz zmniejszenie wymogu wzrostu sprzedaży z gospodarstwa z 30% do 20%. Wnioskujemy, aby w interwencji w zakresie RHD rolnik mógł wytwarzać produkty rolne i nierolne (np. pieczenie chleba), podobnie jak w interwencji 10.6.1 współpraca w ramach łańcucha wartości w gospodarstwie.	Uwaga częściowo uwzględniona	Ad 2 Planuje się, że instrument „Rozwój małych gospodarstw" dzięki przyjętej logice interwencji, będzie realizował cel 2 Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację. Celem zaproponowanego warunku dot. osiągnięcia co najmniej 30 % wzrostu wartości sprzedaży produktów z gospodarstwa jest zwiększenie orientacji rynkowej mniejszych gospodarstw rolnych. Możliwość spełnienia tego warunku w grupie docelowej beneficjentów omawianej interwencji została potwierdzona przez instytut zewnętrzny. Ad 3 3 Interwencja skierowana jest do rolników, którzy prowadzą działalność rolniczą, z której uzyskują przychód ze sprzedaży na ustalonym poziomie minimalnym. Zgodnie z definicją zawartą w projekcie PS WPR działalność rolnicza rozumiana jest jako wytwarzanie produktów rolnych, gdzie produkty rolne oznaczają produkty wymienione w załączniku I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (…). A zatem, zarówno „wyjściowy" przychód ze sprzedaży, jak również jego wzrost (osiągnięty w wyniku realizacji operacji) powinien być wyliczany z produkcji rolnej obejmującej produkty rolne (aneksowe), co oznacza, że wsparcie (w formie ryczałtu) powinno być skierowane na działalność obejmującą wytwarzanie produktów rolnych.
883	2021-09-15 13:57:05	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	Rozdział 5 I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich i I 10.11. Zalesianie gruntów ornych Celem działań będzie poprawa gospodarki wodnej, dlatego ważne jest, aby grunty rolne, w jak największym zakresie, były zdolne do wchłaniania i przechowywania wody, co jest ściśle powiązane z właściwym wsparciem wyżej wymienionego gospodarowania użytkami zielonymi.	Rozdział 5 I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich i I 10.11. Zalesianie gruntów ornych Celem działań będzie poprawa gospodarki wodnej, dlatego ważne jest, aby grunty rolne, w jak największym zakresie, były zdolne do wchłaniania i przechowywania wody, co jest ściśle powiązane z właściwym wsparciem wyżej wymienionego gospodarowania użytkami zielonymi.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano adekwatne rozwiązania.
884	2021-09-15 13:58:07	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 11. Premie dla młodych rolników	Rozdział 5 I 11. Premie dla młodych rolników Osiągniecie w wyniku realizacji biznesplanu wielkości ekonomicznej powyżej 10% w stosunku do wielkości wyjściowej jest niemożliwe do zrealizowania w oparciu o przejmowaną przez młodego rolnika powierzchnię gospodarstwa. Ponadto możliwość zakupu gruntów dla uzyskania wymaganego wzrostu jest mocno ograniczona zarówno w obrocie prywatnym, jak i zasobu KOWR. Zwracamy się z prośbą o rozważanie możliwości wprowadzenia premii dla dwóch grup młodych rolników: 1.Dla tych, którzy przejmują całe gospodarstwo razem z infrastrukturą, bądź zwierzętami i parkiem maszynowym – premia 250 tys. zł 2.Dla tych, którzy przejmują tylko grunty w wielkości wymaganej rozporządzeniem, bez infrastruktury, zwierząt – premia 125 tys. zł.	Rozdział 5 I 11. Premie dla młodych rolników Osiągniecie w wyniku realizacji biznesplanu wielkości ekonomicznej powyżej 10% w stosunku do wielkości wyjściowej jest niemożliwe do zrealizowania w oparciu o przejmowaną przez młodego rolnika powierzchnię gospodarstwa. Ponadto możliwość zakupu gruntów dla uzyskania wymaganego wzrostu jest mocno ograniczona zarówno w obrocie prywatnym, jak i zasobu KOWR. Zwracamy się z prośbą o rozważanie możliwości wprowadzenia premii dla dwóch grup młodych rolników: 1.Dla tych, którzy przejmują całe gospodarstwo razem z infrastrukturą, bądź zwierzętami i parkiem maszynowym – premia 250 tys. zł 2.Dla tych, którzy przejmują tylko grunty w wielkości wymaganej rozporządzeniem, bez infrastruktury, zwierząt – premia 125 tys. zł.	Uwaga nieuwzględniona	Rozwiązanie polegające na degresywnym ujęciu warunku dot. zwiększenia wielkości ekonomicznej gospodarstwa wynika z propozycji ewaluatora ex-ante. Według ewaluatora uzyskiwanie satysfakcjonującego dochodu z tytułu prowadzenia działalności rolniczej wymaga osiągnięcia wielkości ekonomicznej wynoszącej co najmniej 25 000 euro SO. Proponowane progi mają zachęcić młodych rolników, przejmujących lub tworzących gospodarstwa mniejsze, do przekroczenia w przyszłości progu 25 000 euro SO - w wyniku realizacji biznesplanu i rozwoju działalności. Planuje się, że premia będzie przyznawana w jednakowej wysokości, niezależnie od sposobu czy formy przejęcia gospodarstwa czy od stopnia jego wyposażenia. Potrzeby rozwojowe gospodarstw młodych rolników są zawsze duże (większe w przypadku gospodarstw słabiej wyposażonych - "bez infrastruktury"). Dostępny budżet interwencji wyznacza granicę co do możliwości finansowych w zakresie wysokości premii dla młodych rolników oraz liczby beneficjentów.
885	2021-09-15 13:58:44	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.2. Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych	Rozdział 5 I 13.2. Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych. Wykluczenie wsparcia w sektorach drobiu, owoców i warzyw oraz pszczelarstwa jest krzywdzące dla osób działających w tej gałęzi produkcji. Wsparcie powinno obejmować wszystkie grupy producentów.	Rozdział 5 I 13.2. Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych. Wykluczenie wsparcia w sektorach drobiu, owoców i warzyw oraz pszczelarstwa jest krzywdzące dla osób działających w tej gałęzi produkcji. Wsparcie powinno obejmować wszystkie grupy producentów.	Uwaga nieuwzględniona	W sektorze owoców i warzyw oraz drobiarstwa realizowane jest wsparcie w postaci interwencji sektorowych, dlatego też nie będzie realizowane w tym zakresie wsparcie w ramach działania I 13.2. Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych. Wsparcie dla sektora drobiarskiego nie jest przewidziane w ramach I 13.2., w związku ze skierowaniem do tego sektora znacznych środków
886	2021-09-15 13:58:55	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.3. Opis krajowej sieci ds. wspólnej polityki rolnej	Uważam, iż powinna być zachowana dotychczasowa nazwa KSOW i SIR.	Sieć na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich funkcjonuje z sukcesami od kilku lat. Ma swoje sukcesy oraz bazę partnerów, która ciągle się rozwija. Jest rozpoznawana przez potencjalnych interesariuszy. W związku z tym uważam, iż nazwa SIR powinna być zachowana w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.	Uwaga nieuwzględniona	KSOW+ zostanie utworzona w oparciu o istniejącą KSOW oraz SIR umożliwiając wykorzystanie zbudowanego dotychczas potencjału, zgodnie z zapisami rozporządzenia o planach strategicznych. W PS WPR jest wyodrębniona KSOW+, natomiast w ramach KSOW+ mogą funkcjonować inne sieci, ale nie ma potrzeby wpisywania ich osobno w PS WPR.
887	2021-09-15 13:59:28	Izby rolnicze	Załącznik 4: Normy DKR (ang. GAEC) określone na poziomie krajowym w ramach warunkowości	Norma DKR 6 - Zarządzanie orką w celu zmniejszenia ryzyka degradacji i erozji gleby, biorąc pod uwagę nachylenie terenu i Norma DKR 7 - Minimalna pokrywa glebowa w celu uniknięcia niepokrytej gleby w ekoschematu najbardziej newralgicznych okresach Z uwagi na brak jednoznacznej interpretacji norm DKR 6 i DKR 7 wnioskujemy o możliwość realizacji na gruntach ornych objętych tymi normami realizacji 4.3 Międzyplony ozime/Wsiewki śródplonowe. Norma DKR 8 - Zmianowanie upraw lub inne praktyki mające na celu zachowanie potencjału gleby, w tym dywersyfikacji upraw. Wnioskujemy, aby gospodarstwa o powierzchni do 30 ha gruntów ornych były objęte wymogiem stosowania 2 upraw, natomiast gospodarstwa o powierzchni powyżej 30 ha - 3 uprawy. Obowiązkowe 3 uprawy w wielu przypadkach wymuszą na właścicielach małych gospodarstw zasiew roślin, na które nie będą mieli zbytu. Proponujemy jako alternatywne rozwiązanie pozwalające na zrekompensowanie braku 3 uprawy — zastosowanie przyorania słomy, które przyczyni się do wzbogacenia gleby w składniki pokarmowe. Norma DKR 9 – Minimalny udział 4% powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie wykorzystywanych na obszary i obiekty nieprodukcyjne, włączając w to grunty ugorowane. Wnioskujemy, aby z wymogu zostały zwolnione gospodarstwa o powierzchni do 15 ha gruntów ornych. Wnioskujemy o włączenie do elementów krajobrazu podlegających zachowaniu oczek wodnych o powierzchni do 0,5 ha. Wnioskujemy o precyzyjne określenie w jaki sposób norma DKR 9 współistnieje ze ekoschematem 4.13. Przeznaczenie 10% użytków rolnych w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne. Niejasny jest zapis: „W przypadku, jeśli rolnik podejmie w ramach ekoschematów zobowiązanie dotyczące przeznaczenia, co najmniej 7% gruntów ornych w gospodarstwie na obszary i obiekty nieprodukcyjne, minimalny udział gruntów w gospodarstwie na obszary i obiekty nieprodukcyjne w ramach normy DKR 9 zostanie obniżony o 3%." Proponujemy, aby rolnik podejmując zobowiązanie 4.13 Przeznaczenie 10% użytków rolnych na obszary nieprodukcyjne automatycznie spełniał wymagania DKR 9.	Norma DKR 6 - Zarządzanie orką w celu zmniejszenia ryzyka degradacji i erozji gleby, biorąc pod uwagę nachylenie terenu i Norma DKR 7 - Minimalna pokrywa glebowa w celu uniknięcia niepokrytej gleby w ekoschematu najbardziej newralgicznych okresach Z uwagi na brak jednoznacznej interpretacji norm DKR 6 i DKR 7 wnioskujemy o możliwość realizacji na gruntach ornych objętych tymi normami realizacji 4.3 Międzyplony ozime/Wsiewki śródplonowe. Norma DKR 8 - Zmianowanie upraw lub inne praktyki mające na celu zachowanie potencjału gleby, w tym dywersyfikacji upraw. Wnioskujemy, aby gospodarstwa o powierzchni do 30 ha gruntów ornych były objęte wymogiem stosowania 2 upraw, natomiast gospodarstwa o powierzchni powyżej 30 ha - 3 uprawy. Obowiązkowe 3 uprawy w wielu przypadkach wymuszą na właścicielach małych gospodarstw zasiew roślin, na które nie będą mieli zbytu. Proponujemy jako alternatywne rozwiązanie pozwalające na zrekompensowanie braku 3 uprawy — zastosowanie przyorania słomy, które przyczyni się do wzbogacenia gleby w składniki pokarmowe. Norma DKR 9 – Minimalny udział 4% powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie wykorzystywanych na obszary i obiekty nieprodukcyjne, włączając w to grunty ugorowane. Wnioskujemy, aby z wymogu zostały zwolnione gospodarstwa o powierzchni do 15 ha gruntów ornych. Wnioskujemy o włączenie do elementów krajobrazu podlegających zachowaniu oczek wodnych o powierzchni do 0,5 ha. Wnioskujemy o precyzyjne określenie w jaki sposób norma DKR 9 współistnieje ze ekoschematem 4.13. Przeznaczenie 10% użytków rolnych w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne. Niejasny jest zapis: „W przypadku, jeśli rolnik podejmie w ramach ekoschematów zobowiązanie dotyczące przeznaczenia, co najmniej 7% gruntów ornych w gospodarstwie na obszary i obiekty nieprodukcyjne, minimalny udział gruntów w gospodarstwie na obszary i obiekty nieprodukcyjnymi zajdującymi się w gospodarstwach powyżej 10 ha gruntów ornych, objętych wymogami normy DKR 8. Jednakże, ostatecznie taka interpretacja będzie zależała od akceptacji KE i zatwierdzenia zarówno ekoschematów jak i warunkowości w obecnym kształcie. 2) Wnioskujemy, aby gospodarstwa o powierzchni do 30 ha gruntów ornych były objęte wymogiem stosowania 2 upraw, natomiast gospodarstwa o powierzchni powyżej 30 ha - 3 uprawy. Odp. Zasady wdrażania normy DKR 7 w kwestii wyłączeń wynikają z przepisów UE.	Uwaga częściowo uwzględniona	1) Ekoschematy powinny mieć na celu lepszą realizację celów WPR związanych ze środowiskiem i klimatem, a zatem być opracowane w taki sposób, aby wychodziły poza obowiązkowe wymogi, które przewidziano już w systemie warunkowości. W związku z powyższym, jest rozważany sposób w jaki ekoschematy mają wykraczać poza odpowiednie normy warunkowości, w tym przypadku DKR 5, 6 i 8, nie tylko jako nienakładanie się obszaru objętego ekoschematem i normą DKR, lecz również poprzez wyższy poziom ambicji wymogów ekoschematu w porównaniu z obowiązkiem wynikającym z danej normy. W przypadku ekoschematu Międzyplony ozime/Wsiewki śródplonowe, wyższy poziom ambicji wymogów ekoschematu dotyczyłby nie tylko obowiązku posiania i utrzymania międzyplonu, ale ten międzyplon ma być w formie mieszanek utworzonych z co najmniej 2 gatunków roślin i utrzymywany w określonym terminie, tj. najpóźniej od 1 października do co najmniej 15 lutego kolejnego roku. Oznaczałoby to, że rolnicy zobowiązani do spełniania np. normy DKR 5, na stokach o nachyleniu terenu ≥ 20%, mogliby również realizować na tych gruntach ten ekoschemat. W przypadku natomiast normy DKR 6 i DKR 8, realizacja ekoschematu Międzyplony ozime/Wsiewki śródplonowe mogłaby dotyczyć odpowiednio: (i) powierzchni powyżej 30% gruntów ornych gospodarstwa rolnego w ramach której realizowana jest norma DKR 6 oraz (ii) powierzchni powyżej 4% gruntów ornych z obszarami lub obiektami nieprodukcyjnymi znajdującymi się w gospodarstwach powyżej 10 ha gruntów ornych, objętych wymogami normy DKR 8.
888	2021-09-15 14:00:12	Izby rolnicze	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Uwaga do załącznika 5 projektu — Wymogi interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych i dotyczących zachowania zasobów genetycznych roślin (art. 65) Interwencje: Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 / Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000 Wnioskujemy o wykreślenie przy użytkowaniu kośnym i kośno-pastwiskowym wymogu „koszenia mozaikowego" i zastąpić je opcjonalnie wymogiem koszenia od środka działki.	Uwaga do załącznika 5 projektu — Wymogi interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych i dotyczących zachowania zasobów genetycznych roślin (art. 65) Interwencje: Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 / Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000 Wnioskujemy o wykreślenie przy użytkowaniu kośnym i kośno-pastwiskowym wymogu „koszenia mozaikowego" i zastąpić je opcjonalnie wymogiem koszenia od środka działki.	Uwaga częściowo uwzględniona	Zrezygnowano z wymogu dot.mozaikowatego koszenia. Jednocześnie z uwagi na niekontrolowalność wymogu dot. koszenia od środka działki może być on jedynie zaleceniem.
889	2021-09-15 14:00:14	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Dopisać do zagrożeń:Brak zmiany świadomości ekologicznej rolników i zrozumienie, że wdrażanie metod przyjaznych środowisku i klimatowi leży w ich własnych interesie, także ekonomicznym.	Z uwagi na trwający czarny PR wokół Zielonego Ładu oraz Strategii „Od pola do stołu" w Polsce oraz przedstawianie działań pro środowiskowo-klimatycznych jako utracone korzyści i ponoszone koszty. Zmiana zawsze kosztuje, ale utracone korzyści są błędem, wskazującym priorytetowo krótkoterminową korzyść ekonomiczną. Jest to zresztą problemem języka, którym wobec zmian ekologicznych posługują się dokumenty UE. Korzyścią, o której nie mówi się rolnikom jest długoterminowe zachowanie produkcji rolnej dzięki jak najszybszemu wdrażaniu rozwiązań dla ochrony środowiska i klimatu. Nie mówi się im o kosztach, które – coraz większe – będą ponosić w związku z kryzysem klimatycznym i degradacją przyrody – i jak negatywnie będzie to wpływać na stabilność produkcji i dochodów.	Uwaga nieuwzględniona	Kwestia jest opisana w szczegółowych opisach analiz SWOT .
890	2021-09-15 14:01:58	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Województwo Śląskie proponuje zwiększenie wysokości pomocy na opracowanie projektu scalenia na kwotę 1000 euro/ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla województw: dolnośląskiego, lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego, świętokrzyskiego oraz 2500 euro/ha na wykonanie zagospodarowania poscaleniowego.	Stawki w obecnym PROW 2014-2020 kształtują się na poziomie 800 euro/ha na scalenie i 2000 euro/ha na zagospodarowanie poscaleniowe, natomiast w przedłożonym do konsultacji projekcie Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 w przeliczeniu na euro, wynoszą odpowiednio: ok 650 euro/ha i ok 1400 euro/ha. W naszej ocenie, wysokość wsparcia nie powinna być niższa niż w PROW 2014-2020. Ceny wszelkich usług i produktów, a przede wszystkim materiałów budowlanych wzrosły, w związku z powyższym zmniejszenie środków na realizację wymienionych powyżej prac spowoduje brak możliwości ich wykonania.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020.
891	2021-09-15 14:02:22	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Szanse: Zmiana zwyczajów konsumenckich polegająca głównie na ograniczeniu spożycia produktów mięsnych, wzroście spożycia produktów ekologicznych i żywności funkcjonalnej oraz preferowaniu krótkich łańcuchów dostaw. Dopisać:oraz produktów pochodzących z chowu zwierząt o wysokim dobrostanie.	Jeśli w celu 5 trend konsumpcji polegający na odmowie lub ograniczeniu spożycia produktów pochodzących od zwierząt, to dlaczego w celach 1,2 i 3 jako mocne strony i szanse wskazuję się rozwój produkcji zwierzęcej, skoncentrowanej i wyspecjalizowanej? Dostarczanie taniego mięsa z chowu przemysłowego jest w kontrze do oczekiwań rynku. Stale rośnie liczba konsumentów dla których ważny jest dobrostan zwierząt gospodarskich.	Uwaga nieuwzględniona	Kwestia jest opisana w szczegółowych opisach analiz SWOT .
892	2021-09-15 14:03:51	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Szanse: Zmiana zwyczajów konsumenckich polegająca głównie na ograniczeniu spożycia produktów mięsnych, wzroście spożycia produktów ekologicznych i żywności funkcjonalnej oraz preferowaniu krótkich łańcuchów dostaw. Dopisać:oraz produktów pochodzących z chowu zwierząt o wysokim dobrostanie.	Jeśli w celu 5 trend konsumpcji polegający na odmowie lub ograniczeniu spożycia produktów pochodzących od zwierząt, to dlaczego w celach 1,2 i 3 jako mocne strony i szanse wskazuję się rozwój produkcji zwierzęcej, skoncentrowanej i wyspecjalizowanej? Dostarczanie taniego mięsa z chowu przemysłowego jest w kontrze do oczekiwań rynku. Stale rośnie liczba konsumentów dla których ważny jest dobrostan zwierząt gospodarskich.	Uwaga nieuwzględniona	Kwestia jest opisana w szczegółowych opisach analiz SWOT .
893	2021-09-15 14:05:37	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Szanse: Dalszy rozwój certyfikowanej produkcji rolniczej na standardach zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju. Zamienić na:Dalszy rozwój certyfikowanej produkcji rolniczej zgodnie z zasadami rolnictwa ekologicznego, biodynamicznego oraz agroekologii, a także innych metod produkcji rolnej zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju.	Od 30 lat w UE oficjalnym, certyfikowanym systemem produkcji rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju jest rolnictwo ekologiczne. Należy je priorytetowo wymienić w szansach celu 5.	Uwaga nieuwzględniona	Kwestia jest opisana w szczegółowych opisach analiz SWOT .
894	2021-09-15 14:08:11	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Racjonalna gospodarka wodą, glebą oraz ochrona powietrza realizowane są w Polsce poprzez wdrażanie systemów produkcji opartych na naturalnych mechanizmach przyrodniczych. Należy zmienić: Systemami produkcji rolnej o największym znaczeniu dla racjonalnej gospodarki wodą, glebą oraz ochrony powietrza są w Polsce rolnictwo ekologiczne i biodynamiczne	Które systemy oparte na naturalnych mechanizmach przyrodniczych – cokolwiek należy przez to rozumieć – są w Polsce wdrażane, jeśli: - następuje spadek w rolnictwie ekologicznym,- spadek z integrowanej ochronie roślin,- płatność dobrostanowa nie jest w pełni połączona z funkcją ochrony środowiskowo-klimatycznej,- agroekologia rozwija się wyłącznie dzięki prywatnej inicjatywie obywateli.	Uwaga nieuwzględniona	Kwestia jest opisana w szczegółowych opisach analiz SWOT .
895	2021-09-15 14:09:50	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	"Skutkować to może nasileniem procesów eutrofizacji w całej zlewni Morza Bałtyckiego". - zmienić na: "Skutkować to może nasileniem procesów eutrofizacji w całym zlewisku Morza Bałtyckiego".	Zgodnie ze słownikiem hydrologicznym „zlewnia" jest to obszar lądu, z którego cały spływ powierzchniowy wód jest odprowadzany przez system strug, strumieni, potoków, rzek i kanałów do wybranego punktu biegu cieku, podczas gdy „zlewisko" stanowi obszar spływu wód powierzchniowych do morza lub oceanu	Uwaga nieuwzględniona	Kwestia jest opisana w szczegółowych opisach analiz SWOT .

896	2021-09-15 14:10:29	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	4. krów mamek: krowom mamkom i cielętom do ukończenia 4 miesiąca życia użytkowanym w kierunku mięsnym zapewnia się: ⱱ co najmniej 140 dni wypasu lub dostępu do wybiegu w sezonie wegetacyjnym;	Propozycja zmiany jest konsekwencją rozwiązania zaproponowanego dla owiec, które jest właściwe tj. " 5. owiec: wszystkim grupom technologicznym zwierząt z gatunku owca domowa zapewnia się: ⱱ wypas lub dostęp do wybiegu - przez co najmniej 120 dni w sezonie wegetacyjnym;" rozszerzenie zapisu o "dostęp do wybiegu" zwiększa elastyczność systemu i umożliwia objęcie poprawą dobrostanu większą ilość zwierząt przez rolników nie mających możliwości zapewnienia wypasu ale mogących zapewnić dostęp do wypasu	Uwaga nieuwzględniona	W przypadku krów mamek wymogi obejmują wypas w sezonie wegetacyjnym, a poza sezonem wegetacyjnym – dostęp do środowiska zewnętrznego (w tym również do wybiegów). Z punktu widzenia dobrostanu zwierząt pastwiskowanie w sezonie wegetacyjnym jest znacznie korzystniejsze niż zapewnienie im jedynie wybiegu (możliwość realizowania zachowań behawioralnych i swobodnej eksploracji znacznie bardziej urozmaiconego środowiska niż wybieg). Ponadto, wypas jest promowany jako najkorzystniejsza dla bioróżnorodności forma wykorzystania TUZ. Z tego też względu wsparcie ukierunkowane jest na te gospodarstwa, które zapewniają krowom mamkom wypas w sezonie wegetacyjnym.
897	2021-09-15 14:11:19	Organizacje pozarządowe	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Wymogi obowiązkowe dla wszystkich wariantów: pkt. 3.4. zabronione jest tworzenie nowych, rozbudowa i odtwarzanie istniejących urządzeń melioracji wodnych, z wyjątkiem konstrukcji urządzeń mających na celu dostosowanie poziomu wód, wykorzystując istniejące urządzenia melioracji wodnych do wymogów siedliskowych gatunków lub siedlisk będących przedmiotem ochrony w danym pakiecie".	Co w przypadku występowania na tych działkach przedmiotów ochrony zapisanych w SDF, nie będących przedmiotem ochrony w danym pakiecie i wymagających przebudowy istniejących urządzeń melioracji wodnych? Powinno to być uwzględnione w opisie wymogów.	Uwaga uwzględniona	Uwzględniono w Planie.
898	2021-09-15 14:12:48	Organizacje pozarządowe	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Wymogi obowiązkowe dla wszystkich wariantów: Pkt. 3.6. Zapis " należy przeciwdziałać rozprzestrzenianiu się roślin gatunków niepożądanych (określonych w przepisach krajowych)" jest bardzo miękki. Nie nakłada na rolnika żadnego zobowiązania i nie uzależnia od jego wykonania płatności prsk. Należy zapis w takiej formie usunąć albo precyzyjnie opisać jaki wymóg w tym zakresie jest nałożony na rolnika.	Nie nakłada na rolnika żadnego zobowiązania i nie uzależnia od jego wykonania płatności prsk. Należy zapis w takiej formie usunąć albo precyzyjnie opisać jaki wymóg w tym zakresie jest nałożony na rolnika.	Uwaga uwzględniona	Uwzględniono w Planie.
899	2021-09-15 14:13:43	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin oastewnvch/ do roślin.straczkowych na ziarno	W interwencji 5.1 przewidziano wsparcie dla nie więcej niż 50 krów. Proponujemy znoszenie limitów wsparcia i preferowaną obsadę dla 300 ha wielkości 300- 450 krów.	Należy wiązać wielkość produkcji zwierzęcej z areałem gruntów rolnych, w oparciu o obowiązujące normy i standardy.	Uwaga częściowo uwzględniona	W pierwszej wersji PS jako jeden z warunków kwalifikowalności do wsparcia związanego z produkcją do bydła i do krów zaproponowano określoną obsadę zwierząt. Propozycja ta jednak spotkała się z negatywnym odbiorem nie tylko wśród rolników ale i organizacji branżowych.W związku z powyższym w III wersji PS WPR odstąpiono od warunku wymaganej obsady zwierząt.
900	2021-09-15 14:13:48	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 1. Podstawowe wsparcie dochodu	Ekoschemat - Międzylony ozime/Wsiewki śródplonowe str. 100. Proponujemy powiększyć ilość ha do 2mln, a stawkę zmniejszyć do 400 zł	W narastającym kryzysie klimatycznym w połączeniu ze słabymi glebami i postępującą suszą przewidziane w tym schemacie 240 000 ha, wydaje się zdecydowanie za mało, jeżeli wiemy że powierzchnia zasiewów w 2019 była 10,4 mln ha	Uwaga nieuwzględniona	Budżet dla interwencji został oszacowany na podstawie dotychczasowych doświadczeń i danych ARIMR. Jeżeli faktyczny poziom zainteresowania realizacją ww. ekoschematów okaże się wyższy niż oszacowano - podejmowane mogą być decyzje o zmianie wskaźnika dotyczącego powierzchni tej interwencji.
901	2021-09-15 14:15:33	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 2. Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu	Ekoschemat - Zróżnicowana struktura upraw str. 104. Należy zmienić:Zwiększyć ilość ha do 2mln	Jest to jeden z kluczowych ekoschematów KE. Zakładając ilość ha – 500 000 nie osiągniemy założonych celów poprawy jakości gleby i ochrony różnorodności biologicznej.	Uwaga nieuwzględniona	Budżet dla interwencji został oszacowany na podstawie dotychczasowych doświadczeń i danych ARIMR. Jeżeli faktyczny poziom zainteresowania realizacją ww. ekoschematów okaże się wyższy niż oszacowano - podejmowane mogą być decyzje o zmianie wskaźnika dotyczącego powierzchni tej interwencji.
902	2021-09-15 14:15:47	Organizacje pozarządowe	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Wymogi szczegółowe dot. poszczególnych wariantów. W przypadku wariantu: Torfowiska - wymogi – obowiązkowe i uzupełniające (Rolnik realizuje również wymogi określone w wierszu powyżej), dodać " W przypadku torfowisk z roślinnością ekspansywną (głównie trzciną) przy użytkowaniu kośnym i kośno-pastwiskowym dopuszcza się koszenie doroczne, ten warunek musi określić ekspert.	W przypadku torfowisk będących w dobrym stanie zachowania roczna przerwa w koszeniu nie przyniesie szkód w siedlisku przyrodniczym, jednak w przypadku torfowisk zdegradowanych, gdzie ekspansa trzciny jest silna, wymagane są koszenia o większej częstotliwości, tak aby osłabić gatunek ekspansywny. Potwierdza to monitoring siedliska w rezerwacie Beka, gdzie o około 10 lat użytkuje się siedlisko "Torfowiska".	Uwaga uwzględniona	Uwzględniono w Planie.
903	2021-09-15 14:17:31	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	zdanie: "Zobowiązania Polski w zakresie redukcji emisji amoniaku, wynikające z dyrektywy NEC (Dyrektywa 2016/2284), wskazują na konieczność jej ograniczenia o 1% w okresie od 2020 do 2029 oraz o 17% od 2030 roku, w stosunku do emisji w roku referencyjnym 2005", zmienić na: Zobowiązania Polski w zakresie redukcji emisji amoniaku, wynikające z dyrektywy NEC (Dyrektywa 2016/2284), wskazują na konieczność jej ograniczenia o 1% w każdym roku w okresie od 2020 do 2029 oraz o 17% w każdym roku od 2030 roku, w stosunku do emisji w roku referencvinvm 2005"	zgodnie z Dyrektywą NEC, załącznik 2, Tabela B, Zobowiązania w zakresie redukcji emisji amoniaku (NH3) wyrażone są na każdy rok od 2020 r. do 2029 r. oraz na każdy rok od 2030 r.	Uwaga nieuwzględniona	Obecny zapis jest również prawidłowy.
904	2021-09-15 14:18:26	Organizacje pozarządowe	Załącznik 1: Propozycja realizacji przez Polskę zaleceń Komisji w sprawie planu strategicznego WPR	Rekomendacja 5 str. 10 Należy zmienić na Obornik jako cenne źródło budowy struktury gleby	Obornik to nie tylko produkt do wytwarzania energii. Przekompostowany obornik stanowi budulec humusu w glebie i dostarcza biogenów w formie zmineralizowanej. Jest cennym źródłem poprawy struktury gleby, a nie produktem ubocznym rolnictwa	Uwaga nieuwzględniona	Zapis wynika z tłumaczenia zalecenia KE. Niezależnie od tego widzimy uzasadnianie do energetycznego wykorzystania nawozów naturalnych szczególnie w regionach, gdzie występuje duża produkcja tego surowca. Ponieważ stwarza to potencjalne ryzyko zanieczyszczenia wód związkami azotu i fosforu. Nie wykluczą to wykorzystywania nawozów naturalnych jako źródła materii organicznej. W Planie worowadzono także szeraz działań wsoieraiacvch ten sposób zaaosoodarowania takich nawozów.
905	2021-09-15 14:20:43	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	2.2.4 Cel 4, str. 30 Brakuje informacji o tym, że biomasa powinna być wykorzystywana do produkcji bioenergii jedynie w ograniczonych ilościach (pozostałości organiczne są również niezbędne do wykorzystania do uprawy ziemi wspierające ochronę gleby) i nie powinna pochodzić z upraw wielkich upraw monokulturowych oraz instalacji do intensywnej produkcji zwierzęcej.	Wykorzystanie i rozwijanie alternatywnych źródeł energii jak biogazownie jest dobrym rozwiązaniem wyłącznie wtedy, gdy biomasa pochodzi z małych hodowli, ekstensywnych i ekologicznych oraz upraw lokalnych, a nie stworzonych tylko i wyłącznie pod biogazownie. Biomasa powinna być wykorzystywana do produkcji bioenergii jedynie w ograniczonych ilościach, ponieważ pozostałości organiczne są również niezbędne do żyzności gleby i zdolności gleby do zatrzymania węgla. Promocja tych źródeł energii nie powinna wspierać rolnictwa przemysłowego, w tym produkcji zwierzecei na duża skale w fermach przemysłowych	Uwaga uwzględniona	Uwaga o charakterze komentarza/wyjaśnienia. Kwestia sposobu wykorzystywana do produkcji energii biomasy jest przedmiotem szkoleń i działań informacyjnych, także realizowanych w ramach Planu.
906	2021-09-15 14:20:47	Organizacje pozarządowe	Załącznik 4: Normy DKR (ang. GAEC) określone na poziomie krajowym w ramach warunkowości	DKR 2 Ochrona terenów podmokłych i torfowisk.	Doprecyzować kto wyznaczy obszary podmokłe i torfowiska i jakie są kryteria wyznaczania?	Uwaga uwzględniona	Obszary podmokłe i torfowiska zostaną wyznaczone przez IUNG-PIB. Informacje dotyczące sposobu wyznaczenia tych obszarów i zakres prac zostały zawarte w PS WPR przekazanym do KE w fiszce prezentującej wszystkie normy DKR.
907	2021-09-15 14:21:04	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.9.2. Rozwój usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa (instrumenty finansowe)	W pozycji Beneficjent proponujemy wykreślić we wszystkich podpunktach słowa „mikro-, małe- lub średnie- ". (str. 254)	Do wsparcia w formie instrumentów finansowych nie powinno się ograniczać dostępu większym podmiotom.	Uwaga nieuwzględniona	Priorytetem interwencji w obszarze wspólnej polityki rolnej są MŚP. Ponadto brakuje sprecyzowania definicji "większych podmiotów".
908	2021-09-15 14:21:44	Organizacje pozarządowe	Załącznik 4: Normy DKR (ang. GAEC) określone na poziomie krajowym w ramach warunkowości	DKR 10 Zakaz przekształcania lub zaorywania trwałych użytków zielonych wyznaczonych jako cenne na obszarach Natura 2000. Rodzaj rolników, których to dotyczy: Rolnicy, posiadający w swoim gospodarstwie trwałe użytki zielone wyznaczone jako cenne położone na obszarach Natura 2000.	Wyjaśnić metodykę wyznaczania TUZ cennych przyrodniczo TUZ C.	Uwaga uwzględniona	Metodyka wyznaczania TUZ cennych została zawarta w PS WPR w fiszce prezentującej wszystkie normy. Sposób wyznaczenia TUZ cennych będzie analogiczny do tego jaki jest obecnie w ramach płatności za zazielenienie. ⱱ
909	2021-09-15 14:22:06	JST	ROZDZIAŁ 6. CELE i PLAN FINANSOWY	W związku z trwającymi pracami nad projektem planu modelu wdrażania Wspólnej Polityki Rolnej po 2023 roku Gmina Wartkowice wnosi o szczególnie zwrócenie uwagi na wsparcie II filaru, czyli wsparcie rozwoju obszarów wiejskich, gdzie cały czas istnieje potrzeba rozwoju infrastruktury technicznej. Zapisy w projekcie Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej, dotyczące braku wsparcia ze środków Europejskiego Funduszu Obszarów Wiejskich wzbudzają zaniepokojenie ponieważ gminy wiejskie nie będą miały możliwości pozyskiwania środków finansowych między innymi na budowę i przebudowę dróg, rozbudowę sieci wodno – kanalizacyjnej, internetu szerokopasmowego. Oznaczać to może całkowity brak wsparcia na realizację podstawowych inwestycji zaspokajających potrzeby mieszkańców na obszarach wiejskich. W projekcie powyższego dokumentu szczegółowo przedstawione są braki rozwojowe na obszarach wiejskich, a funkcjonujący dotychczas system wsparcia realizowany przez jednostki samorządu terytorialnego zostanie zlikwidowany bardzo mocno ograniczony. Zmniejszenie wsparcia finansowego na kolejną perspektywę finansową nie powinno wykluczać finansowania tak ważnych zadań jak poprawa jakości życia na obszarach wiejskich w tym wsparcia dla inwestycji infrastrukturalnych związanych z budową, przebudową dróg, budową sieci wodociągowych, sieci kanalizacyjnych, infrastrukturą społeczną, sportowo – rekreacyjną których rozwój jest konieczny, aby uniknąć marginalizacji tych obszarów. Dotychczasowe działania skierowane na obszary wiejskie w ramach PROW 2007-2013 oraz 2014 – 2020 potwierdzają fakt, że samorządy pozyskując te środki mogły realizować wiele z wyżej wymienionych inwestycji, co korzystnie wpływało na podtrzymywanie trendów rozwojowych obszarów wiejskich oraz podnosiło jakość życia mieszkańców na tych obszarach. W związku z powyższym mając na uwadze powyższe koniecznym jest ujęcie w dokumencie Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej" instrumentów faktycznego wsparcia finansowego uniemożliwiającego dalszy szeroko rozumiany rozwój obszarów wiejskich. Niezbędnym zatem wydaje się stworzyć możliwość wsparcia finansowego obszarów wiejskich we wszystkich możliwych programach pomocowych w tym również regionalnych.	Dla zapewnienia właściwego rozwoju obszarów wiejskich i likwidacji dystansu w w standardach życia pomiędzy mieszkańcami wsi a mieszkańcami miast.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na ograniczone środki w Planie strategicznym WPR a także dostępne inne źródła finasowania (np. KPO, PS, środki krajowe) zdecydowano że katalog interwencji w obszarze infrastruktury skupiać się będzie na realizacji systemów indywidualnego oczyszczania ścieków oraz realizacji elementów koncepcji smart Villages Pomimo zdiagnozowania potrzeby dotyczącej poprawy do szeroko rozumianej infrastruktury publicznej w ramach interwencji 10.10 potrzeba ta nie zostanie zaspokojona w pełni.
910	2021-09-15 14:22:36	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	2.2.4 Cel 4, str. 31-33 W działaniach dotyczących ograniczenia emisji gazów cieplarnianych z rolnictwa całkowicie pominięte zostały kluczowe działania na rzecz ograniczenia pogłowia zwierząt gospodarskich oraz zachęty do zmniejszenia ich liczby. Należy dodać: Potrzebne są konkretne narzędzia promujące i wspierające producentów prowadzących hodowlę i chów zwierząt w sposób ekstensywny, ekologiczny, które będą prowadzić do zmniejszenia liczebności zwierząt w produkcji żywności przy zapewnieniu najwyższej jakości produktów pochodzenia zwierzęcego. Szczególnie ważne jest wsparcie konwersji gospodarstw z modelu przemysłowej produkcji mięsa, nabiału i jaj. Gospodarstwa prowadzące produkcję zwierzęcą powinny być obwarowane rygorystycznymi ograniczeniami środowiskowymi (w zależności od typu hodowli i lokalnych warunków środowiskowych powinny być określone poziomy zagęszczenia pogłowia zwierząt hodowlanych (limity ilości zwierząt na hektar).	W planie strategicznym powinny znaleźć się działania na rzecz ograniczenia pogłowia zwierząt gospodarskich oraz zachęty do zmniejszenia ich liczby. Działania związane z redukcją liczby zwierząt są niezbędne do realizacji unijnych celów związanych ze środowiskiem i klimatem, w tym celami Porozumienia Paryskiego. Koncentracja hodowli i chowu zwierząt wiąże się z utratą modelu produkcji rolniczej opartej o system mieszany, umożliwiający bezpośrednie połączenie produkcji roślinnej z produkcją zwierzęcą, a w konsekwencji wspierający ochronę gleby oraz różnorodność genetyczną odmian roślin i ras zwierząt i realną ochronę klimatu.	Uwaga uwzględniona	Interwencja z zakresu dobrostanu zwierząt, promująca m.in. rozrzedzanie obsady zwierzat została zaplanowana w Planie w ramach ekoschematów. Płatności w tym zakresie maja zachęcać do stosowania podwyższonych warunków dobrostanu w chowie zwierząt.
911	2021-09-15 14:23:01	Organizacje pozarządowe	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Interwencje: Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 i Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000. Jaki jest cel wyznaczania 2 interwencji (na N200 i poza obszarami N2000) nie różniących się od siebie.	Jaki jest cel wyznaczania 2 interwencji (na N200 i poza obszarami N2000) nie różniących się od siebie.	Nie dotyczy	Głównym powodem wyodrębnienia w zaprojektowanych w ramach Planu Strategicznego WPR 2023-2027 interwencjach rolno-środowiskowo-klimatycznych oddzielnych interwencji wspierających ochronę cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 oraz poza tymi obszarami były względy dotyczące monitoringu i sprawozdawczości.
912	2021-09-15 14:23:26	Instytuty, w tym instytuty naukowe/badawcze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Zakres merytoryczny scaleń gruntów przewidziany w okresie programowym na lata 2023-2027 jest znacznie rozszerzony w porównaniu z zakresem 2014-2021 o zagadnienia gospodarowania zasobami wodnymi i zagadnienia poprawy klimatu (jak kształtowanie granicy rolno-leśnej, zmniejszenia nasilenia erozji gleb, kształtowanie krajobrazu i inne) stąd niezbędne są środki na realizację szerokiego zakresu przedsięwzięć w ramach zagospodarowania poscaleniowego na poziomie około 4 tys. Euro w przeliczeniu na 1 ha.	Bez uwzględnienia sugerowanego powyżej poziomu środków realizacja oczekiwanych zadań będzie dokonywana tylko jako częściowa.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020
913	2021-09-15 14:24:39	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.5. Współpraca na rzecz innowacji w rolnictwie i Grupy Operacyjne EPI	Proponujemy przy Wsparciu Przygotowawczym podpunkt „– udział powyżej 5 rolników" dodać „oraz spółek prawa handlowego". (str. 302)	Ze wsparcia przygotowawczego nie należy wykluczać spółek prawa handlowego.	Uwaga nieuwzględniona	Udział powyżej 5 rolników stanowi kryterium selekcji (punktowane) nie zaś warunek dostępu. Obowiązkowy jest udział rolnika we Wsparciu przygotowawczym, natomiast pozostali partnerzy są dobierani w zależności od potrzeb partnerstwa.

914	2021-09-15 14:25:06	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Stawka płatności - 836 zł/ha	Stawka wyliczona dla interwencji "Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000" wydaje się adekwatna dla ekoschematu retencyjnego. Zbyt niskie wsparcie spowoduje nikłe zainteresowanie ekoschematem, a tym samym niewykorzystanie funduszy unijnych ale także możliwości zatrzymania wody przez rolników.	Uwaga nieuwzględniona	Wysokość szacowanej stawki płatności stanowi rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów, związanych z realizacją ekoschematu. Stawka płatności w ramach ekoschematu jest wynikiem bilansu utraconej na skutek zalania wartości plonu oraz ograniczenia poniesionych kosztów zbioru siana z łąki.
915	2021-09-15 14:25:22	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 6. Przyczynianie się do ochrony różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu	Usunąć ze mocnych stron: Funkcjonujące krajowe systemy ochrony przyrody oraz wsparcia rolnictwa przyjaznego środowisku. Wpisać do zagrożeń: Wadliwie i niewystarczająco funkcjonujące systemy ochrony przyrody w Polsce oraz wsparcia rolnictwa przyjaznego środowisku	Ważniejsze od funkcjonowania systemów jest to w jaki sposób one działają w odniesieniu do możliwości realizacji celu 6. Należy stwierdzić, że luki prawne, niewłaściwe przepisy prawa krajowego oraz brak ich przestrzegania, a także wadliwa kontrola ich przestrzegania są charakterystyczne dla systemu ochrony przyrody w Polsce. Natomiast brak zainteresowania środkami wśród rolników systemami wsparcia rolnictwa przyjaznego środowisku obserwowana jest w statystyce ubiegania się o środki oraz gospodarowania budżetem PROW 2014-2020.	Uwaga nieuwzględniona	W obecnym brzmieniu analizy SWOT zwrócono uwagę zarówno na korzystny fakt funkcjonowania w kraju systemu ochrony przyrody oraz wsparcia rolnictwa przyjaznego środowisku jak również na mankamenty tego systemu i konieczność poprawy.
916	2021-09-15 14:25:46	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Zwiększenie wsparcia finansowego dla tych rolników, którzy decydują się utrzymywać zwierzęta hodowlane na pastwiskach, we wszystkich interwencjach, w których jest przewidziane użytkowanie pastwiskowe i kośno-pastwiskowe	uwagi z załączeniu	Uwaga nieuwzględniona	Uwaga dotyczy działań PRŚK. Nie mniej w celu ochrony bioróżnorodności na TUZ zaproponowano ekoschemat Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt. Należy pamiętać, że ekoschematy, jako płatności i filaru powinny cechować się prostotą i nieskomplikowaniem. Dlatego niezasadnie jest ujmowanie tej propozycji w ramach ekoschematów.
917	2021-09-15 14:29:40	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	"prowadząca działalność gospodarczą w ramach świadczenia usług rolniczych jako mikro-, małe- lub średnie- przedsiębiorstwo z wykorzystaniem technologii cyfrowych (Rolnictwo 4.0) lub w zakresie zabezpieczenia/utrzymania właściwości nawadniająco-odwadniających urządzeń wodnych dla spółek wodnych lub związków spółek wodnych w rozumieniu ustawy prawo wodne; "	Istnieje duże prawdopodobieństwo, że spółki wodne będą prowadziły tylko działania odwadniajsce czyli prace utrzymaniowe. Zakup wydajniejszego sprzętu, który skuteczniej udrożni rowy a tym samym umożliwi zatrzymanie wody nie powinien być finansowany ze środków UE.	Uwaga nieuwzględniona	w ramach interwencji pn. Rozwój usług rolnictwa precyzyjnego na rzecz ochrony środowiska i klimatu, będą mogły być wspierane podmioty świadczące usługi rolnicze z wykorzystaniem technologii rolnictwa precyzyjnego w następujących obszarach tematycznych: ograniczenie zużycia środków ochrony roślin i nawozów, zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi, ograniczenie uciążliwości środowiskowej produkcją zwierzęcą. W ramach tej interwencji nie są planowane usługi w zakresie zabezpieczenia/utrzymania właściwości nawadniająco-odwadniających urządzeń wodnych dla spółek wodnych lub związków spółek wodnych w rozumieniu ustawy prawo wodne.
918	2021-09-15 14:31:19	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	"Do usunięcia: Urządzenia wodne piętrzące wodę będą mogły być wyposażone w instalacje do pozyskiwania energii z OZE (mikroinstalacje wodne). Poprawi to efektywność wykorzystania dostępnych zasobów wodnych zarówno w produkcji energii, jak i produkcji rolnej. "	W analizie interwencji zabrakło informacji o oddziaływaniu elektrowni wodnych na różnorodność biologiczną, stan wód gruntowych oraz opłacalność budowy spiętrzeń oraz elektrowni.	Uwaga nieuwzględniona	Inwestycja związana z budową elektrowni wodnej poprzedzona jest szczegółową analizą (zgodnie z art. 46 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko). Wiąże się to m.in. ze złożeniem wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.
919	2021-09-15 14:33:08	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 6. Przyczynianie się do ochrony różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu	Do Analizy SWOT Celu 6. dodać informację w Słabych stronach o wskaźniku FBI dla Polski.	Farmland Bird Index - wskaźnik liczebności ptaków krajobrazu rolniczego, jest jednym z oficjalnych wskaźników stanu środowiska w krajach członkowskich Unii Europejskiej. Jest on traktowany jako wskaźnik stanu "zdrowia" ekosystemów użytkowanych rolniczo. W Polsce od 2009 r. obserwuje się systematyczny spadek liczebności gatunków ptaków terenów rolnych. Redukcja liczebności pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego jest silniejsza na terenach położonych poza siecią Natura 2000 – w ostojach ptasich Natura 2000 trend wskaźnika FBI jest stabilny.	Uwaga niezrozumiała	W opisie słabych stron jest zawarta informacja o FBI.
920	2021-09-15 14:37:13	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	1. Utrzymanie stawek na prace scaleniowe z PROW 2014-2020 w wysokości 800 euro za 1ha, a na wykonanie zagospodarowania poscaleniowego w wysokości 2000 euro na 1ha. 2. Zlikwidowanie podziału na województwa a przyjęcie jednolitych stawek dla całego kraju przy formie i wysokości wsparcia.	Mając na uwadze ciągłą potrzebę wykonywania prac scaleniowych, a przy tym zagospodarowania poscaleniowego oraz rosnące znaczenie scaleń w Polsce przy obecnym nakładzie pracy i cenach rynkowych wymagają one zwiększania środków finansowych a nie ograniczania do minimum. Potrzeby scaleniowe występują nie tylko na południu i w centralnej części kraju, ale i północne obszary wiejskie wymagają procesów poprawiających ich strukturę i zagospodarowanie, o czym coraz częściej monitują rolnicy.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020.
921	2021-09-15 14:39:23	JST	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	Uwzględnienie wsparcia w zakresie następujących inwestycji: 1. Budowa i przebudowa, remonty dróg na terenach wiejskich 2. Retencjonowanie wody 3. Czyste powietrze 4. Czyta woda 5. Ochrona środowiska przyrodniczego 6. Sieć gazowa - rozbudowa 7. Wsparcie lokalnych zakładów przetwórczych 8. Ścieżki turystyczne 9. Obiekty sportowe i kulturalne 10. Estetyka wsi 11. Zabytki lokalne 12. Aktywność mieszkańców	We wskazanych powyżej obszarach widzimy potrzebę realizacji inwestycji, wsparcia.	Uwaga częściowo uwzględniona	W ramach zaplanowanych w Planie interwencji przewiduje się wsparcie dla przetwórstwa lokalnego. W podejściu LEADER możliwe będzie realizowanie w ramach lokalnych strategii rozwoju inwestycji z zakresu małej infrastruktury turystycznej i sportowej, estetyki wsi, renowacji zabytów a także działania na rzecz zwiększenia aktywności społeczności lokalnych. Dodatkowo w ramach wdrażania koncepcji Smart villages możliwe będą inwestycje małej skali związane także z ochroną środowiska przyrodniczego. Jednocześnie z uwagi na fakt, że budżet II filaru WPR jest ograniczony, inwestycje w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich mogą być także realizowane w ramach KPO i programów finansowanych w ramach Polityki Spójności.
922	2021-09-15 14:39:30	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	Dopisać w celach szczegółowych: 6) tworzenie parków kulturowych.	W Strategii Województwa Lubelskiego są ujęte działania mające na celu tworzenie paków kulturowych, Gmina Wojsławice znajduje się w tym obszarze i ma ku temu predyspozycje ze względu na bogatą historię, kulturę i rozwijającą się turystykę	Uwaga nieuwzględniona	nie jest to cel szczegółowy interwencji, co nie oznacza, że zakres ten nie może być wybrany do wsparcia przez daną LGD
923	2021-09-15 14:42:49	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 6. Przyczynianie się do ochrony różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu	Wyjaśnić metodykę wyznaczania TUZ cennych przyrodniczo TUZ C. Obecność TUZ cennych (przyrodniczo) jest wskazywana jako mocna strona w analizie celu 6. Wyjaśnić metodykę wyznaczania TUZ cennych przyrodniczo TUZ C.	Metodyka wyznaczania TUZ cennych przyrodniczo nie jest jawna i nie jest poddana dyskusji naukowej. W wielu miejscach nie jest jasne w jaki sposób TUZ zostały zaklasyfikowane jako cenne przyrodniczo lub są poza nimi. Są miejsca, gdzie TUZ podzielony jest sztucznie na TUZ cenny i TUZ. W ten sposób rzeczywiście cenne przyrodniczo łąki i pastwiska mogą być niekorzystnie zmienione (np. zaorane) i utracić bezpowrotnie walory przyrodnicze na skutek niewłaściwego użytkowania.	Uwaga nieuwzględniona	W SWOT jest ogólna informacja na jakiej podstawie zostały wydzielone TUZ cenne przyrodniczo i co obejmują. Analiza SWOT nie jest miejscem na wskazywanie metodyki wyznaczenia TUZ cennych przyrodniczo.
924	2021-09-15 14:45:53	Osoby fizyczne	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Torfowiska - wymogi obowiązkowe. Wymogi przy użytkowaniu kośnym. Koszenie powierzchni, na której występują odrośla drzew i krzewów, lub usuwanie tych odrośli od 15 sierpnia do 15 lutego kolejnego roku.	Doświadczenia terenowe pokazują, że reakcją na koszenie jest wypuszczanie odrośli, natomiast jeżeli młode drzewo lub krzew złamiemy u niektórych gatunków nie dochodzi do wypuszczenia odrośli. Zmiana zapisu z wycinania na usuwanie pozwoli na zwiększenie środowiskowej efektywności prowadzonych zabiegów, zachowując przy tym cel tego zabiegu.	Uwaga uwzględniona	Uwzględniono w Planie.
925	2021-09-15 14:45:55	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	"prowadząca działalność gospodarczą w ramach świadczenia usług rolniczych jako mikro-, małe- lub średnie- przedsiębiorstwo z wykorzystaniem technologii cyfrowych (Rolnictwo 4.0) lub w zakresie zabezpieczenia/utrzymania oraz budowy właściwości nawadniająco-odwadniających urządzeń wodnych dla spółek wodnych lub związków spółek wodnych w rozumieniu ustawy prawo wodne; "	Istnieje konieczność dofinasowania rolników oraz spółek wodnych do budowy zastawek, dzięki którym będzie można regulować poziom wód na danym terenie. W proponowanej formie zapisu istnieje tylko możliwość ich modernizacji.	Uwaga nieuwzględniona	w ramach interwencji pn. Rozwój usług rolnictwa precyzyjnego na rzecz ochrony środowiska i klimatu, będą mogły być wspierane podmioty świadczące usługi rolnicze z wykorzystaniem technologii rolnictwa precyzyjnego w następujących obszarach tematycznych: ograniczenie zużycia środków ochrony roślin i nawozów, zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi, ograniczenie uciążliwości środowiskowej produkcją zwierzęcą. W ramach tej interwencji nie są planowane usługi w zakresie zabezpieczenia/utrzymania właściwości nawadniająco-odwadniających urządzeń wodnych dla spółek wodnych lub związków spółek wodnych w rozumieniu ustawy prawo wodne.
926	2021-09-15 14:48:52	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 4. Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej, a także wykorzystanie zrównoważonej energii	"do usunięcia: W dodatku z uwagi na pozytywny wpływ na retencjonowanie wody, małe elektrownie wodne mają też znaczenie dla zapobiegania skutkom powodzi i suszy."	Ani zbiorniki wodne ani budowle spiętrzajace nie przeciwdziałają suszy. Woda ta jest niedostępna dla roślin, obniża poziom wód gruntowych powodując efekt pustynnienia "za" wybudowanym zbiornikiem bądź też zaporą. Więcej na stronie: https://strazniczy.wwf.pl/manifest-nie-dla-elektrowni-wodnych/	Uwaga nieuwzględniona	Funkcja retencyjna MEW dotyczy obszarów powyżej urządzenia piętrzącego, natomiast warunki korzystania z wód, obejmujący m.in. sposób gospodarowania wodą, w tym charakterystyczne rzędne piętrzenia wraz z terminami i warunkami ich utrzymywania oraz wielkość przepływu nienaruszalnego i ograniczenia wynikające z konieczności jego zachowania są określane w pozwoleniu wodnoprawnym.
927	2021-09-15 14:51:06	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 3. SPÓJNOŚĆ STRATEGII I KOMPLEMENTARNOŚĆ 3.2. Przegląd architektury środowiskowej i klimatycznej	Spowalnianie krążenia wody w środowisku jest korzystne dla ochrony klimatu i jako takie powinno być wspierane, zwłaszcza, że nadmierne oraz brak uwilgocenia (z punktu widzenia optymalizacji warunków produkcyjnych) uwilgocenia gleby wiąże się ze stratami w produkcji rolnej.	Na przestrzeni ostatnich lat, oraz corocznych wypłat odszkodowania za suszę rolnikom, problemem jest raczej brak wody, przesuszenie gleby a nie nadmierne uwilgocenie.	Uwaga uwzględniona	Stosowane praktyki i inwestycje zaplanowano w ramach Planu.
928	2021-09-15 14:52:55	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Ekoschemat - Uproszczone systemy uprawy; Przy tym systemie konieczne jest jednoczesne ograniczenie stosowania środków ochrony roślin, zwłaszcza zawierających sole glifosatu. Odpowiednie zapisy powinny być wpisanie bezpośrednio w Krajowy Plan Strategiczny albo powinny się znaleźć w w szczegółowych przepisach określających warunki przyznania pomocy.	"Pomimo wielu zalet uproszczonego systemu upraw (np. wzrost poziomu próchnicy czy zwiększenie pojemności wodnej) ma on również wadę, na którą trzeba zwrócić uwagę. Jest to znaczny wzrost zachwaszczenia, który pociąga za sobą możliwość stosowania przez rolników konwencjonalnych większej ilości herbicydów, w tym zawierających sole glifosatu. Konieczne jest wykluczenie możliwości stosowania w ekoschemacie "" uproszczone systemy uprawy"" chemicznych herbicydów, w tym tych zawierających glifosat. Zamiast chemicznych śor w ekoschemacie powinny być dopuszczone niechemiczne metody ochrony roślin, np. biologiczna czy agrotechniczna czy stosowanie środków ochrony roślin dopuszczonych w rolnictwie ekologicznym. W Krajowym Planie Strategicznych powinno być zaprezentowane konkretne podejście do celów redukcji pestycydów przedstawionych w Europejskim Zielonym Ładzie UE."	Uwaga nieuwzględniona	Problem ten wzięto pod uwagę na etapie projektowania ekoschematu, gdy wykluczono możliwość dopuszczenia w ramach upraw uproszczonych – uprawy zerowej (z uwagi na zbyt duże negatywne konsekwencje stosowania herbicydów jako jedynej formy przygotowywania gruntu pod zasiew roślin w tym typie upraw). W przypadku pozostałych rodzajów upraw bezorkowych zwalczanie chwastów prowadzone jest w oparciu o metody integrowanej ochrony roślin, również poprzez zabiegi uprawowe przy pomocy kultywatorów, gruberów i bron talerzowych. Stosowanie śor stanowi kolejne (nie jedyne) narzędzie przeciwdziałające zachwaszczeniu. W opinii IUNG racjonalne stosowanie śor w powiązaniu z integracją metod chemicznych i mechanicznych nie stanowi zagrożenia środowiskowego i może przynieść korzystne efekty ekonomiczne.
929	2021-09-15 14:55:18	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Ekoschemat - Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia / narzędzie FAST - w opisie warunków kwalifikowalności jest: "Minimalne wymagania: 1 kwalifikujący się ha/200 EUR przyznanych płatności związanych do zwierząt: - dlaczego jest to powiązane z posiadaniem zwierząt?	Opracowanie i przestrzeganie planów nawożenia powinno dotyczyć wszystkich rolników.	Uwaga nieuwzględniona	Przedstawione w PŚ wartości dotyczące powierzchni przewidzianej do wsparcia wskazane zostały na podstawie analiz prowadzonych przez Instytuty podległe MRiRW. Na tym etapie nie przewiduje się wprowadzania zmian, Jeżeli faktyczny poziom zainteresowania realizacją ww. ekoschematów okaże się wyższy niż oszacowano - podejmowane mogą być decyzje o zmianie wskaźnika dotyczącego powierzchni tej interwencji.
930	2021-09-15 14:55:58	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 6. Przyczynianie się do ochrony różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu	Usunąć ze mocnych stron: Funkcjonujące krajowe systemy ochrony przyrody oraz wsparcia rolnictwa przyjaznego środowisku. Wpisać do zagrożeń: Wadliwie i niewystarczająco funkcjonujące systemy ochrony przyrody w Polsce oraz wsparcia rolnictwa przyjaznego środowisku.	Ważniejsze od funkcjonowania systemów jest to w jaki sposób one działają w odniesieniu do możliwości realizacji celu 6. Należy stwierdzić, że luki prawne, niewłaściwe przepisy prawa krajowego oraz brak ich przestrzegania, a także wadliwa kontrola ich przestrzegania są charakterystyczne dla systemu ochrony przyrody w Polsce. Natomiast brak zainteresowania środkami wśród rolników systemami wsparcia rolnictwa przyjaznego środowisku obserwowana jest w statystyce ubiegania się o środki oraz gospodarowania budżetem PROW 2014-2020.	Uwaga nieuwzględniona	W obecnym brzmieniu analizy SWOT zwrócono uwagę zarówno na korzystny fakt funkcjonowania w kraju systemu ochrony przyrody oraz wsparcia rolnictwa przyjaznego środowisku jak również na mankamenty tego systemu i konieczność poprawy.

931	2021-09-15 14:56:43	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	"Ekoschemat - Przeznaczenie 10% powierzchni UR w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne Należy uprościć opis ekoschematu, w szczególności część dotyczącą udziału obszarów nieprodukcyjnych w powierzchni użytków rolnych oraz płatności przysługującej za ten ekoschemat. Jako obszary nieprodukcyjne powinny kwalifikować się także elementy krajobrazu niewymienione w Krajowym Planie Strategicznym. Powinny to być – na gruntach ornych – pasy kwietne oparte wyłącznie o rodzime gatunki roślin (roczne); na trwałych użytkach zielonych – mokradła; na gruntach przeznaczonych pod sady (w tym sady, szkółki drzew owocowych, plantacje krzewów owocowych, winnice) - pasy kwietne oparte wyłącznie o rodzime gatunki roślin (roczne) oraz uprawy współrzędne. Przy czym przez mokradła rozumie się: 1. Rozlewiska, które są okresowo zalewanymi TUZ (obecnie najczęściej wyłączanymi z obszarów objętych programem rolno-środowiskowo-klimatycznym) o powierzchni od 10 do 50 arów. 2. Szuwary o powierzchni od 10 do 50 arów, w tym: a. szuwary wysokie, inaczej właściwe (All. Phragmition) – szuwar oczeretowy (Scirpetum lacustris), szuwar szerokopałkowy (Typhetum latifoliae), szuwar wąskopałkowy (Typhetum angustifoliae), szuwar tatarakowy (Acoretum calami), szuwar trzcinowy (Phragmitetum communis), szuwar jeżogłówki gałęzistej (Sparganietum erecti), szuwar pręcik pospolitej (Hippuridetum vulgaris), szuwar strzałki wodnej i jeżogłówki pojedynczej (Sagittario-Sparganietum emersi), szuwar ponikła błotnego (Eleocharitetum palustris), szuwar skrzypowy (Equisetetum limosi), szuwar mannowy (Glycerietum maximae), b. szuwary wielkoturzycowe (All. Caricion elatae, = Magnocaricion) – szuwar kosaćcowy Iridetum pseudacori, szuwar turzycy prosowej (Caricetum paniculatae), szuwar turzycy błotnej (Caricetum acutiformis), szuwar turzycy zaostrzonej (Caricetum gracilis), szuwar z turzycą sztywną (Caricetum elatae), szuwar mozgowy (Phalaridetum arundinaceae), c. szuwary nad wodami płynącymi lub na obszarach źródliskowych (All. Sparganio Glycerion fluitantis) – szuwar z manną jadalną (Sparganio-Glycerietum fluitantis), szuwar z manną fałdowaną (Glycerietum plicatae), szuwar rukwiowy (Nasturtietum officinalis). Na liście obszarów kwalifikujących się jako nieprodukcyjne nie mogą znajdować się międzyplony."	"Co do zasady ekoschemat odpowiada na potrzebę zapewnienia większej powierzchni obszarów sprzyjających różnorodności biologicznej związanej z krajobrazem rolniczych (tzw. obszarów nieprodukcyjnych). Warto jaśniej opisać zasady związane z tym ekoschematem. Obecny zapis nie jest zrozumiały i może zniechęcać rolników do wdrażania tych niezwykle ważnych dla przyrody praktyk. Ważne, by na liście obszarów nieprodukcyjnej znalazły się wszystkie możliwe sprzyjające bioróżnorodności elementy krajobrazu (obszary nieprodukcyjne). Zwiększy to efektywność ekoschematu."	Uwaga częściowo uwzględniona	Ekoschemat Przeznaczenie 7 % powierzchni GO w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne: doprecyzowano zapisy dotyczące ekoschematu. Natomiast nie przewiduje się poszerzenia katalogu obszarów realizujących ekoschemat o takie obszary jak szuwary czy rozlewiska na TUZ, m. in ze względu na fakt, że ekoschemat będzie realizowany na gruntach ornych.
932	2021-09-15 14:58:11	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	Polski Związek Pszczelarski zgłasza uwagi do całości Planu Strategicznego w części dotyczącej interwencji sektorowych w sektorze pszczelarskim. Twórcy programu popełnili szereg błędów strategicznych o charakterze antyspołecznym godzącym w interesy pszczelarzy. W załączeniu proponowane zmiany wraz z uzasadnieniem.	W załączeniu proponowane zmiany wraz z uzasadnieniem. Z uwagi na niską rozdzielczość pliku oryginał pisma został złożony bezpośrednio do Kancelarii Ministerstwa.	Uwaga częściowo uwzględniona	Biorąc pod uwagę potrzebę zwiększenia dostępności pomocy zaplanowano: 1. W ramach interwencji I 6.3. – wsparcie walki z warrozą oraz I 6.5. - pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół, wnioskującym o pomoc będą mogły być wyłącznie organizacje pszczelarskie; 2. W ramach interwencji I 6.2. – modernizacja gospodarstw pasiecznych, beneficjentem (wnioskującym o pomoc) będą mogły być zarówno organizacje pszczelarskie jak i indywidualni pszczelarze; 3. w ramach interwencji I 6.4. - ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej oraz I 6.7. - wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych, jako wnioskodawcę przewidziano wyłącznie pszczelarza.
933	2021-09-15 14:58:30	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	"Ekoschemat „Obszary z roślinami miododajnymi" W zaproponowanym ekoschemacie sugeruje się wysiewanie na obszarach z pożądanymi roślinami co najmniej dwóch gatunków roślin. Sugerujemy zwiększenie tej liczby do trzech. Taką liczbę gatunków koalicja „Rolnictwo dla Przyrody" sugerowała już podczas konsultacji pierwszej wersji Krajowego Planu Strategicznego dla WPR. Zwiększenie minimalnej liczby roślin koniecznych do wysiania nie wpłynie na koszty ponoszone przez rolników przy wdrażaniu omawianego ekoschematu. Nie powinno zatem wpłynąć na chęć przystępowania do niego. Może to natomiast istotnie zwiększyć jego efektywność poprzez wsparcie większej liczby owadów zapylających. Dobór odpowiednich gatunków roślin może istotnie zwiększyć efektywność ekoschematu. Na liście roślin dopuszczonych do wysiewania powinno znaleźć się jak najwięcej gatunków roślin rodzimych. Sugerujemy skorzystanie z listy roślin stworzonej przez zespół Instytutu Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN na potrzeby interwencji „Wieloletnie pasy kwietne" (Kujawa i in.). W skład mieszkanki mogą wchodzić nasiona roślin długo kwitnących, których nektar jest wykorzystywany przez owady zapylające: - słonecznika zwyczajnego Helianthus annuus, - facelii błękitnej Phacelia tanacetifolia, - gryki zwyczajnej Fagopyrum esculentum, - koniczyny czerwonej Trifolium pratense, - lucerny siewnej Medicago sativa, - wyki siewnej Vicia sativa, - lnu zwyczajnego Linum usitatissimum, - ogórecznika lekarskiego Borago officianalis, - nostrzyka białego Melilotus albus. Ważny jest również udział nasion poszczególnych gatunków w wysiewanej mieszance. Niedopuszczalna jest sytuacja, w której jeden gatunek dominuje, a pozostałe występują jedynie w śladowych ilościach. Optymalne jest równomierny udział poszczególnych gatunków. Dlatego w przypadku 3-gatunkowej mieszanki sugerujemy udział jednego gatunku w granicach od 20 do 50%. Sugerujemy przesunięcie terminu, od którego dopuszczalne będzie koszenie obszaru uprawianego w ramach ekoschematu. W drugiej wersji KPS dla WPR zaproponowano, by był to 31 sierpnia. Proponujemy, by termin ten wyznaczyć na 1 października.	"Ekoschemat z jednej strony przyczyni się do zwiększenia różnorodności gatunkowej owadów zapylających w krajobrazie rolniczym (dziko występujących pszczół, w tym trzmieli, a także motyli, chrząszczy czy muchówek), z drugiej zaś wpłynie pozytywnie na usługę ekosystemową, jaką dostarczają te owady – zapylanie roślin użytkowych. Co więcej, przysłuży się także efektywniejszej produkcji miodu przez pszczołę miodną. Zatem obejmie swoim oddziaływaniem kilka istotnych aspektów związanych z gospodarką rolną, jak i funkcjonowaniem dzikiej przyrody w krajobrazie rolniczym. Dodatkowo, „efektem ubocznym" tworzenia obszarów z roślinami nektarodajnymi, może być wsparcie naturalnych wrogów pasożytów roślin – drapieżnych owadów i pajęczaków, które są sprzymierzeńcami rolników w walce z niepożądanymi zwierzętami roślinożernymi. Zwierzęta te odnajdują bowiem dogodne miejsca bytowania w obszarach z taką roślinnością. Różnorodność gatunkowa roślin pyłko- i nektarodajnych, dostępnych dla owadów zapylających, jest istotnym czynnikiem wpływającym na różnorodność gatunkową tych zwierząt. Większa różnorodność odpowiednich roślin przekłada się bowiem na większą różnorodność gatunkową owadów zapylających, a co za tym idzie na efektywniejsze zapylanie roślin, w tym roślin użytkowych, uprawianych w danym krajobrazie rolniczym. Dowodzą tego liczne badania naukowe (np. Rogers i in. 2014, Sutter i in. 2017, Woodcock 2020). Dlatego istotne jest jak największe zróżnicowanie gatunkowe w obrębie poletek z roślinami nektarodajnymi, które powstają i powstawać będą w krajobrazie rolniczym. Wiele owadów zapylających, w tym pszczoła miodna, pozostaje aktywnych do wczesnej jesieni, a ich wsparcie poprzez dostęp do roślin żywicielskich jest kluczowa dla ich przetrwania w krajobrazie rolniczym. Dlatego zaproponowano wydłużenie okresu, w którym niedopuszczalne będzie koszenie obszarów z roślinami miododajnymi. Literatura: Woodcock B. 2020. Field margins for promoting biodiversity in arable farming systems – the UK case study. Wystąpienie podczas konferencji "Znaczenie pasów kwietnych w rolnictwie", 3 grudnia 2020r., dostęp on-line: http://www.isrl.poznan.pl/images/konferencje/pasy_kwietne_2020/Ben_Woodcock_presentation.pdf Rogers S. R., Tarpy D. R., Burrack H. J. 2014. Plant biodiversity enhances bees and other insect pollinators in agroecosystems. A review. PLOS ONE, https://doi.org/10.1371/journal.pone.0097307 Sutter L., Jeanneret P., Bartual A.M., Bocci G., Albrecht M. 2017. Enhancing plant diversity in agricultural landscapes promotes both rare bees and dominant crop-pollinating bees through complementary increase in key floral resources. Journal of Applied Ecology, doi: 10.1111/1365-2664.12907 "	Uwaga częściowo uwzględniona	W ekoschemacie Obszary z roślinami miododajnymi, wymóg co najmniej dwóch gatunków roślin miododajnych z jednej strony wystarczająco zapewnia różnorodność gatunkową roślin i owadów zapylających, a z drugiej nie wprowadza dodatkowych utrudnień w stosowaniu ekoschematu. Będzie w nim obowiązywał zakaz prowadzenia produkcji rolnej (w czym mieści się zakaz nawożenia) i zakaz stosowania środków ochrony roślin.
934	2021-09-15 14:58:52	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 6. Przyczynianie się do ochrony różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu	Dopisać do słabych stron i zagrożeń: Rozwój inwestycji w rolnictwie przemysłowym, szczególnie dynamiczny wzrost budowy instalacji do intensywnego chowu zwierząt gospodarskich	Jest to w obecnej chwili jedno z największych wyzwań dla zrównoważenia produkcji rolnej w Polsce.	Uwaga nieuwzględniona	Kwestie intensyfikacji rolnictwa są już ujęte w SWOT . SWOT dla celu 6 jako zagrożenie wskazuje postępującą intensyfikację rolnictwa wpływająca na spadek bioróżnorodności i zanik siedlisk. Również jako słabą stronę podano spadekK341 różnorodności biologicznej w wyniku zdominowania produkcji rolnej przez odmiany roślin/rasy zwierząt przeznaczone do produkcji intensywnej.
935	2021-09-15 14:59:54	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PLATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	"Ekoschemat „Obszary z roślinami miododajnymi" W zaproponowanym ekoschemacie sugeruje się wysiewanie na obszarach z pożądanymi roślinami co najmniej dwóch gatunków roślin. Sugerujemy zwiększenie tej liczby do trzech. Taką liczbę gatunków koalicja „Rolnictwo dla Przyrody" sugerowała już podczas konsultacji pierwszej wersji Krajowego Planu Strategicznego dla WPR. Zwiększenie minimalnej liczby roślin koniecznych do wysiania nie wpłynie na koszty ponoszone przez rolników przy wdrażaniu omawianego ekoschematu. Nie powinno zatem wpłynąć na chęć przystępowania do niego. Może to natomiast istotnie zwiększyć jego efektywność poprzez wsparcie większej liczby owadów zapylających. Dobór odpowiednich gatunków roślin może istotnie zwiększyć efektywność ekoschematu. Na liście roślin dopuszczonych do wysiewania powinno znaleźć się jak najwięcej gatunków roślin rodzimych. Sugerujemy skorzystanie z listy roślin stworzonej przez zespół Instytutu Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN na potrzeby interwencji „Wieloletnie pasy kwietne" (Kujawa i in.). W skład mieszkanki mogą wchodzić nasiona roślin długo kwitnących, których nektar jest wykorzystywany przez owady zapylające: - słonecznika zwyczajnego Helianthus annuus, - facelii błękitnej Phacelia tanacetifolia, - gryki zwyczajnej Fagopyrum esculentum, - koniczyny czerwonej Trifolium pratense, - lucerny siewnej Medicago sativa, - wyki siewnej Vicia sativa, - lnu zwyczajnego Linum usitatissimum, - ogórecznika lekarskiego Borago officianalis, - nostrzyka białego Melilotus albus. Ważny jest również udział nasion poszczególnych gatunków w wysiewanej mieszance. Niedopuszczalna jest sytuacja, w której jeden gatunek dominuje, a pozostałe występują jedynie w śladowych ilościach. Optymalne jest równomierny udział poszczególnych gatunków. Dlatego w przypadku 3-gatunkowej mieszanki sugerujemy udział jednego gatunku w granicach od 20 do 50%. Sugerujemy przesunięcie terminu, od którego dopuszczalne będzie koszenie obszaru uprawianego w ramach ekoschematu. W drugiej wersji KPS dla WPR zaproponowano, by był to 31 sierpnia. Proponujemy, by termin ten wyznaczyć na 1 października.	"Ekoschemat z jednej strony przyczyni się do zwiększenia różnorodności gatunkowej owadów zapylających w krajobrazie rolniczym (dziko występujących pszczół, w tym trzmieli, a także motyli, chrząszczy czy muchówek), z drugiej zaś wpłynie pozytywnie na usługę ekosystemową, jaką dostarczają te owady – zapylanie roślin użytkowych. Co więcej, przysłuży się także efektywniejszej produkcji miodu przez pszczołę miodną. Zatem obejmie swoim oddziaływaniem kilka istotnych aspektów związanych z gospodarką rolną, jak i funkcjonowaniem dzikiej przyrody w krajobrazie rolniczym. Dodatkowo, „efektem ubocznym" tworzenia obszarów z roślinami nektarodajnymi, może być wsparcie naturalnych wrogów pasożytów roślin – drapieżnych owadów i pajęczaków, które są sprzymierzeńcami rolników w walce z niepożądanymi zwierzętami roślinożernymi. Zwierzęta te odnajdują bowiem dogodne miejsca bytowania w obszarach z taką roślinnością. Różnorodność gatunkowa roślin pyłko- i nektarodajnych, dostępnych dla owadów zapylających, jest istotnym czynnikiem wpływającym na różnorodność gatunkową tych zwierząt. Większa różnorodność odpowiednich roślin przekłada się bowiem na większą różnorodność gatunkową owadów zapylających, a co za tym idzie na efektywniejsze zapylanie roślin, w tym roślin użytkowych, uprawianych w danym krajobrazie rolniczym. Dowodzą tego liczne badania naukowe (np. Rogers i in. 2014, Sutter i in. 2017, Woodcock 2020). Dlatego istotne jest jak największe zróżnicowanie gatunkowe w obrębie poletek z roślinami nektarodajnymi, które powstają i powstawać będą w krajobrazie rolniczym. Wiele owadów zapylających, w tym pszczoła miodna, pozostaje aktywnych do wczesnej jesieni, a ich wsparcie poprzez dostęp do roślin żywicielskich jest kluczowa dla ich przetrwania w krajobrazie rolniczym. Dlatego zaproponowano wydłużenie okresu, w którym niedopuszczalne będzie koszenie obszarów z roślinami miododajnymi. Literatura: Woodcock B. 2020. Field margins for promoting biodiversity in arable farming systems – the UK case study. Wystąpienie podczas konferencji "Znaczenie pasów kwietnych w rolnictwie", 3 grudnia 2020r., dostęp on-line: http://www.isrl.poznan.pl/images/konferencje/pasy_kwietne_2020/Ben_Woodcock_presentation.pdf Rogers S. R., Tarpy D. R., Burrack H. J. 2014. Plant biodiversity enhances bees and other insect pollinators in agroecosystems. A review. PLOS ONE, https://doi.org/10.1371/journal.pone.0097307 Sutter L., Jeanneret P., Bartual A.M., Bocci G., Albrecht M. 2017. Enhancing plant diversity in agricultural landscapes promotes both rare bees and dominant crop-pollinating bees through complementary increase in key floral resources. Journal of Applied Ecology, doi: 10.1111/1365-2664.12907 "	Uwaga częściowo uwzględniona	W ekoschemacie Obszary z roślinami miododajnymi, wymóg co najmniej dwóch gatunków roślin miododajnych z jednej strony wystarczająco zapewnia różnorodność gatunkową roślin i owadów zapylających, a z drugiej nie wprowadza dodatkowych utrudnień w stosowaniu ekoschematu. Będzie w nim obowiązywał zakaz prowadzenia produkcji rolnej (w czym mieści się zakaz nawożenia) i zakaz stosowania środków ochrony roślin.
936	2021-09-15 15:01:06	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 6. Przyczynianie się do ochrony różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu	Dopisać do szans: Pilna poprawa gospodarowania wodą w rolnictwie, zwłaszcza zaprzestanie finansowania ze środków WPR inwestycji sztucznie regulujących cieki oraz zakaz budowy studni głębinowych w niekontrolowany sposób.	Konieczna jest zmiana polityki zarządzania wodą w rolnictwie w oparciu o planowanie w skali zlewni oraz na podstawie analizy inwestycji na środowisko oraz dostęp do wody innych gospodarstw rolnych.	Uwaga nieuwzględniona	Kwestie dotyczace gospodarowania wodą w rolnictwie zawarte są w SWOT 4.

937	2021-09-15 15:01:23	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	"Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej Do tematów, które zaleca się poruszać podczas szkoleń dla pszczelarzy należy dodać temat: „Zagrożenia ze strony obcych gatunków roślin w pszczelarstwie i środowisku". "	"Zagrożenia ze strony obcych gatunków roślin w pszczelarstwie i środowisku w szczególności dotyczy gatunków, takich jak nawłocie późna Solidago gigantea i kanadyjska S. canadensis. Są to gatunki do niedawna uważane za korzystny dla pszczelarstwa. Choć wykazano, że rozprzestrzenianie się nawłoci negatywnie wpływa na produkcję miodu, to niedoinformowani pszczelarze nadal preferują ten inwazyjny gatunek obcy i celowo go sieją (np. Lenda i in. 2021). Inwazyjne gatunki obce ponadto wpływają negatywnie na rodzimą florę i faunę (np. Balićević i in. 2015, Kajzer-Bonk 2016,). Podobnie cenioną obcą rośliną inwazyjną jest trojeść amerykańska Asclepias syriaca. Na razie nie tak powszechna jak nawłoć. Literatura: Balićević R., Ravlić M., Živković T. 2015. Allelopathic effect of invasive species giant goldenrod (Solidago gigantea ait.) on crops and weeds. Herbol. Int. J. Weed Res. Control 15: 19-29. Kajzer-Bonk J., Szpilyk D., Woyciechowski M. 2016. Invasive goldenrods affect abundance and diversity of grassland ant communities (Hymenoptera: Formicidae). J. Insect Conserv., 20: 99-105. Lenda M., Skórka P., Kuszewska K, Moroń D., Bełcik M., Baczek Kwinta R., Janowiak F., Duncan D.H., Vesk P. A., Possingham H.P., Knops J.M.H. 2021. Misinformation, internet honey trading and beekeepers drive a plant invasion. Ecol. Lett., 24: 165-169. Skórka P., Lenda M., Tryjanowski P. 2010. Invasive alien goldenrods negatively affect grassland bird communities in Eastern Europe. Biol. Conserv., 143: 856-861. "	Uwaga nieuwzględniona	W KPS zaplanowano, że: "Tematy szkoleń pszczelarskich obejmujące inny niż wyżej wyszczególniony zakres, nie mogą przekroczyć 30% godzin szkoleniowych". W związku z tym możliwe są również szkolenia w proponowanym kierunku.
938	2021-09-15 15:03:37	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II Filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym: "interwencja przyczyni się do poprawy rozłogu gruntów, a w konsekwencji - do poprawy konkurencyjności polskiego rolnictwa poprzez realizację inwestycji polegających na budowie lub modernizacji dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych oraz urządzeń wodnych zwiększających retencję.	Dopreczyzowania wymaga informacja dot. przewidywanych preferencji. W zaproponowanym ekoschemacie konieczne jest uściślenie wymogów co do zgłaszanych inwestycji, w celu uniknięcia sytuacji, w której większość beneficjentów nie zaplanowała interwencji zwiększających retencję, a jedynie budowę i modernizację dróg dojazdowych.	Uwaga nieuwzględniona	Realizacja inwestycji z zakresu retencji w ramach zagospodarowania poscaleniowego nie jest obligatoryjna.
939	2021-09-15 15:05:20	Instytuty, w tym instytuty naukowe/badawcze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II Filaru I.10.9.1. Rozwój usług rolnictwa 4.0 na rzecz ochrony środowiska i klimatu	Ukierunkowanie na badania naukowe wspierające rozwój rolnictwa ekologicznego na różnych poziomach przy udziale instytutów badawczych.	Badania naukowe powinny być ujęte w opisie warunków kwalifikowalności (podobnie jak w innych interwencjach)	Uwaga nieuwzględniona	w ramach interwencji pn. Rozwój usług rolnictwa precyzyjnego na rzecz ochrony środowiska i klimatu, będą mogły być wspierane podmioty świadczące usługi rolnicze z wykorzystaniem technologii rolnictwa precyzyjnego w następujących obszarach tematycznych: ograniczenie zużycia środków ochrony roślin i nawozów, zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi, ograniczenie uciążliwości środowiskowej produkcją zwierzęcą. Ze względu na budowanie konkurencyjności obszarów wiejskich beneficjentami będą osoby fizyczne/prawne/jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej prowadzące działalność gospodarczą w ramach świadczenia usług rolniczych dotyczących ochrony środowiska i klimatu jako mikro- lub małe- przedsiębiorstwo z wykorzystaniem technologii cyfrowych.
940	2021-09-15 15:08:31	Organizacje pozarządowe	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	"Wymogi obowiązkowe dla wariantu ""wodniczkowego"" 1. Rezygnacja z inwentaryzacji/konieczności stwierdzenia występowania tego gatunku przez ekspertów przyrodniczych w ramach przygotowania ekspertyzy na powierzchniach objętych Monitoringiem Wodniczki (MWO). W zamian za to podstawą do kwalifikacji do płatności PRŚK są wskazanie obszaru na mapach podprogramu MWO Monitoringu Ptaków Polski znajdujących się w gestii GIOŚ. Konieczność przeprowadzenia inwentaryzacji i przygotowania ekspertyzy zachowana na obszarach nie objętych MWO. 2. Pakiet ochrony wodniczki dostępny dla wszystkich działek rolnych położonych na stanowiskach występowania gatunku wskazanych na mapach podprogramu MWO znajdujących się w gestii GIOŚ. Dotyczy to także stanowisk poza OSO i obszarami Natura 2000. 3. Pakiet ochrony wodniczki dostępny dla wszystkich gruntów położonych na stanowiskach występowania wodniczki wykazanych podczas inwentaryzacji. Rekomenduje się niezwłoczne przekazanie informacji o stwierdzeniu wodniczki wraz z dokumentacją do krajowego koordynatora Monitoringu Wodniczki celem wprowadzenia obszaru w zakres monitoringu. 4. Usunąć z zapisu ""jeden pokos w roku lub koszenie całej powierzchni działki rolnej co 2 lata"" część ""lub koszenie całej powierzchni działki rolnej co 2 lata""	Dokument "Propozycje Koalicji Rolnictwo dla Przyrody" do nowego PROW w perspektywie 2021-27" na stronie https://otop.org.pl/2020/06/program-rozwoju-obszarow-wiejskich-potrzebuje-zmian-propozycje-koalicji-rolnictwo-dla-przyrody/	Uwaga nieuwzględniona	W zakresie pkt 4 uwaga niezrozumiała. Siedlisko wodniczki wymaga właśnie takiego użytkowania (jeden pokos w roku lub koszenie całej powierzchni działki rolnej co 2 lata). W zakresie pozostałych uwag: 1 i 2 - uwzględniono dotyczących 3 - do rozważenia na poziomie przepisów krajowych
941	2021-09-15 15:10:02	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	"Skutkować to może nasileniem procesów eutrofizacji w całej zlewni Morza Bałtyckiego". - zmienić na: "Skutkować to może nasileniem procesów eutrofizacji w całym zlewisku Morza Bałtyckiego".	Zgodnie ze słownikiem hydrologicznym „zlewnia" jest to obszar lądu, z którego cały spływ powierzchniowy wód jest odprowadzany przez system strug, strumieni, potoków, rzek i kanałów do wybranego punktu biegu cieku, podczas gdy „zlewisko" stanowi obszar spływu wód powierzchniowych do morza lub oceanu.	Uwaga nieuwzględniona	Obecny zapis jest prawidłowy.
942	2021-09-15 15:13:01	Organizacje pozarządowe	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Wymogi obowiązkowe dla wszystkich wariantów: pkt. 3.4. zabronione jest tworzenie nowych, rozbudowa i odtwarzanie istniejących urządzeń melioracji wodnych, z wyjątkiem konstrukcji urządzeń mających na celu dostosowanie poziomu wód, wykorzystując istniejące urządzenia melioracji wodnych do wymogów siedliskowych gatunków lub siedlisk będących przedmiotem ochrony w danym pakiecie". Co w przypadku występowania na tych działkach przedmiotów ochrony zapisanych w SDF, nie będących przedmiotem ochrony w danym pakiecie i wymagających przebudowy istniejących urządzeń melioracji wodnych? Powinno to być uwzględnione w opisie wymogów.	Występowanie siedlisk na działkach przedmiotów ochrony zapisanych w SDF, nie będących przedmiotem ochrony w danym pakiecie i wymagających przebudowy istniejących urządzeń melioracji wodnych powinno być uwzględnione w opisie wymogów.	Uwaga uwzględniona	Uwzględniono w Planie.
943	2021-09-15 15:13:14	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Kod interwencji I 4.2 Ekoschemat - Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt Limit DJP powinien być większy i liczony w odniesieniu do powierzchni gruntów ornych. Zapis powinien brzmieć: Obsada zwierząt trawożernych w gospodarstwie wynosi co najmniej 0,3 DJP/ha TUZ i maksymalnie 1,5 DJP/ha gruntów rolnych."	Podstawą dla właściwej pielęgnacji ekosystemów ekstensywnych pastwisk na TUZ jest zapewnienie właściwego poziomu zgryzania i odpowiednie podaży nawozów azotowych ze szczególnym uwzględnieniem nawozów organicznych. Norma 0,3 DJP jako minimum zapewnia odpowiednią liczbę zwierząt by zgryzanie i przydeptywanie utrzymywało TUZ w odpowiedniej kulturze. Odniesienie górnej norm DJP w gospodarstwie nie do areału TUZ, a powierzchni gruntów rolnych zapewnia areał odpowiedni do zagospodarowania obornika i gnojowicy pochodzących od zwierząt. Odniesienie górnego limitu liczebności zwierząt (DPJ) do powierzchni TUZ proponowane w projekcie nie jest mechanizmem niezbędnym dla zapewnienia odpowiedniego użytkowania ekstensywnych TUZ, a może istotnie ograniczać zainteresowanie tym działaniem. Niejednokrotnie hodowcy posiadają część pastwisk na GO i się nie kwalifikują, mimo stosowania ekstensywnego wypasu.	Uwaga częściowo uwzględniona	W zakresie ekoschematu Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt – uwaga nieuwzględniona. Celem ekoschematu jest ochrona bioróżnorodności TUZ, zatem warunki ekoschematu donoszą się do powierzchni, na której będzie on bezpośrednio realizowany. Jednocześnie należy mieć na uwadze, że jako płatności I filaru WPR powinna cechować je prostota i nieskomplikowanie, by zapewnić powszechność ich realizacji, a poprzez osiągnięcie efektu skali zrealizować cel jakim jest pozytywne oddziaływanie na środowisko i klimat. Ekoschemat Wymieszanie obornika na gruntach ornych – uwaga uwzględniona w zakresie odstąpienia od wymogu przykrywania pryzmy obornika, nieuwzględniona w zakresie wydłużenia czasu na wymieszanie obornika. Celem ekoschematu jest ograniczenie emisji azotu do atmosfery, poprzez skrócenie czasu między aplikacją obornika na glebie a jego wymieszaniem z glebą. Proponowana w ramach ekoschematu płatność ma stanowić zachętę do realizacji tego zadania w jak najkrótszym czasie. Okres ten został wydłużony względem zaproponowanego w pierwszej wersji Planu Strategicznego. W przypadku wydłużenia go ponad 12 godzin nie znajduje uzasadnienia przyznawanie płatności w ramach ekoschematu. W zakresie: płatność do młodego bydła i płatność do krów (zniesienie limitu stada 50 szt.) – uwzględniona Ad 2) Odstąpiono od wprowadzania progów degresywności w odniesieniu do krów mlecznych i opasów utrzymywanych zgodnie z systemem rolnictwa ekologicznego, o ile rolnik w odniesieniu do tych zwierząt będzie realizował interwencję na uproszczonych zasadach odnoszących się do takich zwierząt. Ad 3) W pierwszej kolejności należy zauważyć, że są to dwa odrębne warianty – jeden dotyczący wypasu krów mlecznych i drugi dotyczący zapewnienia im zwiększonej powierzchni bytowej w budynkach. Mogą one być w gospodarstwie realizowane osobno albo mogą zostać połączone. Nie przewiduje się wprowadzenia płatności dobrostanowej do krów mlecznych za zapewnienie dostępu do środowiska zewnętrznego innego niż TUZ i grunty orne, na których występują trawy lub inne zielne rośliny pastewne, ze względu na to, że z punktu widzenia dobrostanu zwierząt pastwiskowanie w sezonie wegetacyjnym jest znacznie korzystniejsze niż zapewnienie krowom jedynie wybiegu (możliwość realizowania zachowań behawioralnych i swobodnej eksploracji znacznie bardziej urozmaiconego środowiska niż wybieg). Ponadto, wypas jest promowany jako najkorzystniejsza dla bioróżnorodności forma wykorzystania TUZ.
944	2021-09-15 15:15:14	Organizacje pozarządowe	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Wymogi obowiązkowe dla wszystkich wariantów: Pkt. 3.6. Zapis " należy przeciwdziałać rozprzestrzenianiu się roślin gatunków niepożądanych (określonych w przepisach krajowych)" jest bardzo miękki. Nie nakłada na rolnika żadnego zobowiązania i nie uzależnia od jego wykonania płatności. Należy zapis w takiej formie usunąć albo precyzyjnie opisać jaki wymóg w tym zakresie jest nałożony na rolnika.	Wymogi obowiązkowe dla wszystkich wariantów: Pkt. 3.6. Zapis " należy przeciwdziałać rozprzestrzenianiu się roślin gatunków niepożądanych (określonych w przepisach krajowych)" jest bardzo miękki. Nie nakłada na rolnika żadnego zobowiązania i nie uzależnia od jego wykonania płatności. Należy zapis w takiej formie usunąć albo precyzyjnie opisać jaki wymóg w tym zakresie jest nałożony na rolnika.	Uwaga uwzględniona	Szczegółowe wymogi zostaną określone na poziomie przepisów krajowych.
945	2021-09-15 15:16:29	Organizacje pozarządowe	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Wymogi szczegółowe dot. poszczególnych wariantów. W przypadku wariantu: Torfowiska - wymogi – obowiązkowe i uzupełniające (Rolnik realizuje również wymogi określone w wierszu powyżej), dodać " W przypadku torfowisk z roślinnością ekspansywną (głównie trzciną) przy użytkowaniu kośnym i kośno-pastwiskowym dopuszcza się koszenie corocznie, ten warunek musi określić ekspert.	W przypadku torfowisk będących w dobrym stanie zachowania roczna przerwa w koszeniu nie przyniesie szkód w siedlisku przyrodniczym, jednak w przypadku torfowisk zdegradowanych, gdzie ekspansja trzciny jest silna, wymagane są koszenia o większej częstotliwości, tak aby osłabić gatunek ekspansywny. Potwierdza to monitoring siedliska w rezerwacie Beka, gdzie o około 10 lat użytkuje się siedlisko "Torfowiska".	Uwaga uwzględniona	Uwzględniono w Planie.
946	2021-09-15 15:19:41	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	zdanie: "Zobowiązania Polski w zakresie redukcji emisji amoniaku, wynikające z dyrektywy NEC (Dyrektywa 2016/2284), wskazują na konieczność jej ograniczenia o 1% w okresie od 2020 do 2029 oraz o 17% od 2030 roku, w stosunku do emisji w roku referencyjnym 2005", zmienić na: Zobowiązania Polski w zakresie redukcji emisji amoniaku, wynikające z dyrektywy NEC (Dyrektywa 2016/2284), wskazują na konieczność jej ograniczenia o 1% w każdym roku w okresie od 2020 do 2029 oraz o 17% w każdym roku od 2030 roku, w stosunku do emisji w roku referencyjnym 2005"	"zgodnie z Dyrektywą NEC, załącznik 2, Tabela B, Zobowiązania w zakresie redukcji emisji amoniaku (NH3) wyrażone są na każdy rok od 2020 r. do 2029 r. oraz na każdy rok od 2030 r."	Uwaga nieuwzględniona	Obecny zapis jest prawidłowy.
947	2021-09-15 15:21:17	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II Filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Wysokość pomocy na opracowanie projektu scalenia nie może przekroczyć kwoty: -równowartości 2000 euro na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym; Wysokość pomocy na wykonanie zagospodarowania poscaleniowego nie może przekroczyć kwoty: - równowartości 800 euro na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym ;	Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym jest ważnym instrumentem w tworzeniu konkurencyjnych warunków gospodarowania i produkcji rolnej umożliwiającym wzrost efektywności produkcyjnej w obszarze Polskiego rolnictwa względem wewnętrznej jak i zewnętrznej konkurencji. Efektem tych działań jest nie tylko poprawa warunków gospodarowania na gruntach rolnych ale również właściwe i zbieżne z oczekiwaniami społeczności wiejskiej przekształcanie przestrzeni wiejskiej i dostosowywanie jej do aktualnych potrzeb umożliwiając w ten sposób właściwy jej rozwój. W tym procesie bardzo istotną rolę odgrywa działanie scalania gruntów. Dlatego niezbędnym jest utrzymanie podjętej w tym zakresie polityki Państwa i dalsze wspieranie tego przedsięwzięcia, a przede wszystkim ujednolicenie dla całego obszaru kraju przyjętych stawek wg zaproponowanych wielkości. Wynika to przede wszystkim z odmiennych pod względem trudności wykonywania scaleń gruntów w całym kraju. Województwo Podlaskie charakteryzuje się wieloma cechami, które stanowią o stopniu skomplikowania prowadzonych scaleń. Są to m.in. występujące licznie wspólnoty gruntowe i szachownice leśne, tereny podmokłe czy inne tego typu elementy.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020.

948	2021-09-15 15:21:26	Organizacje pozarządowe	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Interwencja: Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000 Wymogi przekrojowe: 4) zabronione jest tworzenia nowych, rozbudowy i odtwarzania istniejących urządzeń melioracji wodnych, z wyjątkiem przypadków dotyczących dostosowania tych urządzeń do potrzeb związanych z utrzymaniem lub poprawą wartości przyrodniczej trwałego użytku zielonego. Taki zapis daje szerokie pole do zmian w sieci melioracyjnej w zależności potrzeb rolnika . Należy doprecyzować kto decyduje o tym, że jest ""potrzeba""; w przypadku tej interwencji nie ma konieczności sporządzania dokumentacji przyrodniczej, tylko rolnik przy pomocy doradcy przyzotowuje Plan działalności rolnośrodowiskowej. "	Taki zapis daje szerokie pole do zmian w sieci melioracyjnej w zależności potrzeb rolnika. Należy doprecyzować kto decyduje o tym, że jest ""potrzeba""; w przypadku tej interwencji nie ma konieczności sporządzania dokumentacji przyrodniczej, tylko rolnik przy pomocy doradcy przygotowuje Plan działalności rolnośrodowiskowej. "	Uwaga uwzględniona	Uwzględniono w Planie.
949	2021-09-15 15:21:37	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Wnioskuję o utrzymanie starych (tych wyższych, tj. 800 i 2000 euro) stawek z PROW 2014-2020. Wnioskuję także o zlikwidowanie podziału na województwa, a także o przyjęcie jednolitych stawek dla całego kraju.	Duży niepokój wzbudzają stawki na prace scaleniowe i zagospodarowanie poscaleniowe. 100% kosztów kwalifikowalnych. Wysokość pomocy na opracowanie projektu scalenia nie może przekroczyć kwoty: -równowartości 3 000 zł na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla województw: dolnośląskiego, lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego, świętokrzyskiego; 251 -równowartości 2 500 zł na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla pozostałych województw. Wysokość pomocy na wykonanie zagospodarowania poscaleniowego nie może przekroczyć kwoty: -równowartości 6 500 zł na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla województw: dolnośląskiego, lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego, świętokrzyskiego; -równowartości 6 000 zł na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla pozostałych województw Wnioskuję o utrzymanie starych (tych wyższych, tj. 800 i 2000 euro) stawek z PROW 2014-2020. Wnioskuję także o zlikwidowanie podziału na województwa a przyjęcie jednolitych stawek dla całego kraju.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020.
950	2021-09-15 15:22:07	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Dodanie projekt Interwencji – Ekoschemat - (Innowacyjna) uprawa owoców do przetwórstwa, w tym sady sokowe / Innowacje w uprawie owoców do przetwórstwa z uprzejmą prośba o dodanie jej w części 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich.	Na wstępie chcielibyśmy podkreślić, że nadal podtrzymujemy naszą propozycję wyrażoną w piśmie KUPS/0010/02/2021 z dnia 15 lutego 2021 roku dot. włączenia do Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej 2023-2027 interwencji pt. Sady sokowe (jabłka) – specjalizacja upraw dla przetwórstwa. Propozycja ta obejmowałaby wsparcie instytutów naukowych branży ogrodnictwa odnośnie profesjonalnego planu przekształcenia części istniejących sadów czy zakładania nowych sadów oraz wszelkich czynności związanych z dostosowaniem sadu do zbioru mechanicznego. Interwencja ta dałaby podwaliny do zbudowania profesjonalnego zaplecza produkcji owoców dla soków NFC, będących wydaje się jedyną alternatywą w kontekście europejskiego spadku spożycia soków odtworzonych z soku zagęszczonego oraz stworzenie trzeciej kategorii owoców tj. obok owoców deserowych, owoców do produkcji zagęszczonych soków również owoce do produkcji soków NFC. Z uwagi na brak komentarza MRiRW w zestawieniu uwag po I etapie konsultacji Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 dalej podtrzymujemy i podkreślamy korzyści dla całej branży sadowniczej, w tym w szczególności dla małych i średnich gospodarstw rodzinnych, płynące z uwzględnienia powyżej wymienionej propozycji interwencji. Dodatkowo wraz z niniejszym pismem wnosimy propozycję dodania interwencji - Ekoschematu - (Innowacyjna) uprawa owoców do przetwórstwa, w tym sady sokowe / Innowacje w uprawie owoców do przetwórstwa, która jest propozycją konkretnych działań w odpowiedzi na wymagania strategii „od pola do stołu", która do 2030 roku zobowiązuje wszystkie Państwa Członkowskie UE do zabezpieczenia środków i podjęcia działań dot. zwiększenia stosowania zrównoważonych praktyk, zmniejszenia zużycia środków ochrony roślin o co najmniej 50%, zmniejszenia stosowania nawozów sztucznych o 20% oraz zwiększenia upraw ekologicznych do 30% ogółu. Branża produkcji owoców jest jedną z najbardziej intensywnych produkcji wymagających dużych nakładów i ilości środków ochrony roślin i nawozów sztucznych przy olbrzymiej nadprodukcji owoców deserowych, które rok rocznie kierowane są do przetwórstwa w ilości co najmniej 50-70% w zależności od rodzaju owoców. Zmniejszenie stosowania środków ochrony roślin i nawozów sztucznych jest korzystne zarówno dla przetwórców, którzy oczekują surowców o zmniejszonej ochronie, jak i dla zdrowia konsumentów, ale przede wszystkim jest to niezbędne działanie w celu ochrony środowiska naturalnego, wsparcia małych i średnich producentów oraz poprawy jakości wody, powietrza, gleby itp. Niezwykle ważne jest utrzymanie konkurencyjności w obszarach produkcji i przetwórstwa branży owocowo-warzywnej. Specjalizacji wymaga m.in. ścisłe ukierunkowanie produkcji owoców i warzyw w zależności od ich przeznaczenia/wykorzystania. Niestety w Polsce w tym obszarze są duże zapóźnienia, przez co dochodzi do ponoszenia niepotrzebnych kosztów, również społecznych oraz utraty konkurencyjności na rynkach światowych. Przykładem jest konieczność wprowadzenia wyspecjalizowanych jabłkowych sadów sokowych (sady przemysłowe) lub przekształcenia części sadów jabłkowych deserowych w sady przemysłowe. Absurdalny jest fakt, że Polska jest największym producentem jabłek w UE (3-4 na świecie), drugim największym producentem zagęszczonego soku jabłkowego, a tym czasem w Polsce nie ma sadów przemysłowych/sokowych. Wynika to z ukierunkowania produkcji tylko na jabłka deserowe, w produkcji której co rocznie 60-70% jabłek jest kierowane do przetwórstwa, głównie na zagęszczony sok jabłkowy lub sok NFC. Podobna sytuacja jest obserwowana w produkcji truskawek, malin oraz częściowo wiśni innych owoców. Specjalizacja produkcji jest niezbędna w celu zwiększenia konkurencyjności i odporności branży, a w kontekście celów wytyczonych przez Unię Europejską w Strategii „od pola do stołu" zmniejszy obciążenia środowiskowe. Produkcja owoców, z uwagi na ich charakter, niską odporność na uszkodzenia mechaniczne i	Uwaga nieuwzględniona	W projekcie PS WPR zaproponowano już dwa ekoschematy wpływające na redukcję pestycydów. W ekoschemacie -Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roslin oraz Biologiczna ochrona upraw, wsparcie będzie ukierunkowane na prowadzenie produkcji roślinnej m.in. przy wykorzystaniu biologicznej ochrony roślin. Ekoschematy będą dostępne również dla właścicieli sadów jabłkowych. Producenci jabłek będą mogli przekazywać do przetwórni owoce opatrzone znakiem Integrowanej Produkcji lub owoce które były uprawiane z wykorzystaniem metod biologicznej ochrony.
951	2021-09-15 15:23:15	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Kod interwencji I 4.4 Nazwa interwencji Ekoschemat - Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia / narzędzie FAST; 1/. Opis wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego: Propozycja zapisu: ...."Wariant z wapnowaniem: obejmuje opisany wyżej zakres podstawowy rozszerzony o zastosowanie wapnowania, którego potrzeba wynika z przeprowadzonych w ramach wariantu podstawowego badań gleby, przy czym wsparcie do wapnowania przysługuje do powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie o pH określonym w wynikach badań jako konieczne, potrzebne, wskazane lub ograniczone właściwe dla przypisanej kategorii agronomicznej gleby, na których wykonywany jest zabieg wapnowania. Wsparcie w zakresie wapnowania przysługuje w miarę potrzeb co roku w celu skutecznej i szybkiej poprawy stanu gleby."...2/. Środki UE (EFRG) w mln [EUR] = 3759,59 mln Euro; Produkt – liczba hektarów 10 130 000 ha. Kod interwencji I 4.2 Nazwa interwencji Ekoschemat - Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt; Jednym z warunków przyznania płatności w ramach tego ES powinno być utrzymanie pH na odpowiednim dla TUZ poziomie adekwatnym do przypisanej do stanowiska kategorii agronomicznej gleby. Kod interwencji I 4.3 Nazwa interwencji Ekoschemat - Międzyplony ozime/Wsiewki śródplonowe; Jednym z warunków przyznania płatności w ramach tego Ekoschematu powinno być utrzymanie pH na odpowiednim poziomie adekwatnym do przypisanej do stanowiska kategorii agronomicznej gleby gwarantującym skuteczne tworzenie się i rozwój bakterii brodawkowych np. Rhizobium na korzeniach roślin. Kod interwencji I 4.5 Nazwa interwencji Ekoschemat - Zróżnicowana struktura upraw; Jednym z warunków przyznania płatności w ramach tego Ekoschematu powinno być utrzymanie pH na odpowiednim poziomie adekwatnym do przypisanej do stanowiska kategorii agronomicznej gleby. Da to szansę na utrzymanie się 20% gatunków roślin mających pozytywny wpływ na bilans glebowej materii organicznej (m.in. rośliny bobowate) w strukturze zasiewów. Kod interwencji I 4.8 Nazwa interwencji Ekoschemat - Uproszczone systemy uprawy; Jednym z warunków przyznania płatności w ramach tego Ekoschematu powinno być utrzymanie pH na odpowiednim poziomie adekwatnym do przypisanej do stanowiska kategorii agronomicznej gleby. Kod interwencji I 4.9 Nazwa interwencji Ekoschemat - Zagospodarowanie resztek pożniwnych w formie mulczu (matowania); Jednym z warunków przyznania płatności w ramach tego Ekoschematu powinno być utrzymanie pH na odpowiednim poziomie adekwatnym do przypisanej do stanowiska kategorii agronomicznej gleby. Kod interwencji I 4.14 Nazwa interwencji Ekoschemat - Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin;	Kod interwencji I 4.4 Nazwa interwencji Ekoschemat - Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia / narzędzie FAST: Ad 1/.Oczywistym i znanym jest fakt, że stałe utrzymanie pH gleby na optymalnym poziomie skuteczniej wpływa na pobieranie składników pokarmowych z gleby oraz jej właściwości fizyczne, chemiczne i Biologiczne niż stosowanie akcyjne raz na 4 lata. Przy tak rzadkim stosowaniu wapna uzyskujemy efekt sinusoidalnych wahań jej właściwości co powoduje ogromne straty w okresach spadku pH. Aktualnie dążymy do jak najbardziej precyzyjnego stosowania nawozów, a założenie wapnowania co 4 lata lub rzadziej wyraźnie temu przeczy. Kluczowe dla efektywności nawożenia NPK, Mg, S i innych składników mineralnych i organicznych jest ustabilizowanie warunków w glebie dla poprawy jej sprawności. Jeśli ten warunek nie zostanie zmieniony to cele wymienione dalej w tym programie nie zostaną osiągnięte. Należy pamiętać że przy dużych zaniedbaniach względem wapnowania niezbędna dawka wapnia potrzebna do zaaplikowania na 1 ha UR jest bardzo wysoka. Aktualne zalecenia agrotechniczne (IUNG PIB) zmierzają do tego aby dawkę wapna podzielić i aplikować sukcesywnie przy okazji kolejnych zabiegów agrotechnicznych i w kolejnych sezonach. Wówczas unikamy zaburzeń w biologicznych, chemicznych i fizycznych funkcjach gleby. Ad 2/. Przeznaczone środki oraz areał objęty tym Ekoschematem jest wielokrotnie za niski. Utrzymanie pH na poziomie odpowiednim dla danej kategorii agronomicznej gleby jest fundamentalnym zabiegiem w agrotechnicznym przed wszystkimi innymi. Aktualne dane GUS na podstawie przebadanych 1 678 048 próbek w latach 2016-2019 wskazują, że areał gleb sklasyfikowanych jako bardzo kwaśne, kwaśnych i lekko kwaśnych wynosi łącznie 73%. Natomiast potrzeby wapnowania sklasyfikowane jako konieczne, potrzebne, wskazane i ograniczone dotyczą 69%. Oznacza to, że przy areale UR w Polsce 14 682 000 ha, areał gleb objęty programem powinien wynosić 10 130 000 ha, a środki UE (EFRG) przeznaczone na ten cel powinny zostać zwiększone do 3759,59 mln Euro. Kod interwencji I 4.2 Nazwa interwencji Ekoschemat - Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt: Nie ma możliwości osiągnięcia odpowiedniej bioróżnorodności bez zadbania o odpowiednie pH. Znaczna część gatunków runi pastwiskowej wypada jeśli pojawiają się niekorzystne warunki glebowe. Pozostają w składzie tylko gatunki o niskiej wartości paszowej, małej smakowitości i strawności. Obieg materii w gospodarstwie zostanie zaburzony, a potencjał paszowy nie zostanie wykorzystany. Jego odtworzenie jest bardzo drogim, pracochłonnym i czasochłonnym procesem. Kod interwencji I 4.3 Nazwa interwencji Ekoschemat - Międzyplony ozime/Wsiewki śródplonowe: Tylko w sprzyjających warunkach taka symbioza daje oczekiwane przez twórców tego Ekoschematu efekty. Możliwe będzie osiągnięcie celu tej interwencji tj. przetur wszystkim poprawa jakości gleb, wzbogacenie gleby w substancję organiczną i składniki pokarmowe, ograniczenie erozji, przeciwdziałanie przesuszeniu gleb. Kod interwencji I 4.5 Nazwa interwencji Ekoschemat - Zróżnicowana struktura upraw: Wówczas dopiero możliwe będzie osiągnięcie celu interwencji jakim jest poprawa jakości gleby i potrzeba odbudowy materii organicznej poprzez zwiększenie udziału upraw mających pozytywny wpływ na bilans glebowej materii organicznej oraz zwiększenie udziału różnych upraw w gospodarstwie co przyczyni się do ochrony różnorodności biologicznej. Kod interwencji I 4.8 Nazwa interwencji Ekoschemat - Uproszczone systemy uprawy: Przy stosowaniu uproszczonej uprawy podniesienie pH pozwoli na osiągnięcie celu tego Ekoschematu czyli zapobiegnie erozji wodnej i wietrznej, poprawi strukturę i porowatość gleby, wpłynie na lepsze zatrzymywanie wody w glebie i zwiększanie zawartości substancji organicznej w wierzchniej warstwie gleby, ograniczy parowania wody z gleby oraz straty azotu w czasie zimy.	Uwaga nieuwzględniona	załącznik pt stowarzyszenie przemysłu wapienniczego ekoschematy Kod interwencji I 4.14 Nazwa interwencji Ekoschemat - Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin. System integrowanej produkcji uwzględnia w ramach wybranych metodyk obowiązek określania odczynu gleby i wykonania wapnowania, jeśli taką potrzebę wykaże analiza gleby. Jest tak np. w przypadku uprawy kalafiora, pomidora, marchewki czy papryki. Ekoschemat I 4. 4. Wapnowanie. Przedstawione w PS wartości dotyczące częstotliwości wapnowania i powierzchni przewidzianej do wsparcia wskazane zostały na podstawie analiz prowadzonych przez Instytuty podległe MRiRW. Na tym etapie nie przewiduje się wprowadzania zmian, niemniej jeżeli poziom zainteresowania realizacją ekoschematu okaże się wyższy niż oszacowano - podejmowane mogą być decyzje o zmianie wskaźnika dotyczącego powierzchni tej interwencji. Uwaga dot. obowiązkowego wymogu wapnowania w ekoschematach I 4.3, I 4.5, I 4.8 oraz I 4.9 - nieuwzględniona ze względu na inne rozwiązania proponowane dla gruntów ornych w ramach ekoschematów, dające rolnikowi swobodę wyboru w podejmowanych decyzjach gospodarczych, a mianowicie możliwość: (i) skorzystania z oddzielnego ekoschematu Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia , (ii) łączenia w danym roku ekoschematów np. Zróżnicowana struktura upraw z Opracowaniem i przestrzeganiem planu nawożenia.
952	2021-09-15 15:25:03	Organizacje pozarządowe	Załącznik 4: Normy DKR (ang. GAEC) określone na poziomie krajowym w ramach warunkowości	DKR 2 Ochrona terenów podmokłych i torfowisk. Doprecyzować kto wyznaczy obszary podmokłe i torfowiska i jakie są kryteria wyznaczania.	Należy doprecyzować kto wyznaczy obszary podmokłe i torfowiska i jakie są kryteria wyznaczania.	Uwaga uwzględniona	Uwzględniono w Planie.
953	2021-09-15 15:28:01	Organizacje pozarządowe	Załącznik 4: Normy DKR (ang. GAEC) określone na poziomie krajowym w ramach warunkowości	Interwencje: Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 i Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000. Jaki jest cel wyznaczania dwóch interwencji (na N2000 i poza obszarami N2000) nie różniących się od siebie.	jw.	Nie dotyczy	Interwencje związane z ochroną siedlisk projektowane na podstawie art. 70 wykorzystują doświadczenia obecnego okresu programowania i dotyczą podobnych jednostek fitosocjologicznych oraz gatunków, gdyż na przestrzeni ostatnich lat nie zaszły okoliczności wskazujące na konieczność zmiany dotychczasowego podejścia. Potwierdza to także dokument PAF. Planowane są jednak zmiany w zakresie szczegółowych rozwiązań organizacyjnych i wymogów interwencji - środowiskowo- klimatycznych. Ze względu na szczególny status całości obszarów Natura 2000 zdecydowano się na udostępnienie posiadaczom trwałych użytków zielonych na tych obszarach możliwości realizacji interwencji o wymogach uproszczonych w stosunku do obowiązujących w ramach interwencji dedykowanych konkretnym siedliskom/gatunkom. To przyczyni się do lepszej ochrony całości obszarów Natura 2000. Poza obszarami Natura 2000 interwencja ta nie będzie dostępna, przygotowano natomiast ekoschemat „Ekstensywne TUZ z obsadą zwierząt". Należy zauważyć, iż w stosunku do PROW 2014-2020, dodatkowo zaproponowano objęcie wsparciem siedlisk lęgowych ptaków poza obszarami Natura 2000.
954	2021-09-15 15:29:15	Grupy producenckie	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Zwiększenie płatności ekologicznych o 30 %	W związku z planem zwiększenia udziału produkcji ekologicznej do 25 % w ramach UE do 2030 roku, potrzebna jest większe rekompensata utraconych plonów.	Uwaga nieuwzględniona	W ramach ekoschematu Rolnictwo ekologiczne stawki płatności zostały wyliczone na podstawie aktualnych danych ekonomicznych. Wysokości szacowanych stawek płatności stanowią rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z prowadzeniem produkcji metodami ekologicznymi. Stawki płatności w zależności od grupy upraw i okresu konwersji/po konwersji wynoszą od 551 zł/ha do 3 056 zł/ha. Stawki płatności proponowane od 2023 r. są wyższe średnio o 29% w porównaniu do stawek z 2021 r. (i średnio o 75% względem stawek z 2015 r.). Kalkulacja płatności została przygotowana przez podmiot funkcjonalnie niezależny od organów odpowiedzialnych za realizację planu strategicznego WPR oraz posiadający odpowiednią wiedzę fachową, który przeprowadza obliczenia. W przypadku interwencji dotyczącej rolnictwa ekologicznego takim podmiotem jest Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej-PIB, który dokonał kalkulacji płatności dla interwencji dotyczącej rolnictwa ekologicznego, z których wynika wysokość stawek płatności dla poszczególnych grup upraw.

955	2021-09-15 15:30:38	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Zwiększenie wsparcia finansowego dla tych rolników, którzy decydują się utrzymywać zwierzęta hodowlane na pastwiskach, we wszystkich interwencjach, w których jest przewidziane użytkowanie pastwiskowe i kośno-pastwiskowe	Dokument "Propozycje Koalicji do nowego PROW w perspektywie 2021-27" dostępny na stronie: https://otop.org.pl/wp-content/uploads/2020/06/pakiety_skonsolidowane_koalicja.pdf	Uwaga nieuwzględniona	W ramach ekoschematu Rolnictwo ekologiczne wspierane będą powierzchnie upraw ekologicznych (w okresie konwersji oraz po okresie konwersji). Przepisy unijne dotyczące produkcji ekologicznej (zgodnie z art. 2 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2018/848) mają zastosowanie do produktów pochodzenia rolnego, w tym produktów akwakultury i pszczelarstwa, wymienionych w załączniku I do TFUE oraz do produktów będących pochodnymi takich produktów – w przypadku gdy produkty te są lub mają być wytwarzane, przygotowywane, znakowane, dystrybuowane, wprowadzane do obrotu lub przywożone do Unii lub wywożone z Unii: a) żywe lub nieprzetworzone produkty rolne, w tym nasiona i inny materiał rozmnożeniowy roślin; b) przetworzone produkty rolne przeznaczone do wykorzystania jako żywność; c) pasze.
956	2021-09-15 15:33:11	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 3. Uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników	Usunięcie limitu 75 ha w ramach płatności do upraw roślin pastewnych w gospodarstwie	Płatności do roślin pastewnych są bardzo korzystne z punktu widzenia korzyści środowiskowych, wpływ na zmniejszenie stosowania środków ochrony roślin, mniejszą ilość stosowanych nawozów.	Uwaga nieuwzględniona	Wprowadzenie limitu powierzchniowego (75 ha) w ramach płatności do roślin pastewnych sprawia, że maksymalna kwota wsparcia w ramach tej płatności przypadająca na gospodarstwo będzie ograniczona. Zapewni to relatywnie (tzn. w przeliczeniu na jednostkę powierzchni) silniejszy poziom wsparcia gospodarstw, w których powierzchnia uprawy roślin wysokobiałkowych nie przekracza ww. limitu Gospodarstwa większe osiągają dodatkowe korzyści ze skali prowadzonej działalności.
957	2021-09-15 15:38:20	Organizacje ekologiczne	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Fragment Słabe strony - Struktura polskich gospodarstw rolnych jest ciągle rozdrobniona, występuje bardzo znaczący odsetek gospodarstw małych, które nie produkują na rynek (udział gospodarstw o powierzchni do 5 ha w 2020 r. wyniósł 52,5%). Należy zamienić na: Brak wizji politycznej oraz strategii krajowej na wykorzystanie rozdrobnienia gospodarstw rolnych oraz małych gospodarstw rolnych w rozwój lokalnego rynku żywności i usług, zapewniających główne lub dodatkowe źródło dochodu.	Rozdrobnienie struktury małych gospodarstw nie jest słabą stroną. Jest nią raczej brak pomysłu na rolę małych gospodarstw w polskiej polityce rolnej. Ta rola powinna zostać wyznaczona, chociażby w uwagi na znacznie większy potencjał realizacji celów klimatycznych i środowiskowych UE, przez mniejsze gospodarstwa. W naszym kraju wciąż występuje duże rozdrobnienie gospodarstw, dużo rolników prowadzi uprawy i hodowlę zwierząt w tradycyjny sposób, wobec czego cele Europejskiego Zielonego Ładu nie powinny stanowić wyzwania czy być barierą, jak często bywają przedstawiane	Uwaga nieuwzględniona	Cel 1 nie jest celem środowiskowym. Głównym celem płatności bezpośrednich jest poprawa sytuacji dochodowej rolników. Z tego punktu widzenia poprawa struktury obszarowej umożliwia zwiększenie skali i opłacalności produkcji, może wzmocnić powiązanie gospodarstw z rynkiem i wpłynąć na poprawę ekonomicznej sytuacji rodzin rolników i podniesienie ich statusu społecznego.
958	2021-09-15 15:39:22	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.1 Definicje i minimalne wymagania	4.6.2 ... a w przypadku realizacji koncepcji Smart Village oraz interwencji LEADER - nie większej niż 20 tyś, przy czym działania Smart Village skierowane będą do możliwie jak najniższego obszaru funkcjonalnego dla rozwoju lokalnej społeczności.	Założeniem podejścia Smart Village jest bardziej lokalne działanie, aniżeli w przypadku inicjatywy LEADER. Stawianie na równi zasięgu tych dwóch interwencji burzy ten obraz - choć może być uzasadnienie dla takiego działania, jeżeli innowacja potrzebna dla rozwoju lokalnej społeczności wymaga szerszej terytorialnie interwencji i ten sztuczny limit 20 tyś. mieszkańców może być uzasadniony.	Uwaga nieuwzględniona	20 tys. to max obszar, koncepcja może dotyczyć mniejszego obszaru, np. jednej kilkutysięcznej miejscowości.
959	2021-09-15 15:41:59	Organizacje ekologiczne	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Usunąć, ze słabych stron: Niska koncentracja produkcji w porównaniu z rolnictwem wiodących producentów UE.	W odniesieniu do założeń Strategii „Od pola do stołu", rozproszona produkcja rolna, zwłaszcza zwierzęca daje nieporównanie większe możliwości prowadzenia produkcji rolnej zgodnie z ochroną środowiska i klimatu. Koncentracja hodowli i chowu zwierząt w rękach kilku dużych graczy promujących jednorodny sposób uprawy i hodowli wiąże się z utratą modelu produkcji rolniczej opartej o system mieszany, umożliwiający bezpośrednie połączenie produkcji roślinnej z produkcją zwierzęcą, a w konsekwencji wspierający ochronę gleby oraz różnorodność genetyczną odmian roślin i ras zwierząt. Brak wyraźnego wsparcia dla takiego modelu rolnictwa w ramach WPR powoduje znikanie małych gospodarstw z mapy Europy. Obecnie aż 82% produkcji zwierzęcej pochodzi z wyspecjalizowanych dużych gospodarstw rolnych, a tylko 16% z rolnictwa, w którym łączy się uprawę roślin i hodowlę zwierząt. Ten trend jest niestety coraz bardziej widoczny w naszym kraju.	Uwaga nieuwzględniona	Cel 1 nie jest celem środowiskowym. Głównym celem płatności bezpośrednich jest poprawa sytuacji dochodowej rolników. Z tego punktu widzenia poprawa struktury obszarowej umożliwia zwiększenie skali i opłacalności produkcji, może wzmocnić powiązanie gospodarstw z rynkiem i wpłynąć na poprawę ekonomicznej sytuacji rodzin rolników i podniesienie ich statusu społecznego.
960	2021-09-15 15:42:05	Inspektoraty	Załącznik 1: Propozycja realizacji przez Polskę zaleceń Komisji w sprawie planu strategicznego WPR	Str. 22 - Monitoring wód w odniesieniu do pozostałości środków ochrony roślin: 1. Proponuje się zmianę brzmienia zdania pierwszego na następujące: "Monitoring wód powierzchniowych, podziemnych i osadów dennych, prowadzony w ramach państwowego monitoringu środowiska (PMŚ), koncentruje się na zbieraniu danych o stanie jednolitych części wód powierzchniowych oraz jednolitych części wód podziemnych, w celu wydawania ocen na potrzeby gospodarowania wodami.",. 2. Proponuje się zmianę brzmienia zdania drugiego na następujące: "Monitoring w ramach PMŚ jest uzupełniany przez badania coraz szerszego wachlarza substancji czynnych, wykorzystywanych obecnie w środkach ochrony roślin, realizowane przez..." (tu wskazać podmioty realizujące te badania); 3. Proponuje się zmianę brzmienia zdania trzeciego na następujące: "Założono dalszy rozwój tych badań.",	Ad 1. Proponowana zmiana brzmienia wynika z potrzeby doprecyzowania i uzupełnienia zdania o monitoring JCWPd. Ad 2. Warto doprecyzować, że chodzi o badania wykonywane przez podmioty podległe MRiRW / nadzorowane przez MRiRW. Ad 3. Kompetencje w zakresie rozwoju badań, o których mowa w poprzednim zdaniu należą do podmiotów podległych MRiRW / nadzorowanych przez MRiRW. Natomiast kompetencje w zakresie monitoringu w ramach PMŚ należą do GIOŚ - zatem MRiRW oraz podmioty zależne do MRiRW nie są właściwe do podejmowania założeń w kwestii rozwoju PMŚ.	Uwaga nieuwzględniona	Na etapie przygotowania Planu materiał przedstawiał ogólne podejście Polski do realizacji Zaleceń KE. Uwagi do ew. wykorzystania w trakcie dyskusji z KE.
961	2021-09-15 15:46:56	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.10. Infrastruktura na obszarach wiejskich	Ogólne pytanie dotyczące formy i wysokości wsparcia.	Cieszy uwzględnienie koncepcji Smart Village w tej interwencji, ale zastanawia intensywność pomocy - są to najczęściej bardzo ubogie społeczności. Kto zapewni finansowanie pozostałych - w najlepszym przypadku - 25% kwalifikowalnych kosztów interwencji?	Uwaga uwzględniona	Wymagany krajowy wkład środków publicznych, w wysokości co najmniej 45% (a w regionie Warszawa - 57%) kosztów kwalifikowalnych projektu, pochodzi ze środków własnych beneficjenta w wysokości co najmniej 25% kosztów kwalifikowalnych projektu oraz ze środków budżetu państwa w wysokości maksymalnie 20% (a w regionie Warszawa - 32%) kosztów kwalifikowalnych projektu. Oprócz pomocy finansowej wypłacanej przez agencję płatniczą (maksymalnie 75% kosztów kwalifikowalnych), wydatkami publicznymi w rozumieniu art. 3 lit. dla SPReg jest także PL 651 PL wkład własny beneficjenta, będącego jednostką sektora finansów publicznych, w realizowaną operację, z tym, że ta część tego wkładu, która powoduje zaburzenie proporcji pomiędzy wkładem EFRROW, a wymaganym krajowym wkładem środków publicznych równej 55% do 45% (a w regionie Warszawa 43% do 57%\
962	2021-09-15 15:48:15	Organizacje ekologiczne	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Usunąć, ze słabych stron: Stabilizacja intensywności produkcji w gospodarstwach towarowych - przeciętnie na poziomie niższym od obserwowanego w rolnictwie wiodących producentów rolnych w UE.	Cokolwiek znaczy w tym zdaniu „stabilizacja intensywności", z pewnością jest sprzeczna z faktami i danymi statystycznymi wskazującymi na dynamiczny, szybujący wzrost intensywnej produkcji zwierzęcej w Polsce. W ostatnich 5 latach liczba decyzji pozwalających na budowę instalacji do intensywnego chowu zwierząt gospodarskich wzrosła o 281%. Natomiast niższy poziom stabilizacji intensywności produkcji w gospodarstwach towarowych rodzi pytanie o ile jeszcze należy intensyfikować produkcję rolną w Polsce, zwłaszcza że:- już jesteśmy potentatem na rynku UE w produkcji mięsa drobiowego, jaj, mleka i owoców.- każda intensyfikacja opiera się na zwiększaniu użycia nawozów sztucznych, pestycydów i antybiotyków, co jest niezgodne z innym celami WPR, EZt i Strategii „Od pola do stołu" Ponadto intensywna produkcja towarowa stanowi zagrożenie konkurencyjne dla gospodarstw rolnych, które chcą produkować innymi metodami, zwłaszcza ekologicznymi. W ciągu ostatnich 5 lat ponad dwukrotnie zwiększyła się liczba największych ferm (2020r.: 285 wielkotowarowych ferm świń i 1391 ferm drobiu, w tym 878 ferm utrzymujących brojlery, 313 ferm utrzymujących indyki i 200 ferm kur niosek, w 2015 w Polsce funkcjonowało 864 wielkoprzemysłowych ferm zwierząt, w tym 147 ferm trzody chlewnej oraz 689 ferm drobiu), a to rodzi nie tylko coraz więcej zagrożeń dla środowiska, klimatu czy naszego zdrowia (epidemie chorób odzwierzęcych), ale stoi w sprzecznością z deklaracjami o wsparciu tradycyjnego modelu rolnictwa i małych oraz średnich gospodarstw. Aktualnie coraz mniej jest gospodarstw i są coraz większe, a sami rolnicy hodujący zwierzęta są na umowach kontraktowych z firmami i prowadzą tzw. chów nakładczy/kontraktowy.	Uwaga nieuwzględniona	Cel 1 nie jest celem środowiskowym. Głównym celem płatności bezpośrednich jest poprawa sytuacji dochodowej rolników. Z tego punktu widzenia zwiększenie skali i opłacalności produkcji, może wpłynąć na poprawę ekonomicznej sytuacji rodzin rolników i podniesienie ich statusu społecznego.
963	2021-09-15 15:50:25	Organizacje ekologiczne	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Usunąć z mocnych stron: Duże i wyspecjalizowane gospodarstwa dominują w wielu kategoriach produkcji rolnej (np. w produkcji zwierzęcej)iv	"Dominacja dużych i wyspecjalizowanych gospodarstw rolnych, zwłaszcza uprawiających monokultury lub prowadzących intensywną produkcję zwierzęcą jest absolutnym zaprzeczeniem Celu nr 1 – z uwagi na ogromne koszty klimatyczne, środowiskowe, zdrowotne i społeczne, w tym negatywne oddziaływanie tego typu gospodarstw na inne gospodarstwa rolne . Dominacja specjalistycznej i intensywnej produkcji konwencjonalnej, zwłaszcza przemysłowej nie przyczynia się ani do zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego, ani różnorodności rolnictwa, a zwłaszcza nie ma nic wspólnego z zapewnieniem ekonomicznej zrównoważonej produkcji rolnej w Unii."	Uwaga nieuwzględniona	Cel 1 nie jest celem środowiskowym. Głównym celem płatności bezpośrednich jest poprawa sytuacji dochodowej rolników. Z tego punktu widzenia zwiększenie skali i opłacalności produkcji, może wpłynąć na poprawę ekonomicznej sytuacji rodzin rolników i podniesienie ich statusu społecznego.
964	2021-09-15 15:54:46	Organizacje ekologiczne	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Usunąć z mocnych stron: Postępująca koncentracja produkcji zwierzęcej zwiększa możliwości zapobiegania chorobom i kontroli chorób zwierząt gospodarskich.	Postępująca koncentracja jest jedną z głównych przyczyn – nie tylko wzrostu zachorowalności zwierząt gospodarskich oraz osłabiania ich odporności na choroby z uwagi na brak dobrostanu, złe warunki życia zwierząt, nie tylko coraz większych i coraz częściej występujących epizootie – ale także zwiększania ryzyka zachorowań na choroby odzwierzęce przez ludzi. Ponadto z uwagi na negatywne wpływ koncentracji produkcji zwierzęcej na środowisko i klimat jest ona także emitentem zanieczyszczeń obniżających poziom jakości życia na obszarach wiejskich i pogarszających stan zdrowia publicznego. Jak pokazuje statystyka epizootii w Polsce oraz problemy związane z utylizacją martwych zwierząt oraz afery dotyczące oddawania do uboju chorych zwierząt – koncentracja produkcji zwierzęcej w Polsce nie przyczyniła się do lepszych kontroli i zmniejszenia zachorowalności zwierząt. W Polsce co minutę zabija się ponad 2 tysiące kurczaków, 42 świnie i 3 krowy. Badanie mięsa jednej krowy po uboju – zgodnie z instrukcją Głównego Lekarza Weterynarii – może trwać 180 sekund i ograniczyć się do obejrzenia powierzchni mięsa i narządów. Badanie jednego kurczaka – sekundę. Proceder zabijania i sprzedawania mięsa chorych krów czy problemy z polskim mięsem, które zostają zgłaszane międzynarodowym systemie informowania o ryzykach związanych z żywnością RASFF to mały wycinek tego co nie działa, co nie może działać ze względu na skalę produkcji i spożycia mięsa, która przerasta zasoby kadrowe służb kontrolnych (oraz możliwości środowiska). Przy tak olbrzymiej liczbie zwierząt zabijanych codziennie na mięso, problemy będą się zdarzać. Co więcej – nawet, gdyby olbrzymim nakładem środków udało się całkowicie wyeliminować wszelkie braki kadrowe, przemysłowa hodowla zwierząt i obecny za wysoki poziom spożycia mięsa będą i tak powodować szereg potężnych zagrożeń dla naszego zdrowia, środowiska i klimatu.	Uwaga nieuwzględniona	Głównym celem płatności bezpośrednich jest poprawa sytuacji dochodowej rolników. Analiza SWOT dla Celu 1 została przeprowadzona w tym aspekcie.
965	2021-09-15 15:56:41	Organizacje ekologiczne	ROZDZIAŁ 1. DEKLARACJA STRATEGICZNA	„PROPOZYCJA REALIZACJI PRZEZ POLSKĘ ZALECEŃ EU W SPR. PLANU STRATEGICZNEGO WPR. Rekomendacja nr 4: Polska planuje działania na rzecz zmniejszenia emisji związanych z ocepleniem klimatu, ograniczenia emisji GGHG, CO2. Zalesienia gruntów, zapobieganie zanikaniu łąk i torfowisk, przeciwdziałanie intensyfikacji rolnictwa. Owszem lecz nie uzyska się tego przy pozwoleniach na budowaniu instalacji przemysłowych ferm. dlatego propozycją Stowarzyszenia Tarnowska Rospuda , która działa w rejonie ferm przemysłowych zlokalizowanych na terenie Natura 2000,, Wielki Łęg Obrzański", wnioskujemy , wręcz wymagamy ażeby na terenach Natura 2000 i w otulinach tych obszarów całkowicie zabronić budowy ferm przemysłowych .Dla poszanowania wartości środowiska tak potrzebnego do życia człowieka. Zapis ten byłby pomocny dla natury, mieszkańców wsi położonych w urzędowo chronionych obszarach a także inwestorom. Oni widzc taki zapis w ustawach polskich przepisów mieliby jasny pogląd , że budować owszem, lecz nie na obszarach chronionych. Łatwiej nam by się żyło a urzędnikom pracowało.	1. Na Obszarze Chronionego Krajobrazu Natura 2000 Wielki Łęg Obrzański PLB 300004(Obra Rivier Flood Plain) zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dn. 12 stycznia 2011r w sprawie obszarów specjalnej ochronie ptaków (OSO) (Dz. U.Nr.25poz.133 z póź.zm) W ostoi stwierdzono występowanie Błotniaka Zbożowego , dla którego jest to jedna z 10 najważniejszych ostoi w Polsce. Ponadto 7 gatunków zostało zamieszczonych na liście zagrożonych gatunków ptaków„Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt"(źródło: ,, Czerwona Lista Ptaków"- Red List wydana w 2020r. Tabela 3.1. Aktualna lista gatunków wymarłych regionalnie (RE),zagrożonych(CR, EN, VU). 2. Następnym znaczącym powodem jest Wielkiego Łęgu Obrzańskiego są wody powierzchniowe - 3 Kanały Obrzańskie, czystość wód zaliczono do pozaklasowych, o czym zdecydowały wskaźniki : tlen rozpuszczony, potas, azot, fosfor, fosforan, mangan oraz miano coli, nadmierne zanieczyszczenie materią organiczną i biogenami.Wody podziemne Pradolina Warszawa - Berlin, wymagająca największej ochrony ONO. Stwierdzono podwyższoną zawartość manganu, żelaza, azotanów(źródło: Warunki wodne obszaru arkusza Rakoniewic , Panstwowy Instytut Geologiczny opracowania zamówione przez Ministra Środowiska). Wspomniane wyżej było, że Rozporządzenie RM z 2011r - w tym okresie na omawianym terenie była jedna frma o wielkości ok.1700 DJP. Dzisiaj po 10 latach są 3 fermy o takiej samej wielkości, tego samego właściciela zlokalizowane na terenie wsi Tarnowa gm. Rakoniewice, pow. Grodzisk Wlkp. woj, wielkopolskie. Do tego dochodzi firma Banken - uprawa pieczarek ,która raz w tygodniu pozbywa się zużytego podłoża z obiektów, które paruje się stosując do tego formalinę. Dodatkowo planowana jest budowa przemysłowej chlewni wielkości 232,12 DJP. Pytamy się CZY TO JEST ZIELONY ŁAD? Odp. To jest naruszenie Konstytucji RP o Ochronie Środowiska : Art.5,Art.31,Art.74,Art.86 oraz :POŚ dz.2Dz.3.11i12,Dz.7.Art71.2. Art.72.1 Na podstawie tyc zapisów państwo czyli Rząd odpowiada za zmiany klimatyczne, utratę zdrowia i mienia mieszkańców, społeczeństwa, ktoremu ustawowo należy się ochrona Państwa.	Nie dotyczy	Uwaga wykracza poza zakres Planu. Tym niemniej Planie strategicznym WPR przewidziano interwencje, które pozwolą odpowiadać na oczekiwania społeczne i środowiskowych poprzez inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność, jak również inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu, wybrane ekoschematy oraz wymogi obowiązkowe.
966	2021-09-15 15:57:14	Organizacje ekologiczne	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 2. Zwiększenie zorientowanie na rynek i konkurencyjność, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację	"Szansa: Rozwój produkcji zwierzęcej umożliwi realizację celów WPR związanych wdrożeniem zrównoważonej gospodarki w obiegu zamkniętym oraz licznych celów gospodarczych. Zamienić na: Rozwój rozproszonej i spełniającej kryteria wysokiego dobrostanu produkcji zwierzęcej umożliwi realizację celów WPR (...)."	Założenie modelu: duża produkcja zwierzęca – duża ilość biomasy – inwestycje w biogazownie jako element zrównoważonej gospodarki o obiegu zamkniętym powinny być w drugiej kolejności wobec interwencji polegających na:- chowu pastwiskowego- chowu otwartego- chowu ekstensywnego w połączeniu z technikami rolnictwa regeneratywnego i agroleśnictwa. Dotychczasowy kierunek rozwoju przemysłowej produkcji zwierzęcej wypełnia cel gospodarczy rozumiany w kategoriach krajowego PKB i wzrostu eksportu. Nie wypełnia on natomiast żadnego z celów środowiskowych i społecznych, dlatego przemysłowej produkcji zwierzęcei nie można zaliczyć do gospodarki zrównoważonej.	Uwaga nieuwzględniona	Określona w SWOT szansa ma szerszy zakres.
967	2021-09-15 15:58:53	Organizacje ekologiczne	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 3. Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości	"Usunąć z mocnych stron: Wysoka jakość produktów rolnych i wytwarzanej z nich żywności; Przenieść do zagrożeń: Spadająca jakość produktów rolnych i żywności z uwagi na rozwój przemysłowej produkcji rolnej. "	Z uwagi na ilość antybiotyków stosowanych w produkcji zwierzęcej w Polsce, wzrost użycia pestycydów w produkcji roślinnej oraz 3,4% udział rolnictwa ekologicznego wydaje się, że procesy wpływające negatywnie na jakość żywności produkowanej w Polsce powinny zostać wskazane jako zagrożenie. Szczególnie w odniesieniu do dynamicznie rozwijającego się rynku żywności ekologicznej w UE.	Uwaga nieuwzględniona	Polska wytwarza żywność bezpieczną o dobrej jakości - potwierdzenie znajduje się w części Mocne strony - Analizy SWOT dla Celu 3
968	2021-09-15 16:00:35	Organizacje ekologiczne	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 7. Przyciąganie młodych rolników i ułatwianie rozwoju działalności gospodarczej	Dopisać do zagrożeń: Postępująca presja przemysłowej, intensywnej (zwłaszcza zwierzęcej) produkcji rolnej na wybór metod produkcji przez młodych rolników. Negatywne oddziaływanie na wybór powiązania dochodu z usługami ekosystemowymi.	Szkodliwość oddziaływania intensywnej produkcji rolnej, zwłaszcza zwierzęcej, jest jednym z czynników tracenia pozycji rynkowej przez rolników, którzy prowadzą produkcję ekologiczną oraz tym, którzy chcą dywersyfikować dochody gospodarstwa w oparciu o usługi ekosystemowe, w tym agroturystykę i turystykę wiejską.	Uwaga nieuwzględniona	Analiza SWOT dla celu 7 precyzyjnie wskazuje jakie sa zagrożenia zwiazane z przyciąganiem młodych rolników, zapewnieniu wymiany pokoleniowej w rolnictwie i zachęceniu do pozostawania na wsi.
969	2021-09-15 16:02:11	Organizacje ekologiczne	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 7. Przyciąganie młodych rolników i ułatwianie rozwoju działalności gospodarczej	Dopisać do słabych stron: Brak powiązania działania dla młodych rolników z zachętą do podjęcia produkcji ekologicznej lub zwiększenia praktyk przyjaznych środowisku i klimatowi.	Płatność dla młodych rolników powinna być podnoszona proporcjonalnie do spełnienia dodatkowych kryteriów. Powinien zostać przygotowany Pakiet ekologiczny dla młodych rolników.	Uwaga nieuwzględniona	Kwestie zwiazane z zachęcaniem do prowadzenia produkcji ekologicznej oraz stosowania przyjaznych środowisku metod produkcji sa przedmiotem analiz dla celów 4,5,6 i 9. Zachęty i promowanie ww. praktyk rolniczych, w tym produkcji ekologicznej sa zaplanowane zarówno w instrumentach wsparcia I jak i II filara WPR.

970	2021-09-15 16:05:45	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Forma i wysokość wsparcia: Pomoc ma formę refundacji części kosztów kwalifikowalnych operacji. 100% kosztów kwalifikowalnych. Wysokość pomocy na opracowanie projektu scalenia nie może przekroczyć kwoty: - równowartości 4 000 zł na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla województw: dolnośląskiego, lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego, świętokrzyskiego; - równowartości 3 500 zł na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla pozostałych województw. Wysokość pomocy na wykonanie zagospodarowania poscaleniowego nie może przekroczyć kwoty: - równowartości 9 500 zł na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla województw: dolnośląskiego, lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego, świętokrzyskiego; - równowartości 9 000 zł na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla pozostałych województw.	Forma i wysokość wsparcia Pomoc ma formę refundacji części kosztów kwalifikowalnych operacji. 100% kosztów kwalifikowalnych. Wysokość pomocy na opracowanie projektu scalenia nie może przekroczyć kwoty: - równowartości 4 000 zł (ok. 900 Euro, tj. 100 euro więcej niż w perspektywie 2014 -2022, ze względu na: wzrost cen i płac na działania, które będą realizowane w latach 2023 – 2027, n+3) na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla województw: dolnośląskiego, lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego, świętokrzyskiego; - równowartości 3 500 zł (ok. 750 Euro, tj. 100 euro więcej niż w perspektywie 2014 – 2022, ze względu na wzrost cen i płac na działania, które będą realizowane w latach 2023 – 2027, n+3) na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla pozostałych województw. Wysokość pomocy na wykonanie zagospodarowania poscaleniowego nie może przekroczyć kwoty: - równowartości 9 500 zł (ok. 2100 Euro, tj. 100 euro więcej niż w perspektywie 2014 – 2022, ze względu na wzrost cen i płac na działania, które będą realizowane w latach 2023 – 2027, n+3) na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla województw: dolnośląskiego, lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego, świętokrzyskiego; - równowartości 9 000 zł (ok. 2000 Euro, tj. 100 euro więcej niż w perspektywie 2014 – 2022, ze względu na wzrost cen i płac na działania, które będą realizowane w latach 2023 – 2027, n+3) na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla pozostałych województw.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020
971	2021-09-15 16:05:57	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	Opis warunków kwalifikowalności - Opis wdrażania koncepcji Smart Village: 'a) uwzględnić użycie technologii cyfrowych i telekomunikacyjnych ORAZ lepsze wykorzystanie wiedzy,' 'b) BEZ ZMIAN' DOPISAĆ: c) być częścią holistycznego rozwiązania dla rozwoju społeczności'.	Z doświadczeń konkursów IRWIR-u w ramach Sieci KSOW oraz projektu SmartRural 21 wynika, że bez wyraźnego włączenia technologii premiowane będą akcyjne, drobne działania będące po prostu kontynuacją podejścia LEADER, tyle że na skalę mikro. Aby bardziej odróżnić działania SV musi zostać uwzględniony element cyfrowy a to, co otrzymuje wsparcie, musi być częścią całościowej koncepcji wypracowanej dla danej społeczności.	Uwaga nieuwzględniona	Aspekt cyfrowy jest wskazany jako jeden z elementów koncepcji SV.
972	2021-09-15 16:06:07	Organizacje ekologiczne	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Szanse: Zmiana zwyczajów konsumenckich polegająca głównie na ograniczeniu spożycia produktów mięsnych, wzroście spożycia produktów ekologicznych i żywności funkcjonalnej oraz preferowaniu krótkich łańcuchów dostaw. Dopisać: oraz produktów pochodzących z chowu zwierząt o wysokim dobrostanie.	Jeśli w celu 5 trend konsumpcji polegający na odmowie lub ograniczeniu spożycia produktów pochodzących od zwierząt, to dlaczego w celach 1,2 i 3 jako mocne strony i szanse wskazuję się rozwój produkcji zwierzęcej, skoncentrowanej i wyspecjalizowanej? Dostarczanie taniego mięsa z chowu przemysłowego jest w kontrze do oczekiwań rynku. Stale rośnie liczba konsumentów dla których ważny jest dobrostan zwierząt gospodarskich. Z badań Roślinniejelemy (2018) wynika, że prawie 100 proc. osób w wieku 18-25 przez ostatni rok jadło więcej produktów roślinnych niż rok wcześniej, a 58 proc. Polaków jest gotowych, aby zwiększyć ilość roślinnych posiłków względem mięsnych. Raport agencji IGS (2018) wskazuje na to, że aż 43% Polek i Polaków deklaruje, że ogranicza bądź nie je mięsa. Spożywanie mięsa w nadmiarze zwiększa ryzyko występowania chorób takich jak otyłość i cukrzyca, choroby układu krążenia czy nowotwory. Średnio mieszkańcy Polski jedzą ok. 1,6 kg mięsa na tydzień, a zalecana przez Instytut Żywności i Żywienia norma to maksymalnie 0,5 kg.	Uwaga nieuwzględniona	Kwestia jest opisana w szczegółowych opisach analizy SWOT nie tylko celu 5.
973	2021-09-15 16:08:28	Organizacje ekologiczne	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	2.2.4 Cel 4, str. 30: Brakuje informacji o tym, że biomasa powinna być wykorzystywana do produkcji bioenergii jedynie w ograniczonych ilościach (pozostałości organiczne są niezbędne do wykorzystania do uprawy ziemi, wspierając ochronę gleby) i nie powinna pochodzić z wielkich upraw monokulturowych oraz instalacji do intensywnej produkcji zwierzęcej.	"Wykorzystanie i rozwijanie alternatywnych źródeł energii jak biogazownie jest dobrym rozwiązaniem wyłącznie wtedy, gdy biomasa pochodzi z małych hodowli, ekstensywnych i ekologicznych oraz upraw lokalnych, a nie stworzonych tylko i wyłącznie pod biogazownie. Biomasa powinna być wykorzystywana do produkcji bioenergii jedynie w ograniczonych ilościach, ponieważ pozostałości organiczne są również niezbędne do żyzności gleby i zdolności gleby do zatrzymania węgla. Promocja tych źródeł energii nie powinna wspierać rolnictwa przemysłowego, w tym produkcji zwierzecej na duża skale w fermach orzemysłowych "	Uwaga częściowo uwzględniona	Uwaga o charakterze komentarza/wyjaśnienia. Kwestia sposobu wykorzystywana do produkcji energii biomasy jest przedmiotem szkoleń i działań informacyjnych, także realizowanych w ramach Planu.
974	2021-09-15 16:08:48	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	Forma i wysokość wsparcia - ' ...projektów grantowych do wysokości 500 tys. zł, przy czym wysokość pojedynczego grantu, na sfinansowanie przygotowanie jednej oddolnej koncepcji rozwoju skali mikro (Smart Villages – inteligentna wioska, jeżeli LGD w wyniku pilotażu potwierdzą potrzebę finansowania tego rodzaju grantów) równa się MAKSYMALNIE 4 tys. zł, a w pozostałych zakresach w wysokości określonej w przepisach krajowych z uwzględnieniem analizy	Nie należy wykluczać możliwości bardziej ekonomicznego wykonania koncepcji.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na sposób finansowania (zastosowanie kosztów uproszczonych - koszty jednostkowe) konieczne jest określenie konkretnej kwoty na jeden grant dotyczący utworzenia koncepcji SV.
975	2021-09-15 16:10:37	Organizacje ekologiczne	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	" 2.2.4 Cel 4, str. 31-33: W działaniach dotyczących ograniczenia emisji gazów cieplarnianych z rolnictwa całkowicie pominięte zostały jedne z kluczowych działań na rzecz ograniczenia pogłowia zwierząt gospodarskich oraz zachętę do zmniejszenia ich liczby. Należy dodać: Potrzebne są konkretne narzędzia promujące i wspierające producentów prowadzących hodowlę i chów zwierząt w sposób ekstensywny, ekologiczny, które będą prowadzić do zmniejszenia liczebności zwierząt w produkcji żywności przy zapewnieniu najwyższej jakości produktów pochodzenia zwierzęcego. Szczególnie ważne jest wsparcie konwersji gospodarstw z modelu przemysłowej produkcji mięsa, nabiału i jaj. Gospodarstwa prowadzące produkcję zwierzęcą powinny być obwarowane rygorystycznymi ograniczeniami środowiskowymi (w zależności od typu hodowli i lokalnych warunków środowiskowych powinny być określone poziomy zagęszczenia pogłowia zwierząt hodowlanych (limity ilości zwierząt na hektar).	"W planie strategicznym powinny znaleźć się działania na rzecz ograniczenia pogłowia zwierząt gospodarskich oraz zachęty do zmniejszenia ich liczby. Działania związane z redukcją liczby zwierząt są niezbędne do realizacji unijnych celów związanych ze środowiskiem i klimatem, w tym celami Porozumienia Paryskiego. Koncentracja hodowli i chowu zwierząt wiąże się z utratą modelu produkcji rolniczej opartej o system mieszany, umożliwiający bezpośrednie połączenie produkcji roślinnej z produkcją zwierzęcą, a w konsekwencji wspierający ochronę gleby oraz różnorodność genetyczną odmian roślin i ras zwierząt i realną ochroną klimatu. "	Uwaga częściowo uwzględniona	Interwencja z zakresu dobrostanu zwierząt, promująca m.in. rozrzedzanie obsady zwierzat została zaplanowana w Planie w ramach ekoschematów. Płatności w tym zakresie maja zachęcać do stosowania podwyższonych warunków dobrostanu w chowie zwierząt.
976	2021-09-15 16:19:50	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Powiązane cele szczegółowe i cel przekrojowy Cel 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i odporności sektora rolniczego w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności rolnictwa, a także zapewnienia ekonomicznej zrównoważności produkcji rolnej w Unii Cel 2. Zwiększenie zorientowanie na rynek i konkurencyjności, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację Cel 4. Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji dwutlenku węgla a także poprzez promowanie zrównoważonej produkcji energii Cel 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez zmniejszenie uzależnienia od środków chemicznych Cel 7. Przyciąganie i utrzymanie młodych rolników oraz innych nowych rolników i ułatwianie zrównoważonego rozwoju działalności gospodarczej na obszarach wiejskich Cel 8. Promowanie zatrudnienia, wzrostu, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki i zrównoważonego leśnictwa	Nie uwzględniono wszystkich powiązanych celów szczegółowych w których znajduje odzwierciedlenie interwencja I.10.8 - Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Uwaga nieuwzględniona	Nie jest wymagane podawanie wszystkich celów które realizuje interwencja a jedynie wskazanie głównych celów.
977	2021-09-15 16:20:48	Organizacje ekologiczne	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 4. Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej, a także wykorzystanie zrównoważonej energii	Szanse: Obniżenie negatywnego oddziaływania rolnictwa na środowisko naturalne, zwłaszcza dla intensywnej produkcji, realizowane poprzez racjonalizację nawożenia i uprawy gleby, będzie możliwe także za sprawą szerokiego upowszechnienia instalacji OZE. Szansą na obniżenie negatywnego oddziaływania rolnictwa, zwłaszcza intensywnej produkcji zwierzęcej, która jest najbardziej szkodliwa jest zmniejszenie pogłowia zwierząt i przejście na chów i hodowlę ekologiczną, ekstensywną. Instalacje OZE (biogazowni) jak również rozwiązania technologiczne nie rozwiązują problemu, który wiąże się z intensywną produkcją zwierzęcą, bo ten nie dotyczy wyłącznie emisji GHG czy azotanów i amoniaku.	Europejski Trybunał Obrachunkowy jasno wskazał, że emisje pochodzące z hodowli zwierząt gospodarskich, stanowiące połowę emisji gazów cieplarnianych pochodzących z rolnictwa, w tym emisje związane z użytkowaniem gruntów i pochłanianiem z gruntów uprawnych i użytków zielonych, nie zmniejszyły się w latach 2010–2018 oraz wskazał na to, że w ramach WPR nie dąży się jednak do ograniczenia pogłowia zwierząt gospodarskich ani nie stwarza zachęt do zmniejszenia ich liczby. Środki rynkowe WPR cały czas obejmują promocję konsumpcji produktów pochodzenia zwierzęcego, która nie zmniejszyła się od 2014 r. Przyczynia się to do utrzymania poziomów emisji gazów cieplarnianych, a nie do ich ograniczenia. Bez faktycznej redukcji produkcji i konsumpcji osiągnięcie celów klimatyczno-środowiskowych i zapobieganie skutkom katastrofy klimatycznej będzie niemożliwe.	Uwaga nieuwzględniona	Utylizacja odchodów zwierzęcych w biogazowniach rolniczych jest tylko jednym ze sposobów zmniejszania emisji, ujętym w PS WPR.
978	2021-09-15 16:27:56	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Potrzeba(-y), na którą(-e) odpowiada interwencja ES 1 P 2 Zmniejszanie różnic w dochodach między gospodarstwami rolniczymi o różnej wielkości, różnych kierunkach produkcji rolnej oraz między gospodarstwami prowadzącymi działalność na obszarach o różnych uwarunkowaniach naturalnych (regulacja stanów prawnych nieruchomości, zniesienie współwłasności, likwidacja wspólnot, wydzielenie dróg dojazdowych do działek bez dojazdu) CS 2 P 1. Wzrost efektywności czynników wytwórczych w rolnictwie w sposób zrównoważony (likwidacja wadliwej struktury przestrzennej gruntów jak rozdrobnienie działek i rozłóg gospodarstw, likwidacja miedz i rekultywacja gruntów) CS 4 P 2 Adaptacja rolnictwa i leśnictwa do zmian klimatu w tym ograniczenie oddziaływania niekorzystnych warunków pogodowych lub zagrożeń pogodowych (systemy melioracji i retencji wodnych, grunty Lasów Państwowych, lasy indywidualne) CS 5 P 2 Poprawa gospodarki wodnej na obszarach wiejskich (zadrzewienia, oczka wodne) CS 7 P 3 Dostęp do ziemi (W trakcie scalenia rolnicy mogą złożyć wniosek o zwiększenie lub zmniejszenie gospodarstwa) CS 7 P 5 Zmniejszenie ryzyka związanego z podjęciem działalności rolniczej i inwestowaniem w gospodarstwie (Przez 3 lata od zakończenia scalenia rolnicy zwolnieni są z płacenia części podatków rolnych, więc jest to dobry czas na inwestowanie) CS 7 P 6 Poprawa dochodów młodych rolników (poprawa gospodarki leśnej w Lasach Państwowych i lasach indywidualnych oraz rozwój turystyki dzięki scaleniom) CS 7 P 8 Zaangażowanie osób młodych w życie lokalnych społeczności, w tym uczestnictwo w podejmowaniu decyzji, tworzenie sieci społeczność (scalenie gruntów jest działaniem co najmniej 5- letnim w którym aktywnie biorą udział wszyscy uczestnicy postępowania scaleniowego a najbardziej aktywni tworzą Radę Uczestników Scalenia lub wchodzą w skład Komisji Scaleniowej) CS 7 P 9 Rozwój usług publicznych i infrastruktury technicznej w tym w zakresie dostępu do Internetu na obszarach wiejskich (budowa i przebudowa dróg publicznych, wydzielenie terenów pod budowę obiektów użyteczności publicznej np. boiska, parkingi, itp.) CS 8 P 2 Poprawa dostępu do infrastruktury publicznej typu drogi. CS 8 P 4 Poprawa dostępu do infrastruktury turystyczno- rekreacyjnej (wydzielenie w wyniku scalenia: dróg i parkingów, które umożliwiają dostęp do terenów przyrodniczo – turystycznych, dóbr kultury czy zabytków architektury, , itp.)	Nie uwzględniono wszystkich potrzeb na które odpowiada interwencja I.10.8 - Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym. W związku z powyższym, wnosimy o uwzględnienie wszystkich potrzeb na które odpowiada interwencji: I.10.8 - Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym.	Uwaga nieuwzględniona	Nie jest wymagane podawanie wszystkich celów które realizuje interwencja a jedynie wskazanie głównych celów.
979	2021-09-15 16:32:26	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.1. LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)	Zmienić wskaźnik z 273 na 291 wspartych LSR. Zastosować skalę 90 i 80% za jakość przygotowanej LSR, jak w obecnym okresie.	W obecnej wersji Planu zaproponowano, że wspartych zostanie 273 Lokalnych Strategii Rozwoju, które obejmą 82,5% ludności wiejskiej. Dziś jest to 291 LSR i 96% ludności. Czyli 18 (6,2%) dzisiejszych Lokalnych Grup Działania nie otrzyma środków. Środków jest ok. 10% mniej, ale krótszy jest okres – tym samym średnioroczne kwoty wsparcia są wyższe. Uważam, że wszystkie społeczności powinny otrzymać środki, bo wszędzie jest niski poziom kapitału społecznego, a jego podniesienie jest celem podejścia LEADER. W krajowym konkursie odpadną najsłabsze społeczności, zapewne najbardziej wymagające wsparcia tego podejścia. Lepiej, jak by było w tym okresie, gdy najlepsze LSR otrzymały 100% środków, a te słabsze 90 czy 80% - tak aby wystarczyło dla wszystkich.	Uwaga nieuwzględniona	Sposób podziału środków zostanie wskazany w dokumentacji konkursowej na wybór LSR.
980	2021-09-15 16:32:40	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 4 ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.6. Elementy wspólne dla rodzajów interwencji w zakresie rozwoju obszarów wiejskich	"Ze względu na organizację pracy bardzo trudno zrealizować wymóg przyorania obornika w ciągu 12h szczególnie gdy pracę rolnik kończy w godzinach wieczornych. W interwencji będzie należało uwzględnić jaki gospodarstwa będą mogły z niej skrzystać: czy tylko te posiadajace własne zwierzęta czy również zakupujace nawozy naturalne oraz jaka ilość nawozu powinna być nawieziona, aby nie dochodziło nadużywania płatności. Gospodarstwa posiadające 3 kozy i nawożące obornikiem kilka ha UR. Lub zakupujace "symboliczna ilość obornika" i nawożace UR.	Jeżeli intencją ministerstwa jest wsparcie gospodarstw z chowem zwierząt. lepiej było by te środki przeznaczyć na wsparcie bezpośrednie niż pośrednie, aby ograniczyć możliwość potencjalnych nadużyć.		Należy zauważyć, że celem ekoschematów jest zachęcenie do stosowania takich praktyk, które mają na celu przyczynienie się do ograniczenia emisji amoniaku do atmosfery, m.in. poprzez skrócenia czasu jaki obornik pozostaje na powierzchni gleby, czy aplikację gnojowicy innymi metodami niż rozbryzgowo. Przy ustalaniu stawek brano pod uwagę m.in. poziom ambicji interwencji oraz ponoszone nakłady związane z realizacją ekoschematów. Jednocześnie należy zauważyć, że ekoschematy są płatnościami obszarowymi.

981	2021-09-15 16:53:58	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Opis wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego Interwencja przyczyni się do: a) likwidacji wadliwej struktury przestrzennej działek rolnych oraz do poprawy rozłogu gruntów rolnych w odniesieniu do poszczególnych gospodarstw rolnych, a w konsekwencji do: - poprawy konkurencyjności polskiego rolnictwa poprzez realizację inwestycji polegających na budowie lub modernizacji dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych, urządzeń wodnych zwiększających retencję, likwidację miedz, zabiegi rekultywacyjne gruntów oraz przywracanie gruntom zaniedbanym funkcji rolniczych; b) likwidacji wadliwej struktury przestrzennej działek leśnych oraz do poprawy rozłogu gruntów leśnych w odniesieniu do poszczególnych gospodarstw rolnych oraz gruntów Lasów Państwowych, a w konsekwencji do właściwej gospodarki leśnej i wzrostu dochodów Lasów Państwowych oraz gospodarstw indywidualnych; c) likwidacji wadliwej sieci dróg przez opracowanie i wyznaczenia na gruncie w ramach projektu scalenia nowej sieci dróg; d) aktywizacji społeczności lokalnej przez konieczny udział każdego z uczestników scalenia w każdym etapie procesu realizacji projektu scalenia scalania a najbardziej aktywnych uczestników przez włączenie się do prac Rady Uczestników Scalenia oraz Komisji Scaleniowej; f) zmniejszenia ryzyka związanego z inwestowaniem przez zwolnienie uczestników scalenia przez 3 lata od zakończeni a scalenia z opłacania części podatku rolnego; Kryteria wyboru mogą dotyczyć w szczególności: a) Udziału w scaleniu gruntów ponad 50% właścicieli gospodarstw rolnych na scalanym obszarze lub właścicieli gospodarstw, których łączny obszar gruntów stanowi ponad 50% scalanych gruntów; b) Inwestycji przyczyniających się do budowy i rozbudowy sieci dróg oraz likwidacji miedz, zabiegów rekultywacji i przywracania gruntom zaniedbanym funkcji rolniczych; c) Inwestycji przyczyniających się do zwiększenia retencji wodnej na gruntach rolnych (mała retencja wodna w tym tworzenie lub odtworzenie śródpolnych oczek wodnych i mokradeł czy małych zbiorników wodnych) d) Inwestycji zawierających rozwiązania ukierunkowane na ochronę przyrody i ochronę środowiska (zachowanie zadarnionych skarp oraz zachowanie lub wyznaczanie pasów ochronnych o charakterze zakrzewień lub zadrzewień śródpolnych, wyznaczenie granicy polno-leśnej czy strefy buforowej). e) Inwestycji przyczyniających się do modernizacji oraz zakładania systemów melioracji wodnych (rowy i przepusty); f) Działań w ramach projektu scalenia przyczyniających się do regulacji stanów prawnych nieruchomości polegających na: zniesieniu współwłasności w odniesieniu do gruntów rolnych i leśnych, likwidacji wspólnot gruntowych, wydzieleniu dróg dojazdowych do działek bez dojazdu, regulacji spornych granic, wydzieleniu działek budowlanych,	Nie uwzględniono wszystkich wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego związanych ze scalaniem gruntów i zagospodarowaniem poscaleniowym	Uwaga nieuwzględniona	Nie jest wymagane podawanie wszystkich celów które realizuje interwencja a jedynie wskazanie głównych celów
982	2021-09-15 17:02:22	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Forma i wysokość wsparcia na interwencję - scalanie gruntów i zagospodarowanie poscaleniowe w ramach WPR 2023 - 2027 Pomoc ma formę refundacji części kosztów kwalifikowalnych operacji. 100% kosztów kwalifikowalnych. Wysokość pomocy na opracowanie projektu scalenia nie może przekroczyć kwoty: - równowartości 4 000 zł na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla województw: dolnośląskiego, lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego, świętokrzyskiego; - równowartości 3 500 zł na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla pozostałych województw. Wysokość pomocy na wykonanie zagospodarowania poscaleniowego nie może przekroczyć kwoty: - równowartości 9 500 zł na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla województw: dolnośląskiego, lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego, świętokrzyskiego; - równowartości 9 000 zł na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla pozostałych województw.	Forma i wysokość wsparcia na interwencję - scalanie gruntów i zagospodarowanie poscaleniowe w ramach WPR 2023 - 2027 Pomoc ma formę refundacji części kosztów kwalifikowalnych operacji. 100% kosztów kwalifikowalnych. Wysokość pomocy na opracowanie projektu scalenia nie może przekroczyć kwoty: - równowartości 4 000 zł (ok. 900 Euro, tj. 100 euro więcej niż w perspektywie 2014 -2022, ze względu na: wzrost cen i płac na działania, które będą realizowane w latach 2023 – 2027, n+3) na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla województw: dolnośląskiego, lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego, świętokrzyskiego; - równowartości 3 500 zł (ok. 750 Euro, tj. 100 euro więcej niż w perspektywie 2014 – 2022, ze względu na wzrost cen i płac na działania, które będą realizowane w latach 2023 – 2027, n+3) na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla pozostałych województw. Wysokość pomocy na wykonanie zagospodarowania poscaleniowego nie może przekroczyć kwoty: - równowartości 9 500 zł (ok. 2100 Euro, tj. 100 euro więcej niż w perspektywie 2014 – 2022, ze względu na wzrost cen i płac na działania, które będą realizowane w latach 2023 – 2027, n+3) na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla województw: dolnośląskiego, lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego, świętokrzyskiego; - równowartości 9 000 zł (ok. 2000 Euro, tj. 100 euro więcej niż w perspektywie 2014 – 2022, ze względu na wzrost cen i płac na działania, które będą realizowane w latach 2023 – 2027, n+3) na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla pozostałych województw.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020.
983	2021-09-15 17:15:53	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 6. CELE i PLAN FINANSOWY	Wnioskujemy o zwiększenie łącznego budżetu środków publicznych na interwencję w ramach II filara WPR 2023 – 2027, kod - I.10.8 – Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym do wysokości 270 milionów Euro.	Rozdział 6 Cele i plan finansowy Wnioskujemy o zwiększenie łącznego budżetu środków publicznych na interwencję w ramach II filara WPR 2023 – 2027, kod - I.10.8 – Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym do wysokości 270 milionów Euro. Projekt Budżet interwencji w ramach II filara WPR na lata 2023 – 2027 Kod interwencji - I.10.8 Interwencja - Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym: Środki UE (EFRROW) - 55,00 mln Euro Środki publiczne ogółem - 100,00 mln Euro Budżet interwencji w ramach PROW na lata 2014 – 2022 wyniósł: Interwencja - Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym: Środki publiczne ogółem - 423,00 mln Euro Czyli średnio na 1 rok interwencji wychodzi – 423 / 9 lat = 47 mln Euro w skali całej Polski, II filar WPR, będzie realizowany w latach 2023 – 2027 – tj. łącznie przez 5 lat Czyli 47 mln Euro x 5 lat = 235 mln Euro Biorąc pod uwagę wzrost cen i płac od roku 2013 – tj. od przyjęcie stawek dla PROW 2014 – 2020 do momentu realizacji WPR na lata 2023 – 2027 to należy przyjąć, co najmniej 10% wzrostu – tj. 235 x 0,1 = 23,5 mln Euro 235 mln Euro + 23,5 mln Euro = 258,5 mln Euro Z tego wniosek, że obecne środki w ramach WPR, jeśli przyjmiemy adekwatność do środków PROW 2014 – 2022, przy założeniu realizacji w podobnej powierzchni scalonych gruntów w ramach II filara WPR, powinny oscylować w granicach kwoty: 258,5 mln Euro Przy założeniu, że potrzeby realizacji scaleń gruntów w skali Polski są określane na poziomie 7, 1 mln hektarów (patrz: J.M Pijanowski „Środowiskowe i społeczne efekty scaleń gruntów" str. 23 -24) a w ramach PROW 2014 – 2022 będzie zrealizowane łącznie ok. 150 tys. hektarów przez 10 lat, to na 1 rok przy tej skali realizacji przypada 15 tys. hektarów. Z tego wniosek, że realizacja potrzeb przy tej skali realizacji scaleń jak obecnie zajmie 473 lata. Tymczasem Jednostki Geodezji Urządzeniowo- Rolnej oraz Starostwa Powiatowe zgłaszają większe potrzeby realizacji scaleń w ramach WPR 2023-2027 niż było to w okresie PROW 2014 – 2022 oscylujące łącznie w skali kraju na areał ok. 20 tys. hektarów. Czyli przez 5 lat Jednostki Geodezji Urządzeniowo- Rolnej i Starostwa Powiatowe są w stanie zrealizować scalenia gruntów na areale ok. 100 tys. ha. Biorąc pod uwagę obecne stawki na realizację, otrzymujemy kwotę: 100 tys. ha x 280 euro otrzymujemy kwotę = 280 mln Euro. Dlatego wydaje się zasadne, że kwotę interwencji należy zwiększać do poziomu ok. 260 – 280 mln Euro (czyli średnio 270 mln Euro). W związku z powyższym łączna kwota środków publicznych na interwencję w ramach II filara WPR na lata 2023 – 2027 na działanie scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym, powinna wynosić w granicach 270 mln Euro. Dlatego, wnioskujemy o zwiększenie łącznego budżetu środków publicznych na interwencję w ramach II filara WPR 2023 – 2027, kod - I.10.8 – Scalanie	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020 Jednocześnie zwiększono alokację środków tak aby możliwa była realizacja takiej samej liczby projektów w ramach interwencji.
984	2021-09-15 17:18:55	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Forma i wysokość wsparcia na interwencję - scalanie gruntów i zagospodarowanie poscaleniowe w ramach WPR 2023 - 2027 Pomoc ma formę refundacji części kosztów kwalifikowalnych operacji. 100% kosztów kwalifikowalnych. Wysokość pomocy na opracowanie projektu scalenia nie może przekroczyć kwoty: - równowartości 4 000 zł na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla województw: dolnośląskiego, lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego, świętokrzyskiego; - równowartości 3 500 zł na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla pozostałych województw. Wysokość pomocy na wykonanie zagospodarowania poscaleniowego nie może przekroczyć kwoty: - równowartości 9 500 zł na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla województw: dolnośląskiego, lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego, świętokrzyskiego; - równowartości 9 000 zł na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla pozostałych województw.	Forma i wysokość wsparcia na interwencję - scalanie gruntów i zagospodarowanie poscaleniowe w ramach WPR 2023 - 2027 Pomoc ma formę refundacji części kosztów kwalifikowalnych operacji. 100% kosztów kwalifikowalnych. Wysokość pomocy na opracowanie projektu scalenia nie może przekroczyć kwoty: - równowartości 4 000 zł (ok. 900 Euro, tj. 100 euro więcej niż w perspektywie 2014 -2022, ze względu na: wzrost cen i płac na działania, które będą realizowane w latach 2023 – 2027, n+3) na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla województw: dolnośląskiego, lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego, świętokrzyskiego; - równowartości 3 500 zł (ok. 750 Euro, tj. 100 euro więcej niż w perspektywie 2014 – 2022, ze względu na wzrost cen i płac na działania, które będą realizowane w latach 2023 – 2027, n+3) na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla pozostałych województw. Wysokość pomocy na wykonanie zagospodarowania poscaleniowego nie może przekroczyć kwoty: - równowartości 9 500 zł (ok. 2100 Euro, tj. 100 euro więcej niż w perspektywie 2014 – 2022, ze względu na wzrost cen i płac na działania, które będą realizowane w latach 2023 – 2027, n+3) na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla województw: dolnośląskiego, lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego, świętokrzyskiego; - równowartości 9 000 zł (ok. 2000 Euro, tj. 100 euro więcej niż w perspektywie 2014 – 2022, ze względu na wzrost cen i płac na działania, które będą realizowane w latach 2023 – 2027, n+3) na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla pozostałych województw.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020

985	2021-09-15 17:21:20	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	wnioskujemy o zwiększenie łącznego budżetu środków publicznych na interwencję w ramach II filara WPR 2023 – 2027, kod - I.10.8 – Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym do wysokości 270 milionów Euro.	Rozdział 6 Cele i plan finansowy Wnioskujemy o zwiększenie łącznego budżetu środków publicznych na interwencję w ramach II filara WPR 2023 – 2027, kod - I.10.8 – Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym do wysokości 270 milionów Euro. Projekt Budżet interwencji w ramach II filara WPR na lata 2023 – 2027 Kod interwencji - I.10.8 Interwencja - Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym: Środki UE (EFRROW) - 55,00 mln Euro Środki publiczne ogółem - 100,00 mln Euro Budżet interwencji w ramach PROW na lata 2014 – 2022 wyniósł: Interwencja - Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym: Środki publiczne ogółem - 423,00 mln Euro Czyli średnio na 1 rok interwencji wychodzi – 423 / 9 lat = 47 mln Euro w skali całej Polski, II filar WPR, będzie realizowany w latach 2023 – 2027 – tj. łącznie przez 5 lat Czyli 47 mln Euro x 5 lat = 235 mln Euro Biorąc pod uwagę wzrost cen i płac od roku 2013 – tj. od przyjęcie stawek dla PROW 2014 – 2020 do momentu realizacji WPR na lata 2023 – 2027 to należy przyjąć, co najmniej 10% wzrostu – tj. 235 x 0,1 = 23,5 mln Euro 235 mln Euro + 23,5 mln Euro = 258,5 mln Euro Z tego wniosek, że obecne środki w ramach WPR, jeśli przyjmiemy adekwatność do środków PROW 2014 – 2022, przy założeniu realizacji w podobnej powierzchni scalonych gruntów w ramach II filara WPR, powinny oscylować w granicach kwoty: 258,5 mln Euro Przy założeniu, że potrzeby realizacji scaleń gruntów w skali Polski są określane na poziomie 7, 1 mln hektarów (patrz: J.M Pijanowski „Środowiskowe i społeczne efekty scaleń gruntów" str. 23 -24) a w ramach PROW 2014 – 2022 będzie zrealizowane łącznie ok. 150 tys. hektarów przez 10 lat, to na 1 rok przy tej skali realizacji przypada 15 tys. hektarów. Z tego wniosek, że realizacja potrzeb przy tej skali realizacji scaleń jak obecnie zajmie 473 lata. Tymczasem Jednostki Geodezji Urządzeniowo- Rolnej oraz Starostwa Powiatowe zgłaszają większe potrzeby realizacji scaleń w ramach WPR 2023-2027 niż było to w okresie PROW 2014 – 2022 oscylujące łącznie w skali kraju na areał ok. 20 tys. hektarów. Czyli przez 5 lat Jednostki Geodezji Urządzeniowo- Rolnej i Starostwa Powiatowe są w stanie zrealizować scalenia gruntów na areale ok. 100 tys. ha. Biorąc pod uwagę obecne stawki na realizację, otrzymujemy kwotę: 100 tys. ha x 280 euro otrzymujemy kwotę = 280 mln Euro. Dlatego wydaje się zasadne, że kwotę interwencji należy zwiększać do poziomu ok. 260 – 280 mln Euro (czyli średnio 270 mln Euro). W związku z powyższym łączna kwota środków publicznych na interwencję w ramach II filara WPR na lata 2023 – 2027 na działanie scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym, powinna wynosić w granicach 270 mln Euro. Dlatego, wnioskujemy o zwiększenie łącznego budżetu środków publicznych na interwencję w ramach II filara WPR 2023 – 2027, kod - I.10.8 – Scalanie	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020.
986	2021-09-15 17:24:52	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Powiązane cele szczegółowe i cel przekrojowy Cel 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i odporności sektora rolniczego w całej Unii w celu zwiększenia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz różnorodności rolnictwa, a także zapewnienia ekonomicznej zrównoważoności produkcji rolnej w Unii Cel 2. Zwiększenie zorientowanie na rynek i konkurencyjności, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację Cel 4. Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, w tym poprzez zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie sekwestracji dwutlenku węgla a także poprzez promowanie zrównoważonej produkcji energii Cel 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez zmniejszenie uzależnienia od środków chemicznych Cel 7. Przyciąganie i utrzymanie młodych rolników oraz innych nowych rolników i ułatwianie zrównoważonego rozwoju działalności gospodarczej na obszarach wiejskich Cel 8. Promowanie zatrudnienia, wzrostu, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki i zrównoważonego leśnictwa	Nie uwzględniono wszystkich powiązanych celów szczegółowych w których znajduje odzwierciedlenie interwencja I.10.8 - Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym. W związku z powyższym, wnosimy o uwzględnienie w ramach interwencji: I.10.8 - Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym, wszystkich celów szczegółowych wynikających z WPR 2023-2027.	Uwaga nieuwzględniona	Nie jest wymagane podawanie wszystkich celów które realizuje interwencja a jedynie wskazanie głównych celów.
987	2021-09-15 17:27:05	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Potrzeba(-y), na którą(-e) odpowiada interwencja CS 1 P 2 Zmniejszanie różnic w dochodach między gospodarstwami rolniczymi o różnej wielkości, różnych kierunkach produkcji rolnej oraz między gospodarstwami prowadzącymi działalność na obszarach o różnych uwarunkowaniach naturalnych (regulacja stanów prawnych nieruchomości, zniesienie współwłasności, likwidacja wspólnot, wydzielenie dróg dojazdowych do działek bez dojazdu) CS 2 P 1. Wzrost efektywności czynników wytwórczych w rolnictwie w sposób zrównoważony (likwidacja wadliwej struktury przestrzennej gruntów jak rozdrobnienie działek i rozłóg gospodarstw, likwidacja miedz i rekultywacja gruntów) CS 4 P 2 Adaptacja rolnictwa i leśnictwa do zmian klimatu w tym ograniczenie oddziaływania niekorzystnych warunków pogodowych lub zagrożeń pogodowych (systemy melioracji i retencji wodnych, grunty Lasów Państwowych, lasy indywidualne) CS 5 P 2 Poprawa gospodarki wodnej na obszarach wiejskich (zadrzewienia, oczka wodne) CS 7 P 3 Dostęp do ziemi (W trakcie scalenia rolnicy mogą złożyć wniosek o zwiększenie lub zmniejszenie gospodarstwa) CS 7 P 5 Zmniejszenie ryzyka związanego z podjęciem działalności rolniczej i inwestowaniem w gospodarstwie (Przez 3 lata od zakończenia scalenia rolnicy zwolnieni są z płacenia części podatków rolnych, więc jest to dobry czas na inwestowanie) CS 7 P 6 Poprawa dochodów młodych rolników (poprawa gospodarki leśnej w Lasach Państwowych i lasach indywidualnych oraz rozwój turystyki dzięki scaleniom) CS 7 P 8 Zaangażowanie osób młodych w życie lokalnych społeczności, w tym uczestnictwo w podejmowaniu decyzji, tworzenie sieci społeczność (scalenie gruntów jest działaniem co najmniej 5- letnim w którym aktywnie biorą udział wszyscy uczestnicy postępowania scaleniowego a najbardziej aktywni tworzą Radę Uczestników Scalenia lub wchodzą w skład Komisji Scaleniowej) CS 7 P 9 Rozwój usług publicznych i infrastruktury technicznej w tym w zakresie dostępu do Internetu na obszarach wiejskich (budowa i przebudowa dróg publicznych, wydzielenie terenów pod budowę obiektów użyteczności publicznej np. boiska, parkingi, itp.) CS 8 P 2 Poprawa dostępu do infrastruktury publicznej typu drogi. CS 8 P 4 Poprawa dostępu do infrastruktury turystyczno- rekreacyjnej (wydzielenie w wyniku scalenia: dróg i parkingów, które umożliwiają dostęp do terenów przyrodniczo – turystycznych, dóbr kultury czy zabytków architektury, , itp.)	Nie uwzględniono wszystkich potrzeb na które odpowiada interwencja I.10.8 - Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym. W związku z powyższym, wnosimy o uwzględnienie wszystkich potrzeb na które odpowaida interwencji: I.10.8 - Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym.	Uwaga nieuwzględniona	Nie jest wymagane podawanie wszystkich celów które realizuje interwencja a jedynie wskazanie głównych celów
988	2021-09-15 17:30:06	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Potrzeba(-y), na którą(-e) odpowiada interwencja CS 1 P 2 Zmniejszanie różnic w dochodach między gospodarstwami rolniczymi o różnej wielkości, różnych kierunkach produkcji rolnej oraz między gospodarstwami prowadzącymi działalność na obszarach o różnych uwarunkowaniach naturalnych (regulacja stanów prawnych nieruchomości, zniesienie współwłasności, likwidacja wspólnot, wydzielenie dróg dojazdowych do działek bez dojazdu) CS 2 P 1. Wzrost efektywności czynników wytwórczych w rolnictwie w sposób zrównoważony (likwidacja wadliwej struktury przestrzennej gruntów jak rozdrobnienie działek i rozłóg gospodarstw, likwidacja miedz i rekultywacja gruntów) CS 4 P 2 Adaptacja rolnictwa i leśnictwa do zmian klimatu w tym ograniczenie oddziaływania niekorzystnych warunków pogodowych lub zagrożeń pogodowych (systemy melioracji i retencji wodnych, grunty Lasów Państwowych, lasy indywidualne) CS 5 P 2 Poprawa gospodarki wodnej na obszarach wiejskich (zadrzewienia, oczka wodne) CS 7 P 3 Dostęp do ziemi (W trakcie scalenia rolnicy mogą złożyć wniosek o zwiększenie lub zmniejszenie gospodarstwa) CS 7 P 5 Zmniejszenie ryzyka związanego z podjęciem działalności rolniczej i inwestowaniem w gospodarstwie (Przez 3 lata od zakończenia scalenia rolnicy zwolnieni są z płacenia części podatków rolnych, więc jest to dobry czas na inwestowanie) CS 7 P 6 Poprawa dochodów młodych rolników (poprawa gospodarki leśnej w Lasach Państwowych i lasach indywidualnych oraz rozwój turystyki dzięki scaleniom) CS 7 P 8 Zaangażowanie osób młodych w życie lokalnych społeczności, w tym uczestnictwo w podejmowaniu decyzji, tworzenie sieci społeczność (scalenie gruntów jest działaniem co najmniej 5- letnim w którym aktywnie biorą udział wszyscy uczestnicy postępowania scaleniowego a najbardziej aktywni tworzą Radę Uczestników Scalenia lub wchodzą w skład Komisji Scaleniowej) CS 7 P 9 Rozwój usług publicznych i infrastruktury technicznej w tym w zakresie dostępu do Internetu na obszarach wiejskich (budowa i przebudowa dróg publicznych, wydzielenie terenów pod budowę obiektów użyteczności publicznej np. boiska, parkingi, itp.) CS 8 P 2 Poprawa dostępu do infrastruktury publicznej typu drogi. CS 8 P 4 Poprawa dostępu do infrastruktury turystyczno- rekreacyjnej (wydzielenie w wyniku scalenia: dróg i parkingów, które umożliwiają dostęp do terenów przyrodniczo – turystycznych, dóbr kultury czy zabytków architektury, , itp.)	Nie uwzględniono wszystkich potrzeb na które odpowiada interwencja I.10.8 - Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym. W związku z powyższym, wnosimy o uwzględnienie wszystkich potrzeb na które odpowaida interwencji: I.10.8 - Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym.	Uwaga nieuwzględniona	Nie jest wymagane podawanie wszystkich celów które realizuje interwencja a jedynie wskazanie głównych celów.

989	2021-09-15 17:32:14	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Opis wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego Interwencja przyczyni się do: a) likwidacji wadliwej struktury przestrzennej działek rolnych oraz do poprawy rozłogu gruntów rolnych w odniesieniu do poszczególnych gospodarstw rolnych, a w konsekwencji do: - poprawy konkurencyjności polskiego rolnictwa poprzez realizację inwestycji polegających na budowie lub modernizacji dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych, urządzeń wodnych zwiększających retencję, likwidację miedz, zabiegi rekultywacyjne gruntów oraz przywracanie gruntom zaniedbanym funkcji rolniczych; b) likwidacji wadliwej struktury przestrzennej działek leśnych oraz do poprawy rozłogu gruntów leśnych w odniesieniu do poszczególnych gospodarstw rolnych oraz gruntów Lasów Państwowych, a w konsekwencji do właściwej gospodarki leśnej i wzrostu dochodów Lasów Państwowych oraz gospodarstw indywidualnych; c) likwidacji wadliwej sieci dróg przez opracowanie i wyznaczenia na gruncie w ramach projektu scalenia nowej sieci dróg; d) aktywizacji społeczności lokalnej przez konieczny udział każdego z uczestników scalenia w każdym etapie procesu realizacji projektu scalenia scalania a najbardziej aktywnych uczestników przez włączenie się do prac Rady Uczestników Scalenia oraz Komisji Scaleniowej; f) zmniejszenia ryzyka związanego z inwestowaniem przez zwolnienie uczestników scalenia przez 3 lata od zakończeni a scalenia z opłacania części podatku rolnego; Kryteria wyboru mogą dotyczyć w szczególności: a) Udziału w scaleniu gruntów ponad 50% właścicieli gospodarstw rolnych na scalanym obszarze lub właścicieli gospodarstw, których łączny obszar gruntów stanowi ponad 50% scalanych gruntów; b) Inwestycji przyczyniających się do budowy i rozbudowy sieci dróg oraz likwidacji miedz, zabiegów rekultywacji i przywracania gruntom zaniedbanym funkcji rolniczych; c) Inwestycji przyczyniających się do zwiększenia retencji wodnej na gruntach rolnych (mała retencja wodna w tym tworzenie lub odtworzenie śródpolnych oczek wodnych i mokradeł czy małych zbiorników wodnych) d) Inwestycji zawierających rozwiązania ukierunkowane na ochronę przyrody i ochronę środowiska (zachowanie zadarnionych skarp oraz zachowanie lub wyznaczanie pasów ochronnych o charakterze zakrzewień lub zadrzewień śródpolnych, wyznaczenie granicy polno-leśnej czy strefy buforowej). e) Inwestycji przyczyniających się do modernizacji oraz zakładania systemów melioracji wodnych (rowy i przepusty); f) Działań w ramach projektu scalenia przyczyniających się do regulacji stanów prawnych nieruchomości polegających na: zniesieniu współwłasności w odniesieniu do gruntów rolnych i leśnych, likwidacji wspólnot gruntowych, wydzieleniu dróg dojazdowych do działek bez dojazdu, regulacji spornych granic, wydzieleniu działek budowlanych,	Nie uwzględniono wszystkich wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego związanych ze scalaniem gruntów i zagospodarowaniem poscaleniowym	Uwaga nieuwzględniona	Nie jest wymagane podawanie wszystkich celów które realizuje interwencja a jedynie wskazanie głównych celów.
990	2021-09-15 17:34:29	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Forma i wysokość wsparcia na interwencję - scalanie gruntów i zagospodarowanie poscaleniowe w ramach WPR 2023 - 2027 Pomoc ma formę refundacji części kosztów kwalifikowalnych operacji. 100% kosztów kwalifikowalnych. Wysokość pomocy na opracowanie projektu scalenia nie może przekroczyć kwoty: - równowartości 4 000 zł (ok. 900 Euro, tj. 100 euro więcej niż w perspektywie 2014 -2022, ze względu na: wzrost cen i płac na działania, które będą realizowane w latach 2023 – 2027, n+3) na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla województw: dolnośląskiego, lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego, świętokrzyskiego; - równowartości 3 500 zł (ok. 750 Euro, tj. 100 euro więcej niż w perspektywie 2014 – 2022, ze względu na wzrost cen i płac na działania, które będą realizowane w latach 2023 – 2027, n+3) na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla pozostałych województw. Wysokość pomocy na wykonanie zagospodarowania poscaleniowego nie może przekroczyć kwoty: - równowartości 9 500 zł (ok. 2100 Euro, tj. 100 euro więcej niż w perspektywie 2014 – 2022, ze względu na wzrost cen i płac na działania, które będą realizowane w latach 2023 – 2027, n+3) na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla województw: dolnośląskiego, lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego, świętokrzyskiego; - równowartości 9 000 zł (ok. 2000 Euro, tj. 100 euro więcej niż w perspektywie 2014 – 2022, ze względu na wzrost cen i płac na działania, które będą realizowane w latach 2023 – 2027, n+3) na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla pozostałych województw.	Forma i wysokość wsparcia na interwencję - scalanie gruntów i zagospodarowanie poscaleniowe w ramach WPR 2023 - 2027 Pomoc ma formę refundacji części kosztów kwalifikowalnych operacji. 100% kosztów kwalifikowalnych. Wysokość pomocy na opracowanie projektu scalenia nie może przekroczyć kwoty: - równowartości 4 000 zł na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla województw: dolnośląskiego, lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego, świętokrzyskiego; - równowartości 3 500 zł na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla pozostałych województw. Wysokość pomocy na wykonanie zagospodarowania poscaleniowego nie może przekroczyć kwoty: - równowartości 9 500 zł na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla województw: dolnośląskiego, lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego, świętokrzyskiego; - równowartości 9 000 zł na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla pozostałych województw.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020.
991	2021-09-15 17:37:52	JST	ROZDZIAŁ 6. CELE i PLAN FINANSOWY	Wnioskujemy o zwiększenie łącznego budżetu środków publicznych na interwencję w ramach II filara WPR 2023 – 2027, kod - I.10.8 – Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym do wysokości 270 milionów Euro.	Rozdział 6 Cele i plan finansowy Uzasadnienie: Projekt Budżet interwencji w ramach II filara WPR na lata 2023 – 2027 Kod interwencji - I.10.8 Interwencja - Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym: Środki UE (EFRROW) - 55,00 mln Euro Środki publiczne ogółem - 100,00 mln Euro Budżet interwencji w ramach PROW na lata 2014 – 2022 wyniósł: Interwencja - Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym: Środki publiczne ogółem - 423,00 mln Euro Czyli średnio na 1 rok interwencji wychodzi – 423 / 9 lat = 47 mln Euro w skali całej Polski, II filar WPR, będzie realizowany w latach 2023 – 2027 – tj. łącznie przez 5 lat Czyli 47 mln Euro x 5 lat = 235 mln Euro Biorąc pod uwagę wzrost cen i płac od roku 2013 – tj. od przyjęcie stawek dla PROW 2014 – 2020 do momentu realizacji WPR na lata 2023 – 2027 to należy przyjąć, co najmniej 10% wzrostu – tj. 235 x 0,1 = 23,5 mln Euro 235 mln Euro + 23,5 mln Euro = 258,5 mln Euro Z tego wniosek, że obecne środki w ramach WPR, jeśli przyjmiemy adekwatność do środków PROW 2014 – 2022, przy założeniu realizacji w podobnej powierzchni scalonych gruntów w ramach II filara WPR, powinny oscylować w granicach kwoty: 258,5 mln Euro Przy założeniu, że potrzeby realizacji scaleń gruntów w skali Polski są określane na poziomie 7, 1 mln hektarów (patrz: J.M Pijanowski „Środowiskowe i społeczne efekty scaleń gruntów" str. 23 -24) a w ramach PROW 2014 – 2022 będzie zrealizowane łącznie ok. 150 tys. hektarów przez 10 lat, to na 1 rok przy tej skali realizacji przypada 15 tys. hektarów. Z tego wniosek, że realizacja potrzeb przy tej skali realizacji scaleń jak obecnie zajmie 473 lata. Tymczasem Jednostki Geodezji Urządzeniowo- Rolnej oraz Starostwa Powiatowe zgłaszają większe potrzeby realizacji scaleń w ramach WPR 2023-2027 niż było to w okresie PROW 2014 – 2022 oscylujące łącznie w skali kraju na areał ok. 20 tys. hektarów. Czyli przez 5 lat Jednostki Geodezji Urządzeniowo- Rolnej i Starostwa Powiatowe są w stanie zrealizować scalenia gruntów na areale ok. 100 tys. ha. Biorąc pod uwagę obecne stawki na realizację, otrzymujemy kwotę: 100 tys. ha x 280 euro otrzymujemy kwotę = 280 mln Euro. Dlatego wydaje się zasadne, że kwotę interwencji należy zwiększać do poziomu ok. 260 – 280 mln Euro (czyli średnio 270 mln Euro). W związku z powyższym łączna kwota środków publicznych na interwencję w ramach II filara WPR na lata 2023 – 2027 na działanie scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym, powinna wynosić w granicach 270 mln Euro. Dlatego, wnioskujemy o zwiększenie łącznego budżetu środków publicznych na interwencję w ramach II filara WPR 2023 – 2027, kod - I.10.8 – Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym do wysokości 270 milionów Euro.	Uwaga nieuwzględniona	Nie jest wymagane podawanie wszystkich celów które realizuje interwencja a jedynie wskazanie głównych celów.
992	2021-09-15 19:04:42	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego	Dopisać do słabych stron: Brak wystarczającej ochrony zasobów wodnych w rolnictwie. Wadliwe gospodarowanie wodą na potrzeby rolnictwa.	Jest to czynnik, który zwłaszcza w przyszłości będzie jednym z najmocniej oddziaływujących na dochodowość gospodarstw rolnych. W związku z tym powinien być wyraźnie uwzględniony w SWOT.	Uwaga uwzględniona	
993	2021-09-15 19:06:23	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 2. Zwiększenie zorientowanie na rynek i konkurencyjność, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację	Do słabych stron dopisać: Niedostateczna wiedza rolników na temat metod produkcji rolnej alternatywnych do przemysłowej produkcji, z użyciem środków zewnętrznych. Brak wystarczającej wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego, regeneratywnego oraz agroekologii i dobrostanu zwierząt gospodarskich. Brak wystarczającego wsparcia doradczego dla przechodzenia przez rolników na metody produkcji gwarantujące wytworzenie żywności wysokiej jakości.	Jest to kwestia, która wpływa na ograniczanie dochodów gospodarstw, zwłaszcza planujących dochody i rozwój produkcji w oparciu o metody inne niż w rolnictwie konwencjonalnym.	Uwaga częściowo uwzględniona	Kwestie potrzeb związanych z transferem wiedzy, w tym w zakresie podnoszenia wiedzy i świadomości rolników w zakresie alternatywnych do przemysłowych metod produkcji jest elementem celu przekrojowego dot. transferu wiedzy. Jednocześnie w słabych stronach SWOT dla celu 2 znajduje się niska wiedza w zakresie technologii produkcji. Jest to szerszy zakres niż proponowany w uwadze i uwzględnia także aspekty związane z metodami alternatywnymi do przemysłowych.
994	2021-09-15 19:07:28	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 2. Zwiększenie zorientowanie na rynek i konkurencyjność, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację	Dopisać do słabych stron: Brak instytucjonalnego wsparcia dla rozwoju lokalnego rynku żywności, zwłaszcza tworzenia form bezpośredniej współpracy rolników z konsumentami.	Blokady w dystrybucji oraz brak wsparcia dla oddolnych inicjatyw producencko-konsumenckich oddziałuje negatywnie na dochodowość zwłaszcza mniejszych gospodarstw.	Uwaga nieuwzględniona	Kwestie dotyczące m.in.. Tworzenia form bezpośredniej współpracy pomiędzy rolnikami a konsumentami są analizowane w SWOT dla celu 3 dotyczącego m.in.. Skracania łańcuchów dostaw żywności i poprawy organizacji tych łańcuchów.
995	2021-09-15 19:08:49	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 2. Zwiększenie zorientowanie na rynek i konkurencyjność, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację	Dopisać do zagrożeń: Brak zapewnienia wystarczającego zaplecza technologicznego dla ekologicznych metod produkcji rolnej.	Rolnictwo ekologiczne oraz inne ekologiczne rolnicze alternatywne wobec rolnictwa konwencjonalnego wymagają wsparcia technologicznego, żeby utrzymać dochodowość na odpowiedniom poziomie.	Uwaga nieuwzględniona	W ocenie eksperckiej aspekt ten nie został zidentyfikowany.
996	2021-09-15 19:10:23	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 3. Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości	Usunąć z mocnych stron: Wysoka jakość produktów rolnych i wytwarzanej z nich żywności;	Jakość żywności w Polsce spada w związku z nastawieniem na skalę produkcji oraz wzrastającym zużyciem środków chemicznych i leków w produkcji rolnej.	Uwaga nieuwzględniona	Polska posiada bogate tradycje oraz doskonałe warunki do wytwarzania produktów żywnościowych o wysokiej jakości i niepowtarzalnych parametrach smakowych. Do mocnych stron polskiego rolnictwa należy dobra jakość produkcji pierwotnej, tj. produktów roślinnych (szczególnie warzyw i owoców) i zwierzęcych (mleka oraz mięsa). Zwiększony nacisk na politykę jakości znajduje swój wyraz w szeregu rozwiązań prawnych na poziomie unijnym, a także w krajowych systemach jakości żywności. W UE szczególną rolę pełnią europejskie systemy jakości żywności (system Chroniona Nazwa Pochodzenia – ChNP, Chronione Oznaczenie Geograficzne – ChOG oraz Gwarantowana Tradycyjna Specjalność – GTS), które wyróżniają produkty wysokiej jakości i podkreślają region ich pochodzenia oraz tradycyjne metody ich produkcji . Jednakże każdy kraj ma prawo do stworzenia także własnych krajowych systemów jakości. W Polsce funkcjonuje pięć takich systemów: „Jakość Tradycja", „Integrowana Produkcja" oraz systemy jakości żywności dla produktów mięsnych, tj.: Quality Meat Program (QMP), System Jakości Wieprzowiny (PQS – Pork Quality System) oraz System Gwarantowanej Jakości Żywności (QAFP) – otwarty także dla innych produktów. Obecnie zarejestrowane są 44 produkty (27.09.2021 r.) w ramach systemu Chronionych Nazw Pochodzenia (ChNP), Chronionych Oznaczeń Geograficznych (ChOG) i Gwarantowanych Tradycyjnych Specjalności (GTS), a liczba producentów wytwarzających te produkty systematycznie wzrasta. Ponadto w ramach krajowych systemów jakości w Polsce zarejestrowanych jest obecnie 2032 różnych produktów tradycyjnych (27.09.2021 r.).

997	2021-09-15 19:11:09	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Szanowni Państwo, w załączeniu przesyłam obszerne stanowisko ws. interwencji 5Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym" (kod I 10.8)	Scalenie gruntów przyczynia się do realizacji ustawowych zadań jakimi są: tworzenie korzystniejszych warunków gospodarowania w rolnictwie i leśnictwie poprzez poprawę struktury obszarowej gospodarstw rolnych, lasów i gruntów leśnych, racjonalne ukształtowanie roztogów gruntów, dostosowanie granic nieruchomości do systemu urządzeń melioracji wodnych, dróg oraz rzeźby terenu – ale także do wielu celów szczegółowych i przekrojowych, a także potrzeb na które odpowiada interwencja, z którymi winno być skoordynowane. Środki finansowe przeznaczone na scalenia gruntów przyczynią się więc do pełniejszego wdrożenia PS-WPR 2023-2027 dzięki wykorzystaniu efektu synergii.	Uwaga nieuwzględniona	Nie jest wymagane podawanie wszystkich celów które realizuje interwencja a jedynie wskazanie głównych celów.
998	2021-09-15 19:11:25	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 3. Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości	Dopisać do słabych stron: Całkowita lub duża zależność gospodarstw rolnych od zakupu zewnętrznych środków produkcji, zwłaszcza konwencjonalnej, przemysłowej.	Jest to niezgodne z założeniami gospodarki cyrkularnej. Powoduje narażenia na wzrost kosztów produkcji i możliwe obniżenie pozycji rolników w łańcuchu produkcji.	Uwaga nieuwzględniona	Gospodarstwa rolne stosują także nawozy naturalne pochodzące z własnej produkcji. Również optymalizują zużycie nawozów mineralnych.
999	2021-09-15 19:12:32	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 3. Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości	Dopisać do słabych stron: Słabe zaplecze środków do produkcji ekologicznej, w tym pasz, stan zarodowych oraz materiału siewnego.	Nie jest możliwe wzmocnienie pozycji rolników ekologicznych w łańcuchu produkcji bez zapewnienia im dostępu do odpowiednich środków produkcji w wystarczającej ilości.	Uwaga nieuwzględniona	Uwaga dotyczy zaplecza środków produkcji. Kwestia ta dotyczy obszaru konkurencyjności gospodarstw rolnych i jest przedmiotem szerokiej analizy w kontekście celu szczegółowego 2, gdzie wskazano m.in. w słabych strona ten element.
1000	2021-09-15 19:13:38	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 3. Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości	Dopisać do zagrożeń: Zbyt wolno rosnąca świadomość ekologiczna wśród rolników, zwłaszcza sektora produkcji zwierzęcej.	Wiedza daje możliwość zbudowania strategii pozycjonowania na rynku. W przypadku mniejszych gospodarstw brak świadomości, że ekologia może być podstawą dla wzmocnienie pozycji w łańcuchu wartości, może powodować zakończenie produkcji rolnej.	Uwaga nieuwzględniona	MRiRW dostrzega konieczność wzmocnienia działań mających na celu podniesienie świadomości ekologicznej nie tylko producentów rolnych ale również konsumentów. Takie działania będą realizowane przez MRiRW.
1001	2021-09-15 19:14:52	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 7. Przyciąganie młodych rolników i ułatwianie rozwoju działalności gospodarczej	Dopisać do zagrożeń: Postępująca presja przemysłowej, intensywnej (zwłaszcza zwierzęcej) produkcji rolnej na wybór metod produkcji przez młodych rolników. Negatywne oddziaływanie na wybór powiązania dochodu z usługami ekosystemowymi.	Nie ma programu, który aktywnie włączałby młodych rolników w ekologiczną zmianę w polskim rolnictwie. Jest za to ciągłe zachęcanie do intensyfikowania produkcji konwencjonalnej. Czasami presja na środowisko w miejscu intensywnej produkcji rolnej jest także czynnikiem, dla którego młodzi rolnicy nie rozwijają innych form działalności mocniej związanych z ochroną środowiska i klimatu.	Uwaga nieuwzględniona	W ocenie eksperckiej aspekt ten nie został zidentyfikowany.
1002	2021-09-15 19:16:11	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi takimi jak woda, gleba i powietrze	Dopisać do słabych stron: Prowadzenie na obszarach NATURA 2000 działalności niezgodnej z prawem, w tym działalności rolniczej. Ogólny brak poszanowania dla obszarów NATURA 2000, m.in. pozwalanie na inwestycje niszczące wartości przyrodnicze tych obszarów.	To, że jest w Polsce sieć NATURA 2000 jest ważne. Ale ważniejsze jest to w jaki sposób jest traktowana i jaka wiadomość o braku poszanowania tych obszarów płynie do rolników.	Uwaga nieuwzględniona	Kwestia jest opisana w szczegółowych opisach analizy SWOT nie tylko celu 5.
1003	2021-09-15 19:20:04	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	1.1Propozycja wprowadzenia nowego zapisu w interwencji I.10.8- Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym - Realizacja zagospodarowania poscaleniowego w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, w przypadku wykonania scalenia bez zagospodarowania poscaleniowego w ramach PROW 2014-2020.	Umożliwienie realizacji operacji typu „Scalanie gruntów" w dwóch etapach. Etap I „Scalenie gruntów" oraz etap II „Zagospodarowanie poscaleniowe". Należy umożliwić kontynuowanie realizacji etapu II w ramach PS WPR 2023-2027 z uwagi na duże ryzyko niezrealizowania całości operacji realizowanych w ramach PROW 2014-2020. Potrzeba ta podyktowana jest tym, że przepisy krajowe regulujące szczegółowe warunki i tryb przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Scalanie gruntów" w ramach poddziałania „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, a także określające wysokość limitów środków dostępnych w poszczególnych województwach, nie zostały do chwili obecnej dostosowane do ww. przepisów UE. Operacja typu „Scalanie gruntów" jest procesem wielopłaszczyznowym, długotrwałym i skomplikowanym. Szacowany czas potrzebny na realizację całego przedsięwzięcia wynosi – w zależności od wielkości obiektu scaleniowego – nawet 6-7 lat, wliczając w to czas niezbędny na: - opracowanie założeń do projektu scalenia wraz z uzyskaniem decyzji środowiskowej (do 1,5 roku), - ogłoszenie terminu naboru wniosków o przyznanie pomocy finansowej, złożenie wniosków, ich - weryfikację oraz podpisanie umowy w sprawie przyznania środków (do 1 roku), - realizację postępowania administracyjnego w zakresie prac scaleniowych (do 2,5 roku), - wykonanie zagospodarowania poscaleniowego (do 3 lat). Czasochłonność poszczególnych etapów realizacji przedsięwzięcia, wynikająca m.in. z konieczności pozyskania niezbędnych opinii, uzgodnień, decyzji środowiskowych (wymagających niekiedy sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko), pozwoleń na budowę i pozwoleń wodnoprawnych, wyłonienia wykonawców w drodze postępowań przetargowych, a także z innych okoliczności niezależnych od Beneficjenta (starosty). Pozostały czas na realizację rozpoczętych oraz nowych operacji typu „Scalanie gruntów" w ramach PROW 2014-2020 to w rzeczywistości 3,5 roku. Należy mieć na uwadze, że postępowanie administracyjne w zakresie scaleń gruntów trwa w skrajnych przypadkach 3-5 lat. Jakiekolwiek opóźnienia na jednym z etapów prac scaleniowych mogą spowodować przekroczenie ostatecznego terminu realizacji operacji, tj. 30 czerwca 2025 r. i niezrealizowania zadania w całości.	Uwaga nieuwzględniona	W opisie interwencji nie określono liczby etapów.
1004	2021-09-15 19:21:56	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	1.1Propozycja wprowadzenia nowego zapisu w interwencji I.10.8 - Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym – Realizacja zagospodarowania poscaleniowego w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, w przypadku wykonania scalenia bez zagospodarowania poscaleniowego w ramach PROW 2014-2020	Umożliwienie realizacji operacji typu „Scalanie gruntów" w dwóch etapach. Etap I „Scalenie gruntów" oraz etap II „Zagospodarowanie poscaleniowe". Należy umożliwić kontynuowanie realizacji etapu II w ramach PS WPR 2023-2027 z uwagi na duże ryzyko niezrealizowania całości operacji realizowanych w ramach PROW 2014-2020. Potrzeba ta podyktowana jest tym, że przepisy krajowe regulujące szczegółowe warunki i tryb przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Scalanie gruntów" w ramach poddziałania „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, a także określające wysokość limitów środków dostępnych w poszczególnych województwach, nie zostały do chwili obecnej dostosowane do ww. przepisów UE. Operacja typu „Scalanie gruntów" jest procesem wielopłaszczyznowym, długotrwałym i skomplikowanym. Szacowany czas potrzebny na realizację całego przedsięwzięcia wynosi – w zależności od wielkości obiektu scaleniowego – nawet 6-7 lat, wliczając w to czas niezbędny na: •Opracowanie założeń do projektu scalenia wraz z uzyskaniem decyzji środowiskowej (do 1,5 roku), •Ogłoszenie terminu naboru wniosków o przyznanie pomocy finansowej, złożenie wniosków, ich weryfikację oraz podpisanie umowy w sprawie przyznania środków (do 1 roku), •Realizację postępowania administracyjnego w zakresie prac scaleniowych (do 2,5 roku), •Wykonanie zagospodarowania poscaleniowego (do 3 lat). Czasochłonność poszczególnych etapów realizacji przedsięwzięcia, wynikająca m.in. z konieczności pozyskania niezbędnych opinii, uzgodnień, decyzji środowiskowych (wymagających niekiedy sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko), pozwoleń na budowę i pozwoleń wodnoprawnych, wyłonienia wykonawców w drodze postępowań przetargowych, a także z innych okoliczności niezależnych od Beneficjenta (starosty). Pozostały czas na realizację rozpoczętych oraz nowych operacji typu „Scalanie gruntów" w ramach PROW 2014-2020 to w rzeczywistości 3,5 roku. Należy mieć na uwadze, że postępowanie administracyjne w zakresie scaleń gruntów trwa w skrajnych przypadkach 3-5 lat. Jakiekolwiek opóźnienia na jednym z etapów prac scaleniowych mogą spowodować przekroczenie ostatecznego terminu realizacji operacji, tj. 30 czerwca 2025 r. i niezrealizowania zadania w całości.	Uwaga nieuwzględniona	W opisie interwencji nie określono liczby etapów.
1005	2021-09-15 19:22:39	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	w interwencji I.10.8- Scalanie gruntów wraz z zagospodarowanien poscaleniowym – forma i wysokość wsparcia - zmiana wysokości maksymalnych limitów przyznanej pomocy finansowej dla obszaru całego kraju: - 1000 Euro wysokości pomocy na opracowanie projektu scalenia gruntów, - 3000 Euro wysokości pomocy na zagospodarowanie poscaleniowe.	Konieczność zwiększenia kwot limitów pomocy finansowej na operacje typu „Scalanie gruntów", które ustalone były już przed rozpoczęciem PROW 2014-2020 dla poddziałania „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Aktualna sytuacja rynkowa oraz wzrastająca inflacja powoduje, że koszty tych prac uległy znacznemu zwiększeniu. Koszty prac inwestycyjnych zagospodarowania poscaleniowego względem roku 2016, kiedy podpisywane były pierwsze umowy o finansowanie tych prac wzrosły o blisko 100%. Obecnie realizowane operacje wymuszają konieczność aktualizowania kosztów operacji i pozyskiwania dodatkowych środków do umożliwienia zakończenia realizowanych przedsięwzięć i sięgają obecnie górnych limitów środków wynikających z przepisów wykonawczych. Ponadto realizacja dodatkowych zadań ujętych do realizacji w ramach interwencji związanych z retencją wodną wymaga zabezpieczenia dodatkowych środków finansowych na ich wykonanie. Należy mieć na uwadze, że realizacja zagospodarowania poscaleniowego może być wykonywana dopiero po uzyskaniu decyzji zatwierdzającej projekt scalenia gruntów oraz uzyskania niezbędnych uzgodnień i pozwolenia na budowę, tj. po 4-5 latach od rozpoczęcia prac scaleniowych. Uwzględniając aktualny wskaźnik inflacji oraz realizację działań w przyszłości należy ustalić maksymalny limit środków w wysokości: - 1000 Euro wysokości pomocy na opracowanie projektu scalenia gruntów, - 3000 Euro wysokości pomocy na zagospodarowanie poscaleniowe.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020
1006	2021-09-15 19:23:23	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Proponowana zmiana – w interwencji I.10.8- Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym – forma i wysokość wsparcia - zmiana wysokości maksymalnych limitów przyznanej pomocy finansowej dla obszaru całego kraju: •1 000 euro wysokości pomocy na opracowanie projektu scalenia gruntów, •3 000 euro wysokości pomocy na zagospodarowanie poscaleniowe.	Konieczność zwiększenia kwot limitów pomocy finansowej na operacje typu „Scalanie gruntów", które ustalone były już przed rozpoczęciem PROW 2014-2020 dla poddziałania „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Aktualna sytuacja rynkowa oraz wzrastająca inflacja powoduje, że koszty tych prac uległy znacznemu zwiększeniu. Koszty prac inwestycyjnych zagospodarowania poscaleniowego względem roku 2016, kiedy podpisywane były pierwsze umowy o finansowanie tych prac wzrosły o blisko 100%. Obecnie realizowane operacje wymuszają konieczność aktualizowania kosztów operacji i pozyskiwania dodatkowych środków do umożliwienia zakończenia realizowanych przedsięwzięć i sięgają obecnie górnych limitów środków wynikających z przepisów wykonawczych. Ponadto realizacja dodatkowych zadań ujętych do realizacji w ramach interwencji związanych z retencją wodną wymaga zabezpieczenia dodatkowych środków finansowych na ich wykonanie. Należy mieć na uwadze, że realizacja zagospodarowania poscaleniowego może być wykonywana dopiero po uzyskaniu decyzji zatwierdzającej projekt scalenia gruntów oraz uzyskania niezbędnych uzgodnień i pozwolenia na budowę, tj. po 4-5 latach od rozpoczęcia prac scaleniowych. Uwzględniając aktualny wskaźnik inflacji oraz realizację działań w przyszłości należy ustalić maksymalny limit środków w wysokości: •1 000 Euro wysokości pomocy na opracowanie projektu scalenia gruntów, •3 000 Euro wysokości pomocy na zagospodarowanie poscaleniowe.	Uwaga nieuwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020
1007	2021-09-15 19:23:28	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	str 96 Proponujemy zmianę zapisu z „Zakaz prowadzenia produkcji rolnej (w tym zakaz wypasu i koszenia) w terminie do 31 sierpnia." na „Zakaz prowadzenia produkcji rolnej (w tym zakaz wypasu i koszenia) w terminie do 31 sierpnia. W przypadku upraw wieloletnich/sadów dopuszcza się koszenie co drugiego rzędu w terminie od 1 czerwca."	Proponowane rozwiązanie odzwierciedla dobre praktyki stosowane przez sadowników związane w szczególności z zapylaniem oraz odzwierciedlające dbałość o stan gleby i walkę i ewentualnym zachwaszczeniem	Uwaga nieuwzględniona	W ekoschemacie - Obszary z roślinami miododajnymi ma obowiązywać utworzenie obszarów z roślinami miododajnymi przez wysiew mieszanki składającej się z co najmniej dwóch gatunków roślin miododajnych z określonej listy w połączeniu z zakazem prowadzenia produkcji rolnej i stosowania środków ochrony roślin. Biorac pod uwagę powyższe, nie przewiduje się realizacji ekoschematu na obszarze upraw produkcyjnych, w tym sadów.
1008	2021-09-15 19:23:49	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Dopuszczenie możliwości uwzględnienia kosztów związanych z podatkiem od wartości dodanej (VAT) w kosztach kwalifikowalnych dla interwencji I.10.8 – Scalanie gruntów wraz z zagospodarowanien poscaleniowym.	Brak możliwości rozliczenia kosztów podatkiem od wartości dodanej (VAT) przez Beneficjenta interwencji I.10.8 – Scalanie gruntów wraz z zagospodarowanien poscaleniowym. Starosta jako organ samorządu odpowiedzialny jest za prowadzenie postepowania scaleniowego i dodatkowo jako inwestor realizuje całość zadania w imieniu docelowych odbiorców – rolników (uczestników scalenia). W ramach tego działania Starosta występuje jako organ a nie jako podmiot gospodarczy, który mógłby dokonywać odliczeń podatku VAT. Starosta działając w imieniu samorządu i realizując zadanie rządowe w imieniu innych uczestników powinien mieć możliwość rozliczenia kosztów zwiazanych z VAT w formie zwrotu tych kosztów w 100%.	Uwaga nieuwzględniona	Podatek Vat jest kosztem niekwalifikowalnym we wszystkich typach interwencji
1009	2021-09-15 19:24:37	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Dopuszczenie możliwości uwzględnienia kosztów związanych z podatkiem od wartości dodanej (VAT) w kosztach kwalifikowalnych dla interwencji I.10.8 – Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym.	Brak możliwości rozliczenia kosztów podatkiem od wartości dodanej (VAT) przez Beneficjenta interwencji I.10.8 – Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym. Starosta jako organ samorządu odpowiedzialny jest za prowadzenie postepowania scaleniowego i dodatkowo jako inwestor realizuje całość zadania w imieniu docelowych odbiorców – rolników (uczestników scalenia). W ramach tego działania Starosta występuje jako organ a nie jako podmiot gospodarczy, który mógłby dokonywać odliczeń podatku VAT. Starosta działając w imieniu samorządu i realizując zadanie rządowe w imieniu innych uczestników powinien mieć możliwość rozliczenia kosztów zwiazanych z VAT w formie zwrotu tych kosztów w 100%.	Uwaga nieuwzględniona	Podatek Vat jest kosztem niekwalifikowalnym we wszystkich typach interwencji.
1010	2021-09-15 19:25:00	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	zwiększenie wysokości środków publicznych ogółem w mln [EUR] przyznanych na interwencję I.10.8 – Scalanie gruntów wraz z zagospodarowanien poscaleniowym do kwoty 320 mln [EUR].	W opracowanym w 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi dokumencie pod nawą „DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ ROLNICTWA, OBSZARÓW WIEJSKICH I RYBACTWA W POLSCE" wynika, że zapotrzebowanie na prace scaleniowe jest bardzo duże w skali kraju. Pilnej potrzeby realizacji prac scaleniowych umożliwiającej właściwe gospodarowanie gruntami rolnymi wymaga obszar blisko 1,4 mln ha gruntów. Ogólna liczba prac wymagających realizacji prac scaleniowych kształtuje się na poziomie 7,1 mln ha. Realne wykonanie prac scaleniowych realizowanych w PROW 2007-2013 pokazała, skalę możliwości rocznej realizacji scaleń w kraju. Rocznie wykonywało się scalenia gruntów na powierzchni średnio - 13629 ha. Przyjmując plan realizacji na kolejne 5 lat realizacji prac scaleniowych , uwzględniając maksymalne limity zaproponowanych kosztów (1000[EUR] scalenie+3000[EUR] zagospodarowanie poscaleniowe) oraz dodatkowe koszty VAT niezbędna do zabezpieczenia na realizację interwencji jest kwota około 320 mln [EUR].	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020.

1011	2021-09-15 19:25:39	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Zwiększenie wysokości środków publicznych ogółem w mln euro przyznanych na interwencję I.10.8 – Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym do kwoty 320 mln euro	W opracowanym w 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi dokumencie pod nawą „DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ ROLNICTWA, OBSZARÓW WIEJSKICH I RYBACTWA W POLSCE" wynika, że zapotrzebowanie na prace scaleniowe jest bardzo duże w skali kraju. Pilnej potrzeby realizacji prac scaleniowych umożliwiającej właściwe gospodarowanie gruntami rolnymi wymaga obszar blisko 1,4 mln ha gruntów. Ogólna liczba prac wymagających realizacji prac scaleniowych kształtuje się na poziomie 7,1 mln ha. Realne wykonanie prac scaleniowych realizowanych w PROW 2007-2013 pokazała, skalę możliwości rocznej realizacji scaleń w kraju. Rocznie wykonywało się scalenia gruntów na powierzchni średnio – 13 629 ha. Przyjmując plan realizacji na kolejne 5 lat realizacji prac scaleniowych , uwzględniając maksymalne limity zaproponowanych kosztów (1 000 euro na scalenie + 3 000 euro na zagospodarowanie poscaleniowe) oraz dodatkowe koszty VAT niezbędna do zabezpieczenia na realizację interwencji jest kwota około 320 mln EUR).	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020.
1012	2021-09-15 19:26:00	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	wprowadzenie możliwości refinansowania nabywania gruntów w ramach postępowania scaleniowego lub w okresie realizacji interwencji na pozyskanie gruntów pod realizację celów środowiskowych i działań związanych z poprawa krajobrazu i retencją wodną.	Realizacja celów wodno-melioracyjnych lub wykonanie nasadzeń ekologiczno-krajobrazowych (zabiegi wymagają pozyskania odpowiednich terenów umożliwiających właściwe przeprowadzenie tych działań na obszarze scalenia. (opracowanie naukowe pod redakcją dr hab. inż. Jacka Pijanowskiego, prof. UR w Krakowie – pn: „Środowiskowe i społeczne efekty scaleń gruntów". Grunty zabezpieczone na rzecz tych działań po scaleniu powinny przechodzić na własność podmiotów realizujących inwestycje na tych obszarach, mianowicie – Państwowe Gospodarstwo Wody Polskie(w zakresie zgodnym z ustawą Prawo Wodne), KOWR (w zakresie zgodnym z przenaczeniem gruntów będących w zasobie), PGL-Pasy Państwowe (w zakresie realizacji granicy rolno-leśnej, zalesień śródpolnych i realizacji leśnych stref ochronnych), gmina (w zakresie wszystkich działań wodno-środowiskowych do powierzchni poniżej 1 ha).	Uwaga nieuwzględniona	Nie jest wymagane podawanie wszystkich celów które realizuje interwencja a jedynie wskazanie głównych celów.
1013	2021-09-15 19:26:22	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	str 96 Proponujemy zmianę zapisu z „zakaz stosowania środków ochrony roślin" na „zakaz stosowania chemicznych środków ochrony roślin" lub na „zakaz stosowania środków ochrony roślin, dopuszcza się stosowanie środków biologicznych"	Proponowane ograniczenie powinno wyłączne dotyczyć chemicznych środków ochrony roślin a nie środków biologicznych, które również jako takie mogą zapewnić ochronę. Proponowane rozwiązanie w zakresie dopuszczenia stosowania środków biologicznych nie wpływa również negatywnie na możliwość osiągniecia celu redukcyjnego w zakresie stosowania środków ochrony roślin. Stosowanie środków biologicznych nie podnosi wskaźnika HRI jaki jest punktem odniesienia w tym przypadku. Dopuszczenie środków biologicznych pozwoliłoby również na pośrednie nauczenie rolników jak stosować takie środki co mogłoby w efekcie doprowadzić to bardziej powszechnego ich użycia w innych obszarach i innych uprawach.	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z opinią Instytut Ochrony Roślin, na obszarach z roślinami miododajnymi należy stosować zakaz stosowania środkó ochrony roślin, łącznie ze środkami biologicznymi i ekologicznymi, ze względu na związane z nimi potencjalne ryzyko dla zapylaczy.
1014	2021-09-15 19:26:39	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Wprowadzenie możliwości refinansowania nabywania gruntów w ramach postępowania scaleniowego lub w okresie realizacji interwencji na pozyskanie gruntów pod realizację celów środowiskowych i działań związanych z poprawa krajobrazu i retencją wodną	Realizacja celów wodno-melioracyjnych lub wykonanie nasadzeń ekologiczno-krajobrazowych (zabiegi wymagają pozyskania odpowiednich terenów umożliwiających właściwe przeprowadzenie tych działań na obszarze scalenia. (opracowanie naukowe pod redakcją dr hab. inż. Jacka Pijanowskiego, prof. UR w Krakowie – pn: „Środowiskowe i społeczne efekty scaleń gruntów". Grunty zabezpieczone na rzecz tych działań po scaleniu powinny przechodzić na własność podmiotów realizujących inwestycje na tych obszarach, mianowicie – Państwowe Gospodarstwo Wody Polskie(w zakresie zgodnym z ustawą Prawo Wodne), KOWR (w zakresie zgodnym z przenaczeniem gruntów będących w zasobie), PGL-Pasy Państwowe (w zakresie realizacji granicy rolno-leśnej, zalesień śródpolnych i realizacji leśnych stref ochronnych), gmina (w zakresie wszystkich działań wodno-środowiskowych do powierzchni poniżej 1 ha).	Uwaga nieuwzględniona	Nie jest wymagane podawanie wszystkich celów które realizuje interwencja a jedynie wskazanie głównych celów.
1015	2021-09-15 19:30:42	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	str 100 Proponujemy zmianę zapisu z „zakaz stosowania środków ochrony roślin" na „zakaz stosowania chemicznych środków ochrony roślin" lub na „zakaz stosowania środków ochrony roślin, dopuszcza się stosowanie środków biologicznych"	Proponowane ograniczenie powinno wyłączne dotyczyć chemicznych środków ochrony roślin a nie środków biologicznych, które również jako takie mogą zapewnić ochronę. Proponowane rozwiązanie w zakresie dopuszczenia stosowania środków biologicznych nie wpływa również negatywnie na możliwość osiągniecia celu redukcyjnego w zakresie stosowania środków ochrony roślin. Stosowanie środków biologicznych nie podnosi wskaźnika HRI jaki jest punktem odniesienia w tym przypadku. Dopuszczenie środków biologicznych pozwoliłoby również na pośrednie nauczenie rolników jak stosować takie środki co mogłoby w efekcie doprowadzić to bardziej powszechnego ich użycia w innych obszarach i innych uprawach.	Uwaga nieuwzględniona	W ekoschemacie Międzyplony ozime/wsiewki śródplonowe zaproponowano zakaz stosowania środków ochrony roślin z uwagi na potrzebę pełniejszej realizacji w szczególności 6. celu środowiskowego w zakresie ochrony siedlisk i klimatu.
1016	2021-09-15 19:30:47	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	1.Propozycja wprowadzenia nowego zapisu w interwencji I.10.8- Scalanie gruntów wraz z zagospodarowanien poscaleniowym - Realizacja zagospodarowania poscaleniowego w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, w przypadku wykonania scalenia bez zagospodarowania poscaleniowego w ramach PROW 2014-2020.	Uzasadnienie: Umożliwienie realizacji operacji typu „Scalanie gruntów" w dwóch etapach. Etap I „Scalenie gruntów" oraz etap II „Zagospodarowanie poscaleniowe". Należy umożliwić kontynuowanie realizacji etapu II w ramach PS WPR 2023-2027 z uwagi na duże ryzyko niezrealizowania całości operacji realizowanych w ramach PROW 2014-2020. Potrzeba ta podyktowana jest tym, że przepisy krajowe regulujące szczegółowe warunki i tryb przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Scalanie gruntów" w ramach poddziałania „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, a także określające wysokość limitów środków dostępnych w poszczególnych województwach, nie zostały do chwili obecnej dostosowane do ww. przepisów UE. Operacja typu „Scalanie gruntów" jest procesem wielopłaszczyznowym, długotrwałym i skomplikowanym. Szacowany czas potrzebny na realizację całego przedsięwzięcia wynosi – w zależności od wielkości obiektu scaleniowego – nawet 6-7 lat, wliczając w to czas niezbędny na: - opracowanie założeń do projektu scalenia wraz z uzyskaniem decyzji środowiskowej (do 1,5 roku), - ogłoszenie terminu naboru wniosków o przyznanie pomocy finansowej, złożenie wniosków, ich - weryfikację oraz podpisanie umowy w sprawie przyznania środków (do 1 roku), - realizację postępowania administracyjnego w zakresie prac scaleniowych (do 2,5 roku), - wykonanie zagospodarowania poscaleniowego (do 3 lat). Czasochłonność poszczególnych etapów realizacji przedsięwzięcia, wynikająca m.in. z konieczności pozyskania niezbędnych opinii, uzgodnień, decyzji środowiskowych (wymagających niekiedy sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko), pozwoleń na budowę i pozwoleń wodnoprawnych, wyłonienia wykonawców w drodze postępowań przetargowych, a także z innych okoliczności niezależnych od Beneficjenta (starosty). Pozostały czas na realizację rozpoczętych oraz nowych operacji typu „Scalanie gruntów" w ramach PROW 2014-2020 to w rzeczywistości 3,5 roku. Należy mieć na uwadze, że postępowanie administracyjne w zakresie scaleń gruntów trwa w skrajnych przypadkach 3-5 lat. Jakiekolwiek opóźnienia na jednym z etapów prac scaleniowych mogą spowodować przekroczenie ostatecznego terminu realizacji operacji, tj. 30 czerwca 2025 r. i niezrealizowania zadania w całości.	Uwaga nieuwzględniona	W ramach opisu interwencji nie określono liczby etapów.
1017	2021-09-15 19:33:00	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	2. Proponowana zmiana – w interwencji I.10.8- Scalanie gruntów wraz z zagospodarowanien poscaleniowym – forma i wysokość wsparcia - zmiana wysokości maksymalnych limitów przyznanej pomocy finansowej dla obszaru całego kraju: - 1000 Euro wysokości pomocy na opracowanie projektu scalenia gruntów, - 3000 Euro wysokości pomocy na zagospodarowanie poscaleniowe	Konieczność zwiększenia kwot limitów pomocy finansowej na operacje typu „Scalanie gruntów", które ustalone były już przed rozpoczęciem PROW 2014-2020 dla poddziałania „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Aktualna sytuacja rynkowa oraz wzrastająca inflacja powoduje, że koszty tych prac uległy znacznemu zwiększeniu. Koszty prac inwestycyjnych zagospodarowania poscaleniowego względem roku 2016, kiedy podpisywane były pierwsze umowy o finansowanie tych prac wzrosły o blisko 100%. Obecnie realizowane operacje wymuszają konieczność aktualizowania kosztów operacji i pozyskiwania dodatkowych środków do umożliwienia zakończenia realizowanych przedsięwzięć i sięgają obecnie górnych limitów środków wynikających z przepisów wykonawczych. Ponadto realizacja dodatkowych zadań ujętych do realizacji w ramach interwencji związanych z retencją wodną wymaga zabezpieczenia dodatkowych środków finansowych na ich wykonanie. Należy mieć na uwadze, że realizacja zagospodarowania poscaleniowego może być wykonywana dopiero po uzyskaniu decyzji zatwierdzającej projekt scalenia gruntów oraz uzyskania niezbędnych uzgodnień i pozwolenia na budowę, tj. po 4-5 latach od rozpoczęcia prac scaleniowych. Uwzględniając aktualny wskaźnik inflacji oraz realizację działań w przyszłości należy ustalić maksymalny limit środków w wysokości: - 1000 Euro wysokości pomocy na opracowanie projektu scalenia gruntów, - 3000 Euro wysokości pomocy na zagospodarowanie poscaleniowe.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020.
1018	2021-09-15 19:33:27	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	str 102 Opis interwencji nie zawiera informacji odnośnie metod przygotowywania planów nawozowych.	W przypadku nieuwzględnienia najnowszych metod do przygotowywania planów nawozowych ich efektywność może być bardzo ograniczona.	Uwaga uwzględniona	Trwają prace nad oprogramowaniem dla zrównoważonego i kompleksowego systemu nawożenia. Kwestia zastosowania własciwego narzędzia będzie zaproponowana na poziomie legislacji krajowej.
1019	2021-09-15 19:36:02	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	W załączeniu przedstawiono stanowisko ws. interwencji "Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym" (kod I 10.8)	Scalenie gruntów przyczynia się do realizacji ustawowych zadań jakimi są: tworzenie korzystniejszych warunków gospodarowania w rolnictwie i leśnictwie poprzez poprawę struktury obszarowej gospodarstw rolnych, lasów i gruntów leśnych, racjonalne ukształtowanie rozłogów gruntów, dostosowanie granic nieruchomości do systemu urządzeń melioracji wodnych, dróg oraz rzeźby terenu – ale także do wielu celów szczegółowych i przekrojowych, a także potrzeb na które odpowiada interwencja, z którymi winno być skoordynowane. Środki finansowe przeznaczone na scalenia gruntów przyczynią się więc do pełniejszego wdrożenia PS-WPR 2023-2027 dzięki wykorzystaniu efektu synergii.	Uwaga nieuwzględniona	Nie określono liczby etapów.
1020	2021-09-15 19:40:03	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	str 106 Ekoschemat - Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji zakłada szacowaną stawkę na poziomie 428 zł/ha. Interwencja zakłada, iż rolnik wymiesza obornika z glebą maksymalnie w ciągu 12 godzin od aplikacji na gruncie ornym; potwierdzi realizację tej praktyki za pomocą tzw. zdjęcia geotagowanego przy wykorzystaniu aplikacji udostępnionej przez ARiMR oraz jest obowiązek przykrywania obornika w miejscu składowania. Celem ekoschematu jest ograniczenie emisji amoniaku do atmosfery poprzez wymieszanie obornika w okresie maksymalnie 12 godzin od jego aplikacji na glebę oraz przez obowiązek przykrywanie obornika w miejscu jego składowania. Kolejna interwencja Ekoschemat - Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo, tj. w formie aplikacji doglebowej zakłada szacowane wsparcie na poziomie 291 zł/ha. Celem ekoschematu jest ograniczenie emisji amoniaku do atmosfery w trakcie i po aplikacji płynnych nawozów naturalnych. Najskuteczniejszą metodą w tym zakresie jest aplikacja nawozów naturalnych bezpośrednio do gleby.	Podsumowując jeżeli wymieszamy obornik na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji otrzymamy 428 zł/ha. Natomiast jeżeli rolnik zainwestuje w maszyny do doglebowej aplikacji i wybierze metodę znacznie bardziej przyjazną środowisku to otrzyma prawie jedną trzecią (32%) mniejsze wsparcie. Taka relacja wsparcia w tych interwencjach jest demotywująca i zniechęcająca do aplikacji doglebowej. Takie podejście jest błędne i stawki powinny być zamienione. Dodatkowo prosimy o przesłanie szczegółowej analizy kosztów na podstawie której dokonano takiej wyceny poziomu wsparcia w tych interwencjach.	Uwaga nieuwzględniona	Należy zauważyć, że celem ekoschematów jest zachęcenie do stosowania takich praktyk, które mają na celu przyczynienie się do ograniczenia emisji amoniaku do atmosfery, m.in. poprzez skrócenia czasu jaki obornik pozostaje na powierzchni gleby, czy aplikację gnojowicy innymi metodami niż rozbryzgowo. Przy ustalaniu stawek brano pod uwagę m.in. poziom ambicji interwencji oraz ponoszone nakłady związane z realizacją ekoschematów. Jednocześnie należy zauważyć, że ekoschematy są płatnościami obszarowymi, w związku z tym nie ma możliwości uwzględnienia w kalkulacji stawki kosztów inwestycyjnych ponoszonych np. na zakup maszyn. Tego typu wsparcie zostało przewidziane w ramach działań z II filaru.
1021	2021-09-15 19:43:53	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	str 110 W opisie wymagań interwencji zawarte są informacje odnośnie pozytywnego wpływu uproszczonych systemów uprawy na glebę. Nie przedstawia się tu wpływu tego sposobu gospodarowania na ilość stosowanych środków ochrony roślin. Uproszczony system uprawy jeżeli nie są prowadzone przez znających się na tym rolników może wymagać stosowania zwiększonej ilości środków ochrony roślin. W tym zakresie proponuje się wprowadzenie wymogu zakładającego ograniczenie możliwości stosowania środków ochrony roślin dla rolników korzystających z tej interwencji. Zakaz ten może być zakazem ogólnym jak np. w Ekoschemacie - Obszary z roślinami miododajnymi lub też w przepisach o wsparciu określone zostaną substancje aktywne, których nie można stosować na obszarze objętym tą interwencją.	W tym zakresie proponuje się wprowadzenie wymogu zakładającego ograniczenie możliwości stosowania środków ochrony roślin dla rolników korzystających z tej interwencji. Zakaz ten może być zakazem ogólnym jak np. w Ekoschemacie - Obszary z roślinami miododajnymi lub też w przepisach o wsparciu określone zostaną substancje aktywne, których nie można stosować na obszarze objętym tą interwencją	Uwaga nieuwzględniona	Problem ten wzięto pod uwagę na etapie projektowania ekoschematu, gdy wykluczono możliwość dopuszczenia w ramach upraw uproszczonych – uprawy zerowej (z uwagi na zbyt duże negatywne konsekwencje stosowania herbicydów jako jedynej formy przygotowywania gruntu pod zasiew roślin w tym typie upraw). W przypadku pozostałych rodzajów upraw bezorkowych zwalczanie chwastów prowadzone jest w oparciu o metody integrowanej ochrony roślin, również poprzez zabiegi uprawowe przy pomocy kultywatorów, gruberów i bron talerzowych. Stosowanie śor stanowi kolejne (nie jedyne) narzędzie przeciwdziałające zachwaszczeniu. W opinii IUNG racjonalne stosowanie śor w powiązaniu z integracją metod chemicznych i mechanicznych nie stanowi zagrożenia środowiskowego i może przynieść korzystne efekty ekonomiczne.

1022	2021-09-15 19:44:11	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	1.Propozycja wprowadzenia nowego zapisu w interwencji I.10.8- Scalanie gruntów wraz z zagospodarowanien poscaleniowym - Realizacja zagospodarowania poscaleniowego w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, w przypadku wykonania scalenia bez zagospodarowania poscaleniowego w ramach PROW 2014-2020. 2. Proponowana zmiana – w interwencji I.10.8- Scalanie gruntów wraz z zagospodarowanien poscaleniowym – forma i wysokość wsparcia - zmiana wysokości maksymalnych limitów przyznanej pomocy finansowej dla obszaru całego kraju: - 1000 Euro wysokości pomocy na opracowanie projektu scalenia gruntów, - 3000 Euro wysokości pomocy na zagospodarowanie poscaleniowe. 3. Dopuszczenie możliwości uwzględnienia kosztów związanych z podatkiem od wartości dodanej (VAT) w kosztach kwalifikowalnych dla interwencji I.10.8 – Scalanie gruntów wraz z zagospodarowanien poscaleniowym. 4. Zakres zmiany: - zwiększenie wysokości środków publicznych ogółem w mln [EUR] przyznanych na interwencję I.10.8 – Scalanie gruntów wraz z zagospodarowanien poscaleniowym do kwoty 320 mln [EUR]. 5. Zakres zmiany: - wprowadzenie możliwości refinansowania nabywania gruntów w ramach postępowania scaleniowego lub w okresie realizacji interwencji na pozyskanie gruntów pod realizację celów środowiskowych i działań związanych z poprawa krajobrazu i retencją wodną.	1.Uzasadnienie: Umożliwienie realizacji operacji typu „Scalanie gruntów" w dwóch etapach. Etap I „Scalenie gruntów" oraz etap II „Zagospodarowanie poscaleniowe". Należy umożliwić kontynuowanie realizacji etapu II w ramach PS WPR 2023-2027 z uwagi na duże ryzyko niezrealizowania całości operacji realizowanych w ramach PROW 2014-2020. Potrzeba ta podyktowana jest tym, że przepisy krajowe regulujące szczegółowe warunki i tryb przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Scalanie gruntów" w ramach poddziałania „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, a także określające wysokość limitów środków dostępnych w poszczególnych województwach, nie zostały do chwili obecnej dostosowane do ww. przepisów UE. Operacja typu „Scalanie gruntów" jest procesem wielopłaszczyznowym, długotrwałym i skomplikowanym. Szacowany czas potrzebny na realizację całego przedsięwzięcia wynosi – w zależności od wielkości obiektu scaleniowego – nawet 6-7 lat, wliczając w to czas niezbędny na: - opracowanie założeń do projektu scalenia wraz z uzyskaniem decyzji środowiskowej (do 1,5 roku), - ogłoszenie terminu naboru wniosków o przyznanie pomocy finansowej, złożenie wniosków, ich - weryfikację oraz podpisanie umowy w sprawie przyznania środków (do 1 roku), - realizację postępowania administracyjnego w zakresie prac scaleniowych (do 2,5 roku), - wykonanie zagospodarowania poscaleniowego (do 3 lat). Czasochłonność poszczególnych etapów realizacji przedsięwzięcia, wynikająca m.in. z konieczności pozyskania niezbędnych opinii, uzgodnień, decyzji środowiskowych (wymagających niekiedy sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko), pozwoleń na budowę i pozwoleń wodnoprawnych, wyłonienia wykonawców w drodze postępowań przetargowych, a także z innych okoliczności niezależnych od Beneficjenta (starosty). Pozostały czas na realizację rozpoczętych oraz nowych operacji typu „Scalanie gruntów" w ramach PROW 2014-2020 to w rzeczywistości 3,5 roku. Należy mieć na uwadze, że postępowanie administracyjne w zakresie scaleń gruntów trwa w skrajnych przypadkach 3-5 lat. Jakiekolwiek opóźnienia na jednym z etapów prac scaleniowych mogą spowodować przekroczenie ostatecznego terminu realizacji operacji, tj. 30 czerwca 2025 r. i niezrealizowania zadania w całości. 2.Uzasadnienie: Konieczność zwiększenia kwot limitów pomocy finansowej na operacje typu „Scalanie gruntów", które ustalone były już przed rozpoczęciem PROW 2014-2020 dla poddziałania „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Aktualna sytuacja rynkowa oraz wzrastająca inflacja powoduje, że koszty tych prac uległy znacznemu zwiększeniu. Koszty prac inwestycyjnych zagospodarowania poscaleniowego względem roku 2016, kiedy podpisywane były pierwsze umowy o finansowanie tych prac wzrosły o blisko 100%. Obecnie realizowane operacje wymuszają konieczność aktualizowania kosztów operacji i pozyskiwania dodatkowych środków do umożliwienia zakończenia realizowanych przedsięwzięć i sięgają obecnie górnych limitów środków wynikających z przepisów wykonawczych. Ponadto realizacja dodatkowych zadań ujętych do realizacji w ramach interwencji związanych z retencją wodną wymaga zabezpieczenia dodatkowych środków finansowych na ich wykonanie. Należy mieć na uwadze, że realizacja zagospodarowania poscaleniowego może być wykonywana dopiero po uzyskaniu decyzji zatwierdzającej	Uwaga nieuwzględniona	Nie określono liczby etapów.
1023	2021-09-15 19:47:30	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	str 112 Proponuje się rozszerzenie zakresu tej interwencji i uwzględnienie oprócz resztek pożniwnych również resztki po poplonach	Brak jest informacji odnośnie możliwości łączenia wsparcia pomiędzy interwencjami. W przypadku tej interwencji prosimy o informacje odnośnie planowanej możliwości łączenia wsparcia z tej interwencji z interwencją: Ekoschemat - Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin oraz Ekoschemat – Rolnictwo ekologiczne.	Uwaga nieuwzględniona	Zrezygnowano z wdrażania ekoschematu Zagospodarowanie resztek pożniwnych w formie mulczu (matowania).
1024	2021-09-15 19:49:40	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	str 122 . W opisie interwencji używa się zamiennie: „jednostki certyfikujące" i „podmioty certyfikujące"	W celu uzyskania przejrzystości i jakości przekazu i wymogów opis w tym zakresie wymaga ujednolicenia.	Uwaga częściowo uwzględniona	Zmiany możliwe do wprowadzenia na kolejnym etapie prac nad Planem.
1025	2021-09-15 19:55:00	Sołectwa	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	1.Propozycja wprowadzenia nowego zapisu w interwencji I.10.8- Scalanie gruntów wraz z zagospodarowanien poscaleniowym - Realizacja zagospodarowania poscaleniowego w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, w przypadku wykonania scalenia bez zagospodarowania poscaleniowego w ramach PROW 2014-2020. 2. Proponowana zmiana – w interwencji I.10.8- Scalanie gruntów wraz z zagospodarowanien poscaleniowym – forma i wysokość wsparcia - zmiana wysokości maksymalnych limitów przyznanej pomocy finansowej dla obszaru całego kraju: - 1000 Euro wysokości pomocy na opracowanie projektu scalenia gruntów, - 3000 Euro wysokości pomocy na zagospodarowanie poscaleniowe. 3. Dopuszczenie możliwości uwzględnienia kosztów związanych z podatkiem od wartości dodanej (VAT) w kosztach kwalifikowalnych dla interwencji I.10.8 – Scalanie gruntów wraz z zagospodarowanien poscaleniowym. 4. Zakres zmiany: - zwiększenie wysokości środków publicznych ogółem w mln [EUR] przyznanych na interwencję I.10.8 – Scalanie gruntów wraz z zagospodarowanien poscaleniowym do kwoty 320 mln [EUR]. 5. Zakres zmiany: - wprowadzenie możliwości refinansowania nabywania gruntów w ramach postępowania scaleniowego lub w okresie realizacji interwencji na pozyskanie gruntów pod realizację celów środowiskowych i działań związanych z poprawa krajobrazu i retencją wodną.	1. Uzasadnienie: Umożliwienie realizacji operacji typu „Scalanie gruntów" w dwóch etapach. Etap I „Scalenie gruntów" oraz etap II „Zagospodarowanie poscaleniowe". Należy umożliwić kontynuowanie realizacji etapu II w ramach PS WPR 2023-2027 z uwagi na duże ryzyko niezrealizowania całości operacji realizowanych w ramach PROW 2014-2020. Potrzeba ta podyktowana jest tym, że przepisy krajowe regulujące szczegółowe warunki i tryb przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Scalanie gruntów" w ramach poddziałania „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, a także określające wysokość limitów środków dostępnych w poszczególnych województwach, nie zostały do chwili obecnej dostosowane do ww. przepisów UE. Operacja typu „Scalanie gruntów" jest procesem wielopłaszczyznowym, długotrwałym i skomplikowanym. Szacowany czas potrzebny na realizację całego przedsięwzięcia wynosi – w zależności od wielkości obiektu scaleniowego – nawet 6-7 lat, wliczając w to czas niezbędny na: - opracowanie założeń do projektu scalenia wraz z uzyskaniem decyzji środowiskowej (do 1,5 roku), - ogłoszenie terminu naboru wniosków o przyznanie pomocy finansowej, złożenie wniosków, ich - weryfikację oraz podpisanie umowy w sprawie przyznania środków (do 1 roku), - realizację postępowania administracyjnego w zakresie prac scaleniowych (do 2,5 roku), - wykonanie zagospodarowania poscaleniowego (do 3 lat). Czasochłonność poszczególnych etapów realizacji przedsięwzięcia, wynikająca m.in. z konieczności pozyskania niezbędnych opinii, uzgodnień, decyzji środowiskowych (wymagających niekiedy sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko), pozwoleń na budowę i pozwoleń wodnoprawnych, wyłonienia wykonawców w drodze postępowań przetargowych, a także z innych okoliczności niezależnych od Beneficjenta (starosty). Pozostały czas na realizację rozpoczętych oraz nowych operacji typu „Scalanie gruntów" w ramach PROW 2014-2020 to w rzeczywistości 3,5 roku. Należy mieć na uwadze, że postępowanie administracyjne w zakresie scaleń gruntów trwa w skrajnych przypadkach 3-5 lat. Jakiekolwiek opóźnienia na jednym z etapów prac scaleniowych mogą spowodować przekroczenie ostatecznego terminu realizacji operacji, tj. 30 czerwca 2025 r. i niezrealizowania zadania w całości. 2. Uzasadnienie: Konieczność zwiększenia kwot limitów pomocy finansowej na operacje typu „Scalanie gruntów", które ustalone były już przed rozpoczęciem PROW 2014-2020 dla poddziałania „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Aktualna sytuacja rynkowa oraz wzrastająca inflacja powoduje, że koszty tych prac uległy znacznemu zwiększeniu. Koszty prac inwestycyjnych zagospodarowania poscaleniowego względem roku 2016, kiedy podpisywane były pierwsze umowy o finansowanie tych prac wzrosły o blisko 100%. Obecnie realizowane operacje wymuszają konieczność aktualizowania kosztów operacji i pozyskiwania dodatkowych środków do umożliwienia zakończenia realizowanych przedsięwzięć i sięgają obecnie górnych limitów środków wynikających z przepisów wykonawczych. Ponadto realizacja	Uwaga nieuwzględniona	Nie określono liczby etapów.
1026	2021-09-15 19:55:21	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	str 125 Proponujemy rozszerzenie zakresu interwencji, która jest obecnie ograniczona wyłącznie do wsparcia ochrony biologicznej. Proponujemy zmianę i uwzględnienie w niej również biologicznych metod wspierających uprawę roślin Proponuje się dodanie: „Interwencja obejmuje również stosowanie środków mikrobiologicznych zawierających bakterie i grzyby wymienione na liście opracowanej w tym celu."	. Nie wszystkie Biologiczne środki są zarejestrowane jako środki ochrony roślin. Proponuje się dodanie: „Interwencja obejmuje również stosowanie środków mikrobiologicznych zawierających bakterie i grzyby wymienione na liście opracowanej w tym celu."	Uwaga nieuwzględniona	Interwencja dotyczy wykorzystywania biologicznej ochrony roślin tylko przy użyciu preparatów mikrobiologicznych, które podlegają procedurze rejestracji i związanej z tym ocenie. Dzięki temu określone jest ich właściwe stosowanie, w tym dawkowanie. Preparaty takie są więc bezpieczne oraz można ocenić, czy ilość preparatu zastosowane na jednostce powierzchni objętej wsparciem jest właściwa.
1027	2021-09-15 19:59:06	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	str 127 W opisie metody obliczania planowanych jednostkowych kwot wsparcia podane są informacje odnośnie sposobu obliczania stawek wsparcia min.: „W kalkulacjach stawek uwzględniono m.in. spadek wartości plonów, wzrost nakładów pracy oraz oszczędności w kosztach zakupu środków produkcji związanych z prowadzeniem produkcji metodami ekologicznymi w porównaniu do konwencjonalnych metod gospodarowania."	Podane przykłady nie są do końca zrozumiałe. Nie jest jasne czy w kalkulacji uwzględniano wszystkie koszty w tym np. koszty ochrony w rolnictwie ekologicznym. Dodatkowo mając na względzie, iż proponowane stawki wsparcia w rolnictwie ekologicznym np. w Niemczech są w niektórych przypadkach kilkukrotnie wyższe prosimy o przesłanie szczegółowej kalkulacji wyceny poziomu wsparcia w rolnictwie ekologicznym. Dodatkowo opis interwencji powinien być tak uzupełniony aby przepisy regulujące zasady udzielania wsparcia w tym obszarze mogły zawierać wymagania w zakresie jakości handlowej produktów ekologicznych. Obecne wymogi w tym zakresie nie są wystarczające a wraz ze wzrostem rynku produktów ekologicznych będzie nasilała się presja na możliwe naruszenia i tworzenie sztucznych warunków.	Uwaga nieuwzględniona	W ramach ekoschematu Rolnictwo ekologiczne stawki płatności zostały wyliczone na podstawie aktualnych danych ekonomicznych. Wysokości szacowanych stawek płatności stanowią rekompensatę utraconych korzyści i dodatkowych kosztów związanych z prowadzeniem produkcji metodami ekologicznymi. Stawki płatności w zależności od grupy upraw i okresu konwersji/po konwersji wynoszą od 551 zł/ha do 3 056 zł/ha. Stawki płatności proponowane od 2023 r. są wyższe średnio o 29% w porównaniu do stawek z 2021 r. (i średnio o 75% względem stawek z 2015 r.). Kalkulacja płatności została przygotowana przez podmiot funkcjonalnie niezależny od organów odpowiedzialnych za realizację planu strategicznego WPR oraz posiadający odpowiednią wiedzę fachową, który przeprowadza obliczenia. W przypadku interwencji dotyczącej rolnictwa ekologicznego takim podmiotem jest Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej-PIB, który dokonał kalkulacji płatności dla interwencji dotyczącej rolnictwa ekologicznego, z których wynika wysokość stawek płatności dla poszczególnych grup upraw. Wprowadzenie proponowanych rozwiązań oznaczałoby stworzenie dodatkowego systemu jakości w ramach systemu rolnictwa ekologicznego wyłącznie na potrzeby przyznawania płatności ekologicznych. Biorąc pod uwagę, że przedstawiona propozycja nie zawiera dodatkowych szczegółów pojawiają się wątpliwości z nią związane, dotyczące m. in.: (i) określenia/zdefiniowania pojęcia „odpowiednia jakość"; (ii) w jaki sposób i przez kogo (jaką instytucję) „odpowiednia jakość" byłaby potwierdzana.
1028	2021-09-15 20:05:48	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 7.1-6. Poprawa infrastruktury wykorzystywanej do planowania i organizacji produkcji, w tym do utrzymania jakości produktu w procesie produkcji, dostosowywania tej produkcji do popytu, optymalizacji kosztów produkcji oraz stabilizacji cen producentów owoców i warzyw/ Poprawa wyposażenia technicznego wykorzystywanego do koncentracji dostaw i umieszczania produktów na rynku owoców i warzyw/ Działania informacyjne, promocyjne i marketingowe w odniesieniu do produktów, marek i znaków towarowych organizacji producentów owoców i warzyw/ Działania mające na celu zapobieganie kryzysom oraz zarządzanie kryzysowe na rynku owoców i warzyw/ Działania na rzecz ochrony środowiska oraz łagodzenia zmian klimatu/ Badania i rozwój	str 182 W opisie warunków kwalifikowalności znajduje się wyliczenie (od kropek). Pierwsza z kropek zawiera zarówno wprowadzenie i jaki pierwszy z punktów wyliczenia	Ponieważ jest to połączone kolejne kropki nie mają wprowadzenia. Do przeredagowania. (taki sam błąd – wynikający zapewne z formatowania na 188, 193 stronie).	Uwaga uwzględniona	Zmieniono redakcję tekstu.

1029	2021-09-15 20:10:08	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.3. Opis krajowej sieci ds. wspólnej polityki rolnej	zachowanie dotychczasowej nazwy SIR w nowym Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027	zachowanie dotychczasowej nazwy SIR w nowym Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027	Uwaga nieuwzględniona	KSOW+ zostanie utworzona w oparciu o istniejącą KSOW oraz SIR umożliwiając wykorzystanie zbudowanego dotychczas potencjału, zgodnie z zapisami rozporządzenia o planach strategicznych. W PS WPR jest wyodrębniona KSOW+, natomiast w ramach KSOW+ mogą funkcjonować inne sieci, ale nie ma potrzeby wpisywania ich osobno w PS WPR.
1030	2021-09-15 20:14:51	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 7.1-6. Poprawa infrastruktury wykorzystywanej do planowania i organizacji produkcji, w tym do utrzymania jakości produktu w procesie produkcji, dostosowywania tej produkcji do popytu, optymalizacji kosztów produkcji oraz stabilizacji cen producentów owoców i warzyw/ Poprawa wyposażenia technicznego wykorzystywanego do koncentracji dostaw i umieszczania produktów na rynku owoców i warzyw/ Działania informacyjne, promocyjne i marketingowe w odniesieniu do produktów, marek i znaków towarowych organizacji producentów owoców i warzyw/ Działania mające na celu zapobieganie kryzysom oraz zarządzanie kryzysowe na rynku owoców i warzyw/ Działania na rzecz ochrony środowiska oraz łagodzenia zmian klimatu/ Badania i rozwój	str 191 W opisie warunków kwalifikowalności proponujemy dodać możliwość finansowania działań związanych z wdrażaniem metod i technik produkcji, które są przyjazne dla środowiska. Proponujemy dodanie możliwości finansowania technik ochrony roślin przyjaznych środowisku i dodanie następującego zapisu: W ramach interwencji wspierane będą działania dotyczące wdrażania biologicznych i ekologicznych metod ochrony roślin.	Powinny być uwzględnione Biologiczne i ekologiczne metody ochrony roślin.	Uwaga uwzględniona	Wśród interwencji dedykowanych dla sektora owoców i warzyw nie przewidziano możliwości udzielania wsparcia w zakresie wdrażania biologicznych i ekologicznych metod ochrony roślin. Biologiczne i ekologiczne metody uprawy roślin są bezpośrednio związane z prowadzeniem produkcji rolnej, ta zaś nie jest domeną organizacji producentów owoców i warzyw jako takiej, ale jej członków prowadzących działalność rolniczą. Działalność rolnicza prowadzona z wykorzystaniem ww. metod może natomiast zostać objęta wsparciem w ramach ekoschematów Biologiczna ochrona upraw oraz Rolnictwo ekologiczne. Wsparcie udzielane w ramach ww. ekoschematów może być udzielane również na rzecz prodcentów rolnych zrzeszonych w organizacjach producentów owoców i warzyw.
1031	2021-09-15 20:19:18	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.7. Wieloletnie pasy kwietne	Strona 213 . W ramach opisu wymagań interwencji, które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego zaznaczono, iż w ramach interwencji beneficjenci zobowiązują się do realizacji określonych wymogów obejmujących w szczególności: wysiewu w terminie jesiennym lub wiosennym mieszanek wielogatunkowych (gatunki roczne i wieloletnie), a następnie utrzymanie na gruntach ornych pasów kwietnych o określonej szerokości; wykonanie odpowiednich zabiegów, np. koszenie; zakaz stosowania środków ochrony roślin.	W naszej ocenie możliwość utrzymywania pasów kwietnych powinna być dopuszczona nie tylko na gruntach ornych ale również w uprawach wieloletnich. Prosimy o rozszerzenie. Byłaby to bardzo dobra metoda na ochronę i zwiększenie bioróżnorodności również w sadach.	Uwaga nieuwzględniona	Założeniem tej interwencji jest zakładanie pasów na grunatch ornych (potrzeba wzbogacenia różnorodnosci krajobrazu i różnorodnosci biolgicznej). Dla sadów dedykowane są inne interwencje. Należy zwrócić uwagę, że przepisy UE zabraniają podwójnego finansowania utraconych korzyści na danej powierzchni.
1032	2021-09-15 20:24:42	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.12. Tworzenie zadrzewień śródpolnych	str 262 Prosimy o informacje czy interwencja ta pozwala na finansowanie żywopłotów odgradzających uprawy od upraw sąsiednich.	Zakładanie takich żywopłotów ma na celu zabezpieczenie upraw przed znosami z upraw sąsiadujących oraz zwiększenie bioróżnorodności biologicznej.	Uwaga uwzględniona	Uwzględniono w Planie.
1033	2021-09-15 20:28:33	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	str 293 W opisie warunków kwalifikowalności zawarto informacje, iż nie przyznaje się wsparcia na realizację działań informacyjnych, promocyjnych i marketingowych dotyczących komercyjnych znaków towarowych lub marek handlowych produktów. Jest to zapis bardzo restrykcyjny i może być czytany jako całkowity zakaz pokazywania, wykorzystywania produktów które zawierają znaki towarowe.	Proponujemy przyjęcie tu takich rozwiązań jak obowiązujących w ramach finansowanych przez Komisję Europejską promocyjnych programów prostych. Dopuszcza się tam pokazanie znaków towarowych itp. ale nie jest to przekaz główny i przekaz w tym zakresie jest bardzo ograniczony. Obecny zapis, przy braku elementu elastyczności, może powodować bardzo duże problemy z wdrożeniem tej interwencji.	Uwaga uwzględniona	Umieszczanie na materiałach informacyjnych, promocyjnych i marketingowych marek handlowych, będzie możliwe wyłącznie w sytuacji, gdy informacje te będą miały drugorzędne znaczenie względem głównego przekazu informacyno-promocyjno-marketingowego dotyczącego produktu wytwarzanego w ramach systemu jakości żywności, którego dotyczy dana operacja.
1034	2021-09-15 20:33:33	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	str 293 W formie i wysokości wsparcia wymieniono koszty kwalifikowalne – mając na względzie nasze obecne doświadczenia w naszej ocenie powinno być tu jasno zaznaczone, iż są to przykładowe koszty i że ten katalog kosztów nie jest zamknięty i ze szczegółowy będzie w rozporządzeniu określającym zasady wsparcia. W ramach katalogu kosztów zaproponowano np. „koszty przygotowania lub administrowania stroną internetową".	W naszej ocenie powinny być tu również koszty związane z social media a nie tylko ze stroną www. Dodatkowo interwencja zakład ograniczenie możliwości występowania o środki przez jedna organizację – nie więcej niż 2 razy. Mając na względzie doświadczenia z obecnego funkcjonowania podobnego działania w ramach PROW 2013-2020 tj. późne jego uruchomienie proponujemy aby zwiększyć ww. ograniczenie z proponowanych 2 na 3. Tak aby beneficjent mógł wnioskować o wsparcie do 3 razy.	Uwaga częściowo uwzględniona	Opis interwencji 13.3 zawiera wyłącznie przykładowe kategorie kosztów kwalifikowalnych, które będą podlegały refundacji w ramach interwencji. Szczegółowy ich zakres zostanie określony w wytycznych dotyczących przedmiotowego zakresu wsparcia. Propozycja objęcia refundacją kosztów związnych z social media będzie rozważana na kolejnym etapie prac nad PS WPR 2023-2027. Jednocześnie uprzejmie informujemy, iż z uwagi na ograniczony budżet interwencji nie przewiduje się możliwości korzystania ze wsparcia więcej niż dwa razy przez jednego beneficjenta.
1035	2021-09-15 20:36:42	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.1.1. Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje)	1. obniżenie wartości minimalnej SO dla wnioskodawców do 13 tys. 2. podwyższenie kwoty dotacji na zakup maszyn rolniczych do kwoty 300 tys. zł 3. podniesienie poziomu wsparcia do 50% dla członków Grup producenckich	1. wartość min. 25 tys SO jest zbyt wysoka; pozostawienie takiej wartości spowoduje brak wsparcia dla gospodarstw o areale 20-30 ha, które zajmują się tylko produkcją roślinną tj. większość Młodych Rolników 2. dotacja w wysokości 200 tys. zł na maszyny przy stale rosnących cenach maszyn jest niewystarczająca (to ten sam poziom co w PROW14-20, który był projektowany 8 lat temu!), by inwestycja przyczyniła się do zwiększenia konkurencyjności gospodarstw, ponadto ważne żeby nie blokować gospodarstw które skorzystały z PROW 2014-2020 z możliwości zakupu maszyn tego samego rodzaju (maszyny i technologia uprawy bardzo się zmienia a gospodarstwa się rozwijają, zwiększają areał) 3. propozycja przyjęcia wyższego tj. 50% - poziomu wsparcia dla członków grup producentów, tego typu większe wsparcie będzie korzystnie wypływać na zakładanie i utrzymywanie już istniejących grup producentów rolnych	Uwaga częściowo uwzględniona	1.Pomoc dla mniejszych gospodarstw do 25 tys. euro wielkości ekonomicznej przewidziana jest w interwencji Rozwój małych gospodarstw. Interwencja dotyczy produkcji roślinnej w ograniczonym zakresie (w gospodarstwach ekologicznych, maszyny do zbioru, przechowalnictwo i przygotowanie do sprzedaży). 3. Dla członków grup zaoferowano preferencję w zakresie kryteriów wyboru. Ze względu na ograniczony budżet nie ma możliwości podniesienia poziomu wsparcia.
1036	2021-09-15 20:37:02	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.4. Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	str 297 w kryteriach wyboru zawarto kryterium: wnioskowanie o wsparcie przez rolników w wieku do 40 lat	Mając na względzie strukturę wiekową producentów z systemów jakości może to prowadzić do niepotrzebnych nadużyć. To jest warunek bardzo restrykcyjny. Proponujemy usunięcie. Dodatkowo w części dotyczącej wysokości wsparcia – zawarto informacje, iż w ramach interwencji planowane jest wsparcie na poziomie maksymalnym 5 000 zł na gospodarstwo/zakład przetwórczy rocznie. Jest to kwota bardzo niska w przypadku gdy producenci pracują w więcej niż jednym systemie jakości. Proponujemy podniesienie jej do poziomu 6500 zł. Zapisy fiszki powinny również zawierać informacje o postepowaniu z nowymi systemami.	Uwaga nieuwzględniona	Należy wyjaśnić, iż kryteria wyboru operacji opisane w fiszce dla przedmiotowej interwencji nie są tym samym czym są kryteria dostępu do wsparcia. W związku z tym, nie ograniczają one dostepu do wsparcia przez wnioskodawców powyżej 40 lat, lecz stanowią one wyłącznie preferencję dla grupy osób do 40 roku życia. Jednocześnie informujemy, iż ze względu na ograniczony budżet przedmiotowej interwencji, a także biorąc pod uwagę potrzebę objęcia wsparciem jak największej liczby potencjalnych beneficjentów (planowane jest rozszerzenie zakresu beneficjentów interwencji o zakłady przetwórcze oraz rolników, którzy korzystali już z tego rodzaju wsparcia w ramach poprzednich okresów programowania 2007-2013 oraz PROW 2014-2020), wysokość wsparcia na jedno gospodarstwo/zakład przetwórczy rocznie wyniesie 5000 zł. Przy czym, wsparcie będzie miało charakter zobowiązań wieloletnich, udzielanych na okres pięciu lat objęcia wsparciem.
1037	2021-09-15 20:39:55	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 14.1. Doskonalenie zawodowe rolników	str 305 W opisie działań interwencji proponujemy dodanie informacji, że szkolenia w zakresie systemów jakości żywności są przypisane do tego modułu 2 Szkolenia profilowane dla rolników.	Proponowana zmiana ma charakter porządkowy i rozwiewa ewentualne wątpliwości w tym zakresie.	Uwaga nieuwzględniona	Ze względu na ogólny charakter dokumentu PS WPR, a jednocześnie z uwagi na konieczność zapewnienia rolnikom dostępu do wiedzy i informacji o zagadnieniach związanych z celami WPR oraz realizacją celów Europejskiego Zielonego Ładu w zakresie działalności rolniczej i wykorzystania zasobów gospodarstwa rolnego nie jest uzasadnione wskazywanie w opisie interwencji szczegółowego zakresu tematycznego szkoleń. Będzie on wskazywany na etapie wdrożenia Planu i będzie stanowił odpowiedź na potrzeby rolników, a jednocześnie zobowiązania wynikające z dokumentów programowych (np. PS WPR) i strategicznych (EZŁ - np. strategia "Od pola do stołu", strategia na rzecz "Bioróżnorodności").
1038	2021-09-15 20:40:11	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.2. Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych	1. wykreślenie obowiązku przeznaczenia min. 50 % uzyskanego wsparcia na środki trwałe 2. wykreślenie limitu pomocy: "8 tys. euro w przeliczeniu na jednego członka GPR" 3. zmniejszenie wartości kryterium "utrzymanie uznania przez minimum trzy lata od otrzymania ostatniej płatności" do 1 roku	1. "obowiązek przeznaczenia min. 50 % uzyskanego wsparcia na środki trwałe" - kryterium będzie w praktyce zniechęcać do wstepowania do grupy / tworzenia grupy. Rolnicy będą mieli problem ze wspólnym wyborem maszyny / urządzenia, a potem jej zgodnym użytkowaniem. Przy zmniejszonej pomocy (8 000 euro na członka) środki na inwestycje będą bardzo małe i przez to nie będą wydawane efektywnie. Zapis należy usunąć, ew. zmienić na 25% z przeznaczeniem na "realizację biznesplanu" (zamiast na "środki trwałe"). Grupie należy pozostawić większą swobodę w wydatkowaniu środków; np. w przypadku zamiaru rozpoczęcia sprzedaży bezpośredniej środki mogą być wydane na pokrycie innych kosztów, jak najem, wynagrodzenia, pozwolenia, szkolenia itp.) 2. limit pomocy: "8 tys. euro w przeliczeniu na jednego członka GPR" - jest zdecydowanie zbyt niski i uniemożliwia realizację tak ambitnych celów, jakie przed rolnikami stawia projektodawca. Ograniczona w ten sposób pomoc nie będzie zachęcać do tworzenia grup. Jeśli jakikolwiek limit miałby pozostać, to powinien on wynosić co najmniej 16 tys. euro. 3. "utrzymanie uznania przez minimum trzy lata od otrzymania ostatniej płatności" - kryterium samo w sobie zbyt daleko idące, zniechęcające do tworzenia grupy. Jednak w połączeniu z dwoma powyższymi sprawia, że w praktyce rolnicy nie będą zainteresowani formowaniem grup na takich warunkach - uznają je za nieopłacalne. Należy kryterium pozostawić na aktualnie obowiązującym poziomie, tj. jednego roku	Uwaga nieuwzględniona	Inwestycje w środki trwałe mają na celu wzmocnienie i utrwalenie współpracy producentów. Wspólne inwestycje powinny przyczynić się do większej trwałości podmiotu i jego trwania na rynku w dłuższej pespektywie czasowej niż okres uzyskiwania wsparcia ze środków publicznych. Brak konieczności wydatkowania określonej wielkości pomocy na środki trwałe może powodować brak trwałości podmiotów i chęć rozwiązywania się po okresie otrzymania wsparcia. Propozycja przewiduje możliwość dość znacznej swobody w zakresie wydatkowania środków wsparcia. przedstawiony system wsparcia GPR lub OP uległ zmianom, ze względu na fakt, że zmianie uległa propozycja przepisów KE dot. wsparcia GPR/OP w ramach PS WPR i ostateczne brzmienie przepisów w tym zakresie. Limit pomocy na jednego członka GPR ma motywować do tworzenia bardziej rozbudowanych struktur niż wymagane ustawowo 5 członków GPR. Przyjęte warunki mają na celu zmotywowanie producentów do wspólnych długofalowych działań
1039	2021-09-15 20:42:49	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 14.2. Kompleksowe doradztwo rolnicze	str 310 Opis zawiera warunek, że usługą może być objęta grupa licząca co najmniej pięciu i nie więcej niż ośmiu rolników. Proponujemy zwiększenie zaproponowanej liczebności grupy na grupy od 7 do 12 osób.	.	Uwaga uwzględniona	Zapis o liczebności grupy został usunięty. Ostateczne rozstrzygnięcia dotyczące liczebności grupy zostaną podjęte na etapie wdrożenia.
1040	2021-09-15 20:45:55	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.2. Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej	wprowadzenie obszaru c - refundacja kosztów przygotowania większych instalacji, pow. 300 kW.	Nie należy ograniczać produkcji energii wyłącznie na potrzeby gospodarstwa. W przypadku produkcji biogazu powstaje dużo ciepła, które może być wykorzystywane na cele innych mieszkańców wsi (w tym urzędy, szkoły itp.). Należy zachęcać rolników do dywersyfikacji ich przychodów poprzez produkcję energii np.z biogazu. Ekonomiczny sens mają wyłącznie instalacje powyżej 300 kW. Rolnikom należy pomóc i zachęcać ich do podejmowania takich aktywności. Koszty przygotowania inwestycji (operaty, pozwolenia, projekty, wydzielenie działki, promesy kredytowej) powinny podlegać dofinansowaniu.	Uwaga nieuwzględniona	W PS WPR nie przewiduje się wsparcia w postaci dodatkowego zarobkowania poprzez dalszą sprzedaż energii. Prąd wytworzony w biogazowniach czy mikroelektrowniach wodnych jest stabilnym źródłem energii. Dodatkowo istnieje możliwość z systemu opustów czyli net-meteringu (nadwyżka wyprodukowanej energii może być magazynowana w sieci, a następnie odebrana w okresach niższej produkcji). Ponadto interwencja przewiduje wsparcie w postaci dotacji na zakup magazynów energii. Interwencja ma charakter pilotażowy dlatego też w trakcie wdrażania parametry mogą zostać zmieniane
1041	2021-09-15 20:49:18	Doradztwo rolnicze	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	Dodanie instrumentu interwencji: "Premie na podejmowanie i rozwój działalności pozarolniczej" (znanej z PROW 2014-2020).	Jest to działanie z PROW 2014-2020 cieszące się bardzo dużym zainteresowaniem, bezpośrednio realizujące cel wspólnej polityki rolnej wynikający z art. 39 Traktatu dot. podnoszenia dochodów osób pracujących w rolnictwie.	Uwaga częściowo uwzględniona	Mechanizm premiowy na tworzenie nowej działalności na obszarach wiejskich jest uwzględniony w ramach podejścia LEADER
1042	2021-09-15 20:53:40	Instytuty, w tym instytuty naukowe/badawcze	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.2. Opis korzystania z pomocy technicznej	W punkcie 4.2.3. "Beneficjenci pomocy technicznej" proponuję dopisać - instytuty badawcze	Włączenie instytutów badawczych do listy beneficjentów pomocy technicznej umożliwi beneficjentom poszczególnych instrumentów finansowych na skorzystanie z wiedzy eksperckiej pracowników naukowych instytutów.	Uwaga nieuwzględniona	Beneficjentami pomocy technicznej w ramach struktury KSOW+ mogą być jednostki sektora finansów publicznych. Jeżeli pomoc miałaby zostać udzielona instytutom badawczym na realizację konkretnych operacji, konieczne byłoby zastosowanie procedury wyboru takiego instytutu w trybie zamówienia publicznego lub delegowanie ustawowe zadań Instytucji Zarządzającej do instytutów badawczych. Zdaniem MRiRW taka forma współpracy nie jest obecnie optymalnym rozwiązaniem dla wdrażania PS WPR. Instytuty badawcze jak również inne podmioty działające na rzecz rolnictwa i obszarów wiejskich będą mogły brać aktywny udział w wymianie wiedzy i innowacji poprzez włączanie ich jako partnerów do operacji realizowanych przez jednostki wsparcia sieci.

1043	2021-09-15 20:57:27	Instytuty, w tym instytuty naukowe/badawcze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Na str 124 powinno być, że w interwencji I 4.14 powierzchnia łączna Integrowanej Produkcji wynosi 100.000 ha	Na str 124 podano, że interwencja I 4.14 dotyczącą Integrowanej Produkcji ma dotyczyć tylko 20.871 ha. Ta wielkość powierzchni Integrowanej Produkcji jest bardzo mała, co nie pozwoli na szybki rozwój tego systemu certyfikowanego ale dobrowolnego systemu. Tak mała powierzchnia interwencji nie pozwoli na zrealizowanie założeń Strategii KE.	Uwaga nieuwzględniona	Zaproponowana do objęcia wsparciem powierzchnia została określona na podstawie dotychczasowych doświadczeń z uczestnictwa rolników w krajowym systemie jakości – Integrowana Produkcja (IP) z założeniem wzrostu powierzchni objętej wsparciem do około 28 200 ha w 2027 roku (wyliczenia oparto na 4% średnim tempie wzrostu powierzchni IP w latach 2013-2018) . Jeżeli faktyczny poziom zainteresowania realizacją ww. ekoschematu okaże się wyższy niż oszacowano - podejmowane mogą być decyzje o zmianie wskaźnika dotyczącego powierzchni tej interwencji.
1044	2021-09-15 21:00:18	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.1 Definicje i minimalne wymagania	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.1 Definicje i minimalne wymagania Proponujemy zmianę definicję Rolnika aktywny zawodowego. , który otrzymałby brzmienie: Rolnik aktywny zawodowo- jest uznawany za aktywnego jeżeli otrzymał w roku poprzednim dopłaty bezpośrednie i spełnia warunki wymienione w ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.1.	Propozycja aby z automatu uznawać za rolników aktywnych zawodowo wszystkie osoby, podmioty które otrzymały dopłaty bezpośrednie w wysokości poniżej 5000 euro jest błędna. Będzie ona wspierała sztuczne gospodarstwa, które nie zajmują się produkcją rolniczą a jedynie otrzymują dopłaty bezpośrednie, wydzierżawiają grunty rolne innym podmiotom bez formy pisemnej. Definicja Rolnika aktywnego powinna obejmować wszystkich, składających wnioski o dopłaty bezpośrednie.	Uwaga nieuwzględniona	Zaproponowana definicja jest rozwiązaniem optymalnym , które z jednej strony pozwoli skutecznie i efektywnie weryfikować fakt pozostawania „rolnikiem aktywnym" (z uwzględnieniem rozwiązań prawnych przewidzianych na nową perspektywę finansową), a z drugiej strony stworzy system możliwie mało skomplikowany i nieuciążliwy dla większości gospodarstw, biorąc pod uwagę doświadczenia z lat 2015-2017. Definicja aktywnego rolnika dotyczy sprawdzania kryteriów dochodowych i nie przyczyni się do wyeliminowania innych problemów.
1045	2021-09-15 21:01:39	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Wprowadzenie degresywności w płatności dobrostanowej dla Loch i uwzględnienie małych i średnich gospodarstw jako beneficjentów programu. Tak jak to ma miejsce w przypadku płatności do krów mlecznych. Proponowane stawki i płatności do każdej szt. Począwszy od spełnionego limitu. Locha + Od 10 do 50 szt 601 zł/szt 50*601= 30.050 zł Od 51 do 100 szt 480 zł/szt 49*480= 23.520 zł Od 101 do 150 szt 350 zł/szt 49*350= 17.150 zł Warchlak + Od 150 do 3000 szt 12 zł/szt 3000*12= 36.000 zł Tucznik + Od 150 do 3000 szt 24 zł/szt 3000*24= 72.000 zł SUMA 178.720 zł (ok. 40.000 EURO) Koszty dostosowania do dobrostanu mające w głównej mierze wymiany kojców porodowych na nowe bądź przerobienie istniejących wiążą się z dodatkowymi kosztami po stronie producenta, przyjmując że 1 stanowisko porodowe przypada na 5-7 loch i koszt kojca porodowego spełniający warunki dobrostanu wynosi od 2000 zł (przerobienie w ekonomice własnej, sposobem gospodarczym) do 6000 zł (nowy kojec wraz z wyposażeniem). Otrzymujemy, że w przeliczeniu na lochę rolnik poniesie koszt od 350 zł do 1000 zł. Stąd propozycja, aby szczególnie w małych i średnich gospodarstwach uwzględnić większą płatność dorbostanową, wprowadzić degresywność Zalecam płatność od 10 loch z tego względu, iż gospodarstwa do loch 10 są zwolnione z przepisów dostosowaniowych w przypadku kojców i jarzm utrzymujących zwierzęta. Dodatkowo motywuję to ekonomią, iż przy 10 lochach i wzwyż daje to szanse dla małych na zwiększenie liczebności w przypadku mniejszej jej ilości i skorzystania z programu, który poprawi warunki ekonomiczne gospodarstwa a także pozwoli na rentowną produkcję. Ekonomicznie będzie również eliminowało niepotrzebną biurokrację w przypadku kontroli dużej części gospodarstw zgłoszonych w ilości	Małe i średnie gospodarstwa prowadzące hodowlę trzody chlewnej są najbardziej narażone na zaprzestanie produkcji i brak opłacalności. Duże podmioty jak pokazują np. dane GUS powiększają się i jest ich więcej, natomiast małe i średnie ubywa, są zamykane, likwidowane. Ważne aby wykorzystać ten moment w którym jesteśmy i dać impuls dla gospodarstw aby mogły prowadzić produkcję, zarabiać godne pieniądze i utrzymać rodzinę a także życie na wsi, nie emigrując, dać również szansę młodym rolnikom, przy przejmowaniu pałeczki po rodzicach nie muszą zamykać nierentownej produkcji a wykorzystując np. premie MR dać jej impuls i korzystać z dodatkowej płatności i rozwijać się, spełniać się, produkować, czego sobie i moim młodszym koleżą przed rozpoczęciem gospodarowania życzę.	Uwaga nieuwzględniona	Liczebność populacji świń w Polsce i powiązany z tym niski poziom uczestnictwa w działaniu Dobrostan zwierząt, a także epidemia ASF nie dają podstaw do uwzględnienia degresywności i limitów płatności dobrostanowych w odniesieniu do tego gatunku.
1046	2021-09-15 21:06:38	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 1. DEKLARACJA STRATEGICZNA	Zakłada się, że trwałej poprawie dochodowości działalności rolniczej będą sprzyjać interwencje WPR: - wdrażanie najbardziej zrównoważonych, niskoemisyjnych metod produkcji zwierzęcej wśród rolników uczestniczących we wspieranych grupach producentów, organizacjach producentów, lokalnych rynkach, krótkich łańcuchach dostaw i systemach jakości lub Planuje się, że w zakresie potrzeb związanych z ochroną środowiska oraz przeciwdziałania zmianom klimatu wdrożone zostaną interwencje, które sprzyjać będą: - wdrażaniu najbardziej zrównoważonych, niskoemisyjnych metod produkcji zwierzęcej wśród rolników uczestniczących we wspieranych grupach producentów, organizacjach producentów, lokalnych rynkach, krótkich łańcuchach dostaw i systemach jakości	W strategii Od Pola do Stołu pojawiły się poniższe zapisy: „Ponadto Komisja podejmuje przegląd unijnego programu promocji produktów rolnych w celu zwiększenia jego wkładu w zrównoważoną produkcję i konsumpcję oraz zgodnie ze zmieniającymi się dietami. W odniesieniu do mięsa, przegląd ten powinien koncentrować się na tym, jak UE może wykorzystać swój program promocji w celu wsparcia najbardziej zrównoważonych, niskoemisyjnych metod produkcji zwierzęcej." Aby, przygotować polskich producentów do wdrażanie w/w metod w sposób zorganizowany, wspierający aplikowanie do środków UE na promocję mięsa istnieje potrzeba: dynamicznego rozwoju systemów jakości których uczestnicy są zobligowani do stosowania zrównoważonych, niskoemisyjnych metod produkcji mięsa.	Uwaga częściowo uwzględniona	W ramach Planu zaprojektowano interwencje związane z wdrażaniem zrównoważonych metod produkcji zwierzęcej.
1047	2021-09-15 21:06:39	Instytuty, w tym instytuty naukowe/badawcze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Na str 126 w interwencji I 4.15, która dotyczy biologicznej ochrony upraw, powierzchnia wynosi 100.000 ha.	Na str 126 w interwencji I 4.15, która dotyczy biologicznej ochrony roślin, łączna powierzchnia ma wynosić tylko 5000 ha. Tak mała powierzchnia interwencji nie zapewni zwiększenia rozwoju stosowania metod biologicznych, czyli nie zostaną zrealizowane Strategie KE, które zakładają zmniejszenie stosowania chemicznych środków ochrony roślin o 50 %.	Uwaga nieuwzględniona	Budżet dla interwencji został oszacowany na podstawie dotychczasowych doświadczeń i danych z GUS. Jeżeli faktyczny poziom zainteresowania realizacją ww. ekoschematem okaże się wyższy niż oszacowano - podejmowane mogą być decyzje o zmianie wskaźnika dotyczącego powierzchni tej interwencji.
1048	2021-09-15 21:07:20	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	w załączonym pliku 7 propozycji	proponowane zmiany dotyczą kwestii, które w istotny sposób wpływają na realizację operacji typu scalenia gruntów.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020.
1049	2021-09-15 21:12:46	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	Wskaźniki rezultatu dla celu 3. R.10 Łepsza organizacja łańcucha dostaw: odsetek rolników uczestniczących we wspieranych grupach producentów, organizacjach producentów, rynkach lokalnych, krótkich łańcuchach dostaw i systemach jakości. 5%	Aktualnie zapisany w projekcie wskaźnik 0,95% odpowiada około 13 tys. rolników. Aktualnie w samych w systemach jakości jest więcej rolników. W naszej opinii ten wskaźnik powinien być zdecydowanie bardziej ambitny a jego osiągnięcie powinni znacząco poprawić pozycję rolników w łańcuchu dostaw. Proponujemy 5%	Uwaga częściowo uwzględniona	Wartość wskaźnika została ponownie obliczona i wynosi 1,27%. Na realizację wskaźnika ma wpływ kwota budżetu poszczególnych interwencji realizujących ten wskaźnik i liczba całkowita potencjalnych beneficjentów. Biorąc pod uwagę że wskaźnik kontekstu "liczba gospodarstw rolnych" wynosi dla Polski 1,4 mln. definiowany wskaźnik będzie niższy niż proponowana wartość 5%, przy przyjętej w Planie alokacji.
1050	2021-09-15 21:14:11	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	Wskaźniki rezultatu dla celu 4 proponujemy uzupełnić o: R.13 Ograniczenie emisji w sektorze zwierząt gospodarskich: odsetek dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza objętych wsparciem na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych lub amoniaku, w tym na gospodarowanie obornikiem	W strategii Od Pola do Stołu pojawiły się poniższe zapisy: „Ponadto Komisja podejmuje przegląd unijnego programu promocji produktów rolnych w celu zwiększenia jego wkładu w zrównoważoną produkcję i konsumpcję oraz zgodnie ze zmieniającymi się dietami. W odniesieniu do mięsa, przegląd ten powinien koncentrować się na tym, jak UE może wykorzystać swój program promocji w celu wsparcia najbardziej zrównoważonych, niskoemisyjnych metod produkcji zwierzęcej." Aby, przygotować polskich producentów do wdrażanie w/w metod w sposób zorganizowany, wspierający aplikowanie do środków UE na promocję mięsa istnieje potrzeba: zwiększenie skali stosowania niskoemisyjnych metod produkcji mięsa.	Uwaga nieuwzględniona	Określone dla celu 4 wskaźniki sa dostosowane do przyjętej logiki interwencji.
1051	2021-09-15 21:16:51	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	Wskaźniki rezultatu dla celu 9 proponujemy uzupełnić o wskaźniki rezultatu obejmujący udział rolników w systemach jakości. R.10 Udział gospodarstw uczestniczących w grupach producentów, organizacjach producentów, rynkach lokalnych, krótkich łańcuchach dostaw i systemach jakości wspieranych przez WPR.	Przyczyni się do realizacji zdefiniowanych poniższych potrzeb: • Wsparcia produkcji żywności pochodzenia zwierzęcego z wyższym poziomem dobrostanu zwierząt. • Wsparcie budowy grup producentów w ramach systemów jakości żywności i relacji horyzontalnych pomiędzy producentami, grupami i otoczeniem • Zapewnienie dostępności żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności - żywności ekologicznej, posiadającej oznaczenia geograficzne, wytwarzanej w ramach integrowanej produkcji roślin, a także w ramach krajowych systemów jakości żywności. • Podnoszenie świadomości konsumentów o systemach produkcji żywności oraz etykietowaniu produktów żywnościowych. W strategii Od Pola do Stołu pojawiły się poniższe zapisy: „Ponadto Komisja podejmuje przegląd unijnego programu promocji produktów rolnych w celu zwiększenia jego wkładu w zrównoważoną produkcję i konsumpcję oraz zgodnie ze zmieniającymi się dietami. W odniesieniu do mięsa, przegląd ten powinien koncentrować się na tym, jak UE może wykorzystać swój program promocji w celu wsparcia najbardziej zrównoważonych, niskoemisyjnych metod produkcji zwierzęcej." Aby, przygotować polskich producentów do wdrażanie w/w metod w sposób zorganizowany, wspierający aplikowanie do środków UE na promocję mięsa istnieje potrzeba: dynamicznego rozwoju systemów jakości których uczestnicy są zobligowani do stosowania zrównoważonych, niskoemisyjnych metod produkcji mięsa	Uwaga nieuwzględniona	Wskaźniki wybrane dla mierzenia realizacji celu szczegółowego 9 odzwierciedlają zaproponowaną logikę interwencji.
1052	2021-09-15 21:18:52	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	w ekoschemacie I.4.5 - w opisie wymagań - zamienić strukturę proporcji upraw na: min.30% gatunków pozytyw wymaganie wpływających ...., zboża max.60%, gatunki mające ujemy wpływ ... max.20%	podkreślenie wartości gatunków pozytywnie wpływających na glebę.	Uwaga nieuwzględniona	Przyjęto założenie, że I filar powinien mieć charakter powszechny, a zatem proponowane ekoschematy powinno cechować nieskomplikowanie i prostota. Ma to na celu umożliwienie ich realizacji przez jak największą liczbę rolników, na jak największej powierzchni, żeby poprzez efekt skali osiągnąć jak największy pozytywny efekt dla środowiska i klimatu. Proporcje upraw zostały tak przyjęte, że rolnicy mają swobodę podejmowania decyzji i mogą przeznaczyć pod uprawę bobowatych większą powierzchnię gruntów ornych niż 20%.
1053	2021-09-15 21:20:24	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.1 Definicje i minimalne wymagania	Proponujemy zmianę definicję Rolnika aktywny zawodowego. , który otrzymałby brzmienie: Rolnik aktywny zawodowo- jest uznawany za aktywnego jeżeli otrzymał w roku poprzednim dopłaty bezpośrednie i spełnia warunki wymienione w ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.1.	Uzasadnienie: Propozycja aby z automatu uznawać za rolników aktywnych zawodowo wszystkie osoby, podmioty które otrzymały dopłaty bezpośrednie w wysokości poniżej 5000 euro jest błędna. Będzie ona wspierała sztuczne gospodarstwa, które nie zajmują się produkcją rolniczą a jedynie otrzymują dopłaty bezpośrednie, wydzierżawiają grunty rolne innym podmiotom bez formy pisemnej. Definicja Rolnika aktywnego powinna obejmować wszystkich, składających wnioski o dopłaty bezpośrednie.	Uwaga nieuwzględniona	Zaproponowana definicja jest rozwiązaniem optymalnym , które z jednej strony pozwoli skutecznie i efektywnie weryfikować fakt pozostawania „rolnikiem aktywnym" (z uwzględnieniem rozwiązań prawnych przewidzianych na nową perspektywę finansową), a z drugiej strony stworzy system możliwie mało skomplikowany i nieuciążliwy dla większości gospodarstw, biorąc pod uwagę doświadczenia z lat 2015-2017. Definicja aktywnego rolnika dotyczy sprawdzania kryteriów dochodowych i nie przyczyni się do wyeliminowania innych problemów.

1054	2021-09-15 21:22:23	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Realizacja zagospodarowania poscaleniowego w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, w przypadku wykonania scalenia bez zagospodarowania poscaleniowego w ramach PROW 2014-2020.	Umożliwienie realizacji operacji typu „Scalanie gruntów" w dwóch etapach. Etap I „Scalenie gruntów" oraz etap II „Zagospodarowanie poscaleniowe". Należy umożliwić kontynuowanie realizacji etapu II w ramach PS WPR 2023-2027 z uwagi na duże ryzyko niezrealizowania całości operacji realizowanych w ramach PROW 2014-2020. Potrzeba ta podyktowana jest tym, że przepisy krajowe regulujące szczegółowe warunki i tryb przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Scalanie gruntów" w ramach poddziałania „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, a także określające wysokość limitów środków dostępnych w poszczególnych województwach, nie zostały do chwili obecnej dostosowane do ww. przepisów UE. Operacja typu „Scalanie gruntów" jest procesem wielopłaszczyznowym, długotrwałym i skomplikowanym. Szacowany czas potrzebny na realizację całego przedsięwzięcia wynosi – w zależności od wielkości obiektu scaleniowego – nawet 6-7 lat, wliczając w to czas niezbędny na: - opracowanie założeń do projektu scalenia wraz z uzyskaniem decyzji środowiskowej (do 1,5 roku), - ogłoszenie terminu naboru wniosków o przyznanie pomocy finansowej, złożenie wniosków, ich - weryfikację oraz podpisanie umowy w sprawie przyznania środków (do 1 roku), - realizację postępowania administracyjnego w zakresie prac scaleniowych (do 2,5 roku), - wykonanie zagospodarowania poscaleniowego (do 3 lat). Czasochłonność poszczególnych etapów realizacji przedsięwzięcia, wynikająca m.in. z konieczności pozyskania niezbędnych opinii, uzgodnień, decyzji środowiskowych (wymagających niekiedy sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko), pozwoleń na budowę i pozwoleń wodnoprawnych, wyłonienia wykonawców w drodze postępowań przetargowych, a także z innych okoliczności niezależnych od Beneficjenta (starosty). Pozostały czas na realizację rozpoczętych oraz nowych operacji typu „Scalanie gruntów" w ramach PROW 2014-2020 to w rzeczywistości 3,5 roku. Należy mieć na uwadze, że postępowanie administracyjne w zakresie scaleń gruntów trwa w skrajnych przypadkach 3-5 lat. Jakiekolwiek opóźnienia na jednym z etapów prac scaleniowych mogą spowodować przekroczenie ostatecznego terminu realizacji operacji, tj. 30 czerwca 2025 r. i niezrealizowania zadania w całości.	Uwaga nieuwzględniona	Nie określono liczby etapów.
1055	2021-09-15 21:23:58	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	w ekoschemacie I.4.12 - Retencja wody na TUZ. termin retencji (wydłużyć) od dnia 1 kwietnia.	W warunkach Polski retencjonowanie wody zimowej i wiosennej jest kluczowe dla utrzymania poziomu wód gruntowych. Dlatego wody zatrzymane w TUZ mają istotne znaczenie zarówno dla wegetacji na TUZ jaki głębiej występujących wodach gruntowych.	Uwaga nieuwzględniona	Wyznaczony termin od 1 maja do 30 września umożliwia uzyskanie rekompensaty wszystkim rolnikom, którym nadmiar wody utrudnił uzyskanie plonów w danym roku. Wsparcie w ramach tego ekoschematu jest nakierowane na obszary wykorzystane na cele usług ekosystemowych w zakresie retencjonowania wody.
1056	2021-09-15 21:24:17	Organizacje pozarządowe	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Wymóg nr 3 Utrzymanie na działkach rolnych, będących gruntami ornymi, pasów kwietnych obsianych gatunkami rodzimych roślin zielnych (gatunki dziko rosnące), określonymi w przepisach krajowych, o szerokości od 3 do 9 m i długości co najmniej 35 m. W przypadku utrzymywania na gruntach ornych więcej niż jednego pasa, odległość między pasami powinna wynosić co najmniej 50 m;	Wymóg dotyczący stosowania w mieszankach na wieloletnie pasy kwietne krajowych (rodzimych) gatunków roślin zielnych jest pożądanym, nie tylko ze względu na postępujące zubożenie flory krajowej, ale również ze względu na zapewnianie pożywienia dla pożytecznych organizmów, o których z myślą powstała ta interwencja. Natomiast nie powinno być zalecanym stosowanie w mieszankach gatunków roślin uprawnych, ponieważ ideą pasów kwietnych jest stosowanie dzikich gatunków roślin, najlepiej rodzimych, dla zapewnienia pokarmu i schronienia dla pożytecznych organizmów, dla zwiększania bioróżnorodności fauny i flory krajobrazu rolniczego.	Uwaga nieuwzględniona	Szczegółowe wymogi zostaną określone na poziomie przepisów krajowych. Należy zauważyć, że obecnie proponowane jest, by wykorzystywane do zakładania pasów mieszanki były przynajmniej 10-gatunkowe. Biorąc pod uwagę cele środowiskowe projektowanej interwencji, a jednocześnie dostępność materiału siewnego dzikich gatunków roślin, nie jest uzasadnione całkowite zakazywanie wykorzystania w ww. mieszankach mioddajnych roślin uprawnych. Szczegółowa lista gatunków, które będą możliwe do wykorzystania w mieszance zostanie doprecyzowana na poziomie przepisów krajowych.
1057	2021-09-15 21:25:14	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Zmiana wysokości maksymalnych limitów przyznanej pomocy finansowej dla obszaru całego kraju: - 1000 Euro wysokości pomocy na opracowanie projektu scalenia gruntów, - 3000 Euro wysokości pomocy na zagospodarowanie poscaleniowe.	Konieczność zwiększenia kwot limitów pomocy finansowej na operacje typu „Scalanie gruntów", które ustalone były już przed rozpoczęciem PROW 2014-2020 dla poddziałania „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Aktualna sytuacja rynkowa oraz wzrastająca inflacja powoduje, że koszty tych prac uległy znacznemu zwiększeniu. Koszty prac inwestycyjnych zagospodarowania poscaleniowego względem roku 2016, kiedy podpisywane były pierwsze umowy o finansowanie tych prac wzrosły o blisko 100%. Obecnie realizowane operacje wymuszają konieczność aktualizowania kosztów operacji i pozyskiwania dodatkowych środków do umożliwienia zakończenia realizowanych przedsięwzięć i sięgają obecnie górnych limitów środków wynikających z przepisów wykonawczych. Ponadto realizacja dodatkowych zadań ujętych do realizacji w ramach interwencji związanych z retencją wodną wymaga zabezpieczenia dodatkowych środków finansowych na ich wykonanie. Należy mieć na uwadze, że realizacja zagospodarowania poscaleniowego może być wykonywana dopiero po uzyskaniu decyzji zatwierdzającej projekt scalenia gruntów oraz uzyskania niezbędnych uzgodnień i pozwolenia na budowę, tj. po 4-5 latach od rozpoczęcia prac scaleniowych. Uwzględniając aktualny wskaźnik inflacji oraz realizację działań w przyszłości należy ustalić maksymalny limit środków w wysokości: - 1000 Euro wysokości pomocy na opracowanie projektu scalenia gruntów, - 3000 Euro wysokości pomocy na zagospodarowanie poscaleniowe.	Uwaga nieuwzględniona	Nie planuje się wsparcia projektów rozpoczętych w ramach poprzedniej perspektywy.
1058	2021-09-15 21:25:30	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 1. Podstawowe wsparcie dochodu	Kod interwencji I 4.2 Nazwa interwencjiEkoschemat - Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt Proponujemy zmianę w zakresie obsady i ustalenie jej na poziomie maksymalnym 3 DJP/ ha TUZ.	Proponowana maksymalna obsada maksymalna jest zbyt niska i nie zapewni prawidłowego użytkowania TUZ. Spowoduje większą ilość roślin niepożądanych, potrzebę wykoszeń niedojadów jak również doprowadzi wzrostu użytków zielonych niewykorzystywanych rolniczo. Należy podkreślić, że ten limit powoduje, iż można wypasać na 1 hektarze w okresie pastwiskowym jedynie 1 krowę z cielęciem powyżej 0,5 roku.	Uwaga częściowo uwzględniona	Biorąc pod uwagę opinie instytutów, a także uwzględniając uwagi organizacji rolniczych zgłoszone podczas konsultacji społecznych Planu Strategicznego, zdecydowano, że z punktu widzenia środowiskowego związanego z odpowiednim użytkowaniem trwałych użytków zielonych istotne jest przyjęcie takiego poziomu górnego limitu obsady zwierząt w ramach tego ekoschematu, który pozwoli na spełnienie zakładanego celu interwencji. W związku z tym zdecydowano o przychyleniu się do propozycji podwyższenie górnego limitu z 1,5 do 2 DJP/ha TUZ, gdyż taka zmiana nadal pozwoli na realizację celu ekoschematu jakim jest ochrona bioróżnorodności poprzez właściwe gospodarowanie TUZ o niskiej wartości produkcyjnej i nie zaszkodzi bioróżnorodności pastwiska.
1059	2021-09-15 21:26:50	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 2. Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu	Art. 26 projektu rozporządzenia o Planach strategicznych WPR Nazwa interwencji Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów do celów zrównoważoności. Proponuję zmienić wielkość gospodarstw z maksymalnych 50 ha do maksymalnych 300 ha	w myśl ustawy o gospodarstwach rodzinnych za takowe uznaje się gospodarstwo o wielkości do 300 ha . w mojej ocenie WPR powinien wspierać jak najbardziej gospodarstwa rodzinne rozwijające się, gospodarstwa do 50 ha to gospodarstwa socjalne z których w obecnej perspektywie trudno jest się utrzymać rodzinie.	Uwaga nieuwzględniona	Mając na uwadze cel płatności redystrybucyjnej oraz wynikający z analizy dochodów rolniczych w poszczególnych przedziałach powierzchniowych zaproponowany zakres powierzchniowy, należy stwierdzić, że ukierunkowanie wsparcia do gospodarstw osiągających dochód parytetowy jest nieuzasadnione. Ponadto w rekomendacjach odnośnie polskiego PS, KE zwraca uwagę na konieczność redukcji różnic w dochodach między różnymi wielkościowo grupami gospodarstw na rzecz tych mniejszych poprzez m.in. stosowanie płatności redystrybucyjnej. Przyznanie płatności redystrybucyjnej dla gospodarstw o max pow 50 ha spełnia powyższe założenia.
1060	2021-09-15 21:27:29	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Dopuszczenie możliwości uwzględnienia kosztów związanych z podatkiem od wartości dodanej (VAT) w kosztach kwalifikowalnych dla interwencji I.10.8 – Scalanie gruntów wraz z zagospodarowanien poscaleniowym.	Brak możliwości rozliczenia kosztów podatkiem od wartości dodanej (VAT) przez Beneficjenta interwencji I.10.8 – Scalanie gruntów wraz z zagospodarowanien poscaleniowym. Starosta jako organ samorządu odpowiedzialny jest za prowadzenie postepowania scaleniowego i dodatkowo jako inwestor realizuje całość zadania w imieniu docelowych odbiorców – rolników (uczestników scalenia). W ramach tego działania Starosta występuje jako organ a nie jako podmiot gospodarczy, który mógłby dokonywać odliczeń podatku VAT. Starosta działając w imieniu samorządu i realizując zadanie rządowe w imieniu innych uczestników powinien mieć możliwość rozliczenia kosztów związanych z VAT w formie zwrotu tych kosztów w 100%.	Uwaga nieuwzględniona	VAT jest kosztem niekwalifikowalnych w przypadku wszystkich typów interwencji
1061	2021-09-15 21:28:33	Organizacje pozarządowe	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Wymóg nr 4 Wykorzystanie mieszanki roślin złożonej z co najmniej 10 gatunków o określonym udziale gatunków dwuletnich i wieloletnich.	Skład gatunkowy mieszanek stosowanych w wieloletnich pasach kwietnych jest kluczowy w ww. interwencji mającej na celu wspomaganie utrzymania i zwiększania różnorodności biologicznej przez wzmacnianie usług ekosystemowych krajobrazu rolniczego. Szczególnie, że planowane jest wdrażanie tej interwencji na terenie całego kraju. Dlatego należy w sposób bardzo odpowiedzialny dokonać wyboru gatunków roślin stosowanych w mieszankach na pasy kwietne w rolnictwie. Lista gatunków powinna być skonsultowana z szerokim gronem ekspertów, nie tylko związanych z badaniami naukowymi w rolnictwie, ale również z ekologami/ornitologami/entomologami/botanikami/innymi specjalistami w celu jak najefektywniejszego wykorzystania potencjału gatunków roślin dla rzeczywistej ochrony różnorodności biologicznej ekosystemu pól uprawnych. Skład gatunkowy mieszanek na wieloletnie pasy kwietne powinien spełniać kilka ogólnych kryteriów. W mieszance powinny znaleźć się: •Gatunki roślin stosowane w mieszance powinny być dobrane odpowiednio do warunków klimatyczno-środowiskowych panujących w danym regionie Polski •Gatunki atrakcyjne dla naturalnych wrogów szkodników roślin dzięki dostępności nektaru i pyłku kwiatowego, np. selerowate (marchew zwyczajna, kminek zwyczajny) •Gatunki atrakcyjne dla owadów zapylających, m.in bobowate (komonica zwyczajna, koniczyna łąkowa), astrowate (cykoria podróżnik, rodzime, a przynajmniej nie inwazyjne gatunki chabrów, krwawnik, wrotycz zwyczajny, rodzime gatunki złocieni i ich dzikich krewniaków •Rośliny wcześnie kwitnące stosowane w celu wspomagania gatunków owadów mogących ograniczać pierwsze pokolenie szkodników (tj. mszyce, wełnowce) •Rośliny o długim okresie kwitnienia — zapewniające pożytecznym owadom (naturalnym wrogom szkodników i owadom zapylającym) odpowiedni dostęp do pokarmu i schronienie, co pozwala na ich długą obecność i rozród w uprawie •Przede wszystkim rośliny niskie i znoszące wielokrotne koszenie (dwa razy w przypadku pasa wieloletniego) •Trawy, które można zastosować w mieszance dla stabilizacji pasa kwietnego; zagrożeniem jest jednak duża ekspansywność większości gatunków traw, szczególnie na lżejszych glebach, dlatego zaleca się stosowanie traw o kępowym, a nie kłączowym typie wzrostu i tylko w niewielkiej domiesce •Rośliny przystosowane do typu gleby, warunków klimatycznych (okresu wegetacji, nasłonecznienia, wilgotności) — mieszanki powinny być odpowiednio dobierane, szczególnie na glebach odbiegających od przeciętnych (np. piaszczystych suchych albo podmokłych) •Nie zaleca się stosowania gatunków obcych, a szczególnie inwazyjnych, a także rodzimych, ale bardzo ekspansywnych (np. niektórych gatunków traw, ostów i ostrożni); jest to szczególnie ważne na glebach lżejszych (piaszczystych)	Uwaga uwzględniona	Lista gatunków, które beda możliwe do wykorzystania w mieszance zostanie doprecyzowana przy udziale naukowców i ekspertów w tym z dziedziny botaniki i entomologii i określona na poziomie przepisów krajowych. Szczegółowe wymogi, a także zalecenia i praktyczne wskazówki komponowania mieszanek zostaną określone w przepisach oraz dokumentach krajowych. Ponadto w skomponowaniu mieszanki rolnikom doradzać będą doradcy rolnośrodowiskowi.
1062	2021-09-15 21:29:01	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	zwiększenie wysokości środków publicznych ogółem w mln [EUR] przyznanych na interwencję I.10.8 – Scalanie gruntów wraz z zagospodarowanien poscaleniowym do kwoty 320 mln [EUR].	W opracowanym w 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi dokumencie pod nawą „DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ ROLNICTWA, OBSZARÓW WIEJSKICH I RYBACTWA W POLSCE" wynika, że zapotrzebowanie na prace scaleniowe jest bardzo duże w skali kraju. Pilnej potrzeby realizacji prac scaleniowych umożliwiającej właściwe gospodarowanie gruntami rolnymi wymaga obszar blisko 1,4 mln ha gruntów. Ogólna liczba prac wymagających realizacji prac scaleniowych kształtuje się na poziomie 7,1 mln ha. Realne wykonanie prac scaleniowych realizowanych w PROW 2007-2013 pokazała, skalę możliwości rocznej realizacji scaleń w kraju. Rocznie wykonywało się scalenia gruntów na powierzchni średnio - 13629 ha. Przyjmując plan realizacji na kolejne 5 lat realizacji prac scaleniowych , uwzględniając maksymalne limity zaproponowanych kosztów (1000[EUR] scalenie+3000[EUR] zagospodarowanie poscaleniowe) oraz dodatkowe koszty VAT niezbędna do zabezpieczenia na realizację interwencji jest kwota około 320 mln [EUR].	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020 Jednocześnie zwiększono alokację środków tak aby możliwa była realizacja takiej samej liczby projektów w ramach interwencji.
1063	2021-09-15 21:30:34	JST	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Wprowadzenie możliwości refinansowania nabywania gruntów w ramach postępowania scaleniowego lub w okresie realizacji interwencji na pozyskanie gruntów pod realizację celów środowiskowych i działań związanych z poprawa krajobrazu i retencją wodną	Realizacja celów wodno-melioracyjnych lub wykonanie nasadzeń ekologiczno-krajobrazowych (zabiegi wymagają pozyskania odpowiednich terenów umożliwiających właściwe przeprowadzenie tych działań na obszarze scalenia. (opracowanie naukowe pod redakcją dr hab. inż. Jacka Pijanowskiego, prof. UR w Krakowie – pn: „Środowiskowe i społeczne efekty scaleń gruntów". Grunty zabezpieczone na rzecz tych działań po scaleniu powinny przechodzić na własność podmiotów realizujących inwestycje na tych obszarach, mianowicie – Państwowe Gospodarstwo Wody Polskie(w zakresie zgodnym z ustawą Prawo Wodne), KOWR (w zakresie zgodnym z przenaczeniem gruntów będących w zasobie), PGL-Pasy Państwowe (w zakresie realizacji granicy rolno-leśnej, zalesień śródpolnych i realizacji leśnych stref ochronnych), gmina (w zakresie wszystkich działań wodno-środowiskowych do powierzchni poniżej 1 ha).	Uwaga nieuwzględniona	Zakup gruntów nie może stanowić kosztu kwalifikowalnego.
1064	2021-09-15 21:32:57	Osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Wymóg nr 4 Wykorzystanie mieszanki roślin złożonej z co najmniej 8 gatunków o określonym udziale gatunków dwuletnich i wieloletnich.	Nasiona gatunków roślin obecnie stosowane do zakładania pasów/łąk kwietnych stanowią obecnie drogi materiał siewny, dlatego propozycja żeby w mieszance znalazło się co najmniej 10 gatunków roślin uważamy za nieodpowiednią do realiów rynku. Ponadto lista gatunków i ich możliwy udział procentowy w ostatecznej mieszance powinien być znany dla producentów w sezonie poprzedzającym ww. interwencję, aby producenci mieli wystarczająco dużo czasu na wytworzenie materiału siewnego. Dodatkowym aspektem jest udział gatunków jednorocznych, dwuletnich i wieloletnich. Jeśli docelowo będą finansowane pasy kwietne, w których skład wchodzą rośliny wieloletnie i jednoroczne/dwuletnie to warto pamiętać o tym, że w 2, 3 roku po założeniu po tych ostatnich (jednoroczne/dwuletnie) nie będzie śladu. Praktyczny i zarazem ekologiczny wynik będzie taki, że usługi ekosystemowe, które miała spełniać dana mieszanka roślin, będą ograniczone lub w najgorszych przypadkach ich nie będzie. Dlaczego? Ponieważ na pasie szerokości np. 3 m będzie tylko widocznych kilka roślin, a sam pas kwietny będzie albo pusty albo bardzo szybko stanie się miejscem dla chwastów i innych gatunków ekspansywnych charakterystycznych dla krajobrazu rolniczego.	Uwaga częściowo uwzględniona	Szczegółowe wymogi, w tym lista gatunków możliwych do wykorzystania w mieszance na pasy kwietne, czy też zabiegi mające na celu przeciwdziałanie ekspansji gatunków nieporządanych lub dotyczące podsiewu pasa w trakcie realizacji zobowiązania, zostaną określone na poziomie przepisów i dokumentów krajowych. Należy zauważyć, że wymogi interwencji nie wykluczają możliwości stworzenia mieszanki na pas kwietny przez rolnika, zamiast wykorzystywania gotowych dostępnych komercyjnie mieszanek.

1065	2021-09-15 21:33:30	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 2. Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu	•W Art. 26 projektu rozporządzenia o Planach strategicznych WPR, dotyczącym interwencji o nazwie: Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów do celów zrównoważoności, wnosimy o umożliwienie skorzystania z tego działania gospodarstwom większym a niżeli zaproponowane w projekcie ograniczenie do 50 ha.	Ustawa o gospodarstwach rodzinnych mówi o wielkości gospodarstwa rodzinnego tj. do 300 ha. Uważamy że Wspólna Polityka Rolna powinna być tożsama z przepisami krajowymi i wspierać przede wszystkim gospodarstwa rodzinne. Po za tym z analizy projektu "Planu" wynika że gospodarstwa powyżej 50 i 100 ha posiadają ok 50% powierzchni gruntów składanych do płatności obszarowych, i pozostawienie proponowanego zapisu spowodowało by wyłączenie takiej powierzchni z proponowanego wsparcia. Istnieje również obawa że większe gospodarstwa będą w celu uzyskania w/w wsparcia sztucznie dokonywały podziału powierzchni.	Uwaga nieuwzględniona	Mając na uwadze cel płatności redystrybucyjnej oraz wynikający z analizy dochodów rolniczych w poszczególnych przedziałach powierzchniowych zaproponowany zakres powierzchniowy, należy stwierdzić, że ukierunkowanie wsparcia do gospodarstw osiągających dochód parytetowy jest nieuzasadnione. Ponadto w rekomendacjach odnośnie polskiego PS, KE zwraca uwagę na konieczność redukcji różnic w dochodach między różnymi wielkościowo grupami gospodarstw na rzecz tych mniejszych poprzez m.in. stosowanie płatności redystrybucyjnej. Przyznanie płatności redystrybucyjnej dla gospodarstw o max pow 50 ha spełnia powyższe założenia.
1066	2021-09-15 21:36:22	Osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Wymóg nr 5 Wysiew mieszanki w terminie od 15 sierpnia do 31 października (w roku poprzedzającym rok rozpoczęcia realizacji zobowiązania) lub od 1 kwietnia do 15 maja w pierwszym roku realizacji zobowiązania; możliwy podsiew w miejscach wypadów roślin;	Terminy jesienne (do 31.10) wysiewu nasion na pasy kwietne są bardzo korzystnymi, ponieważ w tym okresie problemy z wilgotnością gleby nie występują lub bardzo rzadko. Natomiast ważnym aspektem jest, że do wysiewu jesienią nadają się jedynie nasiona wieloletnich gatunków roślin, a nie jednorocznych (np. facelia, lnica marokańska, inkarnatka, ubiorek baldaszkowy). Ponadto jeśli będą wybierane gatunki jednoroczne to należy pamiętać, aby były one odporne na niskie temperatury (np. lnicznik siewny, koniczyna drobnogłówkowa czyli orędziw, żmijowiec zwyczajny, żmijowiec czerwony). Należy szukać wieloletnich zamienników dla gatunków jednorocznych np.: siać len austriacki zamiast lnu siewnego; lnicę pospolitą zamiast lnicy marokańskiej.	Uwaga częściowo uwzględniona	Szczegółowe wymogi, w tym lista gatunków możliwych do wykorzystania w mieszance na pasy kwietne, zostaną określone na poziomie przepisów krajowych. Praktyczne wskazówki dotyczące zakładania pasów kwietnych zostaną określone w dokumentach krajowych. Ponadto, w skomponowaniu mieszanki i wyborze właściwego terminu jej wysiewu doradzać będą doradcy rolnośrodowiskowi.
1067	2021-09-15 21:36:46	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 1. Podstawowe wsparcie dochodu	Proponujemy ponowne przeliczenie stawek: Ekoschemat - Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji zakłada szacowaną stawkę na poziomie 428 zł/ha Ekoschemat - Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo, tj. w formie aplikacji doglebowej zakłada szacowane wsparcie na poziomie 291 zł/ha. W naszym przekonaniu powinno być odwrotnie	Kod interwencji I 4.6 (str. 106) Nazwa interwencji: Ekoschemat - Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji zakłada szacowaną stawkę na poziomie 428 zł/ha. Interwencja zakłada, iż rolnik wymiesza obornika z glebą maksymalnie w ciągu 12 godzin od aplikacji na gruncie ornym; potwierdzi realizację tej praktyki za pomocą tzw. zdjęcia geotagowanego przy wykorzystaniu aplikacji udostępnionej przez ARiMR oraz jest obowiązek przykrywania obornika w miejscu składowania. Celem ekoschematu jest ograniczenie emisji amoniaku do atmosfery poprzez wymieszanie obornika w okresie maksymalnie 12 godzin od jego aplikacji na glebę oraz przez obowiązek przykrywania obornika w miejscu jego składowania. Kolejna interwencja Ekoschemat - Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo, tj. w formie aplikacji doglebowej zakłada szacowane wsparcie na poziomie 291 zł/ha. Celem ekoschematu jest ograniczenie emisji amoniaku do atmosfery w trakcie i po aplikacji płynnych nawozów naturalnych. Najskuteczniejszą metodą w tym zakresie jest aplikacja nawozów naturalnych bezpośrednio do gleby. Podsumowując, jeżeli wymieszamy obornik na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji otrzymamy 428 zł/ha. Natomiast jeżeli rolnik zainwestuje w maszyny do doglebowej aplikacji i wybierze metodę znacznie bardziej przyjazną środowisku to otrzyma prawie jedną trzecią (32%) mniejsze wsparcie. Taka relacja wsparcia w tych interwencjach jest demotywująca i zniechęcająca do stosowania aplikacji doglebowej. Takie podejście jest z założenia błędne a stawki powinny być zamienione. Dodatkowo prosimy o przesłanie szczegółowej analizy kosztów na podstawie, której dokonano takiej wczesy poziomu wsparcia w tych interwencjach.	Uwaga nieuwzględniona	Należy zauważyć, że celem ekoschematów jest zachęcenie do stosowania takich praktyk, które mają na celu przyczynienie się do ograniczenia emisji amoniaku do atmosfery, m.in. poprzez skrócenia czasu jaki obornik pozostaje na powierzchni gleby, czy aplikację gnojowicy innymi metodami niż rozbryzgowo. Przy ustalaniu stawek brano pod uwagę m.in. poziom ambicji interwencji oraz ponoszone nakłady związane z realizacją ekoschematów. Jednocześnie należy zauważyć, że ekoschematy są płatnościami obszarowymi, w związku z tym nie ma możliwości uwzględnienia w kalkulacji stawki kosztów inwestycyjnych ponoszonych np. na zakup maszyn. Tego typu wsparcie zostało przewidziane w ramach działań z II filaru.
1068	2021-09-15 21:36:54	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	•W Art. 28 projektu rozporządzenia o Planach strategicznych WPR, dotyczącym interwencji o nazwie: Ekoschematy – praktyki korzystne dla środowiska i klimatu, wnosimy o skrócenie terminów wiosennych utrzymania poszczególnych ekoschematów do 31 stycznia.	Z lat wcześniejszych wynika że przy utrzymującej się suszy, oraz braku zim, rolnicy powinni jak najwcześniej rozpocząć prace wiosenne w celu wykorzystania zasobów wodnych. Wprowadzenie terminów późniejszych spowoduje problem z umożliwieniem rozpoczęcia uprawy wiosennej w/w przypadkach. Niezbędnym będzie wystąpienie do Komisji Europejskiej o zezwolenie na dokonanie zmian w terminach. Wprowadzając termin zakończenia utrzymania zaproponowanych ekoschematów na 31 stycznia, unikamy kłopotów związanych z umożliwieniem rolnikom dokonywania wcześniejszych prac wiosennych podczas występowania suszy.	Uwaga częściowo uwzględniona	Przyjęcie terminu utrzymania międzyplonów do 15 lutego jest wynikiem kompromisu pomiędzy priorytetami dotyczącymi swobody decyzji produkcyjnych rolników a celami środowiskowymi (kwestia ochrony gleby w okresie wczesnowiosennym). Dodatkowo, w celu umożliwienia wcześniejszych terminów rozpoczęcia prac wiosennych wprowadzono już po 15 listopada możliwość mulczowania międzyplonu ozimego.
1069	2021-09-15 21:40:56	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 12.1. Dopłaty do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich	•W Art. 70 projektu rozporządzenia o Planach strategicznych WPR, dotyczącym interwencji o nazwie: Dopłaty do składek ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, wnosimy o zniesienie limitu 736 euro na gospodarstwo.	Z konsultacji z rolnikami naszego Powiatu wynika że wskazany w działaniu limit nie zezwoli na ubezpieczenie połowy upraw średniego gospodarstwa na naszym terenie. Pragniemy podkreślić że ubezpieczenie upraw jest obowiązkowe a wielkość rzeczywista średniego gospodarstwa na naszym terenie przekracza 50 ha. Ubezpieczenie takiej powierzchni od zdarzeń których występuje coraz to więcej, przy wskazanym ograniczeniu dofinansowania na gospodarstwo nie będzie możliwa.	Uwaga uwzględniona	W ramach Interwencji Dopłaty do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich, pomoc będzie miała formę dotacji w postaci refundacji 70% kosztów zawarcia umowy ubezpieczenia zwierząt od ryzyka wystąpienia choroby. Średnia wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne wynosi 7.650 zł.
1070	2021-09-15 21:42:58	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	zmiana wysokości maksymalnych limitów przyznanej pomocy finansowej dla obszaru całego kraju: - 1000 Euro wysokości pomocy na opracowanie projektu scalenia gruntów, - 3000 Euro wysokości pomocy na zagospodarowanie poscaleniowe.	Konieczność zwiększenia kwot limitów pomocy finansowej na operacje typu „Scalanie gruntów", które ustalone były już przed rozpoczęciem PROW 2014-2020 dla poddziałania „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Aktualna sytuacja rynkowa oraz wzrastająca inflacja powoduje, że koszty tych prac uległy znacznemu zwiększeniu. Koszty prac inwestycyjnych zagospodarowania poscaleniowego względem roku 2016, kiedy podpisywane były pierwsze umowy o finansowanie tych prac wzrosły o blisko 100%. Obecnie realizowane operacje wymuszają konieczność aktualizowania kosztów operacji i pozyskiwania dodatkowych środków do umożliwienia zakończenia realizowanych przedsięwzięć i sięgają obecnie górnych limitów środków wynikających z przepisów wykonawczych. Ponadto realizacja dodatkowych zadań ujętych w interwencji I.10.8 związanych z retencją wodną wymaga zabezpieczenia dodatkowych środków finansowych na ich wykonanie. Należy mieć na uwadze, że realizacja zagospodarowania poscaleniowego może być wykonywana dopiero po uzyskaniu decyzji zatwierdzającej projekt scalenia gruntów oraz uzyskania niezbędnych uzgodnień i pozwolenia na budowę, tj. po 4-5 latach od rozpoczęcia prac scaleniowych. Uwzględniając aktualny wskaźnik inflacji oraz realizację działań w przyszłości należy ustalić maksymalny limit środków w wysokości: - 1000 Euro wysokości pomocy na opracowanie projektu scalenia gruntów, - 3000 Euro wysokości pomocy na zagospodarowanie poscaleniowe.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020 Jednocześnie zwiększono alokację środków tak aby możliwa była realizacja takiej samej liczby projektów w ramach interwencji
1071	2021-09-15 21:43:23	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.1 Definicje i minimalne wymagania	w definicji rolnika aktywnego należało by wykreślić kwoty.	w naszej ocenie każdy aktywny rolnik powinien na wezwanie ARiMR udokumentować sprzedaż i zakupy w swoim gospodarstwie	Uwaga nieuwzględniona	Zaproponowana definicja jest rozwiązaniem optymalnym , które z jednej strony pozwoli skutecznie i efektywnie weryfikować fakt pozostawania „rolnikiem aktywnym" (z uwzględnieniem rozwiązań prawnych przewidzianych na nową perspektywę finansową), a z drugiej strony stworzy system możliwie mało skomplikowany i nieuciążliwy dla większości gospodarstw, biorąc pod uwagę doświadczenia z lat 2015-2017. Definicja aktywnego rolnika dotyczy sprawdzania kryteriów dochodowych i nie przyczyni się do wyeliminowania innych problemów.
1072	2021-09-15 21:44:39	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	Wskazane powyżej stawki płatności zostaną zwiększone o koszty transakcyjne (za sporządzenie przez eksperta przyrodniczego dokumentacji przyrodnicze) wynoszące 20% tych stawek.	Do tej pory koszty transakcyjne sięgały 20% pierwszej płatności (chyba że przekroczyły określony próg dla danego zakresu powierzchni objętej działaniem rśk). Dziesięciokrotne obniżenie tej stawki spowoduje odejście tych ekspertów, którzy swoje ekspertyzy wyceniają na podstawie zapisów w metodyce i aktach prawnych. Może też zniechęcić do podjęcia zobowiązania rolników, jeśli ekspert zażąda za swoją pracę tak jak poprzednio 20% pierwszej płatności, a rolnik niemal całą tę sumę będzie musiał pokryć z własnej kieszeni	Uwaga częściowo uwzględniona	W ramach zobowiązania płatność będzie jednorazowo powiększona o rekompensatę kosztów transakcyjnych wynikających z konieczności posiadania dokumentacji przyrodniczej. Wysokość tej rekompensaty będzie zróżnicowana w zależności od konieczności przeprowadzenia przez eksperta przyrodniczego inwentaryzacji terenowej i będzie uzależniona od powierzchni siedliska, na które realizowane będzie zobowiązanie.
1073	2021-09-15 21:45:53	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Zmiana 1. Wnioskujemy, aby promować retencjonowanie wody w okresie od 1 marca do 30 maja. Zmiana 2. Wprowadzenie warunku, że np. co najmniej 30% powierzchni deklarowanej do wsparcia musi być trwałym użytkiem zielonym, na którym nastąpiło zalanie lub podtopienie przez co najmniej 12 dni.	Zmiana 1. Okresowo zalewane trwałe użytki zielone mają duże znaczenie dla lęgowych i migrujących ptaków wodno-błotnych, w tym dubelta. Pełnią też ważną funkcję retencyjną i sprzyjają bioróżnorodności. Dlatego też popieramy powstanie takiego ekoschematu, jednak z ograniczeniem czasowym do okresu wiosennego. Wynika to głównie z tego, że wysoka jakości siedlisk lęgowych dubelta (też innych ptaków siewkowych) wiąże się z występowaniem lokalnych podtopień w okresie przed lęgowym i wczesnolęgowym, a więc od około połowy marca do połowy czerwca. Wymagałoby to retencjonowania przez rolnika wód zimowych, co jest szczególnie ważne w kontekście zmian klimatycznych powodujących zbyt wczesne przesuszanie siedlisk wilgotnych. Jednocześnie promowanie zalewu łąk w okresie koszenia łąk (tj. tylko od czerwca do końca września) wpłynie negatywnie na jakość zbieranego siana, co ma kluczowe znaczenie dla tych rolników, którzy zbierają zielonkę dla zwierząt. Ponadto podtopienie znacznie utrudni prawidłowe wykoszenie łąki tj. połączone ze zbiorem i wywozem biomasy. Skutkować to będzie większym ryzykiem sankcji dla rolnika a w konsekwencji niższą jakością siedlisk dubelta w kolejnym roku w związku z niewykonaniem zabiegów agrotechnicznych (zalegający wojłok). Zmiana 2. Wiele zalewanych okresowo trwałych użytków zielonych będących siedliskiem lęgowym dubelta, leży na równinach zalewowych, będących jednym z głównych typów siedlisk w jakich występuje ten gatunek. W tym typie siedliska krajobrazowego stwierdzono w Polsce 21 tokowisk co stanowiło aż 31% spośród wszystkich badanych tokowisk (Korniluk i Piec 2016). Na równinach zalewowych podtopienia występują w obrębie obniżeń po byłych starorzeczach, niezalewane (lub chwilowo podtapiane) są zaś mineralne wyniesienia (tzw. grądziki), które tworzą dogodne miejsce na toki i lęgi dubelta. Wyniesienia takie stanowią nieraz znaczną część równiny zalewowej. Może więc dojść do sytuacji, w której tylko część powierzchni deklarowanej do wsparcia zostanie zalana. Sytuacja taka nie powinna naszym zdaniem wpływać na utratę dodatkowej płatności w ramach ekoschematu, gdyż w przypadku dubelta siedlisko zalane częściowo stanowi dogodniejsze miejsce żerowania niż zalane całkowicie (Korniluk i in. 2020). Literatura Korniluk, M. & Piec, D. 2016. Krajowy Program Ochrony Dubelta. Nat. Int. Pol. Białystok. https://doi.org/10.13140/RG.2.2.32217.72804 Korniluk, M., Białomyzy, P., Grygoruk, G., Kozub, Ł., Sielezniew, M., Świętochowski, P., Tumiel, T., Wereszczuk, M. & Chylarecki, P. 2020. Habitat selection of foraging male Great Snipes on floodplain meadows: importance of proximity to the lek, vegetation cover and bare ground. Ibis (Lond. 1859). 163: 486–506.	Uwaga nieuwzględniona	Wyznaczony termin od 1 maja do 30 września umożliwia uzyskanie rekompensaty wszystkim rolnikom, którym nadmiar wody utrudnił uzyskanie plonów w danym roku. Wsparcie w ramach tego ekoschematu jest nakierowane na obszary wykorzystane na cele usług ekosystemowych w zakresie retencjonowania wody.
1074	2021-09-15 21:46:10	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	W interwencji I.8.1. Propozycja stawek: • Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka, dubelt i kulik wielki) -1465 zł/ha • Ochrona siedlisk lęgowych wodniczki – 1855 zł/ha • Ochrona siedlisk lęgowych derkacza – 865 zł/ha	Stawki płatności dla siedlisk lęgowych ptaków są obarczone oczywistym błędem – wartość dla derkacza jest min.2 krotnie przeszacowana zaś stawka dla wodniczki istotnie niedoszacowana. Aktualnie wskazane stawki dopłat doprowadzą do sytuacji, gdzie powszechny w Polsce gatunek występujący na szerokim spektrum gruntów rolnych będzie głównym wpieranym realnie w tym okresie WPR. Kwalifikowanie szeregu łąk do dopłat celem realnego wsparcia ochrony siedlisk np.krwawodzioba czy kulika będzie po prostu nieopłacalne. Tym bardziej wodniczka występująca na specyficznych i trudnych siedliskach (np.wyspy w delcie Świny czy Bagna Rozwarowskie w woj.zachodniopomorskim) nie będzie przez rolnika uznawana jako gatunek zachęcający do podjęcia dobrowolnego zobowiązania.	Uwaga częściowo uwzględniona	Płatności zostały skalkulowane w oparciu o bilans utraconych dochodów i dodatkowo poniesionych kosztów. Wariant Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka, dubelt i kulik wielki) z jedna stawką płatności(1055 zł/ha) został podzielony na dwa warianty z różnymi stawkami płatności: Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka) -1055 zł/ha oraz Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego – 1347 zł/ha. Dodatkowo została obniżona stawka płatności w przypadku wariantu Ochrona siedlisk lęgowych derkacza – 1055 zł/ha.
1075	2021-09-15 21:46:24	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 1. Podstawowe wsparcie dochodu	Kod interwencji I 4.17 (str. 132) Nazwa interwencji: Ekoschemat – Dobrostan zwierząt Rozgęszczenie obsady powinno być traktowane jako rozwiązanie przejściowe z uwagi na jego silne uzależnienie od wypłacanej rekompensaty i po wstrzymaniu rekompensaty będzie zaniechane a skupić się na stymulowaniu zmian trwalszych. Dobrostan opasów - zapewnienie zwiększonej o co najmniej 20% powierzchni bytowej w budynkach; Ten wymóg proponujemy skreślić - utrzymywanie na ściółce; Proponujemy zmienić na: - utrzymywanie na ściółce lub zapewnienie ściółki na minimum 50% powierzchni; Zapis dotyczący wybiegów powinien przyjąć poniższe brzmienie: - zapewnienie dostępu do wybiegu przez co najmniej 4 godz. dziennie przez cały rok, z możliwością zastąpienia przez zapewnienie zwiększonej o co najmniej 20% powierzchni bytowej w budynkach. Proponujemy zróżnicowanie wysokości dopłat -Bez wybiegów 269 zł/szt. -Z wybiegami 400zł/szt.	- zapewnienie zwiększonej o co najmniej 20% powierzchni bytowej w budynkach; Ten wymóg proponujemy skreślić jako rozwiązanie nietrwałe. - utrzymywanie na ściółce; Proponujemy zmienić na: - utrzymywanie na ściółce lub zapewnienie ściółki na minimum 50% powierzchni; Dla zapewnienia komfortu zwierzętom wystarczy, jeśli będą miały możliwość przebywania na ściółce. Zapis dotyczący wybiegów powinien przyjąć poniższe brzmienie: - zapewnienie dostępu do wybiegu przez co najmniej 4 godz. dziennie przez cały rok, z możliwością zastąpienia przez zapewnienie zwiększonej o co najmniej 20% powierzchni bytowej w budynkach. Kluczowe dla zapewnienia dobrostanu zwierząt jest uwolnienie z łańcuchów. Zapewnienie wybiegów jest także niezwykle ważne, ale jest dużo większym wyzwaniem dla rolników. Nie zawsze wybiegi są możliwe do wykonania ze względów technicznych lub z uwagi na znaczne nakłady finansowe jakie należy ponieść na modernizację. W tym zakresie konieczne jest uruchomienie wsparcia do inwestycji w dobrostan zwierząt w ramach dedykowanej interwencji inwestycyjnej. Proponujemy zróżnicowanie wysokości dopłat -Bez wybiegów 269 zł/szt. -Z wybiegami 400zł/szt. W naszym przekonaniu skala aplikacji w wariancie b) będzie na początku niewielka, ale możliwość uzyskania wyższej kwoty będzie motywująca do modernizacji obór.	Uwaga nieuwzględniona	Ad 1) Interwencja związana z dobrostanem zwierząt koncentruje się na wymogach związanych z zapewnieniem zwiększonej powierzchni bytowej i dostępem do środowiska zewnętrznego. Ad 2) Interwencja związana z dobrostanem zwierząt koncentruje się na wymogach związanych z zapewnieniem zwiększonej powierzchni bytowej i dostępem do środowiska zewnętrznego i tym samym nie obejmuje innych aspektów związanych z utrzymaniem zwierząt. Ad 3) W części dotyczącej wydzielenia z płatności do opasów płatności jedynie do zwiększonej powierzchni bytowej w pomieszczeniach uwaga została uwzględniona. Stawka płatności w tym zakresie zostanie oszacowana przez IZ-PIB.

1076	2021-09-15 21:47:03	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 4 ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.6. Elementy wspólne dla rodzajów interwencji w zakresie rozwoju obszarów wiejskich	Dopuszczenie możliwości uwzględnienia kosztów związanych z podatkiem od wartości dodanej (VAT) w kosztach kwalifikowalnych dla interwencji I.10.8 – Scalanie gruntów wraz z zagospodarowanien poscaleniowym.	Brak możliwości rozliczenia kosztów podatkiem od wartości dodanej (VAT) przez Beneficjenta interwencji I.10.8 – Scalanie gruntów wraz z zagospodarowanien poscaleniowym Starosta jako organ samorządu odpowiedzialny jest za prowadzenie postepowania scaleniowego i dodatkowo jako inwestor realizuje całość zadania w imieniu docelowych odbiorców – rolników (uczestników scalenia). W ramach tego działania Starosta występuje jako organ a nie jako podmiot gospodarczy, który mógłby dokonywać odliczeń podatku VAT. Starosta działając w imieniu samorządu i realizując zadanie rządowe w imieniu innych uczestników powinien mieć możliwość rozliczenia kosztów zwiazanych z VAT w formie zwrotu tych kosztów w 100%.	Uwaga nieuwzględniona	VAT jest kosztem niekwalifikowalnym we wszystkich typach interwencji
1077	2021-09-15 21:47:46	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	W interwencji I.8.1. Niezrozumiały zapis Wskazane powyżej stawki płatności zostaną zwiększone o koszty transakcyjne (za sporządzenie przez eksperta przyrodniczego dokumentacji przyrodnicze) wynoszące 2% tych stawek.	Czy zapis oznacza, że praca eksperta np. dla przygotowania dokumentacji „dla siedliska wodniczki" będzie wsparta (de facto zapłacona ekspertowi przez rolnika) jest warta 31,10 zł za 1ha?	Uwaga częściowo uwzględniona	W ramach zobowiązania płatność będzie jednorazowo powiększona o rekompensatę kosztów transakcyjnych wynikających z konieczności posiadania dokumentacji przyrodniczej. Wysokość tej rekompensaty będzie zróżnicowana w zależności od konieczności przeprowadzenia przez eksperta przyrodniczego inwentaryzacji terenowej i będzie uzależniona od powierzchni siedliska, na które realizowane będzie zobowiązanie.
1078	2021-09-15 21:48:51	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Wnioskujemy o zwiększenie płatności w ramach tego wsparcia do kwoty 1300 zł/ha.	Popieramy powstanie takiego ekoschematu, gdyż zanik ekstensywnego użytkowania łąk, w szczególności wypasu stanowi jeden z istotnych czynników wpływających na pogorszenie jakości siedlisk dubelta (Korniluk i Piec 2016). Wypas zwierząt na trwałych użytkach zielonych tworzy w siedliskach tego gatunku urozmaiconą strukturę roślinności oraz ogromną ilość mikrosiedlisk z odkrytą glebą będącą najistotniejszym elementem środowiska selektywnie wybieranym przez żerujące samce dubelta w mikro skali (Korniluk i in. 2020). Również w skali krajobrazu wypas był najsilniej preferowanym użytkowaniem rolniczym przez żerujące samce dubelta (Korniluk i in. 2020). Jednakże, ze względu na to, że ekstensywne wypasanie zwierząt w krajobrazie wiąże się z dużym zaangażowaniem rolników i wymaga dodatkowych kosztów (dozór stada, budowa i konserwacja ogrodzeń, opieka weterynaryjna).	Uwaga nieuwzględniona	Stawki płatności w ramach ekoschematów co do zasady wyliczone zostały na podstawie poniesionych kosztów i utraconych dochodów oraz uwzględniają dodatkowe korzyści związane z realizacją ekoschematu. Określając wysokość stawek płatności wzięto pod uwagę poziom ambicji poszczególnych ekoschematów, w tym stawiane wymogi (wynikające z tego koszty jakie będą musiały być poniesione przez rolników, ewentualne straty dochodu, ale również korzyści płynące z realizacji wymaganych działań), mając przy tym na względzie zapewnienie odpowiedniej wysokości wsparcia w stosunku do ponoszonych nakładów wynikających z realizacji ekoschematu.
1079	2021-09-15 21:50:43	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000	Wskazane powyżej stawki płatności zostaną zwiększone o koszty transakcyjne (za sporządzenie przez eksperta przyrodniczego dokumentacji przyrodnicze) wynoszące 20% tych stawek	Do tej pory zwrot kosztów transakcyjnych sięgał do 20% pierwszej płatności. Dziesięciokrotne obniżenie stawek może spowodować odpływ ekspertów (jeśli ci przestawią się na niższe stawki) lub rezygnację rolników (jeśli eksperci pozostaną przy starych stawkach)	Uwaga częściowo uwzględniona	W ramach zobowiązania płatność będzie jednorazowo powiększona o rekompensatę kosztów transakcyjnych wynikających z konieczności posiadania dokumentacji przyrodniczej. Wysokość tej rekompensaty będzie zróżnicowana w zależności od konieczności przeprowadzenia przez eksperta przyrodniczego inwentaryzacji terenowej i będzie uzależniona od powierzchni siedliska, na które realizowane będzie zobowiązanie.
1080	2021-09-15 21:51:09	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 1. Podstawowe wsparcie dochodu	Kod interwencji I 5.1. (str. 141). Nazwa interwencji: Wsparcie dochodów związane z produkcją do krów. W opisie warunków kwalifikowalności zawarto warunek: „Rolnik posiada nie więcej niż 50 szt. kwalifikujących się zwierząt". W naszej ocenie powinniśmy całkowicie usunąć ten warunek.	Warunek oznacza to, iż każde gospodarstwo, w którym jest więcej niż 50 kwalifikujących się zwierząt jest całkowicie wykluczone ze wsparcia. W naszej ocenie powinniśmy całkowicie usunąć ten warunek, tym bardziej, że i tak wsparcie przyznawane jest do maksymalnie 20 sztuk. Gospodarstw z obsadą powyżej 50szt jest niewilka liczba. Znaczenie dla budżetu będzie niewielkie a ta część rolniów którzy wypadną ze schematu będzie zawiedziona.	Uwaga uwzględniona	Zgodnie z Planem wsparcie przyznawane jest do liczby sztuk zwierząt kwalifikujących się do płatności w gospodarstwie, nie większej jednak niż do 20 sztuk.
1081	2021-09-15 21:51:21	Osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Wymóg nr 6 Koszenie 50% powierzchni pasa, a następnie po ok. 2-3 tygodniach pozostałych 50 % powierzchni pasa, gdy wysiew w terminach jesiennych (15.08-31.10) to należy wykonać zabieg koszenia w III terminach: IV, VII, IX. W przypadku wysiewu pasa w terminie wiosennym (01.04-15.05) należy wykonać minimum jeden zabieg koszenia pasa w terminie VIII/IX. Zabiegi koszenia z obowiązkiem z obowiązkiem usunięcia skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy). Koszenie pasa należy przeprowadzić na wysokości minimum 15 cm od powierzchni gruntu.	Koszenie jest bardzo ważnym zabiegiem agrotechnicznym mającym wpływ nie tylko na stan samego pasa kwietnego, ale również na 'życie' w jego obrębie. Dlatego ww. wymóg koszenia w terminie od 30 września do 31 października jest terminem za późnym szczególnie dla roślin wieloletnich, szczególnie tych wysianych jesienią (Wymóg 5 - terminy wysiewu: I - 15.08-31.10, II - 01.04-15.05), ponieważ mogą je wyprzeć rośliny niepożądane. Niepożądane będą zarówno towarzysząca zasiewom wbrew woli rolników i obniżające plony czyli tzw. chwasty segetalne (np.: perz, bylica polna), jak i gatunki przydroży, miedz, odłogów, które mogą, choć nie muszą wnikać na pola i obniżać plonowania, poza tym wiele z nich jest alergennnych dla ludzi tzw. chwasty ruderalne (np.: ambrozja, bylica pospolita). Inne gatunki ruderalne znajdują wprawdzie pewne zastosowania w gospodarce człowieka, ale stanowią ogromne zagrożenie dla krajowych gatunków roślin i owadów pożytecznych i chronionych prawem np.: inwazyjne nawłocie w stosunku do naszych rodzimych gatunków nawłoci i pewnych naszych motyli. Terminy koszenia są generalnie zależne od tego czy pas jest złożony z roślin jednorocznych czy wieloletnich. Pasy kwietne jednoroczne kosimy na przełomie VII/VIII. Natomiast wieloletnie kosimy po raz pierwszy w momencie przekwitnięcia wszystkich gatunków kwitnących roślin, czyli także przełom VII/VIII. W kolejnych latach należy kosić pasy wieloletnie dwukrotnie: I termin - na przełomie VI/VII zatem około miesiąca wcześniej niż pasy jednoroczne; II termin VIII/IX czyli około miesiąca później niż pierwszy pokos po założeniu nowego pasa wieloletniego, w tym samym czasie, gdy kosi się wiejskie, /tradycyjnie użytkowane łąki i pastwiska. Natomiast jeśli wysiew będzie odbywał się do 15 maja (Wymóg nr 5) to koszenie takiego pasa wieloletniego powinno odbyć się VIII/IX, co będzie wynikało z przesunięcia fenologii pasa kwietnego. Jeśli będziemy stosować wysiew jesienny do 31 października (Wymóg nr 5) to należałoby wprowadzić wymóg koszenia dwu lub trzykrotny dla utrzymania pasa w odpowiedniej kondycji, np. koszenie w IV, VII, IX. Terminy są orientacyjne, ponieważ fenologia mieszanek może się znacząco różnić pomiędzy sezonami wegetacyjnymi. Zabieg koszenia ma za zadanie m.in ograniczanie roślin niepożądanych, np. chwastów jednorocznych (np. chwastnicy jednostronnej, włośnicy zielonej), przed nadmierną ich ekspansją. Przy tym wartym zaznaczenia jest, że kosimy pas na wysokości co najmniej 15 cm i w okresie gdy nie występuję na polu okres suszy, ponieważ zamiast pomóc rozwinąć się i jednocześnie utrzymać pas, znacząco go osłabimy. Wysokość koszenia powinna być jednym z wymogów, aby w danym przypadku rolnik celowo lub wręcz przeciwnie nie usunął całkowicie pasa i niestety również środowiska dla pożytecznych organizmów dla których został on założony. Dlatego zalecamy, aby było to minimum 15cm. Natomiast koszenie tylko 50% powierzchni pasa jest dobrą praktyką dla ograniczania problemów związanych z dostępnością wody, ale pod dwoma warunkami: 1) że jest wykonywane w odpowiednim terminie (jak wyżej wspomniane) 2) odpowiednią metodyką tj. najpierw pierwsza połowa pasa, a następnie druga połowa, po ok. 2-3 tygodniach przerwy między koszeniami. Taką praktyką dodatkowo pozwalamy korzystać z zasobów pokarmowych pasa kwietnego pożytecznej entomofaunie. W momencie kiedy zostawimy pozostałe 50 % pasa to niestety należy się spodziewać bardzo negatywnych skutków, m.in. związanych z jego degradacją poprzez ekspansywne niepożądane gatunki roślin.	Uwaga częściowo uwzględniona	Szczegółowe wymogi, w tym dotyczące terminu i częstotliwości koszenia, zabiegów mających na celu przeciwdziałanie ekspensji gatunków niepożądanych w pasie kwietnym lub dotyczące podsiewu pasa w trakcie ralizacji zobowiązania zostaną określone na poziomie przepisów krajowych. W związku ze zgłoszoną uwagą, po ponownej analizie proponowanych wymogów interwencji, z udziałem przedstwicieli instytutucji naukowych, rozważane jest ustalenie wczesniejszego niż pierwotnie proponowany termin koszenia wieloletnich pasów kwietnych.
1082	2021-09-15 21:52:49	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	W interwencji I.8.1 Ekspert ma w uzasadnionych przypadkach na modyfikowanie zapisów ogólnych wymogów dla interwencji, wskazanych w zał.5.	W interwencji I.8.1 Brak umożliwienia ekspertowi na modyfikowanie zapisów ogólnych wymogów dla interwencji, np. przez wydłużenie terminu działań agrotechnicznych czy wypasu, co w warunkach Polski umożliwiłoby powiązanie ochrony siedlisk z warunkami środowiskowymi (warunki w NW Polsce są zasadniczo różne od tych w NE Polsce). Z takich różnic wynika m.in., dynami i produktywność produkcji biomasy w TUZ, które wymagają dla osiągnięcia tego samego celu odmiennego gospodarowania w zakresie terminów czy krotności zabiegów. Sytuacja tak ma wielokrotnie miejsce aktualnie – np. wydłużenie terminu zimowego koszenia siedlisk wodniczki poza 15 luty jeśli utrzymują się warunki zimowe i brak jest zagrożenia dla powracających na siedliska ptaków i pomimo braku zagrożeń dla celu ochrony nie można bez narażenia się na sankcje wydłużyć terminu w bezpiecznym zakresie.	Uwaga częściowo uwzględniona	Terminy zabiegów agrotechnicznych, w tym terminy koszenia zostały określone uwzględniając specyfikę i potrzebę danego siedliska fitosocjologicznego/siedliska lęgowego ptaków. Przedział terminów koszenia (początkowy i końcowy) został ustalony względnie szeroko, tak aby ująć wszystkie potencjalne siedliska wymagające ochrony. Takie założenia są niezbędne z punktu widzenia kalkulowania stawek płatności, a także systemu kontroli. Rolą eksperta jest dopasowanie terminów użytkowania biorąc pod uwagę uwarunkowania lokalne i oraz zapisy występujące w dokumentach takich jak np. planu zadań ochronnych/plany ochrony.
1083	2021-09-15 21:53:46	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Zwiększenie wysokości środków publicznych ogółem w mln [EUR] przyznanych na interwencję I.10.8 – Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym do kwoty 320 mln [EUR].	W opracowanym w 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi dokumencie pod nawą „DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ ROLNICTWA, OBSZARÓW WIEJSKICH I RYBACTWA W POLSCE" wynika, że zapotrzebowanie na prace scaleniowe jest bardzo duże w skali kraju. Pilnej potrzeby realizacji prac scaleniowych umożliwiającej właściwe gospodarowanie gruntami rolnymi wymaga obszar blisko 1,4 mln ha gruntów. Ogólna liczba prac wymagających realizacji prac scaleniowych kształtuje się na poziomie 7,1 mln ha. Realne wykonanie prac scaleniowych realizowanych w PROW 2007-2013 pokazała, skalę możliwości rocznej realizacji scaleń w kraju. Rocznie wykonywało się scalenia gruntów na powierzchni średnio - 13629 ha. Przyjmując plan realizacji na kolejne 5 lat realizacji prac scaleniowych , uwzględniając maksymalne limity zaproponowanych kosztów (1000[EUR] scalenie+3000[EUR] zagospodarowanie poscaleniowe) oraz dodatkowe koszty VAT niezbędna do zabezpieczenia na realizację interwencji jest kwota około 320 mln [EUR].	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020 Jednocześnie zwiększono alokację środków tak aby możliwa była realizacja takiej samej liczby projektów w ramach interwencji
1084	2021-09-15 21:53:51	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	Zmiana 1. Utworzenie niezależnego wariantu dla dubelta, w których domyślne rozpoczęcie pokosu rozpocznie się po 10 lipca, z równoczesnym zastrzeżeniem, że termin ten może być wcześniejszy, jeżeli działania ochronne w PO lub PZO dopuszczają taką możliwość. Zmiana 2. W utwożonym wariancie dla dubelta, w przypadku siedlisk o podłożu torfowym dopuścić pozostawianie 50% działki nieskoszonej lub koszenie całej powierzchni działki rolnej co 2 lata. Jeżeli zaś zapisy PZO/PO dopuszczają taką możliwość (torfowiska niskie), w przypadku corocznego koszenia, pozostawianie niekoszonego fragmentu 15-85% powierzchni działki. Zwiększenie płatności w wariancie dla dubelta do poziomu co najmniej 1500 zł/ha	W zaproponowanej interwencji utworzono wspólne wymogi i płatności dla interwencji Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka, dubelt i kulik wielki). Wymienione gatunki ptaków cechuje natomiast znaczne zróżnicowanie fenologii lęgów, a więc i potrzeba odmiennego reżimu użytkowania rolniczego zapewniającego bezpieczeństwo lęgu. Dla przykładu, pierwsze zniesienia czajek notuje się w Polsce w połowie marca, dubeltów zaś na początku maja. Niekontrolowane dopuszczenie koszenia łąk po 15 czerwca w siedliskach dubelta stanowi więc ogromne zagrożenie dla przetrwania ich lęgów i może wiązać się z obniżeniem produktywności do poziomu zagrażającego przetrwania lokalnych populacji. Badania prowadzone na Białorusi na próbie 34 gniazd wykazały, że przed 11 czerwca młode dubelty nie uzyskują lotności i tylko zaledwie 15% młodych uzyskuje lotność w okresie między 11 a 20 czerwca. Po 11 lipca udział ten wzrasta już do 90% (Mongin 2008). Badania prowadzone w Dolinie Górnej Narwi wykazały natomiast, że na równinach zalewowych (siedliskach żyznych), bardziej intensywne użytkowanie łąk z dwoma pokosami rozpoczynającymi się w czerwcu mają duże znaczenie dla zapewnienia żerowisk samców dubelta, zaś łąki użytkowane po 10 lipca w pakietach rolno-środowiskowych są najmniej preferowanym typem użytkowania (Korniluk i in. 2020). Dlatego też w siedliskach żyznych, aby zapewnić zarówno dobre żerowiska jak i bezpieczne miejsca lęgów dubelta, należy utrzymać w krajobrazie mozaikę łąk dwukośnych i wypasanych oraz łąk koszonych po 10 lipca (Korniluk i Piec 2016, Korniluk i in. 2020). Najlepszym rozwiązaniem byłoby dopuszczenie koszenia po 15 czerwca tylko w sytuacji, gdy PZO lub PO dopuszcza taką możliwość. Domyślnym terminem użytkowania powinien zaś pozostać 10 lipca. Dokumentacje PZO oraz PO, w których dubelt jest przedmiotem ochrony ulegną aktualizacji (gdzie będziemy zgłaszali nasze uwagi) dopiero w latach 2013-2028, dziś zaś nie określają bezpiecznej i korzystnej dla dubelta proporcji użytkowania. Dlatego też, aby zwiększyć bezpieczeństwo lęgów dubelta do czasu uaktualnienia PZO/PO, wnioskujemy o utworzenie niezależnego wariantu dla dubelta, w których domyślne rozpoczęcie pokosu rozpocznie się po 10 lipca, z równoczesnym zastrzeżeniem, że termin ten może być wcześniejszy, jeżeli działania ochronne w PO lub PZO dopuszczają taką możliwość. Przy planowaniu wariantu ochrona dubelta, należy wziąć również pod uwagę fakt, że znaczącą część lęgowej populacji występuje na torfowiskach niskich (około 40% tokowisk i ponad 50% populacji lęgowej dubelta), gdzie użytkowanie kośne powinno być dopasowane do stopnia żyzności torfowisk (wynikającej najczęściej ze stopnia degradacji) oraz uwilgotnienia (Korniluk i Piec 2016). Na bardziej żyznych fragmentach powinno być ono wykonywane raz w roku, a na najlepiej zachowanych torfowiskach nawet co kilka lat. Dlatego też wnioskujemy, aby w „wariancie dla dubelta" w przypadku siedlisk o podłożu torfowym dopuścić pozostawianie 50% działki nieskoszonej lub koszenie całej powierzchni działki rolnej co 2 lata. Jeżeli zaś zapisy PZO/PO dopuszczają taką możliwość (torfowiska niskie), w przypadku corocznego koszenia, pozostawianie niekoszonego fragmentu 15-85% powierzchni działki. Zapisy takie ograniczą intensyfikację rolnictwa na obszarach torfowych poza OSO Natura 2000, natomiast w obszarach chronionych, na torfowiskach niskich, reżim użytkowania będzie określać PZO lub PO w kompromisie z innymi przedmiotami ochrony. Przyjmując domyślną datę pierwszego pokosu przypadającą na 10 lipca, oraz kierując się zasadą, że stawka płatności wyliczana jest na podstawie utraconych dochodów i dodatkowych kosztów, „wariant dla dubelta" powinien mieć wyższą płatność do hektara, w naszej opinii na poziomie co najmniej 1500 zł/ha. Wyższa stawka płatności wynika ze znacząco niższej jakości siana w lipcu oraz znacząco mniejszego oraz nie zawsze osiągalnego , ze względu na skrócony okres wegetacji, plonu z drugiego pokosu. Dodatkowym argumentem dla zwiększenia płatności jest to, że łąki dwukośne będą stanowiły marginalny udział, gdyż	Uwaga uwzględniona	
1085	2021-09-15 21:54:31	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.4. Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	Proponujemy uzupełnić pozycję koszty o dostosowanie się do wymogów niskoemisyjnych systemów jakości w szczególności do wymogów z zakresu redukcji emisji gazów, poprawy dobrostanu zwierząt, redukcji zużycia antybiotyków itp. Jednocześnie proponujemy uzupełnienie tej fiszki i dodanie możliwości ryczałtowego finansowania kosztów dostosowania do udziału w systemie w szczególności na stosowanie metod produkcji zrównoważonej, niskoemisyjnej na poziomie do 20 tys. zł. włącznie z zobowiązaniem np. do 5 letniego udziału w tym systemie. Powyżej 20 tys. zł rolnicy mogą pozyskać środki w ramach interwencji Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu (strona 232). Wprowadzenie możliwości ryczałtowego pozyskania środków na poziomie do 20 tys. pozwoliłoby na szybkie wprowadzanie małych inwestycji dostosowujących do wymogów systemu.	w kryteriach wyboru zawarto kryterium: wnioskowanie o wsparcie przez rolników w wieku do 40 lat. Mając na względzie strukturę wiekową producentów z systemów jakości może to prowadzić do niepotrzebnych nadużyć. To jest warunek bardzo restrykcyjny. Proponujemy usunięcie. Dodatkowo w części dotyczącej wysokości wsparcia – zawarto informacje, iż w ramach interwencji planowane jest wsparcie na poziomie maksymalnym 5 000 zł na gospodarstwo/zakład przetwórczy rocznie. Jest to kwota bardzo niska w przypadku, gdy producenci pracują w więcej niż jednym systemie jakości. Proponujemy podniesienie jej do poziomu 6500 zł. Zapisy fiszki powinny również zawierać informacje o postepowaniu z nowymi systemami.	Uwaga nieuwzględniona	Proponowany zakres kosztów wykracza poza zakres, który mógłby zostać sfinansowany ze środków przedmiotowej interwencji, a który wiąże się możliwością refundacji kosztów kwalifikowalnych dotyczących uczestnictwa w danym systemie jakości. Proponowane koszty nie wiążą się w bezpośredni sposób z kosztami, które są wymagane w związku z uzyskaniem certyfikatu zgodności/świadectwa jakości potwierdzającym uczestnictwo w danym systemie jakości.
1086	2021-09-15 21:55:04	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 1. Podstawowe wsparcie dochodu	Kod interwencji I 5.2. (str. 143). Nazwa interwencji: Wsparcie dochodów związane z produkcją do młodego bydła. W naszej ocenie powinniśmy całkowicie usunąć ten warunek.	Każde gospodarstwo, w którym jest więcej niż 50 kwalifikujących się zwierzą jest całkowicie wykluczone ze wsparcia mimo że w aktualnym PROW takie wsparcie otrzymuje. W wsparcie przyznawane jest do maksymalnie 20 sztuk. więc oszczędności będą niewielkie a rolnicy którzy utraciliby będą przenosić swoje odczucia na ocenę całego KPS.	Uwaga uwzględniona	
1087	2021-09-15 21:56:24	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	Wprowadzenie zwrotu kosztów transakcyjnych w kwocie zryczałtowanej, zależnej od powierzchni działki RSO, jednak nie niższej niż 2000 zł i nie wyższej niż 8000 zł.	W naszej opinii zwieszenie stawki płatności o koszty transakcyjne (za sporządzenie przez eksperta przyrodniczego dokumentacji przyrodnicze) do wysokości 2% tych stawek spowoduje nieopłacalność wejścia w interwencje małych rolników, których rola w utrzymaniu mozaiki ekstensywnie użytkowanych łąk jest bardzo ważna. Dla przykładu rolnik, który zgłosi 2 ha w wariancie „Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych" otrzyma przez 5 lat zwrot na poziomie 210 zł podczas gdy koszt wykonania ekspertyzy (co najmniej 1000 zł) będzie musiał ponieść na samym początku zobowiązania.	Uwaga częściowo uwzględniona	W ramach zobowiązania płatność będzie jednorazowo powiększona o rekompensatę kosztów transakcyjnych wynikających z konieczności posiadania dokumentacji przyrodniczej. Wysokość tej rekompensaty będzie zróżnicowana w zależności od konieczności przeprowadzenia przez eksperta przyrodniczego inwentaryzacji terenowej i będzie uzależniona od powierzchni siedliska, na które realizowane będzie zobowiązanie.

1088	2021-09-15 21:58:34	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Wprowadzenie możliwości refinansowania w ramach postępowania scaleniowego lub w okresie realizacji interwencji nabywania gruntów pod realizację celów środowiskowych i działań związanych z poprawa krajobrazu i retencją wodną.	Realizacja celów wodno-melioracyjnych lub wykonanie nasadzeń ekologiczno-krajobrazowych (zabiegi wymagają pozyskania odpowiednich terenów umożliwiających właściwe przeprowadzenie tych działań na obszarze scalenia. (opracowanie naukowe pod redakcją dr hab. inż. Jacka Pijanowskiego, prof. UR w Krakowie – pn: „Środowiskowe i społeczne efekty scaleń gruntów". Grunty zabezpieczone na rzecz tych działań po scaleniu powinny przechodzić na własność podmiotów realizujących inwestycje na tych obszarach, mianowicie – Państwowe Gospodarstwo Wody Polskie(w zakresie zgodnym z ustawą Prawo Wodne), KOWR (w zakresie zgodnym z przeznaczeniem gruntów będących w zasobie), PGL-Pasy Państwowe (w zakresie realizacji granicy rolno-leśnej, zalesień śródpolnych i realizacji leśnych stref ochronnych), gmina (w zakresie wszystkich działań wodno-środowiskowych do powierzchni poniżej 1 ha).	Uwaga nieuwzględniona	Zakup gruntów nie może stanowić kosztów kwalifikowalnych.
1089	2021-09-15 21:58:42	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	W opisie warunków kwalifikowalności zawarto informacje, iż nie przyznaje się wsparcia na realizację działań informacyjnych, promocyjnych i marketingowych dotyczących komercyjnych znaków towarowych lub marek handlowych produktów. Jest to zapis bardzo restrykcyjny i może być czytany jako całkowity zakaz pokazywania, wykorzystywania produktów które zawierają znaki towarowe. Proponujemy przyjęcie tu takich rozwiązań jak obowiązujących w ramach finansowanych przez Komisję Europejską promocyjnych programów prostych. Dopuszcza się tam pokazanie znaków towarowych itp., ale nie jest to przekaz główny i przekaz w tym zakresie jest bardzo ograniczony. Obecny zapis, przy braku elementu elastyczności, może powodować bardzo duże problemy z wdrożeniem tej interwencji. W formie i wysokości wsparcia wymieniono koszty kwalifikowalne – mając na względzie nasze obecne doświadczenia w naszej ocenie powinno być tu jasno zaznaczone, iż są to przykładowe koszty i że ten katalog kosztów nie jest zamknięty i ze szczegółowy będzie w rozporządzeniu określającym zasady wsparcia. W ramach katalogu kosztów zaproponowano np. „koszty przygotowania lub administrowania stroną internetową". W naszej ocenie powinny być tu również koszty związane z social media a nie tylko ze stroną www. Dodatkowo interwencja zakłada ograniczenie możliwości występowania o środki przez jedną organizacje – nie więcej niż 2 razy. Mając na względzie doświadczenia z obecnego funkcjonowania podobnego działania w ramach PROW 2013-2020 tj. późne jego uruchomienie proponujemy wprowadzić zapis „Z tym, że analogicznie jak ma to miejsce w ramach PROW 2014–2020, w trakcie realizacji interwencji, jednemu beneficjentowi pomoc będzie mogła zostać przyznana nie więcej niż dwa razy. Powyższe ograniczenie nie dotyczy organizacji wymienionych w par. 9 ust. 2 pkt 1) Ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych spełniających wymagania beneficjenta niniejszej interwencji określone powyżej."	jak w sentencji zmiany, ponadto Na górze 296 strony „rozjechało" się formatowanie i część zdania jest wklejona dwukrotnie i brzmi: „Szczegółowy zakres kosztów kwalifikowalnych zostanie określony w wytycznych dotyczących przedmiotowego zakresu wsparcia. których zakres zostanie określony w wytycznych dotyczących przedmiotowego zakresu wsparcia."	Uwaga uwzględniona	Uwagi o charakterze redakcyjnym zostaną uwzględnione.
1090	2021-09-15 22:00:25	Organizacje pozarządowe	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Wprowadzenie dywersyfikacji liczby wykonywanych pokosów i terminów na działkach użytkowanych kośnie większych niż 5 ha. Dywersyfikacja nie dotyczy sytuacji, gdy doradca rolnośrodowiskowy dopuścił możliwość odtwarzania siedlisk gatunków w pierwszym roku zobowiązania (koszenie całej pow. działki rolnej). Na działkach, gdzie docelowo wykonywane są dwa pokosy w roku, pierwszy pokos należy ograniczyć do 30 – 80 % działki i wykonywać naprzemiennie w mozaice z płatami niekoszonymi w pierwszy terminie w liczbie i wielkości uzależnionej od wielkości działki: - dla działek do 20 ha: co najmniej dwa płaty niekoszone o powierzchni nie różniącej się od siebie więcej niż 20%, oddzielone koszonym płatem o powierzchni co najmniej 30% powierzchni działki. - dla działek powyżej 20 ha do 50 ha: co najmniej trzy płaty niekoszone o powierzchni nie różniącej się od siebie więcej niż 20%, oddzielone koszonymi płatami o powierzchni co najmniej 10% powierzchni działki. - dla działek powyżej 50 ha: co najmniej cztery płaty niekoszone o powierzchni nie różniącej się od siebie więcej niż 20%, oddzielone koszonymi płatami o powierzchni co najmniej 5% powierzchni działki. Drugi pokos należy wykonać na całej powierzchni działki z możliwością pozostawienia do 10 % działki nieskoszonej. Na działkach, gdzie docelowo wykonywany jest jeden pokos w roku, obowiązek zróżnicowania terminów koszenia w czasie w terminie od 1 sierpnia do 31 października: - dla działek do 20 ha: Liczba pokosów wykonywanych w różnych terminach nie powinna być mniejsza niż dwa, zaś przerwy między pokosami nie powinny być krótsze niż 10 dni. Powierzchnia płatów koszonych w różnych terminach powinna stanowić 40 - 60 % powierzchni działki. - dla działek powyżej 20 ha: Liczba pokosów wykonywanych w różnych terminach nie powinna być mniejsza niż trzy, zaś przerwy między pokosami nie powinny być krótsze niż 10 dni. Powierzchnia płatów koszonych w różnych terminach powinna stanowić 20 - 40 % powierzchni działki. Nieskoszony fragment łąki powinien znajdować się co roku w innej części działki.	Przy użytkowaniu kośnym i kośno-pastwiskowym rolnicy będą zobowiązani do wykonywania pokosów „dwu- lub trzy-etapowo, z zachowaniem odstępu czasowego między koszeniami". Nie określono natomiast bardzo istotnych szczegółów dotyczących tego wymogu, które znacząco wpłyną na zachowanie cennych siedlisk przyrodniczych i siedlisk zagrożonych gatunków. Ponadto mogą one znacząco utrudnić pracę rolnikom zmniejszając atrakcyjność interwencji. Przede wszystkim: - nie podano minimalnego i maksymalnego odstępu między koszeniami; - nie podano powierzchni, od której wymóg ten będzie obowiązywał; - nie podano warunków, w których koszenia będą dwu- a kiedy trzy-etapowe. W naszej opinii lepszym rozwiązaniem w stosunku do wymogu mozaikowości jest wymóg dywersyfikacji (który zaproponowała w ramach projektu wariantów dla ochrony ptaków siewkowych Koalicji dla Przyrody). W proponowanej przez zasadzie dywersyfikacji zmianie uległy procentowe udziały pozostawianych powierzchni do drugiego pokosu jak również termin drugiego pokosu.	Uwaga nieuwzględniona	Z uwagi na utrudnienia i nadmierne koszty związane z kilkukrotnym przyjazdem na działkę (co może zniechęcać do podejmowania zobowiązań) zrezygnowano z wymogu dot. mozaikowatego koszenia.
1091	2021-09-15 22:01:14	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.1.1. Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje)	Proponujemy, aby zapis brzmiał: „ – 65 % kosztów operacji kwalifikujących się do wsparcia w przypadku rolników, którzy nie ukończyli 40 roku życia, realizują operacje w gospodarstwie prowadzącym działalność ekologiczną obszar b), uczestniczą w systemie jakości QMP lub systemie jakości QAFP albo…". Str. 223 - Dodać pkt c) w gospodarstwach prowadzących produkcję w ramach niskoemisyjnych systemów jakości – obszar b	Proponujemy zmianę i uwzględnienie w części o wyższym poziomie finansowania również tych systemów jakości, które przyczyniają się do redukcji emisji – oprócz rolnictwa ekologicznego są to również system QMP i system QAFP. ponieważ te systemy mają wprost wpisane warunki obniżania emisji.	Uwaga nieuwzględniona	Celem działania nie jest obniżenie emisji.
1092	2021-09-15 22:01:18	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Propozycja wprowadzenia nowego zapisu w interwencji I.10.8- Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym - Realizacja zagospodarowania poscaleniowego w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, w przypadku wykonania scalenia bez zagospodarowania poscaleniowego w ramach PROW 2014-2020.	Umożliwienie realizacji operacji typu „Scalanie gruntów" w dwóch etapach. Etap I „Scalenie gruntów" oraz etap II „Zagospodarowanie poscaleniowe". Należy umożliwić kontynuowanie realizacji etapu II w ramach PS WPR 2023-2027 z uwagi na duże ryzyko niezrealizowania całości operacji realizowanych w ramach PROW 2014-2020. Potrzeba ta podyktowana jest tym, że przepisy krajowe regulujące szczegółowe warunki i tryb przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Scalanie gruntów" w ramach poddziałania „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, a także określające wysokość limitów środków dostępnych w poszczególnych województwach, nie zostały do chwili obecnej dostosowane do ww. przepisów UE. Operacja typu „Scalanie gruntów" jest procesem wielopłaszczyznowym, długotrwałym i skomplikowanym. Szacowany czas potrzebny na realizację całego przedsięwzięcia wynosi – w zależności od wielkości obiektu scaleniowego – nawet 6-7 lat, wliczając w to czas niezbędny na: - opracowanie założeń do projektu scalenia wraz z uzyskaniem decyzji środowiskowej (do 1,5 roku), - ogłoszenie terminu naboru wniosków o przyznanie pomocy finansowej, złożenie wniosków, ich - weryfikację oraz podpisanie umowy w sprawie przyznania środków (do 1 roku), - realizację postępowania administracyjnego w zakresie prac scaleniowych (do 2,5 roku), - wykonanie zagospodarowania poscaleniowego (do 3 lat). Czasochłonność poszczególnych etapów realizacji przedsięwzięcia, wynikająca m.in. z konieczności pozyskania niezbędnych opinii, uzgodnień, decyzji środowiskowych (wymagających niekiedy sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko), pozwoleń na budowę i pozwoleń wodnoprawnych, wyłonienia wykonawców w drodze postępowań przetargowych, a także z innych okoliczności niezależnych od Beneficjenta (starosty). Pozostały czas na realizację rozpoczętych oraz nowych operacji typu „Scalanie gruntów" w ramach PROW 2014-2020 to w rzeczywistości 3,5 roku. Należy mieć na uwadze, że postępowanie administracyjne w zakresie scaleń gruntów trwa w skrajnych przypadkach 3-5 lat. Jakiekolwiek opóźnienia na jednym z etapów prac scaleniowych mogą spowodować przekroczenie ostatecznego terminu realizacji operacji, tj. 30 czerwca 2025 r. i niezrealizowania zadania w całości.	Uwaga nieuwzględniona	Nie określono liczby etapów.
1093	2021-09-15 22:02:01	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	W interwencji I.9 Degresywność na obszarach ONW nie dotyczy obszarów Parków Narodowych.	Zaproponowana aktualnie degresywność w sposób widoczny działa zniechęcająco na rolników, którzy gospodarują w rzeczywiście trudnych warunkach – np. na wyspach w delcie Świny (obszar ten dopiero niedawno został odkryty dla wsparcia w postaci ONW). Na szczególnie cennych i często bardzo trudnych rolniczo terenach a takimi są bez wątpienia znaczne części obszarów Parków Narodowych ekstensywne gospodarowanie wymaga wsparcia w pełnym zakresie bez względu na powierzchnię działań. Wymaga tego zarówno potrzeba przyrodnicza jak i logistyczna – przewożenie sprzętu, ludzi, zwierząt (wypas) na wyspy nie jest tańsze na kolejnych hektarach, kolejnych wysp. Ponadto Parki Narodowe zajmują tylko 1% powierzchni Polski a są kluczowymi dla zachowania jej dziedzictwa przyrodniczego stąd wsparcie dla jego zachowania musi być jak najbardziej pełne, na każdym z jego hektarów.	Uwaga nieuwzględniona	Państwa członkowskie mogą przyznawać płatności w ramach tego rodzaju interwencji wyłącznie w celu rekompensowania beneficjentom na wyznaczonych obszarach ONW całości lub części dodatkowych kosztów i utraconych dochodów związanych z ograniczeniami naturalnymi lub innymi ograniczeniami specyficznymi dla obszaru. Wyznaczenie obowiązujących zasięgów ONW oparte jest na jednolitych na terenie całej UE kryteriach biofizycznych (odnośnie klimatu, gleby i ukształtowania terenu). Przepisy regulujące delimitację ONW w jednolity w całej UE sposób weszły w życie w perspektywie finansowej 2014-2020. Równocześnie obowiązkowym elementem delimitacji było wyłączenie ze wsparcia jednostek administracyjnych (gmin/obrębów ewidencyjnych), "… na których znaczące ograniczenia naturalne zostały udokumentowane, ale przezwyciężono je dzięki inwestycjom lub działalności gospodarczej, lub dzięki normalnej produktywności gruntów, lub jeśli metody produkcji lub systemy rolnicze rekompensują utracone dochody lub dodatkowe koszty…" – tzw. procedura zawężenia obszarów (ang. fine tuning). Według służb KE na takich obszarach nie istnieje ryzyko zaprzestania prowadzenia produkcji. Obowiązujące limity degresywności możliwych do uzyskania płatności każdorazowo ustalane są w wyniku analizy poszczególnych typów i grup obszarowych gospodarstw, przy uwzględnieniu korzyści osiąganych przez duże gospodarstwa z uwagi na skalę prowadzonej produkcji. Dodatkowe koszty i utracone dochody oblicza się w odniesieniu do ograniczeń naturalnych lub innych ograniczeń specyficznych dla obszaru przez porównanie z obszarami, gdzie nie występują ograniczenia naturalne ani inne ograniczenia specyficzne dla obszaru. Wyliczenia muszą być weryfikowalne i poświadczone przez podmiot niezależny od władz. Wysokość i degresywność stawek płatności ONW na poszczególnych typach obszarów musi również uwzględniać realizację celów działania jak i budżet przewidziany do realizacji tej interwencji w ramach całego programu. Potencjalne zwiększenie progów degresywności skutkowałoby koniecznością obniżenia stawek płatności z uwagi na przewidziany budżet, co mogłoby prowadzić do zmniejszenia skuteczności realizacji celów działania. Wsparcie gospodarowania na obszarach Parków Narodowych możliwe jest do realizacji w ramach innych działań planowanych w ramach Planu strategicznego. Państwa członkowskie mogą przyznawać płatności w ramach tego rodzaju interwencji wyłącznie w celu rekompensowania beneficjentom na wyznaczonych obszarach ONW całości lub części dodatkowych kosztów i utraconych dochodów związanych z ograniczeniami naturalnymi lub innymi ograniczeniami specyficznymi dla obszaru. Wyznaczenie obowiązujących zasięgów ONW oparte jest na jednolitych na terenie całej UE kryteriach

							biofizycznych (odnośnie klimatu, gleby i ukształtowania terenu). Przepisy regulujące delimitację ONW w jednolity w całej UE sposób weszły w życie w perspektywie finansowej 2014-2020. Równocześnie obowiązkowym elementem delimitacji było wyłączenie ze wsparcia jednostek administracyjnych (gmin/obrębów ewidencyjnych),"… na których znaczące ograniczenia naturalne zostały udokumentowane, ale przezwyciężono je dzięki inwestycjom lub działalności gospodarczej, lub dzięki normalnej produktywności gruntów, lub jeśli metody produkcji lub systemy rolnicze rekompensują utracone dochody lub dodatkowe koszty…" – tzw. procedura zawężenia obszarów (ang. fine tuning). Według służb KE na takich obszarach nie istnieje ryzyko zaprzestania prowadzenia produkcji. Obowiązujące limity degresywności możliwych do uzyskania płatności każdorazowo ustalane są w wyniku analizy poszczególnych typów i grup obszarowych gospodarstw, przy uwzględnieniu korzyści osiąganych przez duże gospodarstwa z uwagi na skalę prowadzonej produkcji. Dodatkowe koszty i utracone dochody oblicza się w odniesieniu do ograniczeń naturalnych lub innych ograniczeń specyficznych dla obszaru przez porównanie z obszarami, gdzie nie występują ograniczenia naturalne ani inne ograniczenia specyficzne dla obszaru. Wyliczenia muszą być weryfikowalne i poświadczone przez podmiot niezależny od władz. Wysokość i degresywność stawek płatności ONW na poszczególnych typach obszarów musi również uwzględniać realizację celów działania jak i budżet przewidziany do realizacji tej interwencji w ramach całego programu. Potencjalne zwiększenie progów degresywności skutkowałoby koniecznością obniżenia stawek płatności z uwagi na przewidziany budżet, co mogłoby prowadzić do zmniejszenia skuteczności realizacji celów działania. Wsparcie gospodarowania na obszarach Parków Narodowych możliwe jest do realizacji w ramach innych działań planowanych w ramach Planu strategicznego.
1094	2021-09-15 22:02:33	Instytuty, w tym instytuty naukowe/badawcze	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.2. Opis korzystania z pomocy technicznej	uzupełnienie listy beneficjentów mogących korzystać ze środków Krajowej Sieci WPR o Instytuty Badawcze	wdrażanie innowacji do sektora rolno-spożywczego wymaga aktualizacji stanu wiedzy i umiejętności rozwiązywanie zaistniałych problemów. Zaangażowanie wiedzy eksperckiej Instytutów badawczych nadzorowanych przez Ministra Rolnictwa może istotnie przyspieszyć transfer wiedzy i realizację założeń AKIS	Uwaga nieuwzględniona	Beneficjentami pomocy technicznej w ramach struktury KSOW+ mogą być jednostki sektora finansów publicznych. Jeżeli pomoc miałaby zostać udzielona instytutom badawczym na realizację konkretnych operacji, konieczne byłoby zastosowanie procedury wyboru takiego instytutu w trybie zamówienia publicznego lub delegowanie ustawowe zadań Instytucji Zarzadzającej do instytutów badawczych. Zdaniem MRiRW taka forma współpracy nie jest obecnie optymalnym rozwiązaniem dla wdrażania PS WPR. Instytuty badawcze jak również inne podmioty działające na rzecz rolnictwa i obszarów wiejskich będą mogły brać aktywny udział w wymianie wiedzy i innowacji poprzez włączanie ich jako partnerów do operacji realizowanych przez jednostki wsparcia sieci.
1095	2021-09-15 22:03:11	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.4. Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu	W opisie warunków kwalifikowalności proponujemy dodać, iż w ramach interwencji wspierane będą również inwestycje materialne i niematerialne związane z dostosowaniami do niskoemisyjnego utrzymania zwierząt. Brak wymienienia tego obszaru wprost w tym punkcie może ograniczać ewentualne pożądane działania w tym zakresie w późniejszym terminie. Jednocześnie należy zaznaczyć, że skoro produkcja zwierzęca jest postrzegana jako duży emitent obciążenia na środowisko to największe korzyści środowiskowe można uzyskać zmniejszając presje w tym zakresie. Należy uzupełnić: 1. Wskaźnik rezultatu R.13 Ograniczenie emisji w sektorze zwierząt gospodarskich: odsetek dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza objętych wsparciem na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych lub amoniaku, w tym na gospodarowanie obornikiem R.10 Udział gospodarstw uczestniczących w grupach producentów, organizacjach producentów, rynkach lokalnych, krótkich łańcuchach dostaw i systemach jakości wspieranych przez WPR. 2. Kryteria wyboru o udział w niskoemisyjnych, uznanych i notyfikowanych systemach jakości 3. Opis warunków kwalifikowalności o realizację planów ograniczania emisji gazów cieplarnianych w ramach uznanych i notyfikowanych systemów jakości 4. Formę i wysokość wsparcia o zwrot kosztów audytu CO2, zakup systemów, sprzętu komputerowego oraz licencji służących wspomaganiu prowadzenia praktyk w zakresie ograniczania emisji np. wspierających redukcję poprzez zarzadzanie optymalnym żywieniem zwierząt, badanie śladu węglowego	jak w sentencji zmiany	Uwaga nieuwzględniona	1. Ze względu na wytyczne KE dotyczące możliwości przypisania dla jednej interwencji tylko jednego wskaźnika rezultatu nie ma możliwosci dodania kolejnych wskaźników; majac na uwadze różnorodność inwestycji zaplanowanych w ramach tej interwencji wybrany wskaźnik R23 proponuje sie pozostawić bez zmian. 2. Ze względu na cel planowanych inwestycji "środowiskowy" nie przewiduje się dodatkowych preferencji dla uczestników systemów jakości. 3 i 4 - wstępnie nie przewiduje się dofinansowania tego typu kosztów.
1096	2021-09-15 22:03:38	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Proponujemy zmianę w zakresie obsady i ustalenie jej na poziomie maksymalnym 3 DJP/ ha TUZ.	: Proponowana maksymalna obsada maksymalna jest zbyt niska i nie zapewni prawidłowego użytkowania TUZ. Spowoduje większą ilość roślin niepożądanych, potrzebę wykoszeń niedojadów jak również doprowadzi wzrostu użytków zielonych niewykorzystywanych rolniczo. Należy podkreślić, że ten limit powoduje, iż można wypasać na 1 hektarze w okresie pastwiskowym jedynie 1 krowę z cielęciem powyżej 0,5 roku.	Uwaga częściowo uwzględniona	Biorąc pod uwagę opinie instytutów, a także uwzględniając uwagi organizacji rolniczych zgłoszone podczas konsultacji społecznych Planu Strategicznego, zdecydowano , że z punktu widzenia środowiskowego związanego z odpowiednim użytkowaniem trwałych użytków zielonych istotne jest się na przyjęcie możliwie takiego poziomu górnego limitu obsady zwierząt w ramach tego ekoschematu, który pozwoli na spełnienie zakładanego celu interwencji. W związku z tym zdecydowano o przychylenie się do propozycji podwyższenie górnego limitu z 1,5 do 2 DJP/ha TUZ nadal pozwoli na realizację celu ekoschematu jakim jest ochrona bioróżnorodności poprzez właściwe gospodarowanie TUZ o niskiej wartości produkcyjnej i nie zaszkodzi bioróżnorodności pastwiska.
1097	2021-09-15 22:03:46	Organizacje pozarządowe	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Dywersyfikacja liczby wykonywanych pokosów i terminów na działkach użytkowanych kośnie większych niż 5 ha. Dywersyfikacja nie dotyczy sytuacji, gdy doradca rolnośrodowiskowy dopuścił możliwość odtwarzania siedlisk gatunków w pierwszym roku zobowiązania (koszenie całej pow. działki rolnej). Na działkach, gdzie docelowo wykonywane są dwa pokosy w roku, pierwszy pokos należy ograniczyć do 30 – 80 % działki i wykonywać naprzemiennie w mozaice z płatami niekoszonymi w pierwszy terminie w liczbie i wielkości uzależnionej od wielkości działki: - dla działek do 20 ha: co najmniej dwa płaty niekoszone o powierzchni nie różniącej się od siebie więcej niż 20%, oddzielone koszonym płatem o powierzchni co najmniej 30% powierzchni działki. - dla działek powyżej 20 ha do 50 ha: co najmniej trzy płaty niekoszone o powierzchni nie różniącej się od siebie więcej niż 20%, oddzielone koszonymi płatami o powierzchni co najmniej 10% powierzchni działki. - dla działek powyżej 50 ha: co najmniej cztery płaty niekoszone o powierzchni nie różniącej się od siebie więcej niż 20%, oddzielone koszonymi płatami o powierzchni co najmniej 5% powierzchni działki. Drugi pokos należy wykonać na całej powierzchni działki z możliwością pozostawienia do 10 % działki nieskoszonej. Na działkach, gdzie docelowo wykonywany jest jeden pokos w roku, obowiązek zróżnicowania terminów koszenia w czasie w terminie od 1 sierpnia do 31 października: - dla działek do 20 ha: Liczba pokosów wykonywanych w różnych terminach nie powinna być mniejsza niż dwa, zaś przerwy między pokosami nie powinny być krótsze niż 10 dni. Powierzchnia płatów koszonych w różnych terminach powinna stanowić 40 - 60 % powierzchni działki. - dla działek powyżej 20 ha: Liczba pokosów wykonywanych w różnych terminach nie powinna być mniejsza niż trzy, zaś przerwy między pokosami nie powinny być krótsze niż 10 dni. Powierzchnia płatów koszonych w różnych terminach powinna stanowić 20 - 40 % powierzchni działki. Nieskoszony fragment łąki powinien znajdować się co roku w innej części działki.	Dzięki proponowanemu rozwiązaniu rolnicy, w zależności od zapotrzebowania na siano, ale też lokalnych uwarunkowań wodnych (podtopienia) i siedliskowych (niska roślinność) będą mogli decydować jaką powierzchnie pozostawić niekoszoną podczas pierwszego pokosu (od 30 do 70%). Niekoszone powierzchnie w pierwszym pokosie będą utrzymywać mozaikowy charakter, będą też tworzyć bezpieczne miejsca lęgowe dla wielu gatunków ptaków oraz siedliska rzadkich bezkręgowców i roślin. Mozaikowość zostaje też osiągnięta gdzie zróżnicowaniu liczby płatów niekoszonych podczas pierwszego pokosu. Dzięki dużym widełkom w zakresie powierzchni zostawianych niekoszonych płatów, rolnicy nie będą mieli problemów z dotrzymaniu zobowiązania w ramach kontroli. Dodatkowym atutem takiego rozwiązania jest możliwość (nie obowiązek) pozostawiania powierzchni niekoszonej do 10%.	Uwaga częściowo uwzględniona	Z uwagi na utrudnienia i nadmierne koszty związane z kilkukrotnym przyjazdem na działkę (co może zniechęcać do podejmowania zobowiązań) nie jest uzasadnione aby dywersyfikować liczbę pokosów.
1098	2021-09-15 22:05:35	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.1.1. Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje)	Zgodnie z fiszką pomoc ma formę refundacji części kosztów kwalifikowalnych operacji i wynosi 65% kosztów w przypadku rolników do 40 roku życia lub rolników realizujących operacje w gospodarstwie ekologicznym lub też 45 % w przypadku pozostałych operacji. Proponujemy zmianę i uwzględnienie w części o wyższym poziomie finansowania również tych systemów jakości, które przyczyniają się do redukcji emisji – oprócz rolnictwa ekologicznego są to również system QMP i system QAFP. Proponujemy, aby zapis brzmiał: „ – 65 % kosztów operacji kwalifikujących się do wsparcia w przypadku rolników, którzy nie ukończyli 40 roku życia, realizują operacje w gospodarstwie prowadzącym działalność ekologiczną obszar b), uczestniczą w systemie jakości QMP lub systemie jakości QAFP albo…". Str. 223 - Dodać pkt c) w gospodarstwach prowadzących produkcję w ramach niskoemisyjnych systemów jakości – obszar b	Te systemy mają wprost wpisane warunki obniżania emisji.	Uwaga nieuwzględniona	Celem działania nie jest obniżenie emisji.

1099	2021-09-15 22:06:25	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.4. Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu	Kod interwencji I 10.4 (str.232). Nazwa interwencji: Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu. W opisie warunków kwalifikowalności proponujemy dodać, iż w ramach interwencji wspierane będą również inwestycje materialne i niematerialne związane z dostosowaniami do niskoemisyjnego utrzymania zwierząt. Jednocześnie należy zaznaczyć, że skoro produkcja zwierzęca jest postrzegana jako duży emitent obciążenia na środowisko to największe korzyści środowiskowe można uzyskać zmniejszając presje w tym zakresie. Proponujemy uzupełnić wskaźniki rezultatu: R.13 Ograniczenie emisji w sektorze zwierząt gospodarskich: odsetek dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza objętych wsparciem na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych lub amoniaku, w tym na gospodarowanie obornikiem 2. Kryteria wyboru o udział w niskoemisyjnych, uznanych i notyfikowanych systemach jakości 3. Opis warunków kwalifikowalności o realizację planów ograniczania emisji gazów cieplarnianych w ramach uznanych i notyfikowanych systemów jakości 4. Formę i wysokość wsparcia o zwrot kosztów audytu CO2, zakup systemów, sprzętu komputerowego oraz licencji służących wspomaganiu prowadzenia praktyk w zakresie ograniczania emisji np. wspierających redukcję poprzez zaprzestanie optymalnym pasieniem zwierząt, badanie śladu węglowego	Produkcja zwierzęca jest postrzegana jako duży emitent obciążenia na środowisko to największe korzyści środowiskowe można uzyskać zmniejszając presje w tym zakresie.	Uwaga nieuwzględniona	1. Ze względu na wytyczne KE dotyczące możliwości przypisania dla jednej interwencji tylko jednego wskaźnika rezultatu nie ma możliwosci dodania kolejnych wskaźników; mając na uwadze różnorodność inwestycji zaplanowanych w ramach tej interwencji wybrany wskaźnik R23 proponuje sie pozostawić bez zmian. 2. Ze względu na cel planowanych inwestycji "środowiskowy" nie przewiduje się dodatkowych preferencji dla uczestników systemów jakości. 3 i 4 - wstępnie nie przewiduje się dofinansowania tego typu kosztów
1100	2021-09-15 22:07:02	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000	Rozwiązaniem promującym utrzymanie ekstensywnie użytkowanych łąk poza obszarami Natura 2000, przy jednoczesnym promowaniu obszarów Natura 2000, byłoby utrzymanie „wariantów ptasich" tylko w zasięgach rzadkich gatunków (dubelt, kulki wielki, rycyk i wodniczka). Proponujemy zatem rozważyć utworzenie warstw zasięgów dla kulika wielkiego i rycyka, jak zostało to zaproponowane dla dubelta i wodniczki. Poza obszarami Natura 2000, oprócz „wariantów siedliskowych", proponujemy utworzyć interwencję „Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk poza obszarami Natura 2000" w zakresie i wysokości płatności zbliżonym do proponowanej przez Ministerstwo interwencji „Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000".	Jedyną różnicą (poza lokalizacją) między interwencją „Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000" oraz „Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000" jest większa swoboda podejmowania różnych wariantów przez beneficjenta na obszarach poza siecią Natura 2000. Wynika to z tego, że w obszarach Natura 2000 beneficjent musi dostosować wariant i wymogi do zapisów PZO/PO. Poza obszarami Natura 2000 ekspert przyrodniczy będzie miał większą swobodę zaproponowania beneficjentowi wyżej płatnych wariantów ptasich np. derkacza, pomimo że na działce beneficjenta będą występowały rzadsze gatunki ptaków takich, jak np. rycyk, którego siedliska wymagają innego reżimu użytkowania. Biorąc pod uwagę nasze doświadczenia dostrzegamy duże i realne niebezpieczeństwo wywierania presji przez rolników na ekspertów celem uzyskania na swoich gruntach jak najlepiej płatnych wariantów. W praktyce oznacza to, że wariant „siewkowy" poza obszarami Natura 2000 będzie marginalnie wykorzystywany (poza mniejszością rolników, którym zależy na sianie), gdyż wariant dedykowany derkaczowi będzie znacząco więcej płatny, przy równocześnie niższym koszcie wykonania pokosów (jeden pokos w roku zamiast dwóch). Sytuacja taka doprowadzi do degradacji siedlisk ptaków siewkowych, takich jak czajka, rycyk czy krwawodziób, podobnie zresztą jak to miało miejsce w pierwszej perspektywie PROW 2007-2013. Populacja derkacza jest w Polsce dość liczna (około 45 tyś samców), zaś jej trend długoterminowy nie wykazuje spadków, w przeciwieństwie do ptaków siewkowych (Chodkiewicz i in. 2018). Dlatego „pakiet na derkacza" nie powinien być w ogóle dostępny poza obszarami Natura 2000, a w najlepszym rozwiązaniu tylko w OSO, gdzie jest on przedmiotem ochrony. Na ekstensywnym użytkowaniu łąk w tych pakietach zdecydowanie skorzysta też populacja derkacza, gdyż wiele pakietów siedliskowych opóźnia koszenia łąk zaś wszystkie nakazują pozostawianie nieskoszonych fragmentów działek. Chylarecki P., Chodkiewicz T., Neubauer G., Sikora A., Meissner W., Woźniak B., Wylegała P., Ławicki Ł., Marchowski D., Betleja J., Bzoma S., Cenian Z., Górski A., Korniluk M., Moczarska J., Ochocińska D., Rubacha S., Wieloch M., Zieliński M., Zieliński P., Kuczyński L. 2018. Trendy liczebności ptaków w Polsce. GIOŚ, Warszawa.	Uwaga nieuwzględniona	Propozycja potwierdzenia występowania wszystkich zagrożonych ptaków, które będą wspierane w ramach interwencji rśk na podstawie map (warstw cyfrowych) występowania tych gatunków, zamiast konieczności przeprowadzania inwentaryzacji przez eksperta przyrodniczego, jest rozwiązaniem wartym rozważenia i wdrożenia w momencie, kiedy te warstwy będą gotowe i oficjalnie dostępne (nie jest to kompetencja MRiRW) Na terenie całego kraju (w tym poza obszarami Natura 2000) dostępny będzie roczny ekoschemat Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt. Ponadto ekstensywny wypas poza obszarami Natura 2000 wspierany będzie również w ramach zobowiązań wieloletnich poprzez interwencję Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000. Odnośnie koordynacji programów rolnośrodowiskowych przez RDOŚ - nie jest to możliwe z uwagi na strukturę organizacyjną i podział kompetencyjny.
1101	2021-09-15 22:07:17	Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	Zgodnie z załącznikiem	Zgodnie z załącznikiem	Uwaga częściowo uwzględniona	Ad. 1 nie planuje się wsparcia projektów rozpoczętych w ramach poprzedniej perspektywy. Ad. 2 i 4 Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020 Jednocześnie zwiększono alokację środków tak aby możliwa była realizacja takiej samej liczby projektów w ramach interwencji A.d. 3 Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020 Ad.5 zakup gruntów nie może stanowić kosztu kwalifikowalnego
1102	2021-09-15 22:10:50	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Nazwa interwencji: Ekoschemat - Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji zakłada szacowaną stawkę na poziomie 428 zł/ha. Interwencja zakłada, iż rolnik wymiesza obornika z glebą maksymalnie w ciągu 12 godzin od aplikacji na gruncie ornym; potwierdzi realizację tej praktyki za pomocą tzw. zdjęcia geotagowanego przy wykorzystaniu aplikacji udostępnionej przez ARiMR oraz jest obowiązek przykrywania obornika w miejscu składowania. Celem ekoschematu jest ograniczenie emisji amoniaku do atmosfery poprzez wymieszanie obornika w okresie maksymalnie 12 godzin od jego aplikacji na glebę oraz przez obowiązek przykrywania obornika w miejscu jego składowania. Kolejna interwencja Ekoschemat - Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo, tj. w formie aplikacji doglebowej zakłada szacowane wsparcie na poziomie 291 zł/ha. Celem ekoschematu jest ograniczenie emisji amoniaku do atmosfery w trakcie i po aplikacji płynnych nawozów naturalnych. Najskuteczniejszą metodą w tym zakresie jest aplikacja nawozów naturalnych bezpośrednio do gleby. Podsumowując, jeżeli wymieszamy obornik na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji otrzymamy 428 zł/ha. Natomiast jeżeli rolnik zainwestuje w maszyny do doglebowej aplikacji i wybierze metodę znacznie bardziej przyjazną środowisku to otrzyma prawie jedną trzecią (32%) mniejsze wsparcie. Taka relacja wsparcia w tych interwencjach jest demotywująca i zniechęcająca do stosowania aplikacji doglebowej. Takie podejście jest z założenia błędne a stawki powinny być zamienione. Dodatkowo prosimy o przesłanie szczegółowej analizy kosztów na podstawie, której dokonano takiej wyceny poziomu wsparcia w tych interwencjach.	jak w sentencji propozycji	Uwaga nieuwzględniona	Należy zauważyć, że celem ekoschematów jest zachęcenie do stosowania takich praktyk, które mają na celu przyczynienie się do ograniczenia emisji amoniaku do atmosfery, m.in. poprzez skrócenia czasu jaki obornik pozostaje na powierzchni gleby, czy aplikację gnojowicy innymi metodami niż rozbryzgowo. Przy ustalaniu stawek brano pod uwagę m.in. poziom ambicji interwencji oraz ponoszone nakłady związane z realizacją ekoschematów. Jednocześnie należy zauważyć, że ekoschematy są płatnościami obszarowymi, w związku z tym nie ma możliwości uwzględnienia w kalkulacji stawki kosztów inwestycyjnych ponoszonych np. na zakup maszyn. Tego typu wsparcie zostało przewidziane w ramach działań z II filaru.
1103	2021-09-15 22:11:00	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 9. Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)	W interwencji I.9 ONW specyficzny – wysokość wsparcia Strefa I – 358,00 zł/ha/rok Strefa II – 528,00 zł/ha/rok Strefa II tzw.górskie – b.z.	Zgodnie z uzasadnieniem wyszczególnienia ONW specyficznego – podkreśleniu roli tego ONW, musi być powiązana wysokość wsparcia. Aktualnie ONW specyficzny w praktyce rolnika niczego nie zmienia a wręcz zniechęca do podejmowania prac.	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z projektowanymi przepisami dotyczącymi kolejnej perspektywy finansowej, które są analogiczne do rozwiązań wynikających z dotychczasowych przepisów, Państwa członkowskie mogą przyznawać płatności w ramach tego rodzaju interwencji wyłącznie w celu rekompensowania beneficjentom na danym obszarze całości lub części dodatkowych kosztów i utraconych dochodów związanych z ograniczeniami naturalnymi lub innymi ograniczeniami specyficznymi dla obszaru. Dodatkowe koszty i utracone dochody oblicza się w odniesieniu do ograniczeń naturalnych lub innych ograniczeń specyficznych dla obszaru przez porównanie z obszarami, gdzie nie występują ograniczenia naturalne ani inne ograniczenia specyficzne dla obszaru. Wyliczenia muszą być weryfikowalne i poświadczone przez podmiot niezależny od władz. W 2019 r. wprowadzono wyższe płatności dla gospodarstw ze zwierzętami trawożernymi (z min. obsadą 0,5 DJP/1 ha UR) położonych na obszarach ONW górskich i podgórskich (zaliczanych do obszarów ONW typu specyficznego strefa II). Wysokość stawek płatności ONW, musi uwzględniać realizację celów działania jak i budżet przewidziany do realizacji tej interwencji w ramach całego programu. W przyszłym okresie programowania planuje się realizację tej interwencji na podobnych zasadach co dotychczas, w tym utrzymanie podobnego poziomu finansowania.
1104	2021-09-15 22:13:19	Organizacje ekologiczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	Umożliwić wypas innych ras w ciągu całego roku przy zachowaniu reżimu obsady.	W naszej ocenie niezrozumiałe jest umożliwienie wypasu całorocznego tylko w przypadku koników polskich i huculskich. Podobnie dobre efekty dla ochrony siedlisk ptaków można osiągnąć wypasając w odpowiedniej, niezbyt intensywniej obsadzie, inne rasy zwierząt, np krowy rasy polsko-czerwonej, które są jako prymitywna rasa predestynowane do wypasu całorocznego. Zawężenie całorocznego wypasu tylko do koników uniemożliwia hodowcom innych ras wprowadzenie - pożądanego w kształtowaniu i ochronie siedlisk - wypasu. Konieczność przepędzania zwierząt z danej powierzchni w okresach jesienno-zimowych na inne kwatery przy często jednoczesnym ich braku - w efekcie uniemożliwia rolnikowi realizację pakietu w tym wariancie.	Uwaga nieuwzględniona	Brak uzasadnienia środowiskowo-przyrodniczego do realizacji całorocznego wypasu innych gatunków zwierząt (z wyjątkiem zwierząt, które obecnie są do tego uprawnione m.in koniki polskie).
1105	2021-09-15 22:14:52	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.3. Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	Proponujemy przyjęcie tu takich rozwiązań jak obowiązujących w ramach finansowanych przez Komisję Europejską promocyjnych programów prostych w zakresie promocji znaków towarowych. W formie i wysokości wsparcia wymieniono koszty kwalifikowalne – mając na względzie nasze obecne doświadczenia w naszej ocenie powinno być tu jasno zaznaczone, iż są to przykładowe koszty i że ten katalog kosztów nie jest zamknięty i ze szczegółowy będzie w rozporządzeniu określającym zasady wsparcia. Proponujemy wprowadzić zapis „Z tym, że analogicznie jak ma to miejsce w ramach PROW 2014–2020, w trakcie realizacji interwencji, jednemu beneficjentowi pomoc będzie mogła zostać przyznana nie więcej niż dwa razy. Powyższe ograniczenie nie dotyczy organizacji wymienionych w par. 9 ust. 2 pkt 1) Ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych spełniających wymagania beneficjenta niniejszej interwencji określone powyżej."	W opisie warunków kwalifikowalności zawarto informacje, iż nie przyznaje się wsparcia na realizację działań informacyjnych, promocyjnych i marketingowych dotyczących komercyjnych znaków towarowych lub marek handlowych produktów. Jest to zapis bardzo restrykcyjny i może być czytany jako całkowity zakaz pokazywania, wykorzystywania produktów które zawierają znaki towarowe. Proponujemy przyjęcie tu takich rozwiązań jak obowiązujących w ramach finansowanych przez Komisję Europejską promocyjnych programów prostych. Dopuszcza się tam pokazanie znaków towarowych itp., ale nie jest to przekaz główny i przekaz w tym zakresie jest bardzo ograniczony. Obecny zapis, przy braku elementu elastyczności, może powodować bardzo duże problemy z wdrożeniem tej interwencji. W formie i wysokości wsparcia wymieniono koszty kwalifikowalne – mając na względzie nasze obecne doświadczenia w naszej ocenie powinno być tu jasno zaznaczone, iż są to przykładowe koszty i że ten katalog kosztów nie jest zamknięty i ze szczegółowy będzie w rozporządzeniu określającym zasady wsparcia. W ramach katalogu kosztów zaproponowano np. „koszty przygotowania lub administrowania stroną internetową". W naszej ocenie powinny być tu również koszty związane z social media a nie tylko ze stroną www. Dodatkowo interwencja zakłada ograniczenie możliwości występowania o środki przez jedną organizacje – nie więcej niż 2 razy. Mając na względzie doświadczenia z obecnego funkcjonowania podobnego działania w ramach PROW 2013-2020 tj. późne jego uruchomienie proponujemy wprowadzić zapis „Z tym, że analogicznie jak ma to miejsce w ramach PROW 2014–2020, w trakcie realizacji interwencji, jednemu beneficjentowi pomoc będzie mogła zostać przyznana nie więcej niż dwa razy. Powyższe ograniczenie nie dotyczy organizacji wymienionych w par. 9 ust. 2 pkt 1) Ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych spełniających wymagania beneficjenta niniejszej interwencji określone powyżej." Otwarcie możliwości aplikowania przez organizacje uprawnione do składania wniosków do funduszy promocji pozwoli na skierowanie części środków z funduszy promocji na realizacje celów KPS. Środki zgromadzone przez rolników będą mogły zostać zainwestowane i wielokrotnione ze środków KPS.	Uwaga częściowo uwzględniona	Umieszczanie na materiałach informacyjnych, promocyjnych i marketingowych marek handlowych, będzie możliwe wyłącznie w sytuacji, gdy informacje te będą miały drugorzędne znaczenie względem głównego przekazu informacyno-promocyjno-marketingowego dotyczącego produktu wytwarzanego w ramach systemu jakości żywności, którego dotyczy dana operacja. Opis interwencji 13.3 zawiera wyłącznie przykładowe kategorie kosztów kwalifikowalnych, które będą podlegały refundacji w ramach interwencji. Szczegółowy ich zakres zostanie określony w wytycznych dotyczących przedmiotowego zakresu wsparcia. Propozycja objęcia refundacją kosztów związnych z social media, a nie tylko z prowadzeniem strony www, będzie rozważana na kolejnym etapie prac nad PS WPR 2023-2027. Jednocześnie uprzejmie informujemy, iż z uwagi na ograniczony budżet interwencji nie przewiduje się możliwości korzystania ze wsparcia więcej niż dwa razy przez jednego beneficjenta.

1106	2021-09-15 22:16:49	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	2.2.9.2. Opis strategii interwencji dla celu szczegółowego 9 (str. 57). Wskaźniki rezultatu dla celu 9 proponujemy uzupełnić o wskaźniki rezultatu obejmujące udział rolników w systemach jakości. R.10 Udział gospodarstw uczestniczących w grupach producentów, organizacjach producentów, rynkach lokalnych, krótkich łańcuchach dostaw i systemach jakości wspieranych przez WPR.	Przyczyni się to do realizacji potrzeb: •Wsparcia produkcji żywności pochodzenia zwierzęcego z wyższym poziomem dobrostanu zwierząt. •Wsparcia budowy grup producentów w ramach systemów jakości żywności i relacji horyzontalnych pomiędzy producentami, grupami i otoczeniem •Zapewnienia dostępności żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności - żywności ekologicznej, posiadającej oznaczenia geograficzne, wytwarzanej w ramach integrowanej produkcji roślin, a także w ramach krajowych systemów jakości żywności. •Podnoszenia świadomości konsumentów o systemach produkcji żywności oraz etykietowaniu produktów żywnościowych. W strategii Od Pola do Stołu pojawiły się poniższe zapisy: „Ponadto Komisja podejmuje przegląd unijnego programu promocji produktów rolnych w celu zwiększenia jego wkładu w zrównoważoną produkcję i konsumpcję oraz zgodnie ze zmieniającymi się dietami. W odniesieniu do mięsa, przegląd ten powinien koncentrować się na tym, jak UE może wykorzystać swój program promocji w celu wsparcia najbardziej zrównoważonych, niskoemisyjnych metod produkcji zwierzęcej." Aby przygotować polskich producentów do wdrażanie w/w metod w sposób zorganizowany, wspierający aplikowanie po środki UE na promocję mięsa istnieje potrzeba dynamicznego rozwoju systemów jakości, których uczestnicy są zobligowani do stosowania zrównoważonych, niskoemisyjnych metod produkcji mięsa.	Uwaga nieuwzględniona	Wskaźniki wybrane dla mierzenia realizacji celu szczegółowego 9 odzwierciedlają zaproponowaną logikę interwencji. Interwencje: 13.3 "Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności" oraz 13.4 "Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności" realizują bezpośrednio cel 3 "Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości" (do którego przypisany został wskaźnik rezultatu R10), a tylko pośrednio cel 9 "Poprawa reakcji unijnego rolnictwa na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym wysokiej jakości, bezpiecznej i bogatej w składniki odżywcze żywności, produkowanej w sposób zrównoważony, ograniczenie marnowania żywności a także poprawa dobrostanu zwierząt i zwalczanie oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe".
1107	2021-09-15 22:17:54	Osoby fizyczne	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Załącznik 5 Koszenie mozaikowe. Konieczne jest doprecyzowanie znaczenia zapisu w tym wprowadzenie min. powierzchni TUZ od której wymów będzie wymagany do stosowania.	Koszenie mozaikowe – jego wprowadzenie skutecznie zniechęci w szczególności rolników małych gospodarstw do przystępowania do podejmowania interwencji rsk. Żaden z rolników nie będzie decydował się na 3x wyjazd na tą samą łąkę w odstępach np.2 dni, aby później w tych samych odstępach przygotowywać i zbierać siano.	Uwaga uwzględniona	Uwzględniono w Planie.
1108	2021-09-15 22:18:27	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	2.2.4.2 Opis strategii interwencji dla celu szczegółowego 4 (str. 33). Wskaźniki rezultatu dla celu 4 proponujemy uzupełnić o: R.13 Ograniczenie emisji w sektorze zwierząt gospodarskich: odsetek dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza objętych wsparciem na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych lub amoniaku, w tym na gospodarowanie obornikiem	W strategii Od Pola do Stołu pojawiły się poniższe zapisy: „Ponadto Komisja podejmuje przegląd unijnego programu promocji produktów rolnych w celu zwiększenia jego wkładu w zrównoważoną produkcję i konsumpcję oraz zgodnie ze zmieniającymi się dietami. W odniesieniu do mięsa, przegląd ten powinien koncentrować się na tym, jak UE może wykorzystać swój program promocji w celu wsparcia najbardziej zrównoważonych, niskoemisyjnych metod produkcji zwierzęcej." Aby przygotować polskich producentów do wdrażanie w/w metod w sposób zorganizowany, wspierający aplikowanie po środki UE na promocję mięsa, istnieje potrzeba zwiększenia skali stosowania niskoemisyjnych metod produkcji mięsa.	Uwaga nieuwzględniona	Wybór wskaźników wynika z przyjętej strategii interwencji dla celu 4.
1109	2021-09-15 22:19:55	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	2.2.4.2 Opis strategii interwencji dla celu szczegółowego 4 (str. 33). Wskaźniki rezultatu dla celu 4 proponujemy uzupełnić o: R.13 Ograniczenie emisji w sektorze zwierząt gospodarskich: odsetek dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza objętych wsparciem na ograniczenie emisji gazów cieplarnianych lub amoniaku, w tym na gospodarowanie obornikiem	W strategii Od Pola do Stołu pojawiły się poniższe zapisy: „Ponadto Komisja podejmuje przegląd unijnego programu promocji produktów rolnych w celu zwiększenia jego wkładu w zrównoważoną produkcję i konsumpcję oraz zgodnie ze zmieniającymi się dietami. W odniesieniu do mięsa, przegląd ten powinien koncentrować się na tym, jak UE może wykorzystać swój program promocji w celu wsparcia najbardziej zrównoważonych, niskoemisyjnych metod produkcji zwierzęcej." Aby przygotować polskich producentów do wdrażanie w/w metod w sposób zorganizowany, wspierający aplikowanie po środki UE na promocję mięsa, istnieje potrzeba zwiększenia skali stosowania niskoemisyjnych metod produkcji mięsa.	Uwaga nieuwzględniona	Wybór wskaźników wynika z przyjętej strategii interwencji dla celu 4.
1110	2021-09-15 22:20:24	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	W wariantach dedykowanych cennym gatunkom ptaków, usunięcie ekspertów przyrodniczych i wprowadzenie koordynacji interwencji rolnośrodowiskowych na podstawie warstw zasięgów gatunków rzadkich (dubelt, rycyk, wodniczaka, kulik wielki), PZO lub wykwalifikowanych ornitologów działających w skali krajobrazu w poszczególnych obszarach Natura 2000. W obszarach Natura 2000 przestrzenne planowanie programów rolnośrodowiskowych powinno być koordynowane przez Regionalne Dyrekcje Ochrony Środowiska w jednostkach krajobrazowych (raczej niż na poziomie pojedynczych gospodarstw rolnych) w celu utworzenia mozaiki użytkowania sprzyjającej gatunkom priorytetowym. Dane wyjściowe są na bieżąco zbierane w ramach kolejnych aktualizacji PZO, a także w ramach programów monitoringowych ptaków oraz danych zbieranych przez lokalnych ornitologów, np. przy użyciu portalu ornitho.pl. Sprzyjałby to ukierunkowanej ochronie ptaków przy relatywnie niskich nakładach pieniężnych w porównaniu z kosztami ekspertów. Dla podtrzymania ekstensywnej gospodarki rolnej w krajobrazie rolniczym poza obszarami Natura 2000, sprzyjającej ogólnie rozumianej bioróżnorodności (w tym również derkacza), pakiety na ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk powinny w zupełności wystarczyć bez angażowania ekspertów. Powinny być one ogólnie dostępne dla większości rolników poza obszarami występowania gatunków rzadkich.	W zakresie koordynacji interwencji rolnośrodowiskowych, należy wspomnieć o małej efektywności ekspertów przyrodniczych, którzy w większości przypadków nie są wykwalifikowanymi ornitologami lub działają na korzyść rolnika raczej niż ptaków, jak to przedstawiliśmy na przykładzie pakietu na derkacza poza obszarami Natura 2000. W najgorszych przypadkach funkcjonują oni jako dobrze prosperujące firmy robiące ekspertyzy zza biurka a także pod dyktando rolnika oczekującego najlepiej płatnego wariantu. Jest to w naszym przekonaniu trwonienie publicznych pieniędzy. Przyjmując średni koszt wykonania ekspertyzy na 2000 zł (co jest zdecydowanie zaniżone) oraz 54425 beneficjentów pakietu 4 i 5 w PROW 2014-2020 (stan na 28.04.2021), koszt ten wyniósł 108 850 000 zł. Gdyby kwotę tę przeznaczyć na wykwalifikowanych koordynatorów przyrodników, którzy planowali by przestrzenny rozkład interwencji RŚK w Polsce można było by osiągnąć zdecydowanie lepsze rezultaty.	Uwaga częściowo uwzględniona	Propozycja potwierdzenia występowania wszystkich zagrożonych ptaków, które będą wspiera w ramach interwencji rśk na podstawie map (warstw cyfrowych) występowania tych gatunków, zamiast konieczności przeprowadzania inwentaryzacji przez eksperta przyrodniczego, jest w rozwiązaniem wartym rozważenia i wdrożenia w momencie, kiedy te warstwy będą gotowe i oficjalnie dostępne (poza kompetencją MRiRW). PropozycjaMRiRW odwołania się do konkretnych dwóch gatunków (tj. wodniczki i dubelta) wynika z tego, że obecnie jedynie dla tych gatunków prowadzony jest coroczny monitoring przyrodniczy obejmujący 100% krajowej populacji tych gatunków. W przypadku pozostałych gatunków ptaków, tj. rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka, kulik wielki i derkacz uzyskiwane dane z monitoringu tych ptaków nie odzwierciedlają w 100% krajowej populacji tych gatunków i tym samym wiedza o ich występowaniu oraz warstwy (mapy) generowane z użyciem tych danych nie są dokładne na tyle, aby służyły do potwierdzania występowania gatunku.
1111	2021-09-15 22:22:04	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	2.2.3.2. Opis strategii interwencji dla celu szczegółowego 3 (str. 27). Wskaźniki rezultatu dla celu 3. R.10 Lepsza organizacja łańcucha dostaw: odsetek rolników uczestniczących we wspieranych grupach producentów, organizacjach producentów, rynkach lokalnych, krótkich łańcuchach dostaw i systemach jakości. 0,95% Prosimy o wyjaśnienie przyjętego wskaźnika	przyjęty wskaźnik wydaje się być błędnym lub zbyt mało ambitnym. Ten wskaźnik odpowiada około 13 tys. rolników. Aktualnie w samych systemach jakości jest więcej rolników. W naszej opinii ten wskaźnik powinien wynieść ponad 5%.	Uwaga nieuwzględniona	W kolejnej wersji planu wskaźnik jest nieco wyższy i wynosi 1,27%. Opis wskaźnika jest zawarty w planie.
1112	2021-09-15 22:23:18	Osoby fizyczne	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Dopuszcza się składowanie skoszonej biomasy w stogach aż do jej całkowitego rozkładu	W mijającym PROWie biomasę można układać w stogi, lecz należy je usunąć do końca lutego (jeśli dobrze pamiętam). Obowiązuje zakaz mulczowania i zostawiania biomasy na pokosie. Zakaz ten jest notorycznie łamany, co nie jest wykazywane podczas kontroli. Rolnik wykle nie ponosi z tego tytułu żadnych konsekwencji. Dopuszczenie możliwości składania w stogi być może choć w niewielkim stopniu zmniejszy skalę mulczowania. Ewentualnie proponuję wprowadzenie zróżnicowanie płatności w zależności od podjętych działań. W takim wypadku rolnik mógłby zdecydować, czy wybrać niższą stawkę płatności lecz mógłby zostawiać skoszoną biomasę, czy wyższą stawkę ze sprzątnięciem biomasy - lecz kontrole w takim wypadku powinny bezwzględnie pilnować przestrzegania tego wymogu. Dopiszę jeszcze jeden akapit w tej kwestii, niestety wykraczający poza ramy dyskutowanego dokumentu. Obecnie skoszona biomasa dla wielu rolników, którzy nie posiadają bydła ani nie mają nabywców na czerwcowe siano, jest odpadem. Sierpniowe i wrześniowe siano jest odpadem. W bardzo wielu przypadkach rolnicy nawet jakby chcieli nie mają możliwości zutylizowania tego odpadu. Moim zdaniem powinna powstać sieć jakichś placówek, która by odbierała od rolników skoszoną biomasę np. na cele energetyczne lub na produkcję nawozu.	Uwaga nieuwzględniona	Nie jest to uzasadnione od strony przyrodniczej i środowiskowej.
1113	2021-09-15 22:24:20	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	Wzmocnienie kontroli wykonanych zabiegów. Przy użyciu aplikacji mobilnej dostępnej dla wolontariuszy powinien być kontrolowany sposób prowadzenia pokosów. Kontrolowanie 10% działki RŚK pod względem wykonanych zabiegów przy użyciu dronów.	Oprócz właściwie sformułowanych wymogów w interwencjach wspomagających ochronę bioróżnorodności, ich efekt w dużej mierze zależy od sprawnie działającego mechanizmu kontroli wykonywanych zabiegów. W naszej opinii i na podstawie doświadczeń podczas oceny sposobów użytkowania rolniczego w areałach tokowisk dubelta, głównym problemem są niestarannie wykonywane zabiegi (stosowanie kosiarek bijakowych i brak zbioru biomasy) a nawet ich całkowity brak. Brak odpowiedniej kontroli realizacji zobowiązań jest kolejnym przykładem przecieku ogromnej ilości funduszy, które powinny przekładać się na poprawę stanu zachowania gatunków i siedlisk priorytetowych. Problem ten dotyczy nie tylko zobowiązań w ramach pakietów rolnośrodowiskowych, co tych dotyczących użytkowania w ramach płatności bezpośrednich. Zwłaszcza niedostateczna ilość kontroli tych drugich doprowadziła w wielu miejscach do poczucia bezkarności i degradacji wielu cennych łąk. W naszej ocenie inwestycja w większą ilość kontroli (w tym użytkowania w ramach płatności bezpośrednich) powinna zwrócić się wielokrotnie z sankcji narzucanych za nierzetelne wywiązywanie się z zobowiązań przy jednoczesnej poprawie warunków siedliskowych dla ptaków.	Nie dotyczy	Poza zakresem opisu kształtu interwencji rolno-środowiskowo-klimatycznych w PS.
1114	2021-09-15 22:27:01	Organizacje pozarządowe	Załącznik 4: Normy DKR (ang. GAEC) określone na poziomie krajowym w ramach warunkowości	Zwiększenie odległości, w której zakazuje się stosowania nawozów oraz środków ochrony roślin w pobliżu wód powierzchniowych z 3 m do co najmniej 5 m. Szerokość rowu powinna zostać obniżona do maksymalnie 2 m.	Zwiększenie bufora spowoduje zmniejszenie spływu biogenów do wód powierzchniowych. Powszechną praktyka jest „sypanie" nawozów bezpośrednio przy rowach a wręcz do nich. W naszej ocenie definicja wód powierzchniowych, których dotyczy norma także powinna być zmodyfikowana w zakresie szerokości rowu. Uważamy, że zdecydowanie znikomy udział rowów ma większą szerokość niż 5 m. Obecny zapis sprawi, że duży obszar terenów rolnych zostanie wykluczony z tego obowiązku, co może mieć bardzo niekorzystny wpływ na możliwość osiągnięcia celu jakim jest ograniczenie zanieczyszczenia wód ze źródeł rolniczych.	Uwaga nieuwzględniona	Norma DKR 4 dotyczy ustanowienia stref buforowych wzdłuż cieków wodnych; w przypadku tej normy cieki wodne są zdefiniowane zgodnie z Programem działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami
1115	2021-09-15 22:29:28	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.4. Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	W kryteriach wyboru zawarto kryterium: wnioskowanie o wsparcie przez rolników w wieku do 40 lat. Proponujemy usunięcie. Dodatkowo w części dotyczącej wysokości wsparcia – zawarto informacje, iż w ramach interwencji planowane jest wsparcie na poziomie maksymalnym 5 000 zł na gospodarstwo/zakład przetwórczy rocznie. Proponujemy podniesienie jej do poziomu 6500 zł. Proponujemy uzupełnić pozycję koszty o dostosowanie się do wymogów niskoemisyjnych systemów jakości w szczególności do wymogów z zakresu redukcji emisji gazów, poprawy dobrostanu zwierząt, redukcji zużycia antybiotyków itp. Jednocześnie proponujemy uzupełnienie tej fiszki i dodanie możliwości ryczałtowego finansowania kosztów dostosowania do udziału w systemie w szczególności na stosowanie metod produkcji zrównoważonej, niskoemisyjnej na poziomie do 20 tys. zł. włącznie z zobowiązaniem np. do 5 letniego udziału w tym systemie.	W kryteriach wyboru zawarto kryterium: wnioskowanie o wsparcie przez rolników w wieku do 40 lat. Mając na względzie strukturę wiekową producentów z systemów jakości może to prowadzić do niepotrzebnych nadużyć. To jest warunek bardzo restrykcyjny. Proponujemy usunięcie. Dodatkowo w części dotyczącej wysokości wsparcia – zawarto informacje, iż w ramach interwencji planowane jest wsparcie na poziomie maksymalnym 5 000 zł na gospodarstwo/zakład przetwórczy rocznie. Jest to kwota bardzo niska w przypadku, gdy producenci pracują w więcej niż jednym systemie jakości. Proponujemy uzupełnić pozycję koszty o dostosowanie się do wymogów niskoemisyjnych systemów jakości w szczególności do wymogów z zakresu redukcji emisji gazów, poprawy dobrostanu zwierząt, redukcji zużycia antybiotyków itp. Jednocześnie proponujemy uzupełnienie tej fiszki i dodanie możliwości ryczałtowego finansowania kosztów dostosowania do udziału w systemie w szczególności na stosowanie metod produkcji zrównoważonej, niskoemisyjnej na poziomie do 20 tys. zł. włącznie z zobowiązaniem np. do 5 letniego udziału w tym systemie. Powyżej 20 tys. zł rolnicy mogą pozyskać środki w ramach interwencji Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu (strona 232). Wprowadzenie możliwości ryczałtowego pozyskania środków na poziomie do 20 tys. pozwoliłyby na szybkie wprowadzenie małych inwestycji dostosowujących do wymogów systemu.	Uwaga nieuwzględniona	Należy wyjaśnić, iż kryteria wyboru operacji opisane w fiszce dla przedmiotowej interwencji nie są tym samym czym są kryteria dostępu do wsparcia. W związku z tym, nie ograniczają one dostępu do wsparcia przez wnioskodawców powyżej 40 lat, lecz stanowią one wyłącznie preferencję dla grupy osób do 40 roku życia. Jednocześnie informujemy, iż ze względu na ograniczony budżet przedmiotowej interwencji, a także biorąc pod uwagę potrzebę objęcia wsparciem jak największej liczby potencjalnych beneficjentów (planowane jest rozszerzenie zakresu beneficjentów interwencji o zakłady przetwórcze oraz rolników, którzy korzystali już z tego rodzaju wsparcia w ramach poprzednich okresów programowania 2007-2013 oraz PROW 2014-2020), wysokość wsparcia na jedno gospodarstwo/zakład przetwórczy rocznie wyniesie nie więcej niż 5000 zł. Przy czym, wsparcie będzie miało charakter zobowiązań wieloletnich, udzielanych na okres pięciu lat objęcia wsparciem. Proponowany zakres kosztów wykracza poza zakres, który mógłby zostać sfinansowany ze środków przedmiotowej interwencji, a który wiąże się możliwością refundacji kosztów kwalifikowalnych dotyczących uczestnictwa w danym systemie jakości. Jednocześnie informujemy, iż proponowane rozszerzenie katalogu kosztów kwalifikowalnych nie wiąże się w bezpośredni sposób z kosztami, które są wymagane w związku z uzyskaniem certyfikatu zgodności/świadectwa jakości potwierdzającym uczestnictwo w danym systemie jakości.
1116	2021-09-15 22:32:10	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.1 Definicje i minimalne wymagania	Rolnik aktywny zawodowo-wymagania potrzebne do uznania powinien spełnić każdy rolnik nie tylkootrzymujący pow. 5 tys euro płatności.	W Polsce na tle państw zachodnich UE jest specyficzna sytuacja gdyż zagrożenie wyłudzenia nienależnych dopłat leży po stronie mniejszych gospodarstw. Jest to zjawisko masowe. Dużo małych gospodarstw wydzierżawia swoje grunty rolnikom towarowym i pobiera bezprawnie na nie dopłaty bezpośrednie. Rolnik faktycznie uprawiający ziemię nie ma prawa do dopłat do materiału siewnego, ON, ma problem z rozpisaniem stosowanych pestycydów , nawożenia czy korzystania ze środków II filaru WPR.	Uwaga nieuwzględniona	Zaproponowana definicja jest rozwiązaniem optymalnym , które z jednej strony pozwoli skutecznie i efektywnie weryfikować fakt pozostawania „rolnikiem aktywnym" (z uwzględnieniem rozwiązań prawnych przewidzianych na nową perspektywę finansową), a z drugiej strony stworzy system możliwie mało skomplikowany i nieuciążliwy dla większości gospodarstw, biorąc pod uwagę doświadczenia z lat 2015-2017. Definicja aktywnego rolnika dotyczy sprawdzania kryteriów dochodowych i nie przyczyni się do wyeliminowania innych problemów.
1117	2021-09-15 22:37:49	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 2. Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu	Warunki kwalifikowalnosci- znieść granicę 50ha	Granica 50 ha sztucznie zakłuci warunki konkurencji, spowoduje fikcyjne podziały gospodarstw, będą problemy z rozliczaniem czynszów dzierżawnych gdyż wysokość dopłat jest często dla nich odnośnikiem.	Uwaga nieuwzględniona	Mając na uwadze cel płatności redystrybucyjnej oraz wynikający z analizy dochodów rolniczych w poszczególnych przedziałach powierzchniowych zaproponowany zakres powierzchniowy, należy stwierdzić, że ukierunkowanie wsparcia do gospodarstw osiągających dochód parytetowy jest nieuzasadnione. Ponadto w rekomendacjach odnośnie polskiego PS, KE zwraca uwagę na konieczność redukcji różnic w dochodach między różnymi wielkościowo grupami gospodarstw na rzecz tych mniejszych poprzez m.in. stosowanie płatności redystrybucyjnej. Przyznanie płatności redystrybucyjnej dla gospodarstw o max pow 50 ha spełnia powyższe założenia.

1118	2021-09-15 22:38:03	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	Proponujemy dodanie nowej interwencji. Propozycja fiszki w załaczeniu	Zakłada się, że trwałej poprawie dochodowości działalności rolniczej będą sprzyjać interwencje WPR: - wdrażanie najbardziej zrównoważonych, niskoemisyjnych metod produkcji zwierzęcej wśród rolników uczestniczących we wspieranych grupach producentów, organizacjach producentów, lokalnych rynkach, krótkich łańcuchach dostaw i systemach jakości lub Planuje się, że w zakresie potrzeb związanych z ochroną środowiska oraz przeciwdziałania zmianom klimatu wdrożone zostaną interwencje, które sprzyjać będą: - wdrażaniu najbardziej zrównoważonych, niskoemisyjnych metod produkcji zwierzęcej wśród rolników uczestniczących we wspieranych grupach producentów, organizacjach producentów, lokalnych rynkach, krótkich łańcuchach dostaw i systemach jakości Uzasadnienie W strategii Od Pola do Stołu pojawiły się poniższe zapisy: „Ponadto Komisja podejmuje przegląd unijnego programu promocji produktów rolnych w celu zwiększenia jego wkładu w zrównoważoną produkcję i konsumpcję oraz zgodnie ze zmieniającymi się dietami. W odniesieniu do mięsa, przegląd ten powinien koncentrować się na tym, jak UE może wykorzystać swój program promocji w celu wsparcia najbardziej zrównoważonych, niskoemisyjnych metod produkcji zwierzęcej." Aby, przygotować polskich producentów do wdrażanie w/w metod w sposób zorganizowany, wspierający aplikowanie do środków UE na promocję mięsa istnieje potrzeba: dynamicznego rozwoju systemów jakości których uczestnicy są zobligowani do stosowania zrównoważonych, niskoemisyjnych metod produkcji mięsa.	Uwaga częściowo uwzględniona	Na obecnym etapie nie ma możliwości proponowania dodatkowej interwencji. Analiza w tym zakresie będzie realizowana na dalszym etapie.
1119	2021-09-15 22:39:27	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000	10. Szuwary wielkoturzycowe 11. Użytki przyrodnicze 12. Wariant poczwarówkowy 13. Wariant kumakowy	Punkty 10 i 11 - jest to przywrócenie wariantów sprzed kilkunastu lat. Wiele płatów szuwarowych o dużym znaczeniu przyrodniczym (przede wszystkim retencja wodna, miejsce lęgów i żerowania ptaków, płazów) w ostatnich latach nie mogła być zaliczona do programów rolnośrodowiskowych z powodu braku gatunków wskaźnikowych dla któregokolwiek z branych pod uwagę siedlisk. Punkty 12 i 13 - w PZO i PO często podawane są na działkach łąkowych stanowiska poczwarówek i kumaków. Nie znam się na tym, być może wymagają one innych zabiegów dla zachowania ich siedliska niż przewidują to obecne zapisy. W dotychczasowej metodyce są proponowane modyfikacje użytkowania łąk trzęślicowych i wilgotnych przy okazji występowania naturowych motyli, być może warto zastanowić się nad wprowadzeniem odpowiednich modyfikacji - lub wręcz osobnych wariantów - dla innych cennych zwierząt.	Uwaga częściowo uwzględniona	W ramach PS istnieje szereg interwencji sprzyjających ochronie płazów. W ramach I filaru WPR (ekoschematy) przewidziano np. ekoschemat Przeznaczenie 7 % powierzchni GO w gospodarstwie na obszary nieprodukcyjne, który przewiduje zachęcenie rolników do utrzymywania w gospodarstwie obszarów lub obiektów nieprodukcyjnych, które korzystnie oddziałują na środowisko, w szczególności na ochronę i zwiększenie różnorodności biologicznej na poziomie co najmniej 7% powierzchni gruntów ornych (w tym m.in. rowów, oczek wodnych itp.) służących ochronie płazów. Inną interwencją jest ekoschemat Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych, gdzie promowane będzie retencjonowanie wody, a w efekcie poprawa gospodarki wodnej oraz zachowanie siedlisk hydrogenicznych. W ramach II filara WPR przewidziano interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne takie jak np. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 czy Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000, w tym w szczególności warianty ukierunkowane na ochronę również płazów: Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla, Półnaturalne łąki wilgotne czy Torfowiska.
1120	2021-09-15 22:39:59	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.2. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000	W. Załącznik 5 Dla stanowisk tego gatunku na Pomorzu Zachodnim (zanim będzie za późno) należy odstąpić od wymogu powierzchni minimalnej do pozostawienia.	Wegetacja w całej Dolinie Odry cechuje się intensywnymi szybkim wzrostem runi. Mając na uwadze doświadczenia z projektów ochrony gatunku wodniczka, pozostawienie 15% nie koszonego siedliska prowadzi de facto do utraty 30% powierzchni z uwagi na dynamiczny wzrost biomasy w siedlisku. Taka strata siedlisk może być przyczyną zaniku zachodniopomorskiej populacji tego gatunku na jego zachodnim skraju zasięgu.	Uwaga nieuwzględniona	Pozostawienie powierzchni niekoszonych w danym roku jest istotne zarówno dla wodniczki jak i innych zwierząt.
1121	2021-09-15 22:40:49	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 3. Uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników	warunki kwalifikalności-wykreślić punkt 2	Równe szanse dla wszystkich młodych rolników	Uwaga nieuwzględniona	Definicja wynika z rozporządzenia o planach strategicznych.
1122	2021-09-15 22:46:11	Osoby fizyczne	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	W załączniku 5. Wodniczka Wypas od 15.06.2020	Rozpoczęcie wypasu po dniu 15 czerwca w siedlisku wodniczki pozwoli na uniknięcie szkody w pierwszym lęgu. Takie negatywne oddziaływanie będzie miało miejsce tylko wobec drugiego lęgu.	Uwaga nieuwzględniona	Siedliska na których występuje większość populacji wodniczki w Polce nie nadają się do wypasu. Jest natomiast dozwolone użytkowanie kośno-pastwiskowe (o ile jest to zgodne z uwarunkowaniami przyrodniczymi i ekspert dopuści taką możliwość).
1123	2021-09-15 22:47:10	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 2. Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu	wsparcia udzielać od 5 do 30 ha	Mniejsze gospodarstwa w rzeczywistości praktycznie nie istnieją- są wydzierżawione rolnikm towarowym i właściciele pobierają tylko dopłaty. W przeciwnym przypadku - od 3ha- duża część środków przeznaczonych na rolnictwo zostanie zmarnowana, posłuży jako wsparcie socjalne	Uwaga nieuwzględniona	Ukierunkowanie płatności redystrybucyjnej do małych gospodarstw jest realizacją jej podstawowego celu - redukcji różnic w dochodach między różnymi wielkościowo grupami gospodarstw na rzecz tych mniejszych, na co zwraca uwagę również KE w swoich rekomendacjach odnośnie polskiego PS.
1124	2021-09-15 22:49:51	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	W działaniu dobrostan opasów proponujemy rezygnację z pastwiskowania, obniżenie potrzeby pełnego ściółkowania na rzecz 50% powierzchni jak również wprowadzenie 2 wariantów: 1. Opas w budynkach 2. opas w budynkach z dostępem do wybiegu.	PAstwiskowanie przy opasie bydła może stanowić niebezpieczeństwo dla zdrowia i życia rolników. Wydaje nie wiec zasadne utrzymanie systemu wsparcia dwukierunkowego dla dobrostanu.	Uwaga częściowo uwzględniona	ad 1) Interwencja związana z dobrostanem zwierząt koncentruje się na wymogach związanych z zapewnieniem zwiększonej powierzchni bytowej i dostępem do środowiska zewnętrznego i tym samym nie obejmuje innych aspektów związanych z utrzymaniem zwierząt. Ponadto, w ramach interwencji dotyczącej dobrostanu opasów, wymóg dotyczy zapewnienia zwierzętom wybiegu przez cały rok, z możliwością zastąpienia przez pastwiskowanie w sezonie wegetacyjnym. Tym samym pastwiskowanie jest dobrowolne dla rolnika. ad 2) W części dotyczącej wydzielenia z płatności do opasów płatności jedynie do zwiększonej powierzchni bytowej w pomieszczeniach uwaga została uwzględniona.
1125	2021-09-15 22:51:02	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	I.4.5 Ekoschemat-Zróżnicowana struktura upraw.Kukurydzę na ziarno zakwalifikować jako roślinę mającą pozytywny wpływ na bilans materii organicznej	. Prawdopodobnie wzięto pod uwagę kukurydzę na kiszonkę która ma bilans ujemny.	Uwaga nieuwzględniona	Szczegółowe wymagania dotyczące m.in. sposobu zakwalifikowania kukurydzy na ziarno zostana zaproponowane na etapie legislacji krajowej.
1126	2021-09-15 22:52:50	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	I.4.6 Ekoschemat- Wymieszanie obornika w ciągu 12 h. Uwzględnić obornik i gnojowicę. Szkodliwe substancje do atmosfery z gnojowicy ulatniają się dużo szybciej niż z obornika.	Niewiele gospodarstw posiada aplikatory doglebowe i większość miesza gnojowicę w sposób tradycyjny.	Uwaga nieuwzględniona	Celem eksochematu jest ograniczenie emisji amoniaku do atmosfery. Najlepsze efekty w zakresie ograniczenia emisji amoniaku uzyskuje się podczas aplikacji płynnych nawozów naturalnych na GO przy zastosowaniu metod doglebowych. Zakres ten został ujęty w ramach odrębnego ekoschematu.
1127	2021-09-15 22:57:21	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	I 4.7 Ekoschemat -Stosowanie płynnych nawozów innymi metodami niż rozbryzgowe. Stanowczo za mała powierzchnia przewidziana do tego działania (40000ha).	Należy zauważyć że oprócz gnojowicy coraz więcej jest do stosowania pofermentu z biogazowni. Ponadto nowo budowane lub modernizowane budynki w sektorze trzody chlewnej są przewźnie wyłącznie w systemie bezściółkowym.	Uwaga nieuwzględniona	Przedstawione w PS wartości dotyczące powierzchni przewidzianej do wsparcia wskazane zostały na podstawie analiz prowadzonych przez Instytuty podległe MRiRW. Na tym etapie nie przewiduje się wprowadzania zmian. Jeżeli faktyczny poziom zainteresowania realizacją ww. ekoschematów okaże się wyższy niż oszacowano - podejmowane mogą być decyzje o zmianie wskaźnika dotyczącego powierzchni tej interwencji.
1128	2021-09-15 22:59:41	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	I 4.12 Ekoschemat – Retencjonowanie wody- zmniejszyć powierzchnię przewidzianą (360 000 ha) lub opracować inny sposób retencji	Na większości UZ nie ma sprawnych zastawek i odpowiednio utrzymanego systemu melioracyjnego który pozwolił by na spiętrzenie wody. Ponadto w warunkach dużego rozdrobnienia działek nie jest to możliwe bo gdy przykładowo jeden rolnik chce realizować ekoschemat przez podtopienie UZ a sąsiad w tym czasie zbiera siano.	Uwaga nieuwzględniona	W ramach ekoschematu nie ma sprecyzowanych działań, które rolnik będzie zobowiązany spełnić. Wdrożenie ekoschematu ma być oparte na danych uzyskiwanych m.in. ze zdjęć satelitarnych; płatności będą przyznawane rolnikom deklarującym gotowość udostępnienia swoich TUZ na cele związane z retencjonowaniem wody, do powierzchni, gdzie w określonym terminie w danym roku faktycznie wystąpiły zalania lub podtopienia (płatność za rezultat). Podstawą do przyznania płatności będzie stwierdzenie wystąpienia rezultatu (zalania lub podtopienia), a nie zrealizowanie wymogów prowadzących do jego osiągnięcia.
1129	2021-09-15 23:01:55	Instytuty, w tym instytuty naukowe/badawcze	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Interwencja 8.5. „Zachowanie zasobów genetycznych roślin w rolnictwie" Wariant 3. Ogródki bioróżnorodności: Zmniejszyć wymogi „minimum 20 gatunków" (do 10 gatunków): - w pierwszym roku zobowiązania lub - jeśli powierzchnia będzie minimalna, czyli 0,1 ha lub - pozwolić rolnikowi wykorzystać własny materiał (nasiona), które posiada od minimum 20 lat, pod warunkiem, że najpierw je przekaże do banku genów z odpowiednią dokumentacją (to znaczy: skąd pochodzą nasiona, jak długo je ma, itp.) Interwencja 8.7. „Wieloletnie pasy kwietne" Oprócz gatunków rodzimych, archeofity (zadomowione w Polsce od XV wieku) powinny również być dopuszczone do wysiania. Należałoby wyraźnie napisać skąd rolnik może uzyskać materiał siewny do zakładania takich pasów lub napisać, że może uzyskać je we własnym zakresie.	Interwencja 8.5. „Zachowanie zasobów genetycznych roślin w rolnictwie" Wariant 3. Ogródki bioróżnorodności: W niektórych przypadkach, trudno będzie uzyskać w pierwszym roku materiał siewny do 20 gatunków, jeśli materiał ma pochodzić tylko z banku genów lub w ramach wariantu 1 tego samego pakietu. Interwencja 8.7. „Wieloletnie pasy kwietne" Archeofity mogą łatwo utrzymywać się w takich pasach, wprowadzając koloryt, a poza tym łatwiej z nich uzyskać materiał do rozmnożenia. Pozostawienie tylko gatunków rodzimych może doprowadzić do tego, że głównie będziemy mieli gatunków traw, z których łatwiej się uzyska materiał do rozmnożenia. Lista archeofitów jest bardzo łatwa do sporządzenia.	Uwaga nieuwzględniona	1) 20 gatunków zapewni wysoki poziom bioróżnorodności - główny cel tej interwencji
1130	2021-09-15 23:01:56	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	I 4 . 17Ekoschemat –Dobrostan zwierząt Opis wymagań w odniesieniu do loch. Oprócz możliwości przebywania w klatce w okresie okołoporodowym - wydłużyć do 14 dni ze względu na przygniecenia prosiąt (ich dobrostan też należy brać pod uwagę a nie tylko lochy) należy umożliwić przetrzymywanie loch w klatkach w okresie krycia.	. Lochy po odłączeniu prosiąt mają osłabione kości i podczas rui w grupie obskakują się łamiąc nogi, kręgosłupy, miednice i należy je umieścić na ten czas w pojedynkach dla ich dobra. Ponadto po kryciu jest okres zagnieżdżania zarodków i agresja w grupie powoduje ich zamieranie. Tutaj proponowany dopuszczalny okres w klatce 21 dni.	Uwaga nieuwzględniona	W ramach interwencji lochy nie powinny być utrzymywane w systemie jarzmowym, niemniej jednak ze względu na potrzebę znalezienia kompromisu między dobrostanem loch a prosiąt i ludzi opiekujących się tymi zwierzętami zaproponowano odstępstwo w okresie okołoporodowym tak, aby lochy mogły być utrzymywane w systemie jarzmowym nie dłużej jednak niż do 8 dni.
1131	2021-09-15 23:02:02	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.6.1. Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) – w gospodarstwie	Proponuje się interwencje polegającą na wsparciu wymiany stada na lepsze jakościowo, genetycznie sztuki. Wsparcie dotyczyłoby zakupu jałówek/krów w przypadku sprzedaży do rzeźni takiej samej liczby sztuk. W konsekwencji nie prowadziłoby to do wzrostu pogłowia tylko do zmiany struktury stad na sztuki bardziej odporne i dostosowane genetycznie do krajowego popytu. Proponowana interwencja dotyczyłaby wsparcia do wymiany do 20 sztuk przy poziomie wsparcia 2 tys zł. Przy takich założeniach tj do 40 tys zł/gospodarstwo należałoby przyjąć iż skorzysta tysiąc gospodarstw. W konsekwencji budżet takiego działania to maksymalnie 40 mln zł. Oczywiście wymienione parametry można modyfikować w zależności od poziomu dostępnego budżetu. I w przypadku mniejszego poziomu dostępnych środków wprowadzić np. zasadę iż wsparcie przysługuje w kolejności złożenia wniosku do wyczerpania dostępnego budżetu.	Zaproponowane rozwiązanie mogłoby być wdrożone w ramach przygotowywanego planu strategicznego. Realizacja takiego wsparcia mogłaby być wprowadzona poprzez np.: Nową interwencje dedykowaną poprawie jakości materiału genetycznego. Interwencje: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów lub Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do młodego bydła. Obydwie te interwencje nie została rozpisane w projekcie planu strategicznego wiec może ten koszt jeszcze w tych interwencjach uwzględnić. Interwencja: Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność. Celem interwencji jest zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw poprzez: (iv) poprawę jakości produkcji. Proponuje dodanie do kosztów kwalifikowalnych w tej interwencji kosztów związanych z wymianą stada.	Uwaga nieuwzględniona	Propozycja jest sprzeczna z art. 73 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013

1132	2021-09-15 23:02:03	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	Uwzględnienie wsparcia na stworzenie infrastruktury (budowlano – sprzętowej) kliniki dużych zwierząt, w tym szczególnie koni Uwzględnienie wsparcia na stworzenie infrastruktury (budowlano – sprzętowej) rehabilitacji dużych zwierząt, w tym szczególnie koni	Wsparcie to spowoduje: - Przyciąganie młodych i nowych rolników i ułatwianie rozwoju pozarolniczej działalności gospodarczej, - Wsparcie konkurencyjności obszarów wiejskich, - Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich (nowe miejsca pracy), - Poprawa dostępu do lokalnej infrastruktury związanej z diagnostyką, interwencją weterynaryjną wymagającą specjalistycznych pomieszczeń, rehabilitacją zwierząt, - Spadek śmiertelności i zachorować wśród zwierząt gospodarczych, - Wzrost lokalnych możliwości dokształcania dla początkujących zootechników, weterynarzy, rehabilitantów zwierząt (możliwość odbywania praktyk), - Wzrost świadomości lokalnych rolników poprzez możliwość organizacji prelekcji w specjalistycznej infrastrukturze, - Stymulację współpracy obszarów wiejskich z ośrodkami naukowymi, - Z rezultatów będą mogli korzystać także inni mieszkańcy obszarów wiejskich, w tym kadra dydaktyczna i uczniowie szkół.	Uwaga nieuwzględniona	Kwestie weterynaryjne nie są uwzględnione w celu 2 dotyczącym konkurencyjności rolnictwa.
1133	2021-09-15 23:04:51	Instytuty, w tym instytuty naukowe/badawcze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.12. Tworzenie zadrzewień śródpolnych	Interwencja 10.12. Tworzenie zadrzewień śródpolnych Brakuje informacji o tym jak długo rolnik musi utrzymać takie zadrzewienie.	Z związku z tym, że kwota przyznana jest jednorazowo, w formie ryczałtu, istnieje ryzyko, że nie będzie to utrzymywane.	Uwaga nieuwzględniona	Zachęta dla rolników do utrzymania wykonanych zadrzewień śródpolnych zapewniona zostanie poprzez objęcie ich wsparciem w ramach ekoschematów (I filar WPR).
1134	2021-09-15 23:05:17	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 4 ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.6. Elementy wspólne dla rodzajów interwencji w zakresie rozwoju obszarów wiejskich	Zmiana w rozdziale 4.6.1 Wykaz niekwalifikujących się inwestycji Włączenie do wsparcia w formie dotacji gospodarstw rolnych prowadzących działalność rolniczą wyłącznie w celach naukowo-badawczych.	Umożliwi to udzielanie wsparcia rolnikom, którzy są zainteresowani postępem naukowym i / lub tym, którzy są jednocześnie naukowcami.	Uwaga nieuwzględniona	Każde gospodarstwo spełniające warunki określone dla danej interwencji może korzystać z pomocy w ramach Planu.
1135	2021-09-15 23:05:41	Przedsiębiorstwa, z wyłączeniem osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	w ekoschemacie I.4.5 - w opisie wymagań - zamienić strukturę proporcji upraw na: min.30% gatunków pozytyw wymaganie wpływających ...., zboża max.60%, gatunki mające ujemy wpływ ... max.20%	podkreślenie wartości gatunków pozytywnie wpływających na glebę.	Uwaga nieuwzględniona	Przyjęto założenie, że I filar powinien mieć charakter powszechny, a zatem proponowane ekoschematy powinno cechować nieskomplikowanie i prostota. Ma to na celu umożliwienie ich realizacji przez jak największą liczbę rolników, na jak największej powierzchni, żeby poprzez efekt skali osiągnąć jak największy pozytywny efekt dla środowiska i klimatu. Jednocześnie, proporcje upraw zostały ustalone w taki sposób, żeby rolnicy mając swobodę podejmowania decyzji, m.in. mogli przeznaczyć pod uprawę bobowatych większą powierzchnię gruntów ornych niż 20%.
1136	2021-09-15 23:05:56	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.1.1. Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje)	Proponuje się interwencje polegającą na wsparciu zakupu buhajów na lepsze jakościowo, genetycznie sztuki w celu poprawy jakości cieląt .Wsparcie dotyczyłoby zakupu buhaja w przypadku gdy rolnik posiada co najmniej 10 krów. W konsekwencji prowadziłoby to do ukierunkowania wsparcia na gospodarstwa które rzeczywiście potrzebują buhajów hodowlanych. W konsekwencji prowadzi to do zmiany puli genowej w stadach na sztuki bardziej odporne i dostosowane genetycznie do krajowego popytu. Proponowana interwencja dotyczyłaby wsparcia do zakupu buhaja w wysokości 5 tys zł. Przy takich założeniu iż skorzysta z takiego rozwiązania 1000 gospodarstw budżet takiego działania to maksymalnie 5 mln zł. rocznie Oczywiście wymienione parametry można modyfikować w zależności od poziomu dostępnego budżetu. I w przypadku mniejszego poziomu dostępnych środków wprowadzić np. zasadę iż wsparcie przysługuje w kolejności złożenia wniosku do wyczerpania dostępnego budżetu. Interwencja związana z zakupem buhajów powinna być połączona w czasie z interwencją w zakresie wymiany stada w celu osiągnięcia dużo lepszych efektów produkcyjnych i osiągniecia synergii miedzy interwencjami.	Zaproponowane rozwiązanie mogłoby być wdrożone w ramach przygotowywanego planu strategicznego. Realizacja takiego wsparcia mogłaby być wprowadzona poprzez np.: Nową interwencje dedykowaną poprawie jakości materiału genetycznego. Interwencje: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów lub Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do młodego bydła. Obydwie te interwencje nie została rozpisane w projekcie planu strategicznego wiec może można ten koszt jeszcze w tych interwencjach uwzględnić. Interwencja: Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność. Celem interwencji jest zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw poprzez: (iv) poprawę jakości produkcji. Proponuje dodanie do kosztów kwalifikowalnych w tej interwencji kosztów związanych z zakupem buhaja.	Uwaga nieuwzględniona	Brak możliwości zakupu tego typu zwierząt w ramach interwencji inwestycyjnych z art. 73.
1137	2021-09-15 23:06:44	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	I 4 . 17Ekoschemat –Dobrostan zwierząt W odniesieniu do tuczników. Wykreślić że do płatności kwalifikują się tylko tuczniki pochodzące od loch z gospodarstw realizujących dobrostan loch.	Powinno zależeć aby wszystkie zwierzęta miały lepsze warunki.	Uwaga nieuwzględniona	Warunkowanie płatności dobrostanowych do tuczników z ich pochodzeniem od loch dobrostanowych obowiązuje od początku wdrażania działania Dobrostan zwierząt PROW 2014-2020 tj. od 2020 r. Ma ono na celu przede wszystkim skierowanie płatności dobrostanowej do tych tuczników, które od dnia urodzenia mają zapewnione podwyższone normy dobrostanowe, ze względu na to, że pochodzą od loch dobrostanowych. Należy ponadto nadmienić, że pomimo ograniczenia wsparcia do tuczników jedynie do tych pochodzących od loch objętych wsparciem w ramach dobrostanu zwierząt, podwyższone warunki dobrostanu rolnik realizujący zobowiązanie w zakresie dobrostanu tuczników zobowiązany będzie zapewnić także tucznikom niepochodzącym od takich loch, jeśli również takie tuczniki utrzymuje w swoim gospodarstwie.
1138	2021-09-15 23:06:45	Przedsiębiorstwa, z wyłączeniem osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	w ekoschemacie I.4.12 - Retencja wody na TUZ. termin retencji (wydłużyć) od dnia 1 kwietnia.	W warunkach Polski retencjonowanie wody zimowej i wiosennej jest kluczowe dla utrzymania poziomu wód gruntowych. Dlatego wody zatrzymane w TUZ mają istotne znaczenie zarówno dla wegetacji na TUZ jaki głębiej występujących wodach gruntowych.	Uwaga nieuwzględniona	Wyznaczony termin od 1 maja do 30 września umożliwia uzyskanie rekompensaty wszystkim rolnikom, którym nadmiar wody utrudnił uzyskanie plonów w danym roku. Wsparcie w ramach tego ekoschematu jest nakierowane na obszary wykorzystane na cele usług ekosystemowych w zakresie retencjonowania wody.
1139	2021-09-15 23:07:45	Osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	W interwencji I.8.1. Propozycja stawek: • Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka, dubelt i kulik wielki) -1465 zł/ha • Ochrona siedlisk lęgowych wodniczki – 1855 zł/ha • Ochrona siedlisk lęgowych derkacza – 865 zł/ha	Stawki płatności dla siedlisk lęgowych ptaków są obarczone oczywistym błędem – wartość dla derkacza jest min.2 krotnie przeszacowana zaś stawka dla wodniczki istotnie niedoszacowana. Aktualnie wskazane stawki dopłat doprowadzą do sytuacji, gdzie powszechny w Polsce gatunek występujący na szerokim spektrum gruntów rolnych będzie głównym wpieranym realnie w tym okresie WPR. Kwalifikowanie szeregu łąk do dopłat celem realnego wsparcia ochrony siedlisk np.krwawodzioba czy kulika będzie po prostu nieopłacalne. Tym bardziej wodniczka występująca na specyficznych i trudnych siedliskach (np.wyspy w delcie Świny czy Bagna Rozwarowskie w woj.zachodniopomorskim) nie będzie przez rolnika uznawana jako gatunek zachęcający do podjęcia dobrowolnego zobowiązania.	Uwaga częściowo uwzględniona	Wariant Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka, dubelt i kulik wielki) z jedna stawką płatności(1055 zł/ha) został podzielony na dwa warianty z różnymi stawkami płatności: Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka) -1055 zł/ha oraz Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego – 1347 zł/ha. Dodatkowo w przypadku Derkacza została obniżona stawka płatności do 1055 zł/ha.
1140	2021-09-15 23:08:42	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.5. Współpraca na rzecz innowacji w rolnictwie i Grupy Operacyjne EPI	Usunięcie z wymagań interwencji , które zapewniają efektywny wkład w realizację Celu(ów) Szczegółowego, punktu: - udział powyżej 5 rolników.	Wymóg, że wsparcie będzie udzielone, gdy do innowacyjnej operacji przystąpi więcej niż 5 rolników może mocno ograniczać możliwości realizacji naprawdę unikatowych, innowacyjnych przedsięwzięć. Usunięcie tego zapisu umożliwi realizację eksperymentalne przedsięwzięcie i innowacji nawet przy współpracy jednego czy dwóch rolników. Następnie tą innowację będzie można upowszechniać.	Uwaga uwzględniona	Powrót do brzmienia kryterium z poprzedniej wersji PS WPR (udział powyżej 2 rolników).
1141	2021-09-15 23:08:43	Przedsiębiorstwa, z wyłączeniem osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	W interwencji I.8.1. Propozycja stawek: • Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka, dubelt i kulik wielki) -1465 zł/ha • Ochrona siedlisk lęgowych wodniczki – 1855 zł/ha • Ochrona siedlisk lęgowych derkacza – 865 zł/ha	Stawki płatności dla siedlisk lęgowych ptaków są obarczone oczywistym błędem – wartość dla derkacza jest min.2 krotnie przeszacowana zaś stawka dla wodniczki istotnie niedoszacowana. Aktualnie wskazane stawki dopłat doprowadzą do sytuacji, gdzie powszechny w Polsce gatunek występujący na szerokim spektrum gruntów rolnych będzie głównym wpieranym realnie w tym okresie WPR. Kwalifikowanie szeregu łąk do dopłat celem realnego wsparcia ochrony siedlisk np.krwawodzioba czy kulika będzie po prostu nieopłacalne. Tym bardziej wodniczka występująca na specyficznych i trudnych siedliskach (np.wyspy w delcie Świny czy Bagna Rozwarowskie w woj.zachodniopomorskim) nie będzie przez rolnika uznawana jako gatunek zachęcający do podjęcia dobrowolnego zobowiązania.	Uwaga częściowo uwzględniona	Wariant Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka, dubelt i kulik wielki) z jedna stawką płatności(1055 zł/ha) został podzielony na dwa warianty z różnymi stawkami płatności: Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka) -1055 zł/ha oraz Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego – 1347 zł/ha. Dodatkowo w przypadku Derkacza została obniżona stawka płatności do 1055 zł/ha.
1142	2021-09-15 23:09:55	Przedsiębiorstwa, z wyłączeniem osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	W interwencji I.8.1. Niezrozumiały zapis Wskazane powyżej stawki płatności zostaną zwiększone o koszty transakcyjne (za sporządzenie przez eksperta przyrodniczego dokumentacji przyrodnicze) wynoszące 2% tych stawek.	Czy zapis oznacza, że praca eksperta np. dla przygotowania dokumentacji „dla siedliska wodniczki" będzie wsparta (de facto zapłacona ekspertowi przez rolnika) jest warta 31,10 zł za 1ha?	Uwaga uwzględniona	W ramach zobowiązania płatność będzie jednorazowo powiększona o rekompensatę kosztów transakcyjnych wynikających z konieczności posiadania dokumentacji przyrodniczej. Wysokość tej rekompensaty będzie zróżnicowana w zależności od konieczności przeprowadzenia przez eksperta przyrodniczego inwentaryzacji terenowej i będzie uzależniona od powierzchni siedliska, na które realizowane będzie zobowiązanie.
1143	2021-09-15 23:10:30	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 1. DEKLARACJA STRATEGICZNA	Zakłada się, że trwałej poprawie dochodowości działalności rolniczej będą sprzyjać interwencje WPR: - wdrażanie najbardziej zrównoważonych, niskoemisyjnych metod produkcji zwierzęcej wśród rolników uczestniczących we wspieranych grupach producentów, organizacjach producentów, lokalnych rynkach, krótkich łańcuchach dostaw i systemach jakości lub Planuje się, że w zakresie potrzeb związanych z ochroną środowiska oraz przeciwdziałania zmianom klimatu wdrożone zostaną interwencje, które sprzyjać będą: - wdrażaniu najbardziej zrównoważonych, niskoemisyjnych metod produkcji zwierzęcej wśród rolników uczestniczących we wspieranych grupach producentów, organizacjach producentów, lokalnych rynkach, krótkich łańcuchach dostaw i systemach jakości	W strategii Od Pola do Stołu pojawiły się poniższe zapisy: „Ponadto Komisja podejmuje przegląd unijnego programu promocji produktów rolnych w celu zwiększenia jego wkładu w zrównoważoną produkcję i konsumpcję oraz zgodnie ze zmieniającymi się dietami. W odniesieniu do mięsa, przegląd ten powinien koncentrować się na tym, jak UE może wykorzystać swój program promocji w celu wsparcia najbardziej zrównoważonych, niskoemisyjnych metod produkcji zwierzęcej." Aby, przygotować polskich producentów do wdrażanie w/w metod w sposób zorganizowany, wspierający aplikowanie do środków UE na promocję mięsa istnieje potrzeba: dynamicznego rozwoju systemów jakości których uczestnicy są zobligowani do stosowania zrównoważonych, niskoemisyjnych metod produkcji mięsa.	Nie dotyczy	Plan strategiczny będzie wspierał kierunki wskazane przez strategię Od pola do stołu, w tym systemy jakości promujące niskoemisyjne technologie produkcji.
1144	2021-09-15 23:10:46	Przedsiębiorstwa, z wyłączeniem osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	W interwencji I.8.1 Ekspert ma w uzasadnionych przypadkach na modyfikowanie zapisów ogólnych wymogów dla interwencji, wskazanych w zał.5.	Brak umożliwienia ekspertowi na modyfikowanie zapisów ogólnych wymogów dla interwencji, np. przez wydłużenie terminu działań agrotechnicznych czy wypasu, co w warunkach Polski umożliwiłoby powiązanie ochrony siedlisk z warunkami środowiskowymi (warunki w NW Polsce są zasadniczo różne od tych w NE Polsce). Z takich różnic wynika m.in., dynami i produktywność produkcji biomasy w TUZ, które wymagają dla osiągnięcia tego samego celu odmiennego gospodarowania w zakresie terminów czy krotności zabiegów. Sytuacja tak ma wielokrotnie miejsce aktualnie – np. wydłużenie terminu zimowego koszenia siedlisk wodniczki poza 15 luty jeśli utrzymują się warunki zimowe i brak jest zagrożenia dla powracających na siedliska ptaków i pomimo braku zagrożeń dla celu ochrony nie można bez narażenia się na sankcje wydłużyć terminu w bezpiecznym zakresie.	Uwaga uwzględniona	Założeniem jest, że ekspert przyrodniczy doprecyzowuje wymogi biorąc pod uwagę lokalne uwarunkowania przyrodnicze czy też istniejące dokumenty jak PZO czy PO. Szczegóły będą uregulowane na poziomie przepisów krajowych.
1145	2021-09-15 23:10:56	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 14.2. Kompleksowe doradztwo rolnicze	Usunięcie z Moduł 2: Wzmocnienie bazy gospodarstw demonstracyjnych w kryteriach wyboru punktu: • udostępnianie gospodarstwa w celach edukacyjnych (wymiany wiedzy) dla rolników lub doradców rolniczych, w okresie poprzedzającym złożenie wniosku	Moduł 2 obejmuje wsparcie dotyczące doposażenia gospodarstwa (w tym inwestycje o charakterze budowlanym). Często bez takiego doposażenia nie ma możliwości w ogóle przystąpienia na aplikowania na Moduł 1: Transfer wiedzy w oparciu o demonstracje. Usunięcie z kryteriów wyboru wspomnianego punktu umożliwi: - wzrost liczby gospodarstw demonstracyjnych, - zwiększenie możliwości podnoszenie kwalifikacji i umiejętności kadr zaangażowanych w wymianę wiedzy i innowacji, - zapewnienie lepszej jakości doradztwa rolniczego, dla rolników i mieszkańców obszarów wiejskich, - zwiększenie dostępności profesjonalnych usług doradczych i szkoleniowych.	Uwaga nieuwzględniona	W ramach interwencji "Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych", kryteria wyboru muszą umożliwić, przy ograniczonych środkach, wybór najlepszych gospodarstw, w których prowadzona będzie działalność demonstracyjna. W module 1 beneficjentem interwencji są podmioty prowadzące działalność szkoleniową lub konsorcja tych podmiotów, wybrane w trybie zamówień publicznych.
1146	2021-09-15 23:11:34	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 6.1-7. Interwencja w sektorze pszczelarskim - pomoc techniczna, wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej/ pomoc techniczna, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych/ wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi/ ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej/ pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół/ wsparcie naukowo-badawcze/ wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	ograniczyć ilość działań na rzecz pszczelarzy	Wbrew panującej opinii pszczelarstwo rozwija się bardzo dobrze i rodzin pszczelich mamy prawie dwa razy więcej jak na początku lat dziewięćdziesiątych	Uwaga nieuwzględniona	Wsparcie rozwoju pszczelarstwa leży w interesie zarówno sektora rolnictwa jaj i całej gospodarki kraju. Aktualnie nie ma dowodów naukowych potwierdzających twierdzenie o zbyt dużej liczbie pni pszczelich w Polsce.

1147	2021-09-15 23:11:49	Przedsiębiorstwa, z wyłączeniem osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 9. Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)	W interwencji I.9 Degresywność na obszarach ONW nie dotyczy obszarów Parków Narodowych.	Zaproponowana aktualnie degresywność w sposób widoczny działa zniechęcająco na rolników, którzy gospodarują w rzeczywiście trudnych warunkach – np. na wyspach w delcie Świny (obszar ten dopiero niedawno został odkryty dla wsparcia w postaci ONW). Na szczególnie cennych i często bardzo trudnych rolniczo terenach a takimi są bez wątpienia znaczne części obszarów Parków Narodowych ekstensywne gospodarowanie wymaga wsparcia w pełnym zakresie bez względu na powierzchnię działań. Wymaga tego zarówno potrzeba przyrodnicza jak i logistyczna – przewożenie sprzętu, ludzi, zwierząt (wypas) na wyspy nie jest tańsze na kolejnych hektarach, kolejnych wysp. Ponadto Parki Narodowe zajmują tylko 1% powierzchni Polski a są kluczowymi dla zachowania jej dziedzictwa przyrodniczego stąd wsparcie dla jego zachowania musi być jak najbardziej pełne, na każdym z jego hektarów.	Uwaga nieuwzględniona	Państwa członkowskie mogą przyznawać płatności w ramach tego rodzaju interwencji wyłącznie w celu rekompensowania beneficjentom na wyznaczonych obszarach ONW całości lub części dodatkowych kosztów i utraconych dochodów związanych z ograniczeniami naturalnymi lub innymi ograniczeniami specyficznymi dla obszaru. Wyznaczenie obowiązujących zasięgów ONW oparte jest na jednolitych na terenie całej UE kryteriach biofizycznych (odnośnie klimatu, gleby i ukształtowania terenu). Przepisy regulujące delimitację ONW w jednolity w całej UE sposób weszły w życie w perspektywie finansowej 2014-2020. Równocześnie obowiązkowym elementem delimitacji było wyłączenie ze wsparcia jednostek administracyjnych (gmin/obrębów ewidencyjnych),"… na których znaczące ograniczenia naturalne zostały udokumentowane, ale przezwyciężono je dzięki inwestycjom lub działalności gospodarczej, lub dzięki normalnej produktywności gruntów, lub jeśli metody produkcji lub systemy rolnicze rekompensują utracone dochody lub dodatkowe koszty…" – tzw. procedura zawężenia obszarów (ang. fine tuning). Według służb KE na takich obszarach nie istnieje ryzyko zaprzestania prowadzenia produkcji. Obowiązujące limity degresywności możliwych do uzyskania płatności każdorazowo ustalane są w wyniku analizy poszczególnych typów i grup obszarowych gospodarstw, przy uwzględnieniu korzyści osiąganych przez duże gospodarstwa z uwagi na skalę prowadzonej produkcji. Dodatkowe koszty i utracone dochody oblicza się w odniesieniu do ograniczeń naturalnych lub innych ograniczeń specyficznych dla obszaru przez porównanie z obszarami, gdzie nie występują ograniczenia naturalne ani inne ograniczenia specyficzne dla obszaru. Wyliczenia muszą być weryfikowalne i poświadczone przez podmiot niezależny od władz. Wysokość i degresywność stawek płatności ONW na poszczególnych typach obszarów musi również uwzględniać realizację celów działania jak i budżet przewidziany do realizacji tej interwencji w ramach całego programu. Potencjalne zwiększenie progów degresywności skutkowałoby koniecznością obniżenia stawek płatności z uwagi na przewidziany budżet, co mogłoby prowadzić do zmniejszenia skuteczności realizacji celów działania. Wsparcie gospodarowania na obszarach Parków Narodowych możliwe jest do realizacji w ramach innych działań planowanych w ramach Planu strategicznego.
1148	2021-09-15 23:12:41	Przedsiębiorstwa, z wyłączeniem osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 9. Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)	W interwencji I.9 ONW specyficzny – wysokość wsparcia Strefa I – 358,00 zł/ha/rok Strefa II – 528,00 zł/ha/rok Strefa II tzw.górskie – b.z.	Zgodnie z uzasadnieniem wyszczególnienia ONW specyficznego – podkreśleniu roli tego ONW, musi być powiązana wysokość wsparcia. Aktualnie ONW specyficzny w praktyce rolnika niczego nie zmienia a wręcz zniechęca do podejmowania prac.	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z projektowanymi przepisami dotyczącymi kolejnej perspektywy finansowej, które są analogiczne do rozwiązań wynikających z dotychczasowych przepisów, Państwa członkowskie mogą przyznawać płatności w ramach tego rodzaju interwencji wyłącznie w celu rekompensowania beneficjentom na danym obszarze całości lub części dodatkowych kosztów i utraconych dochodów związanych z ograniczeniami naturalnymi lub innymi ograniczeniami specyficznymi dla obszaru. Dodatkowe koszty i utracone dochody oblicza się w odniesieniu do ograniczeń naturalnych lub innych ograniczeń specyficznych dla obszaru przez porównanie z obszarami, gdzie nie występują ograniczenia naturalne ani inne ograniczenia specyficzne dla obszaru. Wyliczenia muszą być weryfikowalne i poświadczone przez podmiot niezależny od władz. W 2019 r. wprowadzono wyższe płatności dla gospodarstw ze zwierzętami trawożernymi (z min. obsadą 0,5 DJP/1 ha UR) położonych na obszarach ONW górskich i podgórskich (zaliczanych do obszarów ONW typu specyficznego strefa II). Wysokość stawek płatności ONW, musi uwzględniać realizację celów działania jak i budżet przewidziany do realizacji tej interwencji w ramach całego programu. W przyszłym okresie programowania planuje się realizację tej interwencji na podobnych zasadach co dotychczas, w tym utrzymanie podobnego poziomu finansowania.
1149	2021-09-15 23:13:27	Przedsiębiorstwa, z wyłączeniem osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Załącznik 5 Koszenie mozaikowe. Konieczne jest doprecyzowanie w tym wprowadzenie min.powierzchni TUZ od której wymów będzie wymagany do stosowania.	Koszenie mozaikowe – jego wprowadzenie skutecznie zniechęci w szczególności rolników małych gospodarstw do przystępowania do podejmowania interwencji rsk. Żaden z rolników nie będzie decydował się na 3x wyjazd na tą samą łąkę w odstępach np.2 dni, aby później w tych samych odstępach przygotowywać i zbierać siano.	Uwaga uwzględniona	Zrezygnowano z wymogu dot. mozaikowatości koszenia.
1150	2021-09-15 23:14:05	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Art. 65 projektu rozporządzenia o Planach strategicznych WPR Interwencja - Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie Pomoc powinna być przyznawana również rolnikom utrzymującym ogiery lokalnych ras tj. koników polskich, koni huculskich, małopolskich, śląskich, wielkopolskich, zimnokrwistych (w typie sokólskim i sztumskim) ze względu na drastycznie malejącą populację samców w starym, lokalnym typie, szczególnie w przypadku rasy wielkopolskiej i małopolskiej, jak również huculskiej i konika polskiego.	Ogiery tych ras często mają ponad 20 lat, co utrudnia ich użytkowanie jako rozpłodników ze względu na stan zdrowia, zmniejsza możliwość użycia do krycia większej liczby klaczy, uniemożliwia transport w celu krycia klaczy w innych regionach kraju, co z kolei powoduje zawężenie puli genetycznej na danym terenie. Wsparcie powinno rekompensować hodowcy utrzymanie ogierka do wieku co najmniej 2,5 roku, gdyż utrzymanie samców zdolnych do rozrodu wymaga większych nakładów pracy i finansów oraz pozwolić pokryć koszty przygotowania ogiera do próby dzielności lub innego rodzaju oceny wartości użytkowej. Bez wyżej wymienionego wsparcia doprowadzi się do sytuacji niewystarczającej liczby samców w zagrożonych depopulacją lokalnych rodzimych rasach koni, zawężenia puli genetycznej oraz powstania ryzyka chowu wsobnego w tych rasach. Ponadto wysokość wsparcia określona dla poszczególnych ras koni w wariantach 2.1 do 2.4 w latach 2023-2027 nie jest wystarczająca do pokrycia utraconych dochodów i dodatkowo poniesionych przez hodowców kosztów. W przypadku bydła mlecznego stawka jest nieporównywalnie wyższa, przy możliwość uzyskania produktu zwierzęcego tj. mleka czy mięsa, w porównaniu do koni. Stawki dopłat dla bydła zostały podniesione o 70%, natomiast dla koni jedynie o 30-40%. Dlatego wnioskujemy o podniesienie stawek płatności w wariancie drugim do następujących wartości: Wariant 2.1. Zachowanie lokalnych ras koni (konie małopolskie i wielkopolskie) - 3843 zł/szt. Wariant 2.2. Zachowanie lokalnych ras koni (konie śląskie) - 3544 zł/szt. Wariant 2.3. Zachowanie lokalnych ras koni (koniki polskie i huculskie) - 3449 zł/szt. Wariant 2.4. Zachowanie lokalnych ras koni (konie zimnokrwiste w typie sztumskim i sokólskim) - 3146 zł/szt.	Uwaga uwzględniona	Opis Interwencji zakłada, że wsparciem zostaną objęte m. in. konie (wsparcie do samic i samców) - koniki polskie, huculskie, małopolskie, śląskie, wielkopolskie, zimnokrwiste (w typie sokólskim i sztumskim).
1151	2021-09-15 23:14:19	Przedsiębiorstwa, z wyłączeniem osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	W. Załącznik 5 Dla stanowisk tego gatunku na Pomorzu Zachodnim (zanim będzie za późno) należy odstąpić od wymogu powierzchni minimalnej do pozostawienia.	Wegetacja w całej Dolinie Odry cechuje się intensywnymi szybkim wzrostem runi. Mając na uwadze doświadczenia z projektów ochrony gatunku wodniczka, pozostawienie 15% nie koszonego siedliska prowadzi de facto do utraty 30% powierzchni z uwagi na dynamiczny wzrost biomasy w siedlisku. Taka strata siedlisk może być przyczyną zaniku zachodniopomorskiej populacji tego gatunku na jego zachodnim skraju zasięgu.	Uwaga nieuwzględniona	Siedliska na których występuje większość populacji wodniczki w Polce nie nadają się do wypasu. Wypas na nich byłby destrukcyjny dla torfowisk. Jest natomiast dozwolone użytkowanie kośno-pastwiskowe (o ile jest to zgodne z uwarunkowaniami przyrodniczymi i ekspert dopuści taką możliwość)
1152	2021-09-15 23:15:05	Przedsiębiorstwa, z wyłączeniem osób prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	W załączniku 5. Wodniczka Wypas od 15.06.2020	Rozpoczęcie wypasu po dniu 15 czerwca w siedlisku wodniczki pozwoli na uniknięcie szkody w pierwszym lęgu. Takie negatywne oddziaływanie będzie miało miejsce tylko wobec drugiego lęgu.	Uwaga nieuwzględniona	Siedliska na których występuje większość populacji wodniczki w Polce nie nadają się do wypasu. Wypas na nich byłby destrukcyjny dla torfowisk. Jest natomiast dozwolone użytkowanie kośno-pastwiskowe (o ile jest to zgodne z uwarunkowaniami przyrodniczymi i ekspert dopuści taką możliwość)
1153	2021-09-15 23:15:53	Koła, Zrzeszenia, Kluby	ROZDZIAŁ 4 ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.5. Instrumenty finansowe	w opisie wymagań - zamienić strukturę proporcji upraw na: min.30% gatunków pozytyw wymaganie wpływających ..., zboża max.60%, gatunki mające ujemy wpływ ... max.20%	podkreślenie wartości gatunków pozytywnie wpływających na glebę.	Uwaga uwzględniona	Uwzględniono w Planie.
1154	2021-09-15 23:16:18	Grupy producenckie	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	2.2.3.2. Opis strategii interwencji dla celu szczegółowego 3 (str. 27). Wskaźniki rezultatu dla celu 3. R.10 Lepsza organizacja łańcucha dostaw: odsetek rolników uczestniczących we wspieranych grupach producentów, organizacjach producentów, rynkach lokalnych, krótkich łańcuchach dostaw i systemach jakości. 0,95% Aktualnie zapisany w projekcie wskaźnik 0,95% odpowiada około 13 tys. rolników. Aktualnie w samych w systemach jakości jest więcej rolników. W naszej opinii ten wskaźnik powinien być zdecydowanie bardziej ambitny a jego osiągnięcie powinni znacząco poprawić pozycję rolników w łańcuchu dostaw. Proponujemy 5%	jak w sentencji propozycji	Uwaga nieuwzględniona	Wybór wskaźników wynika z przyjętej strategii interwencji dla celu 3.
1155	2021-09-15 23:16:21	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 9. Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)	Płatności ONW Przywrócić dygresywność z lat 2007-2014 czyli do 50 ha 100% płatności, 50-100 ha 50%	Powinny być równe warunki dla wszystkich gospodarstw	Uwaga nieuwzględniona	Wysokość i degresywność stawek płatności ONW, musi uwzględniać realizację celów działania jak i budżet przewidziany do realizacji tej interwencji w ramach całego programu. Obowiązujące limity degresywności każdorazowo ustalane są w wyniku analizy poszczególnych typów i grup obszarowych gospodarstw, przy uwzględnieniu korzyści osiąganych przez duże gospodarstwa z uwagi na skalę prowadzonej produkcji. Państwa członkowskie mogą przyznawać płatności w ramach tego rodzaju interwencji wyłącznie w celu rekompensowania beneficjentom na danym obszarze całości lub części dodatkowych kosztów i utraconych dochodów związanych z ograniczeniami naturalnymi lub innymi ograniczeniami specyficznymi dla obszaru. Dodatkowe koszty i utracone dochody oblicza się w odniesieniu do ograniczeń naturalnych lub innych ograniczeń specyficznych dla obszaru przez porównanie z obszarami, gdzie nie występują ograniczenia naturalne ani inne ograniczenia specyficzne dla obszaru. Wyliczenia muszą być weryfikowalne i poświadczone przez podmiot niezależny od władz. Potencjalne zwiększenie progów degresywności skutkowałoby koniecznością obniżenia stawek płatności z uwagi na przewidziany budżet, co mogłoby prowadzić do zmniejszenia skuteczności realizacji celów działania. Wszystkie gospodarstwa obowiązują identyczne zasady przyznawania płatności ONW.

1156	2021-09-15 23:16:36	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	2.1Art. 65 projektu rozporządzenia o Planach strategicznych WPR Interwencja - Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie Pomoc powinna być przyznawana również rolnikom utrzymującym ogiery lokalnych ras tj. koników polskich, koni huculskich, małopolskich, śląskich, wielkopolskich, zimnokrwistych (w typie sokólskim i sztumskim) ze względu na drastycznie malejącą populację samców w starym, lokalnym typie, szczególnie w przypadku rasy wielkopolskiej i małopolskiej, jak również huculskiej i konika polskiego.	Ogiery tych ras często mają ponad 20 lat, co utrudnia ich użytkowanie jako rozpłodników ze względu na stan zdrowia, zmniejsza możliwość użycia do krycia większej liczby klaczy, uniemożliwia transport w celu krycia klaczy w innych regionach kraju, co z kolei powoduje zawężenie puli genetycznej na danym terenie. Wsparcie powinno rekompensować hodowcy utrzymanie ogierka do wieku co najmniej 2,5 roku, gdyż utrzymanie samców zdolnych do rozrodu wymaga większych nakładów pracy i finansów oraz pozwolić pokryć koszty przygotowania ogiera do próby dzielności lub innego rodzaju oceny wartości użytkowej. Bez wyżej wymienionego wsparcia doprowadzi się do sytuacji niewystarczającej liczby samców w zagrożonych depopulacją lokalnych rodzimych rasach koni, zawężenia puli genetycznej oraz powstania ryzyka chowu wsobnego w tych rasach. Ponadto wysokość wsparcia określona dla poszczególnych ras koni w wariantach 2.1 do 2.4 w latach 2023-2027 nie jest wystarczająca do pokrycia utraconych dochodów i dodatkowo poniesionych przez hodowców kosztów. W przypadku bydła mlecznego stawka jest nieporównywalnie wyższa, przy możliwość uzyskania produktu zwierzęcego tj. mleka czy mięsa, w porównaniu do koni. Stawki dopłat dla bydła zostały podniesione o 70%, natomiast dla koni jedynie o 30-40%. Dlatego wnioskujemy o podniesienie stawek płatności w wariancie drugim do następujących wartości: Wariant 2.1. Zachowanie lokalnych ras koni (konie małopolskie i wielkopolskie) - 3843 zł/szt. Wariant 2.2. Zachowanie lokalnych ras koni (konie śląskie) - 3544 zł/szt. Wariant 2.3. Zachowanie lokalnych ras koni (koniki polskie i huculskie) - 3449 zł/szt. Wariant 2.4. Zachowanie lokalnych ras koni (konie zimnokrwiste w typie sztumskim i sokólskim) - 3146 zł/szt.	Uwaga uwzględniona	Opis Interwencji zakłada, że wsparciem zostaną objęte m. in.; konie (wsparcie do samic i samców) - koniki polskie, huculskie, małopolskie, śląskie, wielkopolskie, zimnokrwiste (w typie sokólskim i sztumskim).
1157	2021-09-15 23:16:55	Izby rolnicze	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 1. Podstawowe wsparcie dochodu	Płatności dla młodych rolników, proponuję zróżnicowanie: - Dla rolników, którzy przejmują całe gospodarstwo razem z infrastrukturą bądź zwierzętami i parkiem maszynowym - premia 250 tyś. zł. - Dla rolników przejmujących tylko grunty w wielkości wymaganej rozporządzeniem, bez infrastruktury, zwierząt - premia 125 tyś. zł. Aktywny rolnik propozycja obniżenia do 3 tys. euro wysokości dopłat bezpośrednich za poprzedni rok. Eko schematy proponuję dodatkowy wymóg warunkowy używanie w gospodarstwie do siewu lun sadzenia kwalifikowanego materiału siewnego. Biologiczna ochrona roślin zróżnicowanie płatności w przypadku stosowania wielokrotnego i różnych substancji lub mikroorganizmów szczególnie w warzywnictwie i sadownictwie podniesienie tego poziomu do wysokości 600-700 zł/ha. Restrukturyzacja małych gospodarstw zmniejszyć wymóg wzrostu sprzedaży z 30 do 20%. Instrument finansowy w postaci gwarancji kredutowych z możliwością dopłaty do spłaty odsetek bez względu na wielkość ekonomiczną gospodarstwa. Przeznaczyć maksymalnie duże dopuszczalne środki, ponieważ kredyty są najlepszym czynnikiem racjonalnego i efektywnego sposobu inwestowania	Jak wyżej	Uwaga nieuwzględniona	Uwaga dot. aktywnego rolnika nieuwzględniona. Zaproponowana w projekcie definicja aktywnego rolnika jest rozwiązaniem optymalnym, które z jednej strony pozwoli skutecznie i efektywnie weryfikować fakt pozostawania „rolnikiem aktywnym" (z uwzględnieniem rozwiązań prawnych przewidzianych na nową perspektywę finansową), a z drugiej strony stworzy system możliwie mało skomplikowany i nieuciążliwy dla większości gospodarstw, biorąc pod uwagę doświadczenia z lat 2015-2017. Definicja aktywnego rolnika dotyczy sprawdzania kryteriów dochodowych i nie przyczyni się do wyeliminowania innych problemów. Ekoschemat "Biologiczna ochrona upraw" został ograniczony do wykorzystywania biologicznej ochrony roślin tylko przy użyciu preparatów mikrobiologicznych. W związku z tym zaproponowana wysokość stawki uwzględnia ponoszone nakłady związane z realizacją ekoschematu.
1158	2021-09-15 23:19:04	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 2. Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu	Wsparciem redystrybucyjnym powinny być objęte wszystkie gospodarstwa rolne	proponujemy podniesienie maksymalnej powierzchni gospodarstwa z uwzględnieniem degresywności w płatności (100% od 1 do 50 ha, 75% od 50 do 150 ha, 50% od 150 do 200 ha, itd.), ale utrzymanie powierzchni do której jest płatność	Uwaga nieuwzględniona	Mając na uwadze cel płatności redystrybucyjnej oraz wynikający z analizy dochodów rolniczych w poszczególnych przedziałach powierzchniowych zaproponowany zakres powierzchniowy, należy stwierdzić, że ukierunkowanie wsparcia do gospodarstw osiągających dochód parytetowy jest nieuzasadnione. Ponadto w rekomendacjach odnośnie polskiego PS, KE zwraca uwagę na konieczność redukcji różnic w dochodach między różnymi wielkościowo grupami gospodarstw na rzecz tych mniejszych poprzez m.in. stosowanie płatności redystrybucyjnej. Przyznanie płatności redystrybucyjnej dla gospodarstw o max pow 50 ha spełnia powyższe założenia.
1159	2021-09-15 23:20:38	Koła, Zrzeszenia, Kluby	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	• Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka, dubelt i kulik wielki) -1465 zł/ha • Ochrona siedlisk lęgowych wodniczki – 1855 zł/ha • Ochrona siedlisk lęgowych derkacza – 865 zł/ha	Stawki płatności dla siedlisk lęgowych ptaków są obarczone oczywistym błędem – wartość dla derkacza jest min.2 krotnie przeszacowana zaś stawka dla wodniczki istotnie niedoszacowana. Aktualnie wskazane stawki dopłat doprowadzą do sytuacji, gdzie powszechny w Polsce gatunek występujący na szerokim spektrum gruntów rolnych będzie głównym wpieranym realnie w tym okresie WPR. Kwalifikowanie szeregu łąk do dopłat celem realnego wsparcia ochrony siedlisk np.krwawodzioba czy kulika będzie po prostu nieopłacalne. Tym bardziej wodniczka występująca na specyficznych i trudnych siedliskach (np.wyspy w delcie Świny czy Bagna Rozwarowskie w woj.zachodniopomorskim) nie będzie przez rolnika uznawana jako gatunek zachęcający do podjęcia dobrowolnego zobowiazania.	Uwaga częściowo uwzględniona	Wariant Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka, dubelt i kulik wielki) z jedna stawką płatności(1055 zł/ha) został podzielony na dwa warianty z różnymi stawkami płatności: Ochrona siedlisk lęgowych rzadkich gatunków ptaków siewkowych (rycyk, kszyk, krwawodziób, czajka) -1055 zł/ha oraz Ochrona siedlisk lęgowych dubelta i kulika wielkiego – 1347 zł/ha. Dodatkowo w przypadku Derkacza została obniżona stawka płatności do 1055 zł/ha.
1160	2021-09-15 23:22:11	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Proponuje się interwencje polegającą na wsparciu inwestycji w dobrostan zwierząt Wsparcie dotyczyłoby wsparciu w postaci dotacji na przystosowanie gospodarstw rolnych do wymogów programu dobrostan zwierząt, poprzez budowę wybiegów, wygrodzeń, zwolnienia z łańcuchów, budowę kojców grupowych, grodzenia pastwisk. Proponowana interwencja dotyczyłaby wsparcia do modernizacji uzależniając premię modernizacyjną od średniorocznej DJP posiadanego bydła. Proponowana jest kwota wynosić 600 pln do DJP i wskazanie enumeratywnie określonych działań mogących być zrealizowanych z tych środków. Wsparcie dotyczyłoby gospodarstw od 3 do 240 DJP. Oczywiście wymienione parametry można modyfikować w zależności od poziomu dostępnego budżetu. I w przypadku mniejszego poziomu dostępnych środków wprowadzić np. zasadę iż wsparcie przysługuje w kolejności złożenia wniosku do wyczerpania dostępnego budżetu.	Działanie te wspierałyby dążenia rolników do poprawy dobrostanu zwierząt poprzez wsparcie do inwestycji. Rolników często nie stać na takie rozwiązania i ponoszenia kosztów inwestycyjnych w tym zakresie.	Uwaga uwzględniona	W Planie przewidziano interwencje pn. Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje), w ramach której jest możliwa realizacja m.in. inwestycji dot. budowy lub modernizacji budynków lub budowli służących do produkcji zwierzęcej z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, w tym również w miarę możliwości ograniczających szkodliwy wpływ rolnictwa na środowisko, energooszczędnych, niskoemisyjnych (wraz z wyposażeniem tych obiektów) lub stosowaniu rozwiązań rolnictwa precyzyjnego w budynkach lub budowlach służących do produkcji zwierzęcej lub zapewnieniu wybiegów oraz pastwisk dla zwierząt z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań.
1161	2021-09-15 23:22:22	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.2. Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej	I 10.2 OZE Umożliwić inwestycje w panele fotowoltaiczne. Wykreślić elektrownie wodne	Panele fotovoltaiczne-najłatwiejszy i najmniej kosztowny sposób jeśli chodzi o całość inwestycji, możliwość i łatwość dostosowania do potrzeb poszczególnych gospodarstw. Wykreślić elektrownie wodne- rolnicy nie są posiadaczami rzek!	Uwaga nieuwzględniona	1. Ze względu na wytyczne KE dotyczące możliwości przypisania dla jednej interwencji tylko jednego wskaźnika rezultatu nie ma możliwosci dodania kolejnych wskaźników; majac na uwadze różnorodność inwestycji zaplanowanych w ramach tej interwencji wybrany wskaźnik R23 proponuje sie pozostawić bez zmian. 2. Ze względu na cel planowanych inwestycji "środowiskowy" nie przewiduje się dodatkowych preferencji dla uczestników systemów jakości. 3 i 4 - wstępnie nie przewiduje się dofinansowania tego typu kosztów.
1162	2021-09-15 23:22:46	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	W rozdziale 2.2.2 Cel 2 Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, zarówno w perspektywie krótko i długoterminowej, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację, (art. 6 ust. 1 lit. b) projektu rozporządzenia o Planach Strategicznych) Uwzględnienie wsparcia na stworzenie infrastruktury (budowlano – sprzętowej) kliniki dużych zwierząt, w tym szczególnie koni Uwzględnienie wsparcia na stworzenie infrastruktury (budowlano – sprzętowej) rehabilitacji dużych zwierząt, w tym szczególnie koni	Wsparcie to spowoduje: - Przyciągnięcie młodych i nowych rolników i ułatwianie rozwoju pozarolniczej działalności gospodarczej, - Wsparcie konkurencyjności obszarów wiejskich, - Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich (nowe miejsca pracy), - Poprawę dostępu do lokalnej infrastruktury związanej z diagnostyką, interwencją weterynaryjną wymagającą specjalistycznych pomieszczeń, rehabilitacją zwierząt, - Spadek śmiertelności i zachorować wśród zwierząt gospodarczych, - Wzrost lokalnych możliwości dokształcania dla początkujących zootechników, weterynarzy, rehabilitantów zwierząt (możliwość odbywania praktyk), - Wzrost świadomości lokalnych rolników poprzez możliwość organizacji prelekcji w specjalistycznej infrastrukturze, - Stymulację współpracy obszarów wiejskich z ośrodkami naukowymi, - Z rezultatów będą mogli korzystać także inni mieszkańcy obszarów wiejskich, w tym kadra dydaktyczna i uczniowie szkół	Uwaga nieuwzględniona	Wszystkie weterynaryjne nie są uwzględnione w celu 2 dotyczącym konkurencyjności rolnictwa.
1163	2021-09-15 23:23:16	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.1 Definicje i minimalne wymagania	4.1 Definicje i minimalne wymagania (str. 75) Proponujemy zmianę definicji Rolnika aktywnego zawodowego, która otrzymałby brzmienie: Rolnik aktywny zawodowo jest uznawany za aktywnego, jeżeli otrzymał w roku poprzednim dopłaty bezpośrednie i spełnia warunki wymienione w ROZDZIAŁ 4. ELEMENTY WSPÓLNE DLA KILKU INTERWENCJI 4.1.	Propozycja, aby z automatu uznawać za rolników aktywnych zawodowo wszystkie osoby, podmioty, które otrzymały dopłaty bezpośrednie w wysokości poniżej 5000 euro jest błędna. Będzie ona wspierała sztuczne gospodarstwa, które nie zajmują się produkcją rolniczą a jedynie otrzymują dopłaty bezpośrednie, wydzierżawiają grunty rolne innym podmiotom bez formy pisemnej. Definicja Rolnika aktywnego powinna obejmować wszystkich, składających wnioski o dopłaty bezpośrednie	Uwaga nieuwzględniona	Zaproponowana definicja jest rozwiązaniem optymalnym , które z jednej strony pozwoli skutecznie i efektywnie weryfikować fakt pozostawania „rolnikiem aktywnym" (z uwzględnieniem rozwiązań prawnych przewidzianych na nową perspektywę finansową), a z drugiej strony stworzy system możliwie mało skomplikowany i nieuciążliwy dla większości gospodarstw, biorąc pod uwagę doświadczenia z lat 2015-2017. Definicja aktywnego rolnika dotyczy sprawdzania kryteriów dochodowych i nie przyczyni się do wyeliminowania innych problemów.
1164	2021-09-15 23:23:44	Koła, Zrzeszenia, Kluby	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	W interwencji I.8.1. Niezrozumiały zapis Wskazane powyżej stawki płatności zostaną zwiększone o koszty transakcyjne (za sporządzenie przez eksperta przyrodniczego dokumentacji przyrodniczej wynoszące 2% tych stawek.	Czy zapis oznacza, że praca eksperta np. dla przygotowania dokumentacji „dla siedliska wodniczki" będzie wsparta (de facto zapłacona ekspertowi przez rolnika) jest warta 31,10 zł za 1ha?	Uwaga częściowo uwzględniona	W ramach zobowiązania płatność będzie jednorazowo powiększona o rekompensatę kosztów transakcyjnych wynikających z konieczności posiadania dokumentacji przyrodniczej. Wysokość tej rekompensaty będzie zróżnicowana w zależności od konieczności przeprowadzenia przez eksperta przyrodniczego inwentaryzacji terenowej i będzie uzależniona od powierzchni siedliska, na które realizowane będzie zobowiązanie.
1165	2021-09-15 23:25:41	Koła, Zrzeszenia, Kluby	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 8.1. Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	W interwencji I.8.1 Ekspert ma w uzasadnionych przypadkach na modyfikowanie zapisów ogólnych wymogów dla interwencji, wskazanych w zał.5.	Brak umożliwienia ekspertowi na modyfikowanie zapisów ogólnych wymogów dla interwencji, np. przez wydłużenie terminu działań agrotechnicznych czy wypasu, co w warunkach Polski umożliwiłoby powiązanie ochrony siedlisk z warunkami środowiskowymi (warunki w NW Polsce są zasadniczo różne od tych w NE Polsce). Z takich różnic wynika m.in., dynami i produktywność produkcji biomasy w TUZ, które wymagają dla osiągnięcia tego samego celu odmiennego gospodarowania w zakresie terminów czy krotności zabiegów. Sytuacja tak ma wielokrotnie miejsce aktualnie – np. wydłużenie terminu zimowego koszenia siedlisk wodniczki poza 15 luty jeśli utrzymują się warunki zimowe i brak jest zagrożenia dla powracających na siedliska ptaków i pomimo braku zagrożeń dla celu ochrony nie można bez narażenia się na sankcje wydłużyć terminu w bezpiecznym zakresie.	Uwaga uwzględniona	Uwzględniono w Planie.
1166	2021-09-15 23:26:41	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.8. Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym	I 10.8 Scalenia -Należy znacząco zwiększyć środki.	W skali kraju jest przewidziane tylko 48 inwestycji scaleniowych czyli 3 na województwo przez cały okres programowania.	Uwaga uwzględniona	Zaproponowano stawki obowiązujące w PROW 2014-2020. Jednocześnie zwiększono alokację środków tak aby możliwa była realizacja takiej samej liczby projektów w ramach interwencji.

1167	2021-09-15 23:26:55	Koła, Zrzeszenia, Kluby	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 9. Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)	W interwencji I.9 Degresywność na obszarach ONW nie dotyczy obszarów Parków Narodowych	Zaproponowana aktualnie degresywność w sposób widoczny działa zniechęcająco na rolników, którzy gospodarują w rzeczywiście trudnych warunkach – np. na wyspach w delcie Świny (obszar ten dopiero niedawno został odkryty dla wsparcia w postaci ONW). Na szczególnie cennych i często bardzo trudnych rolniczo terenach a takimi są bez wątpienia znaczne części obszarów Parków Narodowych ekstensywne gospodarowanie wymaga wsparcia w pełnym zakresie bez względu na powierzchnię działań. Wymaga tego zarówno potrzeba przyrodnicza jak i logistyczna – przewożenie sprzętu, ludzi, zwierząt (wypas) na wyspy nie jest tańsze na kolejnych hektarach, kolejnych wysp. Ponadto Parki Narodowe zajmują tylko 1% powierzchni Polski a są kluczowymi dla zachowania jej dziedzictwa przyrodniczego stąd wsparcie dla jego zachowania musi być jak najbardziej pełne, na każdym z jego hektarów.	Uwaga nieuwzględniona	Państwa członkowskie mogą przyznawać płatności w ramach tego rodzaju interwencji wyłącznie w celu rekompensowania beneficjentom na wyznaczonych obszarach ONW całości lub części dodatkowych kosztów i utraconych dochodów związanych z ograniczeniami naturalnymi lub innymi ograniczeniami specyficznymi dla obszaru. Wyznaczenie obowiązujących zasięgów ONW oparte jest na jednolitych na terenie całej UE kryteriach biofizycznych (odnośnie klimatu, gleby i ukształtowania terenu). Przepisy regulujące delimitację ONW w jednolity w całej UE sposób weszły w życie w perspektywie finansowej 2014-2020. Równocześnie obowiązkowym elementem delimitacji było wyłączenie ze wsparcia jednostek administracyjnych (gmin/obrębów ewidencyjnych),"… na których znaczące ograniczenia naturalne zostały udokumentowane, ale przezwyciężono je dzięki inwestycjom lub działalności gospodarczej, lub dzięki normalnej produktywności gruntów, lub jeśli metody produkcji lub systemy rolnicze rekompensują utracone dochody lub dodatkowe koszty…" – tzw. procedura zawężenia obszarów (ang. fine tuning). Według służb KE na takich obszarach nie istnieje ryzyko zaprzestania prowadzenia produkcji. Obowiązujące limity degresywności możliwych do uzyskania płatności każdorazowo ustalane są w wyniku analizy poszczególnych typów i grup obszarowych gospodarstw, przy uwzględnieniu korzyści osiąganych przez duże gospodarstwa z uwagi na skalę prowadzonej produkcji. Dodatkowe koszty i utracone dochody oblicza się w odniesieniu do ograniczeń naturalnych lub innych ograniczeń specyficznych dla obszaru przez porównanie z obszarami, gdzie nie występują ograniczenia naturalne ani inne ograniczenia specyficzne dla obszaru. Wyliczenia muszą być weryfikowalne i poświadczone przez podmiot niezależny od władz. Wysokość i degresywność stawek płatności ONW na poszczególnych typach obszarów musi również uwzględniać realizację celów działania jak i budżet przewidziany do realizacji tej interwencji w ramach całego programu. Potencjalne zwiększenie progów degresywności skutkowałoby koniecznością obniżenia stawek płatności z uwagi na przewidziany budżet, co mogłoby prowadzić do zmniejszenia skuteczności realizacji celów działania. Wsparcie gospodarowania na obszarach Parków Narodowych możliwe jest do realizacji w ramach innych działań planowanych w ramach Planu strategicznego.
1168	2021-09-15 23:27:10	Grupy producenckie	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 1. Podstawowe wsparcie dochodu	Kod interwencji I 4.2 (str. 98) Nazwa interwencji: Ekoschemat - Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt Proponujemy zmianę w zakresie obsady i ustalenie jej na poziomie maksymalnym 3 DJP/ ha TUZ	Proponowana maksymalna obsada maksymalna jest zbyt niska i nie zapewni prawidłowego użytkowania TUZ. Spowoduje większą ilość roślin niepożądanych, potrzebę wykoszeń niedojadów jak również doprowadzi do wzrostu użytków zielonych niewykorzystywanych rolniczo. Należy podkreślić, że ten limit powoduje, iż można wypasać na 1 hektarze w okresie pastwiskowym jedynie 1 krowę z cielęciem powyżej 0,5 roku.	Uwaga częściowo uwzględniona	Biorąc pod uwagę opinie instytutów, a także uwzględniając uwagi organizacji rolniczych zgłoszone podczas konsultacji społecznych Planu Strategicznego, zdecydowano, że z punktu widzenia środowiskowego związanego z odpowiednim użytkowaniem trwałych użytków zielonych istotne jest się na przyjęcie możliwie takiego poziomu górnego limitu obsady zwierząt w ramach tego ekoschematu, który pozwoli na spełnienie zakładanego celu interwencji. W związku z tym zdecydowano o przychylenie się do propozycji podwyższenie górnego limitu z 1,5 do 2 DJP/ha TUZ nadal pozwoli na realizację celu ekoschematu jakim jest ochrona bioróżnorodności poprzez właściwe gospodarowanie TUZ o niskiej wartości produkcyjnej i nie zaszkodzi bioróżnorodności pastwiska.
1169	2021-09-15 23:28:08	Koła, Zrzeszenia, Kluby	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 9. Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)	W interwencji I.9 ONW specyficzny – wysokość wsparcia Strefa I – 358,00 zł/ha/rok Strefa II – 528,00 zł/ha/rok Strefa II tzw.górskie – b.z.	Zgodnie z uzasadnieniem wyszczególnienia ONW specyficznego – podkreśleniu roli tego ONW, musi być powiązana wysokość wsparcia. Aktualnie ONW specyficzny w praktyce rolnika niczego nie zmienia a wręcz zniechęca do podejmowania prac.	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z projektowanymi przepisami dotyczącymi kolejnej perspektywy finansowej, które są analogiczne do rozwiązań wynikających z dotychczasowych przepisów, Państwa członkowskie mogą przyznawać płatności w ramach tego rodzaju interwencji wyłącznie w celu rekompensowania beneficjentom na danym obszarze całości lub części dodatkowych kosztów i utraconych dochodów związanych z ograniczeniami naturalnymi lub innymi ograniczeniami specyficznymi dla obszaru. Dodatkowe koszty i utracone dochody oblicza się w odniesieniu do ograniczeń naturalnych lub innych ograniczeń specyficznych dla obszaru przez porównanie z obszarami, gdzie nie występują ograniczenia naturalne ani inne ograniczenia specyficzne dla obszaru. Wyliczenia muszą być weryfikowalne i poświadczone przez podmiot niezależny od władz. W 2019 r. wprowadzono wyższe płatności dla gospodarstw ze zwierzętami trawożernymi (z min. obsadą 0,5 DJP/1 ha UR) położonych na obszarach ONW górskich i podgórskich (zaliczanych do obszarów ONW typu specyficznego strefa II). Wysokość stawek płatności ONW, musi uwzględniać realizację celów działania jak i budżet przewidziany do realizacji tej interwencji w ramach całego programu. W przyszłym okresie programowania planuje się realizację tej interwencji na podobnych zasadach co dotychczas, w tym utrzymanie podobnego poziomu finansowania.
1170	2021-09-15 23:29:19	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 12.1. Dopłaty do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich	I 12.1 Dopłaty do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich „Ochroną ubezpieczeniową zostaną objęte straty które przekroczą 20% średniej produkcji.." Propozycja oderwana od rzeczywistości, praktyki-nawet trudno do tego się odnieść.	W przypadku zwierząt straty 20 % mogą wystąpić w przypadku choroby zakaźnej lub pożaru czy awarii wentylacji. Od chorób zakaźnych(np. ASF czy grypa ptasia) nie ubezpiecza żaden zakład. Niewątpliwie ubezpieczenia zwierząt są potrzebne ale należy wypracować system który by rekompensował pojedyncze upadki.	Uwaga nieuwzględniona	Zaproponowane podejście w Planie jest zgodne z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013.
1171	2021-09-15 23:29:21	Koła, Zrzeszenia, Kluby	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	Załącznik 5 Koszenie mozaikowe. Konieczne jest doprecyzowanie w tym wprowadzenie min.powierzchni TUZ od której wymów będzie wymagany do stosowania	Koszenie mozaikowe – jego wprowadzenie skutecznie zniechęci w szczególności rolników małych gospodarstw do przystępowania do podejmowania interwencji rsk. Żaden z rolników nie będzie decydował się na 3x wyjazd na tą samą łąkę w odstępach np.2 dni, aby później w tych samych odstępach przygotowywać i zbierać siano	Uwaga uwzględniona	Zrezygnowano z wymogu dot. mozaikowatego koszenia.
1172	2021-09-15 23:30:49	Koła, Zrzeszenia, Kluby	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	W. Załącznik 5 Dla stanowisk tego gatunku na Pomorzu Zachodnim (zanim będzie za późno) należy odstąpić od wymogu powierzchni minimalnej do pozostawienia.	Wegetacja w całej Dolinie Odry cechuje się intensywnymi szybkim wzrostem runi. Mając na uwadze doświadczenia z projektów ochrony gatunku wodniczka, pozostawienie 15% nie koszonego siedliska prowadzi de facto do utraty 30% powierzchni z uwagi na dynamiczny wzrost biomasy w siedlisku. Taka strata siedlisk może być przyczyną zaniku zachodniopomorskiej populacji tego gatunku na jego zachodnim skraju zasięgu.	Uwaga nieuwzględniona	Pozostawienie powierzchni niekoszonych w danym roku jest istotne zarówno dla wodniczki jak i innych zwierząt.
1173	2021-09-15 23:31:12	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Proponuje się utrzymanie płatności do krów i bydła w obecnym zakresie	Wprowadzenie limitu wsparcia dla gospodarstw do 50 sztuk spowoduje straty wśród rolników zajmujących nie hodowla zwierzą w wysokości ok 14 tys zł. środki te otrzymają gospodarstwa utrzymujące 1-3 sztuki bydła co stanowi bardziej rekreację niż chów.	Uwaga częściowo uwzględniona	Zgodnie z przepisami UE wsparcie związane z produkcją do zwierząt można przyznawać tylko, gdy dany sektor znajduje się w trudnej sytuacji. Jak wynika z dostępnych analiz, w najtrudniejszej sytuacji znajdują się gospodarstwa ze stadami do 20-25 szt. (90% wszystkich gospodarstw). Rozszerzenie zakresu wsparcia będzie skutkowało zmniejszeniem szacunkowej stawki płatności. Wynika to z tego, że: (i) roczna stawka płatności do bydła i krów oparta jest na ustalonej liczbie zwierząt; (ii) na wsparcie związane z produkcją Polska zamierza przeznaczyć maksymalny przewidywany przepisami UE odsetek pułapu krajowego (15%), a więc nie ma możliwości zwiększenia tego odsetka, a jedynie ewentualne przesuwanie środków pomiędzy poszczególnymi kopertami finansowymi na płatności związane (w ramach tych 15%). Struktura gospodarstw oraz warunki ekonomiczne i środowiskowe w zaproponowanych województwach powodują, że prowadzenie gospodarstw większych jest tam utrudnione. W województwach tych dominują jednostki dysponujące małym areałem użytków rolnych, a zatem słabsze ekonomicznie i dlatego mają one ograniczone możliwości inwestowania w rozwój. W związku z powyższym zasadne jest zastosowanie w regionach o większym rozdrobnieniu odmiennych narzędzi wsparcia niż w województwach, w których średnia powierzchnia gospodarstw jest większa. W przypadku większych gospodarstw rolnych, ze względu na większy potencjał ekonomiczny są one w stanie dokonywać zakupu kolejnych gruntów na powiększenie powierzchni gospodarstw. Małe gospodarstwa rolne nie są zdolne do odtwarzania majątku produkcyjnego i nie mogą także przejmować ziemi od sąsiadów rezygnujących z gospodarowania Struktura gospodarstw oraz warunki ekonomiczne i środowiskowe w zaproponowanych województwach powodują, że prowadzenie gospodarstw większych jest tam utrudnione. W województwach tych dominują jednostki dysponujące małym areałem użytków rolnych, a zatem słabsze ekonomicznie i dlatego mają one ograniczone możliwości inwestowania w rozwój. W związku z powyższym zasadne jest zastosowanie w regionach o większym rozdrobnieniu odmiennych narzędzi wsparcia niż w województwach, w których średnia powierzchnia gospodarstw jest większa. W przypadku większych gospodarstw rolnych, ze względu na większy potencjał ekonomiczny są one w stanie dokonywać zakupu kolejnych gruntów na powiększenie powierzchni gospodarstw. Małe gospodarstwa rolne nie są zdolne do odtwarzania majątku produkcyjnego i nie mogą także przejmować ziemi od sąsiadów rezygnujących z gospodarowania Struktura gospodarstw oraz warunki ekonomiczne i środowiskowe w zaproponowanych województwach powodują, że prowadzenie gospodarstw większych jest tam utrudnione. W województwach tych dominują
1174	2021-09-15 23:31:54	Koła, Zrzeszenia, Kluby	Załącznik 5: Wymogi dla wybranych interwencji (I 8)	W załączniku 5. Wodniczka Wypas od 15.06.2020	Rozpoczęcie wypasu po dniu 15 czerwca w siedlisku wodniczki pozwoli na uniknięcie szkody w pierwszym lęgu. Takie negatywne oddziaływanie będzie miało miejsce tylko wobec drugiego lęgu.	Uwaga nieuwzględniona	Siedliska, na których występuje większość populacji wodniczki w Polce nie nadają się do wypasu. Wypas na nich byłby destrukcyjny dla torfowisk. Jest natomiast dozwolone użytkowanie kośno-pastwiskowe (o ile jest to zgodne z uwarunkowaniami przyrodniczymi i ekspert dopuści taką możliwość)
1175	2021-09-15 23:32:30	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.2. Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych	I 13.2 tworzenie i rozwój grup producentów rolnych Wykreślić zapis o konieczności lokowania 50% dotacji w środki trwałe.	Takie inwestycje na siłę nie zawsze byłyby racjonalne. Np. w dobie ASF i koniecznej biasekuracji jak użytkować wspólny sprzęt w grupach trzodziarskich? Limit w wysokości 8 000 euro na gospodarstwo jest bardzo mały i nie jest żadną zachętą dla gospodarstw towarowych bo z uczestnictwem w grupie wiążą się i obowiązki. Przy przyjęciu proponowanych rozwiązań powstałe grupy w wypadku niektórych produktów będą słabe i niekonkurencyjne na rynku.	Uwaga nieuwzględniona	Inwestycje w środki trwałe mają na celu wzmocnienie i utrwalenie współpracy producentów. Wspólne inwestycje powinny przyczynić się do większej trwałości podmiotu i jego trwania na rynku w dłuższej pespektywie czasowej niż okres uzyskiwania wsparcia ze środków publicznych. Brak konieczności wydatkowania określonej wielkości pomocy na środki trwałe może powodować brak trwałości podmiotów i chęć rozwiązywania się po okresie otrzymania wsparcia. Propozycja przewiduje możliwość dość znacznej swobody w zakresie wydatkowania środków wsparcia. przedstawiony system wsparcia GPR lub OP uległ zmianom, ze względu na fakt, że zmianie uległa propozycja przepisów KE dot. wsparcia GPR/OP w ramach PS WPR i ostateczne brzmienie przepisów w tym zakresie. Limit pomocy na jednego członka GPR ma motywować do tworzenia bardziej rozbudowanych struktur niż wymagane ustawowo 5 członków GPR. Limt ten nie ma zastosowania do Organizacji Producentów, dla których ustawowo minimalna liczba członków wynosi 10.
1176	2021-09-15 23:32:36	Grupy producenckie	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Kod interwencji I 4.2 (str. 98) Nazwa interwencji: Ekoschemat - Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt Proponujemy zmianę w zakresie obsady i ustalenie jej na poziomie maksymalnym 3 DJP/ ha TUZ	Proponowana maksymalna obsada maksymalna jest zbyt niska i nie zapewni prawidłowego użytkowania TUZ. Spowoduje większą ilość roślin niepożądanych, potrzebę wykoszeń niedojadów jak również doprowadzi do wzrostu użytków zielonych niewykorzystywanych rolniczo. Należy podkreślić, że ten limit powoduje, iż można wypasać na 1 hektarze w okresie pastwiskowym jedynie 1 krowę z cielęciem powyżej 0,5 roku.	Uwaga częściowo uwzględniona	Biorąc pod uwagę opinie instytutów, a także uwzględniając uwagi organizacji rolniczych zgłoszone podczas konsultacji społecznych Planu Strategicznego, zdecydowano, że z punktu widzenia środowiskowego związanego z odpowiednim użytkowaniem trwałych użytków zielonych istotne jest się na przyjęcie możliwie takiego poziomu górnego limitu obsady zwierząt w ramach tego ekoschematu, który pozwoli na spełnienie zakładanego celu interwencji. W związku z tym zdecydowano o przychylenie się do propozycji podwyższenie górnego limitu z 1,5 do 2 DJP/ha TUZ nadal pozwoli na realizację celu ekoschematu jakim jest ochrona bioróżnorodności poprzez właściwe gospodarowanie TUZ o niskiej wartości produkcyjnej i nie zaszkodzi bioróżnorodności pastwiska.

1177	2021-09-15 23:33:55	Koła, Zrzeszenia, Kluby	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	w ekoschemacie I.4.12 - Retencja wody na TUZ. termin retencji (wydłużyć) od dnia 1 kwietnia.	W warunkach Polski retencjonowanie wody zimowej i wiosennej jest kluczowe dla utrzymania poziomu wód gruntowych. Dlatego wody zatrzymane w TUZ mają istotne znaczenie zarówno dla wegetacji na TUZ jaki głębiej występujących wodach gruntowych.	Uwaga nieuwzględniona	Wyznaczony termin od 1 maja do 30 września umożliwia uzyskanie rekompensaty wszystkim rolnikom, którym nadmiar wody utrudnił uzyskanie plonów w danym roku. Wsparcie w ramach tego ekoschematu jest nakierowane na obszary wykorzystane na cele usług ekosystemowych w zakresie retencjonowania wody.
1178	2021-09-15 23:34:34	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Wnioskujemy, aby dopłaty do podwyższonego standardu utrzymania zwierząt uzależnić od kilku a nie od jednego czynnika. Rozgęszczenie obsady powinno być traktowane jako rozwiązanie przejściowe z uwagi na jego silne uzależnienie od wypłacanej rekompensaty i po wstrzymaniu rekompensaty będzie zaniechane a skupić się na stymulowaniu zmian trwalszych. Wymogi powinny uwzględniać rzeczywiste potrzeby zwierząt i to w zakresie całego wachlarza „wolności" im dedykowanego dotyczącego zarówno produkcji tuczników jak i prosiąt. Szczegółowe propozycje zostały zgłoszone pismem UPEMI 393/2021 z 15 września 2021 r. Wnioskujemy o podwyższenie stawek: Forma i wysokość wsparcia: Szacowane stawki płatności w przypadku: - dobrostanu loch: 400 zł/ lochę, - dobrostanu tuczników 115 zł/tucznika, Uzasadnienie: Dotychczas w ramach działania Dobrostan zwierząt w zakresie: •Dobrostan loch złożono 2 454 wniosków w roku 2020 i 22 509 wniosków w 2021 roku •Dobrostan tuczników złożono 2 104 w 2020 roku i 2 156 wniosków w 2021 roku Niskie zainteresowanie działaniem wynika z braku rekompensaty utraconych korzyści i poniesionych kosztów wynikających z dostosowania się do wymagań określonych w działaniu Dobrostan zwierząt. Dobrostan opasów - zapewnienie zwiększonej o co najmniej 20% powierzchni bytowej w budynkach; Ten wymóg proponujemy skreślić jako rozwiązanie nietrwałe. - utrzymywanie na ściółce; Proponujemy zmienić na: - utrzymywanie na ściółce lub zapewnienie ściółki na minimum 50% powierzchni; Dla zapewnienia komfortu zwierzętom wystarczy, jeśli będą miały możliwość przebywania na ściółce. Zapis dotyczący wybiegów powinien przyjąć poniższe brzmienie: - zapewnienie dostępu do wybiegu przez co najmniej 4 godz. dziennie przez cały rok, z możliwością zastąpienia przez zapewnienie zwiększonej o co najmniej 20% powierzchni bytowej w budynkach. Kluczowe dla zapewnienia dobrostanu zwierząt jest uwolnienie z łańcuchów. Zapewnienie wybiegów jest także niezwykle ważne, ale jest dużo większym wyzwaniem dla rolników.	jak w sentencji propozycji	Uwaga częściowo uwzględniona	ad 1) uwaga nieuwzględniona. Interwencja związana z dobrostanem zwierząt koncentruje się na wymogach związanych z zapewnieniem zwiększonej powierzchni bytowej i dostępem do środowiska zewnętrznego i tym samym nie obejmuje innych aspektów związanych z utrzymaniem zwierząt. ad 2) uwaga nieuwzględniona. Płatności w ramach interwencji dotyczącej dobrostanu zwierząt mogą obejmować jedynie dodatkowe koszty i utracone dochody wynikające z podjętych zobowiązań dobrostanowych. Dodatkowo kalkulacja płatności musi zostać przygotowana przez podmiot funkcjonalnie niezależny od organów odpowiedzialnych za realizację planu strategicznego WPR oraz posiadający odpowiednią wiedzę fachową, który przeprowadza obliczenia. W przypadku interwencji dotyczącej dobrostanu zwierząt takim podmiotem jest Instytut Zootechniki-PIB, który dokonał kalkulacji płatności dobrostanowych, z których wynikają wysokości stawek płatności za lochę i tucznika. ad 3) uwaga nieuwzględniona. Interwencja związana z dobrostanem zwierząt koncentruje się na wymogach związanych z zapewnieniem zwiększonej powierzchni bytowej i dostępem do środowiska zewnętrznego i tym samym nie obejmuje innych aspektów związanych z utrzymaniem zwierząt. ad 4) uwaga uwzględniona. W części dotyczącej wydzielenia z płatności do opasów płatności jedynie do zwiększonej powierzchni bytowej w pomieszczeniach uwaga została uwzględniona. Stawka płatności w tym zakresie zostanie oszacowana przez IZ-PIB.
1179	2021-09-15 23:35:44	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.7.2. Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (instrumenty finansowe) – poza gospodarstwem	Celem jest wzrost poziomu integracji pionowej w rolnictwie. Chodzi o to aby preferować takie rozwiązania, taki rozwój infrastruktury, który doprowadzi do powstawania zakładów przetwórstwa rolnego na obszarach wiejskich.	Rozwój przetwórstwa różnych surowców pochodzenia rolniczego na obszarach wiejskich przyczynia się do wzrostu wartości dodanej dla mieszkańców tych obszarów. Przeciwdziała ich dalszej. marginalizacji. Ważnym aspektem jest spodziewana korzyść w zakresie powstawania atrakcyjnych miejsc pracy dla mieszkańców, którzy będą skłonni do przejścia z niskotowarowych gospodarstw do przemysłu rolno-spożywczego. To może być szansa na większe zmiany w strukturze agrarnej w polskim rolnictwie.	Uwaga uwzględniona	Uwzględniono w Planie.
1180	2021-09-15 23:37:03	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	Proponowana zmiana: promocja diety organicznej.	Uzasadnienie: od kilku lat zaobserwować można rosnące zapotrzebowanie na tzw. naturalną żywność oraz produkty nieprzetworzone. Wskazano, iż udział takich produktów w kształtowaniu się cen wynosi między 9% a 62% cen detalicznych w porównaniu do zakresu 6% a 40% cen w konwencjonalnych łańcuchach dostaw. Poza widocznymi trendami żywnościowymi skierowanymi na produkty organiczne, produkcja ekologiczna pełni ważną funkcję w rozpowszechnianiu wiedzy na temat środowiska i klimatu. Skutkuje to coraz bardziej powszechnym zrozumieniem korzyści płynących z diet roślinnych nie tylko dla zdrowia, ale również dla środowiska. Musimy podkreślić, że zrównoważone diety to diety roślinne. W dobie katastrofy klimatycznej słowo zrównoważone nie może być użyte do produkcji zwierzęcej. Decydenci i decydentki powinni jasno przekierować działania na rzecz wsparcia roślinnych zamienników mięsa i nabiału i promowania diet roślinnych, uwzględniając skrócony łańcuch dostaw, wsparcie dla producentów zrównoważonej roślinnej żywności.	Uwaga nieuwzględniona	Rodzaje diet są opisane szerzej w części planu dotyczącym celu 9.
1181	2021-09-15 23:37:36	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	Proponowana zmiana: określenie poziomu zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych	Uzasadnienie: Jak podaje Unia Europejska, rolnictwo UE odpowiadało w 2016 roku za 12% wszystkich emisji gazów cieplarnianych w UE. Powstałe zmiany klimatyczne oddziałują bez wątpienia również na rolnictwo UE, które w porównaniu do innych sektorów gospodarki jest bardziej podatne na zmiany klimatyczne. Czynności prowadzące do złagodzenia skutków emisji gazów cieplarniach to między innymi pochłanianie dwutlenku węgla poprzez lepsze gospodarowanie glebą, produkcja biomasy, zmniejszenie zużycia paliw kopalnych w produkcji rolnej, a także redukcja strat i odpadów z produkcji rolnej. Konieczna jest rezygnacja z produkcji zwierzęcej i zielona, roślinna transformacja rolnictwa.	Uwaga nieuwzględniona	Nie jest jasne którą część tekstu należy zmienić.
1182	2021-09-15 23:37:54	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 5.1-13. Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów/ do młodego bydła/ do owiec/ do kóz/ do buraków cukrowych/ do chmielu/ do lnu/ do konopi włóknistych/ do pomidorów/ do truskawek/ do ziemniaków skrobiowych/ do roślin pastewnych/ do roślin strączkowych na ziarno	Nazwa interwencji: Wsparcie dochodów związane z produkcją do krów. W opisie warunków kwalifikowalności zawarto warunek: „Rolnik posiada nie więcej niż 50 szt. kwalifikujących się zwierząt". Oznacza to, iż każde gospodarstwo, w którym jest więcej niż 50 kwalifikujących się zwierząt jest całkowicie wykluczone ze wsparcia. W naszej ocenie powinniśmy całkowicie usunąć ten warunek, tym bardziej, że i tak wsparcie przyznawane jest do maksymalnie 20 sztuk. Kod interwencji I 5.2. (str. 143). Nazwa interwencji: Wsparcie dochodów związane z produkcją do młodego bydła. W opisie warunków kwalifikowalności zawarto warunek: „Rolnik posiada nie więcej niż 50 szt. kwalifikujących się zwierząt". Oznacza to, iż każde gospodarstwo, w którym jest więcej niż 50 kwalifikujących się zwierzą jest całkowicie wykluczone ze wsparcia. W naszej ocenie powinniśmy całkowicie usunąć ten warunek, tym bardziej że i tak wsparcie przyznawane jest do maksymalnie 20 sztuk.	jak w sentencji propozycji	Uwaga uwzględniona	Uwzględniono w Planie.
1183	2021-09-15 23:38:01	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 2. OCENA POTRZEB I OPIS STRATEGII INTERWENCJI	Proponowana zmiana: nieprzekształcanie krajobrazów na miejsca produkcji zwierzęcej	Uzasadnienie: Dramatyczne dla ludzi, zwierząt, jednym słowem: dla całego środowiska naturalnego, skutki zmian klimatu zaczynają być widoczne gołym okiem i koniecznym staje się zatrzymanie utraty różnorodności biologicznej oraz jej ochrona. Najskuteczniejszym sposobem ochrony różnorodności biologicznej, wzmacniania usług ekosystemowych oraz ochrony siedlisk i krajobrazów jest zaprzestanie przekształcania ziemi na tereny budowlane, z szczególnym zaznaczeniem tworzenia nowych ferm przemysłowych oraz powiększania istniejących. Fermy przemysłowe przyczyniają się nie tylko do zwiększenia istniejącego obecnego cierpienia zwierząt, ale również szacuje się, że emisje pochodzące z hodowli przemysłowej stanowią ok. 14,5-18% wszystkich wytwarzanych przez człowieka do atmosfery gazów cieplarnianych. Obecnie w Polsce działa aż 1700 wielkoprzemysłowych ferm zwierzęcych. Te fabryki mięsa i nabiału oraz jaj powinny być wygaszane i likwidowane. Konieczne jest wyznaczenie planu odchodzenia od produkcji zwierzęcej i zielonej transformacji rolnictwa. Konieczne jest uwzględnienie aspektu: zdrowia ludzi, zdrowia osób pracujących na fermach i w produkcji zwierzęcej, jakości życia mieszkanek i mieszkańców terenów sąsiadujących z fermami, ryzyka pandemii, wysokości już wypłaconych odszkodowań w chorób odzwierzęcych (ptasia grypa, ASF).	Uwaga nieuwzględniona	Przejmowanie produkcji zwierząt przez małe gospodarstwa od dużych jest sporadyczne i wiąże się ze stworzeniem specjalnej niszy dla drobnego producenta. Pan będzie wspierał takie pomysły. O opłacalności produkcji zwierzęcej w dużej mierze decyduje jednak skala produkcji. Wygaszanie produkcji będzie następować w przypadku wyraźnego spadkowego trendu konsumpcji mięsa.
1184	2021-09-15 23:39:59	Organizacje pozarządowe	Załącznik 2: Analiza SWOT dla Celu 9. Poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, zapobiegania marnotrawieniu żywności, jak również dobrostanu zwierząt	Proponowana zmiana: promocja diety roślinnej, zakaz przewozu zwierząt żywych, zakaz reklamy produktów odzwierzęcych	Uzasadnienie: Hodowla zwierząt stanowi jeden z najpoważniejszych czynników, który prowadzi do wzrostu emisji w atmosferze, a dodatkowo stanowią one 14,5-18% emisji pochodzenia antropogenicznego. Obecnie w Polsce obserwuje się tendencje dotyczące ograniczenia lub całkowitego zaprzestania spożycia produktów odzwierzęcych, w związku z czym należy uwzględnić niniejszą kwestię w nowej strategii WPR. Trend roślinny w zakresie diet obywateli i obywatelek powinien być wzmacniany politykami publicznymi. Analiza SWOT Celu 9 nie zawiera żadnej wzmianki dotyczącej wsparcia finansowego rolników/gospodarstw rolnych zajmujących się produkcją jedzenia roślinnego oraz roślinnych zamienników produktów odzwierzęcych. Taka produkcja jest znacznie mniej obciążająca dla środowiska w porównaniu do emisji, które wytwarzane są przez masową produkcję zwierzęcą. Biorąc pod uwagę fakt, że Europejski Zielony Ład koresponduje z wdrażaniem nowej WPR w państwach członkowskich należy zwiększyć wysiłki dotyczące ochrony klimatu i zatrzymania nadmiernej ilości emisji w nowej polityce. Najskuteczniejszym sposobem ograniczenia globalnego ocieplenia jest zaprzestanie i dążenie do ograniczenia produkcji zwierzęcej. Promocja produktów pochodzenia roślinnego koresponduje również ze strategią „Od pola do stołu", którego jednym z celów jest promocja pełnowartościowej i zdrowej żywności opartej w jak największym stopniu na rolnictwie ekologicznym. Dodatkowo, wspomniana strategia zakłada produkcję jedzenia, które będzie miało pozytywny albo neutralny wpływ na środowisko, natomiast masowa hodowla zwierząt zawsze będzie miała negatywny wpływ, nawet w przypadku wdrażania przyjaznej środowisku infrastruktury oraz innych rozwiązań. Żywność pochodzenia roślinnego jest dodatkowo bezpieczniejsza oraz w mniejszym stopniu wpływa na utratę różnorodności biologicznej. Wspomniane wyżej powody stanowią dobrą argumentację za zaprzestaniem promocji produktów odzwierzęcych z pieniędzy publicznych. Strategia „Od pola do stołu" zakłada zrównoważoną produkcję i dystrybucję żywności. Finansowanie z publicznych pieniędzy promocji produktów odzwierzęcych zaprzecza niniejszym celom, z uwagi na fakt, iż masowe hodowle zwierząt są wysokoemisyjne. Dodatkowo, WPR na poziomie unijnym zakłada przeciwdziałanie zmianom klimatu, a zachęcanie społeczeństwa przez rządzących do ograniczenia lub zaprzestania spożycia produktów odzwierzęcych wydaje się szybkim i efektywnym sposobem ograniczenia degradacji środowiska i nadmiernych emisji CO2. Poprawa dobrostanu zwierząt jest ściśle związana z ich hodowlą oraz transportem. Transport żywych zwierząt odbywa się w okrutnych i niehumanitarnych warunkach, które często należy uznać za znęcanie się nad zwierzętami, a w wielu przypadkach zwierzęta przewożone są w warunkach niezgodnych z przyjętymi normami unijnymi. Dopóki transport żywych zwierząt nie zostanie zaprzestany, dopóty nie będzie można mówić o poprawie dobrostanu zwierząt.	Nie dotyczy	Uwaga Nie dotyczy PS WPR.
1185	2021-09-15 23:40:02	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 2. Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu	Proponowane jest utrzymanie dotychczasowego wsparcia płatności redystrybucyjnej	Dotychczasowy model płatności wydaje się, iż zapewnia sprawiedliwe wsparcie dla gospodarstw rolnych	Uwaga nieuwzględniona	Mając na uwadze cel płatności redystrybucyjnej oraz wynikający z analizy dochodów rolniczych w poszczególnych przedziałach powierzchniowych zaproponowany zakres powierzchniowy, należy stwierdzić, że ukierunkowanie wsparcia do gospodarstw osiągających dochód parytetowy jest nieuzasadnione. Ponadto w rekomendacjach odnośnie polskiego PS, KE zwraca uwagę na konieczność redukcji różnic w dochodach między różnymi wielkościowo grupami gospodarstw na rzecz tych mniejszych poprzez m.in. stosowanie płatności redystrybucyjnej. Przyznanie płatności redystrybucyjnej dla gospodarstw o max pow 50 ha spełnia powyższe założenia.

1186	2021-09-15 23:41:08	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 6. CELE i PLAN FINANSOWY	Proponowana zmiana: podjęcie realnych działań mających na celu odejście od produkcji rolnej wykorzystującej zwierzęta i przejście na produkcję roślinną	Z uwagi na klimatyczny ślad pozostawiany przez produkcję rolną wykorzystującą zwierzęta absolutnie konieczne jest jednoznaczne i precyzyjne określenie celów oraz instrumentów prawnych oraz finansowych mających na celu odejście od produkcji wykorzystującej zwierzęta i przejścia w kierunku zrównoważonej, etycznej z perspektywy praw zwierząt oraz respektującej prawa człowieka produkcji roślinnej. Takie działanie musi być kompatybilne z celami w zakresie redukcji emisji CO2, a także uwzględniać cele wynikające Europejskiej Strategii Bioróżnorodności do 2030. Warto przy tym wskazać również na raport IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change), zgodnie z którym europejski system żywnościowy jest odpowiedzialny nawet za 37% emisji gazów cieplarnianych kontynentu. Zrównoważone i rzetelnie zaplanowane finansowanie w ramach Wspólnej Polityki Rolnej będzie szansą na transformację rolnictwa w model odpowiedzialny społecznie i środowiskowo. Przedmiotowy plan strategiczny powinien wskazywać działania, których celem jest: urealnienie cen produkcji poprzez obciążenie producentów kosztami środowiskowymi; ograniczenie hodowli zwierząt poprzez podwyższenie standardów ochrony praw zwierząt oraz praw ludzi mieszkających w sąsiedztwie ferm przemysłowych; uruchomienie planu wsparcia dla rozwoju branży roślinnej poprzez dedykowane fundusze na badania i rozwój, promocję i komercjalizację, w szczególności produktów – zamienników mięsa, produktów mlecznych i nabiału. Wszystko to ma na celu odejście od gospodarki żywnościowej opartej na produkcji zwierzęcej jako jednej z najbardziej destrukcyjnych dla środowiska części gospodarki. Wielopoziomowy wpływ na środowisko i klimat nie może pozostać niezauważony lub zignorowany.	Uwaga nieuwzględniona	Przepisy określające zakres Planu Strategicznego WPR lub zalecenia KE nie wskazują na konieczność przedstawienia działań, których celem byłoby odejście od produkcji wykorzystującej zwierzęta. Jednocześnie w Planie przewidziano szereg interwencji wspierających wdrażanie rozwiązań niskoemisyjnych w tym inwestycyjne (np. Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej, Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu), ekoschematy (np. Uproszczone systemy uprawy, Międzyplony ozime/Wsiewki śródplonowe, Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt, Utrzymanie systemów rolno-leśnych, rolnictwo ekologiczne), Zobowiązania środowiskowe, klimatyczne oraz transfer wiedzy.
1187	2021-09-15 23:45:09	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Proponuje się wprowadzenie płatności do produkcji zwierzęcej utrzymywanej w systemie ekologicznej i powiązanej z TUZ oraz uprawami paszowymi	Obecnie brak wsparcia do produkcji zwierzęcej powoduje brak istnienia produktów ekologicznych pochodzenia zwierzęcego. dlatego też wprowadzenie takiej płatności przyniesie efekt w postaci zwierząt utrzymywanych w systemie ekologicznym Obecnie od 2004 roku w Polsce utrzymuje się ok. 30000 sztuk spośród 6,2 mln sztuk bydła.	Uwaga nieuwzględniona	Produkcja zwierzęca, w tym ekologiczna produkcja zwierzęca będzie pośrednio wspierana w ramach ekoschematu _Rolnictwo ekologiczne poprzez płatności ekologiczne do powierzchni upraw stanowiących bazę paszową dla zwierząt utrzymywanych w gospodarstwach (tj. uprawy paszowe i TUZ) Ekologiczna produkcja zwierzęca będzie również wspierana w ramach ekoschematu – Dobrostan zwierząt. Interwencja ta będzie realizowana na uproszczonych zasadach w przypadku zwierząt utrzymywanych zgodnie z systemem rolnictwa ekologicznego.
1188	2021-09-15 23:56:27	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Proponuje się interwencje polegającą na wsparciu inwestycji w dobrostan zwierząt	Wsparcie dotyczyłoby dotacji na przystosowanie gospodarstw rolnych do wymogów programu dobrostan zwierząt, poprzez budowę wybiegów, wygrodzeń, zwodnienia z łańcuchów, budowę kojców grupowych, grodzenia pastwisk. Proponowana interwencja dotyczyłaby wsparcia do modernizacji uzależniając premię modernizacyjną od średniorocznej DJP posiadanego bydła. Proponowana jest kwota wynosić 600 pln do DJP i wskazanie enumeratywnie określonych działań mogących być zrealizowanych z tych środków. Wsparcie dotyczyłoby gospodarstw od 3 do 240 DJP. Oczywiście wymienione parametry można modyfikować w zależności od poziomu dostępnego budżetu. I w przypadku mniejszego poziomu dostępnych środków wprowadzić np. zasadę iż wsparcie przysługuje w kolejności złożenia wniosku do wyczerpania dostępnego budżetu. Działanie te wspierałyby dążenia rolników do poprawy dobrostanu zwierząt poprzez wsparcie do inwestycji. Rolników często nie stać na takie rozwiązania i ponoszenia kosztów inwestycyjnych w tym zakresie.	Uwaga uwzględniona	W Planie przewidziano interwencje pn. Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje), w ramach której jest możliwa realizacja m.in. inwestycji dot. budowy lub modernizacji budynków lub budowli służących do produkcji zwierzęcej z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, w tym również w miarę możliwości ograniczających szkodliwy wpływ rolnictwa na środowisko, energooszczędnych, niskoemisyjnych (wraz z wyposażeniem tych obiektów) lub stosowaniu rozwiązań rolnictwa precyzyjnego w budynkach lub budowlach służących do produkcji zwierzęcej lub zapewnieniu wybiegów oraz pastwisk dla zwierząt z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań.
1189	2021-09-15 23:57:54	Organizacje pozarządowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich Ekoschematy - I 4.1-15. Praktyki korzystne dla środowiska i klimatu/ I 4.16. Rolnictwo ekologiczne/ I 4.17. Dobrostan zwierząt	Nioski: (załącznik)	(załącznik)	Uwaga nieuwzględniona	ad 1) Celem interwencji dotyczącej dobrostanu zwierząt jest zapewnienie dobrostanu zwierząt wszystkim zwierzętom w gospodarstwie. Dlatego też jeśli tylko rolnik spełnia wymagania wariantu dotyczącego dobrostanu kur niosek – nie ma uzasadnienia dla wykluczania go z płatności. ad 2) Celem interwencji dotyczącej dobrostanu zwierząt jest zapewnienie dobrostanu zwierząt wszystkim zwierzętom w gospodarstwie. Dlatego też jeśli tylko rolnik spełnia wymagania wariantu dotyczącego dobrostanu kurcząt brojlerów – nie ma uzasadnienia dla wykluczania go z płatności.
1190	2021-09-15 23:58:38	Osoby fizyczne	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.1. Opis interwencji w formie płatności bezpośrednich I 2. Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodu	na jakiej podstawie w ramach interwencji rozwoju małych gospodarstw rolnych będzie trzeba dokonac wzrostu ekonomicznego w gospodarstwie o 30%?	Już w poprzednich konsultacjach pisałem że w jednym roku ziemniaki kosztują rynkowo 3 zł/kg a w kolejnym 50 gr i jak wówczas wykazac wzrost w roku bazowym do docelowego skoro ceny płodów zmieniają sie i także na niższe niestety. podobnie było z ceną za wiśnie raz drogie raz po 80 gr i jak wówczas w takim roku docelowym wykazac ze ma się wzrost jak płody rolne są tańsze?	Nie dotyczy	Planuje się, że instrument „Rozwój małych gospodarstw" dzięki przyjętej logice interwencji, będzie realizował cel 2 Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację. Celem zaproponowanego warunku dot. osiągnięcia co najmniej 30 % wzrostu wartości sprzedaży produktów z gospodarstwa jest zwiększenie orientacji rynkowej mniejszych gospodarstw rolnych. Możliwość spełnienia tego warunku w grupie docelowej beneficjentów omawianej interwencji została potwierdzona przez instytut zewnętrzny.
1191	2021-09-15 23:58:39	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.6.2. Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (instrumenty finansowe) – w gospodarstwie	Proponuję wsparcie do RHD w formie refundacji dla gospodarstw powyżej ESU 25000 euro do wysokości 75% jednak nie więcej niż 500000 zł	Wsparcie do RHD w większej wysokości procentowej pozwoli na zwiększenie zainteresowania tym kierunkiem dywersyfikacji dochodów rolników. Przewidywane wsparł jest zbyt niskie.	Uwaga nieuwzględniona	Maksymalany poziom wsparcia wynika z przepisów UE. Określenie wysokości pomocy wynika przede wszystkim doświadczeń z wdrażania podobnych instrumentów (funduszy) w latach 2014-2020 oraz dostępnej alokacji w KPS.
1192	2021-09-15 23:59:05	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 13.4. Wsparcie uczestników unijnych i krajowych systemów jakości żywności	Fiszka interwencji Redukcja GHG w produkcji zwierzęcej w ramach unijnych i krajowych systemów jakości żywności	Opracowanie tej propozycji wynika wprost ze zmian w strategii Od Pola do Stołu w zakresie wspierania promocji mięsa jedynie i zawężenie do produkowanego z zastosowaniem najbardziej zrównoważonych, niskoemisyjnych metod produkcji a także w związku z potrzebą wzmocnienia pozycji tych rolników którzy stosują te metody poprzez ich lepsze zorganizowanie, aby umożliwić im wspólne aplikowanie o środki na w/w promocję na poziomie UE	Uwaga nieuwzględniona	Zgodnie z opisem interwencji 13.3 i 13.4, producenci wysokojakościowego mięsa, wytwarzanego w ramach systemów jakości, o których mowa w treści ww. fiszek będą mogli korzystać ze wsparcia polegającego na możliwości ubiegania się o refundację kosztów kwalifikowalnych związanych z uczestnictwem w danym systemie jakości, a także o możliwość przeprowadzenia działań o charakterze informacyjno-promocyjno-marketingowych dotyczacych ww. produktów. Zakres ww. interwencji nie obejmuje możliwości realizowania płatności, przyznawanych do sztuk zwierząt prowadzonych w ramach systemu jakości.
1194	2021-09-15 23:59:32	Związki branżowe	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.3. Opis interwencji II filaru I 10.1.1. Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje)	Proponuje się interwencje polegającą na wsparciu wymiany osobników stada podstwowego w bydle mięsnym na lepsze jakościowo, genetycznie sztuki. Wsparcie dotyczyłoby zakupu jałówek oraz buhajów do rozrodu w przypadku sprzedaży do rzeźni takiej samej liczby sztuk. W konsekwencji nie prowadziłoby to do wzrostu pogłowia tylko do zmiany struktury stad na sztuki bardziej odporne i dostosowane genetycznie do krajowego popytu.	Proponowana interwencja dotyczyłaby wsparcia do wymiany do 20 sztuk przy poziomie wsparcia 2 tys zł. i buhaja 5 tys.zł Przy takich założeniach tj do 45 tys zł/gospodarstwo należałoby przyjąć iż skorzysta tysiąc gospodarstw. W konsekwencji budżet takiego działania to maksymalnie 45 mln zł. Oczywiście wymienione parametry można modyfikować w zależności od poziomu dostępnego budżetu. I w przypadku mniejszego poziomu dostępnych środków wprowadzić np. zasadę iż wsparcie przysługuje w kolejności złożenia wniosku do wyczerpania dostępnego budżetu. Zaproponowane rozwiązanie mogłoby być wdrożone w ramach przygotowywanego planu strategicznego. Realizacja takiego wsparcia mogłaby być wprowadzona poprzez np.: 1.Nową interwencję dedykowaną poprawie jakości materiału genetycznego. 2.Interwencje: Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do krów lub Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji do młodego bydła. Obydwie te interwencje nie została rozpisane w projekcie planu strategicznego wiec może można ten koszt jeszcze w tych interwencjach uwzględnić. 3.Interwencja: Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność. Celem interwencji jest zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw poprzez: (iv) poprawę jakości produkcji. Proponuje dodanie do kosztów kwalifikowalnych w tej interwencji kosztów związanych z wymianą stada.	Uwaga nieuwzględniona	Brak możliwości zakupu tego typu zwierząt w ramach interwencji inwestycyjnych z art. 73.
1195	2021-09-16 01:25:22	Organizacje producentów	ROZDZIAŁ 5. OPIS INTERWENCJI: PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE, INTERWENCJE SEKTOROWE I INTERWENCJE NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 5.2. Opis interwencji sektorowych I 7.1-6. Poprawa infrastruktury wykorzystywanej do planowania i organizacji produkcji, w tym do utrzymania jakości produktu w procesie produkcji, dostosowywania tej produkcji do popytu, optymalizacji kosztów produkcji oraz stabilizacji cen producentów owoców i warzyw/ Poprawa wyposażenia technicznego wykorzystywanego do koncentracji dostaw i umieszczania produktów na rynku owoców i warzyw/ Działania informacyjne, promocyjne i marketingowe w odniesieniu do produktów, marek i znaków towarowych organizacji producentów owoców i warzyw/ Działania mające na celu zapobieganie kryzysom oraz zarządzanie kryzysowe na rynku owoców i warzyw/ Działania na rzecz ochrony środowiska oraz łagodzenia zmian klimatu/ Badania i rozwój	Proponowane zmiany w załączniku.	potrzeba rozszerzenia katalogu kosztów kwalifikowanych. Natomiast propozycja utrzymania wydatków na ochronę środowiska wynika z braku możliwości wydatkowania na takim poziomie 20% jak również obowiązek stosowania działań środowiskowych u 50% członków uniemożliwia realizację tych działań	Uwaga nieuwzględniona	Przepis art. 50 ust. 7 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 wprowadza obowiązek przeznaczenia co najmniej 15% wydatków realizowanych w ramach programu operacyjnego, na działania prośrodowiskowe (art. 46 lit. e i f), nie 20%. Obowiązek objęcia co najmniej połowy liczby członków organizacji prodceuntów owoców i warzyw zasięgiem inwestycji prośrodowiskowych realizowanych w gospodarstwach członków tej organizacji, określony w interwencji o kodzie I 7.5 służy zapewnieniu skuteczności oddziaływania przedsięwzięć, w ramach których realizowane są przedmiotowe inwestycje, na środowisko w kontekście osiągnięcia celów, o których mowa w art. 46 lit. e i f rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115.